B I B L I O T H E C A
SCRIPTORVM GRAECORVM ET ROMANORVM
T E V B N E R I A N A

PLVTARCHVS

MORALIA

VOL. III

RECENSVERVNT ET EMENDAVERVNT

W. R. PATON · M. POHLENZ · W. SIEVEKING

EDITIO STEREOTYPA
EDITIONIS PRIMAE (MCMXXIX)

MONACHII ET LIPSIAE
IN AEDIBVS K. G. SAUR MMI

Die Deutsche Bibliothek – CIP-Einheitsaufnahme

Plutarchus:
Moralia / Plutarchus. - Nachdr.. -
Monachii ; Lipsiae : Saur
(Bibliotheca Teubneriana)

Vol. 3. / Rec. et emendaverunt W. R. Paton .... -
2. Nachdr. der 1. Aufl. Leipzig, Teubner, 1929. - 2001
ISBN 3-598-71680-X

Gesamtherstellung: Strauss Offsetdruck GmbH, Mörlenbach

UDALRICO DE WILAMOWITZ-MOELLENDORFF

MAGISTRO VENERANDO

HUIUS EDITIONIS

AUCTORI FAUTORI ADIUTORI

OCTOGENARIO

OBTULERUNT EDITORES

Tertium Plutarchi Moralium volumen (cui alterum mox successurum speramus) Guilelmus R. Paton et ego olim ita inter nos divisimus, ut ille praeter Pythicos dialogos libellos an virtus, de virt. morali, de amore prolis, an vitiositas, animine, de cupid. divitiarum, de invidia et odio, denique ultimos quinque, ego reliquos ederem. cum vero post praematuram eius mortem e schedis benignitate uxoris in Germaniam transmissis apparuisset eum sane etiam in hoc volumine iam magnam operam collocasse, multos codices contulisse, multorum tractatuum etiam apparatum quendam criticum praeparasse, in scriptis autem de fato et de exilio et in consolatione ad uxorem tam paucis versatum esse ut eius studia plane redintegranda essent, porro in nullo Plutarchi ipsius verba restituisse, libris denique de Pythiae oraculis et de genio Socratis omnino manum nondum admovisse, rogante me Guilelmus Sieveking praeter Pythicos dialogos ultimos quattuor libellos (sc. de fato, de genio Socratis, de exilio, consolationem ad uxorem) edendos suscepit, ego reliquis operam navavi.

CODICES

Praeter codices in praefatione vol. I descriptos[1]) in tertio hi adhibendi erant:

Urbin. gr. 97. membr. 26,4: 17,9. s. X vel XI. contin. U vitas Demetrii et Antonii, Pyrrhi et Marii, Arati et Artaxerxis, Agidis et Cleomenis et Gracchorum, sc. ex editione antiqua tripertita priorem partem voluminis III (cf. Ziegler, Die Überlieferungsgeschichte der vergleichenden Lebensbeschreibungen Plutarchs, Leipzig 1907, S. 9, et idem in

1) In praef. I p. XIV lin. 14 scribendum est 1893 pro 1906, in p. XXVI in linea extrema 1052 e pro 1072 f, in p. XXVII lin. 2 τὸ μιᾷ γυναικί pro τὸ μιᾷ et in lin. 14 v pro w.

volumine III editionis suae p. IX; qui siglo R utitur) et in fol. 250r—273v moralia 44—7. 55. 48—50. initium vitae Demetrii usque ad cap. 27, 6 συγκαθειρ- in foliis 2—13 a librario s. XIV ex alia memoria suppletum. moralium lib. 50 (αἴτια φυσικά) post quaestionem 9 (ἐνδιδόντων 914 c) in extremo folio 273v desinit. correctores duo, alter (U²) fere saec. XIII, alter (U³) multo recentior, vir doctus qui in III p. 266, 9 mendum codicum quo versus Aristophanis laborabat ex poetae codicibus correxit adnotans ἐκ τῶν Ἀριστοφάνους ἱππέων. — Wegehaupt, Plutarchstudien in italienischen Bibliotheken, Cuxhaven 1906, 9 sqq.

H **Heidelb. Palat. Gr. 283.** membr. 27: 20. s. XI/XII. gemellus codicis U easdem vitas (Ziegler loc. cit. qui eum P nominat) atque in fol. 195v—207v eadem moralia continens. libellus 50 in ima pagina 207v iam in quaestione tertia (νοσεῖ γὰρ 912 e) desinit. — Egenolff, Philologus LX, 432 sqq., cuius collationes ipse codice denuo inspecto nonnullis locis correxi.

Codices UH ex eodem archetypo originem ducere etiam ex lectionibus apparere postea videbimus. quod num libelli 50 plus quam 9 quaestiones exhibuerit, dici non iam potest.

y **Vatic. Gr. 1009,** quem cum Wegehaupt, Plutarchstudien 21, obiter tantum attigisset, ipse a. 1927 Romae inspexi, paulo post a me rogatus Guil. Sieveking denuo examinavit. Denique Ioannes Mercati, praefectus bibliothecae Vaticanae benignissimus et harum rerum peritissimus, multa mihi per litteras suppeditavit.

Cod. chart. 22, 6: 14, 5. s. XIV ex diversis fasciculis compositus, fortasse ab uno homine qui non minus quam Planudes quam plurima Plutarchea congerere volebat nec plenos tantum tractatus sed etiam frustula, prout res ferebat, atque ea nonnumquam ex dilaceratis codicibus arripiebat. unde explicatur quod nunc in y saepe totae vel dimidiae paginae vel etiam lineae vacuae relictae sunt, nonnulla etiam bis leguntur. paulatim autem ex diversis fasciculis codicem compositum esse inde apparet quod praeter ultimam fasciculorum numerationem quae per totum codicem nunc

pertinet aliarum numerationum vestigia cernuntur atque adeo nonnumquam (velut in fol. 280ᵛ) numeri ter quaterve mutati sunt.

Folia 303—334 certe ab alio librario atque cetera scripta sunt; num vero reliqua omnia uni homini tribuenda sint an fol. 218—256 tertio debeantur, Mercati dubitat.

Contin. lib. 1. 14 (sed desunt III p. 297, 22 λύπην — 303, 4 προσεδοκᾶ-, pro quibus lib. 13 cap. 12 — III p. 238, 18 χρώμενος et 239, 6 ὥσπερ οὖν — 241, 11 ἐρῶντας spatiis intermissis inserta sunt). 15 I p. 77, 5 οὐδὲ — 96, 21 ὕλη δεῖται. 20 (VI 6, 2 Bern. ὅσον usque ad finem), 21. 29. 34. 17. 19. excerpta librorum 59 et 60. tunc (fol. 132ᵛ τοῦ αὐτοῦ πλουτάρχου ἀπὸ τοῦ λόγου αὐτοῦ πῶς δεῖ τὸν νέον ποιημάτων ἀκούειν παρεκβόλαια) initium et finis libri 6. pauci versus ex initio lib. 52 (— III p. 127, 17 μετέσχηκε). 67 (— VI p. 81, 3 Bern.). tunc nova pars sequitur (fol. 175ʳ—217ʳ) libros 44—47. 55. 28. 35. 30. 6 (usque ad Αἰσώπου τοῖς I p. 31, 35) complectens. fol. 217ᵛ vacuum. tunc 57 αβ. 13. 58. 16. 4. 5 (fol. 298ᵛ; in fol. 303ᵛ I p. 182, 18 ἡμῶν inc. altera manus). 18 (numerus ιη!). 20. 8. 9. 11 (fol. 328ʳ; in fol. 334ᵛ III p. 205, 26 desinit altera manus). 12 (— fol. 346ʳ, 346ᵛ vacuum). 56 (mutil.). 36 αβ. 64 (mutil.).

Maximi pretii pars quae extat in fol. 175ʳ—217ʳ, ubi **y** eandem memoriam praebet atque **LCUH**, qua de re infra. ibi etiam multae correcturae inveniuntur (y^2).

Laur. 56, 5. chart. s. XIV. a compluribus librariis scriptus. **l**
continebat olim secundum librorum numerationem collectionem ethicorum 1—21 plenam; nunc primis duobus quaternionibus abscissis 3 (inde a p. I 156, 6 λαβήν; initium libelli postea suppletum) — 21, cui collectioni postea 24—26 addita sunt. codex in nonnullis libris velut 3. 20. 21 artissime cum Y coniunctus est; sed ex eo sive ipso sive alio exemplari intercedente l descriptum esse (id quod in Praef. vol. I p. XXI credi posse statui) vel ob eam rem negandum est quod olim etiam lib. 2 continebat qui in Y numquam fuit, neque in aliis libellis tam prope ad Y accedit.

quamquam autem antiquam illius collectionis memoriam praebet, tamen cum in 11. 12 ubi eum totum contuli numquam novi quicquam afferat, eum in libri 4 parte ultima tantum adhibui, ubi etiam correcturas docti hominis exhibet (1[a]), de quo vide praefationem ad hunc librum.

Denique Wegehaupt in lib. de fraterno amore collationem mihi suppeditavit

Sen. codicis **Senensis H VI 9** s. XVI, qui solum lib. 13 exhibet, cum **GW** cognatus. — T. W. Allen, Notes on Greek Manuscripts in Italian libraries. Lond. 1890 p. 58.

De memoria Moralium in universum in praefatione voluminis primi dictum est. hic igitur tantum restat ut de singulis libellis agamus.

SINGVLORVM LIBELLORVM MEMORIA

Τὰ ἠθικά (1—21)

DE COHIBENDA IRA (9). DE TRANQVILLITATE ANIMI (11). DE FRATERNO AMORE (13). ANIMINE AN CORPORIS AFFECTIONES SINT PEIORES (19). DE GARRVLITATE (14). DE CVRIOSITATE (10). DE CVPIDITATE DIVITIARVM (17). DE VITIOSO PVDORE (12). DE LAVDE IPSIVS (8). DE SERA NVMINIS VINDICTA (4).

Etiam de memoria huius collectionis conferenda sunt quae in praefatione voluminis I p. XXIX sqq. exposui. non mirum autem quod codices horum libellorum qui Byzantinis in deliciis erant inter se exaequati sunt, ita ut non semper eadem ratio inter eos intercedat. optimus semper **G**, ad quem proxime accedere solent **L** (deest omnino in 8, de reliquis libellis cf. adnotationes apparatui critico praemissas) **CW** (qui inprimis in libellis 9 et 10 dissidet) **X*v*J** (sed non in 4) **K**, praeterea in 19 **PQ**, in 4 et 19 **F**. unde hos codices **GLCWX*v*J(PQK)** plerumque (non in 10) uno siglo *Γ* comprehendere licet. quibus in uno libello 12 **YNM**[1]**Σ*Θ*** ita oppositi sunt ut etiam hi unam familiam *Υ* efficiant. in reliquis vero libris memoria ita misceri solet, ut duas familias discernere non liceat (cf. Praef. I p. XXXIII).

codex **K** plerumque (non in 4) ad **J**, **S** ad **R**, **h** ad **i**, *v* (qui tamen nonnumquam contaminatam memoriam exhibet) ad **X** tam prope accedunt, ut alterum eorum afferre sufficiat (itaque siglo **J** nisi quid adnotatur etiam **K** significatur etc.). *v* tantum in 9. 11. 17. 19 totus collatus, ceteris in libris inprimis iis locis inspectus ubi codicis **X** prima manus incerta videbatur.

Memoria Θ deest in 4 quem librum **ab** non habent, **Z** ex alia memoria sumpsit. 9 in **Z**, 19 in **ab** non legitur. **Z** inprimis in 13 vulgatam lectionem saepe praefert. **b** tantum in 9. 11. 13. 17 totus collatus. familiae Σ testes sunt **DRShi**, sed **i** in 19 deest, **h** ibi aliam memoriam praebet ut **hi** in 4; neque in archetypo codicum **RS** (primae partis) 14. 17. 19 inerant. **S** in 4 recensitum textum praebet.

In 17 **n** cum *ε* propriam recensionem memoriae Planudeae praebet quae (ut **n** etiam alibi) nonnulla ex recensione Δ arripuit.

E singulis libellis collectionis unus pluribus tractandus est:

DE SERA NVMINIS VINDICTA (4)

Hunc libellum Proclus, cum de 'decem dubitationibus circa providentiam' ageret, in quaest. VIII et IX tam serviliter in usum suum convertit, ut eius verba, quamquam Graece perierunt et Latina translatio Guilelmi Moerbecensis qui inde ab anno 1278 Corinthi archiepiscopus erat mendis scatet, tamen etiam ad Plutarchi verba constituenda valeant.[1]) atque uno loco (412, 19) cum longe alia eum legisse, nostros vero codices graviter interpolatos esse appareat, horum archetypum vix ante eius aetatem scriptum esse credemus. maxime vero dolendum est, quod quid recensio Δ praebuerit neque hoc ipso loco neque in maiore libri parte constat. nam in codice **D** pauca tantum folia huius libelli servata sunt (v. adn. libello praemissam), quae sane sine dubio

1) Klostermann, Späte Vergeltung, Schriften d. Wiss. Gesellschaft Straßburg, 26. Heft, Straßburg 1916.
Procli opera ed. Cousin Parisiis 1820 I p. 79 sqq., ed. 2 (quam adhibui) 1864.

huius recensionis vestigia referunt (nihil hic fere boni, at solita interpolamenta p. 403, 2. 8 414, 12 al.), codices *Θ* vero eum omnino non exhibent (solus Z, sed in altera parte praebet, e memoria recensita cui tamen nihil cum *Δ* est).

Archetypum codicum nostrorum non nimis vetustum fuisse concludas etiam e p. 433, 1, ubi in fere omnibus legitur *τῆς διαφορᾶς, οὐκ ἀπὸ τοῦ τυχόντος οἰομένους γεγονέναι τῆς διαφορᾶς διακόσμησιν*, nisi quod **R** alterum *τῆς διαφορᾶς* falso iteratum consulto omisit (**N** solum *τῆς* om.), SC^2X^3 pro eo *τοῦ βίου* interpolant. quid vero in archetypo fuerit, e cod. **M** conicias, ubi a m. 1 haec extant sola *τῆς·διατῆς διαφορᾶς διακόσμησιν* (reliqua a m. 1 omissa secundum vulgatam suppl. m. 2): sc. *τῆς διαφορᾶς διακόσμησιν* et in margine *τῆς διαφορᾶς — γεγονέναι*. non tamen Byzantinorum demum aetate illud exaratum esse neque verba separata et accentibus ornata exhibuisse testantur loci velut 437, 3 ubi codices nostri litteras non intellectas vel intacta relinquunt vel varia ratione distinguunt. archetypum non modo multis glossis quae nunc vel in omnibus vel in plerisque codicibus leguntur, nonnumquam diversis locis receptae (velut *εἰς θεοὺς* 438, 19 cf. *κακῶ* 444, 7), sed etiam variis lectionibus (velut 429, 16 *ἔλυτρον* 419, 12 *φιλοκάλως*) instructum erat nec longioribus notis marginalibus carebat[1]).

Inter codices proxime cognati sunt GXFK (= *Γ*); optimus hic quoque G est (qui 429, 1 solus in Hesiodi versu *δυσ-*

---

1) Haud paucas enim notas X^1F^1 (in his quoque gemelli) $Y^1J^1C^2$ in margine isdem verbis exhibent. praeter adnotationem non indoctam ad 407, 19 (vide app. crit.), ubi *α* (m. al.) accedit, commemoro p. 435, ubi ad initium mythi haec praebent: *διήγημα ὅμοιον τῷ ἐν τῷ τιμαίῳ ἦρος τοῦ ἀρμενίου*, in F vero m. recentior subscribit: *οὐκ ἔστιν οὐδόλως ἐν τιμαίῳ διήγημα ᾧ σὺ τὸ παρὸν παρεικάζεις, ἐν πολιτείαις δέ, καὶ τούτων ἐν τῷ τέλει*, unde X^3 *τῷ τιμαίῳ* in *τῇ πολιτείᾳ πλάτωνος* corrigit. Christianum fuisse auctorem videmus p. 410, 23 *ὅμοιον τῷ χίλια ἔτη ἐν ὀφθαλμοῖς σου ὡς ἡμέρα ἡ χθές*. his locis etiam S^2, nonnumquam etiam KV accedunt. alias notas correctores codd. X et C soli exhibent, velut ad 425, 5 ubi Adonidis hortuli commemorantur: *τούτοις* (*τούτῳ* X) *καὶ ἰουλιανὸς ἐχρήσατο ἐν τοῖς εἰς κρόνια λήροις* (Iulian. Caes. p. 329 c).

φήμοιο contra *δυστήνοιο* reliquorum servavit, cf. 438, 11. 12); sed etiam **K** (qui hic non ex eodem codice ortus est atque **J**) haud raro a reliquis discrepans nonnumquam vera habet (velut 403, 3) variis sc. lectionibus usus (cf. illud *ἔλυτρον* 429, 16 quod etiam in **V** et in **FZ** et **M**^{2}*Π***S**^{2} inest). ad *Γ* inprimis in collocatione verborum (398, 21 405, 21) **Z** accedit, multa tamen alia admiscens (nonnumquam **Z** lectionem *Γ* in margine praebet).

Ad **D**, ubi extat, **RS** accedunt (non **hi**), sed in **S** haec memoria (**Σ**) recensione Byzantina plerumque obruta est.

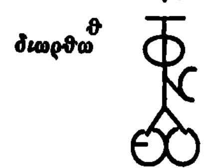
Omnino enim huius tractatus verbis emendandis viri docti Byzantinorum aetate satis magnam operam dederunt. velut illo loco 429, 16, ubi **KVFZ** nec non **M**^{2}*Π***S**^{3} variam lectionem *ἔλυτρον* servaverunt, **R** *ἐσθῆτα,* **S**^{1}**C**^{2}**X**^{3} *ἐπικάλυψιν* supplent; 434, 11 ubi archetypum verbum sensu cassum *κάρωι* (pro *καθαρῷ*) praebebat, *καλῷ* **VC**^{2}**X**^{3}, *ἄκρῳ* *a*^{2}*Π*^{2}**Z**, *ἄκρῳ κάρῳ* **S** coniuncta exhibet, 439, 10, ubi sinceri codices litteras depravatas *ἀφανὴς χλεμάβλου* fere fideliter transscribunt, **M**^{2}*Π***SJ**^{2} (Ducas) *v* (qui in hoc dialogo memoriam **X** et *Π* contaminatam exhibet) **Z** *ἀφανισθέντος μᾶλλον* interpolant. multo tamen rarius quam in reliquis ethicis hic **M**^{2}*Π* propria exhibent; at codice **A** iam scripto haud paucae mutationes in *Π* (**A**^{2}**E** rell. = *Π*^{2}) receptae sunt (velut illud *οἷ* 441, 5 quod editores adhuc omnes fefellit, 431, 2 *νέῳ* al.). quae lectiones ex parte etiam alibi leguntur, velut 397, 10 *ὑπολαβὼν* pro *ἐπιβαλὼν* non modo **A**^{2}**E** interpolant sed etiam **X**^{3} (qui etiam aliis in libellis cum *Π* facit) et **S**. multo autem saepius **SX**^{3}**C**^{2} soli memoriam recensitam exhibent.

Satis audacter Plutarchi verba ab harum recensionum auctoribus — non enim unum fuisse illi loci docent ubi complures lectiones novatas in codicibus invenimus — mutata sunt (velut vide illud *τὼ πόδε* quod 396, 19 **SC**^{2}**X**^{3} Ducas (in **J**) e p. 421, 3 temere intulerunt); sed lege 427, 13 *ἔστι δὲ πῇ μὲν ἀνόμοια τὰ πράγματα* habent *O*, *πῇ δ' ἐοικότα καὶ ὅμοια* addunt soli **SC**^{2}**X**^{3}**A**^{2}**E**(*Π*^{2}), vel 434, 15 *διαχύσει* pro *διαλύσει* recte soli **C**^{2}**X**^{3}**A**^{2}**E**(*Π*^{2}): iam tibi aegre persua-

dobis haec ingenio Byzantini hominis deberi. quodsi videmus 403, 8 C^3X^3Z Ducam (*διδόναι πρὸς ἐπανόρθωσιν*) ab eadem interpolatione proficisci quae etiam in D legitur (*διδόναι* omisso praecedente *γε*) vel 401, 16 veram lectionem *μετ' ἐμμελείας* quam C^3X^3 Ducas et fort. S^1 exhibent medium quendam locum tenere inter *ἐμμελεία* (D) et *μεταμελεία(ι)* reliquorum, recensionis *Δ* vestigia haud spernenda detegi posse hic videntur.

Suo ingenio usus est homo sane ingeniosus qui codicem l (in ultima tantum parte collatum, cum manus prima, licet antiquam memoriam exhibeat, nihil proprii offerat) correxit difficillimisque locis (439, 10 440, 18 441, 20) medelam afferre conatus est.

In codice X iuxta titulum homo librarii fortasse aequalis (atque certe correctore X^3 vetustior) scripsit

quod monogramma non certa ratione solutum esse dolendum est. quamquam enim et Augustus Heisenberg et Paulus Maas, qui consulenti mihi benigne responderunt, *Φλωρέντιον* subesse suspicati sunt, tamen mirum esse hoc nomen in homine Byzantino s. XI/XII Heisenberg monuit. hic diorthota (X^d), qui etiam proximos libellos (5—7) correxit, adnotationes quasdam marginales atque verba a librario omissa ex ipso eius exemplari supplevisse videtur, ceteroquin paucissima tantum menda sustulit.

DE VIRTVTE MORALI (52)

Memoria satis sincera quam aut ex duobus antiquis exemplaribus aut e duobus libris Byzantinis ex uno codice antiquo diversa ratione transscriptis fluxisse his ex locis concludendum est: p. 153, 6 *δύ' ὄντα* recte GJ$ca^{corr.}$*ΠΘ*B

λύοντα OVqXα[1]; p. 155, 1 τὸ ἠθικὸν vere unus G; cum vero olim alio in libro pro ΤΟΗΘΙΚΟΝ levi errore ΤΟΝΟΙΚΟΝ scriptum esset aut certe hoc in codice servato legi posset, inde Byzantini quidam transscribentes τὸν οἶκον elicuerunt, quod quamquam sensu plane cassum alii fideliter retinuerunt (J[1]cX[1]), alii in τὸ νικῶν mutaverunt (sic nunc in OVq nec non in *Θ* et *Π*, ubi tamen a Planude demum hanc lectionem illatam esse inde apparet quod in *α* librarius τὸνοικῶν scripsit, *ο* postea ipse vel alius erasit; scilicet in exemplari quod Planudes describendum curavit τὸ νικῶν supra τὸν οἶκον positum erat, quam correctionem librarius non satis intellexit).

Principatum inter codices ut in ethicis 1—21 sic hic cod. G obtinet, qui non modo loco modo allato sed multis aliis velut 139, 8 (hiatum tollit), 143, 4 et 146, 16 (ἑτερότητος et πιθανῶν contra vulgata στερρότητος et παθῶν) unus genuina Plutarchi verba servavit.

Proximam sedem sibi vindicat *Φ* = archetypum codicum OV (= *φ*) et (libri contaminati et depravati) q, quod sane uno tantum loco (153, 3. 5) verum praebet, sed proxime ad G accedit (velut 146, 27; contra 152, 19 lacunam male explevisse videtur).

Reliquos enim codices omnes ex uno exemplari Byzantinorum aetate satis neglegenter exarato (*Ψ*) ortos esse vel ii loci declarant, ubi verba propter homoioteleuton omissa sunt, velut 131, 1. 9 148, 17 152, 9. discedunt ex his inter se X — Jc — *Π*; recensio vero *Θ* (Zvb, e quibus b nonnumquam propria habet), ad quam hic B quoque accedit, secundum compluria exemplaria verba constituit. cf. p. 147, 23 πολλάκις μὲν ἀκολουθοῦν τῷ λόγῳ καὶ συγκατακοσμούμενον πολλάκις δὲ παρὰ τὸν λόγον κτλ. G*Φ*, μὲν — πολλάκις om. *Ψ*, etiam δὲ quod sane nunc offendebat, om. Jc*Π* (et X[s]ntb, qui a *Π* pendent). p. 138, 23 differentiam Plutarchus exponit quae inter τ. σώφρονα et τ. ἐγκρατῆ extat; in illo enim ὁ λογισμὸς τὸ παθητικὸν leniter ducit, περὶ τὰς ἐπιθυμίας χρώμενος ὑπείκοντι καὶ δεχομένῳ τὸ μέτριον καὶ τὸ εὔσχημον ἑκουσίως, ὁ δ' ἐγκρατὴς ἄγει

μὲν ἐρρωμένῳ τῷ λογισμῷ καὶ κρατοῦντι τὴν ἐπιθυμίαν, ἄγει δ' οὐκ ἀλύπως κτλ. sic GΦ, τὸ μέτριον — ἐρρωμένῳ om. Ψ (atque sic Jo). mendum subesse sensit nescioquis qui in libro a Planude adhibito ἐγκράτεια δέ ἐστι adscripsit, quae verba in Π post ὑπείκοντι intrusa leguntur (in A erasa). audacter vero X¹ΘBt pro ultimis verbis (inde a τῷ λογισμῷ) ἐγκράτειαν δὲ οὐκ ἀλύπως ἄγει interpolaverunt (ΘB = Φ 135, 5 al.).

Mutationes quas libri Ψ subierunt cognoscas p. 144, 6 οὔτε τῷ πάθει τὸν λόγον ἀνῄρηκεν GΦ; λόγον post τὸν om. Ψ, unde τῷ πάθει τὸν X¹, pro quo facili correctura τὸ παθητὸν Π (τὸ πάθει τὸν X²); quod vero in J legimus τὸ παθητὸν τὸν λόγον (τὸν λόγον linea subducta iterum deletum), id contaminatione ortum esse ex codice c apparet, in quo genuina lectio servata vel potius restituta est (paulo post in v. 10 pro vulgato ὑπολαμβάνοντες cX¹ΘB ἀντιλ. exhibent, ἀντιύπολ. J).

Codices omnino inter se exaequatos esse vix est quod moneam. Planudi vero duo exemplaria praesto fuisse vel eo probatur quod bis (146, 8 et 148, 17) praemisso lemmate κείμενον (de quo cf. Wegehaupt, Philol. 1914, 248) verba in α a librario omissa in margine adnotanda et in reliquos codices describenda curavit, altero loco (148, 17) e libro qui stirpis Ψ non erat lacunam supplens. unde etiam factum est, ut nonnullis locis, ubi ipse inter duas lectiones haerebat, diversa in eius codicibus legantur. velut 143, 2 φόβου scripsit α¹, ψόφῳ voluit rubricator ψ et φ suprascribens ultimamque literam non dilucide sane corrigens, ψόφῳ etiam A¹γ, sed φόβῳ A²E praebent (cf. ib. v. 10 συνορῶντας ut J¹ recte α¹, -ες rubr.?, -τας (α supra) A¹, -τες rell. Π). maior vero quaestio est, num ex illo altero codice nonnulla fluxerint quae Π solus bona exhibet. gravissimus locus est 142, 1, ubi α¹ cum omnibus veteribus codicibus haec habet: οὔτε γὰρ ὁ σοφὸς ἀκρατὴς ἀλλὰ σώφρων οὔτε (ὁ hab. G¹) ἀμαθὴς ἀλλ' ἀκόλαστος, sed rubricator evidenter correxit: οὔτε γὰρ ὁ σοφὸς ἐγκρατὴς ἀλλὰ σώφρων οὔθ' ὁ ἀμαθὴς ἀκρατὴς ἀλλ' ἀκ. id quod reliqui Π (et nt)

receperunt. quam correctionem si Planudes coniectura invenit — id quod sane illorum locorum ubi verbo *οἶμαι* praemisso ipsius inventum testatur recordatus non plane negaverim — certe ingenium eius haud parvi facere debemus.

Etiam aliis locis licet non multis auxilium e codicibus Ψ petendum est (velut 133, 8 149, 11 152, 6).

AN VITIOSITAS AD INFELICITATEM SVFFICIAT (45). DE AMORE PROLIS (46). DE INVIDIA ET ODIO (47). AN VIRTVS DOCERI POSSIT (55).

Hi libelli, ad quos lib. de latenter vivendo in vol. VI edendus (Plan. 44) accedit, cum ea in re inter se similes sint quod omnes sive declamationes sunt a Plutarcho ipso ad edendum non elaboratae (44. 46. 47) sive disputationum postea mutilatarum fragmenta (45. 55), iam antiquitus, fortasse in bibliotheca quadam Plutarchi opera continente, uno volumine coniuncti esse videntur. talem autem collectionem postea paucorum in manibus fuisse iisque qui s. fere IX veterum scripta servare et propagare vellent unum tantum exemplar praesto fuisse non mirabimur. ex quo novus codex transscriptus est, archetypum omnium nostrorum librorum. inter quos 4 genera discernenda:

UH 44—47. 55. 48—50 (sec. Planudis numerationem) exhibentes.

Palimpsestus L post ethicorum collectionem (1 vel 2—19) quam olim totam in eo fuisse codex C ex eo descriptus testatur eosdem 44—47. 55 continet, 23 aliunde addit. (cf. Praef. vol. I p. XVII). in C manus prima in lib. 46 (p. 258, 16 ἐν ἑαυτοῖς) desinit, reliqua a librario s. XIV, sed secundum folia a m. 1 conscripta quae fortasse depravata erant exarata; certe memoria non mutatur. ex eodem vero fonte atque L etiam auctor collectionis hausit quae in cod. y fol. 175—217 extat atque 44—47. 55 non cum ethicis sed cum politicis scriptis (28. 35. 30; accedit initium libri 6) copulat.[1])

1) codice y iam Xylander usus esse videtur, siquidem pleraque quae ille 'e scripto' affert, in eo leguntur.

gc solos 44—6 inter alios libros praebent (d qui in altera parte codicis c gemellus est, ita ut eius lectiones afferre necesse non sit, etiam 46 omittit). Praef. I p. XXVI sq.

Planudes (*Π*), cum duos libros contra Epicureos scriptos coniungere vellet, post l. 43 (non posse suaviter vivi sec. Epicureos), collectionem quae in UH extat (44—47. 55. 48—50), quippe quae a libro de latenter vivendo inciperet, adnexuit, l. 55 autem, quem alio ex codice (qua de re statim) describere vellet, hic omisit, alio loco collocavit.

Omnes hos codices ortos esse ex archetypo s. fere IX scripto quod iam verba separata accentusque et spiritus passim additos praeberet, maxime apparet in libro de latenter vivendo, ubi p. 1129 c (VI p. 483, 3 et 1 Bern.) in omnibus[1]) *θυμὸν ἂν* (vel *ἀν*) legimus pro *οὐ μόνον* (ΟΥΜΟΝΟΝ), *χρείαις ἵν'* pro *χρείαισιν* (sic correctum in A), vel 1129 e (p. 484, 2) *συντόνως πλασθέντες* pro *συντόνῳ σπασθέντες*. sed etiam in 46 (p. 266, 9) verba Aristophanis *ὦ Δῆμε, λοῦσαι* sic in codicibus scribuntur *ὠδὴ μέλουσαι* (nisi quod H *ὦ δὴ*, XnB *ὡς δὴ* habent, y verba non intellecta omisit, U[3] ex Aristophane verum restituit). nonnumquam vero is qui librum vetustum transscriberet in distinguendis litteris haesisse videtur. velut p. 1129 e (VI p. 483, 19) illud *δ' ἠπεροπῆας* quod in Etym. m. p. 433, 50 servatum est, in U[1] sine accentu scribitur *δηστεροπηας*, in H *δὴ στεροπῆας*, unde reliqui (U[2]) *δὲ στεροπῆας* exceptis gc, qui *δ' ὑπεροπῆας* habent; p. 1129 a (VI p. 482, 1), ubi Duebner recte *ὡς* scripsisse videtur, libri nostri praeter gc, qui *ὅ* (et *ποιεῖ*) interpolant, et H, qui verbum omittit, *ὦ* vel *ᾧ* vulgo exhibent, U[1] vero *ω* aut *ῶ* scripisse videtur. talibus e locis concludas U ipsam archetypi ex vetusto codice transscripti formam servavisse, quae paulatim, ac primitus quidem fortasse a viris doctis eiusdem officinae, emendata vel certe mutata est.

Omnino autem U cum H qui non modo plane eadem scripta Plutarchea continet sed etiam verborum formam

---

1) solus y *ἂν* omisit totum locum ex arbitrio constituens.

simillimam praebet (velut p. 370, 17) sincerissimus huius memoriae testis est. quod vero, ut unam rem afferam, in libro de amore prolis p. 267, 4. 5 **H** solus Sophoclis verba omnia habet (*φοίνιαι δόμου* eqs.), cum **U***Π* *φοίναι δόμου* *ἡγησίας* spatio vacuo relicto praebeant, **Cy**[1]**gc** etiam *φοίναι δόμου* ut non perspicua omittant, vir quidam doctus Sophoclis ipsius codicem evolvisse videtur.

Paulum recedunt **L(C)y** in quibus hanc collectionem ex eodem libro receptam esse sescenta menda communia testantur. rationem quae inter eos intercedat optime cognoscas 258, 17: *ἐκτός* recte vulgo, *ἑαυτοῖς* **y**[1], *ἑαυτοῖς ἐκτός* **LC**[1]. **y** autem etsi archetypi memoriam audacissime recensitam praebet (velut 125, 16 126, 1 264, 19 al.), tamen haud raro solus vel cum **ϛ** genuinam lectionem servavit (velut particulas interpolatas *δὲ* 123, 7 et *καὶ* 270, 24 262, 15 non habet, 271, 11 *ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς* cum *Π*[2] contra vulgatum *ὁ Ῥωμαῖος ὢν στρατ.*).

Multo minoris pretii sunt **gc(d)**; sed non desunt loci ubi etiam his solis verum debeatur. velut in iis solis rarum illud *ἀλοῆσαι* p. 270, 5 legitur, quod in reliquis glossemate *κροῦσαι* expulsum est. omnino autem discrepantias quae in his codicibus inveniuntur quotquot non neglegentia vel coniectura natae sunt, potius ex notis archetypo adspersis quam ex codice antiquo postea invento fluxisse putaverim. velut in libro de inv. et odio p. 369, 4 *συνηλακότας* **UHy***α*[1] *συνεληλακότας* (**L**?)**C** *ἐληλακότας* (recte) *Π* aperte lectionem *συνηλακότας* (superscr. *εληλ*) ante oculos ponunt.

Recensitam eandem memoriam praebet *Π*. quod vero Wegehaupt, Die Entstehung des Corpus Planudeum von Plutarchs Moralia, Berl. SB. 1909, 1042 in scriptis 44—50 codicem **U** a m. 2 correctum eadem ratione Planudis exemplar fuisse atque in ethicis **M**[2] coniecit, id sane multis locis firmari videtur, ubi cum **U**(**U**[2]) solo vel omnes *Π* (velut loco modo commemorato 267, 4. 5 *φοίναι δόμου* *ἡγησίας*) vel *α*[1] (258, 16 *γαλαιοί* **U***α*[1] *γαλεοί* rell.; 368, 5 om. *ἣν* **U***α*[1]) congruunt. inveniuntur tamen etiam loci qui

obstent: 263,7 ἀπολῆγον LCyΠ ἀπολήγων UHgo, 258, 15 προσδέχεσθαι et 255, 7 ἀλλοτρίους U solus, παραδέχεσθαι et ἀλλοτρίας Π cum vulgata; neque illis locis ubi Π cum U[3] conspirat (velut 255, 6 ἐπενοήθησαν om. U[1]go, ἐπενοήθη α[1], ἐπενοήθησαν α[corr.]Π = U[3], 257, 1 λόγος ΠU[3]C[2], λόγῳ O), Π ab U[3] pendere potest, ut qui vir doctus recentioris aetatis sit cf. supra p. VIII et locum ibi allatum p. 266, 9, ubi Π scripturam U[2] sequitur, U[3] versum corrigens adscribit ἐκ τῶν ἀριστοφάνους ἱππέων. etiam in proximo versu ἔχε ex Aristophane solus U[3], ἔχει Ω. cum denique, ut 369, 4 συνηλακότας (UHyα[1]) in α[2]Π ex vetustiore memoria in ἐληλακότας correctum est, sic 267, 8 αgo ἐξιστάντα recte scribant (ἐξιστῶντα y), A et reliqui Π cum U(HC) ἐξιστάντος exhibeant, Planudi potius ut in libro de virtute morali duo codices praesto fuisse videntur, e quibus alter vel U ipse vel eius apographon erat. utroque autem Planudes in verbis Plutarcheis constituendis usus est nec magis quam in reliquis libris codice α exarato Plutarcho operam navare destitit, cum haud raro in A atque reliquis Π lectiones inveniantur, quae ab α(α[1]) differunt. codicem alterum quo Planudes utebatur memoriam recensitam exhibuisse ostendunt audaces coniecturae (velut illud οὐκ ἔχει pro ἀχλευταί 265, 24), quas ne omnes ipsius ingenio tribuamus, ii loci monent, ubi sine dubio verum legitur (velut 264, 4. 19) atque idem ex parte etiam in y extat (velut 271, 6 ταράττεις pro -ττουσα, 11 ὁ Ῥωμαίων στρατηγός pro ὁ Ῥωμαῖος ὢν στρ.); itaque hic ut locis antea commemoratis 369, 4 267, 8 Planudes ex libro scripto aliam memoriam non plane diversam sed recensitam exhibente haurire videtur. textu a Planude constituto etiam alii velut U[3]C[2]y[2] usi sunt.

Alia recensio Byzantina in libro de invidia et odio agnoscitur et consensu codicum J (partis alterius) s (partis prioris) nBα[3] recuperatur (= Ξ). quae item nonnullis locis vel sola (366, 13 μὲν Ξ, om. O) vel cum y (369, 7 ἐκχεῖν yΞ ἔχειν LC ἐγχεῖν O; illud μῖσος quod pro corrupto μεῖζον reliquorum 366, 14 yΞ habent etiam in L Wegehaupt

in rasura dispicere sibi visus est) verum praebet, alibi sine dubio tradita ex arbitrio mutavit (367, 1 κἂν τοῖς θηρίοις δὲ pro ἐν τοῖς θηρίοις). verba ὁ φθόνος quae in ipso initio libri 365, 16 ad sensum quidem recte sed contra naturam fragmenti yΞ supplent, etiam in Π[2] recepta sunt. n (quocum ut in libello de virtute et vitio codicis X pars altera consentit, cf. Praef. I p. XXXVIII) et B, quamquam sine dubio a Π pendent, etiam in lib. de amore prolis nonnumquam propria sed nullius fere pretii (p. 256, 20 οὖν in B fortasse casu omissum) exhibent.

AN VIRTVS DOCERI POSSIT (55)

Archetypum illud cui UH et LCy libellos 44—47 debent etiam lib. 55 continebat, atque ratio eadem quae illic inter hos codices intercedit. UH artius coniuncti sunt; cognationem vero cum LCy cum multa menda tum magna illa nota marginalis probat quam p. 125, 9 inter Plutarchi verba receperunt.

In archetypo codicum gc neque 47 neque hic libellus extabat. nam in c omnino deest, in g non inter Plutarchea ex exemplari sumpta legitur sed in foliis praemissis (Graeven in Patonis editione Pythicorum dialogorum p. X), arreptus non ex archetypo codicum UHL sed e libro illius simillimo e quo eum cum ethicorum collectione coniunctum codices gemelli JK descriptum habent.

Ut in JKg sic in Π (et nB) illa nota p. 125, 9 abest, multaque menda, lacunae errore natae (velut 123, 6 127, 1), denique verba consulto omissa (123, 16 124, 19) declarant Π hic non ab U pendere sed a codice librorum JKg simili. archetypum horum omnium codicum (JKgΠnB) = Ψ praeterquam quod glossemata 125, 9 123, 11. 17 omisit, atque 124, 1 εὖ addidit levibus tantum mendis caret. quae singuli codices Ψ praebent, nullius pretii sunt; propius ab origine absunt JKg (cf. interpolationes in Πn 126, 2 κνᾶσθαι pro καθῆσθαι, 127, 7 διάταξις pro τάξις ut etiam B). codicem α primum inter Planudeos codices scriptum esse hic quoque videmus p. 125, 10, ubi ad παραπόλλυμι glos-

sam *ἀντὶ τοῦ μάτην δαπανῶ* JK(g?)n*a* adscribunt, *ἀντὶ τοῦ δαπανῶ μάτην* reliqui *Π* (*δαπανημάτων γ*).

Collationes codicum in his libellis et in volumine I adhibitorum Guil. R. Paton et ego (nonnumquam discipulorum, inprimis Guilelmi Meyer et Henrici Beyer, opera diligenti usus) cum reliquis Moralium editoribus — *κοινὰ γὰρ τὰ φίλων* — plerasque ipsi partim secundum ipsa exemplaria partim secundum imagines lucis ope depictas confecimus. Patonis notas in schedis relictas ubicumque necesse erat iterum examinavi correxi.

Moscuenses codices **MN** nostrum in usum primo Irenaeus frater monasterii Moscuensis excussit, postea etiam ipsi codicis **M** imaginibus usi sumus. haud paucos locos etiam N. Deratani a me rogatus inspexit.

Codices Parisinos **R** et **D** praeter Patonem ipsum P. Boudreaux diligentissime contulit, nonnulla etiam Henr. Lebègue Patonis amicus descripsit et nobiscum communicavit.

In codice **W** cum Victor Hahn, De Plutarchi Moralium codicibus quaest. sel., Cracoviae 1905, parum diligenter munere suo functus esset, Maximiliani Treu schedis uti poteramus. de quibusdam locis Lud. Radermacher certiora mihi scripsit. codicem **G** praeter nos ipsos Paulus Troll Romae examinavit, ut correctorum manus saepe perquam inter se similes rectius distingueret. Codicis **P** descriptionem accuratissimam J. Ageno bibliothecae univ. Patavinae praefectus benigne mihi misit, de Vat. **y** I. Mercati liberaliter certiorem me fecit (cf. p. VIII). de reliquis codicibus Italis si quid audire volebam, Georgii Pasquali gratiam et industriam multis Germanis probatam numquam frustra adii.

De Raudnitziano (Praef. vol. I p. XXVIII) quod iudicare poteram, Antonii Salač benignitati debeo.

Omnibus his viris aliisque qui hic illic nos adiuverunt, et Paton ipse, si ei ut Plutarchum suum ederet contigisset, gratias sincero ex animo acturus erat, egoque et amici defuncti et meo nomine ago.

Gottingae. **M. Pohlenz.**

CONSOLATIO AD VXOREM (23). DE EXILIO (24). DE FATO (37)

De tribus his scriptis in universum agere licet, quod ea iam ante tempora, quibus codices nostri scribebantur, una tradita esse apparet. hoc enim imprimis Wegehauptii studiis[1]) demonstratum est, qui ordine usus scriptorum, qualis et in Planudeis et in vetustioribus libris traditus est, antiquas illas collectiones detexit, quarum auxilio nisi scribae codices maioris ambitus composuerunt. in altera harum collectionum, quae Corporis Planudei libros 22—42 complectitur, etiam scripta, de quibus hic tractatur, locum suum occupant; praeterea hoc commune habent, quod pessima codicum memoria laborant. iure enim negari potest nos magnam iacturam facturos fuisse, si horum librorum textus Planudeus solus servatus esset: tam levia sunt ea quae ex ceteris codicibus huic memoriae adici possunt. ex Planudeorum vero numero ad textum recensendum libri *α*AE plane sufficiunt. nam **n**, quem ipse Neapoli inspexi et postea ex tabulis luce expressis contuli, paucissimis tantum quibus a me commemoratur locis verum solus praebet, semper fere Planudeorum fidus assecla est, nisi quod neglegentiae vitiis scatet, quae apparatui critico inserere nolui. ceterum omnes fere horum librorum collationes a me ipso factae sunt, cum Paton eos paene intactos reliquisset; **v** librum Ioannes Frerichs Pohlenzii discipulus in usum meum accurate contulit. at codices **Urb. 99, t,** *γ*, **Vat. Reg. Gr. 80,** quos in his scriptis partim contuli partim locis nonnullis inspexi, plane abieci, quod nihil novi in eis inveni. **Laur. Conv. Soppr. 57** semel in libro 24 allatus Corporis Planudei testis est. **Laur. 80, 21** in libro 37 a Wegehauptio collatus ex codice *β* descriptus est (cf. vol. I p. XXIX).

In singulis libris tractandis ordior a scripto 24, quippe cuius textus pluribus quam ceterorum testibus nitatur; sic enim ceteros paucis absolvam. ac praeter *Π* altera librorum

1) cf. Plutarchstudien in italienischen Bibliotheken, Cuxhaven 1906, p. 43 sqq.

classis extat libros J (partem alteram) sl complectens, ita vero, ut ex s exemplari ceteri descripti videantur. nam 521, 6 *οὐκ* in s deletum est, in Jl deest; 521, 19 *πρότερον μὲν*, quod in Jl non invenitur, s in fine paginae primus videtur omisisse. quod autem lectiones huius classis non ex s attuli, id ea de causa factum est, quod J librum ipse Mediolani contuli, s autem codicis collatio a Patone inchoata ad finem perducta non est. his libris adici potest **Parisinus 2076** a Patone collatus, quamquam pleraque huius classis menda neglegentia orta evitavit, quam ob rem eum ex *Π* atque altera librorum familia compositum esse puto. quam arte autem testes alterius memoriae inter se cohaereant, ex eis mendis cognoscitur, quibus apparatum non oneravi velut 513, 6 *φέροντες* 517, 27 *ποιοῦσιν* 519, 1 om. *δ'* 522, 19 om. *ἔτι λοιπὴν* 527, 26 om. *οὐκ ὀρθῶς*, alia multa.

Maioris momenti in hoc scripto est classis Vindobonensis (v = vw), quae haud paucis locis rectas lectiones sola servavit. iam Wegehaupt[1]) demonstravit hanc classem non a Corpore Planudeo pendere, sed potius a Planude, cum Corpus componeret, adhibitam esse. ac spero vitio mihi non versum iri, quod non *Π* ut parum utile in hoc scripto plane abieci; quod ut fieri posse concedo, ita facere veritus sum, ne totius editionis ratio hoc modo everteretur. tanta enim est operis Planudei auctoritas, ut eam silere, etsi fructus ex ea non capiantur, nullo pacto possis.

Librum *β* in 23, 37 non omnibus locis commemoravi, quod ibi ad *Π* totus se applicat; in libro 24 vero non illo solo eum usum esse apparet. accedit, quod in 24 postea correctus est secundum exemplar familiae v. de textus igitur historia multa nos docet atque facile intellegitur, cur Wegehaupt eum in numero Planudeorum habere diu veritus sit; recte enim sensit non omnia quae hic liber praebet, ex Planudis copiis fluxisse. fortasse scriba, ut ex codice quodam Planudeo librum 24 descripsit, ita in eo describendo

1) Die Entstehung des Corpus Planudeum von Plutarchs Moralia, Berl. SB. 1909, p. 1038 sqq.

aliam quoque memoriam ante oculos habuit et nonnulla inde textui Planudeo immiscuit (cf. Wegehaupt, Corpus Planud. 1044). qua de causa in apparatu critico hunc codicem cum Planudeis non coniunxi. quod autem in editione quam Bernardakis fecit saepe legitur 'om. codices mei', id in 24 de E solo dictum est.

In 23 V Planudeis simillimus est ac nihil paene novi affert. huius scripti multo maior pars sola familia *Π* servatur; in primis paginis huic oppositus est C, qui textum nonnunquam diversissimum praebet. has duas recensiones iam ad antiquissima tempora redire nihil mihi videtur obstare quin credamus. nam vitium ΑΥΤΗΝ pro ΛΥΠΗΝ 534, 21 fortasse iam paulo post Plutarchi mortem irrepsit. fieri igitur potuit, ut unum exemplar variis lectionibus abundanter ornatum ad medii aevi tempora perveniret, ex quo scribae diversi quae sibi placerent suo iure eligerent. sic ego quoque modo hanc modo illam memoriam secutus sum; contra Bernardakis libri C lectiones semper fere praetulit; quod ut facere posset, ne a gravibus quidem commutationibus abhorruit. qua in re mea quidem sententia dignus non est qui laudetur; nam ut C neglegi non possit, verisimile non est eum pro *καθεστῶτος* 533, 16 recte *γεγονότος* servare neque magis arridet illud *τοὺς ἑταίρους* pro *ἑτέρους* 534, 4 in C positum, quod ne Bernardakis quidem, libri C defensor sedulus, commemorando dignum putavit. ut autem omnibus satisfacerem, omnes libri C lectiones una cum editoris Graeci correctionibus textui subieci.

In 37 collatione libri X a Patone facta usus sum; iam Bernardakis hoc potissimum codice nisus textum constituit (cf. ed. eius vol. I p. XII), contra Wyttenbach codicem Venetum 248 adhibuit, quo nobis opus non esse editione eius instruimur. codices n et *β*, quos in 37 singulis locis commemoravi, ceterum, ut supra dixi, memoriam *Π* secuntur. hic iuvat gratias agere Ioanni Drexler, qui hoc scriptum diligentissime mecum tractavit et multis locis ut rectius de sententiarum rationibus iudicarem, acumine suo effecit. eandem benevolentiam in 75 mihi praestitit.

DE E APVD DELPHOS (68). DE DEFECTV ORACVLORVM (69)

Horum librorum codices iam a Patone, cum ante hos triginta quinque annos separatim eos ederet, in duas classes distributi sunt, quarum alteram ita paraverunt scribae, ut locis corruptis mederi vix usquam ausi sint. haec classis, quam siglo *Γ* signavi, libros X¹DF¹ complectitur, ad quos in 69 **Gv** accedunt. ab altera parte stant et *Π*, cuius indoles libris *α*AE satis illustratur, et x = X³B, quibus in 68 propter memoriam satis parcam librum g addidi. atque iuste hoc modo libros distributos esse locis velut 19, 23 intellegitur, ubi, postquam de commutatione mutua elementorum actum est, vera quidem lectio *ἔτι σαφέστερον ἐπ' αὐτῶν* ΗΜΩΝ *φθείρεται μὲν ὁ ἀκμάζων γινομένου γέροντος* in uno Eusebio servata est, at verbis *ἢ δι' ὧν* (ΗΔΙΩΝ) quamvis corruptis, quae in *Γ* leguntur, mendum ex scriptura maiuscula ortum inesse facile videmus, *Π*x autem coniectura usi *ἴδοις ἂν* scribunt (cf. locos similes 9, 25; 84, 9). in huius modi textus commutationibus cautius saepe *Π*, audacius x (cf. 18, 2. 7/8) agere animadvertimus praeterea multum interest scire librarium F (et *v* in 69) praeter memoriam *Γ* alio quoque libro usum esse, cuius auxilio multa ea menda minoris momenti, quibus X¹D passim laborant, evitavit et ad *Π* propius accessit; simili modo B errores memoriae x saepe effugit et nonnulla bonae frugi attulit, quae apud ceteros desunt; in 69 vero eis locis, quibus X desideratur, plerumque *Π* sequitur. tamen ceteris omnibus testibus meliorem primam manum libri X affirmare in 68 vix dubitaverim; nam D quoque, etsi minime ut in ethicis recensionem *Δ* sequitur, suo iure interdum tradita mutavit (cf. 3, 1; 11, 5). in 69 autem X multis foliis amissis ne in traditis quidem virtutes codicis G superavit. quod autem et X et G erroribus scatent, saepe etiam ad textum restituendum deteriores adhibere cogimur. solum Corporis Planudei exiguus videtur esse usus, cum modo F modo B quas illud praebet lectiones simul

afferant; sed nihilominus Corpus, qua est auctoritate in textus Plutarchei historia, etiam hoc loco silentio non praeterii.

Singularem locum in textu libri 69 constituendo occupat codex J. quod de eo in editione sua Paton suspicatur initium scripti 69 descriptum esse ex libro X, cum is iam tertia manu correctus esset, postea autem codicem X mutilum abiectum novumque exemplar arcessitum esse a scriba codicis G gemellum, adstipulari ei nequeo. nam in priore iam dialogi parte GJ saepe inter se consentiunt velut 61, 8; 64, 11; 65, 27; 66, 29; 68, 19; etiam saepius in illa parte J cum tota classe *Γ* congruit. negari quidem non potest librum J initio plerumque memoriam X (et nonnunquam *Π*), postea *Γ*, in fine vero copias, quae nobis perierunt, adhibuisse, at ego diversas singularum partium rationes proprio iudicio scribae J attribuere malim. nam verisimile est eum non unius tantum codicis verba religiose descripsisse, sed strenue operam dedisse, ut ex compluribus libris veram lectionem comparando et eligendo reperiret. fortasse locus 112, 21, quem J in *δεινηματώδη* corrupit, ita explicari potest, ut putemus scribam in alio exemplari *νηματώδη*, in alio *δειματώδη* legisse atque in describendo duo illa vocabula invitum in unum contraxisse. certo J non ut in ethicis cum *Γ* coniungi poterat.

Collationes codicum GXg*α*B Paton perfecit, AE P. Boudreaux in usum eius contulit. horum librorum lectiones omissis virorum doctorum emendationibus Paton in speciem apparatus critici ipse redegit. ego has notas diligenter examinavi, quaecumque dubia erant denuo indagavi, errores nonnullos correxi. J ipse Mediolani contuli, G in Bibliotheca Vaticana compluries inspexi, sed non contigit mihi, ut sua cuique correctori merita redderem; tanta est saepe quattuor illarum manuum similitudo. DF in 68 secundum tabulas luce expressas contuli, in 69 benigne adiutus ab Eduardo Schwartz, qui permisit, ut exemplar suum editionis Patonianae diligentissimis codicum DFB collationibus refertum per complures menses in usum meum tenerem.

codices vz abieci, nam secundum ea quae Pohlenz de illis mihi scripsit, cum F[1] consentiunt.

Iam eos locos afferam, quibus libri XD in 69 desunt: 1) X: 73, 24 ἤ — 78, 9 χεῖσθαι (suppleta a manu recentiore); 84, 11 καὶ — 116, 23 ἀποδιδούς; 2) D: 82, 5 ὑπολαβὼν — 84, 15 προσ-; 94, 6 καὶ ἄνω — 96, 13 πρός; 97, 16 τῶν — 105, 12 ὑπῆρχε; 105, 23 ὀρθῶς — 116, 7 ἀνατίθεσθαι; explicit 116, 27 λόγῳ.

DE PYTHIAE ORACVLIS (72). DE GENIO SOCRATIS (75)

Codices Parisinos EB, quibus solis haec scripta tradita sunt, ad unum exemplar idque lacunosum redire iam dudum constat (cf. vol. I p. X sqq.). utrumque codicem Parisiis contuli, quod non superfluum fuisse omnes ei loci demonstrant, quibus aut tacitus aut expressis verbis a lectionibus Treuii et editoris Graeci recessi. hoc loco pauca exempla sufficiant: 483, 8 περὶ τῆς ἀδικίας EB (recte Treu; Bern. ἀδικίας sibi vindicat); 483, 20/21 B solus verba transposuit (EB sec. Treuium); 487, 22 ὁ EB om. Bern.; 490, 13 loco gravissimo ἐνδούσας EB (-σαις Treu); 493, 2 in editionibus ἐτελεύτησε, quod neque in E neque in B legitur ('E fehlt ἐτελεύτησε' Treu), alia multa.

Reliquum est, ut de ratione editionis meae pauca addam. nam ut in Plutarchi Moralibus nonnunquam difficile est reperire, quis primus loco alicui corrupto medelam adhibuerit, ita in libris huius voluminis a me editis nescio an saepius quam in ceteris haec quaestio oriatur. nam omnibus fere eis locis, quibus Bernardakis nullis verbis additis vulgares editionum lectiones a libris scriptis dissentire indicat[1]), facile non iam agnoscitur, quis corrigendi eas auctor exstiterit. equidem ea quae in editione H. Stephani (anni 1572) primum correcta esse vidi, huic viro attribui, etiamsi non ignoro eum aliorum quoque copiis praeter proprias

1) exempla huius rei inveniuntur in editionis eius vol. III 34, 16; 42, 16; 489, 7; 493, 4; 494, 13 etc.

nisum opus suum perfecisse. at cum Xylandri tot locos taciti sanaverint, multarum coniecturarum auctores frustra a nobis quaeruntur; restat sane aut Stephani aut aliorum editorum meritum, quod primi veras illas lectiones in textum receperunt. quas vero ad anonymos rettuli, eae omnes iam Reiskii temporibus inventae ac notae erant. reliquum est, ut de Leonico loquar, cuius lectiones in 68, 69 secundum Patonem, qui ex Aldina Bodleiana eas deprompsit, edidi; in ceteris autem scriptis Aldina Hamburgensi usus sum, in qua hae lectiones margini eodem modo adscriptae sunt atque in exemplari Academiae Lugduno-Batavae a Wyttenbachio[1]) collato. quin etiam subscriptio 'Loca a Nicolao Leonico emendata' eqs., qualem Wyttenbach describit ibi addita est, nisi quod scriba exemplaris Hamburgensis numeris summas emendationum Leonici indicantibus caute addidit: 'Nescio an ista de emendationibus hic descriptis intelligenda sint.' qua de causa ego quoque has lectiones siglo Ald.² insignire malui, quamquam satis certum est eas Leonici esse; idem iam Wegehaupt in editione libri 20 Fr. Leoni sexagenario oblata et ego in libris 29, 34 edendis fecimus. spatium autem lacunarum ita indicavi, ut pro binis millimetris singulas litteras ponerem, id quod iam Paton fecit.

Cuxhavniae. **W. Sieveking.**

---

1) Plutarchi Moralia Oxonii 1795 p. XCII.

Restat ut gratias agamus cum Societati ad sublevandas scientiae Germanicae necessitates conditae, cuius subsidiis hoc volumen impressum est, et Societati scientiarum Gottingensi, cuius auxilio ut antea iam Academiae scientiarum Borussicae multi codices lucis ope depingi vel oculis inspici poterant, tum omnibus viris doctis qui nos in perficiendo opere adiuverunt, inprimis vero Eduardo Schwartz, qui plagulas nobiscum legere dedignatus non est locisque difficillimis sagaci ingenio ductus medelam attulit, et illi viro, cui hoc volumen tanquam munus natalicium offerre ausi sumus, quamquam, si placebit, ipsius magna ex parte erit, siquidem huius quoque voluminis non modo ipse unamquamque lineam vidit iudicavit, sed etiam libellos 68. 72. 75 domi suae cum iunioribus philologis tractare communisque laboris fructum nobis suppeditare non noluit.

M. P.
W. S.

CODICES

A Par. 1671 a. 1296 Pr.[1]) XXVIII
B Par. 1675 s. XV Pr. XXVI
C Par. 1955 s. XI/XII et XIV Pr. XVIII
D Par. 1956 s. XI/XII Pr. XXII
E Par. 1672 paulo post a. 1302 Pr. XXVIII
F Par. 1957 s. XI extr. Pr. XXI
G Barb. 182 s. XI et a. 1350 Pr. XVIII
H Palat. Heidelb. 283 s. XI/XII. Pr. III p. VIII
J Ambr. 881 s. XIII Pr. XXIII
K Vat. 1309 s. XIV/XV Pr. XXIV
L Laur. 69, 13 rescr. s. X Pr. XVII
M Mosc. 501 s. XII Pr. XXI
N Mosc. 502 s. XII Pr. XXII
O Ambr. 528 s. XIII et XIII/XIV Pr. XX
P Patav. 560 + Palat. Heidelb. 153 s. XII/XIII Pr. XXV
Q Athous 268 s. XIV Pr. XXVI
R Mazarin. 4458 s. XIV Pr. XXII
Ricc. Riccard. (Laur.) 45 s. XII Pr. XIX
S Vat. 264 s. XIV Pr. XXII
Sen. Sen. H VI 9. Pr. III p. X
U Urbin. 97 s. X/XI. Pr. III p. VII
V Marc. 427 s. XIV Pr. XXV
W Vindob. 129 s. XI vel XII Pr. XIX
X Marc. 250 s. XI et XIV Pr. XX
Y Marc. 249 s. XI/XII Pr. XXI
Z Marc. 511 s. XIV Pr. XXIV
a Ambr. 689 s. XV Pr. XXIV
b Bruxell. 18967 s. XV Pr. XXIV
c Harlei. (Lond.) 5692 s. XV Pr. XXVI
d Laur. 56, 2 s. XV Pr. XXVII
g Palat. (Vat.) 170 s. XV Pr. XXVI
h Harlei. (Lond.) 5612 s. XV Pr. XXIII
i Laur. 56, 4 s. XV Pr. XXIII
k Laur. 80, 28 + Laur. 80, 29 + Laur. 56, 24 s. XV Pr. XXIII
l Laur. 56, 5 s. XIV Pr. III p. IX
n Neapol. 350 III E 28 + Vat. 1676 s. XV Pr. XXV
p Palat. (Vat.) 178 s. XV Pr. XXVI
q Vat. 1010 s. XIV Pr. XXI
s Vat. 1012 s. XIV Pr. XXIII XXIX
t Urbin. 100 s. XV Pr. XXIX
v Vind. 46 s. XV Pr. XXVI
w Vind. 36 s. XV Pr. XXVII
y Vat. 1009 s. XIV Pr. III p. VIII
z Vind. suppl. 23 s. XV Pr. XXVII
α Ambr. 859 brevi ante a. 1296 Pr. XXVIII
β Vat. 1013 s. XIV Pr. XXIX
γ Vat. 139 brevi post a. 1296 Pr. XXIX
ε Matrit. 4690 s. XIV Pr. XXIX
υ Urbin. 98 s. XIV Pr. XX
Syr. Syrus interpres. Pr. VII
ℨ Iohannes Diaconus s. X? III p. 371

Δ = DΘ Pr. XXXIV
Θ = Zab(υ) Pr. XXIV. XXXVI
Λ = recensio Byzantina s. XIII vel XIV (Laur. 56, 3 Tischend. VII al.) Pr. XXXVII
Π = Codices Planudei αA(Eβγ) Pr. IX. XXVIII
Σ = DRShi Praef. XXX
Ω = codices omnes
O = codices omnes praeter citatos

1) 'Pr.' nisi quid additur praefationem primi vol. indicat

codices non passim adhibiti in enumeratione singulis libellis praemissa uncinis circumdantur.

a. c. = ante correcturam
p. c. = post correct
ss. = suprascripsit
trp. = transposuit
in ras. (vel in r.) = in rasura
dub. = dubitans

EDITIONES

(notaeque in iis asservatae)

Bern. = Bernardakis
Duebn. = Duebner
Hu. = Hubert
Mez. = Bachet de Meziriac
Na. = Nachstädt
Pat. = Paton
Po. = Pohlenz
Re. = Reiske
Salm. = Salmasius
Schw. = Schwartz
Si. = Sieveking
Steph. = Stephanus
Turn. = Turnebus
Vulc. = Vulcobius
We. = Wegehaupt
Wil. = v. Wilamowitz
Wy. = Wyttenbach
Xyl. = Xylander

COMMENTATIONES

Bens. = Benseler, de hiatu in oratoribus Atticis. Fribergae 1841.
Doe. = Doehner, Quaestiones Plutarcheae II—IV Progr. Meißen (1858. 1862) et Zwickau (1863).
Emp. = Emperius, Opp. philol. et historica ed. Schneidewin, Gött. 1847.
Ha. = Hartman, De Plutarcho scriptore et philosopho, Lugduni Bat. 1916.
Herw. = Herwerden, Mnemosyne XVIII.
Kron. = Kronenberg, Ad Plutarchi Moralia, Mnemosyne LI et LII.
Lar. = Larsen, Studia critica in Plutarchi Moralia, Hauniae 1889.
Madv. = Madvig, Adversaria critica, Hauniae 1871, I 612 sqq.
Schellens = Sch., De hiatu in Plutarchi Moralibus, Bonnae 1864.
Stegm. = Stegmann, Kritische Beiträge zu den Moralia Plutarchs, et Über den Gebrauch der Negationen bei Plutarch, Progr. Geestemünde, 1886 et 1882.

IN HOC VOLVMINE CONTINENTVR

Libellos 24—26 et 42—45 ed. Sieveking, reliquos Pohlenz, ex parte Patonis copiis usi (cf. Praefationis initium).

24.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΙ ΤΟΥ ΕΝ ΔΕΛΦΟΙΣ

(Plan. 68)

1. *Στιχιδίοις τισὶν οὐ φαύλως ἔχουσιν, ὦ φίλε Σαραπίων, ἐνέτυχον πρῴην, ἃ Δικαίαρχος* (fr. 40 M.) *Εὐριπίδην οἴεται πρὸς Ἀρχέλαον εἰπεῖν* (fr. 969)· D

'οὐ βούλομαι πλουτοῦντι δωρεῖσθαι πένης,
μή μ' ἄφρονα κρίνῃς ἢ διδοὺς αἰτεῖν δοκῶ.'

χαρίζεται μὲν γὰρ οὐδὲν ὁ διδοὺς ἀπ' ὀλίγων μικρὰ τοῖς πολλὰ κεκτημένοις, ἀπιστούμενος δ' ἀντὶ μηδενὸς διδόναι κακοηθείας καὶ ἀνελευθερίας προσλαμβάνει δόξαν. ὅρα δ' ὅσον ἐλευθεριότητι καὶ κάλλει τὰ χρηματικὰ δῶρα λείπεται τῶν ἀπὸ λόγου καὶ σοφίας, ⟨ἃ⟩ καὶ διδόναι καλόν ἐστι καὶ διδόντας ἀνταιτεῖν ὅμοια παρὰ τῶν λαμβανόντων. ἐγὼ γοῦν πρὸς σὲ καὶ διὰ σοῦ τοῖς αὐτόθι φίλοις τῶν Πυθικῶν λόγων ἐνίους ὥσπερ ἀπαρχὰς ἀποστέλλων ὁμολογῶ προσδοκᾶν ἑτέρους καὶ πλείονας καὶ βελτίονας παρ' ὑμῶν, ἅτε E

Pythicos tres dialogos (68. 69. 72; de titulo cf. ipsum Plutarchum 384 e) edidit Paton Berolini 1893. libellum 69 ante 68, hunc ante 72 scriptum esse Hirzel Dialog II 197 ss. variis rationibus probare studuit. Scriptum de E seorsum edidit Bernardakis (*Πλουτ. τὸ ἐν Δελφ. Ε προσφωνεῖται Ἐ. Κουρτίῳ ἄγοντι τὴν ὀγδοηκονταετηρίδα*, Lipsiae in aed. Teubn. 1894). De E litterae Delphicae ratione scripserunt Lagercrantz, Robert, Roscher in Herm. 1901, Roscher in Philol. 1900—1902, Philol. Wo. 42, 1209. Personae dialogi: Ammonius, Lamprias, Plutarchus, Theo, Eustrophus, Nicander, alii (cf. 386 a). Cat. Lampr. 117. Codd.: XFDαAEgB. Γ = X^1F^1D, Π = αAE (Π^1 = αA^1, Π^2 = A^2E), x = X^2gB. 4 Sarapio is videtur esse, qui in scripto 72 colloquio interest; cf. 628 a

Tit. *τοῦ Ε* Cat. Lampr. 11 *ὅρα* B *ἄρα O* *δ'* Bens. *δὴ Ω* 12 *καὶ* om. XDg, unde *ἐλευθεριότητος* $D^{corr.}$ X^2g 13 *τὸν* X^1D add. Madv. 15 *σοῦ* Re. *σὲ Ω*

δὴ καὶ πόλει χρωμένων μεγάλῃ καὶ σχολῆς μᾶλλον ἐν βιβλίοις πολλοῖς καὶ παντοδαπαῖς διατριβαῖς εὐπορούντων. ὁ δ᾿ οὖν φίλος Ἀπόλλων ἔοικε τὰς μὲν περὶ τὸν βίον ἀπορίας ἰᾶσθαι καὶ διαλύειν θεμιστεύων τοῖς χρωμένοις,
F τὰς δὲ περὶ τὸν λόγον αὐτὸς ἐνιέναι καὶ προβάλλειν τῷ φύσει φιλοσόφῳ τῆς ψυχῆς ὄρεξιν ἐμποιῶν ἀγωγὸν ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν, ὡς ἄλλοις τε πολλοῖς δῆλόν ἐστι καὶ τῇ [περὶ] τοῦ εἶ καθιερώσει. τοῦτο γὰρ εἰκὸς οὐ κατὰ τύχην οὐδ᾿ οἷον ἀπὸ κλήρου τῶν γραμμάτων μόνον ἐν προεδρίᾳ
385 παρὰ τῷ θεῷ γενέσθαι | καὶ λαβεῖν ἀναθήματος τάξιν ἱεροῦ καὶ θεάματος, ἀλλ᾿ ἢ δύναμιν αὐτοῦ κατιδόντας ἰδίαν καὶ περιττὴν ἢ συμβόλῳ χρωμένους πρὸς ἕτερόν τι τῶν ἀξίων σπουδῆς τοὺς ἐν ἀρχῇ περὶ τὸν θεὸν φιλοσοφήσαντας οὕτω προσέσθαι. πολλάκις οὖν ἄλλοτε τὸν λόγον ἐν τῇ σχολῇ προβαλλόμενον ἐκκλίνας ἀτρέμα καὶ παρελθὼν ἔναγχος ὑπὸ τῶν υἱῶν ἐλήφθην ξένοις τισὶ συμφιλοτιμουμένων, οὓς εὐθὺς ἐκ Δελφῶν ἀπαίρειν μέλλοντας οὐκ ἦν εὐπρεπὲς παράγειν οὐδὲ παραιτεῖσθαι πάντως ἀκοῦσαί τι προθυμουμένους. ὡς δὲ καθίσας παρὰ τὸν νεὼν τὰ μὲν αὐτὸς
B ἠρξάμην ζητεῖν τὰ δ᾿ ἐκείνους ἐρωτᾶν, ὑπὸ τοῦ τόπου καὶ τῶν λόγων αὐτῶν ⟨ἀνεμνήσθην⟩ ἃ πάλαι ποτὲ καθ᾿ ὃν καιρὸν ἐπεδήμει Νέρων ἠκούσαμεν Ἀμμωνίου καί τινων ἄλλων διεξιόντων ἐνταῦθα τῆς αὐτῆς ἀπορίας ὁμοίως ἐμπεσούσης.

2. Ὅτι μὲν γὰρ οὐχ ἧττον ὁ θεὸς φιλόσοφος ἢ μάντις, ἐδόκει πᾶσιν ὀρθῶς πρὸς τοῦτο τῶν ὀνομάτων ἕκαστον Ἀμμώνιος τίθεσθαι καὶ διδάσκειν, ὡς Πύθιος μέν ἐστι

5 cf. 678 b 7 cf. 426 e 27 ss. cf. 393 b 1130 a Cornutus c. 32 St. V. Fr. I 543; IV p. 23 s. v. Ἀπόλλων

5 αὐτὰς FΠ[1] αὐτὸν E αὐτοῖς g ἀνιέναι FΠ 8 del. Re. εἰ Ω 14 προθέσθαι X[2]g; B (v. l.) 15 προβ. B παραβ. O 16 συμφιλοτιμούμενος Ω corr. Pat. 18 παρατείνεσθαι Γ 19 παρὰ Wy. περὶ Ω 20 ὑπὲρ x 21 add. Mez. 26 ἐδ. Turn. δοκεῖ Ω

τοῖς ἀρχομένοις μανθάνειν καὶ διαπυνθάνεσθαι, Δήλιος δὲ
καὶ Φαναῖος οἷς ἤδη τι δηλοῦται καὶ ὑποφαίνεται τῆς
ἀληθείας, Ἰσμήνιος δὲ τοῖς ἔχουσι τὴν ἐπιστήμην, καὶ
Λεσχηνόριος ὅταν ἐνεργῶσι καὶ ἀπολαύωσι χρώμενοι τῷ C
διαλέγεσθαι καὶ φιλοσοφεῖν πρὸς ἀλλήλους. ‘ἐπεὶ δὲ τοῦ
φιλοσοφεῖν’ ἔφη ‘τὸ ζητεῖν ⟨ἀρχή, τοῦ δὲ ζητεῖν⟩ τὸ
θαυμάζειν καὶ ἀπορεῖν, εἰκότως τὰ πολλὰ τῶν περὶ τὸν
θεὸν ἔοικεν αἰνίγμασι κατακεκρύφθαι [καὶ] λόγον τινὰ
ποθοῦντα διὰ τί καὶ διδασκαλίαν τῆς αἰτίας· οἷον ἐπὶ τοῦ
πυρὸς τοῦ ἀθανάτου τὸ καίεσθαι μόνον αὐτόθι τῶν ξύλων
ἐλάτην καὶ δάφνην ἐπιθυμιᾶσθαι, καὶ τὸ δύο Μοίρας
ἱδρῦσθαι πανταχοῦ τριῶν νομιζομένων, καὶ τὸ μηδεμιᾷ
γυναικὶ πρὸς τὸ χρηστήριον εἶναι προσελθεῖν, καὶ τὸ τοῦ
τρίποδος, καὶ ὅσα τοιαῦτα, τοῖς μὴ παντάπασιν ἀλόγοις
καὶ ἀψύχοις ὑφειμένα δελεάζει καὶ παρακαλεῖ πρὸς τὸ D
σκοπεῖν τι καὶ ἀκούειν καὶ διαλέγεσθαι περὶ αὐτῶν. ὅρα
δὲ καὶ ταυτὶ τὰ προγράμματα, τὸ ‘γνῶθι σαυτόν’ καὶ τό
‘μηδὲν ἄγαν’, ὅσας ζητήσεις κεκίνηκε φιλοσόφοις καὶ
ὅσον λόγων πλῆθος ἀφ’ ἑκάστου καθάπερ ἀπὸ σπέρματος
ἀναπέφυκεν· ὧν οὐδενὸς ἧττον οἶμαι γόνιμον λόγων εἶναι
τὸ νῦν ζητούμενον.’

3. Εἰπόντος δὲ ταῦτα τοῦ Ἀμμωνίου Λαμπρίας ὁ ἀδελ-
φὸς εἶπε ‘καὶ μὴν ὃν ἡμεῖς ἀκηκόαμεν λόγον ἁπλοῦς τίς
ἐστι καὶ κομιδῇ βραχύς. λέγουσι γὰρ ἐκείνους τοὺς σο-
φοὺς ὑπ’ ἐνίων δὲ σοφιστὰς προσαγορευθέντας αὐτοὺς μὲν
εἶναι πέντε, Χίλωνα καὶ Θαλῆν καὶ Σόλωνα καὶ Βίαντα E
καὶ Πιττακόν· ἐπεὶ δὲ Κλεόβουλος ὁ Λινδίων τύραννος,

5 Plat. Theaet. 155 d 11 cf. Paus. X 24, 4 12 Eur. Ion 222
16 cf. 164 b 408 e 511 a

1 μαντεύειν D 4 λέσχην· ὅριος Ω corr. Xyl. δὲ ὅτ. x
6 add. Pat. (ἀρχή Cobet) 7 τῶν θεῶν $ΓΠ^1$ 8 del. Ha.
9 ποθεῖν X^3g 13 τὸ[2] X^3A^2B om. O 16 σκώπτειν Γ 17 τὸ
πρόγραμμα XDg 18 φιλ. X^1E -ους O 19 ὅσον Vat. Reg.
Gr. 80 ὅσων O 20 λόγον Ω corr. Madv. 21 τὸν AE

εἶτα Περίανδρος ὁ Κορίνθιος, οὐδὲν αὐτοῖς ἀρετῆς μετὸν
οὐδὲ σοφίας, ἀλλὰ δυνάμει καὶ φίλοις καὶ χάρισι κατα-
βιαζόμενοι τὴν δόξαν ἐνέβαλλον εἰς τοὔνομα τῶν σοφῶν
καί τινας γνώμας καὶ λόγους ἐξέπεμπον καὶ διέσπειρον εἰς
τὴν Ἑλλάδα τοῖς ὑπ' ἐκείνων λεγομένοις ὁμοίους· δυσχε-
ράναντας ἄρα τοὺς ἄνδρας ἐξελέγχειν μὲν οὐκ ἐθέλειν τὴν
ἀλαζονείαν οὐδὲ φανερῶς ὑπὲρ δόξης ἀπεχθάνεσθαι καὶ
διαμάχεσθαι πρὸς ἀνθρώπους μέγα δυναμένους, ἐνταῦθα
F δὲ συνελθόντας αὐτοὺς καθ' αὑτοὺς καὶ διαλεχθέντας
ἀλλήλοις ἀναθεῖναι τῶν γραμμάτων ὃ τῇ τε τάξει πέμπτον
ἐστὶ καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τὰ πέντε δηλοῖ, μαρτυρομένους μὲν
ὑπὲρ αὑτῶν πρὸς τὸν θεὸν ὅτι πέντ' εἰσί, τὸν δ' ἕβδομον
καὶ τὸν ἕκτον ἀποποιουμένους καὶ ἀποβάλλοντας ὡς οὐ
προσήκοντας αὐτοῖς. ὅτι δ' οὐκ ἀπὸ σκοποῦ ταῦτα λέγεται,
γνοίη τις ἂν ἀκούσας τῶν κατὰ τὸ ἱερὸν τὸ μὲν χρυσοῦν
εἶ Λιβίας τῆς Καίσαρος γυναικὸς ὀνομαζόντων, τὸ δὲ
386 χαλκοῦν Ἀθηναίων· | τὸ δὲ πρῶτον καὶ παλαιότατον τῇ
δ' οὐσίᾳ ξύλινον ἔτι νῦν τῶν σοφῶν καλοῦσιν, ὡς οὐχ ἑνὸς
ἀλλὰ κοινὸν ἀνάθημα πάντων γενόμενον.'

4. Ὁ μὲν οὖν Ἀμμώνιος ἡσυχῇ διεμειδίασεν, ὑπονοήσας
ἰδίᾳ τὸν Λαμπρίαν δόξῃ κεχρῆσθαι, πλάττεσθαι δ' ἱστο-
ρίαν καὶ ἀκοὴν ἑτέρων πρὸς τὸ ἀνυπεύθυνον· ἕτερος δέ τις
ἔφη τῶν παρόντων, ὡς ὅμοια ταῦτ' ἐστὶν οἷς πρῴην ὁ
Χαλδαῖος ἐφλυάρει ξένος, ἑπτὰ μὲν εἶναι τὰ φωνὴν ἰδίαν
ἀφιέντα τῶν γραμμάτων, ἑπτὰ δὲ τοὺς κίνησιν αὐτοτελῆ
καὶ ἀσύνδετον ἐν οὐρανῷ κινουμένους ἀστέρας· εἶναι δὲ τῇ
B τάξει δεύτερον τό τ' εἶ τῶν φωνηέντων ἀπ' ἀρχῆς καὶ τὸν
ἥλιον ἀπὸ σελήνης τῶν πλανήτων· ἡλίῳ δ' Ἀπόλλωνα τὸν

---

23 cf. 1130 a aliosque multos locos

---

3 ἐνέβαλον Πx 4 διέσπ. ΠB(v. l.) -ραν O 5 ἐπ' ἐκ. X[1]D ὁμ. x -ως O δυσχεραίνοντας XDg 12 τ. δ' ἕκτ. κ. τ. ἕβδ. g Re. 13 ἀποπ.] ἀφοσιουμένους Schw. 16 ε̄ Fx ε̄ι̅ O 18 ὡς om. FΠ 27 ε Γx ε̄ι̅ O

αὐτὸν ὡς ἔπος εἰπεῖν πάντας Ἕλληνας νομίζειν. 'ἀλλὰ ταυτὶ μέν' ἔφη 'παντάπασιν ἐκ πίνακος καὶ πυλαίας.'

Ὁ δὲ Λαμπρίας ἔλαθεν, ὡς ἔοικε, τοὺς ἀφ' ἱεροῦ κινήσας ἐπὶ τὸν αὐτοῦ λόγον. ἃ μὲν γὰρ ἐκεῖνος εἶπεν, οὐδεὶς ἐγίγνωσκε Δελφῶν· τὴν δὲ κοινὴν καὶ περιηγητικὴν δόξαν εἰς τὸ μέσον προῆγον, οὔτε τὴν ὄψιν ἀξιοῦντες οὔτε τὸν φθόγγον ἀλλὰ τοὔνομα μόνον τοῦ γράμματος ἔχειν τι σύμβολον. (5.) 'ἔστι γάρ' ὡς ὑπολαμβάνουσι Δελφοὶ καὶ τότε προηγορῶν ἔλεγε Νίκανδρος ὁ ἱερεύς 'σχῆμα καὶ μορφὴ τῆς πρὸς τὸν θεὸν ἐντεύξεως καὶ τάξιν ἡγεμονικὴν ἐν τοῖς ἐρωτήμασιν ἔχει τῶν χρωμένων ἑκάστοτε διαπυν- C θανομένων, εἰ νικήσουσιν, εἰ γαμήσουσιν, εἰ συμφέρει πλεῖν, εἰ γεωργεῖν, εἰ ἀποδημεῖν. τοῖς δὲ διαλεκτικοῖς χαίρειν ἔλεγε σοφὸς ὢν ὁ θεὸς οὐδὲν οἰομένοις ἐκ τοῦ 'εἰ' μορίου καὶ τοῦ μετ' αὐτοῦ ⟨ταχθέντος⟩ ἀξιώματος πρᾶγμα γίγνεσθαι, πάσας τὰς ἐρωτήσεις ὑποτεταγμένας τούτῳ καὶ νοῶν ὡς πράγματα καὶ προσιέμενος. ἐπεὶ δ' ἴδιον τὸ ἐρωτᾶν ὡς μάντιν ἐστὶν ἡμῖν καὶ τὸ εὔχεσθαι κοινὸν ὡς πρὸς θεόν, οὐχ ἧττον οἴονται τῆς πευστικῆς τὴν εὐκτικὴν τὸ γράμμα περιέχειν δύναμιν· 'εἰ D γάρ' [ὤφελον] φησὶν ἕκαστος τῶν εὐχομένων. καὶ Ἀρχίλοχος (fr. 71)

'εἰ γὰρ ὣς ἐμοὶ γένοιτο χεῖρα Νεοβούλης θιγεῖν.'

καὶ τοῦ 'εἴθε' τὴν δευτέραν συλλαβὴν *** παρέλκεσθαί φασιν, οἷον τὸ Σώφρονος (fr. 36 Kaibel)

---

2 cf. Naber, Mnemosyne N. S. 28, 1900, p. 134; comp. Arist. et Cat. Mai. c. 3   12 cf. 408 c

---

4 τὸν αὐτὸν Xg   9 τότε Wy. γε D²X²gB τε *O*   ὄχημα *Ω* corr. Mez.   10 μορφὴν X¹Dg   11 διαπ. X³g καὶ διαπ. *O*   14 οἰόμενος *Ω* corr. Xyl.   15 ē *Γαx*   hiatum ind. Bens., suppl. Po. (cf. St. V. Fr. II 216)   18 ὡς D πρὸς *O*   21 del. Po.   21—p. 6, 8 a Plutarcho aliena putat Wil.   24 lac. ind. et ⟨ὥσπερ καὶ τὸ 'θήν'⟩ ins. Bern.   25 φησιν F*Π*

ἄλλα τέκνων θην δευμένα·'

καὶ τὸ Ὁμηρικόν (P 29)

'ὥς θην καὶ σὸν ἐγὼ λύσω μένος·'

ἐν δὲ τῷ 'εἰ' τὸ εὐκτικὸν [καὶ] ἀποχρώντως δηλοῦσθαι.'

6. Ταῦτα τοῦ Νικάνδρου διελθόντος, οἶσθα γὰρ δὴ Θέωνα τὸν ἑταῖρον, ἤρετο τὸν Ἀμμώνιον, εἰ διαλεκτικῇ παρρησίας μέτεστιν οὕτω περιυβρισμένῃ ⟨καὶ κακῶς⟩ ἀκηκουίᾳ· τοῦ δ' Ἀμμωνίου λέγειν παρακελευομένου καὶ
E βοηθεῖν 'ἀλλ' ὅτι μέν' ἔφη 'διαλεκτικώτατος ὁ θεός ἐστιν, οἱ πολλοὶ τῶν χρησμῶν δηλοῦσιν· τοῦ γὰρ αὐτοῦ δήπουθέν ἐστι καὶ λύειν καὶ ποιεῖν ἀμφιβολίας. ἔτι δ', ὥσπερ Πλάτων ἔλεγε χρησμοῦ δοθέντος ὅπως τὸν ἐν Δήλῳ βωμὸν διπλασιάσωσιν, ὃ τῆς ἄκρας ἕξεως περὶ γεωμετρίαν ἔργον ἐστίν, οὐ τοῦτο προστάττειν τὸν θεὸν ἀλλὰ γεωμετρεῖν διακελεύεσθαι τοῖς Ἕλλησιν, οὕτως ἄρα χρησμοὺς ἀμφιβόλους ἐκφέρων ὁ θεὸς αὔξει καὶ συνίστησι διαλεκτικὴν ὡς ἀναγκαίαν τοῖς μέλλουσιν ὀρθῶς αὐτοῦ συνήσειν. ἐν δὲ διαλεκτικῇ δήπου μεγίστην ἔχει δύναμιν ὁ
F συναπτικὸς οὑτοσὶ σύνδεσμος, ἅτε δὴ τὸ λογικώτατον σχηματίζων ἀξίωμα· πῶς γὰρ οὐ τοιοῦτο τὸ συνημμένον, εἴ γε τῆς μὲν ὑπάρξεως τῶν πραγμάτων ἔχει καὶ τὰ θηρία γνῶσιν, ἀκολούθου δὲ θεωρίαν καὶ κρίσιν ἀνθρώπῳ μόνῳ παραδέδωκεν ἡ φύσις; ὅτι μὲν γάρ 'ἡμέρα' καὶ 'φῶς' ἔστιν, αἰσθάνονται δήπου καὶ λύκοι καὶ κύνες καὶ ὄρνι-
387 θες· | ὅτι δ' 'εἰ ἡμέρα, φῶς ἔστιν', οὐδὲν ἄλλο συνίησι πλὴν ἄνθρωπος, ἡγουμένου καὶ λήγοντος ἐμφάσεώς τε καὶ συναρτήσεως τούτων πρὸς ἄλληλα καὶ σχέσεως καὶ

12 cf. 579 b; ex Eratosthenis Platonico, Hiller p. 181 ss.
25 cf. St. V. Fr. II 216. 240

1 ἄλλα Wil. ἅμα Ω δευμ. Γ δεύμενα X^{3}g δευομένα O cf. Bechtel, Gr. Dial. II 222 4 ε̄ Γx del. Ha. 7 add. Blass ἀκ. om. Πx 13 γεωμετρίας Γ 14 γεωμ. E καὶ γ. O 18 συνεῖναι X^{3}g 20 γὰρ ἂν οὐ Γ 23 παρέδωκεν ΠgB μὲν g om. O 25 δ' om. X^{1}Fα^{1} ἡμ. ἐστὶ ΓB

διαφορᾶς μόνος ἔχων ἔννοιαν, ἐξ ὧν αἱ ἀποδείξεις τὴν κυριωτάτην ἀρχὴν λαμβάνουσιν. ἐπεὶ τοίνυν φιλοσοφία μὲν περὶ ἀλήθειάν ἐστιν ἀληθείας δὲ φῶς ἀπόδειξις ἀποδείξεως δ' ἀρχὴ τὸ συνημμένον, εἰκότως ἡ τοῦτο συνέχουσα καὶ ποιοῦσα δύναμις ὑπὸ σοφῶν ἀνδρῶν τῷ μάλιστα τὴν ἀλήθειαν ἠγαπηκότι θεῷ καθιερώθη. καὶ μάντις μὲν ὁ θεὸς μαντικὴ δὲ τέχνη περὶ τὸ μέλλον ἐκ τῶν παρόντων ἢ B παρῳχημένων· οὐδενὸς γὰρ οὔτ' ἀναίτιος ἡ γένεσις οὔτ' ἄλογος ἡ πρόγνωσις· ἀλλ' ἐπεὶ πάντα τοῖς ⟨τε⟩ γεγονόσι τὰ γιγνόμενα τά τε γενησόμενα τοῖς γιγνομένοις ἕπεται καὶ συνήρτηται κατὰ διέξοδον ἀπ' ἀρχῆς εἰς τέλος περαίνουσαν, ὁ τὰς αἰτίας εἰς ταὐτὸ συνδεῖν τε πρὸς ἄλληλα καὶ συμπλέκειν φυσικῶς ἐπιστάμενος οἶδε καὶ προλέγει

'τά τ' ἐόντα τά τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα.'

καὶ καλῶς Ὅμηρος (Α 70) πρῶτον ἔταξε τὰ παρόντα εἶτα τὸ μέλλον καὶ τὸ παρῳχημένον· ἀπὸ γὰρ τοῦ ὄντος ὁ συλλογισμὸς κατὰ τὴν τοῦ συνημμένου δύναμιν, ὡς 'εἰ τόδ' ἐστί, τόδε προηγεῖται' καὶ πάλιν 'εἰ τόδ' ἐστί, τόδε γενήσεται.' τὸ γὰρ τεχνικὸν καὶ λογικὸν ὥσπερ εἴρηται C γνῶσις ἀκολουθίας, τὴν δὲ πρόσληψιν ἡ αἴσθησις τῷ λόγῳ δίδωσιν. ὅθεν, εἰ καὶ γλίσχρον εἰπεῖν, οὐκ ἀποστρέψομαι τοῦτον εἶναι τὸν τῆς ἀληθείας τρίποδα τὸν λόγον, ὃς τὴν τοῦ λήγοντος πρὸς τὸ ἡγούμενον ἀκολουθίαν θέμενος εἶτα προσλαβὼν τὴν ὕπαρξιν ἐπάγει τὸ συμπέρασμα τῆς ἀποδείξεως. τὸν οὖν Πύθιον, εἰ δὴ μουσικῇ τε⟨ρπόμενος⟩ ἥδεται καὶ κύκνων φωναῖς καὶ κιθάρας ψόφοις, τί

1 αἱ om. ΓΠ^{1} 3 ἐστι περὶ ἀλ. D 4 δ' om. FΠ 5 ποι.] περαίνουσα Po. (cf. St. V. Fr. II 238) 6 μὲν A$^{corr.}$x om. *O* 8 οὔτ' ἀν. D^{2}E οὐδ' ἀν. *O* 9 add. Wil. 12 συνδ. F^{3}D^{2}Πx -δεῖ *O* 13 συμπλέκεται Γ οἶδε om. X^{3}g προλέγειν D^{2} 19 τῶν γ. τεχνικῶν κ. λογικῶν X^{3}g 20 γνῶσιν αE 21 γλ. Wy. αἰσχρὸν Ω ἀποστρ. Γ (-έφομαι X) α^{1} ἀποτρ. *O* 23 ἡγ. x προηγ. *O* (cf. p. 6, 26) 25 δὴ] τῇ D^{2} om. X^{3} τε om. Γ suppl. P. Maas

θαυμαστόν ἐστι διαλεκτικῆς φιλίᾳ τοῦτ' ἀσπάζεσθαι τοῦ λόγου τὸ μέρος καὶ ἀγαπᾶν, ᾧ μάλιστα καὶ πλείστῳ
D *προσχρωμένους ὁρᾷ τοὺς φιλοσόφους; ὁ δ' Ἡρακλῆς οὔπω τὸν Προμηθέα λελυκὼς οὐδὲ τοῖς περὶ τὸν Χείρωνα καὶ Ἄτλαντα σοφισταῖς διειλεγμένος ἀλλὰ νέος ὢν καὶ κομιδῇ Βοιώτιος ἀναιρῶν τὴν διαλεκτικὴν καὶ καταγελῶν τοῦ 'εἰ τὸ πρῶτον, τὸ δεύτερον' ὑποσπᾶν ἔδοξε βίᾳ τὸν τρίποδα καὶ διαμάχεσθαι πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ τῆς τέχνης· ἐπεὶ προϊών γε τῷ χρόνῳ καὶ οὗτος ἔοικε μαντικώτατος ὁμοῦ γενέσθαι καὶ διαλεκτικώτατος.'*

7. *Παυσαμένου δὲ τοῦ Θέωνος Εὔστροφον Ἀθηναῖον οἶμαι τὸν εἰπόντα εἶναι πρὸς ἡμᾶς 'ὁρᾷς, ὡς ἀμύνει τῇ διαλεκτικῇ Θέων προθύμως, μονονοὺ τὴν λεοντῆν ἐπενδυσάμενος;*
E *οὕτως οὐδ' ἡμᾶς τοὺς πάντα συλλήβδην πράγματα καὶ φύσεις καὶ ἀρχὰς θείων ὁμοῦ καὶ ἀνθρωπείων ἐν ἀριθμῷ τιθεμένους καὶ πολὺ μάλιστα τῶν καλῶν καὶ τιμίων τοῦτον ἡγεμόνα ποιουμένους καὶ κύριον εἰκὸς ἡσυχίαν ἄγειν, ἀλλ' ἀπάρξασθαι τῷ θεῷ τῆς φίλης μαθηματικῆς, αὐτὸ μὲν ἐφ' ἑαυτοῦ μήτε δυνάμει μήτε μορφῇ μήτε τῷ ῥήματι τὸ Ε τῶν ἄλλων στοιχείων διαφέρειν ἡγουμένους, ὡς δὲ μεγάλου πρὸς τὰ ὅλα καὶ κυρίου σημεῖον ἀριθμοῦ προτετιμῆσθαι τῆς πεμπάδος, ἀφ' οὗ τὸ ἀριθμεῖν οἱ σοφοὶ πεμπάζειν ὠνόμαζον.' ταῦτα δὲ πρὸς ἡμᾶς ἔλεγεν οὐ*
F *παίζων ὁ Εὔστροφος, ἀλλ' ἐπεὶ τηνικαῦτα προσεκείμην τοῖς μαθήμασιν ἐμπαθῶς, τάχα δὴ μέλλων εἰς πάντα τιμήσειν τὸ 'μηδὲν ἄγαν' ἐν Ἀκαδημείᾳ γενόμενος.*

---

3 cf. 413 a   7 cf. Apollod. Bibl. II, 6, 2; 557 c 560 d
14 ss. cf. 426 e ss.   22 cf. 374 a 429 d   26 cf. 431 a

---

7 *εἰ*] *ε̄* *Ω*   *πρ.*, *καὶ τὸ* E Emp., at cf. St. V. Fr. II 240
14 *οὕτως* Wy. *οὔπω* *Ω*   *ὑμᾶς* Re.   15 *ἀνθρωπίνων* X^1g
16 *τούτων* F*Π*   17 *εἰκ.* Turn. *εἰδὼς* *Ω*   18 post *μαθ.* add. *βουλομένους* F^2*Π*x   20 *ε̄* *Ω*   *διαφ.* om. *Γ*   *ἡγούμενος* *Γ*
21 *καὶ* X^3g om. *O*   *τετιμ.* *Γ*B   22 *πεμπάδος* XF^1 *πεμπτ.* vel *πεντ.* *O*   25 *δὴ* Wy. *δὲ* *Ω*

8. *Εἶπον οὖν κάλλιστα τὸν Εὔστροφον τῷ ἀριθμῷ λύειν τὴν ἀπορίαν. ‘ἐπεὶ γάρ’ ἔφην ‘εἰς τὸ ἄρτιον νενεμημένου παντὸς ἀριθμοῦ καὶ τὸ περιττὸν | ἡ μὲν μονὰς* 388 *ἀμφοτέρων ἐπίκοινός ἐστι τῇ δυνάμει (διὸ καὶ προστιθεμένη τὸν μὲν περιττὸν ἀριθμὸν ἄρτιον ποιεῖ τὸν δ’ ἄρτιον περιττόν), ἀρχὴν δὲ τοῦ μὲν ἀρτίου τὰ δύο τοῦ δὲ περιττοῦ τὰ τρία ποιοῦνται, τὰ δὲ πέντε γεννᾶται τούτων πρὸς ἀλλήλους μιγνυμένων, εἰκότως ἔσχηκε τιμὴν ⟨ὁ⟩ πρῶτος ἐκ πρώτων ἀποτελούμενος καὶ γάμος ἐπωνόμασται τῇ τοῦ ἀρτίου πρὸς τὸ θῆλυ περιττοῦ δ’ αὖ πρὸς τὸ ἄρρεν ὁμοιότητι· ταῖς γὰρ εἰς ἴσα τομαῖς τῶν ἀριθμῶν ὁ μὲν ἄρτιος πάντῃ διιστάμενος ὑπολείπει τινὰ δεκτικὴν ἀρχὴν οἷον ἐν ἑαυτῷ καὶ χώραν, ἐν δὲ τῷ περιττῷ τὸ αὐτὸ παθόντι μέσον ἀεὶ περίεστι τῆς νεμήσεως μόριον· ᾗ καὶ* B *γονιμώτερός ἐστι τοῦ ἑτέρου καὶ μιγνύμενος ἀεὶ κρατεῖ κρατεῖται δ’ οὐδέποτε· γίγνεται γὰρ ἐξ ἀμφοῖν κατ’ οὐδεμίαν μῖξιν ἄρτιος ἀλλὰ κατὰ πάσας περιττός. ἔτι δὲ μᾶλλον αὐτὸς ἐπιβάλλων αὐτῷ καὶ συντιθέμενος δείκνυσι τὴν διαφορὰν ἑκάτερος· ἄρτιος μὲν γὰρ οὐδεὶς ἀρτίῳ συνελθὼν περισσὸν παρέσχεν οὐδ’ ἐξέβη τὸ οἰκεῖον ὑπ’ ἀσθενείας ἄγονος ὢν ἑτέρου καὶ ἀτελής· περισσοὶ δὲ μιγνύμενοι περισσοῖς ἀρτίους πολλοὺς διὰ τὸ πάντῃ γόνιμον ἀποτελοῦσι. τὰς δ’ ἄλλας οὐκ ἂν τις ἐν καιρῷ νῦν ἐπεξίοι δυνάμεις καὶ διαφορὰς τῶν ἀριθμῶν. ὡς οὖν* C *ἄρρενός τε τοῦ πρώτου καὶ θήλεος ὁμιλίᾳ τὰ πέντε γιγνό-*

2 ss. cf. 428 f ss. 9 Sex quoque numerus *γάμος* a Pythagoreis nominari solet, cf. 1018 c, Clem. Al. Strom. V 93, 4; at cf. 263 f ss. 1012 e [Iambl.] Theol. Arithm. 24 14 ss. cf. vita Homeri 145

5 *περ.* om. *Γ* 7 *ποιοῦντα Γα ποιεῖ* x 8 add. Kurtz 9 *ἀπωνόμ.* F*Π* 10 *δ’*] *τε* X³g 12 *δ. ἀ. οἷ.*] *δεξαμενὴν* Po. cf. 374 b 14 *μορ.* Emp. *γόνιμον Ω* *καὶ* om. F*Π* 16 *κατὰ τοῦδε μίαν Γ* 17 *πᾶσαν* X³g *ἔτι*] *ἔστι* F*Π* 21 *ἀπόγ. Ω* corr. Xyl. 22 *πολλ.*] *ἄλλους* Schw. 25 *τε τοῦ* x *τὸ τοῦ Γ τοῦ O* *ὁμιλ.* Wy. *δ μὴ διὰ Γ ὁμοιότητι O*

μενα γάμον οἱ Πυθαγόρειοι προσεῖπον. ἔστι δ' ἣ καὶ φύσις λέλεκται τῷ περὶ αὑτὸν πολλαπλασιασμῷ πάλιν εἰς ἑαυτὸν περαίνων. ὡς γὰρ ἡ φύσις λαβοῦσα πυρὸν ἐν σπέρματι †καὶ χθαμένη πολλὰ μὲν ἐν μέσῳ φύει σχήματα καὶ εἴδη, δι' ὧν ἐπὶ τέλος ἐξάγει τὸ ἔργον, ἐπὶ πᾶσι δὲ πυρὸν ἀνέδειξεν ἀποδοῦσα τὴν ἀρχὴν ἐν τῷ τέλει τοῦ παντός, οὕτω τῶν λοιπῶν ἀριθμῶν, ὅταν αὑτοὺς πολλαπλασιάσωσιν, εἰς ἑτέρους τελευτώντων τῇ αὐξήσει μόνος
D *ὁ τῶν πέντε καὶ ἓξ γενόμενος τοσαυτάκις αὑτοὺς ἀναφέρουσι καὶ ἀνασῴζουσιν. ἑξάκις γὰρ τὰ ἓξ τριακονταέξ, καὶ πεντάκις τὰ πέντε εἰκοσιπέντε γίγνεται. καὶ πάλιν ὁ μὲν τῶν ἓξ ἅπαξ τοῦτο ποιεῖ καὶ μοναχῶς αὐτὸς ἐφ' ἑαυτοῦ τετράγωνος γιγνόμενος· τῇ δὲ πεμπάδι καὶ τοῦτο μὲν συμβέβηκε κατὰ πολλαπλασιασμόν, ἰδίως δὲ τὸ κατὰ σύνθεσιν ἢ ἑαυτὴν ἢ ⟨τὴν⟩ δεκάδα ποιεῖν παρὰ μέρος ἐπιβάλλουσαν αὑτῇ, καὶ τοῦτο γίγνεσθαι μέχρι παντός, ἀπομιμουμένου τοῦ ἀριθμοῦ τὴν τὰ ὅλα διακοσμοῦσαν ἀρχήν. ὡς γὰρ ἐκείνην ὑπαλλάττουσαν ἐκ μὲν ἑαυτῆς τὸν κόσμον ἐκ δὲ τοῦ κόσμου πάλιν ἑαυτὴν ἀποτελεῖν 'πυρός τε ἀνταμοιβὴν τὰ πάντα' φησὶν ὁ Ἡράκλειτος*
E (fr. 90) *'καὶ πῦρ ἁπάντων, ὅκωσπερ χρυσοῦ χρήματα καὶ χρημάτων χρυσός,' οὕτως ἡ τῆς πεμπάδος πρὸς ἑαυτὴν σύνοδος οὐδὲν οὔτ' ἀτελὲς οὔτ' ἀλλότριον γεννᾶν πέφυκεν,*

---

2 *φύσις* nomen aliorum numerorum apud Phot. Bibl. 187
7 ss. cf. 429 d

---

1 *ἔτι δὲ καὶ* Re. 2 (et infra 14) *πολλαπλ.* x *πολυπλ.* *O* 4 *καὶ χεαμ.* A[3]x *καὶ χ//αμένη* E *καὶ δεξαμένη* Strijd *κατεχόμενον* Wil. *φύσει Γ* 9 *γενόμενοι* X[3]g 10 *τὰ* X[3]g *τὸ O* 12 *ἐφ'* X[1]D *ἀφ' O* 13 *πεντάδι Ω* corr. hic et infra Bern. 15 *ἢ ἑ.* Stegm. *καθ' ἑ. ΓΠΒ ἑ.* X[3]g add. Bern. *ποιεῖν* X[3]g *-εῖ O* 16 *ἐπιβαλλούσης Ω* corr. Emp. 18 *ὑπαλ.* Wil. *φυλάττουσαν Ω* 19 post *πάλιν* add. *αὖ* A[corr.] *ἀφ' Π[1] ἐφ' ΓΕ* 20 *τε* x om. *O* *ἀνταμοίβηται π. Γ ἀνταμείβεται π. O* corr. Bern. Schw. 21 *ὅκ.* Bern. *ἐκ ὥσπερ Γ ὥσπερ O*

ἀλλ' ὡρισμένας ἔχει μεταβολάς· ἢ γὰρ αὑτὴν ἢ τὴν δεκάδα γεννᾷ, τουτέστιν ἢ τὸ οἰκεῖον ἢ τὸ τέλειον. (9.) ἐὰν οὖν ἔρηταί τις, τί ταῦτα πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα, φήσομεν οὐχὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν Διόνυσον, ᾧ τῶν Δελφῶν οὐδὲν ἧττον ἢ τῷ Ἀπόλλωνι μέτεστιν. ἀκούομεν οὖν τῶν θεολόγων τὰ μὲν ἐν ποιήμασι τὰ δ' ἄνευ μέτρου λεγόντων καὶ ὑμνούντων, ὡς ἄφθαρτος ὁ θεὸς καὶ ἀίδιος πεφυκώς, [F] ὑπὸ δή τινος εἱμαρμένης γνώμης καὶ λόγου μεταβολαῖς ἑαυτοῦ χρώμενος ἄλλοτε μὲν εἰς πῦρ ἀνῆψε τὴν φύσιν πάντα ὁμοιώσας πᾶσιν, ἄλλοτε δὲ παντοδαπὸς ἔν τε μορφαῖς καὶ ἐν πάθεσι καὶ δυνάμεσι διαφόροις γιγνόμενος, ὡς γίγνεται νῦν, κόσμος ὀνομάζεται [δὲ] τῷ γνωριμωτάτῳ τῶν ὀνομάτων. κρυπτόμενοι δὲ τοὺς πολλοὺς οἱ σοφώτεροι τὴν μὲν εἰς πῦρ μεταβολὴν Ἀπόλλωνά τε τῇ μονώσει Φοῖβόν τε τῷ καθαρῷ καὶ ἀμιάντῳ καλοῦσι, | [389] τῆς δ' εἰς πνεύματα καὶ ὕδωρ καὶ γῆν καὶ ἄστρα καὶ φυτῶν ζῴων τε γενέσεις τροπῆς αὐτοῦ καὶ διακοσμήσεως τὸ μὲν πάθημα καὶ τὴν μεταβολὴν διασπασμόν τινα καὶ διαμελισμὸν αἰνίττονται, Διόνυσον δὲ καὶ Ζαγρέα καὶ Νυκτέλιον καὶ Ἰσοδαίτην αὐτὸν ὀνομάζουσι καὶ φθοράς τινας καὶ ἀφανισμοὺς εἶτα δ' ἀναβιώσεις καὶ παλιγγενεσίας οἰκεῖα ταῖς εἰρημέναις μεταβολαῖς αἰνίγματα καὶ μυθεύματα περαίνουσι· καὶ ᾄδουσι τῷ μὲν διθυραμβικὰ μέλη παθῶν μεστὰ καὶ μεταβολῆς πλάνην τινὰ καὶ διαφόρησιν ἐχούσης· 'μιξοβόαν' γὰρ Αἰσχύλος (fr. 355) φησί 'πρέπει διθύραμβον ὁμαρτεῖν σύγκωμον [B] Διονύσῳ', τῷ δὲ παιᾶνα, τεταγμένην καὶ σώφρονα μοῦσαν,

---

5 ss. St. V. Fr. II 526 ss. 590 ss. (Heracl. fr. 30, 31) 12 cf. Stob. I p. 184, 11 (ex Chrysippo)

---

5 μέτ.] πέφυκεν D οὖν] γοῦν Hu. 10 τῇ φύσει Ω corr. Re. 12 ὡς γ. ν.] γ. μὲν Re. γ. ὡς ν. Wy. del. Emp. 21 ἀφ. ⟨εἰσάγοντες⟩ Schw. εἶτα δ' Stegm. οἱ τὰς Ω ἀναβ. Amyot cf. 364 f ἀποβ. Ω 26 συγκ. Tyrwhitt σύγκοινον (σύγκονον A σύγγονον E) Ω 27 παιᾶνά τινα g

ἀγήρων τε τοῦτον ἀεὶ καὶ νέον ἐκεῖνον δὲ πολυειδῆ καὶ πολύμορφον ἐν γραφαῖς καὶ πλάσμασι δημιουργοῦσι· καὶ ὅλως τῷ μὲν ὁμοιότητα καὶ τάξιν καὶ σπουδὴν ἄκρατον, τῷ δὲ μεμιγμένην τινὰ παιδιᾷ καὶ ὕβρει [καὶ σπουδῇ] καὶ μανίᾳ προσφέροντες ἀνωμαλίαν 'εὔιον ὀρσιγύναικα μαινομέναις Διόνυσον ἀνθέοντα τιμαῖς' (Lyr. adesp. 131) *ἀνακαλοῦσιν, οὐ φαύλως ἑκατέρας μεταβολῆς τὸ οἰκεῖον λαμβάνοντες. ἐπεὶ δ' οὐκ ἴσος ὁ τῶν περιόδων ἐν ταῖς*
C *μεταβολαῖς χρόνος, ἀλλὰ μείζων ὁ τῆς ἑτέρας ἣν 'κόρον' καλοῦσιν, ὁ δὲ τῆς 'χρησμοσύνης' ἐλάττων, τὸ κατὰ λόγον τηροῦντες ἐνταῦθα τὸν μὲν ἄλλον ἐνιαυτὸν παιᾶνι χρῶνται περὶ τὰς θυσίας, ἀρχομένου δὲ χειμῶνος ἐπεγείραντες τὸν διθύραμβον τὸν δὲ παιᾶνα καταπαύσαντες τρεῖς μῆνας ἀντ' ἐκείνου τοῦτον κατακαλοῦνται τὸν θεόν· ὅπερ τρία πρὸς ἐννέα, τοῦτο τὴν διακόσμησιν οἰόμενοι χρόνῳ πρὸς τὴν ἐκπύρωσιν εἶναι.'*

10. *''Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἱκανοῦ καιροῦ μᾶλλον ἀπομεμήκυνται· δῆλον δ' ὅτι συνοικειοῦσιν αὐτῷ τὴν πεμπάδα νῦν μὲν αὐτὴν ἑαυτὴν ὡς τὸ πῦρ αὖθις δὲ τὴν δεκάδα ποιοῦσαν*
D *ἐξ ἑαυτῆς ὡς τὸν κόσμον. τῆς δὲ δὴ μάλιστα κεχαρισμένης τῷ θεῷ μουσικῆς οὐκ οἰόμεθα τούτῳ τῷ ἀριθμῷ μετεῖναι; τὸ γὰρ πλεῖστον ὡς ἔπος εἰπεῖν ἔργον ἁρμονικῆς περὶ τὰς συμφωνίας ἐστίν, αὗται δ' ὅτι πέντε καὶ οὐ πλείους, ὁ λόγος ἐξελέγχει τὸν ἐν χορδαῖς καὶ τρυπήμασι ταῦτα θηρᾶν ἀλόγως τῇ αἰσθήσει βουλόμενον. πᾶσαι γὰρ ἐν λόγοις τὴν γένεσιν ἀριθμῶν λαμβάνουσιν· καὶ λόγος ἐστὶ*

---

5 cf. 607 c 671 c   9 ss. Heracl. fr. 65 St. V. Fr. II 616 Philo de spec. leg. I 208   24 cf. Plat. Rep. 580 d ss.   26 cf. 1018 e

---

1 *ἀγήρω* X   3 *ὁμαλότητα* Hu. cf. 52 a   4/5 *παιδιᾶ . . . μανία* X³g *-ὰν -ιν -ὴν -ίαν* O   4 del. Wil.   5 *ὀρσιγ.* Ω corr. Re.   10/11 *καταλύον* Γ   14 *ἀνακ.* x   15 *ἐννέα*] *ἓν οὖσα* Γ *ἓν* O corr. Bases   *οἰομένω* Γ   18 *δ' ὅτι*] *ὃ* Γ *δ' οὖν ὅτι* Bern.   *αὐτῷ* Mez. *αὐτὸν οἱ* Ω   *πεντάδα* Ω corr. Bern.   19 *αὐτὴν* X³g *αὐτῇ* O   20 post *κόσμ.* add. *λέγοντες* F¹Πx   22 *ἔπος* Camerarius *ἔνι* Ω   24/25 *τῶν . . . βουλομένων* x   26 *ἀρ.* DEB *-ῷ* O

τῆς μὲν διὰ τεσσάρων ἐπίτριτος, τῆς δὲ διὰ πέντε ἡμιόλιος,
διπλάσιος δὲ τῆς διὰ πασῶν, τῆς δὲ διὰ πασῶν καὶ διὰ πέντε
τριπλάσιος, καὶ τετραπλάσιος τῆς δὶς διὰ πασῶν. ἣν δὲ ταύ-
ταις ἐπεισάγουσιν οἱ ἁρμονικοὶ διὰ πασῶν καὶ διὰ τεσσάρων E
ὀνομάζοντες ἔξω μέτρου βαίνουσαν, οὐκ ἄξιόν ἐστι δέ-
χεσθαι τῆς ἀκοῆς τῷ ἀλόγῳ παρὰ τὸν λόγον ὥσπερ νόμῳ
χαριζομένους. ἵνα τοίνυν ἀφῶ πέντε ⟨τὰς⟩ τετραχόρδων
θέσεις καὶ πέντε τοὺς πρώτους εἴτε τόνους ἢ τρόπους
εἴθ' ἁρμονίας χρὴ καλεῖν, ὧν ἐπιτάσει καὶ ὑφέσει τρεπο-
μένων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον αἱ λοιπαὶ βαρύτητές
εἰσι καὶ ὀξύτητες, ἆρ' οὐχὶ πολλῶν μᾶλλον δ' ἀπείρων δια-
στημάτων ὄντων τὰ μελῳδούμενα μόνα πέντ' ἐστί, δίεσις
καὶ ἡμιτόνιον καὶ τόνος καὶ τριημιτόνιον καὶ δίτονον, ἄλλο
δ' οὐδὲν οὔτε μικρότερον οὔτε μεῖζον ἐν φωναῖς χωρίον F
ὀξύτητι καὶ βαρύτητι περατούμενον μελῳδητόν ἐστι;'

11. 'Πολλὰ δ' ἄλλα τοιαῦτ'' ἔφην ἐγώ 'παρελθὼν τὸν
Πλάτωνα προσάξομαι λέγοντα (Tim. 31a) κόσμον ἕνα,
ὡς εἴπερ εἰσὶ παρὰ τοῦτον ἕτεροι καὶ μὴ μόνος οὗτος εἷς,
πέντε τοὺς πάντας ὄντας καὶ μὴ πλείονας. οὐ μὴν ἀλλὰ
κἂν εἷς οὗτος ᾖ μονογενής, ὡς οἴεται καὶ Ἀριστοτέλης
(de caelo 276 ss.), τρόπον τινὰ καὶ τοῦτον ἐκ πέντε
συγκείμενον κόσμων καὶ συνηρμοσμένον εἶναι· | ὧν ὁ μέν 390
ἐστι γῆς ὁ δ' ὕδατος, τρίτος δὲ καὶ τέταρτος ἀέρος καὶ
πυρός· τὸν δὲ πέμπτον οὐρανὸν οἱ δὲ φῶς οἱ δ' αἰθέρα
καλοῦσιν, οἱ δ' αὐτὸ τοῦτο πέμπτην οὐσίαν, ᾗ τὸ κύκλῳ

---

1 cf. 429 e   7 ss. cf. 430 a 1029 a   17 cf. 421 f 430 b
22 ss. cf. 422 f ss. 387 b

---

2 δὲ τ.] διὰ τ. Γ   3 καὶ . . . πασῶν Bern. τὴν δὶς διὰ π. Γα^1 τῆς δὲ δὶς διὰ π. τετρ. O   5 ἔξω] ἐξ οὗ Γ   6 νόμῳ E -ον O   7 χαριζομένης X^{3}g   add. Si.   8 ἢ] εἴτε gB   9 ὧν Wy. ὡς Ω   12 μόνα π. D π. μ. O   ἐστὶ XDx εἰσὶ O   14 φων. Ax φωνῆς O   16 προελθ. FΠ   17 ἕνα om. Γ   18 τούτων X^{1}F^1 εἷς Wy. εἰς Ω   22 εἶναι om. Γ   23/24 καὶ τέτ. ἀ. κ. π. Pat. καὶ τέτ. ἀ. Γ π. καὶ τέτ. ἀ. O   24 τὸν Π^{2}x τὸ O

περιφέρεσθαι μόνη τῶν σωμάτων κατὰ φύσιν ἐστίν, οὐκ ἐξ ἀνάγκης οὐδ' ἄλλως συμβεβηκός. διὸ δὴ καὶ τὰ πέντε κάλλιστα καὶ τελεώτατα σχήματα τῶν ἐν τῇ φύσει κατανοήσας, πυραμίδα καὶ κύβον καὶ ὀκτάεδρον καὶ εἰκοσάεδρον καὶ δωδεκάεδρον, ἕκαστον οἰκείως ἑκάστῳ προσένειμεν. (12) *εἰσὶ δ' οἳ καὶ τὰς τῶν αἰσθήσεων δυνάμεις ἰσαρίθμους οὔσας τοῖς πρώτοις ἐκείνοις συνοικειοῦσι, τὴν μὲν* B *ἁφὴν ὁρῶντες ἀντίτυπον οὖσαν καὶ γεώδη, τὴν δὲ γεῦσιν ὑγρότητι τῶν γευστῶν τὰς ποιότητας προσιεμένην. ἀὴρ δὲ πληγεὶς ἐν ἀκοῇ γίγνεται φωνὴ καὶ ψόφος. δυεῖν δὲ τῶν λοιπῶν ὀσμὴ μέν, ἣν ὄσφρησις εἴληχεν, ἀναθυμίασις οὖσα καὶ γεννωμένη θερμότητι πυρῶδές ἐστιν, αἰθέρι δὲ καὶ φωτὶ διὰ συγγένειαν διαλαμπούσης τῆς ὄψεως γίγνεται κρᾶσις ἐξ ἀμφοῖν ὁμοιοπαθὴς καὶ σύμπηξις. ἄλλην δ' οὔτε τὸ ζῷον αἴσθησιν οὔθ' ὁ κόσμος ἔχει φύσιν ἁπλῆν καὶ ἄμικτον· ἀλλὰ θαυμαστή τις, ὡς ἔοικε, διανομὴ γέγονε τῶν πέντε πρὸς τὰ πέντε καὶ σύλληξις.'*

C 13. *῞Αμα δέ πως ἐπιστήσας καὶ διαλιπὼν 'οἷον' εἶπον 'ὦ Εὔστροφε, πεπόνθαμεν, ὀλίγου παρελθόντες τὸν Ὅμηρον* (*O* 187) *ὡς οὐχὶ πρῶτον εἰς πέντε νείμαντα μερίδας τὸν κόσμον, ὃς τὰς μὲν ἐν μέσῳ τρεῖς ἀποδέδωκε τοῖς τρισὶ θεοῖς, δύο δὲ τὰς ἄκρας ὄλυμπον καὶ γῆν, ὧν ἡ μέν ἐστι τῶν κάτω πέρας ὁ δὲ τῶν ἄνω, κοινὰς καὶ ἀνεμήτους ἀφῆκεν. 'ἀλλ' ἀνοιστέος' ὁ 'λόγος' ὡς Εὐριπίδης* (fr. 970) *φησίν. οἱ γὰρ τὴν τετράδα σεμνύναντες οὐ φαύλως διδάσκουσιν, ὅτι τῷ ταύτης λόγῳ πᾶν σῶμα γένεσιν ἔσχηκεν. ἐπεὶ γὰρ ἐν μήκει καὶ πλάτει βάθος λαβόντι πᾶν τὸ* D *στερεόν ἐστι, καὶ μήκους μὲν προϋφίσταται στιγμὴ κατὰ*

20 cf. 422 f 24 cf. 431 a

2 *οὔτ' Ω* (*εἴτ'* D) corr. Wil. *συμβεβηκότος Ω* corr. Mez. *καὶ πέντε τὰ* Wil. 3 *καὶ κάλλ.* D 7 *ἐκείνοις* om. D 9 *γευστ.*] *γεύσεων Γ* 11 *ἣν* Vat. Reg. Gr. 80 *ἡ Γ ἣν ἡ O* 12 *γενομ. Γ* 14 *συμπ.* X^{3}g *συμπλ. O* 17 *τῶν πάντων* Wy. cf. 429 d 21 *ὃς* om. *Γ* 23 *ὁ* X^{3}B *ἡ O* 24 *ὁ εὐρ.* X^{1}D

μονάδα ταττομένη, μῆκος δ' ἀπλατὲς [ἡ] γραμμὴ καλεῖται καὶ δυάς ἐστιν, ἡ δ' ἐπὶ πλάτος γραμμῆς κίνησις ἐπιφανείας γένεσιν ἐν τριάδι παρέσχε, βάθους δὲ τούτοις προσγενομένου διὰ τεττάρων εἰς στερεὸν ἡ αὔξησις προβαίνει, παντὶ δῆλον, ὅτι δεῦρο τὴν φύσιν ἡ τετρὰς προαγαγοῦσα, μέχρι τοῦ σῶμα τελειῶσαι καὶ παρασχεῖν ἁπτὸν ὄγκον καὶ ἀντίτυπον, εἶτ' ἀπολέλοιπεν ἐνδεᾶ τοῦ μεγίστου. τὸ γὰρ ἄψυχον ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν ὀρφανὸν καὶ ἀτελὲς καὶ πρὸς οὐδ' ὁτιοῦν μὴ χρωμένης ψυχῆς ἐπιτήδειον· ἡ δὲ τὴν ψυχὴν ἐμποιοῦσα κίνησις ἢ διάθεσις μεταβολῇ διὰ πέντε E *γιγνομένη τῇ φύσει τὸ τέλειον ἀποδίδωσι καὶ τοσούτῳ κυριώτερον ἔχει τῆς τετράδος λόγον, ὅσῳ τιμῇ διαφέρει τοῦ ἀψύχου τὸ ζῷον. ἔτι δ' ἰσχύσασα μᾶλλον ἡ τῶν πέντε συμμετρία καὶ δύναμις οὐκ εἴασεν εἰς ἄπειρα γένη προελθεῖν τὸ ἔμψυχον, ἀλλὰ πέντε τῶν ζώντων ἁπάντων ἰδέας παρέσχεν. εἰσὶ γὰρ θεοὶ δήπου καὶ δαίμονες καὶ ἥρωες, εἶτα μετὰ τούτους τὸ τέταρτον ἄνθρωποι γένος, ἔσχατον δὲ καὶ πέμπτον τὸ ἄλογον καὶ θηριῶδες. ἔτι δ' εἰ τὴν ψυχὴν αὐτὴν κατὰ φύσιν διαιροῖς, πρῶτον αὐτῆς καὶ ἀμαυρότατόν ἐστι τὸ θρεπτικὸν δεύτερον δὲ τὸ αἰσθητι-* F *κὸν εἶτα τὸ ἐπιθυμητικὸν εἶτ' ἐπὶ τούτῳ τὸ θυμοειδές· εἰς δὲ τὴν τοῦ λογιστικοῦ δύναμιν ἐξικομένη καὶ τελεώσασα τὴν φύσιν ὥσπερ ἐν ἄκρῳ τῷ πέμπτῳ καταπέπαυται.'*

14. *'Τοσαύτας δὲ καὶ τηλικαύτας ἔχοντος τοῦ ἀριθμοῦ δυνάμεις καλὴ καὶ ἡ γένεσίς ἐστιν, οὐχ ἣν ἤδη διήλθομεν ἐκ δυάδος οὖσαν καὶ τριάδος, ἀλλ' ἣν ἡ ἀρχὴ τῷ πρώτῳ*

16 cf. 415 b   18 cf. 429 f

1 ἡ] ἐν Γ (ὃν Bases) del. Wil.   2 δυάς Re. μῆκος O   καὶ γρ. F[1] καὶ ἐπιφ. F[1]Π   3 βάθος Γ   τούτοις x τούτου O   5 δεῦρο Γ μὴ δ. O μέχρι δ. Steph.   προάγουσα Γ   6 καὶ μέχρι FΠB ἀπτ. Re. διττὸν Ω   10 μετ. X[1] μεταβολὴ (ἢ μετ. x) O   15 ἄψυχ. ΓΠ[1]   17 εἶτα] καὶ D   19 διαιρεῖς Xx   21 εἶτα τὸ ἐπ. om. Γ   εἶτ'] ἔστ' X[1]F[1]   25 ἔχ. x -τες O   27 οὖσαν X[3]g οὖσα O   ἡ x om. O

891 *συνελθοῦσα τετραγώνῳ παρέσχεν. | ἀρχὴ μὲν γὰρ ἀριθμοῦ παντὸς ἡ μονάς, τετράγωνος δὲ πρῶτος ἡ τετράς· ἐκ δὲ τούτων ὥσπερ ἰδέας καὶ ὕλης πέρας ἐχούσης ἡ πεμπάς. εἰ δὲ δὴ καὶ τὴν μονάδα τετράγωνον ὀρθῶς ἔνιοι τίθενται δύναμιν οὖσαν ἑαυτῆς καὶ περαίνουσαν εἰς ἑαυτήν, ἐκ δυεῖν πεφυκυῖα τῶν πρώτων τετραγώνων ἡ πεμπὰς οὐκ ἀπολέλοιπεν ὑπερβολὴν εὐγενείας.’*

15. *‘Τὸ δὲ μέγιστον’ ἔφην ‘δέδια μὴ ῥηθὲν πιέζῃ τὸν Πλάτωνα ἡμῶν, ὡς ἐκεῖνος ἔλεγε πιέζεσθαι τῷ τῆς σελήνης ὀνόματι τὸν Ἀναξαγόραν, παμπάλαιον οὖσαν* [*τινα*]
B *τὴν περὶ τῶν φωτισμῶν δόξαν ἰδίαν αὐτοῦ ποιούμενον. ἢ γὰρ οὐ ταῦτ’ εἴρηκεν ἐν Κρατύλῳ* (409a);’ *‘πάνυ μὲν οὖν’ ὁ Εὔστροφος ἔφη, ‘τί δ’ ὅμοιον πέφυκεν οὐ συνορῶ.’ ‘καὶ μὴν οἶσθα δήπουθεν, ὅτι πέντε μὲν ἐν Σοφιστῇ* (256c) *τὰς κυριωτάτας ἀποδείκνυσιν ἀρχάς, τὸ ὂν τὸ ταὐτὸν τὸ ἕτερον, τέταρτον δὲ καὶ πέμπτον ἐπὶ τούτοις κίνησιν καὶ στάσιν. ἄλλῳ δ’ αὖ τρόπῳ διαιρέσεως ἐν Φιλήβῳ* (23c) *χρώμενος ἓν μὲν εἶναί φησι τὸ ἄπειρον ἕτερον δὲ τὸ πέρας, τούτων δὲ μιγνυμένων πᾶσαν συνίστασθαι γένεσιν· αἰτίαν δ’, ὑφ’ ἧς μίγνυται, τέταρτον γένος τίθεται· καὶ πέμπτον ἡμῖν ὑπονοεῖν ἀπολέλοιπεν, ᾧ τὰ μιχθέντα πάλιν ἴσχει διάκρισιν καὶ διάστασιν. τεκμαίρο-*
C *μαι δὲ ταῦτ’ ἐκείνων ὥσπερ εἰκόνας λέγεσθαι, τοῦ μὲν ὄντος τὸ γιγνόμενον, κινήσεως δὲ τὸ ἄπειρον, τὸ δὲ πέρας τῆς στάσεως, ταὐτοῦ δὲ τὴν μιγνύουσαν ἀρχήν, θατέρου δὲ τὴν διακρίνουσαν. εἰ δ’ ἕτερα ταῦτ’ ἐστί, κἀκείνως ἂν εἴη καὶ οὕτως ἐν πέντε γένεσι καὶ διαφοραῖς τιθέμενος· †φησὶ δή τις ταῦτα πρότερος συνιδὼν Πλάτωνος*

1 cf. 429e 8 ss. cf. Wil. Hermes 33, p. 525 14 cf. 428c

4. 6 *πεμπ.* X[1]? *πεντ.* Ex *πεμπτ.* *O* 9 *ὑμῶν* X[1]? *ἡμῖν* Mez. 10 *οὐσ.*] *ἔχουσαν Γ* del. Wil. 11 *αὐτοῦ ἰδ. Γ αὐτῆς ἰδ. O* trp. Bern. *ἰδ.* del. Bases 19 *τὸ π.* x *π. O* 21 *ὑπολ.* X[1]D 27 *γέν.* g *γενέσεσι O* *τιθ.* Wil. *πειθόμενος Γ πυθόμενος O* 28 *φήσει* X[1] corrupta sic rest. Po.: *τιθ.* ⟨*τὰ ὄντα*⟩· *φαίνεται δέ τις ταῦτα πρ. σ. Π., ὁ τὸ Ε καθιερ.*

δύο Ε καθιερώσας τῷ θεῷ, δήλωμα καὶ σύμβολον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πάντων. ἀλλὰ μὴν καὶ τἀγαθὸν ἐν πέντε γένεσι φανταζόμενον κατανοήσας, ὧν πρῶτόν ἐστι τὸ μέτριον δεύτερον δὲ τὸ σύμμετρον, καὶ τρίτον ὁ νοῦς καὶ D
τέταρτον αἱ περὶ ψυχὴν ἐπιστῆμαι καὶ τέχναι καὶ δόξαι ἀληθεῖς, πέμπτον ⟨δ'⟩ εἴ τις ἡδονὴ καθαρὰ καὶ πρὸς τὸ λυποῦν ἄκρατος, ἐνταῦθα λήγει τὸ Ὀρφικὸν (fr. 14) ὑπειπών

'ἕκτῃ δ' ἐν γενεῇ καταπαύσατε οἶμον ἀοιδῆς.'

16. 'Ἐπὶ τούτοις' ἔφην 'εἰρημένοις πρὸς ὑμᾶς 'ἐν βραχὺ' τοῖς περὶ Νίκανδρον 'ἀείσω ξυνετοῖσι' (Orph. fr. 334). τῇ γὰρ ἕκτῃ τοῦ †νέου μηνὸς ὅταν κατάγῃς τὴν Πυθίαν εἰς τὸ πρυτανεῖον, ὁ πρῶτος ὑμῖν γίγνεται τῶν τριῶν κλήρων εἰς τὰ πέντε †πρὸς ἀλλήλους ἐκείνης τὰ τρία οὐδὲ τὰ δύο βάλλοντες. ἢ γὰρ οὐχ οὕτως ἔχει;' καὶ ὁ Νίκανδρος 'οὕτως' εἶπεν· 'ἡ δ' αἰτία πρὸς ἑτέρους ἄρρητός ἐστιν.' 'οὐκοῦν' ἔφην ἐγὼ μειδιάσας 'ἄχρι οὗ τἀληθὲς E
ἡμῖν ὁ θεὸς ἱεροῖς γενομένοις γνῶναι παράσχῃ, προσκείσεται καὶ τοῦτο τοῖς ὑπὲρ τῆς πεμπάδος λεγομένοις.' τοιοῦτο μὲν καὶ ὁ τῶν ἀριθμητικῶν καὶ ὁ τῶν μαθηματικῶν ἐγκωμίων τοῦ εἶ λόγος, ὡς ἐγὼ μέμνημαι, πέρας ἔσχεν.

---

2 ss. cf. Plat. Phileb. 66 a ss.   11 cf. 636 d

---

1 ε̄ Ω   καθ. Γ -ιέρωσε O   2 ἀλλὰ usque ad 9 ἀοιδῆς del. Wil.   3 γενέσεσι F^1B   6 add. Bern.   εἴ τ.] ἧτ. X   8 ἐπειπ. X^3g   9 γενεῇ x γενεᾷ O   οἶμ. Kroll θυμὸν Ω   10 ἔφ. X^1E ἔφη O   ἡμᾶς FΠ   ἓν βρ. τ.] ἐν βραχυτάτοις Γ   12 τῆς γὰρ ἑκτῆς Ω corr. Bern. ταῖς γὰρ ἕκταις τοῦ Ἰλαίου μηνὸς Pat.   κατ. Re. κατάγῃ εἰς Ω   13 τὸ Wy. τι Ω   14 τὰ] τὰς F^1, def. Wil., nomen collegii latere ratus   ἐκ. Γ -οις O   15 οὐδὲ ... βάλλ.] σοῦ · δὲ ... βάλλοντος Bern. Pat.   16 ἄρρητον Γ   17 οὗ] οὖν Γ   19 πεμπ. X^1D πεμπτ. X^3B πεντ. O   20 τοι. Ax -ος O

17. Ὁ δ' Ἀμμώνιος, ἅτε δὴ καὶ αὐτὸς οὐ τὸ φαυλότατον
ἐν μαθηματικῇ φιλοσοφίας τιθέμενος, ἥσθη τε τοῖς λεγο-
μένοις καὶ εἶπεν 'οὐκ ἄξιον πρὸς ταῦτα λίαν ἀκριβῶς ἀντι-
λέγειν τοῖς νέοις, πλὴν ὅτι τῶν ἀριθμῶν ἕκαστος οὐκ ὀλίγα
βουλομένοις ἐπαινεῖν καὶ ὑμνεῖν παρέξει. καὶ τί δεῖ περὶ
F τῶν ἄλλων λέγειν; ἡ γὰρ ἱερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος ἑβδομὰς
ἀναλώσει τὴν ἡμέραν πρότερον ἢ λόγῳ τὰς δυνάμεις αὐτῆς
ἁπάσας ἐπεξελθεῖν. εἶτα τῷ κοινῷ νόμῳ 'πολεμοῦντας' ἅμα
καὶ 'τῷ πολλῷ χρόνῳ' τοὺς σοφοὺς ἀποφανοῦμεν ἄνδρας,
εἰ τὴν ἑβδομάδα τῆς προεδρίας παρώσαντες τῷ θεῷ τὴν
πεμπάδα καθιερώσουσιν ὡς μᾶλλόν τι προσήκουσαν; οὔτ'
οὖν ἀριθμὸν οὔτε τάξιν οὔτε σύνδεσμον οὔτ' ἄλλο τῶν
892 ἐλλιπῶν μορίων οὐδὲν οἶμαι τὸ γράμμα σημαίνειν· | ἀλλ'
ἔστιν αὐτοτελὴς τοῦ θεοῦ προσαγόρευσις καὶ προσφώνη-
σις ἅμα τῷ ῥήματι τὸν φθεγγόμενον εἰς ἔννοιαν καθιστᾶσα
τῆς τοῦ θεοῦ δυνάμεως. ὁ μὲν γὰρ θεὸς ἕκαστον [ἡμῶν]
τῶν ἐνταῦθα προσιόντων οἷον ἀσπαζόμενος προσαγορεύει
τό 'γνῶθι σαυτόν,' ὃ τοῦ χαῖρε δήπουθεν οὐδὲν μεῖόν ἐστιν·
ἡμεῖς δὲ πάλιν ἀμειβόμενοι τὸν θεόν 'εἶ' φαμέν, ὡς
ἀληθῆ καὶ ἀψευδῆ καὶ μόνην μόνῳ προσήκουσαν τὴν τοῦ
εἶναι προσαγόρευσιν ἀποδιδόντες.'

18. ''Ἡμῖν μὲν γὰρ ὄντως τοῦ εἶναι μέτεστιν οὐδέν, ἀλλὰ πᾶσα θνητὴ φύσις ἐν μέσῳ γενέσεως καὶ φθορᾶς

---

8 cf. 859 f v. Thes. 10 Simonid. fr. 193 B 11 οὔτ' — 21, 21 μὴ ὄντος cit. Euseb. Praep. Evang. XI, 11; 11 οὔτ' — 16 δυν. cit. Cyrill. adv. Iul. VIII (Migne 76, 908) 16 ss. Plat. Charm. 164 d 22 ss. cf. Philo de Iosepho 125 ss. (ab Arnim, Phil. Unters. XI 95 ss.) 23 γεν. κ. φθ.] Anaximand. fr. 9, Plat. Phaedo 95 e St. V. Fr. II 594 etc.

---

1 ὁ δ'] οὐδ' X¹D 2 ἐν μ. φ. Wy. ἐν μ. φιλοσοφία ΓΠ τὴν μαθηματικὴν φιλοσοφίας μέρος x 5 ἐ. κ. ὑ. XDg ἐ. κ. ὑμῖν F κ. ὑμῖν (ἡμῖν B) ἐ. O 5/6 περὶ τ. ἀ.] πολλὰ E 7 ἢ] ἢ ἂν Γ ἂν x ἤ τινα Po. 8 post ἐπεξ. add. ἐθελήσωμεν x 11 πεμπ. X¹D πεμπτ. x πεντ. O 13 οὐδ. Eus. Cyr. οἶδεν Ω 16 del. Wil. 17 τῶν . . . προσιόντων Eus. προσιόντα Ω 18 ὃ δὴ τ. χ. οὐδ. D δήπ. codd. cdfg Eus. δὴ cett. Eus. Ω

γενομένη φάσμα παρέχει καὶ δόκησιν ἀμυδρὰν καὶ ἀβέβαιον αὐτῆς· ἂν δὲ τὴν διάνοιαν ἐπερείσῃς λαβέσθαι βου- B *λόμενος, ὥσπερ ἡ σφοδρὰ περίδραξις ὕδατος τῷ πιέζειν καὶ εἰς ταὐτὸ συνάγειν διαρρέον ἀπόλλυσι τὸ περιλαμβανόμενον, οὕτω τῶν παθητῶν καὶ μεταβλητῶν ἑκάστου τὴν ἄγαν ἐνάργειαν ὁ λόγος διώκων ἀποσφάλλεται τῇ μὲν εἰς τὸ γιγνόμενον αὐτοῦ τῇ δ' εἰς τὸ φθειρόμενον, οὐδενὸς λαβέσθαι μένοντος οὐδ' ὄντως ὄντος δυνάμενος. ʽποταμῷ γὰρ οὐκ ἔστιν ἐμβῆναι δὶς τῷ αὐτῷ' καθ' Ἡράκλειτον* (fr. 91) *οὐδὲ θνητῆς οὐσίας δὶς ἅψασθαι κατὰ ἕξιν· ἀλλ' ὀξύτητι καὶ τάχει μεταβολῆς ʽσκίδνησι καὶ πάλιν συνάγει', μᾶλλον δ' οὐδὲ πάλιν οὐδ' ὕστερον ἀλλ' ἅμα συνίσταται καὶ ἀπολείπει καὶ ʽπρόσεισι καὶ ἄπεισιν'. ὅθεν οὐδ' εἰς τὸ* C *εἶναι περαίνει τὸ γιγνόμενον αὐτῆς τῷ μηδέποτε λήγειν μηδ' ἵστασθαι τὴν γένεσιν, ἀλλ' ἀπὸ σπέρματος ἀεὶ μεταβάλλουσαν ἔμβρυον ποιεῖν εἶτα βρέφος εἶτα παῖδα, μειράκιον ἐφεξῆς, νεανίσκον, εἶτ' ἄνδρα, πρεσβύτην, γέροντα, τὰς πρώτας φθείρουσαν γενέσεις καὶ ἡλικίας ταῖς ἐπιγιγνομέναις.· ἀλλ' ἡμεῖς ἕνα φοβούμεθα γελοίως θάνατον, ἤδη τοσούτους τεθνηκότες καὶ θνήσκοντες. οὐ γὰρ μόνον, ὡς Ἡράκλειτος* (fr. 76) *ἔλεγε, ʽπυρὸς θάνατος ἀέρι γένεσις, καὶ ἀέρος θάνατος ὕδατι γένεσις,' ἀλλ' ἔτι σαφέστερον ἐπ' αὐτῶν ἡμῶν φθείρεται μὲν ὁ ἀκμάζων γινομένου γέροντος, ἐφθάρη δ' ὁ νέος εἰς τὸν ἀκμάζοντα,* D *καὶ ὁ παῖς εἰς τὸν νέον, εἰς δὲ τὸν παῖδα τὸ νήπιον· ὅ τ' ἐχθὲς εἰς τὸν σήμερον τέθνηκεν, ὁ δὲ σήμερον εἰς τὸν*

---

3 cf. 1082 a 9 cf. 559 c 11 cf. 447 a

---

2 *ἐπερείσῃ τις* Eus. 3 *τὸ π.* Γ 4 *κ. εἰς τ.* Eus. *εἰς τ. κ.* Ω 5 *π..κ. μ.* Eus. *παθημάτων μεταβάντων* (*καὶ μ.* Γ) Ω 6 *ἐνάργ.* F²Π *ἐνέργ.* O Eus. 6/7 *τῇ . . . τῇ*] *πῇ . . . πῇ* X 8 *ὄντος ὄντως* Ω trp. Wil. 10 *ἕξιν* ⟨*τῆς αὐτῆς*⟩ Diels 12/13 *μᾶλλον . . . ἀπολ.* hab. solus Eus. 14 *παραινεῖ* Γ *αὐτῇ* Γ 15 *ἵστ.* Eus. *ἡττᾶσθαι* Ω 22 *ἀέρι θάν.* Γ 23 *ἡμῶν* Eus. *ἢ δι' ὧν* Γ *ἴδοις ἂν* O *ὁ* Eus. om. Ω 24 *γενομ.* X³g Eus. 25/26 *τ' ἐχθὲς*] *τεχθεὶς* Γ *δὲ χθὲς* Eus.

αὔριον ἀποθνήσκει· μένει δ' οὐδεὶς οὐδ' ἔστιν εἷς, ἀλλὰ γιγνόμεθα πολλοί, περὶ ἕν τι φάντασμα καὶ κοινὸν ἐκμαγεῖον ὕλης περιελαυνομένης καὶ ὀλισθανούσης. ἐπεὶ πῶς οἱ αὐτοὶ μένοντες ἑτέροις χαίρομεν νῦν, ἑτέροις πρότερον, τἀναντία φιλοῦμεν καὶ μισοῦμεν καὶ θαυμάζομεν καὶ ψέγομεν, ἄλλοις χρώμεθα λόγοις ἄλλοις πάθεσιν, οὐκ εἶδος οὐ
E *μορφὴν οὐ διάνοιαν ἔτι τὴν αὐτὴν ἔχοντες; οὔτε γὰρ ἄνευ μεταβολῆς ἕτερα πάσχειν εἰκός, οὔτε μεταβάλλων ⟨οὐδεὶς⟩ ὁ αὐτός ἐστιν· εἰ δ' ὁ αὐτὸς οὐκ ἔστιν, οὐδ' ἔστιν, ἀλλὰ τοῦτ' αὐτὸ μεταβάλλει γιγνόμενος ἕτερος ἐξ ἑτέρου. ψεύδεται δ' ἡ αἴσθησις ἀγνοίᾳ τοῦ ὄντος εἶναι τὸ φαινόμενον.'*

19. *'Τί οὖν ὄντως ὄν ἐστι; τὸ ἀίδιον καὶ ἀγένητον καὶ ἄφθαρτον, ᾧ χρόνος μεταβολὴν οὐδὲ εἷς ἐπάγει. κινητὸν γάρ τι καὶ κινουμένῃ συμφανταζόμενον ὕλῃ καὶ ῥέον ἀεὶ καὶ μὴ στέγον, ὥσπερ ἀγγεῖον φθορᾶς καὶ γενέσεως, ὁ χρόνος· ὅπου γε δὴ τὸ μέν 'ἔπειτα' καὶ τό 'πρότερον' καὶ τό 'ἔσται' λεγόμενον καὶ τό 'γέγονεν' αὐτόθεν ἐξομολόγησίς ἐστι τοῦ μὴ ὄντος· τὸ γὰρ ἐν τῷ εἶναι μηδέπω*
F *γεγονὸς ἢ πεπαυμένον ἤδη τοῦ εἶναι λέγειν ὡς ἔστιν, εὔηθες καὶ ἄτοπον. ᾧ δὲ μάλιστα τὴν νόησιν ἐπερείδοντες τοῦ χρόνου τό 'ἐνέστηκε' καὶ τό 'πάρεστι' καὶ τό 'νῦν' φθεγγόμεθα, τοῦτ' αὖ πάλιν ἄγαν ἐνδυόμενος ὁ λόγος ἀπόλλυσιν. ἐκθλίβεται γὰρ εἰς τὸ μέλλον καὶ τὸ παρ-*

---

13 *τί* — 14 *ἐπάγει* cit. Theodoretus Graec. aff. cur. II 108

---

2 *τι* Eus. om. *Ω* 4 *πρ.* Eus. *δὲ ἄλλοτε καὶ* g om. *O* 5 *καί*[1] Eus. *ἢ Ω* 6 *ἄλ. χρ.* x Eus. *ἄλ. δὲ χρ. O* 8 *πάσχ.*] *παρέχειν Γ* add. Si. 9 *ἀλ.* Eus. *ἅμα Ω* 10 *τ. αὐ.*] *ἐκ τοῦ αὐτὸν* Eus. 13 *ὄ. ὄ.* om. Theod. *ἀγέν.* E x Eus. *ἀγένν. O* 14 *χρ. οὐδεὶς μ.* Theod. 16 *στ.* Eus. *στερρὸν Ω* 17 *ὅπου* Wil. *ὀξύ Γ οὗ O ἐξ οὗ* Eus. *γε* om. Eus. 18 *αὐτὸς ἓν Γ* 19 *μηδ. Γ* Eus. *τὸ μηδ. O* 20 *τὸ πεπ.* X[3]B *τὸ ποτὲ πεπ.* g *τοῦ*] *τὸ* vel *τῷ Γ* 21 *ἐπερ.* Eus. *ὑπερ.* X[2]B *ὑπεριδόντες O* 23 *ἄγ.* om. gB Eus. *ἅπαν* Re. *ἐνδ.* Ha. *ἐκδ. Ω ἐκλ.* Eus. *ἄγ. ἐνδ.*] *ἐπανερχόμενος* Schw.

ῳχημένον ὥσπερ αὐγὴ βουλομένοις ἰδεῖν ἐξ ἀνάγκης
διιστάμενον. | εἰ δὲ ταὐτὰ τῷ μετροῦντι πέπονθεν ἡ με- 393
τρουμένη φύσις, οὐδὲν αὐτῆς μένον οὐδ' ὂν ἔστιν, ἀλλὰ
γιγνόμενα πάντα καὶ φθειρόμενα κατὰ τὴν πρὸς τὸν
χρόνον συννέμησιν. ὅθεν οὐδ' ὅσιόν ἐστιν ἐπὶ τοῦ ὄντος
λέγειν, ὡς ἦν ἢ ἔσται· ταῦτα γὰρ ἐγκλίσεις τινές εἰσι καὶ
παραλλάξεις τοῦ μένειν ἐν τῷ εἶναι μὴ πεφυκότος.'

20. *'Ἀλλ' ἔστιν ὁ θεός, 'εἶ' χρὴ φάναι, καὶ ἔστι κατ'*
οὐδένα χρόνον ἀλλὰ κατὰ τὸν αἰῶνα τὸν ἀκίνητον καὶ
ἄχρονον καὶ ἀνέγκλιτον καὶ οὗ πρότερον οὐδέν ἐστιν οὐδ'
ὕστερον οὐδὲ μέλλον οὐδὲ παρῳχημένον οὐδὲ πρεσβύτερον
οὐδὲ νεώτερον· ἀλλ' εἷς ὢν ἑνὶ τῷ νῦν τὸ ἀεὶ πεπλήρωκε,
καὶ μόνον ἐστὶ τὸ κατὰ τοῦτ' ὄντως ὄν, οὐ γεγονὸς οὐδ' B
ἐσόμενον οὐδ' ἀρξάμενον οὐδὲ παυσόμενον. οὕτως οὖν αὐτὸ
δεῖ σεβομένους ἀσπάζεσθαι [καὶ] προσεθίζειν, 'εἶ', καὶ
νὴ Δία, ὡς ἔνιοι τῶν παλαιῶν, 'εἶ ἕν'. οὐ γὰρ πολλὰ τὸ
θεῖόν ἐστιν, ὡς ἡμῶν ἕκαστος ἐκ μυρίων διαφορῶν ἐν
πάθεσι γινομένων ἄθροισμα παντοδαπὸν καὶ πανηγυρι-
κῶς μεμιγμένον· ἀλλ' ἓν εἶναι δεῖ τὸ ὄν, ὥσπερ ὂν τὸ ἕν.
ἡ δ' ἑτερότης διαφορᾷ τοῦ ὄντος εἰς γένεσιν ἐξίσταται τοῦ
μὴ ὄντος. ὅθεν εὖ καὶ τὸ πρῶτον ἔχει τῷ θεῷ τῶν ὀνο-

---

8 *ἀλλ'* — 19 *ἕν* cit. Cyrill. adv. Iul. VIII (Migne 76, 908)
12 ss. cf. Norden, Agnostos Theos p. 231

---

1 *αὐγὴ* Eus. *ἀκμὴ Ω στιγμὴ* Po. cl. Marc. Aur. II 17 VI 36 *βουλ.* Eus. *βουλόμενος Ω* 2 *εἰ δὲ* Eus. *ὁ δὲ Ω* *ἡ μετ.* Eus. *ἢ μέτρον μὲν· Ω* 4 *κατὰ τὴν Γ* Eus. *κατ' αὐτὴν O* 5 *συνν.* Eus. *συνεμίγη Ω* *ὅθ. οὐδὲν τοιοῦτον ἔστ.* Eus. *ἐπὶ* Eus. *οὐδὲν* (*οὐδὲ Γ*) *Ω* 6 *γὰρ* om. *Γ* *ἐκκλ.* X^3gF *ἐκκλήσεις* X^1D *εἰσὶ* om. *Γ* Eus. 8 *εἶ χρὴ* Eus. Cyr. *χρὴ Ω* corr. Patzig 11 *οὐ. μ. . . . πρ.* Eus. Cyr. om. *Ω* 12 *τὸ νῦν Γ* 13 *κατὰ τοῦτο* X^1(?)B *κατὰ τοῦ* F^1 *κατ' αὐτὸ* Eus. *κατὰ ταῦτα* Cyr. *κ. τοῦτον O* (*ν* in ras. X^3) *γέγονεν* X^1D (*οὐ γ.* om. F^1) 14 *παυσάμ. Γ* *οὖν* Eus. Cyr. om. *Ω* *αὐτὸν* E 15 del. Schw. *προσεθ.*] *προσαγορεύειν* Eus. *προσεπιθεάζειν* Diels *κ. πρ.* om. Cyr. *εἶ* Cyr. *ἢ Ω* 16 *νὴ* om. *Γα*x 18 *γεν.* X^1Dx 19 *δεῖ τὸ ἓν Γ* 20 *διαφ.* X^3 *-ρὰ O*

μάτων καὶ τὸ δεύτερον καὶ τὸ τρίτον. Ἀπόλλων μὲν γὰρ οἷον ἀρνούμενος τὰ πολλὰ καὶ τὸ πλῆθος ἀποφάσκων
C ἐστίν, Ἰήιος δ' ὡς εἷς καὶ μόνος· Φοῖβον δὲ δήπου τὸ καθαρὸν καὶ ἁγνὸν οἱ παλαιοὶ πᾶν ὠνόμαζον, ὡς ἔτι Θεσσαλοὶ τοὺς ἱερέας ἐν ταῖς ἀποφράσιν ἡμέραις αὐτοὺς ἐφ' ἑαυτῶν ἔξω διατρίβοντας, οἶμαι, 'φοιβονομεῖσθαι' λέγουσι. τὸ δ' ἓν εἰλικρινὲς καὶ καθαρόν· ἑτέρου γὰρ μίξει πρὸς ἕτερον ὁ μιασμός, ὥς που καὶ Ὅμηρος (Δ 141) 'ἐλέφαντα' [τινὰ] φοινισσόμενον βαφῇ 'μιαίνεσθαι' φησί· καὶ τὰ μιγνύμενα τῶν χρωμάτων οἱ βαφεῖς 'φθείρεσθαι' καί 'φθοράν' τὴν μῖξιν ὀνομάζουσιν. οὐκοῦν ἕν τ' εἶναι καὶ ἄκρατον ἀεὶ τῷ ἀφθάρτῳ καὶ καθαρῷ προσήκει.'

21. 'Τοὺς δ' Ἀπόλλωνα καὶ ἥλιον ἡγουμένους τὸν
D αὐτὸν ἀσπάζεσθαι μὲν ἄξιόν ἐστι καὶ φιλεῖν δι' εὐφυΐαν, ὃ μάλιστα τιμῶσιν ὧν ἴσασι καὶ ποθοῦσιν, εἰς τοῦτο τιθέντας τοῦ θεοῦ τὴν ἐπίνοιαν· ὡς δὲ νῦν ἐν τῷ καλλίστῳ τῶν ἐνυπνίων τὸν θεὸν ὀνειροπολοῦντας ἐγείρωμεν καὶ παρακαλῶμεν ἀνωτέρω προάγειν καὶ θεάσασθαι τὸ ὕπαρ αὐτοῦ καὶ τὴν οὐσίαν, τιμᾶν δὲ καὶ τὴν εἰκόνα τήνδε καὶ σέβεσθαι τὸ περὶ αὐτὴν γόνιμον ὡς ἀνυστόν ἐστιν αἰσθητῷ νοητοῦ καὶ φερομένῳ μένοντος ἐμφάσεις τινὰς καὶ εἴδωλα διαλάμπουσαν ἀμωσγέπως τῆς περὶ ἐκεῖνον εὐμενείας καὶ μακαριότητος. ἐκστάσεις δ' αὐτοῦ καὶ μεταβολὰς ⟨εἰς⟩
E πῦρ ἀνιέντος ἑαυτὸν ἅμα τοῖς πᾶσιν, ὡς λέγουσιν, αὖθις δὲ καταθλίβοντος ἐνταῦθα ⟨καὶ⟩ κατατείνοντος εἰς γῆν καὶ θάλασσαν καὶ ἀνέμους καὶ ζῷα καὶ τὰ δεινὰ παθή-

1 cf. 381 f 3 cf. 421 c 10 cf. 725 c 13 cf. ad p. 4, 28

1 κ. τρ. X[1]D 3 ἴητος Ω corr. Xyl. Φοῖβος Γ 9 del. Po. 14 τὸ δι' Γ εὐφημ. D εὐσέβειαν Schw. 15 ὃν Γ 16 νῦν ἐν] νοητὸν Schw. 17 ὀν. Re. -ες Ω 18 προσάγ. FΠ θεᾶσθαι A^corr. x ὑπὲρ Ω corr. Wy 19 αὐτοὺς F[2]Πx 20 τὸ περὶ] πῶς E καὶ γόν. Γ ὡς ἀνυπόστατόν ἐ. Γ 23 ἐκτ. X[1]D add. Emp. 24 ἀνι. Bases ἀφι. Ω ἅ. τ. π. Wil. cf. p. 11, 10 ἅμα σπῶσιν Ω 25 δὲ Wil. τε Ω add. Re. εἰς γῆν E εἰσὶ O

ματα [καὶ] ζῴων καὶ φυτῶν οὐδ' ἀκούειν ὅσιον· ἢ τοῦ ποιητικοῦ παιδὸς (Hom. *O* 362) ἔσται φαυλότερος, ἣν ἐκεῖνος ἔν τινι ψαμάθῳ συντιθεμένῃ καὶ διαχεομένῃ πάλιν ὑφ' αὑτοῦ παίζει παιδιάν, ταύτῃ περὶ τὰ ὅλα χρώμενος ἀεὶ καὶ τὸν κόσμον οὐκ ὄντα πλάττων εἶτ' ἀπολλύων γενόμενον. τοὐναντίον γὰρ ὃ θεῖον ἁμωσγέπως ἐγγέγονε τῷ κόσμῳ, τοῦτο συνδεῖ τὴν οὐσίαν καὶ κρατεῖ τῆς περὶ τὸ σωματικὸν ἀσθενείας ἐπὶ φθορὰν φερομένης. καί μοι δοκεῖ F μάλιστα πρὸς τοῦτον τὸν λόγον ἀντιταττόμενον τὸ ῥῆμα καὶ μαρτυρόμενον 'εἶ' φάναι πρὸς τὸν θεόν, ὡς οὐδέποτε γινομένης περὶ αὐτὸν ἐκστάσεως καὶ μεταβολῆς, | 894 ἀλλ' ἑτέρῳ τινὶ θεῷ μᾶλλον δὲ δαίμονι τεταγμένῳ περὶ τὴν ἐν φθορᾷ καὶ γενέσει φύσιν τοῦτο ποιεῖν καὶ πάσχειν προσῆκον· ὡς δῆλόν ἐστιν ἀπὸ τῶν ὀνομάτων εὐθὺς οἷον ἐναντίων ὄντων καὶ ἀντιφώνων. λέγεται γὰρ ὁ μὲν Ἀπόλλων ὁ δὲ Πλούτων, καὶ ὁ μὲν Δήλιος ὁ δ' Ἀιδωνεύς, καὶ ὁ μὲν Φοῖβος ὁ δὲ Σκότιος· καὶ παρ' ᾧ μὲν αἱ Μοῦσαι καὶ ἡ Μνημοσύνη, παρ' ᾧ δ' ἡ Λήθη καὶ ἡ Σιωπή· καὶ ὁ μὲν Θεώριος καὶ Φαναῖος, ὁ δέ

'Νυκτὸς ⟨τ'⟩ ἀιδνᾶς ἀεργηλοῖό θ' Ὕπνου κοίρανος·' (Lyr. adesp. 92)

καὶ ὁ μέν

'βροτοῖσι θεῶν ἔχθιστος ἁπάντων,' (*I* 158)

πρὸς ὃν δὲ Πίνδαρος εἴρηκεν οὐκ ἀηδῶς (fr. 149)

'κατεκρίθη δὲ θνατοῖς ἀγανώτατος ἔμμεν.' B

---

15 ss. cf. 1130 a 25 cf. 413 c 1102 e

---

1 del. Si. 6 ὃ θ. Harder ὅσον *Ω* (def. Po., sc. ἐγγέγ. ὁ θεὸς) 7 τούτω X[1] Po. 10 μαρτυρούμ. Γ 11 γιν. DX[3]g γεν. *O* αὐτὸ X[1]D αὑτῷ F 13 φύσει Γ προσῆκεν *Ω* corr. Re. 20 add. Wil. αἰδοίας (-ης x) *Ω* corr. ex 1130 a 25 θεονατοῖς X[1]D θέον αὐτοῖς *O* corr. Wy. ex 413 c ἀγαν. AEB ἀγον. *O*

εἰκότως οὖν ὁ Εὐριπίδης εἶπε (Suppl. 974 b)

> *'λοιβαὶ νεκύων φθιμένων*
> *ἀοιδαί θ', ἃς χρυσοκόμας*
> *Ἀπόλλων οὐκ ἐνδέχεται·'*

καὶ πρότερος ἔτι τούτου [*ὁ*] *Στησίχορος* (fr. 50)

> *'⟨χορεύ⟩ματά τοι μάλιστα*
> *παιγμοσύνας ⟨τε⟩ φιλεῖ μολπάς τ' Ἀπόλλων,*
> *κάδεα δὲ στοναχάς τ' Ἀίδας ἔλαχε.'*

Σοφοκλῆς δὲ καὶ τῶν ὀργάνων ἑκατέρῳ προσνέμων ἑκάτερον δῆλός ἐστι διὰ τούτων (fr. 765)

> *'οὐ νάβλα κωκυτοῖσιν οὐ λύρα φίλα'.*

καὶ γὰρ ὁ αὐλὸς ὀψὲ καὶ πρῴην ἐτόλμησε φωνὴν †'ἐφιμερθίσιν' ἀφιέναι· τὸν δὲ πρῶτον χρόνον εἵλκετο πρὸς τὰ πένθη, καὶ τὴν περὶ ταῦτα λειτουργίαν οὐ μάλ' ἔντιμον
C *οὐδὲ φαιδρὰν εἶχεν, εἶτ' ἐμίχθη πάντα πᾶσι. μάλιστα δὲ τὰ θεῖα πρὸς τὰ δαιμόνια συγχέοντες εἰς ταραχὴν αὐτοὺς κατέστησαν. ἀλλά γε τῷ εἶ τό 'γνῶθι σαυτόν' ἔοικέ πως ἀντικεῖσθαι καὶ τρόπον τινὰ πάλιν συνᾴδειν· τὸ μὲν γὰρ ἐκπλήξει καὶ σεβασμῷ πρὸς τὸν θεὸν ὡς ὄντα διὰ παντὸς ἀναπεφώνηται, τὸ δ' ὑπόμνησίς ἐστι τῷ θνητῷ τῆς περὶ αὐτὸ φύσεως καὶ ἀσθενείας.*

---

2 deest in codd. Eur. 3 *θ' ἃς* Markland *ἃς ὁ Ω τὰς* codd. Eur. 5 del. Bens. 6 *χορ.* Wil. *μάλα Ω* 7 add. Bergk 8 *κήδεά τε Ω* corr. Bergk 11 *οὐ νάβλα* Brunck *οὐ ναῦλα* $F^2Πg$ *ἐν αὐλᾷ* ΓΒ *οὖν ἄβλα* X^3 12 *αὐλ.* Vat. Reg. Gr. 80 *αὐτὸς O ἐφιν.* corrupta *'ἐφ' ἱμέροισιν'* (in elegiis eroticis) Schw. 13 *εἷλκ.* XDAB *εἴλκε O* 14 *αὐτουργίαν Ω* corr. Re. 17 *ἔστησαν* FΠ 18 *τὸ*] *ὁ* in ras. X^3 21 *αὐτὸν* X^1D

25.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΧΡΑΝ ΕΜΜΕΤΡΑ ΝΥΝ ΤΗΝ ΠΥΘΙΑΝ D

(Plan. 72)

COLLOCUNTUR BASILOCLES ET PHILINUS

1. *Β.* Ἑσπέραν ἐποιήσατε βαθεῖαν, ὦ Φιλῖνε, διὰ τῶν ἀναθημάτων παραπέμποντες τὸν ξένον· ἐγὼ γὰρ ὑμᾶς E ἀναμένων ἀπηγόρευσα.

Φ. Βραδέως γὰρ ὡδεύομεν, ὦ Βασιλόκλεις, σπείροντες λόγους καὶ θερίζοντες εὐθὺς μετὰ μάχης ὑπούλους καὶ πολεμικούς, ὥσπερ οἱ Σπαρτοί, βλαστάνοντας ἡμῖν καὶ ὑποφυομένους κατὰ τὴν ὁδόν.

Β. Ἕτερον οὖν τινα δεήσει παρακαλεῖν τῶν παραγεγονότων, ἢ σὺ βούλει χαριζόμενος ἡμῖν διελθεῖν, τίνες ἦσαν οἱ λόγοι καὶ τίνες οἱ λέγοντες;

Φ. Ἐμόν, ὡς ἔοικεν, ὦ Βασιλόκλεις, τὸ ἔργον. τῶν γὰρ ἄλλων οὐδενὶ ῥᾳδίως ἂν ἐντύχοις κατὰ πόλιν· τοὺς γὰρ πλείστους ἑώρων αὖθις εἰς τὸ Κωρύκιον τῷ ξένῳ καὶ τὴν F Λυκώρειαν συναναβαίνοντας.

Β. Ἦ φιλοθεάμων τις ἡμῖν καὶ περιττῶς φιλήκοός ἐστιν ὁ ξένος.

Φ. Φιλόλογος δὲ καὶ φιλομαθὴς ἔτι μᾶλλον. οὐ μὴν ταῦτα μάλιστα θαυμάζειν ἄξια, ἀλλὰ πρᾳότης τε πολλὴν

Personae dialogi, de quo Philinus refert, praeter ipsum sunt Diogenianus, Theo, Sarapio, Boethus. Cf. notam ad p. 1. Plutarchi periegesin Delphicam enarrat Pomtow, BPhW 1912, 1170. Cat. Lampr. 116. Codd.: EB 18 Paus. X 6, 2. 3

Nomina personarum in codd. non indicantur. 2 χρᾶν νῦν ἐμ. cat. Lampr. 13 δεήσει τινά B 14 διελεῖν Ω corr. Leon. 19 Λυκουρίαν Ω corr. Pat. 20 φιλικός Ω corr. Mez. 22 ἐστι Ω corr. Hu. 23 ἄξιον Ω corr. Wil. propter nominativum sequentem

395 χάριν ἔχουσα, | καὶ τὸ μάχιμον καὶ διαπορητικὸν ὑπὸ συνέσεως, οὔτε δύσκολον οὔτ' ἀντίτυπον πρὸς τὰς ἀποκρίσεις· ὥστε καὶ βραχὺ συγγενόμενον εὐθὺς εἰπεῖν †'τέκος ⟨ἀγαθὸν⟩ ἀγαθοῦ πατρός.' οἶσθα γὰρ Διογενιανὸν ἀνδρῶν ἄριστον.

Β. Αὐτὸς μὲν οὐκ εἶδον, ὦ Φιλῖνε, πολλοῖς δ' ἐντετύχηκα καὶ τὸν λόγον καὶ τὸ ἦθος τοῦ ἀνδρὸς ἰσχυρῶς ἀποδεχομένοις, ὅμοια δὲ τούτοις ἕτερα περὶ τοῦ νεανίσκου λέγουσιν. ἀλλὰ τίνα, ὦ ἑταῖρε, ἀρχὴν ἔσχον οἱ λόγοι καὶ πρόφασιν;

2. Φ. Ἐπέραινον οἱ περιηγηταὶ τὰ συντεταγμένα μηδὲν ἡμῶν φροντίσαντες δεηθέντων ἐπιτεμεῖν τὰς ῥήσεις καὶ τὰ πολλὰ τῶν ἐπιγραμμάτων. τὸν δὲ ξένον ἡ μὲν ἰδέα καὶ τὸ τεχνικὸν τῶν ἀνδριάντων μετρίως προσήγετο πολλῶν καὶ
B καλῶν ἔργων ὡς ἔοικε θεατὴν γεγενημένον· ἐθαύμαζε δὲ τοῦ χαλκοῦ τὸ ἀνθηρὸν ὡς οὐ πίνῳ προσεοικὸς οὐδ' ἰῷ, βαφῇ δὲ κυάνου στίλβοντος, ὥστε καὶ παῖξαί τι πρὸς τοὺς ναυάρχους (ἀπ' ἐκείνων γὰρ ἤρκτο τῆς θέας) οἷον ἀτεχνῶς θαλαττίους τῇ χρόᾳ καὶ βυθίους ἑστῶτας. 'ἆρ' οὖν' ἔφη 'κρᾶσίς τις ἦν καὶ φάρμαξις τῶν πάλαι τεχνιτῶν περὶ τὸν χαλκὸν ὥσπερ ἡ λεγομένη τῶν ξιφῶν στόμωσις, ἧς ἐκλαμπούσης ἐκεχειρίαν ἔσχεν ἔργων πολεμικῶν ὁ χαλκός; τὸν μὲν γὰρ Κορίνθιον οὐ τέχνῃ ⟨φασὶν⟩ ἀλλὰ συντυχίᾳ τῆς χρόας λαβεῖν τὸ κάλλος, ἐπινειμαμένου πυρὸς οἰκίαν ἔχουσάν τι χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, πλεῖστον δὲ χαλκὸν ἀπο-
C κείμενον· ὧν συγχυθέντων καὶ συντακέντων ὄνομα τοῦ

---

18 v. Lys. 18 23 Paus. II 3, 3

---

4 τέκ. ἀγ.] lac. 9 litt. E; proverbium subesse verbis corruptis censet Wil. add. Schw. 8 ἀποδεχομένους Ω corr. Duebn. 9 τ. ἑτέραν ἀ. Ω corr. Wy. 13 ἐπιγ. ⟨παραδραμεῖν⟩ Wil. 15 ἐθαύμαζον Ω corr. Basil. 17 παῖξαί τι Doehner πέμψαι τι Ω 18 νεάρχους Ω corr. Amyot ἤρκται Ω corr. Kurtz 22 ἐκλαμπ. Kurtz ἐκλειπ. Ω 23 τὸν Basil. τὸ Ω add. Pat. 26 ⟨τὸ⟩ ὄν. [τ. χ.] Wil.

χαλκοῦ τῷ μείγματι τὸ πλῆθος παρέσχεν'. ὁ δὲ Θέων ὑπολαβὼν 'ἄλλον' ἔφη 'λόγον ἡμεῖς ἀκηκόαμεν πανουργέστερον, ὡς ἀνὴρ ἐν Κορίνθῳ χαλκοτύπος ἐπιτυχὼν θήκῃ χρυσίον ἐχούσῃ πολὺ καὶ δεδοικὼς φανερὸς γενέσθαι κατὰ μικρὸν ἀποκόπτων καὶ ὑπομιγνὺς ἀτρέμα τῷ χαλκῷ θαυμαστὴν λαμβάνοντι κρᾶσιν ἐπίπρασκε πολλοῦ διὰ τὴν χρόαν καὶ τὸ κάλλος ἀγαπώμενον. ἀλλὰ καὶ ταῦτα κἀκεῖνα μῦθός ἐστιν· ἦν δέ τις ὡς ἔοικε μῖξις καὶ ἄρτυσις, ὥς που καὶ νῦν ἀνακεραννύντες ἀργύρῳ χρυσὸν ἰδίαν τινὰ καὶ περιττὴν ἐμοὶ δὲ φαινομένην νοσώδη χλωρότητα καὶ φθορὰν ἀκαλλῆ παρέχουσι.' D

3. *'Τίν' οὖν αἰτίαν' ἔφη ὁ Διογενιανός 'οἴει τῆς ἐνταῦθα τοῦ χαλκοῦ χρόας γεγονέναι;' καὶ ὁ Θέων 'ὅταν' ἔφη 'τῶν πρώτων καὶ φυσικωτάτων καὶ λεγομένων καὶ ὄντων, πυρὸς καὶ γῆς καὶ ἀέρος καὶ ὕδατος, [καὶ] μηδὲν ἄλλο τῷ χαλκῷ πλησιάζῃ μηδ' ὁμιλῇ πλὴν μόνος ὁ ἀήρ, δῆλός ἐστιν ὑπὸ τούτου πεπονθὼς καὶ διὰ τοῦτον ἐσχηκὼς ἣν ἔχει διαφορὰν ἀεὶ συνόντα καὶ προσκείμενον· ἢ*

'τουτὶ μὲν ⟨ᾔδον⟩ πρὶν Θέογνιν γεγονέναι'
(Com. adesp. 461)

κατὰ τὸν κωμικόν, ἣν δ' ἔχων φύσιν ὁ ἀὴρ ᾗ τε χρώμενος δυνάμει κατὰ τὰς ἐπιψαύσεις ἐπικέχρωκε τὸν χαλκὸν ἐπιθυμεῖς μαθεῖν;' φήσαντος δὲ τοῦ Διογενιανοῦ 'καὶ γὰρ E *ἐγώ' εἶπεν 'ὦ παῖ· ζητῶμεν οὖν κοινῇ καὶ πρότερον, εἰ βούλει, δι' ἣν αἰτίαν μάλιστα τῶν ὑγρῶν ἀναπίμπλησιν ἰοῦ τοὔλαιον· οὐ γὰρ αὐτό γε δήπου τῷ χαλκῷ προστρίβεται τὸν ἰόν, ἅτε δὴ καθαρὸν αὐτῷ καὶ ἀμίαντον*

---

19 cf. 777 c

---

1 *μειγ.* Blass *μείζονι* Ω 14 *λεγ.* P. Maas *ἐσ.* Ω 15 del. Basil. 19 *τουτὶ* p. 777 c *τοῦτο* Ω *ᾔδειν* p. 777 c om. Ω corr. Schadewaldt. lac. 18 litt. E 10 B 25/6 *ἀναπ.*] 'scil. *ὁ χαλκὸς*' Si. 'scil. *ὁ ἀήρ*' Wy., at in hoc exemplo oleum pro aëre ponitur 26 *τῷ χ.* Leon. *τὸ χ.* Ω (*ὁ* in ras. B) *προστρίβεσθαι* Ω corr. Wy.

πλησιάζον.' 'οὐδαμῶς' εἶπεν ὁ νεανίας, ἄλλο δ' αὐτῷ μοι
δοκεῖ τούτου τὸ αἴτιον ὑπάρχειν· λεπτῷ γὰρ ὄντι καὶ
καθαρῷ καὶ διαυγεῖ προσπίπτων ὁ ἰὸς ἐκφανέστατός ἐστιν,
ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ὑγροῖς ἀφανίζεται.' καὶ ὁ Θέων 'εὖγε'
εἶπεν 'ὦ παῖ, καὶ ⟨φυσικῶς⟩· σκόπει δ' εἰ βούλει καὶ τὴν
F ὑπ' Ἀριστοτέλους αἰτίαν λεγομένην.' 'ἀλλὰ βούλομαι' εἶπε.
'φησὶ τοίνυν τῶν μὲν ἄλλων ὑγρῶν ⟨τὴν λε⟩πτότητα δια-
χεῖν ἀδήλως καὶ διασπείρεσθαι τὸν ἰόν, ἀνωμάλων τῶν
⟨μορίων⟩ καὶ μανῶν ὄντων· τοῦ δ' ἐλαίου τῇ πυκνότητι
στέγεσθαι καὶ διαμένειν ἀθροιζόμενον. ἂν οὖν καὶ αὐτοί
τι τοιοῦτον ὑποθέσθαι δυνηθῶμεν, οὐ παντάπασιν ἀπο-
ρήσομεν ἐπῳδῆς καὶ παραμυθίας πρὸς τὴν ἀπορίαν.'
396 4. Ὡς οὖν ἐκελεύομεν καὶ συνεχωροῦμεν, ἔφη | τὸν ἀέρα
τὸν ἐν Δελφοῖς πυκνὸν ὄντα καὶ συνεχῆ καὶ τόνον ἔχοντα
διὰ τὴν ἀπὸ τῶν ὀρῶν ἀνάκλασιν καὶ ἀντέρεισιν ἔτι καὶ
λεπτὸν εἶναι καὶ δηκτικόν, ὥς που μαρτυρεῖ καὶ τὰ περὶ
τὰς πέψεις τῆς τροφῆς· ἐνδυόμενον οὖν ὑπὸ λεπτότητος
καὶ τέμνοντα τὸν χαλκὸν ἀναχαράσσειν πολὺν ἰὸν ἐξ
αὐτοῦ καὶ γεώδη, στέγειν δὲ τοῦτον αὖ πάλιν καὶ πιέζειν
τῆς πυκνότητος ⟨διάχυσιν⟩ μὴ διδούσης, τὸν δ' ὑφιστά-
μενον αὐτῷ διὰ πλῆθος ἐξανθεῖν καὶ λαμβάνειν αὐγὴν καὶ
γάνωμα περὶ τὴν ἐπιφάνειαν. ἀποδεξαμένων δ' ἡμῶν ὁ
ξένος ἔφη τὴν ἑτέραν ἀρκεῖν ὑπόθεσιν πρὸς τὸν λόγον.
B 'ἡ δὲ λεπτότης' ἔφη 'δόξει μὲν ὑπεναντιοῦσθαι καὶ πρὸς
τὴν λεγομένην πυκνότητα τοῦ ἀέρος, λαμβάνεται δ' οὐκ

6 in Aristotelis operibus non traditur

1 πλησιάζοντα Ω corr. Amyot 2 τοῦτο Ω corr. Turn. 5 add. Cruserius, lac. 7 litt. E 9 B 6 εἰπεῖν Ω corr. Xyl. 7 τὴν λ. Schw. πιοντα sine acc. Ω διαχ. Schw. διέχειν Ω 9 add. Strijd, lac. 8 litt. Ω μ. δ. Turn. μενόντων Ω 10 αὐτ. τῇδέ τι Re. 12 ἀπορ.] αἰτιολογίαν Schw. 17 τῆς om. B 18 πολ.] παχὺν P. Maas hic et 510 f 20 add. Anon. (cf. 432 e), lac. 11 litt. Ω 21 αὐτῷ ('aëri') Si. αὐτὸν B αὐτ cum lac. 2 litt. E αὐτοῦ ('ibi') Re. αὐτῆς edd. 24 δὲ] γὰρ Pat. καὶ del. Re.

ἀναγκαίως· αὐτὸς γὰρ ὑφ' ἑαυτοῦ παλαιούμενος ὁ χαλκὸς ἀποπνεῖ καὶ μεθίησι τὸν ἰόν, ὃν ἡ πυκνότης συνέχουσα καὶ παχνοῦσα ποιεῖ ἐκφανῆ διὰ τὸ πλῆθος.' ὑπολαβὼν δ' ὁ Θέων 'τί γάρ' εἶπεν 'ὦ ξένε, κωλύει ταὐτὸν εἶναι καὶ λεπτὸν καὶ πυκνόν, ὥσπερ τὰ σηρικὰ καὶ τὰ βύσσινα τῶν ὑφασμάτων, ἐφ' ὧν καὶ Ὅμηρος (η 107) εἶπε

'και⟨ροσέ⟩ων δ' ὀθονῶν ἀπολείβεται ὑγρὸν ἔλαιον',

ἐνδεικνύμενος τὴν ἀκρίβειαν καὶ λεπτότητα τοῦ ὕφους τῷ μὴ προσμένειν τὸ ἔλαιον ἀλλ' ἀπορρεῖν καὶ ἀπολισθάνειν τῆς πυκνότητος οὐ διιείσης; καὶ μὴν οὐ μόνον πρὸς τὴν ἀναχάραξιν τοῦ ἰοῦ χρήσαιτ' ἂν ⟨τις⟩ τῇ λεπτότητι τοῦ ἀέρος, ἀλλὰ καὶ τὴν χρόαν αὐτὴν ποιεῖν ἔοικεν ἡδίονα καὶ γλαυκοτέραν ἀναμιγνύουσα τῷ κυάνῳ φῶς καὶ αὐγήν.'

5. *Ἐκ τούτου γενομένης σιωπῆς πάλιν οἱ περιηγηταὶ προεχειρίζοντο τὰς ῥήσεις. χρησμοῦ δέ τινος ἐμμέτρου λεχθέντος, οἶμαι, περὶ τῆς Αἴγωνος τοῦ Ἀργείου βασιλείας πολλάκις ἔφη θαυμάσαι τῶν ἐπῶν ὁ Διογενιανός, ἐν οἷς οἱ χρησμοὶ λέγονται, τὴν φαυλότητα καὶ τὴν εὐτέλειαν. 'καίτοι μουσηγέτης ὁ θεὸς καὶ τῆς λεγομένης λογιότητος οὐχ ἧττον αὐτῷ [τὸ] καλὸν ἢ τῆς περὶ μέλη καὶ* D *ᾠδὰς [καὶ] εὐφωνίας μετεῖναι καὶ πολὺ τὸν Ἡσίοδον εὐεπείᾳ καὶ τὸν Ὅμηρον ὑπερφθέγγεσθαι· τοὺς δὲ πολλοὺς τῶν χρησμῶν ὁρῶμεν καὶ τοῖς μέτροις καὶ τοῖς ὀνόμασι πλημμελείας καὶ φαυλότητος ἀναπεπλησμένους.' παρὼν οὖν Ἀθήνηθεν ὁ ποιητὴς Σαραπίων 'εἶτ'' ἔφη 'ταῦτα τὰ ἔπη τοῦ θεοῦ πιστεύοντες εἶναι τολμῶμεν αὖ πάλιν, ὡς λείπεται κάλλει τῶν Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου,*

---

16 cf. 340 c

---

3 de hiatu cf. ad p. 45, 20 τὸ om. B 4 ταὐτὸ Ω corr. Bens. 7 lac. 7 litt. E 9 B 10 λεπτότητος κ. πυκν. E διίησι Ω corr. Re. 11 χρήσαι' Emp. add. Bern. 12 αὐτὴ Re. αὕτη Emp. Wil. 20 del. Re. ἢ del. Ha. 21 del. Re. 25 Σερ. Ω, cf. 384 e, 628 a 26/27 τολμ. . . . ὡς λ. Mez. τὸ ἄμωμον . . . ὡς λέγεται Ω

λέγειν; οὐ χρησόμεθα τούτοις ὡς ἄριστα καὶ κάλλιστα πεποιημένοις, ἐπανορθούμενοι τὴν αὑτῶν κρίσιν προκατειλημμένην ὑπὸ φαύλης συνηθείας;'
E 'Υπολαβὼν οὖν Βόηθος ὁ γεωμέτρης (οἶσθα γὰρ τὸν ἄνδρα μεταταττόμενον ἤδη πρὸς τὸν 'Επίκουρον), 'ἆρ' οὖν' ἔφη 'τὸ τοῦ ζωγράφου Παύσωνος ἀκήκοας;' 'οὐκ ἔγωγε' εἶπεν ὁ Σαραπίων. 'ἀλλὰ μὴν ἄξιον. ἐκλαβὼν γὰρ ὡς ἔοικεν ἵππον ἀλινδούμενον γράψαι τρέχοντα ἔγραψεν· ἀγανακτοῦντος δὲ τοῦ ἀνθρώπου γελάσας ὁ Παύσων κατέστρεψε τὸν πίνακα, καὶ γενομένων ἄνω τῶν κάτω πάλιν ὁ ἵππος οὐ τρέχων ἀλλ' ἀλινδούμενος ἐφαίνετο. τοῦτό φησιν ὁ Βίων ἐνίους τῶν λόγων πάσχειν, ὅταν ἀναστραφῶσι. διὸ καὶ τοὺς χρησμοὺς ἔνιοι φήσουσιν οὐ καλῶς ἔχειν, ὅτι τοῦ θεοῦ εἰσιν, ἀλλὰ τοῦ θεοῦ μὴ εἶναι, ὅτι φαύλως ἔχου-
F σιν. ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἐν ἀδήλῳ· τὸ δ' ⟨οὐκ εὖ τὰ ἔπη⟩ πεποιῆσθαι τὰ περὶ τοὺς χρησμοὺς καὶ σοὶ κριτῇ δήπουθεν, ὦ φίλε Σαραπίων', εἶπεν, 'ἐναργές ἐστι. ποιήματα [μὲν] γὰρ γράφεις τοῖς μὲν πράγμασι φιλοσόφως καὶ αὐστηρῶς, δυνάμει δὲ καὶ χάριτι καὶ κατασκευῇ ⟨τῇ⟩ περὶ λέξιν ἐοικότα τοῖς 'Ομήρου καὶ 'Ησιόδου μᾶλλον ἢ τοῖς ὑπὸ τῆς Πυθίας ἐκφερομένοις.'

6. Καὶ ὁ Σαραπίων 'νοσοῦμεν γάρ' εἶπεν 'ὦ Βόηθε, καὶ τὰ ὦτα καὶ τὰ ὄμματα, συνειθισμένοι διὰ τρυφὴν καὶ
397 μαλακίαν τὰ ἡδίω καλὰ νομίζειν καὶ ἀποφαίνεσθαι. | τάχα δὴ μεμψόμεθα τὴν Πυθίαν, ὅτι Γλαύκης οὐ φθέγγεται τῆς κιθαρῳδοῦ λιγυρώτερον οὐδὲ χριομένη μύροις οὐδ' ἁλουργίδας ἀμπεχομένη κάτεισιν εἰς τὸ ⟨χρηστήριον⟩

4 cf. 673 c 6 Σ Ar. Plut. 602, Aelian. V. H. 14, 15
25 Σ Theocr. IV 81

11 ταὐτὸ Fuchs 12 ἀναστρέφωσι Ω corr. Perizonius 13 οὐ] οὐχὶ dub. Wil., ne cum καλῶς iungatur. οὐ ⟨καὶ⟩ Po. 15 add. Wy. 16 πεκον. Ω corr. Wy. 18 del. Re. 19 add. Re. 22 εἰπ. ὦ Basil. ἕν τε νῷ Ω 26 χριομένην Ω corr. Turn. 27 ἀμπεχομένην καί τισιν Ω corr. Re. add. Pat. (cf. 405 c)

οὐδ' ἐπιθυμιᾷ κασσίαν ἢ λήδανον ἢ λιβανωτὸν ἀλλὰ δάφνην καὶ κρίθινον ἄλευρον. οὐχ ὁρᾷς', εἶπεν, 'ὅσην χάριν ἔχει τὰ Σαπφικὰ μέλη κηλοῦντα καὶ καταθέλγοντα τοὺς ἀκροωμένους; 'Σίβυλλα δὲ μαινομένῳ στόματι' καθ' 'Ηράκλειτον (fr. 92) *'ἀγέλαστα καὶ ἀκαλλώπιστα καὶ ἀμύριστα φθεγγομένη χιλίων ἐτῶν ἐξικνεῖται τῇ φωνῇ διὰ τὸν θεόν.' ὁ δὲ Πίνδαρος* (fr. 32) *'ἀκοῦσαί' φησι 'τοῦ θεοῦ τὸν Κάδμον [οὐ] μουσικὰν ὀρθάν', οὐχ ἡδεῖαν οὐδὲ τρυφερὰν οὐδ' ἐπικεκλασμένην τοῖς μέλεσιν. 'Ηδονὴν γὰρ* B *οὐ προσίεται τὸ ἀπαθὲς καὶ ἁγνόν, ἀλλ' ἐνταῦθα μετὰ τῆς Ἄτης ἐρρίφη καὶ τὸ πλεῖστον αὐτῆς [καὶ] ὡς ἔοικεν εἰς τὰ ὦτα τῶν ἀνθρώπων συνερρύηκεν.'*

7. *Εἰπόντος δὲ ταῦτα τοῦ Σαραπίωνος ὁ Θέων μειδιάσας 'ὁ Σαραπίων μέν' εἶπε 'τὸ εἰωθὸς ἀποδέδωκε τῷ τρόπῳ, λόγου περὶ Ἄτης καὶ 'Ηδονῆς παραπεσόντος ἀπολαύσας· ἡμεῖς δ', ὦ Βόηθε, κἂν ᾖ ⟨μὴ⟩ φαυλότερα τῶν 'Ομήρου ταῦτα τὰ ἔπη, μὴ νομίσωμεν αὐτὰ πεποιηκέναι τὸν θεόν, ἀλλ' ἐκείνου τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως ἐνδιδόντος ὡς ἑκάστη πέφυκε κινεῖσθαι τῶν προφητίδων. καὶ γὰρ εἰ γράφειν* C *ἔδει μὴ λέγειν τοὺς χρησμούς, οὐκ ἂν οἶμαι τοῦ θεοῦ τὰ γράμματα νομίζοντες ἐψέγομεν, ὅτι λείπεται καλλιγραφίᾳ τῶν βασιλικῶν. οὐ γάρ ἐστι θεοῦ ⟨γ'⟩ ἡ γῆρυς οὐδ' ὁ φθόγγος οὐδ' ἡ λέξις οὐδὲ τὸ μέτρον ἀλλὰ τῆς γυναικός· ἐκεῖνος δὲ μόνας τὰς φαντασίας παρίστησι καὶ φῶς ἐν τῇ ψυχῇ ποιεῖ πρὸς τὸ μέλλον· ὁ γὰρ ἐνθουσιασμὸς τοιοῦτόν ἐστι. καθόλου δ' εἰπεῖν ὑμᾶς τοὺς τοῦ Ἐπικούρου* (fr. 395) *προφήτας (δῆλος γὰρ εἶ καὶ αὐτὸς ὑποφερόμενος) οὐκ ἔστι διαφυγεῖν, ἀλλὰ κἀκείνας αἰτιᾶσθε τὰς πάλαι προ-*

22 cf. 404 b 414 e

1 *λ^{α}ήδανον* E 7 *ἀκούσας* Ω corr. Leon. 8 del. Amyot. 11 *Ἄτης* Turn. (cf. Hom. T 120) *αὐτῆς* Ω *λύπης* Richards del. Ha. 15 *Ἄ. κ.* Duebn. *αὐτῆς τῆς* Ω 16 add. Wil. 17 *νομίζ.* Ω corr. Wil. 22 add. Wil. 23 *τῆς* del. Pat. 28 *κἀκ.* Wy. *κακίας* Ω *αἰτιᾶσθαι* Ω corr. Leon.

D φήτιδας ὡς φαύλοις ποιήμασι χρωμένας καὶ τὰς νῦν καταλογάδην καὶ διὰ τῶν ἐπιτυχόντων ὀνομάτων τοὺς χρησμοὺς λεγούσας, ὅπως ὑμῖν ἀκεφάλων καὶ λαγαρῶν μέτρων καὶ μειούρων εὐθύνας μὴ ὑπέχωσι.' καὶ ὁ Διογενιανός 'μὴ παῖζ'' εἶπεν 'ὦ πρὸς θεῶν, ἀλλὰ διάλυσον ἡμῖν ταύτην τὴν ἀπορίαν κοινὴν οὖσαν. οὐδεὶς γάρ ἐστιν ἡμῶν ὃς οὐκ αἰτίαν ἐπιζητεῖ καὶ λόγον, πῶς πέπαυται τὸ μαντεῖον ἔπεσι καὶ ἐλεγείοις χρώμενον.' ὑπολαβὼν οὖν ὁ Θέων 'ἀλλὰ καὶ νῦν', εἶπεν, 'ὦ παῖ, δοκοῦμεν ἐπηρείᾳ τινὶ τοὺς περιηγητὰς ἀφαιρεῖσθαι τὸ οἰκεῖον ἔργον. ἔασον οὖν E γενέσθαι τὸ τούτων πρότερον, εἶτα περὶ ὧν βούλει καθ' ἡσυχίαν διαπορήσεις.'

8. Ἤδη δὲ προϊόντες ἦμεν κατὰ τὸν Ἱέρωνος ἀνδριάντα τοῦ τυράννου· καὶ τῶν μὲν ἄλλων ὁ ξένος εἰδὼς ἅπαντα παρεῖχεν ὅμως ὑπ' εὐκολίας ἀκροατὴν αὑτόν· ἀκούσας δ' ὅτι κίων τις ἑστὼς ἄνω χαλκοῦς Ἱέρωνος ἔπεσεν αὐτομάτως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ᾗ τὸν Ἱέρωνα συνέβαινεν ἐν Συρακούσαις τελευτᾶν, ἐθαύμασε. κἀγὼ τῶν ὁμοίων ἅμα συνανεμίμνησκον, οἷα δὴ τοῦ Ἕρμωνος μὲν τοῦ Σπαρτιάτου, ὅτι πρὸ τῆς ἐν Λεύκτροις αὐτῷ γενομένης τελευτῆς ἐξέπεσον οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἀνδριάντος, οἱ δ' ἀστέρες ἠφανίσθησαν F οὓς Λύσανδρος ἀνέθηκεν ἀπὸ τῆς ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ναυμαχίας, ὁ δ' αὐτοῦ ⟨τοῦ⟩ Λυσάνδρου λίθινος ἀνδριὰς ἐξήνθησεν ἀγρίαν λόχμην καὶ πόαν τοσαύτην τὸ πλῆθος, ὥστε κατακρύψαι τὸ πρόσωπον, ἐν δὲ τοῖς Σικελικοῖς τῶν Ἀθηναίων ἀτυχήμασιν αἵ τε χρυσαῖ τοῦ φοίνικος ἀπέρρεον βάλανοι, καὶ τὴν ἀσπίδα τοῦ Παλλαδίου κόρακες περιέκοπτον, ὁ δὲ Κνιδίων στέφανος, ὃν Φαρσα-

3 cf. Athen. XIV, 632 d ss. 19 Paus. X 9, 7 21 v. Lys. 18
25 Paus. X 15, 5 28 Athen. XIII 605 c

7 ἡμ. Harder ἀλλήλων E ἄλλων B πῶς Duebn. ὡς Ω
8 ἐλ.] λόγοις Ω corr. Wil. (ἐλέγοις Madv.) 19 Ἱέρωνος Ω corr. Muhl 23 add. Steph.

λίᾳ τῇ ὀρχηστρίδι Φιλόμηλος ὁ Φωκέων τύραννος ἐδωρή-
σατο, μεταστᾶσαν αὐτὴν ἐκ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ἰταλίαν
ἀπώλεσεν ἐν Μεταποντίῳ παίζουσαν περὶ τὸν νεὼν τοῦ
Ἀπόλλωνος· | ὁρμήσαντες γὰρ ἐπὶ τὸν στέφανον οἱ νεα- 398
νίσκοι καὶ μαχόμενοι περὶ τοῦ χρυσίου πρὸς ἀλλήλους
διέσπασαν τὴν ἄνθρωπον. Ἀριστοτέλης (fr. 130) μὲν οὖν
μόνον Ὅμηρον ἔλεγε κινούμενα ποιεῖν ὀνόματα διὰ τὴν
ἐνέργειαν, ἐγὼ δὲ φαίην ἂν καὶ τῶν ἀναθημάτων τὰ
ἐνταυθοῖ μάλιστα συγκινεῖσθαι καὶ συνεπισημαίνειν τῇ
τοῦ θεοῦ προνοίᾳ, καὶ τούτων μέρος μηδὲν εἶναι κενὸν
μηδ' ἀναίσθητον, ἀλλὰ πεπλῆσθαι πάντα θειότητος. καὶ
ὁ Βόηθος 'ναί' εἶπεν· 'οὐ γὰρ ἀρκεῖ τὸν θεὸν εἰς σῶμα
καθειργνύναι θνητὸν ἅπαξ ἑκάστου μηνός, ἀλλὰ καὶ λίθῳ
παντὶ καὶ χαλκῷ συμφυράσομεν αὐτόν, ὥσπερ οὐκ ἔχοντες
ἀξιόχρεων τῶν τοιούτων συμπτωμάτων τὴν τύχην δημιουρ- B
γὸν καὶ ταὐτόματον.' 'εἶτ'' ἔφην ἐγώ 'τύχῃ σοι δοκεῖ καὶ
αὐτομάτῳ τῶν τοιούτων ἕκαστον ἐοικέναι, καὶ πιθανόν
ἐστι τὰς ἀτόμους ἐξολισθεῖν καὶ διαχυθῆναι καὶ παρεγ-
κλῖναι μήτε πρότερον μήθ' ὕστερον, ἀλλὰ κατ' ἐκεῖνον
τὸν χρόνον, ἐν ᾧ τῶν ἀναθέντων ἕκαστος ἢ χεῖρον ἔμελλε
πράξειν ἢ βέλτιον; καὶ σὲ μὲν Ἐπίκουρος (fr. 383) ὠφε-
λεῖ νῦν ὡς ἔοικεν ἀφ' ὧν εἶπεν ἢ ἔγραψε πρὸ ἐτῶν τρια-
κοσίων· ὁ θεὸς δ', εἰ μὴ συνείρξειε φέρων ἑαυτὸν εἰς
ἅπαντα μηδ' ἀνακερασθείη πᾶσιν, οὐκ ἄν σοι δοκεῖ κινή-
σεως ἀρχὴν καὶ πάθους αἰτίαν παρασχεῖν οὐδενὶ τῶν ὄντων;' C

9. Τοιαῦτα μὲν ἐγὼ πρὸς τὸν Βόηθον ἀπεκρινάμην,
ὅμοια δὲ *** περὶ τῶν Σιβυλλείων. ἐπειδὴ γὰρ ἔστημεν
κατὰ τὴν πέτραν γενόμενοι τὴν κατὰ τὸ βουλευτήριον, ἐφ'

28—p. 34, 18 utitur Clem. Al. Strom. I 70 (p. 358 P)

---

7 π. ὀ. ποιεῖν B 8 ἐνέργειαν (α supra ε) Ω 14 ἔχοντος Ω corr. Anon. 15 ἀξιόχρεω Ω corr. Re. 16/17 τύχη . . . αὐτόματον Ω corr. Leon. 18 διαλυθ. Ω corr. Usener 23 συνείρξει B φυρῶν Po. cf. v 14 24 δοκοίη E -είη B corr. Blass 25 αἰτίαν Leon. ἑστίαν Ω 27 lac. ind. Wil. expl. e. g. ⟨ὁ Σαραπίων⟩ Po.

ἧς λέγεται καθίζεσθαι τὴν πρώτην Σίβυλλαν ἐκ τοῦ Ἑλικῶνος παραγενομένην ὑπὸ τῶν Μουσῶν τραφεῖσαν (ἔνιοι δέ φασιν ἐκ Μαλιέων ἀφικέσθαι Λαμίας οὖσαν θυγατέρα τῆς Ποσειδῶνος), ὁ μὲν Σαραπίων· ἐμνήσθη τῶν ἐπῶν, ἐν οἷς ὕμνησεν ἑαυτήν, ὡς οὐδ' ἀποθανοῦσα λήξει μαντικῆς, ἀλλ' αὐτὴ μὲν ἐν τῇ σελήνῃ περίεισι τὸ [καλούμενον] φαινόμενον γενομένη πρόσωπον, τῷ δ' ἀέρι
D *τὸ πνεῦμα συγκραθὲν ἐν φήμαις ἀεὶ φορήσεται καὶ κληδόσιν· ἐκ δὲ τοῦ σώματος μεταβαλόντος ἐν τῇ γῇ πόας καὶ ὕλης ἀναφυομένης βοσκήσεται ταύτην ἱερὰ θρέμματα χρόας τε παντοδαπὰς ἴσχοντα καὶ μορφὰς καὶ ποιότητας ἐπὶ τῶν σπλάγχνων ἀφ' ὧν αἱ προδηλώσεις ἀνθρώποις τοῦ μέλλοντος. ὁ δὲ Βόηθος ἔτι μᾶλλον ἦν φανερὸς καταγελῶν· τοῦ δὲ ξένου *** εἰπόντος, ὡς, εἰ καὶ ταῦτα μύθοις ἔοικεν, ἀλλὰ ταῖς γε μαντείαις ἐπιμαρτυροῦσι πολλαὶ μὲν ἀναστάσεις καὶ μετοικισμοὶ πόλεων Ἑλληνίδων, πολλαὶ δὲ βαρβαρικῶν στρατιῶν ἐπιφάνειαι καὶ ἀναιρέσεις ἡγεμονιῶν·*
E *'ταυτὶ δὲ τὰ πρόσφατα καὶ νέα πάθη περί τε Κύμην καὶ Δικαιάρχειαν οὐχ ὑμνούμενα πάλαι καὶ ᾀδόμενα διὰ τῶν Σιβυλλείων ὁ χρόνος ὥσπερ ὀφείλων ἀποδέδωκεν, ἐκρήξεις πυρὸς ὀρείου καὶ ζέσεις θαλασσίας καὶ πετρῶν καὶ φλογμῶν ὑπὸ πνεύματος ἀναρρίψεις καὶ φθορὰς πόλεων ἅμα τοσούτων καὶ τηλικούτων, ὡς μεθ' ἡμέραν ἐπελθοῦσιν ἄγνοιαν εἶναι καὶ ἀσάφειαν ὅπου κατῴκηντο τῆς χώρας συγκεχυμένης; ταῦτα γὰρ εἰ γέγονε πιστεῦσαι χαλεπόν ἐστι, μή τί γε προειπεῖν ἄνευ θειότητος.'*

---

2 Σ Plat. Phaedr. 244 b, Paus. X 12 6 cf. 566 d 18 cf. 566 e

---

3 *εἰς Μαλεῶνα Ω* corr. Meineke (*ἐκ Μαλιαίων* Clem.) 6 *αὐτὴ* Re. *αὕτη Ω* 7 del. Ha. 14 sententia non perficitur. *καὶ* p. 35, 1 del. Hu. *καταγελῶν τοῦ* [*δὲ*] *ξένου* ⟨*τότ'*⟩ *εἰπ.* Bens. hiatum ind. Bens. 15 *γε* Re. *τε Ω* 19 *δικαιαρχίαν Ω* corr. Bern. 22 *φλεγμονῶν Ω* corr. Wil. 25 *πιστοῦσθαι* B. 26 *τι* E *τοι* B

10. *Καὶ ὁ Βόηθος ‘ποῖον γάρ’ εἶπεν ‘ὦ δαιμόνιε, τῇ φύσει πάθος ὁ χρόνος οὐκ ὀφείλει; τί δ’ ἔστι τῶν ἀτόπων* F *καὶ ἀπροσδοκήτων περὶ γῆν ἢ θάλατταν ἢ πόλεις ἢ ἄνδρας, ὅ τις ἂν προειπὼν οὐ τύχοι γενομένου; καίτοι τοῦτό γε σχεδὸν οὐδὲ προειπεῖν ἔστιν ἀλλ’ εἰπεῖν, μᾶλλον δὲ ῥῖψαι καὶ διασπεῖραι λόγους οὐκ ἔχοντας ἀρχὴν εἰς τὸ ἄπειρον· οἷς πλανωμένοις ἀπήντησε πολλάκις ἡ τύχη καὶ συνέπεσεν αὐτομάτως. διαφέρει γὰρ οἶμαι γενέσθαι τὸ ῥηθὲν ἢ ῥηθῆναι τὸ γενησόμενον. ὁ γὰρ εἰπὼν τὰ μὴ ὑπάρχοντα λόγος ἐν ἑαυτῷ τὸ ἡμαρτημένον ἔχων οὐ δικαίως ἀναμένει τὴν ἐκ τοῦ αὐτομάτου πίστιν | οὐδ’* 399 *ἀληθεῖ τεκμηρίῳ χρῆται τοῦ προειπεῖν ἐπιστάμενος ⟨τῷ⟩ μετὰ τὸ εἰπεῖν γενομένῳ, πάντα τῆς ἀπειρίας φερούσης· μᾶλλον δ’ ὁ μὲν ‘εἰκάζων καλῶς’, ὃν ‘ἄριστον μάντιν’ ἀνηγόρευκεν ἡ παροιμία* (Eur. fr. 973), *ἰχνοσκοποῦντι καὶ στιβεύοντι διὰ τῶν εὐλόγων τὸ μέλλον ὅμοιός ἐστι, Σίβυλλαι δ’ αὗται καὶ Βάκιδες ὥσπερ εἰς πόντον ἀτεκμάρτως τὸν χρόνον κατέβαλον καὶ διέσπειραν ὡς ἔτυχε παντοδαπῶν ὀνόματα καὶ ῥήματα παθῶν καὶ συμπτωμάτων· ⟨ἐν⟩ οἷς γιγνομένων ἐνίων ἀπὸ τύχης ὁμοίως ψεῦδός ἐστι τὸ νῦν λεγόμενον, κἂν ὕστερον ἀληθές, εἰ τύχοι, γένηται.’*

11. *Τοιαῦτα τοῦ Βοήθου διελθόντος ὁ Σαραπίων ‘δίκαιον’ ἔφη ‘τὸ ἀξίωμα περὶ τῶν οὕτως, ⟨ὡς⟩ λέγει Βόη-* B *θος, ἀορίστως καὶ ἀνυποθέτως λεγομένων, ⟨οἷον⟩ εἰ νίκη στρατηγῷ προείρηται ⟨καὶ⟩ νενίκηκεν, εἰ πόλεως ἀναίρεσις ⟨καὶ⟩ ἀπόλωλεν· ὅπου δ’ οὐ μόνον λέγεται τὸ γενησόμενον, ἀλλὰ καὶ πῶς καὶ πότε καὶ μετὰ τί καὶ μετὰ*

---

14 cf. 482 c

---

6 *ἀρχ.*] *ἀφορμὴν* Po. 11 *ἀναμένοι* E 12 add. Wy. 13 *γενομένου* Ω corr. Wy. 14 *μᾶλλ.* Re. *καὶ* cum lac. 2 litt. Ω 20 add. Wil. 21 *κἂν* Leon. *καὶ* Ω *ἀληθῶς* Ω corr. Emp. 24 add. Xyl. 25. 26. 27 add. Pat.

τίνος, οὐκ ἔστιν εἰκασμὸς τῶν τάχα γενησομένων ἀλλὰ τῶν πάντως ἐσομένων προδήλωσις ⟨οἷα⟩ καὶ ταῦτ' ἔστιν εἰς τὴν Ἀγησιλάου χωλότητα·

'φράζεο δή, Σπάρτη, καίπερ μεγάλαυχος ἐοῦσα,
μὴ σέθεν ἀρτίποδος βλάστη χωλὴ βασιλεία.
δηρὸν γὰρ μόχθοι σε κατασχήσουσιν ἄελπτοι,
C *φθισίβροτόν τ' ἐπὶ κῦμα κυλινδομένου πολέμοιο.'*

καὶ τὰ περὶ τῆς νήσου πάλιν, ἣν ἀνῆκεν ἡ πρὸ Θήρας καὶ Θηρασίας θάλασσα [καὶ] περὶ τὸν Φιλίππου καὶ Ῥωμαίων πόλεμον·

'ἀλλ' ὁπότε Τρώων γενεὰ καθύπερθε γένηται
Φοινίκων ἐν ἀγῶνι, τότ' ἔσσεται ἔργα ἄπιστα·
πόντος μὲν λάμψει πῦρ ἄσπετον, ἐκ δὲ κεραυνῶν
πρηστῆρες μὲν ἄνω διὰ κύματος ἀΐξουσιν
ἄμμιγα σὺν πέτραις, ἡ δὲ στηρίξεται αὐτοῦ
οὐ φατὸς ἀνθρώποις νῆσος· καὶ χείρονες ἄνδρες
χερσὶ βιησάμενοι τὸν κρείσσονα νικήσουσι.'

D *τὸ γὰρ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ Ῥωμαίους τε Καρχηδονίων περιγενέσθαι καταπολεμήσαντας Ἀννίβαν καὶ Φίλιππον Αἰτωλοῖς συμβαλόντα καὶ Ῥωμαίοις μάχῃ κρατηθῆναι καὶ τέλος ἐκ βυθοῦ νῆσον ἀναδῦναι μετὰ πυρὸς πολλοῦ καὶ κλύδωνος ἐπιζέσαντος οὐκ ἄν εἴποι τις ὡς ἀπήντησεν ἅμα πάντα καὶ συνέπεσε κατὰ τύχην ⟨καὶ⟩ αὐτομάτως, ἀλλ' ἡ τάξις ἐμφαίνει τὴν πρόγνωσιν. καὶ τὸ Ῥωμαίοις πρὸ ἐτῶν ὁμοῦ τι πεντακοσίων προειπεῖν τὸν χρόνον, ἐν ᾧ πρὸς ἅπαντα τὰ ἔθνη πολεμήσοιεν ἅμα· τοῦτο δ' ἦν τὸ*

---

4 ss. cf. v. Ages. c. 3, Paus. III 8, 9   8 Strab. I 3, 16; Iustinus XXX 4, 1

---

2 add. Xyl.   4 *δὲ* E   5 *βλάστη* cod. Seitenstettensis in v. Ages. *βλάψῃ* Ω   7 *φθισίμβρ.* B *φθερσίβρ.* Paus.   *κυλινδουμ.* B *κυκωόμενον* vel *κυκωομένου* codd. Paus.   9 del. Re.   15 *πέτρᾳ* Ω corr. Re.   23 add. Stegm.   25 *ὁμοῦ τοι* Ω corr. edd.   26 *πολεμήσ[οι]ειεν* B

πολεμῆσαι τοῖς οἰκέταις ἀποστᾶσιν. ἐν τούτοις γὰρ οὐθὲν ἀτέκμαρτον οὐδὲ τυφλὸν †ἀμφί τε τύχην ζητεῖν ἐν ἀπειρίᾳ ὁ λόγος· ἀλλὰ πολλὰ τῆς πείρας ἐνέχυρα δίδωσι καὶ E δείκνυσι τὴν ὁδόν, ᾗ βαδίζει τὸ πεπρωμένον. οὐ γὰρ οἶμαί τιν' ἐρεῖν, ὅτι †μετὰ τούτων ὡς προερρήθη συνέπεσε κατὰ τύχην· ἐπεὶ τί κωλύει λέγειν ἕτερον, ὡς οὐκ ἔγραψε τὰς Κυρίας ὑμῖν Ἐπίκουρος, ὦ Βόηθε, δόξας, ἀλλ' ἀπὸ τύχης καὶ αὐτομάτως οὕτως πρὸς ἄλληλα τῶν γραμμάτων συνεμπεσόντων ἀπετελέσθη τὸ βιβλίον;'

12. Ἅμα δὲ τούτων λεγομένων προῄειμεν. ἐν δὲ τῷ Κορινθίων οἴκῳ τὸν φοίνικα θεωμένοις τὸν χαλκοῦν, ὅσπερ ἔτι λοιπός ἐστι τῶν ἀναθημάτων, οἱ περὶ τὴν ῥίζαν ἐντετορευμένοι βάτραχοι καὶ ὕδροι θαῦμα τῷ Διογενιανῷ παρεῖχον, ἀμέλει δὲ καὶ ἡμῖν. οὔτε γὰρ φοῖνιξ, F ὡς ἕτερα δένδρα, λιμναῖόν ἐστι καὶ φίλυδρον φυτὸν οὔτε Κορινθίοις τι βάτραχοι προσήκουσιν, ὥστε σύμβολον ἢ παράσημον εἶναι τῆς πόλεως· ὥσπερ ἀμέλει Σελινούντιοί ποτε χρυσοῦν σέλινον ἀναθεῖναι λέγονται, καὶ Τενέδιοι τὸν πέλεκυν ἀπὸ τῶν καρκίνων τῶν γιγνομένων περὶ τὸ καλούμενον Ἀστέριον παρ' αὐτοῖς· | μόνοι γὰρ ὡς ἔοικεν 400 ἐν τῷ χελωνίῳ τύπον πελέκεως ἔχουσι. καὶ μὴν αὐτῷ γε τῷ θεῷ κόρακας καὶ κύκνους καὶ λύκους καὶ ἱέρακας καὶ πάντα μᾶλλον ἢ ταῦτ' εἶναι προσφιλῆ τὰ θηρία νομίζομεν. εἰπόντος δὲ τοῦ Σαραπίωνος, ὅτι τὴν ἐξ ὑγρῶν ᾐνίξατο τροφὴν τοῦ ἡλίου καὶ γένεσιν καὶ ἀναθυμίασιν ὁ δημιουργός, εἴθ' Ὁμήρου λέγοντος ἀκηκοώς (γ 1)

'ἠέλιος δ' ἀπόρουσε λιπὼν περικαλλέα λίμνην'

---

6 ss. Usener, Epicurea p. 342 10 ss. cf. 164 a

---

2 τυφλ. ⟨οὐδ'⟩ ἀμφί⟨βολον ὥσ⟩τε τύχην ζητ. ἐ. ἀ. ⟨διέσπειρεν⟩ ὁ λ. tempt. Po. ζ. ἐ.] ζητεῖ ἐν (ex ζητεῖν sine ἐν, ut videtur, corr. m. 1) E 5 [ὅτι] κατὰ τούτων ὡς ⟨ἃ⟩ πρ. Wil. Schadewaldt ὅτι τὰ ἔμμετρα ταῦτ' ὡς Po. προσερρέθη Ω corr. Ald. 7 ὑμῖν Leon. μῖν praemissa lac. 1 litt. Ω 11 κορινθίω Ω corr. edd. 13 ἐντετορνευμ. B 15 φίλυδρόν ἐστι φ. B φ. τι φ. Re. 27 ἀνόρ. codd. Hom.

εἶτ' Αἰγυπτίους ἑωρακὼς ἀρχῆς ⟨σύμβολον καὶ⟩ ἀνατολῆς παιδίον νεογιλὸν γράφοντας ἐπὶ λωτῷ καθεζόμενον, γελάσας ἐγὼ 'ποῦ σὺ πάλιν', εἶπον 'ὦ χρηστέ, τὴν Στοὰν δευρὶ B παρωθεῖς καὶ ὑποβάλλεις ἀτρέμα τῷ λόγῳ τὰς ἀνάψεις καὶ ἀναθυμιάσεις, [οὐχ] ὥσπερ αἱ Θετταλαὶ κατάγων τὴν σελήνην καὶ τὸν ἥλιον ὡς ἐντεῦθεν ἀπὸ γῆς καὶ ὑδάτων βλαστάνοντας καὶ ἀρδομένους; ὁ μὲν γὰρ Πλάτων (Tim. 90 a) καὶ τὸν ἄνθρωπον οὐράνιον ὠνόμασε φυτόν, ὥσπερ ἐκ ῥίζης ἄνω τῆς κεφαλῆς ὀρθούμενον· ὑμεῖς δὲ τοῦ μὲν Ἐμπεδοκλέους καταγελᾶτε φάσκοντος (fr. 44) τὸν ἥλιον περὶ γῆν ἀνακλάσει φωτὸς οὐρανίου γενόμενον αὖθις

'ἀνταυγεῖν πρὸς ὄλυμπον ἀταρβήτοισι προσώποις',

αὐτοὶ δὲ γηγενὲς ζῷον ἢ φυτὸν ἕλειον ἀποφαίνετε τὸν ἥλιον εἰς βατράχων πατρίδα ἢ ὕδρων ἐγγράφοντες. ἀλλὰ C ταῦτα μὲν εἰς τὴν Στωικὴν ἀναθώμεθα τραγῳδίαν, τὰ δὲ τῶν χειροτεχνῶν πάρεργα παρέργως ἐξετάσωμεν· ἐν πολλοῖς γάρ εἰσι κομψοί, τὸ δὲ ψυχρὸν οὐ πανταχοῦ καὶ περίεργον ἐκπεφεύγασιν. ὥσπερ οὖν ὁ τὸν ἀλεκτρυόνα ποιήσας ἐπὶ τῆς χειρὸς τοῦ Ἀπόλλωνος ἑωθινὴν ὑπεδήλωσεν ὥραν καὶ καιρὸν ἐπιούσης ἀνατολῆς, οὕτως ἐνταῦθα τοὺς βατράχους ἐαρινῆς ὥρας φαίη τις ἂν γεγονέναι σύμβολον ἐν ᾗ κρατεῖν ἄρχεται τοῦ ἀέρος ὁ ἥλιος καὶ τὸν χειμῶνα διαλύειν, εἴ γε δεῖ καθ' ὑμᾶς τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὸν ἥλιον μὴ D δύο θεοὺς ἀλλ' ἕνα νομίζειν.' καὶ ὁ Σαραπίων 'σὺ γάρ' εἶπεν 'οὐχ οὕτω νομίζεις ἀλλ' οἴει τὸν ἥλιον διαφέρειν τοῦ Ἀπόλλωνος;' 'ἔγωγ'' εἶπον 'ὡς τοῦ ἡλίου τὴν σελή-

---

3 cf. St. V. Fr. II 652 ss. 7 cf. 600 f 9 ss. cf. 890 b
23 ss. cf. ad p. 4, 28

---

1 add. Po. cf. 21 et 368 f 2 νεογνὸν Ω corr. Pat. ex 355 b
3 ποῦ Ω cf. Porson ad Eur. Or. 792 πῶς Si. 5 del. Wil.
post κατάγ. add. ⟨ἀλλ' ἀνάγων⟩ Re. 7 ἀρδ. Wy. ἀρχ. Ω
12 ἀταρβήτοις Ω corr. Wy. 26 εἶπεν Ω 'inquam' Xyl.

νην· ἀλλ' αὕτη μὲν οὐ πολλάκις οὐδὲ πᾶσιν ἀποκρύπτει τὸν ἥλιον, ὁ δ' ἥλιος ὁμοῦ τι πάντας ἀγνοεῖν τὸν Ἀπόλλωνα πεποίηκεν ἀποστρέφων τῇ αἰσθήσει τὴν διάνοιαν ἀπὸ τοῦ ὄντος ἐπὶ τὸ φαινόμενον.'

13. *Ἐκ τούτου τοὺς περιηγητὰς ὁ Σαραπίων ἤρετο τί δὴ τὸν οἶκον οὐ Κυψέλου τοῦ ἀναθέντος ἀλλὰ Κορινθίων ὀνομάζουσιν. ἀπορίᾳ δ' αἰτίας ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ σιωπώντων ἐκείνων ἐπιγελάσας ἐγώ 'τί δ'' εἶπον 'ἔτι τούτους οἰόμεθα γιγνώσκειν ἢ μνημονεύειν ἐκπεπληγμένους παντάπασιν* E *ἡμῶν μετεωρολεσχούντων; ἐπεὶ πρότερόν γ' αὐτῶν ἠκούομεν λεγόντων, ὅτι τῆς τυραννίδος καταλυθείσης ἐβούλοντο Κορίνθιοι καὶ τὸν ἐν Πίσῃ χρυσοῦν ἀνδριάντα καὶ τὸν ἐνταῦθα τουτονὶ θησαυρὸν ἐπιγράψαι τῆς πόλεως. Δελφοὶ μὲν οὖν ἔδοσαν ὡς δίκαιον καὶ συνεχώρησαν, Ἠλείους δὲ φθονήσαντας ἐψηφίσαντο μὴ μετέχειν Ἰσθμίων· ὅθεν οὐδεὶς ἐξ ἐκείνου γέγονεν Ἰσθμίων ἀγωνιστὴς Ἠλεῖος. ὁ δὲ Μολιονιδῶν φόνος ὑφ' Ἡρακλέους περὶ Κλεωνὰς οὐδέν ἐστι μεταίτιος, ὡς ἔνιοι νομίζουσιν, Ἠλείοις τοῦ εἴργεσθαι· τοὐναντίον γὰρ ἦν αὐτοῖς προσῆκον εἴργειν, εἰ διὰ τοῦτο Κορινθίοις προσεκεκρούκεσαν.'* F *ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτ' εἶπον.*

14. *Ἐπεὶ δὲ τὸν Ἀκανθίων καὶ Βρασίδου παρελθοῦσιν οἶκον ⟨ἔρημον⟩ ἡμῖν ἔδειξεν ὁ περιηγητὴς χωρίον, ἐν ᾧ Ῥοδώπιδος ἔκειντό ποτε τῆς ἑταίρας ὀβελίσκοι σιδηροῖ, δυσχεράνας ὁ Διογενιανός 'ἦν ἄρα τῆς αὐτῆς' ἔφη 'πόλεως Ῥοδώπιδι μὲν χώραν παρασχεῖν, ὅπου τὰς δεκάτας φέρουσα καταθήσεται τῶν μισθῶν, | Αἴσωπον δ' ἀπολέσαι* 401 *τὸν ὁμόδουλον αὐτῆς.' καὶ ὁ Σαραπίων 'τί δὲ ταῦτ'' ἔφη*

---

17 ss. Apollod. Bibl. II 7, 2 24 ss. Herodot. II 134 ss. 27 cf. 150 a 556 f

---

1 *αὐτὴ* Ω corr. Re. 6 *Κυψέλλου* Ω corr. Xyl. 7 *δοκεῖν* Kurtz 10 *ἡμ.* Re. *ὑμῶν* Ω 12 *πίσσῃ* Ω corr. edd. 20 *προσκεκρ.* B 23 propter positionem vocis *ἡμῖν* add. Wil.

'μακάριε, δυσχεραίνεις; ἐκεῖ βλέψον ἄνω καὶ τὴν χρυσῆν ἐν τοῖς στρατηγοῖς καὶ βασιλεῦσι θέασαι Μνησαρέτην, ἣν Κράτης εἶπε τῆς τῶν Ἑλλήνων ἀκρασίας ἀνακεῖσθαι τρόπαιον.' ἰδὼν οὖν ὁ νεανίας 'εἶτ' οὐ περὶ Φρύνης' ἔφη 'τοῦτ' ἦν εἰρημένον τῷ Κράτητι;' 'ναί' εἶπεν ὁ Σαραπίων· 'Μνησαρέτη γὰρ ἐκαλεῖτο, τὴν δὲ Φρύνην ἐπίκλησιν ἔσχε διὰ τὴν ὠχρότητα. πολλὰ δ' ὡς ἔοικε τῶν ὀνομάτων ἀποκρύπτουσιν αἱ παρωνυμίαι. τὴν γοῦν Ἀλεξάνδρου μητέρα B *Πολυξένην εἶτα Μυρτάλην Ὀλυμπιάδα τε καὶ Στρατονίκην κληθῆναι λέγουσι, τὴν δὲ Ῥοδίαν Εὔμητιν ἄχρι νῦν Κλεοβουλίνην πατρόθεν οἱ πλεῖστοι καλοῦσιν, Ἡροφίλην δὲ τὴν Ἐρυθραίαν μαντικὴν γενομένην Σίβυλλαν προσηγόρευσαν. τῶν δὲ γραμματικῶν ἀκούσῃ καὶ τὴν Λήδαν Μνησινόην καὶ τὸν Ὀρέστην Ἀχαιὸν .... ὠνομάσθαι φασκόντων. ἀλλὰ πῶς' ἔφη 'διανοῇ σύ* (*βλέψας πρὸς τὸν Θέωνα*) *τουτὶ διαλῦσαι τὸ περὶ Φρύνης αἰτίαμα;'* (15.) *κἀκεῖνος ἡσυχῇ διαμειδιάσας 'οὕτως' εἶπεν 'ὥστε καὶ σοὶ προσεγκαλεῖν τὰ μικρότατα τῶν Ἑλληνικῶν πλημμελημάτων ἐλέγχοντι.* C *καθάπερ γὰρ ὁ Σωκράτης* (Xen. Conv. II, 3) *ἑστιώμενος ἐν Καλλίου τῷ μύρῳ πολεμεῖ μόνον, ὀρχήσεις δὲ παίδων καὶ κυβιστήσεις καὶ φιλήματα καὶ γελωτοποιοὺς ὁρῶν ἀνέχεται, καὶ σύ μοι δοκεῖς ὁμοίως γύναιον εἴργειν τοῦ ἱεροῦ χρησάμενον ὥρᾳ σώματος οὐκ ἐλευθερίως, φόνων δὲ καὶ πολέμων καὶ λεηλασιῶν ἀπαρχαῖς καὶ δεκάταις κύκλῳ περιεχόμενον τὸν θεὸν ὁρῶν καὶ τὸν νεὼν σκύλων Ἑλληνικῶν ἀνάπλεων καὶ λαφύρων οὐ δυσχεραίνεις οὐδ' οἰκτίρεις τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ τῶν καλῶν ἀναθημάτων αἰσχίστας*

---

2 cf. 336 c, Athen. XIII 591 b   3 cf. Diels, Poet. Phil. fr. p. 214   10 cf. 148 c

---

4 *εἶτ' οὐ* Re, *εἶτα* Ω   10 *Ῥοδ.*] *Κορινθίαν* B   *κλεοβούλην* (ιν ss. m. 1) B *κλεοβούλην* E   14 lac. 20 litt. Ω   16 *ἡσυχῇ* om. B   17 *ὥστε* Re. *ὥς γε* Ω   19 *αἰτιώμενος* Ω corr. Re.   20 *καλλία* E   *πολεμεῖν* Ω corr. Re.   26 *ἀνάπλεω* Ω corr. Re.

ἀναγιγνώσκων ἐπιγραφάς ‘Βρασίδας καὶ Ἀκάνθιοι ἀπ’ Ἀθηναίων’ καὶ ‘Ἀθηναῖοι ἀπὸ Κορινθίων’ καὶ ‘Φωκεῖς ἀπὸ D Θεσσαλῶν’, ‘Ὀρνεᾶται δ’ ἀπὸ Σικυωνίων’, ‘Ἀμφικτύονες δ’ ἀπὸ Φωκέων.’ ἀλλὰ Πραξιτέλης ὡς ἔοικε μόνος ἠνίασε Κράτητα τῇ ἐρωμένῃ τυχὼν αὐτόθι χώρας, ὃν ἐπαινεῖν ὤφειλε Κράτης, ὅτι τοῖς χρυσοῖς βασιλεῦσι τούτοις παρέστησε χρυσῆν ἑταίραν, ἐξονειδίζων τὸν πλοῦτον ὡς οὐδὲν ἔχοντα θαυμάσιον οὐδὲ σεμνόν. δικαιοσύνης γὰρ ἀναθήματα καὶ σωφροσύνης καὶ μεγαλονοίας καλῶς ἔχει τίθεσθαι παρὰ τῷ θεῷ τοὺς βασιλεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας, οὐ χρυσῆς καὶ τρυφώσης εὐπορίας ἧς μέτεστι καὶ τοῖς αἴσχιστα βεβιωκόσιν.’

16. ‘Ἐκεῖνο δ’ οὐ λέγεις’ εἶπεν ἅτερος τῶν περιηγητῶν, E ‘ὅτι Κροῖσος ἐνταῦθα καὶ τῆς ἀρτοποιοῦ χρυσῆν εἰκόνα ποιησάμενος ἀνέθηκε.’ ⟨καὶ ὁ Θέων ‘ναί’ ἔφη⟩ ‘πλὴν οὐκ ἐντρυφῶν τῷ ἱερῷ, καλὴν δὲ λαβὼν αἰτίαν καὶ δικαίαν. λέγεται γὰρ Ἀλυάττην τὸν πατέρα τοῦ Κροίσου δευτέραν ἀγαγέσθαι γυναῖκα καὶ παῖδας ἑτέρους τρέφειν· ἐπιβουλεύουσαν οὖν τῷ Κροίσῳ τὴν ἄνθρωπον φάρμακον δοῦναι τῇ ἀρτοποιῷ καὶ κελεῦσαι διαπλάσασαν ἄρτον ἐξ αὐτοῦ τῷ Κροίσῳ παραδοῦναι· τὴν δ’ ἀρτοποιὸν κρύφα τῷ Κροίσῳ φράσαι, παραθεῖναι δὲ τοῖς ἐκείνης παισὶ τὸν ἄρτον. ἀνθ’ ὧν βασιλεύσαντα τὸν Κροῖσον οἷον ἐπὶ μάρ- F τυρι τῷ θεῷ τὴν χάριν ἀμείψασθαι τῆς γυναικὸς εὖ γε ποιοῦντ’ ἐκεῖνον. ὅθεν’ εἶπεν ‘ἄξιον δὴ καὶ τῶν πόλεων εἴ τι τοιοῦτόν ἐστιν ἀνάθημα τιμᾶν καὶ ἀγαπᾶν, οἷον τὸ Ὀπουντίων. ἐπεὶ γὰρ οἱ Φωκέων τύραννοι πολλὰ τῶν χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν ἀναθημάτων συγχέαντες ἔκοψαν

27 cf. Theop. fr. 182 ss. FHG I 308

3 ὀρνιάται E 5 χώρ. Emp. (cf. p. 39, 26) δωρεᾶς Ω 8 οὐθὲν E 9 ἔχειν E 10 τῶν θεῶν Ω corr. edd. 14 ἀρτ.] ἀρτόπου E γρ. ἀρτόπω B[2mg.] 15 add. Pat. lac. 15 litt. Ω 20 ἀρτόπω Ω ποι subsc. B[2] 21 ἀρτόπου Ω 26 ἀγ. Stegm. ἄγαν Ω

νόμισμα καὶ διέσπειραν εἰς τὰς πόλεις, Ὀπούντιοι συναγαγόντες ὅσον ⟨ἔσχον⟩ ἀργυρίου ⟨Φωκικοῦ καὶ ποιήσαντες⟩ ὑδρίαν ἀνέπεμψαν ἐνθάδε τῷ θεῷ καὶ καθιέρωσαν. ἐγὼ δὲ καὶ Μυριναίους ἐπαινῶ καὶ Ἀπολλω-
402 *νιάτας | θέρη χρυσᾶ δεῦρο πέμψαντας, ἔτι δὲ μᾶλλον Ἐρετριεῖς καὶ Μάγνητας ἀνθρώπων ἀπαρχαῖς δωρησαμένους τὸν θεὸν ὡς καρπῶν δοτῆρα καὶ πατρῷον καὶ γενέσιον καὶ φιλάνθρωπον· αἰτιῶμαι δὲ Μεγαρεῖς, ὅτι μόνοι σχεδὸν ἐνταῦθα λόγχην ἔχοντα τὸν θεὸν ἔστησαν ἀπὸ τῆς μάχης, ἣν Ἀθηναίους μετὰ τὰ Περσικὰ τὴν πόλιν ἔχοντας αὐτῶν νικήσαντες ἐξέβαλον. ὕστερον μέντοι πλῆκτρον ἀνέθηκαν τῷ θεῷ χρυσοῦν ἐπιστήσαντες ὡς ἔοικε Σκυθίνῳ λέγοντι* (fr. 1) *περὶ τῆς λύρας*

'ἣν ἁρμόζεται
Ζηνὸς εὐειδὴς Ἀπόλλων πᾶσαν, ἀρχὴν καὶ τέλος
B *συλλαβών, ἔχει δὲ λαμπρὸν πλῆκτρον ἡλίου φάος.'*'

17. *Ἐπιβάλλοντος δὲ τοῦ Σαραπίωνος εἰπεῖν τι περὶ τούτων ὁ ξένος 'ἡδὺ μέν' ἔφη 'τὸ τοιούτων ἀκροᾶσθαι λόγων, ἐμοὶ δ' ἀναγκαῖόν ἐστι τὴν πρώτην ὑπόσχεσιν ἀπαιτῆσαι περὶ τῆς αἰτίας, ᾗ πέπαυκε τὴν Πυθίαν ἐν ἔπεσι καὶ μέτροις ἄλλοις θεσπίζουσαν· ὥστ', εἰ δοκεῖ, τὰ λειπόμενα τῆς θέας ὑπερθέμενοι περὶ τούτων ἀκούσωμεν ἐνταῦθα καθίσαντες. οὗτος γάρ ἐστιν ὁ μάλιστα πρὸς τὴν τοῦ χρηστηρίου πίστιν ἀντιβαίνων λόγος, ὡς δυεῖν θάτερον, ἢ τῆς Πυθίας τῷ χωρίῳ μὴ πελαζούσης ἐν ᾧ τὸ θεῖόν ἐστιν, ἢ τοῦ πνεύματος παντάπασιν ἀπεσβεσμένου καὶ τῆς δυνάμεως ἐκλελοιπυίας.'*

C *Περιελθόντες οὖν ἐπὶ τῶν μεσημβρινῶν καθεζόμεθα*

---

11 St. V. Fr. I 502

---

2 lac. ind. Re. expl. Pat. Si. 3 ὑδρίον Ω corr. Re. 4 μυρίνας Ω corr. Re. 10 ἔχοντες B 25 μὴ] μηκέτι dub. Pat.

κρηπίδων ⟨τοῦ⟩ νεὼ πρὸς τὸ τῆς Γῆς ἱερὸν τό θ' ὕδωρ . . . ἀποβλέποντες· ὥστ' εὐθὺς εἰπεῖν τὸν Βόηθον, ὅτι 'καὶ ὁ τόπος τῆς ἀπορίας συνεπιλαμβάνεται τῷ ξένῳ. Μουσῶν γὰρ ἦν ἱερὸν ἐνταῦθα περὶ τὴν ἀναπνοὴν τοῦ νάματος, ὅθεν ἐχρῶντο πρός τε τὰς λοιβὰς ⟨καὶ τὰς χέρνιβας⟩ τῷ ὕδατι τούτῳ, ὥς φησι Σιμωνίδης (fr. 44),

'ἔνθα χερνίβεσσιν ἀρύεται [τε]
Μουσᾶν καλλικόμων ὑπένερθεν ἁγνὸν ὕδωρ.'

μικρῷ δὲ περιεργότερον αὖθις ὁ Σιμωνίδης τὴν Κλειὼ προσειπών (fr. 45) *'ἁγνᾶν ἐπίσκοπον χερνίβων' φησί 'πολύλιστον ἀρυόντεσσιν ἀχρυσόπεπλον . . . . εὐῶδες ἀμ-* D
βροσίων ἐκ μυχῶν ἐρανὸν ὕδωρ λαβόν.' οὐκ ὀρθῶς οὖν Εὔδοξος ἐπίστευσε τοῖς Στυγὸς ὕδωρ τοῦτο καλεῖσθαι πεφήνασι. τὰς δὲ Μούσας ἱδρύσαντο παρέδρους τῆς μαντικῆς καὶ φύλακας αὐτοῦ παρὰ τὸ νᾶμα καὶ τὸ τῆς Γῆς ἱερόν, ἧς λέγεται τὸ μαντεῖον γενέσθαι, ⟨διὰ⟩ τὴν ἐν μέτροις καὶ μέλεσι χρησμῳδίαν. ἔνιοι δὲ καὶ πρῶτον ἐνταῦθά φασιν ἡρῷον μέτρον ἀκουσθῆναι,

'συμφέρετε πτερά ⟨τ'⟩, οἰωνοί, κηρόν τε, μέλισσαι'

*ὅτε τῷ θεῷ *** ἐπιδεᾶ γενομένην ἀποβαλεῖν τὸ σεμνόν.'*

18. *Ὁ Σαραπίων 'ἐπιεικέστερα ταῦτ'' εἶπεν 'ὦ Βόηθε,* E
καὶ μουσικώτερα· δεῖ γὰρ μὴ μάχεσθαι πρὸς τὸν θεὸν μηδ' ἀναιρεῖν μετὰ τῆς μαντικῆς ἅμα τὴν πρόνοιαν καὶ τὸ θεῖον, ἀλλὰ τῶν ὑπεναντιοῦσθαι δοκούντων λύσεις ἐπιζητεῖν τὴν δ' εὐσεβῆ καὶ πάτριον μὴ προΐεσθαι πίστιν.'

---

1 add. Emp. 2 ante *ἀποβλ.* lac. 12 litt. E post *ἀποβλ.* lac. 11 litt. B 5 add. Re. 7 *εἰρύεται Ω* corr. Turn. del. Re. 11 *ἀρ.* Emp. *ἀραιόν τέ ἐστιν Ω* lac. 16 litt. E 20 B 12 *ἐραννὸν* Turn. *λαβ.*] *λίβα* dub. Pat. 14 *πεφ.* B *πεφύκασι* E *πεποιηκόσι* Wil. 16 add. Wy. 18 *φ. ἡ. ἐ.* B 19 add. ex Philostr. v. Apoll. 247 20 lac. ind. Re. 'exc. haec fere: postquam Musarum cultus cessavit, Pythia quoque versus effundere desiit' Po. 22 *θεὸν* Amyot *θεῶνα Ω*

'ὀρθῶς' ἔφην ἐγώ 'λέγεις, ἄριστε Σαραπίων· οὐδὲ γὰρ φιλοσοφίαν ἀπογιγνώσκομεν ὡς ἀνῃρημένην παντάπασι καὶ διεφθορυῖαν, ὅτι πρότερον μὲν ἐν ποιήμασιν ἐξέφερον οἱ φιλόσοφοι τὰ δόγματα καὶ τοὺς λόγους, ὥσπερ Ὀρφεὺς καὶ Ἡσίοδος καὶ Παρμενίδης καὶ Ξενοφάνης καὶ Ἐμπεδοκλῆς [καὶ Θαλῆς], ὕστερον δ' ἐπαύσαντο καὶ πέπαυνται
F χρώμενοι μέτροις πλὴν σοῦ· διὰ σοῦ δ' αὖθις εἰς φιλοσοφίαν ποιητικὴ κάτεισιν ὄρθιον καὶ γενναῖον ἐγκελευομένη τοῖς νέοις. οὐδ' ἀστρολογίαν ἀδοξοτέραν ἐποίησαν οἱ περὶ Ἀρίσταρχον καὶ Τιμόχαριν καὶ Ἀρίστυλλον καὶ Ἵππαρχον καταλογάδην γράφοντες, ἐν μέτροις πρότερον Εὐδόξου
403 καὶ Ἡσιόδου καὶ Θαλοῦ γραφόντων, | εἴ γε Θαλῆς ἐποίησεν ὡς ἀληθῶς εἰπεῖν ⟨τὴν⟩ εἰς αὐτὸν ἀναφερομένην Ἀστρολογίαν. Πίνδαρος δὲ καὶ περὶ τρόπου μελῳδίας ἀμελουμένου καθ' αὑτὸν ἀπορεῖν ὁμολογεῖ, καὶ θαυμάζειν ὅτι .... οὐδὲν γάρ ἐστι δεινὸν οὐδ' ἄτοπον αἰτίας ζητεῖν τῶν τοιούτων μεταβολῶν· ἀναιρεῖν δὲ τὰς τέχνας καὶ τὰς δυνάμεις, ἄν τι κινηθῇ καὶ παραλλάξῃ τῶν κατὰ ταύτας, οὐ δίκαιον.'

19. Ὑπολαβὼν δ' ὁ Θέων 'ἀλλὰ ταῦτα μέν' εἶπε 'μεγάλας ἔσχηκε τῷ ὄντι παραλλαγὰς καὶ καινοτομίας· τῶν δ' ἐνταῦθα ⟨χρησμῶν οἶσθα⟩ πολλοὺς καὶ τότε καταλογάδην ἐκφερομένους καὶ περὶ πραγμάτων οὐ τῶν τυχόν-
B των· Λακεδαιμονίοις τε γάρ, ὡς Θουκυδίδης ἱστόρηκε, περὶ τοῦ πρὸς Ἀθηναίους πολέμου χρωμένοις ἀνεῖλε νίκην καὶ κράτος, καὶ βοηθήσειν αὐτὸς καὶ παρακαλούμενος καὶ ἀπαράκλητος· καὶ Παυσανίαν εἰ μὴ καταγάγοιεν 'ἀργυρέᾳ ⟨εὐλάκᾳ⟩ εὐλάξειν'. Ἀθηναίοις δὲ περὶ τῆς ἐν Σικελίᾳ

28 ss. v. Nic. 13

2 ἀπεγ. Ω corr. Wil. 3 πρότεροι E 7 del. Wil. intrusum e proximis 8 καὶ om. E 13 τὴν εἰς αὐτὸν Turn. εἰς αὐτὴν Ω 15 θαυμάζει Ω corr. Re. 16 lac. 120 litt. E 50 B 22 add. Pat. 26 κ. κρ.] κατὰ κράτος πολεμοῦσι Wasse, quibus ἔσεσθαι add. Re (cf. Thuc. I 118, 3) 27 Πανσ.] Πλειστοάνακτα Wy. (cf. Thuc. V 16, 2) ἀ. εὐ. εὐ. Wasse ἀργύρεα συλλέξειν Ω (post ἀ. lac. 9 litt. E 11 B)

μαντευομένοις στρατιᾶς προσέταξε τὴν ἐξ Ἐρυθρῶν ἱέρειαν ἄγειν τῆς Ἀθηνᾶς· ἐκαλεῖτο δ' Ἡσυχία τὸ γύναιον. Δεινομένους δὲ τοῦ Σικελιώτου μαντευομένου περὶ τῶν υἱέων ἀνεῖλεν ὡς οἱ τρεῖς τυραννήσοιεν· ὑποτυχόντος δὲ τοῦ Δεινομένους 'οἰμωξόμενοί γ' ὦ δέσποτ' Ἄπολλον', καὶ C
τοῦτο [σοι] ἔφη διδόναι καὶ προσαναιρεῖν. ἴστε τοίνυν, ὅτι Γέλων μὲν ὑδρωπιῶν Ἱέρων δὲ λιθιῶν ἐτυράννησεν· ὁ δὲ τρίτος Θρασύβουλος ἐν στάσεσι καὶ πολέμοις γενόμενος χρόνον οὐ πολὺν ἐξέπεσε τῆς ἀρχῆς. Προκλῆς τοίνυν ὁ Ἐπιδαύρου τύραννος ἄλλους τε πολλοὺς ὠμῶς καὶ παρανόμως ἀνεῖλε καὶ Τίμαρχον ἀπ' Ἀθηνῶν παραγενόμενον μετὰ χρημάτων πρὸς αὐτὸν ὑποδεξάμενος καὶ φιλοφρονηθεὶς ἀπέκτεινε καὶ τὸ σῶμα κατεπόντισεν ἐμβαλὼν εἰς φορμόν· ἔπραξε δὲ ταῦτα διὰ Κλεάνδρου τοῦ Αἰγινήτου τῶν ἄλλων ἀγνοούντων. ὕστερον δὲ τῶν πραγμάτων αὐτῷ ταραττο- D
μένων ἔπεμψεν ἐνταῦθα Κλεότιμον τὸν ἀδελφὸν ἐν ἀπορρήτῳ μαντευσόμενον περὶ φυγῆς αὐτοῦ καὶ μεταστάσεως. ἀνεῖλεν οὖν ὁ θεὸς διδόναι Προκλεῖ φυγὴν καὶ μετάστασιν, ὅπου τὸν φορμὸν ἐκέλευσε καταθέσθαι τὸν Αἰγινήτην ξένον ἢ ὅπου τὸ κέρας ἀποβάλλει ὁ ἔλαφος. συνεὶς οὖν ὁ τύραννος, ὅτι κελεύει καταποντίζειν αὐτὸν ἢ κατορύττειν ὁ θεός (οἱ γὰρ ἔλαφοι κατορύττουσι καὶ ἀφανίζουσι κατὰ τῆς γῆς ὅταν ἐκπέσῃ τὸ κέρας), ἐπέσχεν ὀλίγον χρόνον, εἶτα τῶν πραγμάτων παντάπασι μοχθηρῶν γενομένων ἐξέπεσε· λαβόντες δ' αὐτὸν οἱ τοῦ Τιμάρχου φίλοι καὶ διαφθείραντες ἐξέβαλον τὸν νεκρὸν εἰς τὴν θάλασσαν. ὁ δ' E
ἐστὶ μέγιστον, αἱ ῥῆτραι, δι' ὧν ἐκόσμησε τὴν Λακεδαιμονίων πολιτείαν Λυκοῦργος, ἐδόθησαν αὐτῷ καταλογάδην.

---

22 cf. 700 d

---

1 Ἐρ.] Κλαζομενῶν v. Nic. 2 ἄγειν (scil. ἡσυχίαν) Pat. e v. Nic. ἀνάγειν Ω 6 del. Po. 19 καθέσθαι Naber 20 hiatum huius modi admisisse videtur Plutarchus, cf. pp. 29, 3; 52, 4/5 23 τῆς del. Pat.

μυρίους τοίνυν καὶ Ἡροδότου καὶ Φιλοχόρου καὶ Ἴστρου, τῶν μάλιστα τὰς ἐμμέτρους μαντείας φιλοτιμηθέντων συναγαγεῖν, ἄνευ μέτρου χρησμοὺς ⟨ἀνα⟩γεγραφότων Θεόπομπος οὐδενὸς ἧττον ἀνθρώπων ἐσπουδακὼς περὶ τὸ χρηστήριον ἰσχυρῶς ἐπιτετίμηκε τοῖς μὴ νομίζουσι κατὰ τὸν τότε χρόνον ἔμμετρα τὴν Πυθίαν θεσπίζειν· εἶτα τοῦτο βουλόμενος ἀποδεῖξαι παντάπασιν ὀλίγων χρη-
F *σμῶν ηὐπόρηκεν, ὡς τῶν πολλῶν καὶ τότ' ἤδη καταλογάδην ἐκφερομένων.'*

20. *'Ἔνιοι δὲ καὶ νῦν μετὰ μέτρων ἐκτρέχουσιν, ὧν ἕν[εκ]α καὶ ⟨τὸ⟩ πρᾶγμα περιβόητον πεποίηκε. μισογύνου γὰρ Ἡρακλέους ἱερόν ἐστιν ἐν τῇ Φωκίδι, καὶ νομίζεται τὸν ἱερώμενον ἐν τῷ ἐνιαυτῷ γυναικὶ μὴ ὁμιλεῖν· διὸ καὶ πρεσβύτας ἐπιεικῶς ἱερεῖς ἀποδεικνύουσι. πλὴν ἔμπροσθεν ὀλίγῳ χρόνῳ νεανίας οὐ πονηρὸς ἀλλὰ*
404 *φιλότιμος, ἐρῶν παιδίσκης, ἔλαβε τὴν ἱερωσύνην. | καὶ τὸ πρῶτον ἦν ἐγκρατὴς ἑαυτοῦ καὶ ἔφευγε τὴν ἄνθρωπον· ἀναπαυομένῳ δ' αὐτῷ ποτε μετὰ πότον καὶ χορείαν προσπεσοῦσα διεπράξατο. φοβούμενος οὖν καὶ ταραττόμενος ἐπὶ τὸ μαντεῖον κατέφυγε καὶ περὶ τῆς ἁμαρτίας ἠρώτα τὸν θεὸν εἴ τις εἴη παραίτησις ἢ λύσις· ἔλαβε δὲ τόνδε τὸν χρησμόν*

'ἅπαντα τἀναγκαῖα συγχωρεῖ θεός.'

οὐ μὴν ἀλλὰ δοὺς ἄν τις, ὡς οὐδὲν ἄνευ μέτρου θεσπίζεται καθ' ἡμᾶς, μᾶλλον διαπορήσειε περὶ τῶν παλαιῶν ποτὲ μὲν ⟨ἐν⟩ μέτροις ποτὲ δ' ἄνευ μέτρων διδόντων τὰς ἀπο-
B *κρίσεις. ἔστι δ' οὐδέτερον, ὦ παῖ, παράλογον, μόνον [ἂν] ὀρθὰς καὶ καθαρὰς περὶ τοῦ θεοῦ δόξας ἔχωμεν καὶ μὴ*

---

1 *μυρ.* Pat. *ἀλυρίου* Ω 3 add. Wil. 8 *πολλ.* Herw. *ἄλλων* Ω 11 del. Wy. add. Ha. *μισογ.* Xyl. *μισοῦν* Ω 17 *ἔφυγε* Ω corr. Emp. 18 *ἀναπαυομένων* B *προσπεσοῦσαν* Ω corr. Naber 21 *παράκλησις* B 23 *τἀν.* Re. *ἀναγκαῖα* Ω 24 *ἄν. μ.*] *ἄρ' ἔμμετρον* Pat., vix recte 25 *διαπορήσει* Ω corr. Re. 26 add. Duebn. 27 del. Po. cf. 721 d 28 pro *ὀρθ.* lac. 9 litt. E

νομίζωμεν αὐτὸν ἐκεῖνον εἶναι τὸν τὰ ἔπη συντιθέντα πρότερον καὶ νῦν ὑποβάλλοντα τῇ Πυθίᾳ τοὺς χρησμούς, ὥσπερ ἐκ προσωπείων φθεγγόμενον.'

21. 'Ἀλλ' αὖθις ἄξιον μέν ἐστι διὰ μακροτέρων εἰπεῖν τι καὶ πυθέσθαι περὶ τούτων, τὰ δὲ νῦν ἐν βραχεῖ μαθόντες διαμνημονεύωμεν, ὡς σῶμα μὲν ὀργάνοις χρῆται πολλοῖς αὐτῷ δὲ σώματι ψυχὴ καὶ μέρεσι τοῖς σώματος· ψυχὴ δ' ὄργανον θεοῦ γέγονεν, ὀργάνου δ' ἀρετὴ μάλιστα μιμεῖσθαι τὸ χρώμενον ᾗ πέφυκε δυνάμει καὶ παρέχειν τὸ ἔργον αὐτοῦ τοῦ νοήματος ἐν αὐτῷ διαφαινομένου, δεικνύ- C ναι δ' οὐχ οἷον ἦν ἐν τῷ δημιουργῷ καθαρὸν καὶ ἀπαθὲς καὶ ἀναμάρτητον, ἀλλὰ μεμιγμένον ⟨πολλῷ τῷ ἀλλοτρίῳ⟩· καθ' ἑαυτὸ γὰρ ἄδηλον ἡμῖν, ἐν ἑτέρῳ δὲ καὶ δι' ἑτέρου φαινόμενον ἀναπίμπλαται τῆς ἐκείνου φύσεως. καὶ κηρὸν μὲν ἐῶ καὶ χρυσὸν ἄργυρόν τε καὶ χαλκὸν ὅσα τ' ἄλλα πλαττομένης οὐσίας εἴδη δέχεται μὲν ἰδέαν μίαν ἐκτυπουμένης ὁμοιότητος, ἄλλο δ' ἄλλην ἀφ' ἑαυτοῦ τῷ μιμήματι διαφορὰν προστίθησι· καὶ τὰς ἐν κατόπτροις ἐπιπέδοις τε καὶ κοίλοις καὶ περιαγέσι φασμάτων καὶ εἰδώλων ἀφ' ἑνὸς εἴδους μυρίας παρατυπώσεις. καὶ γάρ εἰσι ⟨.... D ἡλίῳ δ'⟩ οὐδὲν οὔτε μᾶλλον ⟨τὴν⟩ ἰδέαν ἔοικεν οὔθ' ὡς ὀργάνῳ χρῆσθαι φύσει γέγονεν εὐπειθέστερον σελήνης· λαμβάνουσα δὲ παρ' ἡλίου τὸ λαμπρὸν καὶ πυρωπὸν οὐχ ὅμοιον ἀποπέμπει πρὸς ἡμᾶς, ἀλλὰ μιχθὲν αὐτῇ καὶ χρόαν μετέβαλε καὶ δύναμιν ἔσχεν ἑτέραν· ἡ δὲ θερμότης καὶ παντάπασιν ἐξοίχεται καὶ προλέλοιπε τὸ φῶς ὑπ' ἀσθενείας. οἶμαι δέ ⟨καὶ σὲ⟩ γιγνώσκειν τὸ παρ' Ἡρακλείτῳ (fr. 93) λεγόμενον ὡς 'ὁ ἄναξ, οὗ τὸ μαντεῖόν ἐστι τὸ ἐν

1 cf. 397 c 414 e   5 ss. cf. 163 e

2 νῦν ⟨πεζοὺς⟩ dub. Si.   10 διαφ. Klaffenbach δυναμένη Ω   12 add. Wy. lac. 11 litt. Ω   13 ἐν ἑτ. Emp. ἕτερον Ω   17 ⟨τῆς⟩ ὁμ. Wil.   19 περιαυγέσι Ω corr. Re.   20/1 add. Wy. Pat. (⟨γνώριμοι πᾶσιν. ἡ. δ'⟩ Po.) lac. 20 litt. Ω   21 τὴν add. Re.   22 ὄργανον Ω corr. Re.   27 add. Re.   28 ὡς ὁ. ἄ. Turn. ὥσθ' ἄναξ E ὥσθ' ἄναξ B

Δελφοῖς, οὔτε λέγει οὔτε κρύπτει ἀλλὰ σημαίνει.' πρόσλαβε
E *δὲ τούτοις εὖ λεγομένοις καὶ νόησον τὸν ἐνταῦθα θεὸν χρώμενον τῇ Πυθίᾳ πρὸς ἀκοήν, καθὼς ἥλιος χρῆται σελήνῃ πρὸς ὄψιν· δείκνυσι μὲν γὰρ καὶ ἀναφαίνει τὰς αὑτοῦ νοήσεις, μεμιγμένας δὲ δείκνυσι διὰ σώματος θνητοῦ καὶ ψυχῆς ⟨ἀνθρωπίνης⟩ ἡσυχίαν ἄγειν μὴ δυναμένης μηδὲ τῷ κινοῦντι παρέχειν ἑαυτὴν ἀκίνητον ἐξ αὑτῆς καὶ καθεστῶσαν, ἀλλ' ὥσπερ ἐν σάλῳ †ψαύουσαν [αὐτὴν] καὶ συμπλεκομένην τοῖς ἐν αὐτῇ κινήμασι καὶ πάθεσιν ἐπιταράττουσιν αὐτήν. ὡς γὰρ οἱ δῖνοι τῶν ἅμα κύκλῳ καταφερομένων σωμάτων οὐκ ἐπικρατοῦσι βεβαίως, ἀλλὰ κύκλῳ μὲν*
F *ὑπ' ἀνάγκης φερομένων κάτω δὲ φύσει ῥεπόντων γίγνεταί τις ἐξ ἀμφοῖν ταραχώδης καὶ παράφορος ἑλιγμός, οὕτως ὁ καλούμενος ἐνθουσιασμὸς ἔοικε μῖξις εἶναι κινήσεων δυοῖν, τὴν μὲν ὡς πέπονθε τῆς ψυχῆς ἅμα δὲ τὴν ὡς πέφυκε κινουμένης. ὅπου γὰρ ἀψύχοις σώμασι καὶ κατὰ ταὐτὰ μονίμοις οὐκ ἔστι χρήσασθαι παρ' ὃ πέφυκε βιαζόμενον οὐδὲ κινῆσαι σφαιρικῶς κύλινδρον ἢ ⟨κῶνον⟩ κυβικῶς ἢ λύραν αὐλητικῶς ἢ σάλπιγγα κιθαριστικῶς, ἀλλ' οὐχ ἕτερον ἦν ὡς ἔοικε τὸ τεχνικῶς ἑκάστῳ χρῆσθαι καὶ ὡς πέφυκεν, ἦπου τὸ ἔμψυχον καὶ αὐτοκίνητον ὁρμῆς τε καὶ λόγου μετέχον ἄλλως ἄν τις ἢ κατὰ τὴν ἐν αὐτῷ προϋπάρχουσαν ἕξιν ἢ δύναμιν ἢ φύσιν μεταχειρίσαιτο, |*
405 *μουσικῶς κινῶν νοῦν ἄμουσον ἢ γραμματικῶς τὸν ἀγράμματον ἢ λογίως τὸν ἐν λόγοις ἀθεώρητον καὶ ἀνάσκητον; οὐκ ἔστιν εἰπεῖν.'*

22. *'Μαρτυρεῖ δέ μοι καὶ Ὅμηρος, αἰτίᾳ μὲν 'ἄνευ*

---

4 *πρὸς ὄψιν* post *Πυθ.* *Ω* trp. Wy. 6 add. Wil. lac. 20 litt. E 14 B *δυν. μηδ.* Wy. *δυνάμενος δὲ* *Ω* 7 *καὶ* om. B 8 *ψαύ.*] *ναυτιῶσαν* dub. Po. cf. 798 d del. Wy. 9 *ἐπιτ. αὐτ.* Wy. *ἐπιταραττούσης* *Ω* 10 *κύκλ.* ⟨*καὶ*⟩ *κάτω φερ.* Schw.

13 *οὕτως* B 15 *δὲ τὴν* Wil. *τὴν δὲ* *Ω* 16/17 *καθ' αὑτὰ* Harder 18 add. Wil. 20 *ἦν* Pat. *ἢ* *Ω* 21 ⟨*τὸ*⟩ *ὡς π.* Ha. 22 *ἐν αὐτῷ* Mez. *ἑαυτῶν* *Ω* 24 *κινοῦντι* *Ω* corr. Wy. ⟨*τὸν*⟩ *νοῦν* Wil. 27 *αἰτίας* *Ω* corr. Harder

θεοῦ' (β 372, ο 531) οὐδὲν ὡς ἔπος εἰπεῖν ὑποτιθέμενος περαινόμενον, οὐ μὴν πᾶσι πρὸς πάντα χρώμενον ποιῶν τὸν θεόν, ἀλλ' ἑκάστῳ καθ' ἣν ἔχει τέχνην ἢ δύναμιν. ἢ γὰρ οὐχ ὁρᾷς' εἶπεν 'ὦ φίλε Διογενιανέ, τὴν Ἀθηνᾶν, ὅτε πεῖσαι βούλεται τοὺς Ἀχαιούς, τὸν Ὀδυσσέα παρακαλοῦσαν, ὅτε συγχέαι τὰ ὅρκια, τὸν Πάνδαρον ζητοῦσαν, ὅτε τρέψασθαι τοὺς Τρῶας, ἐπὶ τὸν Διομήδην βαδίζουσαν; ὁ μὲν γὰρ εὔρωστος καὶ μάχιμος ὁ δὲ τοξικὸς καὶ ἀνόητος B ὁ δὲ δεινὸς εἰπεῖν καὶ φρόνιμος. οὐ γὰρ εἶχεν Ὅμηρος τὴν αὐτὴν †Πανδάρῳ διάνοιαν, εἴ γε Πάνδαρος ἦν ὁ ποιήσας

'θεοῦ θέλοντος κἂν ἐπὶ ῥιπὸς πλέοις (Eur. fr. 397)·'

ἀλλ' ἐγίνωσκεν ἄλλας πρὸς ἄλλα δυνάμεις καὶ φύσεις γεγενημένας, ὧν ἑκάστη κινεῖται διαφόρως, κἂν ἓν ᾖ τὸ κινοῦν ἁπάσας. ὥσπερ οὖν τὸ κινοῦν τὸ πεζὸν οὐ δύναται πτητικῶς οὐδὲ τορῶς τὸ τραυλὸν οὐδ' εὐφώνως τὸ ἰσχνόφωνον (ἀλλὰ καὶ τὸν Βάττον, οἶμαι, διὰ τοῦτ' ἐπὶ τὴν φωνὴν παραγενόμενον εἰς Λιβύην ἔπεμψεν οἰκιστήν, ὅτι τραυλὸς μὲν ἦν καὶ ἰσχνόφωνος βασιλικὸς δὲ C καὶ πολιτικὸς καὶ φρόνιμος), οὕτως ἀδύνατον διαλέγεσθαι ποιητικῶς τὸν ἀγράμματον καὶ ἀνήκοον ἐπῶν. ὥσπερ ἡ νῦν τῷ θεῷ λατρεύουσα γέγονε μὲν εἴ τις ἄλλος ἐνταῦθα νομίμως καὶ καλῶς καὶ βεβίωκεν εὐτάκτως, τραφεῖσα δ' ἐν οἰκίᾳ γεωργῶν πενήτων οὔτ' ἀπὸ τέχνης οὐδὲν οὔτ' ἀπ' ἄλλης τινὸς ἐμπειρίας καὶ δυνάμεως ἐπιφερομένη κάτεισιν εἰς τὸ χρηστήριον, ἀλλ' ὥσπερ ὁ Ξενοφῶν (Oec. 7, 5) οἴεται δεῖν ἐλάχιστα τὴν νύμφην ἰδοῦσαν ἐλάχιστα δ' ἀκούσασαν εἰς ἀνδρὸς βαδίζειν, οὕτως ἄπειρος καὶ ἀδαὴς ὀλίγου δεῖν ἁπάντων καὶ παρθένος ὡς ἀληθῶς τὴν ψυχὴν τῷ θεῷ σύνεστιν. ἀλλ' ἡμεῖς ἐρωδιοῖς οἰόμεθα καὶ τροχί- D

17 Herodot. IV 155

10 Πανδ. Ω Μενάνδρῳ Wil. 11 θεοῦ πλέοντος κἂν ἐπιρρεπῶς Ω corr. ex aliis locis 12 ἀλλὰ γίνωσκε Ω corr. Xyl. 15 πτητ. ⟨κινῆσαι⟩ Bern. 17 φων.] ῥώμην B ἔπεμψαν B 22 τραφ. Basil. γραφ. Ω

λοις καὶ κόραξι χρῆσθαι φθεγγομένοις σημαίνοντα τὸν θεὸν καὶ οὐκ ἀξιοῦμεν, ἤ θεῶν ἄγγελοι καὶ κήρυκές εἰσι, λογικῶς ἕκαστα καὶ σαφῶς φράζειν, τὴν δὲ τῆς Πυθίας φωνὴν καὶ διάλεκτον ὥσπερ ⟨τραγικὴν⟩ ἐκ θυμέλης, οὐκ ἀνήδυντον οὐδὲ λιτὴν ἀλλ' ἐν μέτρῳ καὶ ὄγκῳ καὶ πλάσματι καὶ μεταφοραῖς ὀνομάτων καὶ μετ' αὐλοῦ φθεγγομένην παρέχειν ἀξιοῦμεν.'

23. 'Τί οὖν φήσομεν περὶ τῶν παλαιῶν; οὐχ ἓν ἀλλὰ πλείονα, οἶμαι. πρῶτον μὲν γάρ, ὥσπερ εἴρηται, τὰ πλεῖστα κἀκεῖναι καταλογάδην ἀπεφθέγγοντο, δεύτερον δὲ καὶ σωμάτων ἤνεγκε κράσεις καὶ φύσεις ὁ χρόνος ἐκεῖνος
E εὔρουν τι καὶ φορὸν ἐχούσας πρὸς ποίησιν, αἷς εὐθὺς ἐπεγίγνοντο προθυμίαι καὶ ὁρμαὶ καὶ παρασκευαὶ ψυχῆς ἑτοιμότητα ποιοῦσαι μικρᾶς ἔξωθεν ἀρχῆς καὶ παρατροπῆς τοῦ φανταστικοῦ δεομένην, ὡς εὐθὺς ἕλκεσθαι πρὸς τὸ οἰκεῖον οὐ μόνον, ὡς λέγει Φιλῖνος, ἀστρολόγους καὶ φιλοσόφους, ἀλλ' ἐν οἴνῳ τε πολλῷ καὶ πάθει γιγνομένων οἴκτου ⟨τέ⟩ τινος ὑπορρυέντος ἢ χαρᾶς προσπεσούσης ὠλίσθανεν εἰς 'ἐνῳδὸν .... γῆρυν' ἐρωτικῶν τε κατεπίμπλαντο μέτρων καὶ ᾀσμάτων τὰ συμπόσια καὶ τὰ βιβλία γραμμάτων. ὁ δ' Εὐριπίδης εἰπὼν (fr. 663) ὡς '"Ερως ποιητὴν
F διδάσκει, κἂν ἄμουσος ᾖ τὸ πρίν' ἐνενόησεν, ὅτι ποιητικὴν καὶ μουσικὴν "Ερως δύναμιν οὐκ ἐντίθησιν, ἐνυπάρχουσαν δὲ κινεῖ καὶ ἀναθερμαίνει λανθάνουσαν καὶ ἀργοῦσαν. ἢ μηδένα νῦν ἐρᾶν, ὦ ξένε, λέγωμεν, ἀλλὰ φροῦδον οἴχεσθαι τὸν ἔρωτα, ὅτι μέτροις οὐδεὶς οὐδ' ᾠδαῖς 'ῥίμφα παιδείους' ὡς Πίνδαρος ἔφη (Isth. II 3) 'τοξεύει μελι-

9 cf. 403 f 19 cf. 623 a 21 cf. 622 c 762 b

2 ἤ] εἰ Wil. 3 σοφῶς Ω corr. Re. 4 add. Po. lac. 10 litt. Ω 5 μέτρων ὄγκῳ Re. 7 παρέχ.] 'scil. deum' cf. 1/2 Schw. ἐκτρέχειν Po. cf. p. 46, 10 14 προτρ. Re. 15 δεομένης Ω corr. Re. 18 add. Wil. 19 lac. 8 litt. Ω ⟨δαριστὺς⟩ Pat. 21 εἰπὼν Basil. ἐπιὼν Ω 22 ἐννοῆσαι Ω corr. Wy. 27 παιδίοις Ω corr. e Pindaro μελιγάρυας Pind.

γήρεας ὕμνους;' | ἀλλ' ἄτοπον· ἔρωτες γὰρ ἔτι πολλοὶ τῶν 406 ἀνθρώπων ἐπιστρέφονται, ψυχαῖς ⟨δ'⟩ ὁμιλοῦντες οὐκ εὐφυῶς οὐδ' ἑτοίμως πρὸς μουσικὴν ἐχούσαις ἄναυλοι μὲν καὶ ἄλυροι λάλοι δ' οὐδὲν ἧττόν εἰσι καὶ διάπυροι τῶν παλαιῶν· ἔτι ⟨δ'⟩ οὐδ' ὅσιον εἰπεῖν ἢ καλὸν ὡς ἀνέραστος ἦν ἡ Ἀκαδήμεια καὶ ὁ Σωκράτους καὶ Πλάτωνος χορός, ὧν λόγοις μὲν ἐρωτικοῖς ἐντυχεῖν ἔστι, ποιήματα δ' οὐκ ἀπολελοίπασι. τί δ' ἀπολείπει τοῦ λέγοντος ἐρωτικὴν μόνην γεγονέναι Σαπφὼ γυναικῶν ⟨ὁ⟩ μαντικὴν ⟨φάσκων μόνην⟩ γεγονέναι Σίβυλλαν καὶ Ἀριστονίκαν καὶ ὅσαι διὰ μέτρων ἐθεμίστευσαν; 'ὁ μὲν γὰρ οἶνος' ὡς ἔλεγε Χαιρή- B μων (fr. 16) 'τοῖς τρόποις κεράννυται τῶν πινόντων'· ὁ δὲ μαντικὸς ἐνθουσιασμός, ὥσπερ ὁ ἐρωτικός, χρῆται τῇ ὑποκειμένῃ δυνάμει καὶ κινεῖ τῶν δεξαμένων ἕκαστον καθ' ὃ πέφυκεν.'

24. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ θεοῦ καὶ τῆς προνοίας σκοποῦντες ὀψόμεθα πρὸς τὸ βέλτιον γεγενημένην τὴν μεταβολήν. ἀμοιβῇ γὰρ ἔοικε νομίσματος ἡ τοῦ λόγου χρεία, καὶ δόκιμον καὶ αὐτοῦ τὸ σύνηθές ἐστι καὶ γνώριμον, ἄλλην ἐν ἄλλοις χρόνοις ἰσχὺν λαμβάνοντος. ἦν οὖν ὅτε λόγου νομίσμασιν ἐχρῶντο μέτροις καὶ μέλεσι καὶ ᾠδαῖς, πᾶσαν μὲν ἱστορίαν καὶ φιλοσοφίαν πᾶν δὲ πάθος ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν καὶ πρᾶγμα σεμνοτέρας φωνῆς δεόμενον C εἰς ποιητικὴν καὶ μουσικὴν ἄγοντες. οὐ γὰρ μόνον νῦν ⟨μὲν⟩ ὀλίγοι μόλις ἐπαΐουσι, τότε δὲ πάντες ἠκροῶντο καὶ ἔχαιρον ᾀδομένοις ⟨'μηλοβόται τ'⟩ ἀρόται τ' ὀρνιχολόχοι τε' κατὰ Πίνδαρον (Isth. I 48), ἀλλ' ὑπὸ τῆς πρὸς ποιητικὴν ἐπιτηδειότητος οἱ πλεῖστοι διὰ λύρας καὶ ᾠδῆς ἐνουθέτουν

26 cf. 473 a

1 ἔτι Re. ὅτι Ω πολὺ B τὸν ἄνθρωπον Ω corr. Turn. 2 add. Re. 5 ἔτι δ' Re. ὅτι Ω 8 ἀπολείπ. Turn. ἀπολιπεῖν Ω 9 add. Turn. 9/10 add. Turn. lac. 18 litt. E 16 B 24/25 μόνον ⟨ὧν⟩ .. τότε [δὲ] Wil. 25 add. Hu. 26 add. ex Pind. lac. 12 litt. Ω ὀρνιθολόγοι Ω

*ἐπαρρησιάζοντο παρεκελεύοντο μύθους καὶ παροιμίας ἐπέ-
ραινον, ἔτι δ' ὕμνους θεῶν ⟨κατ⟩ευχὰς παιᾶνας ἐν μέτροις
ἐποιοῦντο καὶ μέλεσιν οἱ μὲν δι' εὐφυΐαν οἱ δὲ διὰ συνή-
θειαν. οὐκοῦν οὐδὲ μαντικῇ κόσμου καὶ χάριτος ἐφθόνει*
D *ὁ θεὸς οὐδ' ἀπήλαυνεν ἐνθένδε ⟨τὴν⟩ τιμωμένην μοῦσαν
τοῦ τρίποδος, ἀλλ' ἐπήγετο μᾶλλον ἐγείρων τὰς ποιητικὰς
⟨καὶ⟩ ἀσπαζόμενος φύσεις, αὐτός τε φαντασίας ἐνεδίδου
καὶ συνεξώρμα τὸ σοβαρὸν καὶ λόγιον ὡς ἁρμόττον καὶ
θαυμαζόμενον. ἐπεὶ δὲ τοῦ βίου μεταβολὴν ἅμα ταῖς
τύχαις καὶ ταῖς φύσεσι λαμβάνοντος ἐξωθοῦσα τὸ περιτ-
τὸν ἡ χρεία κρωβύλους τε χρυσοῦς ἀφῄρει καὶ ξυστίδας
μαλακὰς ἀπημφίαζε καί που καὶ κόμην σοβαρωτέραν ἀπέ-
κειρε καὶ ὑπέλυσε κόθορνον οὐ φαύλως ἐθιζομένων ἀντι-
καλλωπίζεσθαι πρὸς τὴν πολυτέλειαν εὐτελείᾳ καὶ τὸ*
E *ἀφελὲς καὶ λιτὸν ἐν κόσμῳ τίθεσθαι μᾶλλον ἢ τὸ σοβαρὸν
καὶ περίεργον, οὕτω τοῦ λόγου συμμεταβάλλοντος ἅμα
καὶ συναπολυομένου κατέβη μὲν ἀπὸ τῶν μέτρων ὥσπερ
ὀχημάτων ἡ ἱστορία καὶ τῷ πεζῷ μάλιστα τοῦ μυθώδους
ἀπεκρίθη τὸ ἀληθές, φιλοσοφία δὲ τὸ σαφὲς καὶ διδασκα-
λικὸν ἀσπασαμένη μᾶλλον ἢ τὸ ἐκπλῆττον διὰ λόγων
ἐποιεῖτο τὴν ζήτησιν, ἀπέπαυσε δὲ τὴν Πυθίαν ὁ θεός
'πυρικάους' μὲν ὀνομάζουσαν τοὺς αὑτῆς πολίτας, 'ὀφιο-
βόρους' δὲ τοὺς Σπαρτιάτας, 'ὀρεᾶνας' δὲ τοὺς ἄνδρας,
'ὀρεμπότας' δὲ τοὺς ποταμούς· ἀφελὼν δὲ τῶν χρησμῶν*
F *ἔπη καὶ γλώσσας καὶ περιφράσεις καὶ ἀσάφειαν οὕτω
διαλέγεσθαι παρεσκεύασε τοῖς χρωμένοις ὡς νόμοι τε
πόλεσι διαλέγονται καὶ βασιλεῖς ἐντυγχάνουσι δήμοις καὶ*

11 Thuc. I 6

1 *μύθοις καὶ παροιμίαις* Ω corr. Wy. 2 add. Wil., cf. Sappho u. Sim. p. 152 4 *μαντικὴν* Ω corr. Turn. 4/5 de hiatu cf. ad p. 45, 20 5 add. Schw. 6 *ἐγ.*] *ἑτέρων* Apelt 7 add. Vulc. 16 *οὕτως* E *τῷ λόγῳ* Ω corr. Leon. 20 *τὴν* ante *διὰ* Ω trp. Re. 25 *οὕτως* E

μαθηταὶ διδασκάλων ἀκροῶνται, πρὸς τὸ συνετὸν καὶ πιθανὸν ἁρμοζόμενος.'

25. *'Εὖ γὰρ εἰδέναι χρὴ τὸν θεόν, ὥς φησι Σοφοκλῆς* (fr. 704),

'σοφοῖς μὲν αἰνικτῆρα θεσφάτων ἀεί,
σκαιοῖς δὲ φαῦλον κἀν βραχεῖ διδάσκαλον'

μετὰ δὲ τῆς σαφηνείας καὶ ἡ πίστις οὕτως ἐστρέφετο 407
συμμεταβάλλουσα τοῖς ἄλλοις πράγμασιν, ὥστε πάλαι μὲν
τὸ μὴ σύνηθες μηδὲ κοινὸν ἀλλὰ λοξὸν ἀτεχνῶς καὶ περι-
πεφρασμένον εἰς ὑπόνοιαν θειότητος ἀνάγοντας ἐκπλήτ-
τεσθαι καὶ σέβεσθαι τοὺς πολλούς· ὕστερον δὲ τὸ σαφῶς
καὶ ῥᾳδίως ἕκαστα καὶ μὴ σὺν ὄγκῳ μηδὲ πλάσματι
μανθάνειν ἀγαπῶντες οὐ μόνον ᾐτιῶντο τὴν περικειμένην
τοῖς χρησμοῖς ποίησιν ὡς ἀντιπράττουσαν τῇ νοήσει πρὸς
τὸ ἀληθὲς ἀσάφειάν τε καὶ σκιὰν τῷ φραζομένῳ μιγνύου-
σαν, ἀλλ' ἤδη καὶ τὰς μεταφορὰς καὶ τὰ αἰνίγματα καὶ
τὰς ἀμφιβολίας ὥσπερ μυχοὺς καὶ καταφυγὰς ἐνδύεσθαι B
καὶ ἀναχωρεῖν τῷ πταίοντι πεποιημένας τῆς μαντικῆς
ὑφεωρῶντο. πολλῶν δ' ἦν ἀκούειν ὅτι ποιητικοί τινες
ἄνδρες ἐκδεχόμενοι τὰς φωνὰς καὶ ὑπολαμβάνοντες ἐπι-
κάθηνται περὶ τὸ χρηστήριον, ἔπη καὶ μέτρα καὶ ῥυθμοὺς
οἷον ἀγγεῖα τοῖς χρησμοῖς ἐκ τοῦ προστυχόντος περι-
πλέκοντες. 'Ονομάκριτοι δ' ἐκεῖνοι καὶ Πρόδικοι καὶ Κιναί-
θωνες ὅσην αἰτίαν ἠνέγκαντο ⟨ἐπὶ⟩ τῶν χρησμῶν, ὡς
τραγῳδίαν αὐτοῖς καὶ ὄγκον οὐδὲν δεομένοις προσθέντες,
ἐῶ λέγειν οὐδὲ †προσεῖναι τὰς μεταβολάς. πλείστης
μέντοι ποιητικὴν ἐνέπλησεν ἀδοξίας τὸ ἀγυρτικὸν καὶ C

---

1 *μαθ.* Leon. *κατηγηταὶ* Ω 5 *αἰεὶ* B 6 *βραχὺ* B 9 *ἀλ. λόξ.* Re. *ἀλλ' ἄδοξον* Ω 10 *θ.* Wy. *ὁσιότητος* Ω 13 *οὐ μόν.* post *ποίησιν* Ω trp. Re. 18 *πεποιημένα* Ω corr. Mez. 20 *ἐπικ.* Emp. *ἔτι κ.* Ω 23 *Πρόδικοι* Botzon Qu. Mimet. Berol. 1852 *προδόται* (-ὂται E) Ω *Κιν.* Botzon *κινέσωνες* Ω 24 add. Re. 26 *πρὸς ⟨ὑμᾶς πάσας χρὴ διεξ⟩ιέναι τ. μ.* prop. Po. 27 *ποιητικῆς* Ω corr. Turn.

ἀγοραῖον καὶ περὶ τὰ μητρῷα καὶ Σεραπεῖα βωμολοχοῦν καὶ πλανώμενον γένος, οἱ μὲν αὐτόθεν οἱ δὲ κατὰ κλῆρον ἔκ τινων γραμματείων χρησμοὺς περαίνοντες οἰκέταις καὶ γυναίοις ὑπὸ τῶν μέτρων ἀγομένοις μάλιστα καὶ τοῦ ποιητικοῦ τῶν ὀνομάτων· ὅθεν οὐχ ἥκιστα ποιητικὴ δοκοῦσα κοινὴν ἐμπαρέχειν ἑαυτὴν ἀπατεῶσι καὶ γόησιν ἀνθρώποις καὶ ψευδομάντεσιν ἐξέπεσε τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ τρίποδος.'

26. *'Οὐ τοίνυν θαυμάσαιμ' ἄν, εἰ διπλόης τινὸς ἔδει καὶ περιαγωγῆς καὶ ἀσαφείας ἔστιν ὅτε τοῖς παλαιοῖς. οὐ γὰρ* D *ὁ δεῖνα μὰ Δία κατέβαινε περὶ ὠνῆς ἀνδραπόδου χρησόμενος οὐδ' ὁ δεῖνα περὶ ἐργασίας, ἀλλὰ πόλεις μέγα δυνάμεναι καὶ βασιλεῖς καὶ τύραννοι μέτριον οὐδὲν φρονοῦντες ἐνετύγχανον τῷ θεῷ περὶ πραγμάτων *** οὓς ἀνιᾶν καὶ παροξύνειν ἀπεχθείᾳ πολλὰ τῶν ἀβουλήτων ἀκούοντας οὐκ ἐλυσιτέλει τοῖς περὶ τὸ χρηστήριον. οὐ πείθεται γὰρ ὁ θεὸς ὥσπερ νομοθετοῦντι τῷ Εὐριπίδῃ καὶ λέγοντι* (Phoen. 958)

'Φοῖβον ἀνθρώποις μόνον
χρῆν θεσπιῳδεῖν'

χρώμενος δὲ θνητοῖς ὑπηρέταις καὶ προφήταις, ὧν κήδεσθαι προσήκει καὶ φυλάττειν, ὅπως ὑπ' ἀνθρώπων οὐκ E *ἀπολοῦνται πονηρῶν θεῷ λατρεύοντες, ἀφανίζειν μὲν οὐ θέλων τὸ ἀληθές, παρατρέπων δὲ τὴν δήλωσιν αὐτοῦ καθάπερ αὐγὴν ἐν τῇ ποιητικῇ πολλὰς ἀνακλάσεις λαμβάνουσαν καὶ πολλαχοῦ περισχιζομένην, ἀφῄρει τὸ ἀντίτυπον αὐτοῦ καὶ σκληρόν. ἦν δ' ἄρ' ἃ καὶ ⟨συνέφερε⟩ τυράννους ἀγνοῆσαι καὶ πολεμίους μὴ προαισθέσθαι. τούτοις οὖν περιέβαλεν ὑπονοίας καὶ ἀμφιλογίας, αἳ πρὸς ἑτέρους*

---

3 *γραμματίων* Ω corr. Bern. 10 *οὐ*] *οὐδὲ* B 11 *κατέβ. μ. δ.* B 14 lac. ind. Pat., ⟨*πολιτικῶν*⟩ Schw. 15 *εἰς ἀπέχθειαν* Wil. 16 *χρ.* Steph. *δικαστήριον* Ω 17 *ὥ. τ. Εὐρ. ν.* Ω trp. Re. 18 *καὶ* del. P. Maas 20 *χρῆν* codd. Eur. *χρὴ* Ω 24 *θέλει* Ω corr. Wil. 27 *ἄρ' ἃ* Madv. *ἄρα* Ω add. Po.

ἀποκρύπτουσαι τὸ φραζόμενον οὐ διέφευγον αὐτοὺς οὐδὲ παρεκρούοντο τοὺς δεομένους καὶ προσέχοντας. ὅθεν εὐηθέστατός ἐστιν ὁ τῶν πραγμάτων ἑτέρων γεγονότων, εἰ μηκέτι τὸν αὐτὸν ἡμῖν τρόπον ἀλλ' ἕτερον οἴεται δεῖν βοηθεῖν ὁ θεός, ἐγκαλῶν καὶ συκοφαντῶν.' F

27. *"Ἔτι τοίνυν οὐδὲν ἀπὸ ποιητικῆς λόγῳ χρησιμώτερον ὑπάρχει τοῦ δεθέντα μέτροις τὰ φραζόμενα καὶ συμπλακέντα μᾶλλον μνημονεύεσθαι καὶ κρατεῖσθαι. τοῖς μὲν οὖν τότε πολλὴν ἔδει μνήμην παρεῖναι· πολλὰ γὰρ ἐφράζετο καὶ τόπων σημεῖα καὶ πράξεων καιροὶ καὶ θεῶν ἱερὰ διαποντίων καὶ ἡρώων ἀπόρρητοι θῆκαι ⟨καὶ⟩ δυσεξεύρετοι μακρὰν ἀπαίρουσι τῆς Ἑλλάδος. ἴστε γὰρ †τὸ χῖον καὶ Κρητίνην καὶ Γνησίοχον καὶ Φάλανθον | ἄλλους* 408 *τε πολλοὺς ἡγεμόνας στόλων ὅσοις ἔδει τεκμηρίοις ἀνευρεῖν τὴν δεδομένην ἑκάστῳ καὶ προσήκουσαν ἵδρυσιν· ὧν ἔνιοι καὶ διημάρτανον ὥσπερ Βάττος. ἔδοξε γὰρ ἐκπεσεῖν οὐ καταλαβὼν ἐφ' ὃν ἐπέμφθη τόπον· εἶτα ἧκε δεύτερον ποτνιώμενος. ὑπειπὼν οὖν ὁ θεός*

'αἰ τὺ ἐμεῦ Λιβύαν μαλοτρόφον οἶσθας ἄρειον,
μὴ ἐλθὼν ἐλθόντος, ἄγαν ἄγαμαι σοφίην σευ,'

οὕτω πάλιν αὐτὸν ἐξέπεμψε. Λύσανδρος δὲ καὶ παντάπασιν ἀγνοήσας τὸν Ὀρχαλίδην λόφον καὶ Ἀλώπεκον προσαγορευόμενον καὶ τὸν Ὁπλίτην ποταμόν

'γῆς τε δράκονθ' υἱὸν δόλιον κατόπισθεν ἰόντα'

---

13 cf. Scymnum 949 (GGM I 236) Σ Ap. Rh. II 351
16 cf. Aristot. Fr. 611, 16 19 Herodot. IV 157 21 v. Lys. 29

---

6 ⟨τῷ⟩ λόγῳ Wil. 9 ἔδει Basil. ἔτι Ω 11 add. Re. 12 μακρὸν Ω corr. Bern. ἴστε Re. εἰς Ω τὸ χῖον] Τεῦκρον Si. (Hor. carm. I 7, 28) 13 Κρήτινον Ω corr. Wil. καὶ Γ. Pat. καὶ .. νήσιχον E κα .. νήσιχον B Φ. Basil. φάλαινθον Ω 14 ὅσους Ω corr. Re. 15 διδ. B 16 ἔδοξε Re. ἔλεξε Ω 19 αἰ τὺ ἐμ. codd. Herodot. με Ω (praemissa lac. 9 litt. E 8 B) οἶσθα σάρειον E (μηλ. οἶδας ἄμεινον codd. Herodot.) 22 Ὀρχ. — Ἀλ. v. Lys. ἀρχελίδην — ἀλώπηκον Ω

B *μάχῃ κρατηθεὶς ἔπεσεν ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις ὑπὸ Νεοχώρου Ἁλιαρτίου ἀνδρὸς ἀσπίδα φοροῦντος ἐπίσημον ὄφιν ἔχουσαν. ἄλλα δὲ τοιαῦτα πολλὰ δυσκάθεκτα καὶ δυσμνημόνευτα τῶν παλαιῶν διεξιέναι πρὸς ὑμᾶς εἰδότας οὐκ ἀναγκαῖόν ἐστι.'*

28. *'Τὰ δὲ νῦν πράγματα καθεστῶτα, περὶ ὧν ἐρωτῶσι τὸν θεόν, ἀγαπῶ μὲν ἔγωγε καὶ ἀσπάζομαι· πολλὴ γὰρ εἰρήνη καὶ ἡσυχία, πέπαυται δὲ πόλεμος, καὶ πλάναι καὶ στάσεις οὐκ εἰσὶν οὐδὲ τυραννίδες, οὐδ' ἄλλα νοσήματα καὶ κακὰ τῆς Ἑλλάδος ὥσπερ πολυφαρμάκων δυ-*
C *νάμεων χρῄζοντα καὶ περιττῶν. ὅπου δὲ ποικίλον οὐδὲν οὐδ' ἀπόρρητον οὐδὲ δεινόν, ἀλλ' ἐπὶ πράγμασι μικροῖς καὶ δημοτικοῖς ἐρωτήσεις οἷον ἐν σχολῇ προτάσεις 'εἰ γαμητέον' 'εἰ πλευστέον' 'εἰ δανειστέον,' τὰ δὲ μέγιστα πόλεων μαντεύματα φορᾶς καρπῶν πέρι καὶ βοτῶν ἐπιγονῆς καὶ σωμάτων ὑγείας, ἐνταῦθα περιβάλλειν μέτρα καὶ πλάττειν περιφράσεις καὶ γλώσσας ἐπάγειν πύσμασιν ἁπλῆς καὶ συντόμου δεομένοις ἀποκρίσεως, ἔργον ἐστὶ φιλοτίμου σοφιστοῦ καλλωπίζοντος ἐπὶ δόξῃ χρηστήριον· ἡ δὲ Πυθία καὶ καθ' αὑτὴν μέν ἐστι γενναία τὸ ἦθος, ὅταν δ' ἐκεῖ κατέλθῃ καὶ γένηται παρὰ τῷ θεῷ, πλέον . . . ἢ † ἐκείνῃ μέλει δόξης καὶ ἀνθρώπων ἐπαινούντων ἢ*
D *ψεγόντων.'*

29. *'Ἔδει δ' ἴσως καὶ ἡμᾶς ἔχειν οὕτως· νῦν δ' ὥσπερ ἀγωνιῶντες καὶ δεδιότες, μὴ τρισχιλίων ἐτῶν ἀποβάλῃ δόξαν ὁ τόπος καὶ τοῦ χρηστηρίου καθάπερ σοφιστοῦ διατριβῆς ἀποφοιτήσωσιν ἔνιοι καταφρονήσαντες, ἀπο-*

---

13 cf. 386 c 413 b

1/2 *ὑπὸ Ν. Ἁ.*] *ὑφ' ὧν ὁ χῶρος ἁλιάρτου* Ω corr. Re. e v. Lys. hiatus post nomen proprium tolerari potest. 19 ⟨*τὸ*⟩ *χρ.* Wil. 21 lac. 23 litt, E 13 in B; ⟨*αὐτῇ τῆς τοῦ δικαίως ὑπουργεῖν*⟩ [*ἢ*] *ἐκείνῳ μέλ. δ. ἢ ἀ.* prop. Wil. 25 *τριχ̈ισμὸν* E *τριχισμὸν* B corr. Leon.

λογούμεθα καὶ πλάσσομεν αἰτίας καὶ λόγους ὑπὲρ ὧν οὔτ' ἴσμεν οὔτ' εἰδέναι προσῆκον ἡμῖν ἐστι, παραμυθούμενοι τὸν ἐγκαλοῦντα καὶ πείθοντες, οὐ χαίρειν ἐῶντες· 'αὐτῷ' γὰρ 'οἱ πρῶτον ἀνιηρότερον ἔσται' (β 190) *τοιαύτην ἔχοντι περὶ τοῦ θεοῦ δόξαν, ὥστε ταυτὶ μὲν τὰ προγεγραμμένα τῶν σοφῶν τό 'γνῶθι σαυτόν' καὶ τό* E *'μηδὲν ἄγαν' ἀποδέχεσθαι καὶ θαυμάζειν οὐχ ἥκιστα διὰ τὴν βραχυλογίαν ὡς πυκνὸν καὶ σφυρήλατον νοῦν ἐν ὀλίγῳ περιέχουσαν ὄγκῳ, τοὺς δὲ χρησμοὺς ὅτι συντόμως καὶ ἁπλῶς καὶ δι' εὐθείας τὰ πλεῖστα φράζουσιν αἰτιᾶσθαι. καί⟨τοι⟩ τὰ τοιαῦτα μὲν ἀποφθέγματα τῶν σοφῶν ταὐτὸν τοῖς εἰς στενὸν συνθλιβεῖσι πέπονθε ῥεύμασιν· οὐ γὰρ ἔχει τοῦ νοῦ δίοψιν οὐδὲ ⟨διαύγειαν⟩, ἀλλ' ἐὰν σκοπῇς τί γέγραπται καὶ λέλεκται περὶ αὐτῶν τοῖς ὅπως ἕκαστον ἔχει βουλομένοις καταμαθεῖν, οὐ ῥᾳδίως τούτων λόγους ἑτέρους εὑρήσεις μακροτέρους. ἡ δὲ τῆς Πυθίας διάλεκτος,* F *ὥσπερ οἱ μαθηματικοὶ γραμμὴν εὐθεῖαν καλοῦσι τὴν ἐλαχίστην τῶν τὰ αὐτὰ πέρατ' ἐχουσῶν, οὕτως οὐ ποιοῦσα καμπὴν οὐδὲ κύκλον οὐδὲ διπλόην οὐδ' ἀμφιβολίαν ἀλλ' εὐθεῖα πρὸς τὴν ἀλήθειαν οὖσα πρὸς δὲ πίστιν ἐπισφαλὴς καὶ ὑπεύθυνος οὐδένα καθ' αὑτῆς ἔλεγχον ἄχρι νῦν παραδέδωκεν, ἀναθημάτων δὲ καὶ δώρων ἐμπέπληκε βαρβαρικῶν καὶ Ἑλληνικῶν τὸ χρηστήριον, | οἰκοδομημάτων* 409 *δὲ ⟨κατακεκόσμηκε⟩ κάλλεσι καὶ κατασκευαῖς Ἀμφικτυονικαῖς. ὁρᾶτε δήπουθεν αὐτοὶ πολλὰ μὲν ἐπεκτισμένα τῶν πρότερον οὐκ ὄντων, πολλὰ δ' ἀνειλημμένα τῶν συγκεχυμένων καὶ διεφθαρμένων. ὡς δὲ τοῖς εὐθαλέσι τῶν δένδρων ἕτερα παραβλαστάνει, καὶ τοῖς Δελφοῖς ἡ Πυλαία συνηβᾷ καὶ συναναβόσκεται διὰ τὰς ἐντεῦθεν εὐπορίας*

---

5 cf. 164 b 385 d 511 a

---

7 *ἀποδέχεσθαι* B 10 *αἰτιᾶσθαι* B 11 add. Pat. 13 lac. 13 litt. E 10 B suppl. Turn. 24 add. Schw.

σχῆμα λαμβάνουσα καὶ μορφὴν καὶ κόσμον ἱερῶν καὶ συνεδρίων καὶ ὑδάτων οἷον ἐν χιλίοις ἔτεσι τοῖς πρότερον οὐκ ἔλαβεν. οἱ μὲν οὖν περὶ τὸ Γαλάξιον τῆς Βοιωτίας κατοικοῦντες ᾔσθοντο τοῦ θεοῦ τὴν ἐπιφάνειαν ἀφθονίᾳ
B *καὶ περιουσίᾳ γάλακτος·* (Lyr. adesp. 90; Pind. fr. 101/2 Schroeder[2])

῾προβάτων γὰρ ἐκ πάντων κελάρυξεν,
ὡς ἀπὸ κρηνᾶν φέρτατον ὕδωρ,
θηλᾶν γάλα· τοὶ δ' ἐπίμπλεν ἐσσύμενοι πίθους·
ἀσκὸς δ' οὐδέ τις ἀμφορεὺς ἐλίνυεν δόμοις,
πέλλαι γὰρ ξύλιναι πίθοι ⟨τε⟩ πλῆσθεν ἅπαντες·᾿

ἡμῖν δὲ λαμπρότερα καὶ κρείττονα καὶ σαφέστερα σημεῖα τούτων ἀναδίδωσιν, ὥσπερ ἐξ αὐχμοῦ τῆς πρόσθεν ἐρημίας καὶ πενίας εὐπορίαν καὶ λαμπρότητα καὶ τιμὴν πεποιηκώς. καίτοι φιλῶ μὲν ἐμαυτὸν ἐφ' οἷς ἐγενόμην εἰς τὰ πράγματα ταῦτα πρόθυμος καὶ χρήσιμος μετὰ Πολυκράτους καὶ Πετραίου, φιλῶ δὲ τὸν καθηγεμόνα ταύτης τῆς
C *πολιτείας γενόμενον ἡμῖν καὶ τὰ πλεῖστα τούτων ἐκφροντίζοντα καὶ παρασκευάζοντα .... ἀλλ' οὐκ ἔστιν [ἄλλως ὅτι] τηλικαύτην καὶ τοσαύτην μεταβολὴν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ γενέσθαι δι' ἀνθρωπίνης ἐπιμελείας, μὴ θεοῦ παρόντος ἐνταῦθα καὶ συνεπιθειάζοντος τὸ χρηστήριον.᾿*

30. *῾Ἀλλ' ὥσπερ ἐν τοῖς τότε χρόνοις ἦσαν οἱ τὴν λοξότητα τῶν χρησμῶν καὶ ἀσάφειαν αἰτιώμενοι, καὶ νῦν εἰσὶν οἱ τὸ λίαν ἁπλοῦν συκοφαντοῦντες. ὧν παιδικόν*

---

7 ss. cf. Wil. Hermes 34, p. 225   17 *ὁ καθηγεμὼν* Plutarchus ipse videtur esse, cf. Hirzel Dialog II p. 205 n. 1; 700 e 792 f 794 b

---

7 *προβ.* Leon. *πρὸ πάντων Ω*   8 *κρηνάων Ω* corr. Bergk   9 *θήλεον Ω* corr. Wil.   *ἐπίμπλων Ω* corr. Wil.   10 *οὐδὲ* Bergk *οὔτε* B *ὀντέ* E   *ἐλίννυε Ω*   11 *ξύλινοι Ω* corr. Wil.   add. Schw.   19 lac. 25 litt. E 30 B   del. Re.   *οὐδαμῶς* Schw.   25 *παιδ.* Wy. *καὶ ἄδικον Ω*

ἐστι κομιδῇ καὶ ἀβέλτερον τὸ πάθος· καὶ γὰρ οἱ παῖδες ἴριδας μᾶλλον καὶ ἅλως καὶ κομήτας ἢ σελήνην καὶ ἥλιον ὁρῶντες γεγήθασι καὶ ἀγαπῶσι, καὶ οὗτοι τὰ αἰνίγματα D *καὶ τὰς ἀλληγορίας ⟨καὶ⟩ τὰς μεταφορὰς τῆς μαντικῆς ἀνακλάσεις οὔσας πρὸς τὸ θνητὸν καὶ φανταστικὸν ἐπιποθοῦσι· κἂν τὴν αἰτίαν μὴ ἱκανῶς πύθωνται τῆς μεταβολῆς, ἀπίασι τοῦ θεοῦ καταγνόντες, οὐχ ἡμῶν οὐδ' αὑτῶν ὡς ἀδυνάτων ὄντων ἐξικνεῖσθαι τῷ λογισμῷ πρὸς τὴν τοῦ θεοῦ διάνοιαν.'*

26. E

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΚΛΕΛΟΙΠΟΤΩΝ ΧΡΗΣΤΗΡΙΩΝ

(Plan. 69)

1. *Ἀετούς τινας ἢ κύκνους, ὦ Τερέντιε Πρῖσκε, μυθολογοῦσιν ἀπὸ τῶν ἄκρων τῆς γῆς ἐπὶ τὸ μέσον φερομένους εἰς ταὐτὸ συμπεσεῖν Πυθοῖ περὶ τὸν καλούμενον ὀμφαλόν· ὕστερον δὲ χρόνῳ τὸν Φαίστιον Ἐπιμενίδην ἐλέγχοντα τὸν μῦθον ἐπὶ τοῦ θεοῦ καὶ λαβόντα χρησμὸν* F *ἀσαφῆ καὶ ἀμφίβολον εἰπεῖν* (fr. 11)

οὐκ ἄρ' ἔην γαίης μέσος ὀμφαλὸς οὐδὲ θαλάσσης·
εἰ δέ τις ἔστι, θεοῖς δῆλος θνητοῖσι δ' ἄφαντος.'

---

10 Dialogus a Lampria narratur Terentio Prisco. Personae dialogi: Lamprias, Demetrius (cf. Dessau, Herm. 1911, 156), Cleombrotus, Ammonius, Heracleo, Didymus Planetiades, Philippus. Cf. notam ad p. 1 Cat. Lampr. 88. Codd. GXυFDJαAEB Γ = GX^1υF^1D (singuli aut bini multis locis [cf. praefat.] desunt), Π = αAE, (Π^1 = αA^1, Π^2 = A^2E), x = X^3B

---

4 *καὶ τὰς μ.* Leon. *τῆς μεταφορᾶς Ω* (in ras. X^3) corr. Schw. (cf. Hes. OD 11) *ἦν* post *γῆς* D *οὔτε* E 20 *οὔτε γὰρ ἦν Ω* *γαίης* Xyl. *γῆς Ω*

ἐκεῖνον μὲν οὖν εἰκότως ὁ θεὸς ἠμύνατο μύθου παλαιοῦ |
410 *καθάπερ ζωγραφήματος ἀφῇ διαπειρώμενον·* (2.) *ὀλίγον δὲ πρὸ Πυθίων τῶν ἐπὶ Καλλιστράτου ⟨τοῦ⟩ καθ' ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἐναντίων τῆς οἰκουμένης περάτων ἔτυχον ἄνδρες ἱεροὶ δύο συνδραμόντες εἰς Δελφούς, Δημήτριος μὲν ὁ γραμματικὸς ἐκ Βρεττανίας εἰς Ταρσὸν ἀνακομιζόμενος οἴκαδε, Κλεόμβροτος δ' ὁ Λακεδαιμόνιος, πολλὰ μὲν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ περὶ τὴν Τρωγλοδυτικὴν πεπλανημένος, πόρρω δὲ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἀναπεπλευκὼς οὐ κατ' ἐμπορίαν, ἀλλ' ἀνὴρ φιλοθεάμων καὶ φιλομαθὴς οὐσίαν δ' ἔχων*
B *ἱκανὴν καὶ τὸ πλείονα τῶν ἱκανῶν ἔχειν οὐκ ἄξιον πολλοῦ ποιούμενος ἐχρῆτο τῇ σχολῇ πρὸς τὰ τοιαῦτα καὶ συνῆγεν ἱστορίαν οἷον ὕλην φιλοσοφίας θεολογίαν ὥσπερ αὐτὸς ἐκάλει τέλος ἐχούσης. νεωστὶ δὲ γεγονὼς παρ' Ἄμμωνα τὰ μὲν ἄλλα τῶν ἐκεῖ δῆλος ἦν μὴ πάνυ τεθαυμακώς, περὶ δὲ τοῦ λύχνου τοῦ ἀσβέστου διηγεῖτο λόγον ἄξιον σπουδῆς λεγόμενον ὑπὸ τῶν ἱερέων. ἀεὶ γὰρ ἔλαττον ἀναλίσκειν ἔλαιον ἔτους ἑκάστου, καὶ τοῦτο ποιεῖσθαι τεκμήριον ἐκείνους τῆς τῶν ἐνιαυτῶν ἀνωμαλίας τὸν ὕστερον τοῦ προάγοντος ἀεὶ τῷ χρόνῳ βραχύτερον ποιούσης· εἰκὸς γὰρ ἐν ἐλάττονι χρόνῳ τὸ δαπανώμενον ἔλαττον εἶναι.*

3. *Θαυμασάντων δὲ τῶν παρόντων, τοῦ δὲ Δημητρίου*
C *καὶ γελοῖον φήσαντος εἶναι ἀπὸ μικρῶν πραγμάτων οὕτω μεγάλα θηρᾶν, οὐ κατ' Ἀλκαῖον* (fr. 113) '*ἐξ ὄνυχος τὸν λέοντα*' *γράφοντας, ἀλλὰ θρυαλλίδι καὶ λύχνῳ τὸν οὐρανὸν ὁμοῦ καὶ τὰ σύμπαντα μεθιστάντας καὶ τὴν μαθηματικὴν ἄρδην ἀναιροῦντας, ὁ Κλεόμβροτος* '*οὐδέτερον*' *ἔφη*

---

2 *πειρ.* G (*δια* ss. G[4]) *ἀποπειρ.* vFΠ *ὀλίγων* X[1]DE ‚3 a. 83/4 add. Pat. *πρὸς ἡμ.* D 8 *Τρ. γῆν* vFΠ (non E) 10 *φιλομ.* Anon. *φιλοφανὴς* Ω *δ'* om. J 20 *ὕστ.* Turn. *ἕτερον* Ω 21 *ἐν* E om. O 24 *φήσ.*] *ἀφέντος* vFα *φάντος* A[1]E 24 *εἶν. φήσ.* Po. (hiatus) 25 *μέγα φυρᾶν* v 26 *γρ.*] *γνόντας* dub. Po. 27 *καὶ τὰ* vFΠ *τι* O 28 *οὐδ.* GXDJ *οὐδὲν* O

ʿτούτων διαταράξει τοὺς ἄνδρας· ἀλλὰ τοῖς μαθηματικοῖς οὐχ ὑφήσονται τῆς ἀκριβείας, ὡς μᾶλλον ἂν ἐκείνους διαφυγόντα τὸν χρόνον ἐν κινήσεσι καὶ περιόδοις οὕτω μακρὰν ἀφεστώσαις, ἢ τὸ μέτρον αὐτοὺς τοῦ ἐλαίου προσέχοντας ἀεὶ διὰ τὴν ἀτοπίαν τῷ παραλόγῳ καὶ παραφυλάττοντας. τὸ δὲ μικρὰ μὴ διδόναι σημεῖα γίγνεσθαι D μεγάλων, ὦ Δημήτριε, πολλαῖς ἔσται τέχναις ἐμποδών, ἐπεὶ [καὶ] πολλῶν μὲν ἀποδείξεις παραιρεῖσθαι συμβήσεται πολλῶν δὲ προαγορεύσεις. καίτοι καὶ ἡμῖν οὐ μικρὸν ἀποδείκνυτε πρᾶγμα, λεαίνεσθαι ξυρῷ τὰ σώματα τοὺς ἥρωας, ἐντυχόντες [γὰρ] ʿΟμήρῳ (K 173) ξυρὸν ὀνομάσαντι, καὶ δανείζειν ἐπὶ τόκοις, ὅτι που (γ 367) ʿχρέος ὀφέλλεσθαιʾ φησίν ʿοὔτι νέον οὐδʾ ὀλίγον,ʾ ὡς τοῦ ὀφέλλεσθαι τὸ αὔξεσθαι δηλοῦντος. αὖθις δὲ τὴν νύκτα ʿθοήνʾ εἰπόντος ἀγαπητῶς ἐμφύεσθε τῷ ῥήματι καὶ τοῦτʾ ἐκεῖνό φατε, φράζεσθαι τὴν σκιὰν τῆς γῆς ὑπʾ αὐτοῦ κωνικήν, οὖσαν ἀπὸ σφαιροειδοῦς. ἰατρικὴν δὲ λοιμῶδες θέρος E ἀραχνίων πλήθει προδηλοῦν καὶ θρίοις ἐαρινοῖς ὅταν κορώνης ποσὶν εἴκελα γένηται τίς ἐάσει τῶν ἀξιούντων μικρὰ σημεῖα μὴ γίγνεσθαι τῶν μεγάλων; τίς δʾ ἀνέξεται πρὸς χοῦν καὶ κοτύλην ὕδατος τὸ τοῦ ἡλίου μέγεθος μετρούμενον, ἢ τῆς ἐνταῦθα πλινθίδος ἣν ποιεῖ γωνίαν ὀξεῖαν κεκλιμένη πρὸς τὸ ἐπίπεδον, μέτρον εἶναι λεγομένην τοῦ ἐξάρματος, ὃ ἐξῆρται τῶν πόλων ὁ ἀεὶ φανερὸς ἀπὸ τοῦ ὁρίζοντος; ταῦτα γὰρ ἦν ἀκούειν τῶν ἐκεῖ

14 cf. 923 b

4 αὐτ. Jx ἑαυτ. *O* 7 ἔστ. X[3] ἐστι *O* 8 del. Po. παραιτ. G[1]J συμβ. JA[2]x om. *O* 9 προσαγ. *Γ* ἀποδείκνυται *Ω* corr. Mez. 11 del. Mez. 13 ὀφ. — ὀφ.] συμβάλλεσθαι — ὠφελεῖσθαι corr. Turn. 14 τὸ αὔξ. XυEB τὸ αὐξάν. G τοῦ αὔξ. *O* 15 ἐμφ. G[corr.] X[3] -σθαι *O* 19 ποσὶν Stegm. ex Hippocr. Epid. VI (V 342 Littré) ποδὶ *Ω* (ὶ ἰ in ras. X[3]) 20 μ. σ. μ. γ. F[2]JΠx μικρὰς ὁμιλίας γενέσθαι *O* 22 ἣν π. *Γ* ἐμπ. J ἣ π. *O* 23 κεκλιμένην *Ω* corr. Pat. 24 ὢ ἐξ. G[2] ὃς ἐξ. J

προφητῶν. ὥστ' ἄλλο τι λεγόντων πρὸς αὐτοὺς οἱ βουλόμενοι τῷ ἡλίῳ κατὰ τὰ πάτρια τὴν νενομισμένην τάξιν
F *ἀπαράβατον ποιῆσαι.'*

4. *Παρὼν οὖν ἀνεφώνησεν Ἀμμώνιος ὁ φιλόσοφος 'οὐ τῷ ἡλίῳ μόνον, εἰπέ, ἀλλὰ τῷ οὐρανῷ παντί. συστέλλεσθαι γὰρ ἀνάγκη τὴν ἀπὸ τροπῶν ἐπὶ τροπὰς πάροδον αὐτοῦ |*
411 *καὶ μὴ διαμένειν τηλικοῦτο μέρος οὖσαν τοῦ ὁρίζοντος ἡλίκον οἱ μαθηματικοὶ λέγουσιν, ἀλλ' ἐλάττονα γίγνεσθαι, ἀεὶ πρὸς τὰ βόρεια τῶν νοτίων συναγωγὴν λαμβανόντων, καὶ τὸ θέρος ἡμῖν βραχύτερον καὶ ψυχρότερον εἶναι τὴν κρᾶσιν, ἐνδοτέρω κάμπτοντος αὐτοῦ καὶ μειζόνων παραλλήλων ἐφαπτομένου τοῖς τροπικοῖς σημείοις· ἔτι δὲ τοὺς μὲν ἐν Συήνῃ γνώμονας ἀσκίους μηκέτι φαίνεσθαι περὶ τροπὰς θερινὰς πολλοὺς δὲ ὑποδεδραμηκέναι τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων ἐνίους δὲ ψαύειν καὶ συγκεχύσθαι πρὸς ἀλλήλους τοῦ διαστήματος ἐκλελοιπότος. εἰ δ' αὖ*
B *φήσουσι τῶν ἄλλων ὁμοίως ἐχόντων ἀτακτεῖν ταῖς κινήσεσι τὸν ἥλιον, οὔτε τὴν μόνον τοῦτον ἐκ τοσούτων ἐπιταχύνουσαν αἰτίαν εἰπεῖν ἕξουσι καὶ τὰ πολλὰ τῶν φαινομένων συνταράξουσι, τὰ δὲ πρὸς σελήνην καὶ παντάπασιν, ὥστε μὴ δεῖσθαι μέτρων ἐλαίου τὴν διαφορὰν ἐλεγχόντων. αἱ γὰρ ἐκλείψεις ἐλέγξουσιν αὐτοῦ τε τῇ σελήνῃ πλεονάκις ἐπιβάλλοντος καὶ τῆς σελήνης τῇ ⟨τῆς γῆς⟩ σκιᾷ, τὰ δ' ἄλλα δῆλα καὶ οὐδὲν δεῖ περαιτέρω τὴν ἀλαζονείαν τοῦ λόγου διελίττειν.' 'ἀλλὰ μὴν' ὁ Κλεόμβροτος ἔφη 'καὶ τὸ μέτρον αὐτὸς εἶδον· πολλὰ γὰρ ἐδείκνυσαν· τὸ δ' ἐπέτειον ἀπέδει τῶν παλαιοτάτων οὐκ ὀλίγον.'*
C *ὑπολαβὼν δ' αὖθις ὁ Ἀμμώνιος 'εἶτα τοὺς ἄλλους ἀνθρώ-*

1 *οἱ β.* Schw. *εἰ βουλόμεθα Ω* 3 *ποιῆσ.* G[v. l.]JE *ποιοῦσι O· κυροῦν* Schw. 5 *εἰπεῖν Ω* corr. Madv. 10 *ψυχρ.* G *ψυχροτέραν O* 18 *μόν.* Turn. *μόνην* vel *μονὴν Ω* *τούτων* G[v. l.]X[1]J 21 *μέτρ.* G[2]Π[2]X[2] *μέτρον O* 23 add. Xyl. in vers. 24 *τ. δ' ἄ. δ.* Wy. *τὰ δ' ἄλληλα* (*τὰ δ' ἄλλα* E) *Ω* *οὐδ.*] *οὐ* vF[1] 26 *αὐτοῖς* GXF[1]DJ *αὐτῆς v*

πους' εἶπεν 'ἔλαθε παρ' οἷς ἄσβεστα θεραπεύεται πυρὰ καὶ σῴζεται χρόνον ἐτῶν ὡς ἔπος εἰπεῖν ἄπειρον; εἰ δ' οὖν ὑπόθοιτό τις ἀληθὲς εἶναι τὸ λεγόμενον, οὐ βέλτιόν ἐστι ψυχρότητας αἰτιᾶσθαί τινας καὶ ὑγρότητας ἀέρων, ὑφ' ὧν τὸ πῦρ μαραινόμενον εἰκός ἐστι μὴ κρατεῖν πολλῆς μηδὲ δεῖσθαι τροφῆς, ἢ τοὐναντίον ξηρότητας καὶ θερμότητας; ἤδη γὰρ ἀκήκοα λεγόντων τινῶν περὶ τοῦ πυρός, ὡς ἐν χειμῶνι καίεται βέλτιον ὑπὸ ῥώμης εἰς αὑτὸ συστελλόμενον τῇ ψυχρότητι καὶ πυκνούμενον, ἐν δὲ τοῖς αὐχμοῖς ἐξασθενεῖ καὶ γίγνεται μανὸν καὶ ἄτονον, κἂν ἐν ἡλίῳ καίηται, χεῖρον ἐργάζεται καὶ τῆς ὕλης ἅπτεται μαλακῶς D καὶ καταναλίσκει βράδιον. μάλιστα δ' ἄν τις εἰς αὐτὸ τὴν αἰτίαν ἐπανάγοι τοὔλαιον· οὐ γὰρ ἀπεικός ἐστι πάλαι μὲν ἄτροφον καὶ ὑδατῶδες εἶναι γεννώμενον ἐκ φυτάδος νέας, ὕστερον δὲ πεττόμενον ἐν τελείοις καὶ συνιστάμενον ἀπὸ πλήθους ἴσου μᾶλλον ἰσχύειν καὶ τρέφειν βέλτιον, εἰ δεῖ τοῖς Ἀμμωνίοις ἀνασῴζειν καίπερ ἄτοπον καὶ ἀλλόκοτον οὖσαν τὴν ὑπόθεσιν.'

5. Παυσαμένου δὲ τοῦ Ἀμμωνίου 'μᾶλλον' ἔφην ἐγώ 'περὶ τοῦ μαντείου δίελθ' ἡμῖν, ὦ Κλεόμβροτε· μεγάλη γὰρ ἡ παλαιὰ δόξα τῆς ἐκεῖ θειότητος, τὰ δὲ νῦν ἔοικεν ὑπομαραίνεσθαι.' τοῦ δὲ Κλεομβρότου σιωπῶντος καὶ E κάτω βλέποντος ὁ Δημήτριος 'οὐδέν' ἔφη 'δεῖ περὶ τῶν ἐκεῖ πυνθάνεσθαι καὶ διαπορεῖν τὴν ἐνταῦθα τῶν χρηστηρίων ἀμαύρωσιν μᾶλλον δὲ πλὴν ἑνὸς ἢ δυεῖν ἁπάντων ἔκλειψιν ὁρῶντας, ἀλλ' ἐκεῖνο σκοπεῖν, δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐξησθένηκε. τὰ γὰρ ἄλλα τί δεῖ λέγειν, ὅπου γε τὴν Βοιωτίαν ἕνεκα χρηστηρίων πολύφωνον οὖσαν ἐν τοῖς πρότερον

7 ss. cf. 123 a, comm. ad Hes. OD 559   19 παυσ. — 64, 6 κατέσχ. cit. Euseb. Praep. Evang. V 16   19 παυσ. — 26 ἐρ. cit. Theodoret. Graec. aff. cur. X 10

1 ἄσβ. om. vFΠ   2 ἐτῶν om. JE   8 στελλ. X¹FDJ   9 ψυχ.] στερρότητι vF¹   10 μαν.] μακρὸν vF¹   13 ἐπαν. X³ -άγοιτο O   16 εἰ δεῖ Mez. ἔδει Ω   22 ἀπομαρ. vEus. Theod.   23 δεῖν Eus. Theod.   26 ἀλλ' ἐκ.] ἀλλὰ κοινῇ Eus.   27 γε hab. solus Eus.

χρόνοις νῦν ἐπιλέλοιπε κομιδῇ καθάπερ νάματα, καὶ πολὺς ἐπέσχηκε μαντικῆς αὐχμὸς τὴν χώραν; οὐδαμοῦ γὰρ
F *ἀλλαχόθι νῦν ἢ περὶ Λεβάδειαν ἡ Βοιωτία παρέχει τοῖς χρήζουσιν ἀρύσασθαι μαντικῆς, τῶν δ' ἄλλων τὰ μὲν σιγὴ τὰ δὲ παντελὴς ἐρημία κατέσχηκε. καίτοι γε περὶ τὰ Μηδικὰ .... μὲν εὐδοκίμησεν, ⟨τὸ δὲ Πτῷον⟩ οὐχ ἧττον |*
412 *ἢ τὸ τοῦ Ἀμφιάρεω ⟨καὶ⟩ ἀπεπειράθη μὲν ὡς ἔοικεν ἀμφοτέρων ὡς ***. ὁ μὲν οὖν τοῦ μαντείου προφήτης φωνῇ Αἰολίδι χρώμενος .... τὸ πρὸ τοῦ ⟨τότε τῇ⟩ τῶν βαρβάρων χρησμὸν ἐξήνεγκεν, ὥστε μηδένα ξυνεῖναι [ἀγίων] τῶν παρόντων .... ὃν ἐκεῖνον, ὡς .... τοῦ ἐνθουσιασμοῦ .... τι τοῖς βαρβάροις οὐκ ἔστιν οὐ⟨δὲ⟩ δέδοται φωνὴν Ἑλληνίδα λαβεῖν τὸ προσταττόμενον ὑπηρετοῦσαν. ὁ δὲ πεμφθεὶς εἰς Ἀμφιάρεω Λυδὸς ἔδοξε κατὰ τοὺς ὕπνους ὑπηρέτην τοῦ θεοῦ φανέντα πρῶτον μὲν ἀπὸ φωνῆς ἐκβάλλειν αὐτόν, ὡς τοῦ θεοῦ μὴ παρόντος, ἔπειτα ταῖς χερσὶν ὠθεῖν, ἐπιμένοντος δέ λίθον εὐμεγέθη λαβόντα τὴν κεφα-*
B *λὴν πατάξαι. ταῦτα δ' ἦν ὥσπερ ἀντίφωνα τῶν γενησομένων· ἡττήθη γὰρ ὁ Μαρδόνιος, οὐ βασιλέως ἀλλ' ἐπιτρόπου καὶ διακόνου βασιλέως ἡγουμένου τῶν Ἑλλήνων, καὶ λίθῳ πληγεὶς ἔπεσεν, ὥσπερ ὁ Λυδὸς ἔδοξε πληγῆναι*

---

5 ss. cf. vol. I p. XI n. 2; Herodot. VIII 133 ss.

---

3 *ἢ ... Β.* Eus. *ἢ λεβαδία* (*-δεία* G) *ἢ β. Ω* *παρέχεται* J 6 lac. 6 litt. XB; ⟨*πλεῖστα*⟩ add. Schw. lac. 10 litt. XB; add. Schw. (*τ. Π.* Wy.) 7 *ἢ τὸ τοῦ* GXF¹D *ἡ τοῦ* J *τὸ τοῦ O* *Ἀμφιάρεως Ω* corr. Wy. add. Wy. *ἀπεπειράθημεν* G$^{p.c.}$XD; pro *μὲν* lac. 3 litt. E 8 lac. ind. Schw., expl. e. g. ⟨*ἀξιολόγων ὄντων ὁ Μαρδόνιος.* ***⟩ 8/9 de hiatu cf. ad p. 56, 1/2 9 lac. 14 litt. G 8 X 45 J 14 B; ⟨*ὡς Βοιωτὸς ὤν*⟩ Schw. *τὸ π. τοῦ* Wy. *τὸ* (*τῷ* vJ) *πρὸς τοὺς Ω* add. Madv. 10 *χρήσιμον Ω* corr. Basil. *ἀγ. τῶν* E *τῶν* G⁴ ᵐᵍ· B *ἀγ.* (ortum ex ΑΙΤΩΝ) *O* del. Si. (hiatus) 11 prima lac. 16 litt. in X 12 in B; sec. 12 in X 10 in B; tert. 13 in G 11 in X 28 in J 13 in B; e. g. sic rest. Schw.: ⟨*ἀστῶν ἀλλὰ μόν*⟩*ον ἐκεῖνον, ὡς* ⟨*ἀκρατὴς μὲν ὢν*⟩ *τοῦ ἐνθ.,* ⟨*δηλώσων δ' ὅμως ὅ*⟩*τι τ. β.*, sine lac. *O* *ὃν ἐκ. ὡς* om. J *ὃν ἐκ.* om. G 12 add. Re. *οὐ δέδ.*] *οὐδέποτε* Schw. 13 *ὑπηρέτησαν* ΓJ 14 *Λυδ.* Wy. *δοῦλος Ω* 16 *παρ.*] *φανέντος* Π² *παριέντος* Re.

κατὰ τοὺς ὕπνους. ἤκμαζε δὲ τότε καὶ τὸ περὶ τὰς Τεγύρας χρηστήριον, ὅπου καὶ γενέσθαι τὸν θεὸν ἱστοροῦσι, καὶ ναμάτων δυεῖν παραρρεόντων τὸ μὲν Φοίνικα θάτερον δ' Ἐλαίαν ἄχρι νῦν Ὀρχομένιοι λέγουσιν. ἐν μὲν οὖν τοῖς Μηδικοῖς Ἐχεκράτους προφητεύοντος ἀνεῖλε νίκην καὶ κράτος πολέμου τοῖς Ἕλλησιν ὁ θεός· ἐν δὲ τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ Δηλίοις ἐκπεσοῦσι τῆς νήσου C *φασὶ χρησμὸν ἐκ Δελφῶν κομισθῆναι προστάττοντα τὸν τόπον ἀνευρεῖν, ἐν ᾧ γέγονεν ὁ Ἀπόλλων, καὶ θυσίας τινὰς ἐκεῖ τελέσαι. θαυμαζόντων δὲ καὶ διαπορούντων, εἰ μὴ παρ' αὐτοῖς ὁ θεὸς ἀλλ' ἑτέρωθι γεγόνοι, τὴν Πυθίαν προσανελεῖν, ὅτι κορώνη φράσει τὸ χωρίον αὐτοῖς. ἀπιόντας οὖν ἐν Χαιρωνείᾳ γενέσθαι καὶ τῆς πανδοκευτρίας ἀκοῦσαι πρός τινας ξένους βαδίζοντας εἰς Τεγύρας περὶ τοῦ χρηστηρίου διαλεγομένης· τῶν δὲ ξένων, ὡς ἀπῄεσαν, ἀσπαζομένων καὶ προσαγορευόντων τὴν ἄνθρωπον, ὅπερ ὠνομάζετο, Κορώνην, συνεῖναι τὸ λόγιον καὶ θύσαντας ἐν ταῖς Τεγύραις τυχεῖν καθόδου μετ' ὀλίγον χρόνον.* D *γεγόνασι δὲ καὶ νεώτεραι τούτων ἐπιφάνειαι περὶ τὰ μαντεῖα ταῦτα, νῦν δ' ἐκλέλοιπεν· ὥστε τὴν αἰτίαν ἄξιον εἶναι παρὰ τῷ Πυθίῳ διαπορῆσαι τῆς μεταβολῆς.'*

6. *Ἤδη δέ πως ἀπὸ τοῦ νεὼ προϊόντες ἐπὶ ταῖς θύραις τῆς Κνιδίων λέσχης ἐγεγόνειμεν· παρελθόντες οὖν εἴσω τοὺς φίλους πρὸς οὓς ἐβαδίζομεν ἑωρῶμεν καθημένους καὶ περιμένοντας ἡμᾶς· ἦν δὲ τῶν ἄλλων ἡσυχία διὰ τὴν ὥραν ἀλειφομένων ἢ θεωμένων τοὺς ἀθλητάς. καὶ ὁ Δημήτριος διαμειδιάσας 'ψεύσομαι' εἶπεν 'ἢ ἔτυμον ἐρέω'* (Hom. δ 140); *δοκεῖτέ μοι μηδὲν ἄξιον σκέμμα διὰ χειρῶν ἔχειν· ὁρῶ γὰρ ὑμᾶς ἀνειμένως σφόδρα καθημένους* E *καὶ διακεχυμένους τοῖς προσώποις.' ὑπολαβὼν*

---

1 ss. v. Pel. 16

---

4 Ὀρχ. Pat. ὡς ἔνιοι (om. B ὡς om. J) Ω (ante ὡς ἔν. lac. 8 litt. E ras. 4 X)   11 γεγόνει υα^{2}AEB   27 μειδ. GJ

οὖν ὁ Μεγαρεὺς Ἡρακλέων 'οὐ γὰρ ζητοῦμεν' ἔφη 'τὸ βάλλω ῥῆμα πότερον τῶν δύο [τὸ ἓν] λάμβδα κατὰ τὸν μέλλοντα χρόνον ἀπόλλυσιν, οὐδ' ἀπὸ τίνων ἁπλῶν ὀνομάτων τὸ χεῖρον καὶ τὸ βέλτιον καὶ τὸ χείριστον καὶ τὸ βέλτιστον ἐσχημάτισται. ταῦτα γὰρ ἴσως καὶ τὰ τοιαῦτα συντείνει καὶ συνίστησι τὸ πρόσωπον· τὰ δ' ἄλλ' ἔξεστι τὰς ὀφρῦς κατὰ χώραν ἔχοντας φιλοσοφεῖν καὶ ζητεῖν ἀτρέμα μὴ δεινὸν βλέποντας μηδὲ χαλεπαίνοντας τοῖς παροῦσιν.' 'δέξασθ' οὖν' ὁ Δημήτριος 'ἡμᾶς' ἔφη 'καὶ
F *μεθ' ἡμῶν λόγον, ὃς δὴ προσπέπτωκεν ἡμῖν οἰκεῖος ὢν τοῦ τόπου καὶ διὰ τὸν θεὸν ἅπασι προσήκων· καὶ ὅπως οὐ συνάξετε τὰς ὀφρῦς ἐπιχειροῦντες.'*

7. *Ὡς οὖν ἀνεμίχθημεν διακαθεζόμενοι καὶ προύβαλεν*
413 *εἰς μέσον ὁ Δημήτριος τὸν λόγον, | εὐθὺς ἀναπηδήσας ὁ κυνικὸς Δίδυμος, ἐπίκλησιν Πλανητιάδης, καὶ τῇ βακτηρίᾳ δὶς ἢ τρὶς πατάξας ἀνεβόησεν 'ἰοὺ ἰού, δύσκριτον πρᾶγμα καὶ ζητήσεως δεόμενον πολλῆς ἥκετε κομίζοντες ἡμῖν. θαυμαστὸν γάρ ἐστιν, εἰ τοσαύτης κακίας ὑποκεχυμένης μὴ μόνον, ὡς προεῖπεν Ἡσίοδος* (OD 197 ss.), *Αἰδὼς καὶ Νέμεσις τὸν ἀνθρώπινον βίον ἀπολελοίπασιν, ἀλλὰ καὶ πρόνοια θεῶν συσκευασαμένη τὰ χρηστήρια πανταχόθεν οἴχεται; τοὐναντίον ὑμῖν ἐγὼ προβάλλω διαπορῆσαι, πῶς οὐχὶ καὶ τόδ' ἀπείρηκεν οὐδ' Ἡρακλῆς αὖθις ἤ τις ἄλλος θεῶν ὑπέσπακε τὸν τρίποδα κατα-*
B *πιμπλάμενον αἰσχρῶν καὶ ἀθέων ἐρωτημάτων, ἃ τῷ θεῷ προβάλλουσιν οἱ μὲν ὡς σοφιστοῦ διάπειραν λαμβάνοντες οἱ δὲ περὶ θησαυρῶν ἢ κληρονομιῶν ἢ γάμων παρανόμων διερωτῶντες· ὥστε κατὰ κράτος ἐξελέγχεσθαι τὸν Πυθαγόραν εἰπόντα βελτίστους ἑαυτῶν γίγνεσθαι τοὺς ἀνθρώ-*

---

24 cf. 387 d 25 cf. 408 c 29 cf. 169 e

---

2 del. Schw. 12 *σκοπεῖτε* post *ἐπιχ.* Jx 13 *προὔβαλλεν* GX^{1} 16 *οὐ θαυμ.* E 22 *δ' ὑμ.* F^{2}JΠx *προσβ.* vFΠ 23 *τόδ'* Madv. *τότε* (*νῦν ὡς* G^{3}) Ω 29 *βελτίους* G^{1}J

πους, ὅταν πρὸς τοὺς θεοὺς βαδίζωσιν· οὕτως ἄρ' ἃ καλῶς εἶχεν ἀνθρώπου πρεσβυτέρου παρόντος ἀρνεῖσθαι καὶ ἀποκρύπτειν νοσήματα τῆς ψυχῆς καὶ πάθη, ταῦτα γυμνὰ καὶ περιφανῆ κομίζουσιν ἐπὶ τὸν θεόν.' ἔτι δ' αὐτοῦ βουλομένου λέγειν ὅ θ' Ἡρακλέων ἐπελάβετο τοῦ τρίβωνος, κἀγὼ σχεδὸν ἁπάντων αὐτῷ συνηθέστατος ὢν 'παῦ' ἔφην 'ὦ φίλε Πλανητιάδη, παροξύνων τὸν θεόν· εὐόργητος C γάρ ἐστι καὶ πρᾶος

'κατεκρίθη δὲ θνατοῖς ἀγανώτατος ἔμμεν'

ὥς φησιν ὁ Πίνδαρος (fr. 149). καὶ εἴθ' ἥλιός ἐστιν εἴτε κύριος ἡλίου καὶ πατὴρ καὶ ἐπέκεινα τοῦ ὁρατοῦ παντός, οὐκ εἰκὸς ἀπαξιοῦν φωνῆς τοὺς νῦν ἀνθρώπους, οἷς αἴτιός ἐστι γενέσεως καὶ τροφῆς καὶ τοῦ εἶναι καὶ φρονεῖν· οὐδ' ἅμα τὴν πρόνοιαν ὥσπερ εὐγνώμονα μητέρα καὶ χρηστὴν πάντα ποιοῦσαν ἡμῖν καὶ φυλάττουσαν ἐν μόνῃ μνησίκακον εἶναι τῇ μαντικῇ καὶ ταύτην ἀφαιρεῖσθαι δοῦσαν ἐξ ἀρχῆς· ὥσπερ οὐχὶ καὶ τότε πλειόνων ὄντων ἐν πλείοσιν ἀνθρώπων πονηρῶν, ὅτε πολλαχόθεν τῆς οἰκουμένης χρηστήρια καθειστήκει. δεῦρο δὴ πάλιν D καθίσας καὶ πρὸς τὴν κακίαν, ἣν εἴωθας ἀεὶ τῷ λόγῳ κολάζειν, Πυθικὰς ἐκεχειρίας σπεισάμενος ἑτέραν τινὰ μεθ' ἡμῶν αἰτίαν ζήτει τῆς λεγομένης ἐκλείψεως τῶν χρηστηρίων, τὸν δὲ θεὸν εὐμενῆ φύλαττε καὶ ἀμήνιτον.' ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτ' εἰπὼν τοσοῦτο διεπραξάμην, ὅσον ἀπελθεῖν διὰ θυρῶν σιωπῇ τὸν Πλανητιάδην.

8. Ἡσυχίας δὲ γενομένης ἐπ' ὀλίγον ὁ Ἀμμώνιος ἐμὲ προσαγορεύσας 'ὅρα τί ποιοῦμεν' εἶπεν 'ὦ Λαμπρία, καὶ πρόσεχε τῷ λόγῳ τὴν διάνοιαν, ὅπως μὴ τὸν θεὸν ἀναί-

---

9 cf. 394 a 1102 e   10 cf. ad p. 4, 28

---

1 ὅταν — 5 λέγ. om. G add. m. 4   1 ἄρ' ἃ G⁴ ἃ Π² ἄρα O   8 οὐ πρ. JΠx   14 εὐγ. — p. 77, 18 μύλ. desunt in D   18 ὅτι Γ   πολλαχόθι Bases   21 ὅπασάμ. J (ἀ supra)   24 τοσοῦτον GvFB

τιον ποιῶμεν. ὁ γὰρ ἄλλῳ τινὶ καὶ μὴ θεοῦ γνώμῃ τὰ
E *πανσάμενα τῶν χρηστηρίων ἐκλιπεῖν ἡγούμενος ὑπόνοιαν δίδωσι τοῦ μὴ γίνεσθαι μηδ' εἶναι διὰ τὸν θεὸν ἀλλ' ἑτέρῳ τινὶ τρόπῳ νομίζειν. οὐ γάρ ἄλλη γέ τις ἔστι μείζων οὐδὲ κρείττων δύναμις, ὥστ' ἀναιρεῖν καὶ ἀφανίζειν ἔργον θεοῦ τὴν μαντικὴν οὖσαν. ὁ μὲν οὖν Πλανητιάδου λόγος οὐκ ἀρεστὸς ἐμοὶ διά τε τἄλλα καὶ τὴν ἀνωμαλίαν, ἣν περὶ τὸν θεὸν ποιεῖ, πῇ μὲν ἀποστρεφόμενον καὶ ἀπαξιοῦντα τὴν κακίαν πῇ δὲ πάλιν αὖ προσιέμενον· ὥσπερ εἰ βασιλεύς τις ἢ τύραννος ἑτέραις ἀποκλείων θύραις τοὺς πονηροὺς καθ' ἑτέρας εἰσδέχοιτο καὶ χρηματίζοι. τοῦ δὲ μετρίου καὶ ἱκανοῦ καὶ μηδαμῇ περιττοῦ*
F *πανταχῇ δ' αὐτάρκους μάλιστα τοῖς θείοις πρέποντος ἔργοις, εἰ ταύτην λαβὼν ἀρχὴν φαίη τις, ὅτι τῆς κοινῆς ὀλιγανδρίας, ἣν αἱ πρότεραι στάσεις καὶ οἱ πόλεμοι περὶ*
414 *πᾶσαν ὁμοῦ τι τὴν οἰκουμένην ἀπειργάσαντο, | πλεῖστον μέρος ἡ Ἑλλὰς μετέσχηκε, καὶ μόλις ἂν νῦν ὅλη παράσχοι τρισχιλίους ὁπλίτας, ὅσους ἡ Μεγαρέων μία πόλις ἐξέπεμψεν εἰς Πλαταιάς (οὐδὲν οὖν ἕτερον ἦν τὸ πολλὰ καταλιπεῖν χρηστήρια τὸν θεὸν ἢ τῆς Ἑλλάδος ἐλέγχειν τὴν ἐρημίαν), †ἀκριβῶς ἂν αὐτῷ παράσχοιμι τῆς εὑρησιλογίας. τίνος γὰρ ἦν ἀγαθὸν ἐν Τεγύραις ὡς πρότερον εἶναι μαντεῖον ἢ περὶ τὸ Πτῷον ὅπου μέρος ἡμέρας ἐντυχεῖν ἔστιν ἀνθρώπῳ νέμοντι; καὶ γὰρ τοῦτο δὴ τοὐνταῦθα πρεσβύτατον ὂν χρόνῳ [τε] δόξῃ τε κλεινότατον ὑπὸ θηρίου χαλεποῦ δρακαίνης πολὺν χρόνον ἔρημον γε-*
B *νέσθαι καὶ ἀπροσπέλαστον ἱστοροῦσιν, οὐκ ὀρθῶς τὴν*

---

12 *μετ.* Emp. *μεγίστου Ω* *μηδ.* GXJ^1B *-μοῦ O* 13 *θεοῖς Ω* corr. Bern. 14 *ἔργον* F^2*Π*x *ἀρχ.* deest in *v*F*Π* (add. A^2) 19 *Πλ.* x *πλαταίας* GJ *πλαταιέας O* 21 *ἀκρ. . . . παρ.*] *ἀσμένως . . . παρείχοιμι* Po. *εὑρ.* ⟨*ἀφορμάς*⟩ Pat. 22 *ἀγ.*] *ἄξιον* Haupt cf. 854 b 23 *εἶναι* Bryan *ἦν Ω* *ἡμ. μέρ.* G *μεθ' ἡμέρας* Turn. *παρ' ἡμέραν* Po. cf. 132 f 24 *δήπου ἐνταῦθα Ω* corr. Haupt 25 del. Wil. *χρ. τ. δ. τ.* Γ *χ. τ. καὶ δ. O*

αἰτίαν ἀλλ' ἀνάπαλιν λαμβάνοντες· ἡ γὰρ ἐρημία τὸ θηρίον ἐπηγάγετο μᾶλλον ἢ τὸ θηρίον ἐποίησε τὴν ἐρημίαν. ἐπεὶ δὲ τῷ θεῷ δόξαν οὕτως ἡ θ' Ἑλλὰς ἐρρώσθη πόλεσι καὶ τὸ χωρίον ἀνθρώποις ἐπλήθυνε, δυσὶν ἐχρῶντο προφήτισιν ἐν μέρει καθιεμέναις, καὶ τρίτη δ' ἔφεδρος ἦν ἀποδεδειγμένη. νῦν δ' ἔστι μία προφῆτις, καὶ οὐκ ἐγκαλοῦμεν· ἐξαρκεῖ γὰρ αὕτη τοῖς δεομένοις. οὐ τοίνυν αἰτιατέον οὐδὲν τὸν θεόν· ἡ γὰρ οὖσα μαντικὴ καὶ διαμένουσα πᾶσίν ἐστιν ἱκανὴ καὶ πάντας ἀποπέμπει τυγχάνοντας ὧν χρῄζουσιν. ὥσπερ οὖν ἐννέα κήρυξιν ὁ Ἀγαμέμνων C *ἐχρῆτο* (Hom. *B* 96) *καὶ μόλις κατεῖχε τὴν ἐκκλησίαν διὰ πλῆθος, ἐνταῦθα δ' ὄψεσθε μεθ' ἡμέρας ὀλίγας ἐν τῷ θεάτρῳ μίαν φωνὴν ἐξικνουμένην εἰς πάντας, οὕτω τότε πλείοσιν ἐχρῆτο φωναῖς πρὸς πλείονας ἡ μαντική, νῦν δὲ τοὐναντίον ἔδει θαυμάζειν τὸν θεόν, εἰ περιεώρα τὴν μαντικὴν ἀχρήστως δίκην ὕδατος ἀπορρέουσαν ἢ καθάπερ αἱ πέτραι ποιμένων ἐν ἐρημίᾳ καὶ βοσκημάτων φωναῖς ἀντηχοῦσαν.'*

9. *Εἰπόντος δὲ ταῦτα τοῦ Ἀμμωνίου κἀμοῦ σιωπῶντος ὁ Κλεόμβροτος ἐμὲ προσαγορεύσας 'ἤδη σὺ τοῦτο δέδωκας' ἔφη 'τὸ καὶ ποιεῖν ταυτὶ τὰ μαντεῖα καὶ ἀναιρεῖν τὸν θεόν;' 'οὐκ ἔγωγ'' εἶπον· 'ἀναιρεῖσθαι μὲν γὰρ οὐδὲν* D *αἰτίᾳ θεοῦ φημι μαντεῖον οὐδὲ χρηστήριον· ἀλλ' ὥσπερ ἄλλα πολλὰ ποιοῦντος ἡμῖν ἐκείνου καὶ παρασκευάζοντος ἐπάγει φθορὰν ἐνίοις καὶ στέρησιν ἡ φύσις, μᾶλλον δ' ἡ ὕλη στέρησις οὖσα διαφθείρει πολλάκις καὶ ἀναλύει τὸ γιγνόμενον ὑπὸ τῆς κρείττονος αἰτίας, οὕτω μαντικῶν οἶμαι δυνάμεων σκοτώσεις ἑτέρας καὶ ἀναιρέσεις εἶναι, πολλὰ καλὰ τοῦ θεοῦ διδόντος ἀνθρώποις ἀθάνατον δὲ μηδέν· ὥστε θνήσκειν καὶ τὰ θεῶν θεοὺς δ' οὔ κατὰ τὸν Σοφο-*

---

1 *αἰτ.* Mez. *ἐρημίαν* G^{2}A$^{2\text{mg.}}$ *ἀργίαν O* 4 *χωρ.*] *θηρίον Γ*
5 *καθημέναις* Xyl. 8 *οὐδὲ Ω* corr. Kron. 12 *δ'* om. *Γ*
17 *ἐν* om. GA 20 *τούτῳ Γ* 22 *εἶπον* F^{2}Π^2 *εἶπεν O*
26 *διαφθ.* Schw. *ἀναφεύγει Ω* 28 *ὑπ' αἰτίας ἑτέρας* Re.

κλέα (fr. 766). *τὴν δ' οὐσίαν αὐτῶν καὶ δύναμιν ἐν τῇ φύσει καὶ τῇ ὕλῃ φασὶ δεῖν οἱ θεοφιλεῖς ζητεῖν, τῷ θεῷ* E *τῆς ἀρχῆς ὥσπερ ἐστὶ δίκαιον φυλαττομένης. εὔηθες γάρ ἐστι καὶ παιδικὸν κομιδῇ τὸ οἴεσθαι τὸν θεὸν αὐτὸν ὥσπερ τοὺς ἐγγαστριμύθους Εὐρυκλέας πάλαι νυνὶ δὲ Πύθωνας προσαγορευομένους ἐνδυόμενον εἰς τὰ σώματα τῶν προφητῶν ὑποφθέγγεσθαι τοῖς ἐκείνων στόμασι καὶ φωναῖς χρώμενον ὀργάνοις. . . . . καταμιγνὺς ἀνθρωπίναις χρείαις οὐ φείδεται τῆς σεμνότητος οὐδὲ τηρεῖ τὸ ἀξίωμα καὶ τὸ μέγεθος αὐτῷ τῆς ἀρετῆς.'*

10. *Καὶ ὁ Κλεόμβροτος 'ὀρθῶς λέγεις· ἀλλ' ἐπεὶ τὸ λαβεῖν καὶ διορίσαι, πῶς χρηστέον καὶ μέχρι τίνων τῇ* F *προνοίᾳ, χαλεπόν, οἱ μὲν οὐδενὸς ἁπλῶς τὸν θεὸν οἱ δ' ὁμοῦ τι πάντων αἴτιον ποιοῦντες ἀστοχοῦσι τοῦ μετρίου καὶ πρέποντος. εὖ μὲν οὖν λέγουσι καὶ οἱ λέγοντες, ὅτι Πλάτων τὸ ταῖς γεννωμέναις ποιότησιν ὑποκείμενον στοιχεῖον ἐξευρών, ὃ νῦν ὕλην καὶ φύσιν καλοῦσιν, πολλῶν* 415 *ἀπήλλαξε καὶ μεγάλων ἀποριῶν τοὺς φιλοσόφους· | ἐμοὶ δὲ δοκοῦσι πλείονας λῦσαι καὶ μείζονας ἀπορίας οἱ τὸ τῶν δαιμόνων γένος ἐν μέσῳ θεῶν καὶ ἀνθρώπων τρόπον τινὰ τὴν κοινωνίαν ἡμῶν συνάγον εἰς ταὐτὸ καὶ συνάπτον ἐξευρόντες· εἴτε μάγων τῶν περὶ Ζωροάστρην ὁ λόγος οὗτός ἐστιν εἴτε Θρᾴκιος ἀπ' Ὀρφέως εἴτ' Αἰγύπτιος ἢ Φρύγιος, ὡς τεκμαιρόμεθα ταῖς ἑκατέρωθι τελεταῖς ἀναμεμιγμένα πολλὰ θνητὰ καὶ πένθιμα τῶν ὀργιαζομένων καὶ*

---

3 ss. cf. 397 c 404 b 5 *Σ* Ar. Vesp. 1019 15 *εὖ* — p. 71, 8 *ἀποκρ.* cit. Euseb. Praep. Evang. V 4 16 Timaeum dialogum respicit, cf. 1013 c 20 cf. 361 c; Plat. Conv. 202 e

---

1 *τὴν δύν.* G *ἐν Γ τοὺς ἐν O* 2 *δ. οἱ θ.* Schw. *δ. οἷς ὀφείλειν Γ δεινοὺς ὀφείλειν* (*-λει* JB) *O* 8 lac. ind. G (23 litt.) X (95 litt.) JEB; ⟨*ὁ γὰρ θεὸν ἐγ*⟩*καταμ.* Turn. 14 *μέτρου ΓJ* 17 *ὃ ν.*] *ἣν* Eus. *κ. φύσ.* om. Eus. *καλ.* om. *Γ* 20 *μέσῳ θέντες θ.* Eus. *τρ.* J *καὶ τρ. O* 21 *ἡμῶν* ⟨*κἀκείνων*⟩ Si. 22 *τῶν τε π.* F*Π*[1] *τῶν γε π. Π*[2]B 25 *πολλὰ* Eus. *πρὸς τὰ Ω πένθ. Γ π. τινα O*

δρωμένων ἱερῶν ὁρῶντες. Ἑλλήνων δ' Ὅμηρος μὲν ἔτι φαίνεται κοινῶς ἀμφοτέροις χρώμενος τοῖς ὀνόμασι καὶ τοὺς θεοὺς ἔστιν ὅτε δαίμονας προσαγορεύων· Ἡσίοδος B δὲ καθαρῶς καὶ διωρισμένως πρῶτος ἐξέθηκε τῶν λογικῶν τέσσαρα γένη, θεοὺς εἶτα δαίμονας εἶθ' ἥρωας τὸ δ' ἐπὶ πᾶσιν ἀνθρώπους, ἐξ ὧν ἔοικε ποιεῖν τὴν μεταβολὴν τοῦ μὲν χρυσοῦ γένους εἰς δαίμονας πολλοὺς κἀγαθοὺς τῶν δ' ἡμιθέων εἰς ἥρωας ἀποκριθέντων. ἕτεροι δὲ μεταβολὴν τοῖς τε σώμασιν ὁμοίως ποιοῦσι καὶ ταῖς ψυχαῖς· ὥσπερ ⟨γὰρ⟩ ἐκ γῆς ὕδωρ ἐκ δ' ὕδατος ἀὴρ ἐκ δ' ἀέρος πῦρ γεννώμενον ὁρᾶται τῆς οὐσίας ἄνω φερομένης, οὕτως ἐκ μὲν ἀνθρώπων εἰς ἥρωας ἐκ δ' ἡρώων εἰς δαίμονας αἱ βελτίονες ψυχαὶ τὴν μεταβολὴν λαμβάνουσιν, ἐκ δὲ δαιμόνων ὀλίγαι μὲν ἐν χρόνῳ πολλῷ δι' ἀρετὴν καθαρθεῖσαι παντάπασι θειότητος μετέσχον. ἐνίαις δὲ συμβαίνει μὴ C κρατεῖν ἑαυτῶν, ἀλλ' ὑφιεμέναις καὶ ἐνδυομέναις πάλιν σώμασι θνητοῖς ἀλαμπῆ καὶ ἀμυδρὰν ζωὴν ὥσπερ ἀναθυμίασιν ἴσχειν.'

11. 'Ὁ δ' Ἡσίοδος (fr. 183) οἴεται καὶ περιόδοις τισὶ χρόνων γίγνεσθαι τοῖς δαίμοσι τὰς τελευτάς· λέγει γὰρ ἐν τῷ τῆς Ναΐδος προσώπῳ καὶ τὸν χρόνον αἰνιττόμενος

'ἐννέα τοι ζώει γενεὰς λακέρυζα κορώνη,
ἀνδρῶν ἡβώντων· ἔλαφος δέ τε τετρακόρωνος·
τρεῖς δ' ἐλάφους ὁ κόραξ γηράσκεται· αὐτὰρ ὁ φοίνιξ
ἐννέα τοὺς κόρακας· δέκα δ' ἡμεῖς τοὺς φοίνικας
νύμφαι ἐυπλόκαμοι, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο.' D

---

8 cf. Comm. ad Hes. OD 122 22 ss. Latine vertit Auson. Ed. 18, v. 3 ss. (p. 93 Peiper, Anth. Lat. 647 R.); cf. 989 a

---

1 ἔτι φ. GXυJB ἐπιφ. Eus. φαίν. FΠ (ἔτι ss. A^2) 5 εἶθ' ἥρ. — 7 δαίμ. Eus. om. Ω 7 πολλ. κἀγ. τ. δ' ἡ. Γ Eus. εἶτα ἥρωας εἶτα πολλ. ἀνθρώπους κἀγ. τ. δ' ἡ. J π. κἀγ. εἶτα ἥρωας εἶτα ἀνθρώπους τῶν ἡ. O 9 σώμ.] δαίμοσι Schw. 10 add. Bern. γῆς] πηγῆς G 11 ἀναφερ. ΓJ 14 ἐν Re. ἔτι Ω ἀρ. ΓJ -τῆς O 16 ἐνδ. Turn. ἀναδ. E ἀναλ. O 21 καὶ del. Ha. 25 ἡμ. GXυ ὑμ. O δέκα φοίνικας δέ τοι ἡμ. Rzach

τοῦτον τὸν χρόνον εἰς πολὺ πλῆθος ἀριθμοῦ συνάγουσιν οἱ μὴ καλῶς δεχόμενοι τὴν γενεάν. ἔστι γὰρ ἐνιαυτός· ὥστε γίγνεσθαι τὸ σύμπαν ἐννακισχίλια ἔτη καὶ ἑπτακόσια καὶ εἴκοσι τῆς τῶν δαιμόνων ζωῆς, ἔλαττον μὲν οὗ νομίζουσιν οἱ πολλοὶ τῶν μαθηματικῶν, πλέον δ' οὗ Πίνδαρος εἴρηκεν εἰπὼν (fr. 165) *τὰς νύμφας ζῆν 'ἰσοδένδρου τέκμωρ αἰῶνος λαχούσας,' διὸ καὶ καλεῖν αὐτὰς ἁμαδρυάδας.' ἔτι δ' αὐτοῦ λέγοντος Δημήτριος ὑπολαβὼν 'πῶς' ἔφη 'λέγεις, ὦ Κλεόμβροτε, γενεὰν ἀνδρὸς εἰρῆσθαι τὸν ἐνιαυτόν; οὔτε γὰρ 'ἡβῶντος' οὔτε 'γηρῶντος', ὡς* E *ἀναγιγνώσκουσιν ἔνιοι, χρόνος ἀνθρωπίνου βίου τοσοῦτός ἐστιν. ἀλλ' οἱ μὲν 'ἡβώντων' ἀναγιγνώσκοντες ἔτη τριάκοντα ποιοῦσι τὴν γενεὰν καθ' Ἡράκλειτον* (A 19), *ἐν ᾧ χρόνῳ γεννῶντα παρέχει τὸν ἐξ αὐτοῦ γεγεννημένον ὁ γεννήσας, οἱ δὲ 'γηρώντων' πάλιν, οὐχ 'ἡβώντων' γράφοντες ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν ἔτη νέμουσι τῇ γενεᾷ· τὰ γὰρ πεντήκοντα καὶ τέσσαρα μεσούσης ὅρον ἀνθρωπίνης ζωῆς εἶναι, συγκείμενον ἔκ τε τῆς ἀρχῆς καὶ τῶν πρώτων δυεῖν ἐπιπέδων καὶ δυεῖν τετραγώνων καὶ δυεῖν κύβων, οὓς καὶ Πλάτων* (Tim. 34 c ss.) *ἀριθμοὺς ἔλαβεν ἐν τῇ ψυχογονίᾳ. καὶ* F *ὁ λόγος ὅλος ᾐνίχθαι δοκεῖ τῷ Ἡσιόδῳ πρὸς τὴν ἐκπύρωσιν, ὁπηνίκα συνεκλείπειν τοῖς ὑγροῖς εἰκός ἐστι τὰς Νύμφας,*

'αἵ τ' ἄλσεα καλὰ νέμονται
καὶ πηγὰς ποταμῶν καὶ πίσεα ποιήεντα (Υ 8).''

12. *Καὶ ὁ Κλεόμβροτος 'ἀκούω ταῦτ'' ἔφη 'πολλῶν καὶ ὁρῶ τὴν Στωικὴν ἐκπύρωσιν ὥσπερ τὰ Ἡρακλείτου καὶ τὰ Ὀρφέως ἐπινεμομένην ἔπη οὕτω καὶ τὰ Ἡσιόδου καὶ*

---

5 *οὗ — οὗ* Wil. *οὖν — οὖν* X^{1}F^1 *οὖν — οὗ* *O*   6 *Πίνδ.* GX^{1}J *π. δὲ* *O*   7 *τέκμαρ* Turn.   *λαχοίσας* Heyne   8 *ὑπ.*] *ἐπιβαλὼν* G$^{4\,mg.}$X^{1}v   12 *ἡβ.* E *ἡμῶν ἔτος* X^1? *ἡβῶντος* *O*   18 *ἀρχ.*] *μονάδος* F^{2}Π (cf. 391 a)   21 *ὅλως* FΠB   27 *τὰ*] *τοῦ* J   28 *τὰ*] *τοῦ* GJ   *οὕτω κ. τ. ἡ. ἐπιν. ἔπη* J; hiatus ne hoc quidem modo tollitur. *ἔπη* dub. secl. Po.

συνεξάπτουσαν· | ἀλλ᾽ οὔτε τοῦ κόσμου τὴν φθορὰν ἀν- 416 έχομαι λεγομένην, τά τ᾽ ἀμήχανα †καὶ ὧν ὑπόμνησις τῶν φωνῶν μάλιστα περὶ τὴν κορώνην καὶ τὴν ἔλαφον ἐκδύεσθαι ἐπὶ τοὺς ὑπερβάλλοντας. οὐκ ἐνιαυτὸς ἀρχὴν ἐν αὑτῷ καὶ τελευτὴν ὁμοῦ τι 'πάντων ὧν φέρουσιν ὧραι γῆ δὲ φύει' περιεσχηκὼς οὐδ᾽ ἀνθρώπων ἀπὸ τρόπου γενεὰ κέκληται; καὶ γὰρ ὑμεῖς ὁμολογεῖτε δήπου τὸν Ἡσίοδον ἀνθρωπίνην ζωὴν τὴν γενεὰν λέγειν. ἢ γὰρ οὐχ οὕτως;' συνέφησεν ὁ Δημήτριος. 'ἀλλὰ μὴν κἀκεῖνο δῆλον' ὁ Κλεόμβροτος εἶπε 'τὸ πολλάκις τὸ μετροῦν καὶ τὰ μετρούμενα τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι προσαγορεύεσθαι, κοτύλην καὶ χοίνικα καὶ ἀμφορέα καὶ μέδιμνον. ὃν τρόπον B οὖν τοῦ παντὸς ἀριθμοῦ τὴν μονάδα μέτρον οὖσαν ἐλάχιστον καὶ ἀρχὴν ἀριθμὸν καλοῦμεν, οὕτω τὸν ἐνιαυτόν, ᾧ πρώτῳ μετροῦμεν ἀνθρώπου βίον, ὁμωνύμως τῷ μετρουμένῳ γενεὰν ὠνόμασε. καὶ γὰρ οὓς μὲν ἐκεῖνοι ποιοῦσιν ἀριθμοὺς οὐδὲν ἔχουσι τῶν νενομισμένων ἐπιφανῶν καὶ λαμπρῶν ὡς ἐν ἀριθμοῖς· ὁ δὲ τῶν ἐνακισχιλίων ἑπτακοσίων εἴκοσι τὴν γένεσιν ἔσχηκε συνθέσει μὲν ἐκ τῶν ἀπὸ μονάδος τεσσάρων ἐφεξῆς τετράκις γενομένων *** τεσσάρων· τεσσαράκοντα γὰρ ἑκατέρως γίγνεται. ταῦτα δὲ πεντάκις τριγωνισθέντα τὸν ἐκκείμενον ἀριθμὸν παρέσχεν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων οὐκ ἀναγκαῖον ἡμᾶς Δημη- C τρίῳ διαφέρεσθαι. καὶ γὰρ κἂν πλείων ὁ χρόνος ᾖ κἂν ἐλάττων κἂν τεταγμένος κἂν ἄτακτος, ἐν ᾧ μεταλλάττει

5/6 cf. Heracl. fr. 100 23 ἀλλὰ — p. 74, 6 σέβ. cit. Euseb. Praep. Evang. V 4

1 συν.] συνεξαπατοῦσαν vF -ῶσαν O corr. Wy. 2/4 corrupta. τά τ᾽ ἀμήχ. τῶν ὑπομνηματιστῶν φωρῶ μάλ.... ἔλαφον ⟨ἀναγκαζομένων⟩ ἐκδέχεσθαι βίους ὑπερβ. tempt. Schw. 6 περιεχῶς (προσεχῶς Jx) Ω corr. Schw. 7 δήπ. Turn. μήπου Ω 14 ἀρχ. καὶ ἀρ. G 15 πρῶτον G (ss. ω m. 1) X¹v 20 lac. 70 fere litt. ind. et τεσσάρων² om. E; ⟨πολλαπλασιασμῷ δ᾽ ἐκ δεκάκις γενομένων⟩ tempt. Pat. 21 ἑκάτερος X¹JB 22 $40 \cdot 3^5 = 9720$ 24 κἂν¹ Eus. ἂν Ω post χρ. ᾖ deest X¹ inc. X^suppl. 24/25 ἢ κἂν ἐλ. ᾖ X^suppl. B

δαίμονος ψυχὴ καὶ ἥρωος ⟨*τὸν*⟩ *βίον, οὐδὲν ἧττον ὃ βούλεται δεδείξεται μετὰ μαρτύρων σαφῶν καὶ παλαιῶν, ὅτι φύσεις τινές εἰσιν ὥσπερ ἐν μεθορίῳ θεῶν καὶ ἀνθρώπων δεχόμεναι πάθη θνητὰ καὶ μεταβολὰς ἀναγκαίας, οὓς δαίμονας ὀρθῶς ἔχει κατὰ νόμον πατέρων ἡγουμένους καὶ ὀνομάζοντας σέβεσθαι.'*

13. *'Παράδειγμα δὲ τῷ λόγῳ Ξενοκράτης* (p. 79 Heinze) *μὲν ὁ Πλάτωνος ἑταῖρος ἐποιήσατο τὸ τῶν τρι-* D *γώνων, θείῳ μὲν ἀπεικάσας τὸ ἰσόπλευρον θνητῷ δὲ τὸ σκαληνὸν τὸ δ' ἰσοσκελὲς δαιμονίῳ· τὸ μὲν γὰρ ἴσον πάντῃ τὸ δ' ἄνισον πάντῃ, τὸ δὲ πῇ μὲν ἴσον πῇ δ' ἄνισον, ὥσπερ ἡ δαιμόνων φύσις ἔχουσα καὶ πάθος θνητοῦ καὶ θεοῦ δύναμιν. ἡ δὲ φύσις αἰσθητὰς εἰκόνας ἐξέθηκε καὶ ὁμοιότητας ὁρωμένας, θεῶν μὲν ἥλιον καὶ ἄστρα θνητῶν δὲ σέλα καὶ κομήτας καὶ διᾴττοντας, ὡς Εὐριπίδης εἴκασεν ἐν οἷς εἶπεν* (fr. 971)

'ὁ δ' ἄρτι θάλλων σάρκα διοπετὴς ὅπως
ἀστὴρ ἀπέσβη, πνεῦμ' ἀφεὶς ἐς αἰθέρα·'

E *μικτὸν δὲ σῶμα καὶ μίμημα δαιμόνιον ὄντως τὴν σελήνην,* ⟨*ἣν*⟩ *τῷ τῇ τούτου τοῦ γένους συνᾴδειν περιφορᾷ φθίσεις φαινομένας δεχομένην καὶ αὐξήσεις καὶ μεταβολὰς ὁρῶντες οἱ μὲν ἄστρον γεῶδες οἱ δ' ὀλυμπίαν γῆν οἱ δὲ χθονίας ὁμοῦ καὶ οὐρανίας κλῆρον Ἑκάτης προσεῖπον. ὥσπερ οὖν εἰ τὸν ἀέρα τις ἀνέλοι καὶ ὑποσπάσειε τὸν μεταξὺ γῆς καὶ σελήνης, τὴν ἑνότητα διαλύσει καὶ τὴν κοινωνίαν τοῦ παντὸς ἐν μέσῳ κενῆς καὶ ἀσυνδέτου χώρας γενομένης,*

---

17 cf. 1090 c   20 cf. 361 c, Emped. fr. 115   22 cf. 935 c

---

1 ψυχὴ G[2mg.] Eus. -ὴν *O*   add. Wil.   βίος G[2mg.] Eus.   ὃ Vigerus ἐφ' ὃ codd. AOJ Eus. ἐφ' ᾧ (οἷς J) *Ω*   2 σοφῶν JΠ[2]B   3 τινές εἰσιν GvJ εἰσὶ τινές εἰσιν F εἰσί τινες *O*   14 ὁρ., θ. μ. Turn. ὁρωμένων θ. ὡς *Ω* φορῶν μὲν θείων [ὡς] Pat.   18 εἰς *Ω* corr. Nauck   19 μικτ. Turn. μικρὸν *Ω*   20 add. Po.   τῷ τῇ τ.] τουτὶ Gv   ἐνάδην Gv   24 τὸ μετ. *Γ*

*οὕτως οἱ δαιμόνων γένος μὴ ἀπολείποντες ἀνεπίμικτα τὰ
τῶν θεῶν καὶ ἀνθρώπων ποιοῦσι καὶ ἀσυνάλλακτα, τὴν
ἑρμηνευτικήν, ὥς Πλάτων* (Pol. 260 d) *ἔλεγεν, καὶ διακο-* F
*νικὴν ἀναιροῦντες φύσιν, ἢ πάντα φύρειν ἅμα καὶ ταράτ-
τειν ἀναγκάζουσιν ἡμᾶς τοῖς ἀνθρωπίνοις πάθεσι καὶ
πράγμασι τὸν θεὸν ἐμβιβάζοντας καὶ κατασπῶντας ἐπὶ
τὰς χρείας, ὥσπερ αἱ Θετταλαὶ λέγονται τὴν σελήνην.* |
ἀλλ' ἐκείνων μὲν ἐν γυναιξὶ τὸ πανοῦργον ἔσχε πίστιν, 417
*Ἀγλαονίκης τῆς Ἡγήτορος, ὥς φασιν, ἀστρολογικῆς γυ-
ναικός, ἐν ἐκλείψει σελήνης ἀεὶ προσποιουμένης γοητεύειν
καὶ καθαιρεῖν αὐτήν· ἡμεῖς δὲ μήτε μαντείας τινὰς ἀθειά-
στους εἶναι λέγοντας ἢ τελετὰς καὶ ὀργιασμοὺς ἀμελουμέ-
νους ὑπὸ θεῶν ἀκούωμεν μήτ' αὖ πάλιν τὸν θεὸν ἐν τού-
τοις ἀναστρέφεσθαι καὶ παρεῖναι καὶ συμπραγματεύε-
σθαι δοξάζωμεν, ἀλλ' οἷς δίκαιόν ἐστι ταῦτα λειτουργοῖς
θεῶν ἀνατιθέντες ὥσπερ ὑπηρέταις καὶ γραμματεῦσι δαί-
μονας νομίζωμεν ἐπισκόπους [θεῶν] ἱερῶν καὶ μυστηρίων
ὀργιαστάς, ἄλλους δὲ τῶν ὑπερηφάνων καὶ μεγάλων τιμω-
ροὺς ἀδικιῶν περιπολεῖν. τοὺς δὲ πάνυ σεμνῶς ὁ Ἡσίοδος* B
(OD 123. 126) *'ἁγνούς' προσεῖπε 'πλουτοδότας, καὶ τοῦτο
γέρας βασιλήιον ἔχοντας', ὡς βασιλικοῦ τοῦ εὖ ποιεῖν
ὄντος. εἰσὶ γάρ, ὡς ἐν ἀνθρώποις, καὶ δαίμοσιν ἀρετῆς
διαφοραὶ καὶ τοῦ παθητικοῦ καὶ ἀλόγου τοῖς μὲν ἀσθενὲς
καὶ ἀμαυρὸν ἔτι λείψανον ὥσπερ περίττωμα τοῖς δὲ πολὺ
καὶ δυσκατάσβεστον ἔνεστιν, ὧν ἴχνη καὶ σύμβολα πολ-
λαχοῦ θυσίαι καὶ τελεταὶ καὶ μυθολογίαι σῴζουσι καὶ
διαφυλάττουσιν ἐνδιεσπαρμένα.'*

---

7 cf. 145 c Σ Eur. Phoen. 1408 Ar. Nub. 749 Σ Plat. Gorg. 513 a Ap. Rhod. IV 59 19 cf. 361 b 22 *εἰσὶ* — p. 77, 1 *ἐρῶσιν* cit. Euseb. Praep. Evang. V 4 22 ss. cf. 361 a

---

9 *ὧν φησι* Γ 11 *τινῶν* J 12 *λεγόντων* JF²Π¹ *λέγοντες* Γ -ος Schw. 17 del. Pat. 19 *τοὺς*] *τούτους* Wil. 22 *ἐν* om. AX^suppl. B 26 *τελ. κ.*] *δαιμονικαὶ* J

14. *Περὶ μὲν οὖν τῶν μυστικῶν, ἐν οἷς τὰς μεγίστας* C *ἐμφάσεις καὶ διαφάσεις λαβεῖν ἔστι τῆς περὶ δαιμόνων ἀληθείας, 'εὔστομά μοι κείσθω' καθ' Ἡρόδοτον* (II 171)· *ἑορτὰς δὲ καὶ θυσίας, ὥσπερ ἡμέρας ἀποφράδας καὶ σκυθρωπάς, ἐν αἷς ὠμοφαγίαι καὶ διασπασμοὶ νηστεῖαί τε καὶ κοπετοὶ πολλαχοῦ δὲ πάλιν αἰσχρολογίαι πρὸς ἱεροῖς* (Pind. fr. 208)

'μανίαι τ' ἀλαλαί τ' ὀρινομένων ῥιψαύχενι σὺν κλόνῳ',

θεῶν μὲν οὐδενὶ δαιμόνων δὲ φαύλων ἀποτροπῆς ἕνεκα φήσαιμ' ἂν τελεῖσθαι μειλίχια καὶ παραμύθια. καὶ τὰς πάλαι ποιουμένας ἀνθρωποθυσίας οὔτε θεοὺς ἀπαιτεῖν ἢ προσδέχεσθαι πιθανόν ἐστιν, οὔτε μάτην ἂν ἠνέσχοντο D *βασιλεῖς καὶ στρατηγοὶ παῖδας αὑτῶν ἐπιδιδόντες καὶ καταρχόμενοι καὶ σφάττοντες, ἀλλὰ χαλεπῶν καὶ δυστρόπων ὀργὰς καὶ βαρυθυμίας ἀφοσιούμενοι καὶ ἀποπιμπλάντες ἀλαστόρων, ἐνίων δὲ μανικοὺς καὶ τυραννικοὺς ἔρωτας οὐ δυναμένων οὐδὲ βουλομένων σώμασι καὶ διὰ σωμάτων ὁμιλεῖν. ἀλλ' ὥσπερ Ἡρακλῆς Οἰχαλίαν ἐπολιόρκει διὰ παρθένον, οὕτω πολλάκις ἰσχυροὶ καὶ βίαιοι δαίμονες ἐξαιτούμενοι ψυχὴν ἀνθρωπίνην περιεχομένην σώματι λοιμούς τε πόλεσι καὶ γῆς ἀφορίας ἐπάγουσι καὶ πολέμους καὶ στάσεις ταράττουσιν, ἄχρι οὗ λάβωσι καὶ*

---

1 *περὶ* — 11 *ἀνθ.* ex Eus. descr. Theodoretus Graec. aff. cur. X 8, cf. VII 43   3 cf. 607 c 636 d   8 cf. 623 b 706 e

---

1 *καὶ περὶ μὲν τῶν* Eus. *κ. π. τ.* Theod.   8 *ἀλ. τ'* p. 706 e *ἄλλα τε* ΓJ *ἄλλαι* *O* Eus. Theod.   *ὀριν.* p. 623 b Theod. *ὀρινομένον* υ *ὀρινόμεναι* (-α J) *O*   9 *θεῷ* ΓJ   10 *τελ.* Eus. *ἐπιτελ.* Theod. *τελεῖν* (*λυσιτελεῖν* G) *Ω*   *καὶ*[2] om. Eus.   11 *τελουμένας* X[suppl.] *ποιούμενος* Eus.   *ἀνθ.*, ὡς codd. OJ Eus.   12 *μάτ.* GJ *μάχην* *O*   *ἂν ἠν.* Si. *ἂν ἐδέχοντο* Eus. *ἀνέχονται* *Ω*   14 *κατ. κ. σφ.* Eus. *ἀρχ. κ. φυλάττοντες* *Ω*   15 *ἀφοσ.* Eus. *ἀποσειόμενοι* *Ω*   16 *ἐνίους δὲ* Γ *ἐνίοις δὲ* Bern. *ἐνίων δ' ἐν τοῖσδε* codd. OJ Eus.   17 *καὶ* del. Stegm.   19 *οὕτ. π.* GυJ Eus. *οὕτως* *O*   21 *σώμ.* G Eus. *σώμ.* (*σώμασι* X[suppl.]) *καὶ διὰ σωμάτων ὁμιλεῖν* (add. *οὐ δυνάμενοι ταύτῃ* JF[1]ΠΒ) *O* cf. 17/18

τύχωσιν ὧν ἐρῶσιν. ἔνιοι δὲ τοὐναντίον, ὥσπερ ἐν Κρήτῃ E
χρόνον συχνὸν διάγων ἔγνων ἄτοπόν τινα τελουμένην
ἑορτήν, ἐν ᾗ καὶ εἴδωλον ἀνδρὸς ἀκέφαλον ἀναδεικνύουσι
καὶ λέγουσιν ὡς οὗτος ἦν Μόλος ὁ Μηριόνου πατήρ,
νύμφῃ δὲ πρὸς βίαν συγγενόμενος ἀκέφαλος εὑρεθείη.'

15. *'Καὶ μὴν ὅσας ἔν τε μύθοις καὶ ὕμνοις λέγουσι καὶ*
ᾄδουσι τοῦτο μὲν ἁρπαγὰς τοῦτο δὲ πλάνας θεῶν κρύψεις
τε καὶ φυγὰς καὶ λατρείας, οὐ θεῶν εἰσιν ἀλλὰ δαιμόνων
παθήματα καὶ τύχαι μνημονευόμεναι δι' ἀρετὴν καὶ δύνα-
μιν αὐτῶν, καὶ οὔτ' Αἰσχύλος εἶπεν ⟨ὀρθῶς⟩ (Suppl. 214)

'ἁγνόν τ' Ἀπόλλω φυγάδ' ἀπ' οὐρανοῦ θεόν',

οὔθ' ὁ Σοφοκλέους Ἄδμητος (fr. 767) F

'οὑμὸς δ' ἀλέκτωρ αὐτὸν ἦγε πρὸς μύλην·'

πλεῖστον δὲ τῆς ἀληθείας διαμαρτάνουσιν οἱ Δελφῶν
θεολόγοι νομίζοντες ἐνταῦθά ποτε πρὸς ὄφιν τῷ θεῷ
περὶ τοῦ χρηστηρίου μάχην γενέσθαι καὶ ταῦτα ποιητὰς
καὶ λογογράφους ἐν θεάτροις ἀγωνιζομένους λέγειν ἐῶν-
τες, | ὥσπερ ἐπίτηδες ἀντιμαρτυροῦντας ὧν δρῶσιν ἱεροῖς 418
τοῖς ἁγιωτάτοις'. θαυμάσαντος δὲ τοῦ Φιλίππου (παρῆν
⟨γὰρ⟩ ὁ συγγραφεύς) καὶ πυθομένου, τίσιν ἀντιμαρτυ-
ρεῖν †θεοῖς οἴεται τοὺς ἀ[ντα]γωνιζομένους· 'τούτοις'
ἔφη 'τοῖς περὶ τὸ χρηστήριον, οἷς ἄρτι τοὺς ἔξω Πυλῶν
πάντας Ἕλληνας ἡ πόλις κατοργιάζουσα μέχρι Τεμπῶν
ἐλήλακεν. ἥ τε γὰρ ἱσταμένη καλιὰς ἐνταῦθα περὶ τὴν
ἅλω δι' ἐννέα ἐτῶν οὐ φωλεοῦ δὴ τοῦ δράκοντος [χειά],
ἀλλὰ μίμημα τυραννικῆς ἢ βασιλικῆς ἐστιν οἰκήσεως· ἥ τε
μετὰ σιγῆς ἐπ' αὐτὴν διὰ τῆς ὀνομαζομένης Δολωνίας

---

1 *ὧν* Si. *οὗ Ω* *τοὐν.* ⟨*ἔπαθον*⟩ Stegm. 5 *εὑρέθη* Schw. 10 add. Xyl. 14 *πλ.* denuo incipit D 15 *ἔνθα ποτὲ ΓJ* *τῷ* om. GvDJ 18 *ἱερῶν* Stegm. 20 add. Turn. plura excidisse putat Schw. 21 *θεοῖς*] *θείοις* Turn. *ἱεροῖς* Si. cf. p. 84, 25 del. Herw. 25 *φωλ. δ.* Schw. *φωλεῶ δ' ἡ* G[2] *φωλεώδης O* *τοῦ*] *τις* J *χειά* om. *Γ*, del. Pat. 26 *ἥ τε*] *εἴ τι Γ*

ἔφοδος, ἡ Λαβυάδαι τὸν ἀμφιθαλῆ κόρον ἡμμέναις δᾳσὶν B *ἄγουσι καὶ προσβαλόντες τὸ πῦρ τῇ καλιάδι καὶ τὴν τράπεζαν ἀνατρέψαντες ἀνεπιστρεπτὶ φεύγουσι διὲκ θυρῶν τοῦ ἱεροῦ· καὶ τελευταῖον αἵ τε πλάναι καὶ ἡ λατρεία τοῦ παιδὸς οἵ τε γιγνόμενοι περὶ τὰ Τέμπη καθαρμοὶ μεγάλου τινὸς ἄγους καὶ τολμήματος ὑποψίαν ἔχουσι. παγγέλοιον γάρ ἐστιν, ὦ ἑταῖρε, τὸν Ἀπόλλω κτείναντα θηρίον φεύγειν ἐπὶ πέρατα τῆς Ἑλλάδος ἁγνισμοῦ δεόμενον, εἶτ' ἐκεῖ χοάς τινας χεῖσθαι καὶ δρᾶν ἃ δρῶσιν ἄνθρωποι μηνίματα δαιμόνων ἀφοσιούμενοι καὶ πραΰνοντες, οὓς ἀλάστορας καὶ παλαμναίους ὀνομάζουσιν, ὡς* C *ἀλήστων τινῶν καὶ παλαιῶν μιασμάτων μνήμαις ἐπεξιόντας. ὃν δ' ἤκουσα λόγον ἤδη περὶ τῆς φυγῆς ταύτης καὶ τῆς μεταστάσεως, ἄτοπος μέν ἐστι δεινῶς καὶ παράδοξος· εἰ δ' ἀληθείας τι μετέχει, μὴ μικρὸν οἰώμεθα μηδὲ κοινὸν εἶναι τὸ πραχθὲν ἐν τοῖς τότε χρόνοις περὶ τὸ χρηστήριον. ἀλλ' ἵνα μὴ τὸ Ἐμπεδόκλειον* (fr. 24) *ποιεῖν δόξω*

> *ʽκορυφὰς ἑτέρας ἑτέρῃσι προσάπτων*
> *μύθων μὴ τελέειν ἀτραπὸν μίαν',*

ἐάσατέ με τοῖς πρώτοις τὸ προσῆκον ἐπιθεῖναι τέλος· ἤδη γὰρ ἐπ' αὐτῷ γεγόναμεν· καὶ τετολμήσθω μετὰ πολλοὺς εἰρῆσθαι καὶ ἡμῖν, ὅτι τοῖς περὶ τὰ μαντεῖα καὶ χρηστήρια τεταγμένοις δαιμονίοις ἐκλείπουσί τε κομιδῇ συνεκλείπει D *τὰ τοιαῦτα καὶ φυγόντων ἢ μεταστάντων ἀποβάλλει τὴν δύναμιν, εἶτα παρόντων αὖθις διὰ χρόνου πολλοῦ καθάπερ*

22 ss. cf. 431 b

1 ἡ Λ. Pomtow Mus. Rh. 49, p. 577 n. *μὴ αἰόλα δὲ* (*δὲ* om. G[1]) *Ω* 2 *προσβ.* GυJ *προσβάλλοντες* *O* 3 *διὰ τῶν θ.* JF[2]ΠX[suppl.] B 7 *Ἀπ.* ΓJ *-ωνα* *O* 9 *καὶ δρᾶν* denuo incipit X[1] 11/2 *ὡ. ἀ.*] *ὅσα ληστῶν* Γ 12 *ἐπεξ.* E *-τες* *O* 15 *μὴ* om. ΓJ 18 *ποιεῖν* Emp. *εἰπεῖν* *Ω* 19 *ἑτέρῃσι* Scaliger *-αισι* υ *-αις* *O* 20 *μὴ τ.* Knatz *μήτε λέγειν* *Ω* 25 *τὰ τοι.*] *καὶ ταῦτα* Xyl. in vers. 26 *αὖθις* Wil. *αὐτῶν* *Ω*

ὄργανα φθέγγεται τῶν χρωμένων ἐπιστάντων καὶ παρόντων.'

16. Ταῦτα τοῦ Κλεομβρότου διελθόντος ὁ Ἡρακλέων 'οὐδεὶς μέν' ἔφη 'τῶν βεβήλων καὶ ἀμυήτων καὶ περὶ θεῶν δόξας ἀσυγκράτους ἡμῖν ἐχόντων πάρεστιν· αὐτοὶ δὲ παραφυλάττωμεν αὐτούς, ὦ Φίλιππε, μὴ λάθωμεν ἀτόπους ὑποθέσεις καὶ μεγάλας τῷ λόγῳ διδόντες'. 'εὖ λέγεις' ὁ Φίλιππος εἶπεν· 'ἀλλὰ τί μάλιστά σε δυσωπεῖ τῶν ὑπὸ Κλεομβρότου τιθεμένων;' καὶ ὁ Ἡρακλέων 'τὸ E μὲν ἐφεστάναι τοῖς χρηστηρίοις' εἶπε 'μὴ θεοὺς οἷς ἀπηλλάχθαι τῶν περὶ γῆν προσῆκόν ἐστιν, ἀλλὰ δαίμονας ὑπηρέτας θεῶν, οὐ δοκεῖ μοι κακῶς ἀξιοῦσθαι· τὸ δὲ τοῖς δαίμοσι τούτοις μονονουχὶ δράγδην λαμβάνοντας ἐκ τῶν ἐπῶν τῶν Ἐμπεδοκλέους ἁμαρτίας καὶ ἄτας καὶ πλάνας θεηλάτους ἐπιφέρειν, τελευτῶντας δὲ καὶ θανάτους ὥσπερ ἀνθρώπων ὑποτίθεσθαι, θρασύτερον ἡγοῦμαι καὶ βαρβαρικώτερον.' ἠρώτησεν οὖν ὁ Κλεόμβροτος τὸν Φίλιππον, ὅστις εἴη καὶ ὁπόθεν ὁ νεανίας· πυθόμενος δὲ τοὔνομα καὶ τὴν πόλιν 'οὐδ' ἡμᾶς αὐτούς' ἔφη 'λανθάνομεν, ὦ Ἡρακλέων, ἐν λόγοις ἀτόποις γεγονότες· ἀλλ' οὐκ ἔστι περὶ F πραγμάτων μεγάλων μὴ μεγάλαις προσχρησάμενον ἀρχαῖς ἐπὶ τὸ εἰκὸς τῇ δόξῃ προελθεῖν. σὺ δὲ σεαυτὸν λέληθας ὃ δίδως ἀφαιρούμενος· ὁμολογεῖς γὰρ εἶναι δαίμονας, τῷ δὲ μὴ φαύλους ἀξιοῦν εἶναι μηδὲ θνητοὺς οὐκέτι δαίμονας φυλάττεις· | τίνι γὰρ τῶν θεῶν διαφέρουσιν, εἰ καὶ κατ' 419 οὐσίαν τὸ ἄφθαρτον καὶ κατ' ἀρετὴν τὸ ἀπαθὲς καὶ ἀναμάρτητον ἔχουσι;'

---

9 τὸ μὲν — 17 βαρβ. cit. Euseb. Praep. Evang. V 4, Theodoret. Graec. aff. cur. X 6 τὸ μὲν — 82, 4 θερ. Euseb. V 17
14 cf. Emp. fr. 115

---

1 ἐ. κ. π.] cf. p. 106, 9 10 μὲν οὖν Eus. Theod. 18 δρ. Wy. ῥάγδην Ω δραχμὴν Eus. Theod. 19 ἡμ. αὐ. G cum cod. J Eus. αὐ. ἡμ. O

17. Πρὸς ταῦτα τοῦ Ἡρακλέωνος σιωπῇ διανοουμένου τι πρὸς αὐτὸν ὁ Φίλιππος ʻἀλλὰ φαύλους μέν' ἔφη ʻδαίμονας οὐκ Ἐμπεδοκλῆς μόνον, ὦ Ἡρακλέων, ἀπέλιπεν, ἀλλὰ καὶ Πλάτων καὶ Ξενοκράτης καὶ Χρύσιππος (fr. 1104)· ἔτι δὲ Δημόκριτος (fr. 166) εὐχόμενος ʻεὐλόγχων εἰδώλων' τυγχάνειν, ᾗ δῆλος ἦν ἕτερα δυστράπελα καὶ μοχθηρὰς γιγνώσκων ἔχοντα προαιρέσεις τινὰς καὶ ὁρμάς. περὶ δὲ θανάτου τῶν τοιούτων ἀκήκοα λόγον ἀνδρὸς οὐκ
B ἄφρονος οὐδ' ἀλαζόνος. Αἰμιλιανοῦ γὰρ τοῦ ῥήτορος, οὗ καὶ ὑμῶν ἔνιοι διακηκόασιν, Ἐπιθέρσης ἦν πατήρ, ἐμὸς πολίτης καὶ διδάσκαλος γραμματικῶν. οὗτος ἔφη ποτὲ πλέων εἰς Ἰταλίαν ἐπιβῆναι νεὼς ἐμπορικὰ χρήματα καὶ συχνοὺς ἐπιβάτας ἀγούσης· ἑσπέρας δ' ἤδη περὶ τὰς Ἐχινάδας νήσους ἀποσβῆναι τὸ πνεῦμα, καὶ τὴν ναῦν διαφερομένην πλησίον γενέσθαι Παξῶν· ἐγρηγορέναι δὲ τοὺς πλείστους, πολλοὺς δὲ καὶ πίνειν ἔτι δεδειπνηκότας· ἐξαίφνης δὲ φωνὴν ἀπὸ τῆς νήσου τῶν Παξῶν ἀκουσθῆναι, Θαμοῦν τινος βοῇ καλοῦντος, ὥστε θαυμάζειν. ὁ δὲ Θαμοῦς Αἰγύπτιος ἦν κυβερνήτης οὐδὲ τῶν ἐμπλεόντων
C γνώριμος πολλοῖς ἀπ' ὀνόματος. δὶς μὲν οὖν κληθέντα σιωπῆσαι, τὸ δὲ τρίτον ὑπακοῦσαι τῷ καλοῦντι· κἀκεῖνον ἐπιτείνοντα τὴν φωνὴν εἰπεῖν ʻὁπόταν γένῃ κατὰ τὸ Παλῶδες, ἀπάγγειλον ὅτι Πὰν ὁ μέγας τέθνηκε.' τοῦτ' ἀκούσαντας ὁ Ἐπιθέρσης ἔφη πάντας ἐκπλαγῆναι καὶ διδόντων ἑαυτοῖς λόγον εἴτε ποιῆσαι βέλτιον εἴη τὸ προστεταγμένον εἴτε μὴ πολυπραγμονεῖν ἀλλ' ἐᾶν, οὕτως γνῶναι τὸν Θαμοῦν, εἰ μὲν εἴη πνεῦμα, παραπλεῖν ἡσυχίαν ἔχοντα, νηνεμίας δὲ καὶ γαλήνης περὶ τὸν τόπον γενομένης ἀνει-

---

5 v. Timol. 1

---

2 ὁ φίλ. Eus. om. Ω   6 ᾗ G ἢ O om. Eus.   μοχθ. F³α¹x μοχθηρὰ (πονηρὰ D) O Eus.   8 τοῦ θ. Eus.   18 βοῆς ΓJ   22 ἐπιτ. G cum cod. A Eus. -αντα O   ὁπ. Eus. ὅτι ὅταν Ω   23 ταῦτ' Gυ   24 διδ. GXυDJ cum cod. J Eus. -τας O   27 εἰ μ. εἴη Eus. ἐὰν μὲν ἦν Γ ἐὰν μὲν ᾖ O

πεῖν ὃ ἤκουσεν. ὡς οὖν ἐγένετο κατὰ τὸ Παλῶδες, οὔτε πνεύματος ὄντος οὔτε κλύδωνος, ἐκ πρύμνης βλέποντα D *τὸν Θαμοῦν πρὸς τὴν γῆν εἰπεῖν, ὥσπερ ἤκουσεν, ὅτι 'ὁ μέγας Πὰν τέθνηκεν'. οὐ φθῆναι δὲ παυσάμενον αὐτὸν καὶ γενέσθαι μέγαν οὐχ ἑνὸς ἀλλὰ πολλῶν στεναγμὸν ἅμα θαυμασμῷ μεμιγμένον. οἷα δὲ πολλῶν ἀνθρώπων παρόντων ταχὺ τὸν λόγον ἐν Ῥώμῃ σκεδασθῆναι, καὶ τὸν Θαμοῦν γενέσθαι μετάπεμπτον ὑπὸ Τιβερίου Καίσαρος. οὕτω δὲ πιστεῦσαι τῷ λόγῳ τὸν Τιβέριον, ὥστε διαπυνθάνεσθαι καὶ ζητεῖν περὶ τοῦ Πανός· εἰκάζειν δὲ τοὺς περὶ αὐτὸν φιλολόγους συχνοὺς ὄντας τὸν ἐξ Ἑρμοῦ καὶ Πηνελόπης γεγενημένον.' ὁ μὲν οὖν Φίλιππος εἶχε καὶ* E *τῶν παρόντων ἐνίους μάρτυρας Αἰμιλιανοῦ τοῦ γέροντος ἀκηκοότας.*

18. *Ὁ δὲ Δημήτριος ἔφη τῶν περὶ τὴν Βρεττανίαν νήσων εἶναι πολλὰς ἐρήμους σποράδας, ὧν ἐνίας δαιμόνων καὶ ἡρώων ὀνομάζεσθαι· πλεῦσαι δὲ αὐτὸς ἱστορίας καὶ θέας ἕνεκα πομπῇ τοῦ βασιλέως εἰς τὴν ἔγγιστα κειμένην τῶν ἐρήμων ἔχουσαν οὐ πολλοὺς ⟨τοὺς⟩ ἐποικοῦντας ἱεροὺς δὲ καὶ ἀσύλους πάντας ὑπὸ τῶν Βρεττανῶν ὄντας. ἀφικομένου δ' αὐτοῦ νεωστὶ σύγχυσιν μεγάλην περὶ τὸν ἀέρα καὶ διοσημίας πολλὰς γενέσθαι καὶ πνεύματα καταρραγῆναι καὶ πεσεῖν πρηστῆρας· ἐπεὶ δ' ἐλώφησε, λέγειν τοὺς νησιώτας ὅτι τῶν κρεισσόνων τινὸς ἔκλειψις γέγονεν. 'ὡς γὰρ λύχνος* F *ἀναπτόμενος' φάναι 'δεινὸν οὐδὲν ἔχει σβεννύμενος δὲ πολλοῖς λυπηρός ἐστιν, οὕτως αἱ μεγάλαι ψυχαὶ τὰς μὲν ἀναλάμψεις εὐμενεῖς καὶ ἀλύπους ἔχουσιν, αἱ δὲ σβέσεις αὐτῶν καὶ φθοραὶ πολλάκις μέν, ὡς νυνί, πνεύματα καὶ ζάλας τρέφουσι, πολλάκις δὲ λοιμικοῖς πάθεσι τὸν ἀέρα*

---

1 ἃ Eus. 3/4 *Π. ὁ μ.* cod. O Eus. 7 *τῇ P.* Eus. 12 *καὶ* om. Eus. 18 *πομπῆς* Ω corr. Leon. 19 add. Wil. 20 *ἀφιγμένου* Eus. 27 *ἀναλ.* $Π^2$B Eus. *ἀναλήψεις* O 29 *ζάλ.*] *χαλάζας* Eus. *τρ.* Eus. *τρέπουσι* Ω *τὸν* Eus. om. Ω

420 φαρμάττουσιν.' | ἐκεῖ μέντοι μίαν εἶναι νῆσον, ἐν ᾗ τὸν Κρόνον καθεῖρχθαι φρουρούμενον ὑπὸ τοῦ Βριάρεω καθεύδοντα· δεσμὸν γὰρ αὐτῷ τὸν ὕπνον μεμηχανῆσθαι, πολλοὺς δὲ περὶ αὐτὸν εἶναι δαίμονας ὀπαδοὺς καὶ θεράποντας.

19. 'Υπολαβὼν δ' ὁ Κλεόμβροτος 'ἔχω μέν' ἔφη 'καὶ ἐγὼ τοιαῦτα διελθεῖν, ἀρκεῖ δὲ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τὸ μηδὲν ἐναντιοῦσθαι μηδὲ κωλύειν ἔχειν οὕτω ταῦτα. καίτοι τοὺς Στωικούς (St. V. Fr. II 1049)' ἔφη 'γιγνώσκομεν οὐ μόνον κατὰ δαιμόνων ἣν λέγω δόξαν ἔχοντας, ἀλλὰ καὶ θεῶν ὄντων τοσούτων τὸ πλῆθος ἑνὶ χρωμένους ἀιδίῳ καὶ ἀφθάρτῳ· τοὺς δ' ἄλλους καὶ γεγονέναι καὶ
B φθαρήσεσθαι νομίζοντας. 'Επικουρείων (fr. 394) δὲ χλευασμοὺς καὶ γέλωτας οὔτι φοβητέον οἷς τολμῶσι χρῆσθαι καὶ κατὰ τῆς προνοίας μῦθον αὐτὴν ἀποκαλοῦντες. ἡμεῖς δὲ τὴν ἀπειρίαν μῦθον εἶναί φαμεν ἐν κόσμοις τοσούτοις μηδένα λόγῳ θείῳ κυβερνώμενον ἔχουσαν, ἀλλὰ πάντας ἐκ ταὐτομάτου καὶ γεγονότας καὶ συνισταμένους. εἰ δὲ χρὴ γελᾶν ἐν φιλοσοφίᾳ, τὰ εἴδωλα γελαστέον τὰ κωφὰ καὶ τυφλὰ καὶ ἄψυχα, ⟨ἃ⟩ ποιμαίνουσιν ἀπλέτους ἐτῶν περιόδους ἐπιφαινόμενα καὶ περινοστοῦντα πάντη, τὰ μὲν ἔτι ζώντων τὰ δὲ πάλαι κατακαέντων ἢ κατασαπέντων
C ἀπορρυέντα, φλεδόνας καὶ σκιὰς ἕλκοντες εἰς φυσιολογίαν, ἂν δὲ φῇ τις εἶναι δαίμονας οὐ φύσει μόνον ἀλλὰ καὶ λόγοις καὶ †ἀεὶ τὸ σῴζεσθαι καὶ διαμένειν πολὺν χρόνον ἔχοντας, δυσκολαίνοντες.'

20. 'Ρηθέντων δὲ τούτων ὁ 'Αμμώνιος 'ὀρθῶς' ἔφη 'μοι δοκεῖ Θεόφραστος ἀποφήνασθαι 'τί γὰρ κωλύει φωνὴν

---

1 ss. post 941 a scriptum, cf. Adler Diss. Vindob. X 115, 170

---

4 δὲ] γὰρ Γ cum cod. A Eus. 5 — p. 84, 15 προσ... desunt in D 7 κώλυσιν Ω corr. Xyl. 10 τοσ. G²X²JEB τοσοῦτον O 14 οὐκ ἀποκ. F¹ 17 ἐκ ... γεγ. om. Γ 19 ἃ ποιμ. Wy. ποι (vel ποῖ) μένουσιν Ω 21 πάλιν ἀποκ. F¹ 22 ἕλκοντας B 24 καὶ ἀεὶ G om. J καὶ O καὶ ἀ⟨ποδεῖξ⟩ει dub. Po. 25 δυσκ. Emp. -ας Ω

δέξασθαι σεμνὴν καὶ φιλοσοφωτάτην; καὶ γὰρ ἀθετουμένη πολλὰ τῶν ἐνδεχομένων ἀποδειχθῆναι δὲ μὴ δυναμένων ἀναιρεῖ, καὶ τιθεμένη πολλὰ συνεφέλκεται τῶν ἀδυνάτων καὶ ἀνυπάρκτων ***.' *ὃ μέντοι μόνον ἀκήκοα τῶν Ἐπικουρείων λεγόντων πρὸς τοὺς εἰσαγομένους ὑπ'* D *Ἐμπεδοκλέους* (fr. 115. 122) *δαίμονας, ὡς οὐ δυνατὸν εἶναι φαύλους καὶ ἁμαρτητικοὺς ὄντας μακαρίους καὶ μακραίωνας, πολλὴν τυφλότητα τῆς κακίας ἐχούσης καὶ τὸ περιπτωτικὸν τοῖς ἀναιρετικοῖς, εὔηθές ἐστιν. οὕτω γὰρ Ἐπίκουρός τε χείρων Γοργίου φανεῖται τοῦ σοφιστοῦ καὶ Μητρόδωρος Ἀλέξιδος τοῦ κωμῳδοποιοῦ· διπλάσιον γὰρ οὗτος ἔζησε Μητροδώρου, Ἐπικούρου δ' ἐκεῖνος πλέον ἢ ἐπίτριτον. ἄλλως γὰρ ἰσχυρὸν ἀρετὴν καὶ κακίαν ἀσθενὲς λέγομεν, οὐ πρὸς διαμονὴν καὶ διάλυσιν σώματος· ἐπεὶ καὶ τῶν θηρίων πολλὰ ⟨μὲν⟩ δυσκίνητα καὶ νωθρὰ ταῖς ψυχαῖς ὄντα πολλὰ δ' ἀκόλαστα καὶ ἄτακτα τῶν* E *συνετῶν καὶ πανούργων χρόνους ζῇ μακροτέρους. ὅθεν οὐκ εὖ τῷ θεῷ τὴν ἀιδιότητα ποιοῦσιν ἐκ φυλακῆς καὶ διακρούσεως τῶν ἀναιρετικῶν. ἔδει γὰρ ἐν τῇ φύσει τοῦ μακαρίου τὸ ἀπαθὲς καὶ ἄφθαρτον εἶναι μηδεμιᾶς πραγματείας δεόμενον. ἀλλ' ἴσως τὸ λέγειν πρὸς μὴ παρόντας οὐκ εὔγνωμον φαίνεται. πάλιν οὖν ὁ Κλεόμβροτος ἡμῖν ὃν ἄρτι περὶ τῆς μεταστάσεως καὶ φυγῆς τῶν δαιμονίων ἀφῆκε λόγον ἀναλαβεῖν δίκαιός ἐστι.'*

21. *Καὶ ὁ Κλεόμβροτος 'ἀλλὰ θαυμάσαιμ' ἂν' εἶπεν 'εἰ μὴ πολὺ φαίνεται τῶν εἰρημένων ὑμῖν ἀτοπώτερος. καίτοι δοκεῖ φυσιολογίας ἔχεσθαι, καὶ Πλάτων αὐτῷ* F

---

1 *δ. σ.* om. *Γ* 3 *πολ.*] *οὐδὲν* Turn. 4 *δυνατῶν Γ* lac. ind. Po., suppl. e. g. ⟨*εἶναι δοκούντων, λόγῳ δὲ πιστουμένων*⟩. verba Theophrasti esse vidit Wy. 6 *οὐ* om. G 7 *εἶν.*] *ἐστι* A[1p. ras.]x *μακρ.* E *μακρ. εἶναι O* 9 *αἱρετικοῖς ΓJ* 12 *Μητρ.* GXυJ *τοῦ Μητρ. O* 14 *ἀ. λ. οὐ* X[3] *εἶναι* (hoc om. *ΓJ*) *ἀσθενοῦς λεγομένου O* 15 *θηρίων* Wy. *θείων Ω* add. Re. 19 *διακρίσεως* J 26 *ὑμῖν* JX[3] *ἡμῖν O*

παρέσχε τὸ ἐνδόσιμον οὐχ ἁπλῶς ἀποφηνάμενος ἐκ δόξης ⟨δ'⟩ ἀμαυρᾶς [καὶ] ὑπόνοιαν ἐμβαλὼν αἰνιγματώδη μετ' εὐλαβείας· ἀλλ' ὅμως πολλὴ γέγονε κἀκείνου καταβόησις
421 *ὑπὸ τῶν ἄλλων φιλοσόφων. | ἐπεὶ δὲ μύθων καὶ λόγων ἀναμεμιγμένων κρατὴρ ἐν μέσῳ πρόκειται (καὶ ποῦ τις ἂν εὐμενεστέροις ἀκροαταῖς ἐπιτυχὼν ὥσπερ νομίσματα ξενικὰ τούτους δοκιμάσειε τοὺς λόγους;), οὐκ ὀκνῶ χαρίζεσθαι βαρβάρου διήγησιν ἀνδρός, ὃν πλάναις πολλαῖς καὶ μήνυτρα τελέσας μεγάλα περὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν ἀνθρώποις ἀνὰ πᾶν ἔτος ἅπαξ ἐντυγχάνοντα τἄλλα δὲ συνόντα νύμφαις νομάσι καὶ δαίμοσιν, ὡς ἔφασκε, μόλις ἐξανευρὼν ἔτυχον λόγου καὶ φιλοφροσύνης. κάλλιστος μὲν ἦν ὧν εἶδον ἀνθρώπων ὀφθῆναι νόσου τε πάσης ἀπαθὴς*
B *διετέλει, καρπόν τινα πόας φαρμακώδη καὶ πικρὸν ἑκάστου μηνὸς ἅπαξ προσφερόμενος· γλώσσαις δὲ πολλαῖς ἤσκητο χρῆσθαι, πρὸς δ' ἐμὲ τὸ πλεῖστον ἐδώριζεν οὐ πόρρω μελῶν. φθεγγομένου δὲ τὸν τόπον εὐωδία κατεῖχε τοῦ στόματος ἥδιστον ἀποπνέοντος. ἡ μὲν οὖν ἄλλη μάθησις καὶ ἱστορία συνῆν αὐτῷ τὸν πάντα χρόνον· εἰς δὲ μαντικὴν ἐνεπνεῖτο μίαν ἡμέραν ἔτους ἑκάστου καὶ προεθέσπιζε κατιὼν ἐπὶ θάλατταν, ἐπεφοίτων δὲ καὶ δυνάσται καὶ γραμματεῖς βασιλέων εἶτ' ἀπήεσαν. ἐκεῖνος οὖν τὴν μαντικὴν ἀνῆγεν εἰς δαίμονας· πλεῖστον δὲ Δελφῶν λόγον εἶχε καὶ τῶν λεγομένων περὶ τὸν Διόνυσον ἐνταῦθα καὶ*
C *δρωμένων ἱερῶν οὐδενὸς ἀνήκοος ἦν, ἀλλὰ κἀκεῖνα δαιμό-*

---

1 cf. 421 f   22 *ἐκεῖνος* — 86, 6 *παρων.* cit. Euseb. Praep. Evang. V 5

---

1 *οὐ χαλεπῶς* G (*οὐχ ἁ.* in mg. m. 4)   *ἐκ* om. *Γ*   2 add. Leon.   del. Pat.   6 *ἂν* Wy. *ἐν Ω*   7 *δοκιμάσει* GJ *-σεις v*   *οὐκ ὀκνῶ* A[mg.] *οὐχ ὁρῶ O οὐ φθονῶ* Schw.   9 post *θάλασσαν* add. *εὗρον* Jx   11 *συνόντα* Re. *σὺν ταῖς Ω*   *καὶ* — p. 116, 28 *ἀποδ.* desunt in X   14 *διατελεῖ ΓJ*   15 ... *φερόμενος* denuo inc. D   20 *ἀνεπν. Γ*   23 *πλ.* Eus. *ἥδιστον* (*ἥκιστα* cum lac. 12 litt. E) *Ω*   24 *καὶ τῶν* BEus. *καὶ περὶ τῶν O*

νων ἔφασκεν εἶναι πάθη μεγάλα καὶ ταῦτα δὴ τὰ περὶ ⟨τὸν⟩ Πύθωνα. τῷ δ' ἀποκτείναντι μήτ' ἐννέα ἐτῶν μήτ' εἰς τὰ Τέμπη γενέσθαι μετὰ τοῦτο τὴν φυγήν, ἀλλ' ἐκπεσόντ' ἐλθεῖν εἰς ἕτερον κόσμον, ὕστερον δ' ἐκεῖθεν ἐνιαυτῶν μεγάλων ἐννέα περιόδοις ἁγνὸν γενόμενον καὶ Φοῖβον ἀληθῶς κατελθόντα τὸ χρηστήριον παραλαβεῖν τέως ὑπὸ Θέμιδος φυλαττόμενον. οὕτως δ' ἔχειν καὶ τὰ Τυφωνικὰ καὶ τὰ Τιτανικά· δαιμόνων μάχας γεγονέναι πρὸς δαίμονας εἶτα φυγὰς τῶν κρατηθέντων ἢ δίκας ὑπὸ θεοῦ τῶν ἐξαμαρτόντων, οἷα Τυφὼν λέγεται περὶ Ὄσιριν ἐξαμαρτεῖν καὶ Κρόνος περὶ Οὐρανόν, ὧν ἀμαυρότεραι γεγόνασιν D αἱ τιμαὶ παρ' ἡμῖν ἢ καὶ παντάπασιν ἐκλελοίπασι μεταστάντων εἰς ἕτερον κόσμον. ἐπεὶ καὶ Σολύμους πυνθάνομαι τοὺς Λυκίων προσοίκους ἐν τοῖς μάλιστα τιμᾶν τὸν Κρόνον· ἐπεὶ δ' ἀποκτείνας τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν, Ἄρσαλον καὶ Δρύον καὶ Τρωσοβιόν, ἔφυγε καὶ μετεχώρησεν ὁποιδήποτε (τοῦτο γὰρ οὐκ ἔχουσιν εἰπεῖν), ἐκεῖνον μὲν ἀμεληθῆναι, τοὺς δὲ περὶ τὸν Ἄρσαλον σκιρροὺς θεοὺς προσαγορεύεσθαι, καὶ τὰς κατάρας ἐπὶ τούτων ποιεῖσθαι δημοσίᾳ καὶ ἰδίᾳ Λυκίους. τούτοις μὲν οὖν ὅμοια πολλὰ λαβεῖν ἔστιν ἐκ τῶν μυθολογουμένων. 'εἰ δὲ τοῖς νενομισμένοις E τῶν θεῶν ὀνόμασι δαίμονάς τινας καλοῦμεν, οὐ θαυμαστέον' εἶπεν ὁ ξένος· 'ᾧ γὰρ ἕκαστος θεῷ συντέτακται

---

7 ss. cf. 360 f 13 ἐπεὶ — 20 Λυκ. cit. Theodoret. Graec. aff. cur. III 57

---

1 τὰ περὶ E Eus. περὶ *O* add. Schw. 2 Πυθ.] τὴν Πυθίαν Eus. 3 μ. τοῦτο Pat., μ. τὸ E μ. τοῦ *O* om. Eus. 3/4 τὴν ... κόσμον Eus. φυγεῖν αὐτὸν ἐκπ. κόσμ. *Ω* 6 ὡς ἀλ. Eus. καὶ ἐλθόντα *Ω* corr. ex Eus. 7 ἔχ. Eus. -ει *Ω* ὁ δίκας DEus. δικώιοις GvF[1]J δικαιώσεις *O* 12 παρ' ἡμ. Eus. om. *Ω* ἐκλ. Eus. om. *Ω* 15 ἀρχ.] ἀρχηγέτας Eus. 16 Δρ.] ἄρυον Theod. ἄροιον cod. A Eus. ἄρυτον cett. Eus. τρώσοβιν G[4] τροσοβιόν D τόσιβιν Eus. Suid. s. v. τόσοβιν Theod. 17 ἐκ. Eus. Theod. ἐκείνους *Ω* 18 σκ. Theod. σκιροὺς Eus. σκληροὺς *Ω* προσαγορεύοντας B -τες FΠ προσαγορεῦσαι Theod. 19 τούτων Eus. Theod. τούτῳ *Ω* 21 μυθ. GvDJEus. θεολ. *O*

καὶ οὗ τῆς δυνάμεως καὶ τιμῆς μετείληχεν, ἀπὸ τούτου φιλεῖ καλεῖσθαι. καὶ γὰρ ἡμῶν ὁ μέν τίς ἐστι Δῖος ὁ δ' Ἀθήναιος ὁ δ' Ἀπολλώνιος ἢ Διονύσιος ἢ Ἑρμαῖος· ἀλλ' ἔνιοι μὲν ὀρθῶς κατὰ τύχην ἐκλήθησαν, οἱ δὲ πολλοὶ μηδὲν προσηκούσας ἀλλ' ἐνηλλαγμένας ἐκτήσαντο θεῶν παρωνυμίας.''

22. *Σιωπήσαντος δὲ τοῦ Κλεομβρότου πᾶσι μὲν ὁ λόγος ἐφάνη θαυμαστός, τοῦ δ' Ἡρακλέωνος πυθομένου πῇ*
F *ταῦτα προσήκει Πλάτωνι καὶ πῶς ἐκεῖνος τὸ ἐνδόσιμον τῷ λόγῳ τούτῳ παρέσχεν, ὁ Κλεόμβροτος 'εὖ μνημονεύεις' εἶπεν 'ὅτι τὴν μὲν ἀπειρίαν αὐτόθεν ἀπέγνω τῶν κόσμων, |*
422 *περὶ δὲ πλήθους ὡρισμένου διηπόρησε, καὶ μέχρι τῶν πέντε τοῖς ὑποτιθεμένοις κατὰ στοιχεῖον ἕνα κόσμον ἐπιχωρήσας τὸ εἰκὸς αὐτὸς ἑαυτὸν ἐφ' ἑνὸς ἐτήρησεν. καὶ δοκεῖ τοῦτο Πλάτωνος ἴδιον εἶναι, τῶν ἄλλων σφόδρα φοβηθέντων τὸ πλῆθος, ὡς τοὺς ἐνὶ τὴν ὕλην μὴ ὁρίσαντας ἀλλ' ἐκβάντας εὐθὺς ἀορίστου καὶ χαλεπῆς ἀπειρίας ὑπολαμβανούσης'. 'ὁ δὲ ξένος' ἔφην ἐγώ 'περὶ πλήθους κόσμων ὥριζεν ἢ Πλάτων ἤ, ὅτε συνεγένου τῷ ἀνδρὶ τούτῳ, οὐδὲ διεπειράθης;' 'ἀλλ' οὐκ ἔμελλον' εἶπεν ὁ Κλεόμβροτος 'εἰ μηδὲν ἄλλο, τῶν περὶ ταῦτα λιπαρὴς εἶναι καὶ*
B *πρόθυμος ἀκροατὴς ἐνδιδόντος ἑαυτὸν ἵλεων καὶ παρέχοντος; ἔλεγε δὲ μήτ' ἀπείρους μήθ' ἕνα μήτε πέντε κόσμους, ἀλλὰ τρεῖς καὶ ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατὸν εἶναι συντεταγμένους κατὰ σχῆμα τριγωνοειδές, οὗ πλευρὰν ἑκάστην ἑξήκοντα κόσμους ἔχειν· τριῶν δὲ τῶν λοιπῶν*

9 ss. cf. Plato Tim. 55 c d; cf. 389 f 430 b   23 ss. cf. Procl. in Tim. p. 138 b

1 *καὶ . . . μετ.* Eus. *καὶ παρ' οὗ δυνάμεως καὶ τιμῆς εἴληχεν* Ω   2 *Δῖος* Eus. *Δίιος* Ω   4 *μὲν οὖν* FΠB   8 *πῇ* Turn. *μὴ* Ω   9 *προσήκ.* Vat. Reg. Gr. 80 *-ειν* O   11 *τὸν κόσμον* G[1]vD   16 *φοβηθέντος* Pat.   *ἐνὶ* Wy. *ἐπὶ* Ω   19 *ἤ* Xyl. *ἢ* Ω   *ἢ ὅτε συν.* Xyl. in vers. Lat. *ὅθεν εὖ* (eorum loco lac. 5 litt. E) *ἐγένου* Ω   , *τούτων* Michael   21 *τῶν* Mez. *τῷ* Ω   25 *κατὰ* om. FΠB   *οὗ — 26 λοιπ.* om. G in mg. add. G[4]

ἕκαστον ἱδρῦσθαι κατὰ γωνίαν, ἅπτεσθαι δὲ τοὺς ἐφεξῆς ἀλλήλων ἀτρέμα περιιόντας ὥσπερ ἐν χορείᾳ· τὸ δ' ἐντὸς ἐπίπεδον τοῦ τριγώνου κοινὴν ἑστίαν εἶναι πάντων, καλεῖσθαι δὲ πεδίον ἀληθείας, ἐν ᾧ τοὺς λόγους καὶ τὰ εἴδη καὶ τὰ παραδείγματα τῶν γεγονότων καὶ τῶν γενησομένων ἀκίνητα κεῖσθαι, καὶ περὶ αὐτὰ τοῦ αἰῶνος ὄντος οἷον
ἀπορροὴν ἐπὶ τοὺς κόσμους φέρεσθαι τὸν χρόνον. ὄψιν δὲ C
τούτων καὶ θέαν ψυχαῖς ἀνθρωπίναις ἅπαξ ἐν ἔτεσι μυρίοις ὑπάρχειν, ἂν γ' εὖ βιώσωσι· καὶ τῶν ἐνταῦθα τελετῶν τὰς ἀρίστας ἐκείνης ὄνειρον εἶναι τῆς ἐποπτείας καὶ τελετῆς· καὶ τοὺς λόγους ἀναμνήσεως ἕνεκα τῶν ἐκεῖ φιλοσοφεῖσθαι καλῶν ἢ μάτην περαίνεσθαι. ταῦτ'' ἔφη 'περὶ τούτων μυθολογοῦντος ἤκουον ἀτεχνῶς καθάπερ ἐν τελετῇ καὶ μυήσει, μηδεμίαν ἀπόδειξιν τοῦ λόγου μηδὲ πίστιν ἐπιφέροντος.'

23. Κἀγὼ τὸν Δημήτριον προσαγορεύσας 'πῶς ἔχει' ἔφην 'τὰ τῶν μνηστήρων ἔπη τὸν Ὀδυσσέα θαυμασάντων
τὸ τόξον μεταχειριζόμενον;' ὑπομνησθέντος δὲ τοῦ Δημη- D
τρίου 'ταῦτ'' ἔφην 'ἐπέρχεται κἀμοὶ περὶ τοῦ ξένου εἰπεῖν (φ 397)

'ἦ τις θηητὴρ καὶ ἐπίκλοπος ἔπλετο'

δογμάτων δὲ καὶ λόγων παντοδαπῶν, καὶ πολυπλανὴς ἐν γράμμασι καὶ οὐ βάρβαρος ἀλλ' Ἕλλην γένος ἦν, πολλῆς Ἑλληνίδος μούσης ἀνάπλεως. ἐλέγχει δ' αὐτὸν ὁ τῶν κόσμων ἀριθμὸς οὐκ ὢν Αἰγύπτιος οὐδ' Ἰνδὸς ἀλλὰ Δωριεὺς ἀπὸ Σικελίας, ἀνδρὸς Ἱμεραίου τοὔνομα Πέτρωνος. αὐτοῦ μὲν ἐκείνου βιβλίδιον οὐκ ἀνέγνων οὐδ' οἶδα διασῳζόμενον, Ἵππυς δ' ὁ Ῥηγῖνος (fr. 6 M.), οὗ μέμνηται Φανίας ὁ Ἐρέσιος (fr. 22 M.), ἱστορεῖ δόξαν εἶναι ταύτην
Πέτρωνος καὶ λόγον, ὡς ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα καὶ τρεῖς E

5 τῶν[2] om. GvFJB 7 κόσμ. E χρόνους O 11 ἀναμν. Wy. ἀνέμνησας J -σεν O 12 ἔφη Mez. ἔφην Ω 21 θηρητὴρ Ω 22 δὲ] τε ss. G[4]J δὴ Pat. 27 μὲν ⟨οὖν⟩ Po. 29 αἱρέσιος Ω corr. Xyl.

κόσμους ὄντας ἁπτομένους δ' ἀλλήλων κατὰ στοιχεῖον· ὅ τι δὲ τοῦτ' ἐστί, τὸ κατὰ στοιχεῖον ἅπτεσθαι, μὴ προσδιασαφῶν μηδ' ἄλλην τινὰ πιθανότητα προσάπτων.' ὑπολαβὼν δ' ὁ Δημήτριος 'τίς δ' ἄν' εἶπεν 'ἐν τοιούτοις πράγμασιν εἴη πιθανότης, ὅπου καὶ Πλάτων οὐδὲν εἰπὼν εὔλογον οὐδ' εἰκὸς οὕτω κατέβαλε τὸν λόγον;' καὶ ὁ Ἡρακλέων 'ἀλλὰ μὴν ὑμῶν' ἔφη 'τῶν γραμματικῶν ἀκούομεν εἰς Ὅμηρον (O 187) *⟨ἀν⟩αγόντων τὴν δόξαν, ὡς ἐκείνου τὸ πᾶν εἰς πέντε κόσμους διανέμοντος, οὐρανὸν*
F *ὕδωρ ἀέρα γῆν ὄλυμπον. ὧν τὰ μὲν δύο κοινὰ καταλείπει, γῆν μὲν τοῦ κάτω παντὸς οὖσαν ὄλυμπον δὲ τοῦ ἄνω παντός· οἱ δ' ἐν μέσῳ τρεῖς τοῖς τρισὶ θεοῖς ἀπεδόθησαν. οὕτω δὲ καὶ Πλάτων* (Tim. 31a) *ἔοικε τὰ κάλλιστα καὶ πρῶτα σωμάτων εἴδη καὶ σχήματα συννέμων ταῖς τοῦ*
423 *ὅλου διαφοραῖς | πέντε κόσμους καλεῖν, τὸν γῆς τὸν ὕδατος τὸν ἀέρος τὸν πυρός, ἔσχατον δὲ τὸν περιέχοντα τούτους, ᾧ τὸ τοῦ δωδεκαέδρου πολύχυτον καὶ πολύτρεπτον ὡς μάλιστα δὴ ταῖς ψυχικαῖς περιόδοις καὶ κινήσεσι πρέπον σχῆμα καὶ συναρμόττον ἀπέδωκε.' καὶ ὁ Δημήτριος 'Ὅμηρον' ἔφη 'τί κινοῦμεν ἐν τῷ παρόντι; μύθων γὰρ ἅλις. Πλάτων δὲ πολλοῦ δεῖ τὰς πέντε τοῦ κόσμου διαφορὰς πέντε κόσμους προσαγορεύειν, ἐν οἷς τε μάχεται τοῖς ἀπείρους κόσμους ὑποτιθεμένοις, αὐτὸς ἤδη φησὶ δοκεῖν ἕνα τοῦτον εἶναι μονογενῆ τῷ θεῷ καὶ ἀγαπητόν, ἐκ τοῦ*
B *σωματοειδοῦς παντὸς ὅλον καὶ τέλειον καὶ αὐτάρκη γεγενημένον. ὅθεν ἄν τις καὶ θαυμάσειεν, ὅτι τἀληθὲς εἰπὼν αὐτὸς ἑτέροις ἀπιθάνου καὶ λόγον οὐκ ἐχούσης ἀρχὴν*

---

9 cf. 390 c 13 ss. cf. 390 a 387 b

---

1 δ' om. G[1] 2 δὲ G[1]D δὴ *O* τὸ G[4]E om. *O* 4 δ' ὁ Bern. δὲ *Ω* 5 ad *πράγμ.* cf. p. 103, 2 105, 25 *προστάγμασιν* G 6 *κατέβ.* ss. G[3]; E Leon. *κατέλαβε* *O* 8 add. Stegm. 12 *ἀπέδοσαν* GvD(in ras.)J 17 ᾧ τὸ Pat. ᾧ τὸν F[3] ᾧ GvF[1]J ὃ D τὸν *O* ὡς] ᾧ AB ὃ E 18 *ψυχαῖς* ΓJα 23 *αὐτὸς ἤδη* Schw. *αὕτη δὴ* *Ω*

παρέσχε διανομῆς. τὸ μὲν γὰρ ἕνα μὴ φυλάξαι κόσμον εἶχεν ἁμωσγέπως ὑπόθεσιν τὴν τοῦ παντὸς ἀπειρίαν, τὸ δ' ἀφωρισμένως ποιῆσαι τοσούτους καὶ μήτε πλείους τῶν πέντε μήτ' ἐλάττους κομιδῇ παράλογον καὶ πάσης πιθανότητος ἀπηρτημένον, εἰ μή τι σὺ λέγεις' ἔφη πρὸς ἐμὲ βλέψας. κἀγώ 'δοκεῖ γὰρ οὕτως' ἔφην 'ἀφέντας ἤδη τὸν περὶ χρηστηρίων λόγον ὡς τέλος ἔχοντα μεταλαμβάνειν ἕτερον τοσοῦτον;' 'οὐκ ἀφέντας' εἶπεν ὁ Δημήτριος 'ἐκεῖ- C νον, ἀλλὰ μὴ παρελθόντας τοῦτον ἀντιλαμβανόμενον ἡμῶν. οὐ γὰρ ἐνδιατρίψομεν, ἀλλ' ὅσον ἱστορῆσαι τὴν πιθανότητα θιγόντες αὐτοῦ μέτιμεν ἐπὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς ὑπόθεσιν.'

24. 'Πρῶτον τοίνυν' ἔφην ἐγώ 'τὰ κωλύοντα ποιεῖν κόσμους ἀπείρους οὐκ ἀπείργει πλείονας ἑνὸς ποιεῖν. καὶ γὰρ θεὸν ἔστιν εἶναι καὶ μαντικὴν καὶ πρόνοιαν ἐν πλείοσι κόσμοις καὶ τὸ μικροτάτην ⟨μὲν⟩ τύχην παρεμπίπτειν, τὰ δὲ πλεῖστα καὶ μέγιστα τάξει λαμβάνειν γένεσιν καὶ μεταβολήν, ὧν οὐδὲν ἡ ἀπειρία δέχεσθαι πέφυκεν. ἔπειτα τῷ λόγῳ μᾶλλον ἕπεται τὸ τῷ θεῷ μὴ μονογενῆ μηδ' ἔρημον εἶναι τὸν κόσμον. ἀγαθὸς γὰρ ὢν τελέως D οὐδεμιᾶς ἀρετῆς ἐνδεής ἐστιν, ἥκιστα δὲ τῶν περὶ δικαιοσύνην καὶ φιλίαν· κάλλισται γὰρ αὗται καὶ θεοῖς πρέπουσαι. μάτην δ' οὐδὲν ἔχειν οὐδ' ἄχρηστον θεὸς πέφυκεν. εἰσὶν οὖν ἐκτὸς ἕτεροι θεοὶ καὶ κόσμοι, πρὸς οὓς χρῆται ταῖς κοινωνικαῖς ἀρεταῖς· οὐ γὰρ πρὸς αὑτὸν οὐδὲ μέρος αὑτοῦ χρῆσίς ἐστι δικαιοσύνης ἢ χάριτος ἢ χρηστότητος ἀλλὰ πρὸς ἄλλους. ὥστ' οὐκ εἰκὸς ἄφιλον οὐδ' ἀγείτονα τόνδ' οὐδ' ἄμικτον ἐν ἀπείρῳ κενῷ τὸν κόσμον σαλεύειν.

---

1 διαν. Po. lac. 7 litt. E δι' αὐτῆς *O* 2 ἐπήρειαν *Γ* (ἀπειρ. ss. G[2]) J 6/7 τῶν π. τῶν χ. J τὸν π. τ. χ. G 7 μεταλαβεῖν G 9/10 ἀλλὰ . . . ἡμῶν lac. 50 litt. E 14 κόσμ. — ποιεῖν om. G in mg. add. G[4] 15 θεὸν Schw. ὅσον *Ω* 16 add. Si. 17 τάξ. *Γ*J -ιν *O* λαμβ. Basil. -νει *Ω* 21 τῶν G τῷ vel τὸ *O* 22 αὑτ. Turn. αὐτῷ *Ω* 24 οὓς Turn. οἷς *Ω* 25 οὐ] οὐδὲ *Π*B 27 τόνδ'] τὸν GvD τὸν θεὸν Si.

*ἐπεὶ καὶ τὴν φύσιν ὁρῶμεν ⟨τὰ⟩ καθ' ἕκαστα γένεσιν καὶ
εἴδεσιν οἷον ἀγγείοις ἢ περικαρπίοις σπέρματα περιέχου-*
E *σαν· οὐδὲν γὰρ ἐν ἀριθμῷ τῶν ὄντων ἔστιν, οὗ γε μὴ
λόγος ὑπάρχει κοινός, οὐδὲ τυγχάνει τῆς τοιᾶσδε προση-
γορίας ὃ μὴ κοινῶς ποιὸν ⟨ἢ⟩ ἰδίως ἐστίν. ὁ δὲ κόσμος
οὐ λέγεται κοινῶς εἶναι ποιός· ἰδίως τοίνυν ποιός ἐστιν
ἐκ διαφορᾶς τῆς πρὸς ἄλλα συγγενῆ καὶ ὁμοειδῆ γεγονὼς
τοιοῦτος. εἰ γὰρ οὔτ' ἄνθρωπος εἷς οὔθ' ἵππος ἐν τῇ
φύσει γέγονεν οὔτ' ἄστρον οὔτε θεὸς οὔτε δαίμων, τί
κωλύει μηδὲ κόσμον ἕνα τὴν φύσιν ἔχειν ἀλλ' ἢ πλείονας;
ὁ γὰρ λέγων, ὅτι καὶ γῆν μίαν ἔχει καὶ θάλατταν, ἐμφανές
τι παρορᾷ τὸ τῶν ὁμοιομερῶν· τήν τε γὰρ γῆν εἰς ὁμώ-*
F *νυμα μέρη καὶ τὴν θάλατταν ὡσαύτως διαιροῦμεν, τοῦ
δὲ κόσμου μέρος οὐκέτι κόσμος ἀλλ' ἐκ διαφόρων φύσεων*
424 *συνέστηκε.* | (25.) *καὶ μὴν ὅ γε μάλιστα φοβηθέντες
ἔνιοι καταναλίσκουσιν τὴν ὕλην εἰς τὸν κόσμον ἅπασαν,
ὡς μηδὲν ὑπολειπόμενον ἐκτὸς ἐνστάσεσιν ἢ πληγαῖς δια-
ταράττοι τὴν τοῦδε σύστασιν, οὐκ ὀρθῶς ἔδεισαν. πλειό-
νων γὰρ ὄντων κόσμων ἰδίᾳ δ' ἑκάστου συνειληχότος
οὐσίᾳ καὶ ὕλῃ μέτρον ὡρισμένον ἐχούσῃ καὶ πέρας, οὐδὲν
ἄτακτον οὐδ' ἀκατακόσμητον οἷον περίττωμα λειφθήσεται
προσπῖπτον ἔξωθεν. ὁ γὰρ περὶ ἕκαστον λόγος ἐγκρατὴς
ὢν τῆς συννενεμημένης ὕλης οὐδὲν ἔκφορον ἐάσει καὶ
πλανώμενον ἐμπεσεῖν εἰς ἄλλον οὐδ' εἰς ἑαυτὸν ἐξ ἄλλου
διὰ τὸ μήτε πλῆθος ἀόριστον καὶ ἄπειρον τὴν φύσιν ἔχειν*
B *μήτε κίνησιν ἄλογον καὶ ἄτακτον. εἰ δὲ καί τις ἀπορροὴ
φέρεται πρὸς ἑτέρους ἀφ' ἑτέρων, ὁμόφυλον ⟨εἰκὸς⟩*

---

1 add. Anon. 2 *περικαρποῖς* vel *περὶ κ.* Γ *σπέρματος* Ω corr. Re. 3 *οὗ γε μὴ* Wy. *οὐδὲ μὴ* ΓJ *οὐδὲ μὴν* O 5 add. Madv. 6 *κοιν. . . . ἰδ.*] *κοινὸς εἰ. ποῖοι* (-ος D) *δ' ὡς* Ω corr. Wy. Emp. Madv. *ποιὸς . . . τοίνυν*] lac. 17 litt. E 7 *ἄλλας συγγενοῦς κ. ὁμοειδὴς* D *ἄλλας* (vel *ἄλληλα*) *συγγενὴς κ. μονοειδὴς* O corr. Wy. 8 *ἵππος εἷς* J 16 *εἰς ἕνα τὸν* Herw. 17 *ὑπολ.* Turn. *-ομένην* Ω 22 *λόγον* Ω (om. *υ*) corr. Turn. 26 *ἀπορρυῆ* Γ (*ἀ. καὶ* G[s]) *ἀλόγως ἀπορρυεῖσα* J 27 add. Bern.

εἶναι καὶ προσηνῆ καὶ πᾶσιν ἠπίως ἐπιμιγνυμένην ὥσπερ αἱ τῶν ἀστέρων αὐγαὶ καὶ συγκράσεις, αὐτούς τε τέρπεσθαι καθορῶντας ἀλλήλους εὐμενῶς, θεοῖς τε πολλοῖς καὶ ἀγαθοῖς καθ' ἕκαστον οὖσι παρέχειν ἐπιμιξίας καὶ φιλοφροσύνας. ἀδύνατον γὰρ οὐδέν ἐστι τούτων οὔτε μυθῶδες οὔτε παράλογον, εἰ μὴ νὴ Δία τὰ τοῦ Ἀριστοτέλους (de caelo 276 a 18 ss.) ὑπόψονταί τινες ὡς φυσικὰς αἰτίας ἔχοντα. τῶν γὰρ σωμάτων ἑκάστου τόπον οἰκεῖον ἔχοντος, ὥς φησιν, ἀνάγκη τὴν γῆν πανταχόθεν ἐπὶ τὸ μέσον φέρεσθαι καὶ τὸ ὕδωρ ἐπ' αὐτῆς διὰ βάρος ὑφιστά- C μενον τοῖς κουφοτέροις. ἂν οὖν πλείονες ὦσι κόσμοι, συμβήσεται τὴν γῆν πολλαχοῦ μὲν ἐπάνω τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ ἀέρος κεῖσθαι πολλαχοῦ δ' ὑποκάτω· καὶ τὸν ἀέρα καὶ τὸ ὕδωρ ὁμοίως πῇ μὲν ἐν ταῖς κατὰ φύσιν χώραις ὑπάρχειν, πῇ δ' ἐν ταῖς παρὰ φύσιν· ὧν ἀδυνάτων ὄντων, ὡς οἴεται, μήτε δύο μήτε πλείονας εἶναι κόσμους, ἀλλ' ἕνα τοῦτον ἐκ τῆς οὐσίας ἁπάσης συγκείμενον, ἱδρυμένον κατὰ φύσιν, ὡς προσήκει ταῖς τῶν σωμάτων διαφοραῖς. (26.) ἀλλὰ καὶ ταῦτα πιθανῶς μᾶλλον ἢ ἀληθῶς εἴρηται· σκόπει δ' οὕτως' ἔφην 'ὦ φίλε Δημήτριε. τῶν γὰρ σωμάτων τὰ μὲν ἐπὶ τὸ μέσον καὶ κάτω κινεῖσθαι λέγων τὰ D δ' ἀπὸ τοῦ μέσου καὶ ἄνω τὰ δὲ περὶ τὸ μέσον καὶ κύκλῳ, πρὸς τί λαμβάνει τὸ μέσον; οὐ δήπου πρὸς τὸ κενόν· οὐ γάρ ἐστι κατ' αὐτόν. καθ' οὓς δ' ἔστιν, οὐκ ἔχει μέσον, ὥσπερ οὐδὲ πρῶτον οὐδ' ἔσχατον· πέρατα γὰρ ταῦτα, τὸ δ' ἄπειρον καὶ ἀπεράτωτον. εἰ δὲ καὶ βιάσαιτό τις

19 ss. cf. 925 f 1054 b; Adler l. c. p. 131 ss.

1 ἠπ. D οἰκείως *O* 2 αὐγ.] αὗται GvD καὶ eras. G[1] 6 οὐδὲ παρ. vFDΠ τ. τ. ἀρ. JAld. τοῦ (τοῖς Π[2]B) ἀρ. *O* 7 φ. αἰ.] φυσικὰς ΓG[3] -κῶς G[2]J (λείπει τὸν λόγον G[3 mg.]) 10 αὐτῇ Schw. 15 πῇ δ' . . . φύσιν B om. *O* ὧ. ἀ. ὄ.] πῇ δ' οὕτων (!) ὄντων J 20 ἔφην BE ἔφη *O* 24 οὓς Xyl. in vers., οὗ *Ω* 26 καὶ[1] om. GvDJ

αὐτὸν λόγου βίᾳ κενοῦ μέσον ἀπείρου τι ὁμολογῆσαι, τίς
ἡ πρὸς τοῦτο γιγνομένη τῶν κινήσεων διαφορὰ τοῖς
σώμασι; οὔτε γὰρ ἐν τῷ κενῷ δύναμίς ἐστι ⟨κρατοῦσα⟩
τῶν σωμάτων οὔτε τὰ σώματα προαίρεσιν ἔχει καὶ
ὁρμήν, ᾗ τοῦ μέσου γλίχεται καὶ πρὸς τοῦτο συντείνει
E πανταχόθεν. ἀλλ' ὁμοίως ἄπορόν ἐστιν ἀψύχων σωμάτων
πρὸς ἀσώματον χώραν καὶ ἀδιάφορον ἢ φορὰν ἐξ αὐτῶν
ἢ ὁλκὴν ὑπ' ἐκείνης γιγνομένην νοῆσαι. λείπεται τοίνυν
τὸ μέσον οὐ τοπικῶς ἀλλὰ σωματικῶς λέγεσθαι. τοῦδε
γὰρ τοῦ κόσμου μίαν ἐκ πλειόνων σωμάτων καὶ ἀνομοίων
ἑνότητα καὶ σύνταξιν ἔχοντος αἱ διαφοραὶ τὰς κινήσεις
ἄλλοις πρὸς ἄλλα ποιοῦσιν ἐξ ἀνάγκης. δῆλον δὲ τῷ μετα-
κοσμούμενα ταῖς οὐσίαις ἕκαστα καὶ τὰς χώρας ἅμα συμ-
μεταβάλλειν· αἱ μὲν γὰρ διακρίσεις ἀπὸ τοῦ μέσου τὴν
ὕλην αἰρομένην ἄνω κύκλῳ διανέμουσιν· αἱ δὲ συγκρίσεις
F καὶ πυκνώσεις πιέζουσι κάτω πρὸς τὸ μέσον καὶ συνε-
λαύνουσι. (27.) περὶ ὧν οὐκ ἀναγκαῖον ἐνταῦθα πλείοσι
λόγοις χρῆσθαι. ἣν γὰρ ἄν τις ὑπόθηται τῶν παθῶν
τούτων καὶ μεταβολῶν αἰτίαν εἶναι δημιουργόν, αὕτη
συνέξει τῶν κόσμων ἕκαστον ἐν ἑαυτῷ. καὶ γὰρ γῆν καὶ
425 θάλατταν ἕκαστος ἔχει κόσμος· | ἔχει γὰρ καὶ μέσον
ἕκαστος ἴδιον καὶ πάθη σωμάτων καὶ μεταβολὰς καὶ
φύσιν καὶ δύναμιν, ⟨ἣ⟩ σῴζει καὶ φυλάττει κατὰ χώραν
ἕκαστον. τοῦ μὲν γὰρ ἐκτός, εἴτ' οὐδέν ἐστιν εἴτε κενὸν

---

12 ss. cf. 123 a

---

1 λόγῳ Ω corr. Emp.   κεν. μ. Wy. κινούμενον Ω   ἀπ. Emp. ἄπειρον Ω   ἀπ. . . . τίς lac. 21 litt. E   τι ὁμ. Xyl. τολμῆσαι Ω   τίς] τι DJ   τίς ⟨ἂν φαίνοιτο⟩ Schw. (lac. 5 litt. B)   2 τοῦτον GvJ   3 add. Wil.   4 τῶν om. J   5 ἥ J ἧ GDE ᾗ O   6 ὁμ. Madv. ὅμως Ω   7 χώρ. Mez. χωρεῖν Ω   διάφ. J   12 ἄλλοις πρ. ἄλ. Pat. ἄλλους (ἄλλας DEB) πρ. ἄλλας (ἄλλους G) Ω   τὸ G¹vFJΠ   16 μέτρον GvDJ   18 ἥ vel ἧ GvD   19 μετ. G τῶν μετ. O   20 τὸν κόσμον Ω corr. Re.   23 add. Mez.

ἄπειρον, οὐχ ὑπάρχει μέσον, ὡς εἴρηται· πλειόνων δὲ
κόσμων ὄντων καθ' ἕκαστόν ἐστιν ἴδιον μέσον· ὥστε
κίνησις ἰδία τοῖς μὲν ἐπὶ τοῦτο τοῖς δ' ἀπὸ τούτου τοῖς
δὲ περὶ τοῦτο, καθάπερ αὐτοὶ διαιροῦσιν. ὁ δ' ἀξιῶν
πολλῶν μέσων ὄντων ἐφ' ἓν μόνον ὠθεῖσθαι τὰ βάρη
πανταχόθεν οὐδὲν διαφέρει τοῦ πολλῶν ὄντων ἀνθρώπων
ἀξιοῦντος εἰς μίαν φλέβα τὸ πανταχόθεν αἷμα συρρεῖν καὶ
μιᾷ μήνιγγι τοὺς πάντων ἐγκεφάλους περιέχεσθαι, δεινὸν
ἡγούμενος, εἰ τῶν φυσικῶν σωμάτων οὐ μίαν ἅπαντα τὰ B
στερρὰ καὶ μίαν τὰ μανὰ χώραν ἐφέξει. καὶ γὰρ οὗτος
ἄτοπος ἔσται κἀκεῖνος ἀγανακτῶν, εἰ τὰ ὅλα τοῖς αὑτῶν
μέρεσι χρῆται τὴν κατὰ φύσιν θέσιν ἔχουσιν ἐν ἑκάστῳ
καὶ τάξιν. ἐκεῖνο γὰρ ἦν ἄτοπον, εἴ τις ἔλεγε κόσμον
εἶναι τὸν ἐν αὑτῷ ⟨μέσην τὴν⟩ σελήνην ἔχοντα καθάπερ
ἄνθρωπον ἐν ταῖς πτέρναις τὸν ἐγκέφαλον φοροῦντα καὶ
τὴν καρδίαν ἐν τοῖς κροτάφοις. τὸ δὲ πλείονας ποιοῦντας
χωρὶς ἀλλήλων κόσμους ἅμα τοῖς ὅλοις τὰ μέρη συναφ-
ορίζειν καὶ συνδιαιρεῖν οὐκ ἄτοπον· ἡ γὰρ ἐν ἑκάστῳ γῆ
καὶ θάλασσα καὶ οὐρανὸς κείσεται κατὰ φύσιν ὡς προσήκει, C
τό τ' ἄνω καὶ κάτω καὶ κύκλῳ καὶ μέσον οὐ πρὸς ἄλλον οὐδ'
ἐκτὸς ἀλλ' ἐν ἑαυτῷ καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἔχει τῶν κόσμων
ἕκαστος. (28.) ὃν μὲν γὰρ ἔξω τοῦ κόσμου λίθον ὑποτί-
θενταί τινες οὔτε μονῆς εὐπόρως παρέχει νόησιν οὔτε
κινήσεως. πῶς γὰρ ἢ μενεῖ βάρος ἔχων ἢ κινήσεται πρὸς
τὸν κόσμον, ὥσπερ τὰ λοιπὰ βάρη, μήτε μέρος ὢν αὐτοῦ
μήτε συντεταγμένος εἰς τὴν οὐσίαν; γῆν δ' ἐν ἑτέρῳ
κόσμῳ περιεχομένην καὶ συνδεδεμένην οὐκ ἔδει διαπορεῖν
ὅπως οὐκ ἐνταῦθα μεταχωρεῖ διὰ βάρος ἀπορραγεῖσα τοῦ
ὅλου, τὴν φύσιν ὁρῶντας καὶ τὸν τόνον ὑφ' οὗ συνέχεται D

---

4 ss. cf. 928 a   15 cf. (Demosth.) VII 45

---

1 οὐχ ὑπ. Pat. οὐ παρέχει (συμπ. J) Ω   3 ⟨καὶ⟩ κίν. Pat.   6 τοῦ τὸ π. Dυ τοῦδε π. J   14 add. Wil.   23 παρέχειν ὄνησιν ΓJ¹α   οὐδὲ κιν. ΓJ   26 γῆν Turn. τὴν Ω   28 τοῦ ὅ.] δι' ὅ. Γ

τῶν μερῶν ἕκαστον. ἐπεὶ μὴ πρὸς τὸν κόσμον ἀλλ' ἐκτὸς αὐτοῦ τὸ κάτω καὶ ἄνω λαμβάνοντες ἐν ταῖς αὐταῖς ἀπορίαις Ἐπικούρῳ (fr. 299) *γενησόμεθα κινοῦντι τὰς ἀτόμους ἁπάσας εἰς τοὺς ὑπὸ πόδας τόπους, ὥσπερ ἢ τοῦ κενοῦ πόδας ἔχοντος ἢ τῆς ἀπειρίας ἐν αὐτῇ κάτω τε καὶ ἄνω διανοῆσαι διδούσης. διὸ καὶ Χρύσιππον* (fr. 551) *ἔστι θαυμάζειν, μᾶλλον δ' ὅλως διαπορεῖν, ὅ τι δὴ παθὼν τὸν κόσμον ἐν μέσῳ φησὶν ἱδρῦσθαι καὶ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ τὸν μέσον τόπον ἀιδίως κατειληφυῖαν οὐχ ἥκιστα τούτῳ*
E *συνεργεῖν πρὸς τὴν διαμονὴν καὶ οἱονεὶ ἀφθαρσίαν. ταυτὶ γὰρ ἐν τῷ τετάρτῳ περὶ Δυνατῶν λέγει, μέσον τε τοῦ ἀπείρου τόπον οὐκ ὀρθῶς ὀνειρώττων ἀτοπώτερόν τε τῆς διαμονῆς τοῦ κόσμου τῷ ἀνυπάρκτῳ μέσῳ τὴν αἰτίαν ὑποτιθείς· καὶ ταῦτα πολλάκις εἰρηκὼς ἐν ἑτέροις, ὅτι ταῖς εἰς τὸ αὐτῆς μέσον ἡ οὐσία καὶ ταῖς ἀπὸ τοῦ αὐτῆς μέσου διοικεῖται καὶ συνέχεται κινήσεσι.'*

29. *Καὶ μὴν τά γ' ἄλλα τῶν Στωικῶν* (St. V. Fr. II 632) *τίς ἂν φοβηθείη πυνθανομένων πῶς εἱμαρμένη μία μενεῖ καὶ πρόνοια καὶ οὐ πολλοὶ Δίες καὶ Ζῆνες ἔσονται πλειόνων ὄντων κόσμων; πρῶτον μὲν γὰρ εἰ τὸ πολλοὺς εἶναι Δίας καὶ Ζῆνας ἄτοπόν ἐστι, πολλῷ δήπουθεν ἔσται τὰ ἐκείνων ἀτοπώτερα· καὶ γὰρ ἡλίους καὶ σελήνας καὶ*
F *Ἀπόλλωνας καὶ Ἀρτέμιδας καὶ Ποσειδῶνας ἐν ἀπείροις κόσμων περιόδοις ἀπείρους ποιοῦσιν. ἔπειτα τίς ἀνάγκη πολλοὺς εἶναι Δίας, ἂν πλείονες ὦσι κόσμοι, καὶ μὴ καθ' ἕκαστον ἄρχοντα πρῶτον καὶ ἡγεμόνα τοῦ ὅλου θεὸν*
426 *ἔχοντα καὶ νοῦν καὶ λόγον, | οἷος ὁ παρ' ἡμῖν κύριος ἁπάντων καὶ πατὴρ ἐπονομαζόμενος; ἢ τί κωλύσει τῆς τοῦ Διὸς*

---

1 ss. cf. 1054 b   6 ss. cf. 1054 c

---

6 *καὶ ἄνω* — p. 96, 13 *πρὸς* desunt in D   9 *τούτῳ* Turn. -*ων* vF[1] *τοῦτον* O   10 *συνεργ.* Pat. *συνείργεσθαι* Ω   14 *ὑποθεὶς* ΓJE   15 *ἀπὸ τῆς αὐτῆς* ΓJ   22 *καὶ*[1] — 23 *Ποσ.* om. G in mg. add. G[4]   27 *οἷον* ΓJαA

εἱμαρμένης καὶ προνοίας ὑπηκόους πάντας εἶναι, καὶ τοῦτον ἐφορᾶν ἐν μέρει καὶ κατευθύνειν ἐνδιδόντα πᾶσιν ἀρχὰς καὶ σπέρματα καὶ λόγους τῶν περαινομένων; οὐ γὰρ ἐνταῦθα μὲν ἓν συνίσταται σῶμα πολλάκις ἐκ διεστώτων σωμάτων, οἷον ἐκκλησία καὶ στράτευμα καὶ χορός, ὧν ἑκάστῳ καὶ ζῆν καὶ φρονεῖν καὶ μανθάνειν συμβέβηκεν, ὥς οἴεται Χρύσιππος (fr. 367), ἐν δὲ τῷ παντὶ δέκα κόσμους ἢ πεντήκοντα ἢ ἑκατὸν ὄντας ἑνὶ χρῆσθαι λόγῳ καὶ πρὸς ἀρχὴν συντετάχθαι μίαν ἀδύνατόν ἐστιν. ἀλλὰ καὶ πάνυ πρέπει θεοῖς ἡ τοιαύτη διάταξις· οὐ γὰρ ὥς σμήνους ἡγε- B
μόνας δεῖ ποιεῖν ἀνεξόδους οὐδὲ φρουρεῖν συγκλείσαντας τῇ ὕλῃ μᾶλλον δὲ συμφράξαντας, ὥσπερ οὗτοι (St. V. Fr. II 1055) τοὺς θεοὺς ἀέρων ἕξεις ποιοῦντες καὶ ὑδάτων καὶ πυρὸς δυνάμεις ἐγκεκραμένας ἡγούμενοι συγγεννῶσι τῷ κόσμῳ καὶ πάλιν συγκατακάουσιν, οὐκ ἀπολύτους οὐδ' ἐλευθέρους οἷον ἡνιόχους ἢ κυβερνήτας ὄντας, ἀλλ' ὥσπερ ἀγάλματα προσηλοῦται καὶ συντήκεται βάσεσιν, οὕτως ἐγκεκλεισμένους εἰς τὸ σωματικὸν καὶ συγκαταγεγομφωμένους, κοινωνοῦντας αὐτῷ μέχρι φθορᾶς καὶ διαλύσεως ἁπάσης καὶ μεταβολῆς.'

30. ''Ἐκεῖνος δ' οἶμαι σεμνότερος ὁ λόγος καὶ μεγα- C
λοπρεπέστερος, ἀδεσπότους καὶ αὐτοκρατεῖς τοὺς θεοὺς ὄντας, ὥσπερ οἱ Τυνδαρίδαι τοῖς χειμαζομένοις βοηθοῦσιν (Lyr. adesp. 133)

'ἐπερχόμενόν τε μαλάσσοντες βιατάν
πόντον ὠκείας τ' ἀνέμων ῥιπάς'

οὐκ ἐμπλέοντες αὐτοὶ καὶ συγκινδυνεύοντες ἀλλ' ἄνωθεν ἐπιφαινόμενοι καὶ σῴζοντες, οὕτως ἐπιέναι τῶν κόσμων

---

3 ss. cf. 142 e; Sext. Emp. adv. Math. VII 102 25 cf. 1103 c

---

4 ἓν] ἕνι $Π^2$B συνίστασθαι Ω corr. Ald. 8 ἢ ἐκ. Wy. καὶ ἐκ. Ω ἢ καὶ ἐκ. Pat. 13 ποι. A -ας O ποιὰς Re. 17 προσηλοῦνται ΓJ 25 ἐπερχ. codd. 1103 c -οί Ω βιατ. Bergk βία τὸν Ω 28 ἐπιέναι Turn. ἐπεῖναι $G^{corr.}$ ὑπεῖναι O τὸν κόσμον Ω corr. Re.

ἄλλοτ' ἄλλον ἡδονῇ τε τῆς θέας ἀγομένους καὶ τῇ φύσει συναπευθύνοντας ἕκαστον. ὁ μὲν γὰρ Ὁμηρικὸς Ζεὺς (*N* 3) οὐ πάνυ πρόσω μετέθηκε τὴν ὄψιν ἀπὸ Τροίας ἐπὶ τὰ Θρᾴκια καὶ τοὺς περὶ τὸν Ἴστρον νομάδας, ὁ δ'
D ἀληθινὸς ἔχει καλὰς καὶ πρεπούσας ἐν πλείοσι κόσμοις μεταβολάς, οὐκ ἐπὶ κενὸν ἄπειρον ἔξω βλέπων οὐδ' ἑαυτὸν ἄλλο δ' οὐδὲν (ὡς ᾠήθησαν ἔνιοι) νοῶν, ἀλλ' ἔργα τε θεῶν καὶ ἀνθρώπων πολλὰ κινήσεις τε καὶ φορὰς ἄστρων ἐν περιόδοις καταθεώμενος. οὐ γὰρ ἀπεχθάνεται μεταβολαῖς ἀλλὰ καὶ πάνυ χαίρει τὸ θεῖον, εἰ δεῖ τῶν φαινομένων τεκμαίρεσθαι ταῖς κατ' οὐρανὸν ἐξαμείψεσι καὶ περιόδοις. ἡ μὲν οὖν ἀπειρία παντάπασιν ἀγνώμων καὶ ἄλογος καὶ μηδαμῇ προσιεμένη θεόν, ἀλλὰ χρωμένη πρὸς πάντα τῷ κατὰ τύχην καὶ αὐτομάτως· ἡ δ' ἐν ὡρισμένῳ
E πλήθει καὶ ἀριθμῷ κόσμων ἐπιμέλεια καὶ πρόνοια τῆς εἰς ἓν δεδυκυίας σῶμα καὶ προσηρτημένης ἑνὶ καὶ τοῦτο μετασχηματιζούσης καὶ ἀναπλαττούσης ἀπειράκις ἔμοιγε δοκεῖ μηδὲν ἔχειν ἀσεμνότερον μηδ' ἐπιπονώτερον.'

31. Ἐγὼ μὲν οὖν τοσαῦτ' εἰπὼν ἐπέσχον. ὁ δὲ Φίλιππος οὐ πολὺν χρόνον διαλιπὼν 'τὸ μὲν ἀληθὲς' ἔφη 'περὶ τούτων οὕτως ἔχειν ἢ ἑτέρως οὐκ ἂν ἔγωγε διισχυρισαίμην· εἰ δὲ τὸν θεὸν ἐκβιβάζομεν ἑνὸς κόσμου, διὰ τί πέντε μόνων ποιοῦμεν οὐ πλειόνων δημιουργόν, καὶ τίς ἔστι τοῦ ἀριθμοῦ τούτου πρὸς τὸ πλῆθος λόγος, ἥδιον ἄν μοι δοκῶ μαθεῖν ἢ τῆς ἐνταῦθα τοῦ E καθιερώσεως τὴν διά-
F νοιαν. οὔτε γὰρ τρίγωνος ἢ τετράγωνος οὔτε τέλειος ἢ κυβικὸς οὔτ' ἄλλην τινὰ φαίνεται κομψότητα παρέχων τοῖς ἀγαπῶσι τὰ τοιαῦτα καὶ θαυμάζουσιν. ἡ δ' ἀπὸ τῶν στοιχείων ἔφοδος, ἣν αὐτὸς ὑπηνίξατο, πάντῃ δύσληπτός

---

7 cf. Aristot. Eth. Eud. 1245 b 17 25 cf. 384 d ss.

---

6 οὐκ ἐπὶ Wil. οὐχὶ Ω 8 ἀστέρων G 14 πάντα denuo inc. D αὐτομάτῳ Ω corr. Bern. 20 ἔφη GvDJ ἔχει F om. O 23 οὐ πλ. π. D 25 ε̄ Ω 29 αὐτ. ⟨ὁ Πλάτων⟩ Si.

ἔστι καὶ μηδὲν ὑποφαίνουσα τῆς ἐκεῖνον ἐπεσπασμένης πιθανότητος εἰπεῖν, | ὡς εἰκός ἐστι πέντε σωμάτων ἰσο- 427 *γωνίων καὶ ἰσοπλεύρων καὶ περιεχομένων ἴσοις ἐπιπέδοις ἐγγενομένων τῇ ὕλῃ τοσούτους εὐθὺς ἐξ αὐτῶν ἀποτελεσθῆναι κόσμους.'*

32. *'Καὶ μήν' ἔφην ἐγώ 'δοκεῖ Θεόδωρος ὁ Σολεὺς οὐ φαύλως μετιέναι τὸν λόγον, ἐξηγούμενος τὰ μαθηματικὰ τοῦ Πλάτωνος. μέτεισι δ' οὕτως. πυραμὶς καὶ ὀκτάεδρον καὶ εἰκοσάεδρον καὶ δωδεκάεδρον, ἃ πρῶτα τίθεται Πλάτων, καλὰ μέν ἐστι πάντα συμμετρίαις λόγων καὶ ἰσότησι, καὶ κρεῖσσον οὐδὲν αὐτῶν οὐδ' ὅμοιον ἄλλο συνθεῖναι τῇ φύσει καὶ συναρμόσαι λέλειπται. μιᾶς γε μὴν πάντα συστάσεως οὐκ εἴληχεν οὐδ' ὁμοίαν ἔχει τὴν* B *γένεσιν, ἀλλὰ λεπτότατον μέν ἐστι καὶ μικρότατον ἡ πυραμίς, μέγιστον δὲ καὶ πολυμερέστατον τὸ δωδεκάεδρον· τῶν δὲ λειπομένων δυεῖν τοῦ ὀκταέδρου μεῖζον ἢ διπλάσιον πλήθει τριγώνων τὸ εἰκοσάεδρον. διὸ τὴν γένεσιν ἅμα πάντα λαμβάνειν ἐκ μιᾶς ὕλης ἀδύνατόν ἐστι. τὰ γὰρ λεπτὰ καὶ μικρὰ καὶ ταῖς κατασκευαῖς ἁπλούστερα πρῶτα τῷ κινοῦντι καὶ διαπλάττοντι τὴν ὕλην ὑπακούειν ἀνάγκη καὶ συντελεῖσθαι καὶ προϋφίστασθαι τῶν ἁδρομερῶν καὶ πολυσωμάτων καὶ τὴν σύστασιν ἐργωδεστέραν ἐχόντων, ἐξ ὧν τὸ δωδεκάεδρον. ἕπεται δὲ τούτῳ τὸ μόνον εἶναι σῶμα πρῶτον τὴν πυραμίδα, τῶν δ' ἄλλων* C *μηδέν, ἀπολειπομένων τῇ φύσει τῆς γενέσεως. ἔστιν οὖν ἴαμα καὶ ταύτης τῆς ἀτοπίας ἡ τῆς ὕλης εἰς πέντε κόσμους διαίρεσις καὶ διάστασις. ὅπου μὲν γὰρ πυραμὶς ὑποστήσε-*

6 cf. 1027 d

1 ἐκ. Turn. ἐκείνων Ω 16 τῶν — p. 105, 12 ὑπ. desunt in D 17 τρ. α²AEB -γώνω O 23 ἐξ ὧν ante καὶ τὴν Ω trp. Wy. ἐξ ὧν τ. δ. del. Pat. δὲ om. J 25 ἔστιν Leon. ἐπεὶ Ω 26 ἴαμα Π εἰ (ἡ G) ἅμα O 27 γὰρ om. J ὑπέστησε γὰρ πρῶτον Ω (lac. 16 litt. E) corr. Madv.

ται πρῶτον, ὅπου δ' ὀκτάεδρον, ὅπου δ' εἰκοσάεδρον. ἐκ δὲ τοῦ προϋποστάντος ἐν ἑκάστῳ τὰ λοιπὰ τὴν γένεσιν ἕξει, κατὰ σύγκρισιν ⟨καὶ διάκρισιν⟩ μερῶν εἰς πάντα γιγνομένης πᾶσι μεταβολῆς, ὥς αὐτὸς ὁ Πλάτων ὑποδείκνυσι διὰ πάντων σχεδὸν ἐπεξιών· ἡμῖν δὲ βραχέως ἀρκέσει μαθεῖν. ἐπεὶ γὰρ ἀὴρ μὲν σβεννυμένου πυρὸς ὑφίσταται καὶ λεπτυνόμενος αὖθις ἐξ αὐτοῦ πῦρ ἀνα-
D δίδωσιν, ἐν τοῖς ἑκατέροις σπέρμασι τὰ πάθη δεῖ θεᾶσθαι καὶ τὰς μεταβολάς. σπέρματα δὲ πυρὸς μὲν ἡ πυραμὶς ἐξ εἴκοσι καὶ τεσσάρων πρώτων τριγώνων, τὸ δ' ὀκτάεδρον ἀέρος ἐκ τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ τῶν αὐτῶν [γίγνεται]. γίγνεται τοίνυν ἀέρος μὲν ἓν στοιχεῖον ἐκ δυεῖν πυρὸς ⟨σωμάτων⟩ συγκραθέντων καὶ συστάντων, τὸ δ' ἀέρος αὖ κερματιζόμενον εἰς δύο πυρὸς διακρίνεται σώματα, συνθλιβόμενον δ' αὖθις αὐτῷ καὶ συμπῖπτον εἰς ὕδατος ἰδέαν ἄπεισιν. ὥστε πανταχοῦ τὸ προϋφιστάμενον ἀεὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις εὐπόρως παρέχειν τὴν γένεσιν ἐκ
E τῆς μεταβολῆς· καὶ μὴ μόνον ἓν εἶναι πρῶτον, ἑτέρου δ' ἐν ἑτέρῳ συστήματι κίνησιν ἀρχηγὸν καὶ προληπτικὴν ἐς γένεσιν ἔχοντος πᾶσι τηρεῖσθαι τὴν ὁμωνυμίαν.'

33. Καὶ ὁ Ἀμμώνιος 'ἀνδρικῶς μέν' ἔφη 'ταῦτα τῷ Θεοδώρῳ καὶ φιλοτίμως διαπεπόνηται· θαυμάσαιμι δ' ἄν, εἰ μὴ δόξειε χρῆσθαι λήμμασιν ἀναιρετικοῖς ἀλλήλων. ἀξιοῖ γὰρ ἅμα πᾶσι τοῖς πέντε μὴ γίγνεσθαι τὴν σύστασιν, ἀλλὰ τὸ λεπτότατον ἀεὶ καὶ δι' ἐλάττονος πραγματείας συνιστάμενον προεκπίπτειν εἰς γένεσιν· εἶτα ὥσπερ ἀκό-

---

4 ss. cf. Plat. Tim. 56 ss.

---

1 post εἰκοσ. add. ὅπου δὲ δωδεκάεδρον Pat. 2 ἑκάστῃ Ω corr. Anon. 3 add. Turn. 6 γὰρ ἀὴρ Bern. γὰρ ἦν ΓJ ἀὴρ μὲν O πυρὸς om. ΓJ 7 πῦρ] εἶτ' ΓJ 8 ἑκατέρου Bern. 12 del. Pat. 13 δυσὶ ΓJ add. Wil. ex Plat. Tim. 56e (lac. 10 litt. E) 17 εὔπορον (sc. ἐστίν) Ha. 18 ἕτερα δ' ἐν ἑτέρου (δ' ἑτέρου J) συστήματα (-ος G[1]) ΓJ ἑτέραν δ' ἑτέρου συστήματος Pat. 19 ἐς om. J 22 θαυμάσαι Γ 24 γενέσθαι ΠΒ

λουθον οὐ μαχόμενον τούτῳ τίθησι τὸ μὴ πᾶσαν ὕλην πρῶτον εἰσφέρειν τὸ λεπτότατον καὶ ἁπλούστατον, ἀλλ' ἐνιαχῆ τὰ ἐμβριθῆ καὶ πολυμερῆ φθάνειν προανίσχοντα ταῖς γενέσεσιν ἐκ τῆς ὕλης. ἄνευ δὲ τούτου πέντε σωμά- F
των πρώτων ὑποκειμένων καὶ διὰ τοῦτο κόσμων λεγομένων εἶναι τοσούτων πρὸς μόνα τὰ τέσσαρα τῇ πιθανότητι χρῆται, τὸν δὲ κύβον ὥσπερ ἐν παιδιᾷ ψήφων ὑφήρηται μήτ' αὐτὸν εἰς ἐκεῖνα μεταβάλλειν πεφυκότα μήτ'
ἐκείνοις παρέχειν μεταβολὴν εἰς ἑαυτόν, | ἅτε δὴ τῶν 428
τριγώνων οὐχ ὁμογενῶν ὄντων. ἐκείνοις μὲν γὰρ ὑπόκειται κοινὸν ἐν πᾶσι τὸ ἡμιτρίγωνον, ἐν τούτῳ δ' ἴδιον μόνῳ τὸ ἰσοσκελὲς οὐ ποιοῦν πρὸς ἐκεῖνο σύννευσιν οὐδὲ σύγκρασιν ἑνωτικήν. εἴπερ οὖν πέντε σωμάτων ὄντων καὶ πέντε κόσμων ⟨ἓν⟩ ἐν ἑκάστῳ τὴν ἡγεμονίαν ἔχει τῆς γενέσεως, ὅπου γέγονεν ὁ κύβος πρῶτος, οὐδὲν ἔσται τῶν ἄλλων· εἰς οὐδὲν γὰρ ἐκείνων μεταβάλλειν πέφυκεν. ἐῶ γάρ, ὅτι καὶ τοῦ καλουμένου δωδεκαέδρου στοιχεῖον ἄλλο ποιοῦσιν, οὐκ ἐκεῖνο τὸ σκαληνόν, ἐξ οὗ τὴν πυραμίδα καὶ τὸ ὀκτάεδρον καὶ τὸ εἰκοσάεδρον ὁ Πλάτων συνίστησιν.
ὥσθ'' ἅμα γελῶν ὁ Ἀμμώνιος εἶπεν 'ἢ ταῦτά σοι δια- B
λυτέον ἢ ἴδιόν τι λεκτέον περὶ τῆς κοινῆς ἀπορίας.'

34. Κἀγώ 'πιθανώτερον οὐδὲν ἔχω λέγειν ἔν γε τῷ παρόντι· βέλτιον δ' ἴσως ἐστὶν ἰδίας εὐθύνας ὑπέχειν δόξης ἢ ἀλλοτρίας. λέγω τοίνυν αὖθις ἐξ ἀρχῆς, ὅτι δυεῖν ὑποκειμένων φύσεων, τῆς μὲν αἰσθητῆς ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ μεταβόλου καὶ φορητῆς ἄλλοτ' ἄλλως, ἑτέρας δ' ἐν οὐσίᾳ νοητῆς ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ὡσαύτως ἐχούσης, δεινόν ἐστιν, ὦ ἑταῖρε, τὴν μὲν νοητὴν διωρίσθαι καὶ διαφορὰν ἔχειν ἐν ἑαυτῇ, τὴν δὲ σωματικὴν καὶ παθητικὴν εἰ μὴ

---

1 οὐ. μαχ.] συμμαχ. ΓJ τοῦτο J 2 λεπτότ. Π²B ἁπλότ. O 3 προσαν. GF[1] 11 μόνον J 12 οὐδὲ Bern. οὔτε Ω σύγκρισιν J 14 add. Wy. 17 τοῦ ΓJ τὸ τοῦ O 18 οὐκ om. ΓJ 23 δ' om. Γ 28 ⟨διδόναι⟩ διωρ. Pat.

μίαν τις ἀπολείπει συμπεφυκυῖαν αὐτῇ καὶ συμπνέουσαν
C ἀλλὰ χωρίζει καὶ διίστησιν, ἀγανακτεῖν καὶ δυσχεραίνειν. τὰ γὰρ μόνιμα καὶ θεῖα δήπου μᾶλλον αὐτῶν ἔχεσθαι προσήκει καὶ φεύγειν ὡς ἀνυστόν ἐστι τομὴν ἅπασαν καὶ διάστασιν· ἀλλὰ καὶ τούτων ἡ τοῦ ἑτέρου δύναμις ἁπτομένη μείζονας ἐνείργασται τῶν κατὰ τόπον διαστάσεων τοῖς νοητοῖς τὰς κατὰ λόγον καὶ ἰδέαν ἀνομοιότητας. ὅθεν ἐνιστάμενος τοῖς ἓν τὸ πᾶν ἀποφαίνουσιν ὁ Πλάτων (Soph. 256 c) τό τ' ὂν εἶναί φησι καὶ τὸ ταὐτὸν καὶ τὸ ἕτερον, ἐπὶ πᾶσι δὲ κίνησιν καὶ στάσιν. ὄντων οὖν πέντε τούτων οὐ θαυμαστὸν ἦν, εἰ τῶν πέντε σωματικῶν στοιχείων ἐκείνων ἕκαστον ἑκάστου μίμημα τῇ φύσει καὶ
D εἴδωλόν ἐστι γεγενημένον οὐκ ἄμικτον οὐδ' εἰλικρινές, ἀλλὰ τῷ μάλιστα μετέχειν ἕκαστον ἑκάστης δυνάμεως. ὁ μέν γε κύβος ἐμφανῶς στάσεως οἰκεῖόν ἐστι σῶμα διὰ τὴν τῶν ἐπιπέδων ἀσφάλειαν καὶ βεβαιότητα· τῆς δὲ πυραμίδος πᾶς ἄν τις τὸ πυροειδὲς καὶ κινητικὸν ἐν τῇ λεπτότητι τῶν πλευρῶν καὶ τῇ τῶν γωνιῶν ὀξύτητι κατανοήσειεν· ἡ δὲ τοῦ δωδεκαέδρου φύσις περιληπτικὴ τῶν ἄλλων σχημάτων οὖσα τοῦ ὄντος εἰκὼν πρὸς πᾶν ⟨ἂν⟩ τὸ σωματικὸν γεγονέναι δόξειε· τῶν δὲ λοιπῶν δυεῖν τὸ μὲν εἰκοσάεδρον τῆς τοῦ ἑτέρου τὸ δ' ὀκτάεδρον μάλιστα τῆς ταὐτοῦ μετείληχεν ἰδέας. διὸ τοῦτο μὲν ἀέρα σχετικὸν
E οὐσίας πάσης ἐν μιᾷ μορφῇ, θάτερον δ' ὕδωρ ἐπὶ πλεῖστα τῷ κεράννυσθαι γένη ποιοτήτων τρεπόμενον παρεῖχεν. εἴπερ οὖν ἡ φύσις ἀπαιτεῖ τὴν ἰσονομίαν ἐν πᾶσι, καὶ κόσμους εἰκός ἐστι μήτε πλείους γεγονέναι μήτ' ἐλάττους τῶν παραδειγμάτων, ὅπως ἕκαστον ἐν ἑκάστῳ τάξιν ἡγεμονικὴν ἔχῃ καὶ δύναμιν, ὥσπερ ἐν ταῖς συστάσεσι τῶν σωμάτων ἔσχηκεν.'

---

8 cf. 391 b

---

1 ἀπολ. E -οι *O* συμπ. GvJ συννεύουσαν *O* 4 ὡς om. ΓJ 7 τ. νοητ. del. Pat. 14 τὸ μάλ. J 15 γε] γὰρ dub. Pat. 20 add. Bern. (post 21 δόξ. B) 25 τρεπ. Turn. -να Ω 28 ἐν vJ om. *O*

35. Οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἔστω παραμυθία τοῦ θαυμάζοντος, εἰ τὴν ἐν γενέσει καὶ μεταβολῇ φύσιν εἰς γένη τοσαῦτα διαιροῦμεν. ἐκεῖνο δ' ἤδη σκοπεῖτε κοινῇ προσέχοντες, ὅτι τῶν ἀνωτάτων ἀρχῶν, λέγω δὲ τοῦ ἑνὸς καὶ τῆς ἀορίστου δυάδος, ἡ μὲν ἀμορφίας πάσης στοιχεῖον F οὖσα καὶ ἀταξίας ἀπειρία κέκληται· ἡ δὲ τοῦ ἑνὸς φύσις ὁρίζουσα καὶ καταλαμβάνουσα τῆς ἀπειρίας τὸ κενὸν καὶ ἄλογον καὶ ἀόριστον ἔμμορφον παρέχεται καὶ τὴν ἑπομένην ⟨τῇ⟩ περὶ τὰ αἰσθητὰ δόξῃ καταγόρευσιν ἁμωσγέπως ὑπομένον καὶ δεχόμενον. | αὗται δὲ πρῶτον αἱ ἀρχαὶ περὶ 429 τὸν ἀριθμὸν ἐπιφαίνονται, μᾶλλον δ' ὅλως ἀριθμὸς οὐκ ἔστι τὸ πλῆθος, ἂν μὴ καθάπερ εἶδος ὕλης τὸ ἓν γενόμενον ἐκ τῆς ἀπειρίας τοῦ ἀορίστου πῇ μὲν πλεῖον πῇ δ' ἔλαττον ἀποτέμνηται. τότε γὰρ ἀριθμὸς γίγνεται τῶν πληθῶν ἕκαστον ὑπὸ τοῦ ἑνὸς ὁριζόμενον· ἐὰν δ' ἀναιρεθῇ τὸ ἕν, πάλιν ἡ ἀόριστος δυὰς συγχέασα πᾶν ἄρρυθμον καὶ ἄπειρον καὶ ἄμετρον ἐποίησεν. ἐπεὶ δὲ τὸ εἶδος οὐκ ἀναίρεσίς ἐστι τῆς ὕλης ἀλλὰ μορφὴ καὶ τάξις ὑποκειμένης, ἀνάγκη καὶ τῷ ἀριθμῷ τὰς ἀρχὰς ἐνυπάρχειν ἀμφοτέρας, ὅθεν ἡ πρώτη καὶ μεγίστη διαφορὰ καὶ ἀνομοιότης γέγονεν. ἔστι γὰρ ἡ μὲν ἀόριστος ἀρχὴ τοῦ B ἀρτίου δημιουργὸς ἡ δὲ βελτίων τοῦ περιττοῦ· πρῶτος δὲ τῶν ἀρτίων τὰ δύο καὶ τὰ τρία τῶν περιττῶν, ἐξ ὧν τὰ πέντε τῇ μὲν συνθέσει κοινὸς ὢν ἀμφοῖν ἀριθμὸς τῇ δὲ δυνάμει γεγονὼς περιττός. ἔδει γάρ, εἰς πλείονα μέρη τοῦ αἰσθητοῦ καὶ σωματικοῦ μεριζομένου διὰ τὴν σύμφυτον ἀνάγκην τῆς ἑτερότητος, μήτε τὸν πρῶτον ἄρτιον

4 ss. cf. 387 f ss.

4 ἀν. J -ω O λ. δὴ JR 7 κεν. Turn. στεν. Ω 9 add. Wil. δόξῃ Wil. δείξει Ω 12 ἓν γεν. Emp. ἐγγεν. Ω 14 ἀποτ. α²AEB ἀποτέτμηται O 16 ἀρρ.] ἀριθμὸν ΓJ ἀνάριθμον Pat. 23 τοῦ περ. Turn. ὡς ἡ τ. π. E ὥσπερ ἡ τούτου O 26 γνωριζομένου τε καὶ μερ. J σύμφυσιν ἀνάγκη Ω corr. Wy. 27 μήτε JEB μηδὲ O ἀρτ. ⟨μόνον⟩ dub. Po.

γενέσθαι μήτε τὸν πρῶτον περιττόν, ἀλλὰ τὸν τρίτον ἐκ τούτων ἀποτελούμενον, ὅπως ἀπ' ἀμφοτέρων τῶν ἀρχῶν γένηται, καὶ τῆς τὸ ἄρτιον δημιουργούσης καὶ τῆς τὸ περιττόν· οὐ γὰρ ἦν οἷόν τε τῆς ἑτέρας ἀπαλλαγῆναι τὴν
C *ἑτέραν· ἑκατέρα γὰρ ἀρχῆς φύσιν ἔχει καὶ δύναμιν. ἀμφοτέρων οὖν συνδυαζομένων ἡ βελτίων κρατήσασα τῆς ἀοριστίας διαιρούσης τὸ σωματικὸν ἐνέστη, καὶ τῆς ὕλης ἐπ' ἀμφότερα διισταμένης μέσην τὴν μονάδα θεμένη δίχα νεμηθῆναι τὸ πᾶν οὐκ εἴασεν, ἀλλὰ πλῆθος μὲν γέγονε κόσμων ὑπὸ τῆς ἑτερότητος τοῦ ἀορίστου καὶ διαφορᾶς, περιττὸν δὲ πλῆθος ἡ ταὐτοῦ καὶ ὡρισμένου δύναμις ἀπείργασται, περιττὸν δὲ τοιοῦτον, ὅτι πορρωτέρω τὴν φύσιν ἣ βέλτιον ἔχει προελθεῖν οὐκ εἴασεν. εἰ μὲν γὰρ ἀμιγὲς καὶ καθαρὸν ἦν τὸ ἕν, οὐδ' ἂν ὅλως εἶχεν ἡ ὕλη διάστασιν·*
D *ἐπεὶ δὲ τῷ διαιρετικῷ τῆς δυάδος μέμικται, τομὴν μὲν ἐδέξατο καὶ διαίρεσιν, ἐνταῦθα δ' ἔστη τῷ περιττῷ τοῦ ἀρτίου κρατηθέντος.* (36.) *διὸ καὶ πεμπάσασθαι τὸ ἀριθμῆσαι τοῖς παλαιοῖς ἔθος ἦν καλεῖν. οἶμαι δὲ καὶ τὰ πάντα τῶν πέντε παρώνυμα γεγονέναι κατὰ λόγον, ἅτε δὴ τῆς πεντάδος ἐκ τῶν πρώτων ἀριθμῶν συνεστώσης. καὶ γὰρ οἱ μὲν ἄλλοι πολλαπλασιαζόμενοι πρὸς ἄλλους εἰς ἕτερον αὐτῶν ἀριθμὸν ἐκβαίνουσιν· ἡ δὲ πεντάς, ἂν μὲν ἀρτιάκις λαμβάνηται, τὸν δέκα ποιεῖ τέλειον· ἐὰν δὲ περισσάκις, ἑαυτὴν πάλιν ἀποδίδωσιν. ἐῶ δ' ὅτι πρώτη μὲν ἐκ*
E *πρώτων δυεῖν τετραγώνων συνέστηκε τῆς τε μονάδος καὶ τῆς τετράδος ἡ πεντάς, πρώτη δ' ἴσον δυναμένη τοῖς πρὸ αὐτῆς δυσὶ τὸ κάλλιστον τῶν ὀρθογωνίων τριγώνων συνί-*

---

17 cf. 374 a 387 e   21 ss. cf. 388 d   24 cf. 391 a

---

5 *φύσ. ἀρχ.* G   8 *ἐπ' ἀμφ.* Pat. *ἐν ἀμφ.* Γ *συναμφ.* J *ἐν ἀμφοτέροις* O   11 *ὡρισμένη* ΓJ   13 *ἦν* (*η* G²) *βελτίων ἔ.* Γ *ἡ βελτίων ἀρχὴ* Pat.   14 *οὐδ' ἂν* Bern. *οὐδὲν* (*οὐδὲ* J) Ω   15 *αἱρετικῷ* Γ   21 *ἀλλήλους* GE   24 *ἑαυτὸν* Ω corr. Bern. *πρ.* Turn. *πρῶτον εἰ* ΓJ *πρῶτον* O

στησι, πρώτη δὲ ποιεῖ τὸν ἡμιόλιον λόγον. οὐ γὰρ ἴσως οἰκεῖα ταῦτα τοῖς ὑποκειμένοις πράγμασιν, ἀλλ' ἐκεῖνο μᾶλλον τὸ φύσει διαιρετικὸν τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τὸ πλεῖστα τούτῳ τὴν φύσιν διανέμειν. ἔνειμε γὰρ ἡμῖν αὐτοῖς αἰσθήσεις πέντε καὶ μέρη ψυχῆς, φυτικὸν αἰσθητικὸν ἐπιθυμητικὸν θυμοειδὲς λογιστικόν, καὶ δακτύλους ἑκατέρας χειρὸς τοσούτους, καὶ τὸ γονιμώτατον σπέρμα πενταχῇ σχιζόμενον. οὐ γὰρ ἱστόρηται γυνὴ πλείονα τεκοῦσα⟨ἢ⟩ F *πέντε [συχνὰ] ταῖς αὐταῖς ὠδῖσι. καὶ τὴν Ῥέαν Αἰγύπτιοι μυθολογοῦσι πέντε θεοὺς τεκεῖν, αἰνιττόμενοι τὴν ἐκ μιᾶς ὕλης τῶν πέντε κόσμων γένεσιν. ἐν δὲ τῷ παντὶ πέντε μὲν ζώναις ὁ περὶ γῆν τόπος, πέντε δὲ κύκλοις ὁ οὐρανὸς διώρισται, δυσὶν ἀρκτικοῖς καὶ δυσὶ τροπικοῖς καὶ μέσῳ τῷ ἰσημερινῷ· | πέντε δ' αἱ τῶν πλανωμένων ἄστρων* 430 *περίοδοι γεγόνασιν, Ἡλίου καὶ Φωσφόρου καὶ Στίλβωνος ὁμοδρομούντων. ἐναρμόνιος δὲ καὶ ἡ τοῦ κόσμου σύνταξις, ὥσπερ ἀμέλει καὶ τὸ παρ' ἡμῖν ἡρμοσμένον ἐν πέντε τετραχόρδων θέσεσιν ὁρᾶται, τῶν ὑπάτων καὶ μέσων καὶ συνημμένων καὶ διεζευγμένων καὶ ὑπερβολαίων· καὶ τὰ μελῳδούμενα διαστήματα πέντε, δίεσις καὶ ἡμιτόνιον καὶ τόνος καὶ τριημιτόνιον καὶ δίτονον. οὕτως ἡ φύσις ἔοικε τῷ πέντε ποιεῖν ἅπαντα χαίρειν μᾶλλον ἢ τῷ σφαιροειδῆ, καθάπερ Ἀριστοτέλης* (286 b 10) *ἔλεγε.* (37.) *τί δῆτα, φήσαι τις ἄν, ὁ Πλάτων* (Tim. 55 c) *ἐπὶ τὰ πέντε σχήματα* B *τὸν τῶν πέντε κόσμων ἀριθμὸν ἀνήνεγκεν, εἰπὼν ὅτι τῇ πέμπτῃ συστάσει ʽὁ θεὸς ἐπὶ τὸ πᾶν κατεχρήσατο ἐκεῖνο*

---

1 cf. 389 d 4 cf. 390 f 8 cf. Aristot. 584 b 33 16 ss cf. 389 e 1028 f

---

3 *τοῦ πρώτου ἀρ.* J 4 *τούτων* Ω corr. Wy. *ἕν.* Bern. *ἐν μὲν* Ω 5 *φυσικὸν* Ω corr. Wy. 7 *τὸ* om. J *γον. σπ. τὸ* trp. Pat. *πεντ.* vFΠB *παντ.* O 8 add. Emp. 9 del. Pat. (*τέκνα* Wy.) *αὐτῆς* $G^2v^2F^2B$ (ss. *αι* B^1) 15 *στίλβοντος* E 16 *δὲ καὶ*] *γὰρ* ΓJ 21 *τριημιτόνια* (*-τόνία* G) ΓJ *διάτονον* ΓJ (*α* eras. G) 22 *σφαιροειδεῖ* Ω corr. Turn.

διαζωγραφῶν,᾿ εἶτα τὴν περὶ τοῦ πλήθους τῶν κόσμων ὑποθεὶς ἀπορίαν, πότερον ἕν᾿ ἢ πέντ᾿ αὐτοὺς ἀληθείᾳ πεφυκότας λέγειν προσήκει, δῆλός ἐστιν ἐντεῦθεν οἰόμενος ὡρμῆσθαι τὴν ὑπόνοιαν; εἴπερ οὖν δεῖ πρὸς τὴν ἐκείνου διάνοιαν ἐπάγειν τὸ εἰκός, σκοπῶμεν ὅτι ταῖς τῶν σωμάτων καὶ σχημάτων ἐκείνων διαφοραῖς ἀνάγκη καὶ κινήσεων εὐθὺς ἕπεσθαι διαφοράς, ὥσπερ αὐτὸς διδάσκει, τὸ διακρινόμενον ἢ συγκρινόμενον ἅμα τῆς οὐσίας τῇ ἑτεροιώσει καὶ τὸν τόπον μεταλλάττειν ἀποφαινόμενος.
C ἂν γὰρ ἐξ ἀέρος πῦρ γένηται, λυθέντος τοῦ ὀκταέδρου καὶ κερματισθέντος εἰς πυραμίδας, ἢ πάλιν ἀὴρ ἐκ πυρός, συνωσθέντος καὶ συνθλιβέντος εἰς ὀκτάεδρον, οὐ δυνατὸν μένειν ὅπου πρότερον ἦν, ἀλλὰ φεύγει καὶ φέρεται πρὸς ἑτέραν χώραν ἐκβιαζόμενον καὶ μαχόμενον τοῖς ἐνισταμένοις καὶ κατεπείγουσιν. ἔτι δὲ μᾶλλον εἰκόνι τὸ συμβαῖνον ἐνδείκνυται (Tim. 52 e), ‛τοῖς ὑπὸ τῶν πλοκάνων καὶ ὀργάνων ⟨τῶν⟩ περὶ τὴν τοῦ σίτου κάθαρσιν σειομένοις ⟨καὶ⟩ ἀναλικμωμένοις᾿ ὁμοίως λέγων τὰ στοιχεῖα σείοντα τὴν ὕλην ὑπ᾿ ἐκείνης τε σειόμενα προσχωρεῖν ἀεὶ τὰ ὅμοια
D τοῖς ὁμοίοις, ἄλλην τε χώραν ἄλλα ἴσχειν πρὶν ἐξ αὐτῶν γενέσθαι τὸ πᾶν διακοσμηθέν· οὕτως οὖν τότε τῆς ὕλης ἐχούσης ὡς ἔχειν τὸ πᾶν εἰκός, οὗ θεὸς ἄπεστιν, εὐθὺς αἱ πρῶται πέντε ποιότητες ἰδίας ἔχουσαι ῥοπὰς ἐφέροντο χωρίς, οὐ παντάπασιν οὐδ᾿ εἰλικρινῶς ἀποκρινόμεναι, διὰ τὸ πάντων ἀναμεμιγμένων ἀεὶ τὰ κρατούμενα τοῖς ἐπικρατοῦσι παρὰ φύσιν ἕπεσθαι. διὸ δὴ τοῖς τῶν σωμάτων γένεσιν ἄλλων ἀλλαχῇ φερομένων ἰσαρίθμους

1 Plat. Tim. 31 a; cf. 389 f 421 f

1 διαζωγ. Patzig ex Platone et 1008 c διαγράφων Ω 5 ἀπάγ. Ω corr. Wy. ἀνάγ. Pat. σκοπῶν Ω corr. Wy. 8 ἅμα Turn. ὄνομα Ω 16 ἐκδείκν. FJ; A¹? ὑπὸ G³ ἐπὶ O πλοκ. Turn. ex Plat. ἐπειγόντων Ω 17 add. Turn. ex Plat. σειομ. κ. Turn. ex Plat. συγκειμ. GvJ ἐγκειμ. F ἐγκειμένων O 20 ἄλ. ἴσχ. Turn. ex Plat. ἄλλαις οἱ O ἐξ Bern. ἐπ᾿ Ω 21 οὖν τότε] τοίνυν E 22 τὸ om. GJ οὗ θεὸς Wy. εὔθεος vJ -έως O

*μερίδας καὶ διαστάσεις ἐποίησαν, τὴν μὲν οὐ καθαροῦ
πυρὸς ἀλλὰ πυροειδῆ, τὴν δ' οὐκ ἀμιγοῦς αἰθέρος ἀλλ'
αἰθεροειδῆ, τὴν δ' οὐ γῆς αὐτῆς καθ' ἑαυτὴν ἀλλὰ γεοειδῆ,
μάλιστα δὲ* †*καὶ τὴν ἀέρος κοίνωσιν τὴν ὕδατος διὰ τὸ* E
πολλῶν, ὥσπερ εἴρηται (428 d), *τῶν ἀλλοφύλων ἀναπε-
πλησμένων ἀπελθεῖν. οὐ γὰρ ὁ θεὸς διέστησεν οὐδὲ διῴ-
κισε τὴν οὐσίαν, ἀλλ' ὑπ' αὐτῆς διεστῶσαν αὐτὴν καὶ
φερομένην χωρὶς ἐν ἀκοσμίαις τοσαύταις παραλαβὼν
ἔταξε καὶ συνήρμοσε δι' ἀναλογίας καὶ μεσότητος· εἶθ'
ἑκάστῃ λόγον ἐγκαταστήσας ὥσπερ ἁρμοστὴν καὶ φύ-
λακα κόσμους ἐποίησε τοσούτους, ὅσα γένη τῶν πρώτων
σωμάτων ὑπῆρχε. ταῦτα μὲν οὖν τῇ Πλάτωνος ἀνακείσθω
χάριτι δι' Ἀμμώνιον· ἐγὼ δὲ περὶ μὲν ἀριθμοῦ κόσμων
οὐκ ἄν ποτε διισχυρισαίμην ὅτι τοσοῦτοι, τὴν δὲ πλείονας* F
*μὲν ἑνὸς οὐ μὴν ἀπείρους ἀλλ' ὡρισμένους πλήθει τιθεμέ-
νην δόξαν οὐδετέρας ἐκείνων ἀλογωτέραν ἡγοῦμαι, τὸ
φύσει τῆς ὕλης σκεδαστὸν καὶ μεριστὸν ὁρῶν οὔτ' ἐφ'
ἑνὸς μένον οὔτ' εἰς ἄπειρον ὑπὸ τοῦ λόγου βαδίζειν
ἐώμενον. | εἰ δ' ἀλλαχόθι που κἀνταῦθα τῆς Ἀκαδημείας* 481
*ὑπομιμνήσκοντες ἑαυτοὺς τὸ ἄγαν τῆς πίστεως ἀφαιρῶ-
μεν καὶ τὴν ἀσφάλειαν ὥσπερ ἐν χωρίῳ σφαλερῷ τῷ περὶ
τῆς ἀπειρίας λόγῳ μόνον διασῴζωμεν.'*

38. *'Ἐμοῦ δὲ ταῦτ' εἰπόντος ὁ Δημήτριος 'ὀρθῶς' ἔφη
'Λαμπρίας παραινεῖ. 'πολλαῖς γὰρ οἱ θεοὶ μορφαῖς' οὐ
'σοφισμάτων' ὡς Εὐριπίδης* (fr. 972) *φησίν, ἀλλὰ πραγ-
μάτων 'σφάλλουσιν ἡμᾶς', ὅταν ὡς ἐπιστάμενοι τολμῶ-
μεν ἀποφαίνεσθαι περὶ τηλικούτων. 'ἀλλ' ἀνοιστέος ὁ*

---

19 cf. 387 f 21 cf. 390 c

---

2 *τὴν* — 3 *αἰθ.* om. G in mg. add. G[4] 4 *δὲ* om. ΓJ corrupta. *μάλ. δ. τ. ἀ. κοινωνικὴν καὶ τὴν . . . ἀναπεπλησμένον* Po. 5 *ἀλλ.* J *ἄλλων φύλων* v[corr.] *ἄλλων φύλλων* O 12 *ταῦτα* denuo inc. D 16 *ἀναλογ.* αA[2]B 19 *κἀντ.* G[4]A[2] *κἂν* O 21 *περὶ* om. J 22 *μόνοι* Schw. 23 *ὀρθ.* — 116, 7 *ἀνατ.* desunt in D 24 *πολλ. γ.*] *καὶ πολλάκις* J

λόγος', ὡς αὐτὸς ἀνήρ (fr. 970) φησιν, ἐπὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς ὑπόθεσιν. τὸ γὰρ ἀφισταμένων καὶ ἀπολειπόντων τὰ
B χρηστήρια τῶν δαιμόνων ὥσπερ ὄργανα τεχνιτῶν ἀργὰ καὶ ἄναυδα κεῖσθαι λεχθὲν ἕτερον λόγον ἐγείρει μείζονα τὸν περὶ τῆς αἰτίας καὶ δυνάμεως, αἷς χρώμενοι ποιοῦσι κατόχους τοῖς ἐνθουσιασμοῖς καὶ φαντασιαστικοὺς τοὺς προφήτας καὶ τὰς προφήτιδας. οὐ γάρ οἷόν τε τὴν ἔκλειψιν αἰτιᾶσθαι τοῦ ἀπαυδᾶν τὰ μαντεῖα μὴ πεισθέντας ὃν τρόπον ἐφεστῶτες αὐτοῖς καὶ παρόντες ἐνεργὰ καὶ λόγια ποιοῦσιν οἱ δαίμονες.' ὑπολαβὼν δ' Ἀμμώνιος 'οἴει γὰρ ἕτερόν τι τοὺς δαίμονας' εἶπεν 'ἢ ψυχὰς ὄντας περιπολεῖν καθ' Ἡσίοδον (OD 125) 'ἠέρα ἑσσαμένους;' ἐμοὶ μὲν γάρ,
C ἣν ἄνθρωπος ἔχει διαφορὰν πρὸς ἄνθρωπον ὑποκρινόμενον τραγῳδίαν ἢ κωμῳδίαν, ταύτην ἔχειν δοκεῖ ⟨ψυχὴ πρὸς⟩ ψυχὴν ἐνεσκευασμένην σῶμα ⟨τῷ⟩ παρόντι βίῳ πρόσφορον. οὐδὲν οὖν ἄλογον οὐδὲ θαυμαστόν, εἰ ψυχαὶ ψυχαῖς ἐντυγχάνουσαι φαντασίας ἐμποιοῦσι τοῦ μέλλοντος, ὥσπερ ἡμεῖς ἀλλήλοις οὐ πάντα διὰ φωνῆς ἀλλὰ καὶ γράμμασι καὶ θιγόντες μόνον καὶ προσβλέψαντες πολλὰ καὶ μηνύομεν τῶν γεγονότων καὶ τῶν ἐσομένων προσημαίνομεν. εἰ μή τι σὺ λέγεις ἕτερον, ὦ Λαμπρία· καὶ γὰρ ἔναγχος ἧκέ τις φωνὴ πρὸς ἡμᾶς, ὡς σοῦ πολλὰ περὶ τούτων ἐν Λεβαδείᾳ ξένοις διαλεχθέντος, ὧν οὐδὲν ὁ
D διηγούμενος ἀκριβῶς διεμνημόνευε.' 'μὴ θαυμάσῃς' ἔφην ἐγώ, 'πολλαὶ γὰρ ἅμα πράξεις διὰ μέσου καὶ ἀσχολίαι συντυγχάνουσαι διὰ τὸ μαντεῖον εἶναι καὶ θυσίαν τοὺς λόγους διεσπαρμένους ἡμῖν καὶ σποράδας ἐποίησαν.' 'ἀλλὰ νῦν' ὁ Ἀμμώνιος ἔφη 'καὶ σχολὴν ἄγοντας ἀκροατὰς ἔχεις καὶ προθύμους τὰ μὲν ζητεῖν τὰ δὲ μανθάνειν ἔριδος

4 μείζ. post αἰτ. Ω trp. Wil. 5 αἷς G² ὡς Γ ὧ O 11 εἶπ. E εἰπεῖν O 14 add. Xyl. 15 add. Emp. πρόσφ. Re. προσφέρειν Ω 23 Λεβ. G -δίᾳ O 24 διεμν. vFJEB -σε O 28 ἔχ. EB -ει O 29 πρόθυμοι Ω corr. Re.

ἐκποδὼν οὔσης καὶ φιλονεικίας ἁπάσης συγγνώμης δὲ
παντὶ λόγῳ καὶ παρρησίας ὡς ὁρᾷς δεδομένης.'

39. Ταῦτα δὴ καὶ τῶν ἄλλων συμπαρακαλούντων μι-
κρὸν ἐγὼ σιωπήσας 'καὶ μὴν ἀπὸ τύχης τινός, ὦ Ἀμμώ-
νιε, τοῖς τότε λόγοις αὐτὸς ἀρχήν τινα καὶ πάροδον
ἐνδέδωκας. εἰ γὰρ αἱ διακριθεῖσαι σώματος ἢ μὴ μετα- E
σχοῦσαι τὸ παράπαν ψυχαὶ δαίμονές εἰσι κατὰ σὲ καὶ τὸν
θεῖον Ἡσίοδον (OD 123)

'ἁγνοὶ ἐπιχθόνιοι φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων',

διὰ τί τὰς ἐν τοῖς σώμασι ψυχὰς ἐκείνης τῆς δυνάμεως
ἀποστεροῦμεν, ᾗ τὰ μέλλοντα καὶ προγιγνώσκειν πεφύ-
κασι καὶ προδηλοῦν οἱ δαίμονες; οὔτε γὰρ δύναμιν οὔτε
μέρος οὐδὲν ἐπιγίγνεσθαι ταῖς ψυχαῖς, ὅταν ἀπολίπωσι τὸ
σῶμα, μὴ κεκτημέναις πρότερον εἰκός ἐστιν· ἀλλ' ἀεὶ
μὲν ἔχειν ἔχειν δὲ φαυλότερα τῷ σώματι μεμιγμένας, καὶ
τὰ μὲν ὅλως ἄδηλα καὶ κεκρυμμένα τὰ δ' ἀσθενῆ καὶ
ἀμαυρὰ καὶ τοῖς δι' ὁμίχλης ὁρῶσιν ἢ κινουμένοις ἐν F
ὑγρῷ παραπλησίως δύσεργα καὶ βραδέα καὶ πολλὴν πο-
θοῦντα θεραπείαν τοῦ οἰκείου καὶ ἀνάληψιν ἀφαίρεσιν δὲ
καὶ κάθαρσιν τοῦ καλύπτοντος. ὥσπερ γὰρ ὁ ἥλιος οὐχ
ὅταν διαφύγῃ τὰ νέφη γίγνεται λαμπρός, ἀλλ' ἔστι μὲν
ἀεὶ φαίνεται δ' ἡμῖν ἐν ὁμίχλῃ δυσφαὴς καὶ ἀμαυρός, |
οὕτως ἡ ψυχὴ τὴν μαντικὴν οὐκ ἐπικτᾶται δύναμιν ἐκβᾶσα 432
τοῦ σώματος ὥσπερ νέφους, ἀλλ' ἔχουσα καὶ νῦν τυφλοῦ-
ται διὰ τὴν πρὸς τὸ θνητὸν ἀνάμιξιν αὐτῆς καὶ σύγχυσιν.
οὐ δεῖ δὲ θαυμάζειν οὐδ' ἀπιστεῖν ὁρῶντας, εἰ μηδὲν
ἄλλο, τῆς ψυχῆς τὴν ἀντίστροφον τῇ μαντικῇ δύναμιν, ἣν
μνήμην καλοῦμεν, ἡλίκον ἔργον ἀποδείκνυται τὸ σῴζειν
τὰ παρῳχημένα καὶ φυλάττειν, μᾶλλον δὲ ⟨τὰ μηκέτ'⟩

---

20 καλύπτ Emp. κωλύοντος ὅτι ἡ ψυχὴ καὶ συνδεδεμένη τῷ σώματι τὴν προγνωστικὴν ἔχει δύναμιν ἐκτυφλοῦται δὲ διὰ τὴν πρὸς τὸ γεῶδες ἀνάκρασιν τοῦ σώματος J κλέπτοντος O
22 δυσφανὴς GJ 29 add. Schw. cf. p. 108, 11

ὄντα· τῶν γὰρ γεγονότων οὐδὲν ἔστιν οὐδ' ὑφέστηκεν, ἀλλ' ἅμα γίγνεται πάντα καὶ φθείρεται, καὶ πράξεις καὶ λόγοι καὶ παθήματα, τοῦ χρόνου καθάπερ ῥεύματος ἕκαστα B *παραφέροντος· αὕτη δὲ τῆς ψυχῆς ἡ δύναμις οὐκ οἶδ' ὅντινα τρόπον ἀντιλαμβανομένη τοῖς μὴ παροῦσι φαντασίαν καὶ οὐσίαν περιτίθησιν. ὁ μὲν γὰρ Θεσσαλοῖς περὶ Ἄρνης δοθεὶς χρησμὸς ἐκέλευε φράζειν*

'κωφοῦ τ' ἀκοὴν τυφλοῖό τε δέρξιν,'

ἡ δὲ μνήμη καὶ κωφῶν πραγμάτων ἀκοὴ καὶ τυφλῶν ὄψις ἡμῖν ἐστιν. ὅθεν, ὡς ἔφην, οὐκ ἔστι θαυμαστόν, εἰ κρατοῦσα τῶν μηκέτ' ὄντων προλαμβάνει πολλὰ τῶν μηδέπω γεγονότων· ταῦτα γὰρ αὐτῇ μᾶλλον προσήκει καὶ τούτοις συμπαθής ἐστι· καὶ γὰρ ἐπιβάλλεται καὶ προτίθεται πρὸς τὰ μέλλοντα καὶ ⟨τῶν⟩ παρῳχημένων καὶ τέλος ἐχόντων ἀπήλλακται πλὴν τοῦ μνημονεύειν.

(40.) *ταύτην οὖν ἔχουσαι τὴν δύναμιν αἱ ψυχαὶ σύμφυτον* C *μὲν ἀμυδρὰν δὲ καὶ δυσφάνταστον ὅμως ἐξανθοῦσι πολλάκις καὶ ἀναλάμπουσιν ἔν τε τοῖς ἐνυπνίοις καὶ περὶ τὰς τελευτὰς ἔνιαι καθαροῦ γιγνομένου τοῦ σώματος ἤ τινα κρᾶσιν οἰκείαν πρὸς τοῦτο λαμβάνοντος, ὥστε τὸ λογιστικὸν καὶ φροντιστικὸν ἀνίεσθαι καὶ ἀπολύεσθαι τῶν παρόντων, ⟨τῷ⟩ ἀλόγῳ καὶ φανταστικῷ τοῦ μέλλοντος ἐπιστρεφόμεναι. οὐ γάρ, ὡς ὁ Εὐριπίδης φησί* (fr. 973), *'μάντις ἄριστος ὅστις εἰκάζει καλῶς,' ἀλλ' οὗτος ἔμφρων μὲν ἀνὴρ καὶ τῷ νοῦν ἔχοντι τῆς ψυχῆς καὶ μετ' εἰκότος ἡγουμένῳ καθ' ὁδὸν ἑπόμενος, τὸ δὲ μαντικὸν ὥσπερ γραμματεῖον ἄγραφον καὶ ἄλογον*

---

24 cf. 399 a

---

4 *περιφερ.* J 7 *ἄννης* Ω corr. Turn. 11 *ὄντ.* ⟨ἡ ψυχὴ⟩ Wil. 14 *πρὸς* del. Stegm. add. Stegm. 16 *αἱ* B om. *O* 17 *ἀμ. δὲ καὶ* GJ *καὶ ἀμ. καὶ* EB *καὶ ἀμυδρὸν καὶ* (*δὲ καὶ* pro *καὶ*[2] *υ*) *O* 18 *ἀναλ.* E *ἀναλαμβάνουσιν* *O* 19 *τελ.* GυJ *τελετὰς* *O* 20 *ὥστε* Po. *ἢ* Ω 22 add. Wy. 23 *ἐπιστρ.* Wy. *-ομένας* (*ομέν* insequ. lac. E) Ω 25 *ἔμφρ.* Mez. *ὁμόφρων* Ω

καὶ ἀόριστον ἐξ αὑτοῦ, δεκτικὸν δὲ φαντασιῶν πάθεσι D καὶ προαισθήσεων, ἀσυλλογίστως ἅπτεται τοῦ μέλλοντος, ὅταν ἐκστῇ μάλιστα τοῦ παρόντος. ἐξίσταται δὲ κράσει καὶ διαθέσει τοῦ σώματος ἐν μεταβολῇ γιγνόμενον, ὃν ἐνθουσιασμὸν καλοῦμεν. αὐτὸ μὲν οὖν ἐξ αὑτοῦ τὸ σῶμα τοιαύτην οὐ πολλάκις ἴσχει διάθεσιν· ἡ δὲ γῆ πολλῶν μὲν ἄλλων δυνάμεων πηγὰς ἀνίησιν ἀνθρώποις τὰς μὲν ἐκστατικὰς καὶ νοσώδεις καὶ θανατηφόρους τὰς δὲ χρηστὰς καὶ προσηνεῖς καὶ ὠφελίμους, ὡς δῆλαι γίγνονται πείρᾳ προστυγχάνουσι, τὸ δὲ μαντικὸν ῥεῦμα καὶ πνεῦμα θειότατόν ἐστι καὶ ὁσιώτατον, ἄν τε καθ' ἑαυτὸ δι' ἀέρος ἄν τε μεθ' ὑγροῦ νάματος ἀναφέρηται. καταμιγνύμενον γὰρ εἰς τὸ E σῶμα κρᾶσιν ἐμποιεῖ ταῖς ψυχαῖς ἀήθη καὶ ἄτοπον, ἧς τὴν ἰδιότητα χαλεπὸν εἰπεῖν σαφῶς, εἰκάσαι δὲ πολλαχῶς ὁ λόγος δίδωσι. θερμότητι γὰρ καὶ διαχύσει πόρους τινὰς ἀνοίγειν φανταστικοὺς τοῦ μέλλοντος εἰκός ἐστιν, ὡς οἶνος ἀναθυμιαθεὶς ἕτερα πολλὰ κινήματα καὶ λόγους ἀποκειμένους καὶ λανθάνοντας ἀποκαλύπτει (Eur. Bacch. 298)·

'τὸ γὰρ βακχεύσιμον
καὶ τὸ μανιῶδες μαντικὴν πολλὴν ἔχει'

κατ' Εὐριπίδην, ὅταν ἔνθερμος ἡ ψυχὴ γενομένη καὶ πυρώδης ἀπώσηται τὴν εὐλάβειαν, ἣν ἡ θνητὴ φρόνησις ἐπάγουσα πολλάκις ἀποστρέφει καὶ κατασβέννυσι τὸν F ἐνθουσιασμόν.'

41. 'Ἅμα δ' ἄν τις οὐκ ἀλόγως καὶ ξηρότητα φαίη μετὰ τῆς θερμότητος ἐγγιγνομένην λεπτύνειν τὸ πνεῦμα καὶ ποιεῖν αἰθερῶδες καὶ καθαρόν· 'αὐγή' γὰρ 'ξηρὴ ψυχὴ ⟨ἀρί-

1 φανταστῶν J -τὸν (-τικ cum lac. E) O corr. Mez. 2 προαισθήσεσιν Pat. ἀσυλλογίστοις GFΠB 5 οὖν om. GFB 6 οὐ GvJ om. O 9 δῆλα Ω corr. Turn. 11 ὅσ.] θαυμασιώτατον GvJ 12 ἀναφ. Bern. ἀφαιρῆται Ω 17 ἀναθ.] ἅμα θυμηθεὶς Γ ἕτ.] ἐγείρει Wy. ⟨κινεῖ⟩ κιν. Pat. 20 μαντ. GvJ μαντευτικὴν O 26 τῆς del. Ha. 27 αὐγὴ Clem. Al. αὕτη Ω ξηρὴ Stob. ξηρὰ Ω add. ex Stob.

στη⟩᾽ καθ᾽ Ἡράκλειτον (fr. 118). ὑγρότης δ᾽ οὐ μόνον 433 ὄψιν ἀμβλύνει καὶ ἀκοήν, | ἀλλὰ καὶ κατόπτρων θιγοῦσα καὶ μιχθεῖσα πρὸς ἀέρας ἀφαιρεῖ τὴν λαμπρότητα καὶ τὸ φέγγος. τοὐναντίον τε πάλιν αὖ περιψύξει τινὶ καὶ πυκνώσει τοῦ πνεύματος οἷον βαφῇ σίδηρον τὸ προγνωστικὸν μόριον ἐντείνεσθαι καὶ στομοῦσθαι τῆς ψυχῆς οὐκ ἀδύνατόν ἐστι. καὶ μὴν ὡς κασσίτερος μανὸν ὄντα καὶ πολύπορον τὸν χαλκὸν ἐντακεὶς ἅμα μὲν ἔσφιγξε καὶ κατεπύκνωσεν ἅμα δὲ λαμπρότερον ἀπέδειξε καὶ καθαρώτερον, οὕτως οὐδὲν ἀπέχει τὴν μαντικὴν ἀναθυμίασιν οἰκεῖόν τι ταῖς ψυχαῖς καὶ συγγενὲς ἔχουσαν ἀναπληροῦν τὰ μανὰ καὶ συνέχειν ἐναρμόττουσαν. ἄλλα γὰρ ἄλλοις οἰκεῖα καὶ B πρόσφορα, καθάπερ τῆς μὲν πορφύρας ὁ κύαμος τῆς δὲ κόκκου τὸ νίτρον δοκεῖ τὴν βαφὴν ἄγειν μεμιγμένον·

'βύσσῳ δὲ γλαυκῆς κόκκος καταμίσγεται ἀκτῆς'

ὡς Ἐμπεδοκλῆς (fr. 93) εἴρηκε. περὶ δὲ τοῦ Κύδνου καὶ τῆς ἱερᾶς τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Ταρσῷ μαχαίρας, ὦ φίλε Δημήτριε, σοῦ λέγοντος ἠκούομεν, ὡς ⟨οὔτε⟩ ὁ Κύδνος ἄλλον ἐκκαθαίρει σίδηρον ⟨ἢ⟩ ἐκεῖνον οὔθ᾽ ὕδωρ ἄλλο τὴν μάχαιραν ἢ ἐκεῖνο· καθάπερ ἐν Ὀλυμπίᾳ τὴν τέφραν προσπλάττουσι τῷ βωμῷ καὶ περιπηγνύουσιν ἐκ τοῦ Ἀλφειοῦ παραχέοντες ὕδωρ, ἑτέρων δὲ πειρώμενοι ποτα- C μῶν οὐδενὶ δύνανται συναγαγεῖν οὐδὲ κολλῆσαι τὴν τέφραν.'

1 cf. 736 a

3 κ. μ. π. Emp. κ. μῖχος (σμῆχος J) καὶ π. Ω (lac. 28 litt. E) ἀέρ. om. E ἀέρα Eus. 4 τε om. FΠB 5 τοῦ A om. E καὶ O βαφῆς G[3]vFα σιδήρου Ω corr. Kron. 6 ἐντ. Wy. ἐγγίνεσθαι Ω 7 ὡς ὁ κ. ΓB κασσίτηρος Ω corr. Wy. πολύπυρον Γα 8 ἐντακ. G[4] ἐνταθεὶς J[2] ἐντάσεις vF[1] ἐντάσει G 11 συγγ.] συνεχὲς J 13 κυανὸς Pat. 14 ἄγ.] αὔξ. Re. αἱρεῖν dub Diels 15 κόκ.] κρόκου F καὶ κρόκου J κρόκον ΠB κρόνου Gv corr. Diels ἀκτῆς Wil. om. FΠB ἀκτίς O 16 κύδν. E κυάμου O 18 ὡς ὁ. Κ. μᾶλλον ἐκκ. σ. (τὸν σ. J) ἐκ. Ω corr. Madv. Emp. 22 ἑτέρῳ . . . ποταμῷ Ω corr. Schellens

42. *Οὐ θαυμαστέον οὖν, εἰ πολλὰ τῆς γῆς ἄνω ῥεύματα μεθιείσης ταῦτα μόνα τὰς ψυχὰς ἐνθουσιαστικῶς διατίθησι καὶ φαντασιαστικῶς τοῦ μέλλοντος. ἀμέλει δὲ καὶ τὰ τῆς φήμης συνᾴδει τῷ λόγῳ· καὶ γὰρ ἐνταῦθα τὴν περὶ τὸν τόπον δύναμιν ἐμφανῆ γενέσθαι πρῶτον ἱστοροῦσιν νομέως τινὸς ἐμπεσόντος κατὰ τύχην, εἶτα φωνὰς ἀναφέροντος ἐνθουσιώδεις, ὧν τὸ μὲν πρῶτον οἱ παραγενόμενοι κατεφρόνουν, ὕστερον δὲ γενομένων ὧν προεῖπεν ὁ ἄνθρωπος ἐθαύμασαν. οἱ δὲ λογιώτατοι Δελφῶν καὶ τοὔνομα τοῦ ἀνθρώπου διαμνημονεύοντες Κορήταν λέγουσιν. ἐμοὶ δὲ* D *δοκεῖ μάλιστα τοιαύτην πρὸς τὸ μαντικὸν πνεῦμα λαμβάνειν σύγκρασιν ψυχὴ καὶ σύμπηξιν, οἵαν πρὸς τὸ φῶς ἡ ὄψις ὁμοιοπαθὲς γιγνόμενον· ὀφθαλμοῦ τε γὰρ ἔχοντος τὴν ὁρατικὴν δύναμιν οὐδὲν ἄνευ φωτὸς ἔργον ἐστίν, ψυχῆς τε τὸ μαντικὸν ὥσπερ ὄμμα δεῖται τοῦ συνεξάπτοντος οἰκείου καὶ συνεπιθήγοντος. ὅθεν οἱ μὲν πολλοὶ τῶν προγενεστέρων ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ἡγοῦντο θεὸν Ἀπόλλωνα καὶ ἥλιον· οἱ δὲ τὴν καλὴν καὶ σοφὴν ἐπιστάμενοι καὶ τιμῶντες ἀναλογίαν, ὅπερ σῶμα πρὸς ψυχὴν ὄψις δὲ πρὸς νοῦν φῶς δὲ πρὸς ἀλήθειάν ἐστι, τοῦτο τὴν ἡλίου δύναμιν εἴκαζον εἶναι πρὸς τὴν Ἀπόλλωνος φύσιν, ἔκγονον* E *ἐκείνου καὶ τόκον ὄντος ἀεὶ γιγνόμενον ἀεὶ τοῦτον ἀποφαίνοντες. ἐξάπτει γὰρ καὶ προάγεται καὶ συνεξορμᾷ τῆς αἰσθήσεως τὴν ὁρατικὴν δύναμιν οὗτος ὡς τῆς ψυχῆς τὴν μαντικὴν ἐκεῖνος.* (43.) *οἱ μέντοι δοξάζοντες ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν θεὸν εἶναι, εἰκότως Ἀπόλλωνι καὶ Γῇ κοινῶς ἀνέθεσαν τὸ χρηστήριον, οἰόμενοι τὴν διάθεσιν καὶ κρᾶ-*

---

10 cf. ad p 4, 28

---

3 *φανταστικῶς* Γ *ἀμ.* Wy. *ἀμαχεὶ* Ω *ἅμα* G[2mg.] 6 *κ. τὴν τ.* υFα[1] (ras. 8 litt. G) 11 *λαμβάνει* υFJα[1] 12 *ψυχῆς καὶ σώματος συμπ.* J 19 *ὅπερ* BE *ὅπως* O 22 *ὄντως* G[2]ERe., at inter se opponuntur *ὢν ἀεὶ* et *γιγνόμενος ἀεί* 23 *ἀποφ.* G[1]B *-τος* O *προσάγ.* G 24 *οὕτως* G[2]FJB

σιν ἐμποιεῖν τῇ γῇ τὸν ἥλιον, ἀφ' ἧς ἐκφέρεσθαι τὰς μαντικὰς ἀναθυμιάσεις. αὐτὴν μὲν οὖν τὴν γῆν ὥσπερ Ἡσίοδος (Theog. 117) *ἐνίων φιλοσόφων βέλτιον διανοηθείς 'πάντων ἕδος ἀσφαλές' προσεῖπεν, οὕτω καὶ ἡμεῖς*
F *καὶ ἀίδιον καὶ ἄφθαρτον νομίζομεν· τῶν δὲ περὶ αὐτὴν δυνάμεων πῇ μὲν ἐκλείψεις πῇ δὲ γενέσεις ἀλλαχοῦ δὲ μεταστάσεις καὶ μεταρροίας ἀλλαχόθεν εἰκός ἐστι συμβαίνειν, καὶ κυκλεῖν ἐν αὐτῇ τὰς τοιαύτας ἐν τῷ χρόνῳ παντὶ πολλάκις περιόδους, ὡς ἔστι τεκμαίρεσθαι τοῖς φαινομένοις. λιμνῶν τε γὰρ γεγόνασι καὶ ποταμῶν ἔτι δὲ πλείονες ναμάτων θερμῶν ὅπου μὲν ἐκλείψεις καὶ φθοραὶ παντάπασιν ὅπου δ' οἷον ἀποδράσεις καὶ καταδύσεις, |*
484 *εἶτα πάλιν ἥκει διὰ χρόνων ἐπιφαινόμενα τοῖς αὐτοῖς ⟨τόποις⟩ ἢ πλησίον ὑπορρέοντα· καὶ μετάλλων ἴσμεν ἐξαμαυρώσεις γεγονέναι καὶ *** νάς, ὡς τῶν περὶ τὴν Ἀττικὴν ἀργυρείων καὶ τῆς ἐν Εὐβοίᾳ χαλκίτιδος ἐξ ἧς ἐδημιουργεῖτο τὰ ψυχρήλατα τῶν ξιφῶν, ὡς Αἰσχύλος εἴρηκε* (fr. 356)

'λαβὼν γὰρ αὐτόθηκτον Εὐβοικὸν ξίφος'·

ἡ δ' ἐν Καρύστῳ πέτρα χρόνος οὐ πολὺς ἀφ' οὗ πέπαυται μηρύματα λίθων μαλακὰ ⟨καὶ⟩ νηματώδη συνεκφέρουσα. καὶ γὰρ ὑμῶν ἑωρακέναι τινὰς οἴομαι χειρόμακτρα καὶ δίκτυα καὶ κεκρυφάλους ἐκεῖθεν ⟨οὔτε ὕδατι λυομένους⟩ οὔτε πυρὶ καιομένους· ἀλλ' ὅσ' ἂν
B *ῥυπανθῇ χρωμένων, ἐμβαλόντες εἰς φλόγα λαμπρὰ καὶ διαφανῆ κομίζονται· νῦν δ' ἠφάνισται καὶ μόλις οἷον ἶνες ἢ τρίχες ἀραιαὶ διατρέχουσιν ἐν τοῖς μετάλλοις.*

---

1 *ἐκφ.* Xyl. *ἐκφέρεται Ω* 4 *προσειπεῖν ΓΠ* 13 *ἥκει* Emp. *ἐκεῖ Ω* *ἐπιφαινομένη* G²υFJΠ¹ (-*όμενον* A²) *ἐπιφερόμενα* B 14 add. Xyl. *ἴσμ.* Turn. *τὸ* (*τῶν* J) *μὲν Ω* 15 lac. ind. Wil. *γεγ. κενὰς* (*καινὰς* B) *ὡς Ω* 16 *ἀργυρίων Ω* corr. edd. 20 *ἡ . . . πέτ.* Turn. *τῆς . . . πείρας Ω* 21 *λίθοις* Ha. add. Stegm. *δειματώδη Γ δεινηματώδη* J 23 add. Wil. 24 *πυρὶ κ.* J *περικ. O* *ὅσ'*] *ὅσον* J

(44.) καίτοι πάντων τούτων οἱ περὶ Ἀριστοτέλην δημιουργὸν ἐν τῇ γῇ τὴν ἀναθυμίασιν ἀποφαίνουσιν, ἣ καὶ συνεκλείπειν καὶ συμμεθίστασθαι καὶ συνεξανθεῖν πάλιν τὰς τοιαύτας φύσεις ἀναγκαῖόν ἐστι. ταὐτὰ δὴ περὶ μαντικῶν πνευμάτων διανοητέον, ὡς οὐκ ἐχόντων ἀίδιον οὐδ' ἀγήρω τὴν δύναμιν ἀλλ' ὑποκειμένην μεταβολαῖς. καὶ γὰρ ὄμβρους ὑπερβάλλοντας εἰκός ἐστι κατασβεννύναι καὶ κεραυνῶν ἐμπεσόντων διαφορεῖσθαι, μάλιστα δὲ τῆς γῆς ὑποσάλου γιγνομένης καὶ λαμβανούσης C
ἱζήματα καὶ σύγχωσιν ἐν βάθει μεθίστασθαι τὰς ἀναθυμιάσεις ἢ τυφλοῦσθαι τὸ παράπαν, ὥσπερ ἐνταῦθά φασι †παραμένειν τὰ περὶ τὸν μέγαν σεισμόν, ὃς καὶ τὴν πόλιν ἀνέτρεψεν. ἐν δ' Ὀρχομενῷ λέγουσι λοιμοῦ γενομένου πολλοὺς μὲν ἀνθρώπους διαφθαρῆναι, τὸ δὲ τοῦ Τειρεσίου χρηστήριον ἐκλιπεῖν παντάπασι καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἀργὸν διαμένειν καὶ ἄναυδον. εἰ δὲ καὶ τοῖς περὶ Κιλικίαν ὅμοια παθεῖν συμβέβηκε, ὡς ἀκούομεν, οὐδεὶς ἂν ἡμῖν, ὦ Δημήτριε, σοῦ φράσειε σαφέστερον.'

45. Καὶ ὁ Δημήτριος 'οὐκ οἶδ' ἔγωγε τά γε νῦν· ἀποδημῶ γάρ, ὡς ἴστε, πάμπολυν ἤδη χρόνον· ἔτι δ' D
ἤκμαζεν ἐμοῦ παρόντος καὶ τὸ Μόψου καὶ τὸ Ἀμφιλόχου μαντεῖον. ἔχω δ' εἰπεῖν τῷ Μόψου παραγενόμενος πρᾶγμα θαυμασιώτατον. ὁ γὰρ ἡγεμὼν τῆς Κιλικίας αὐτὸς μὲν ἀμφίδοξος ὢν ἔτι πρὸς τὰ θεῖα δι' ἀσθένειαν ἀπιστίας οἶμαι (τἆλλα γὰρ ἦν ὑβριστὴς καὶ φαῦλος), ἔχων δὲ περὶ αὐτὸν Ἐπικουρείους τινὰς †τὴν καλὴν δὴ καὶ φυσιολόγον ἐνυβρίζοντας, ὡς αὐτοὶ λέγουσι (fr. 395), τοῖς τοιούτοις

1 ss. cf. Cic. de div. I 38 II 117

1 καίτ. Xyl. καὶ οἱ ΓJα καὶ O 4 ταῦτα Ω corr. Turn. 10 σύγχυσιν Ω corr. Re. 12 παρ. τὰ (παρ. ἃ Gv) Ω παραμείψασθαι Si. 15 ἐλλείπειν Γ 17 παθ. συμβ. GvJ σ. π. O 19 τά γε Wy. τὰ δὲ Ω 21 μόμψου hic et infra ΓJ 22 τῷ J τὸ O μόμψ. etiam B 24 ὢν J ὡς Γ om. O 26 ratio sec. Wil. haec est: ⟨κατὰ⟩ τ. κ. δ. [καὶ] φυσιολογίαν δὴ om. ΠB

εἰσέπεμψεν ἀπελεύθερον οἷον εἰς πολεμίων κατάσκοπον
ἐνσκευάσας, ἔχοντα κατεσφραγισμένην δέλτον, ἐν ᾗ τὸ
E ἐρώτημα ἦν ἐγγεγραμμένον οὐδενὸς εἰδότος. ἐννυχεύσας
οὖν ὁ ἄνθρωπος ὥσπερ ἔθος ἐστὶ τῷ σηκῷ καὶ κατακοι-
μηθεὶς ἀπήγγειλε μεθ' ἡμέραν ἐνύπνιον τοιοῦτον. ἄνθρω-
πον ἔδοξεν αὐτῷ καλὸν ἐπιστάντα φθέγξασθαι τοσοῦτον
'μέλανα' καὶ πλέον οὐδὲν ἀλλ' εὐθὺς οἴχεσθαι. τοῦθ'
ἡμῖν μὲν ἄτοπον ἐφάνη καὶ πολλὴν ἀπορίαν παρέσχεν,
ὁ δ' ἡγεμὼν ἐκεῖνος ἐξεπλάγη καὶ προσεκύνησεν καὶ τὴν
δέλτον ἀνοίξας ἐπεδείκνυεν ἐρώτημα τοιοῦτον γεγραμ-
μένον 'πότερόν σοι λευκὸν ἢ μέλανα θύσω ταῦρον;' ὥστε
καὶ τοὺς Ἐπικουρείους διατραπῆναι, κἀκεῖνον αὐτὸν τήν
F τε θυσίαν ἐπιτελεῖν καὶ σέβεσθαι διὰ τέλους Μόψον.'

46. Ὁ μὲν οὖν Δημήτριος ταῦτ' εἰπὼν ἐσιώπησεν· ἐγὼ
δὲ βουλόμενος ὥσπερ τι κεφάλαιον ἐπιθεῖναι τῷ λόγῳ
πρὸς τὸν Φίλιππον αὖθις ἀπέβλεψα καὶ τὸν Ἀμμώνιον
ὁμοῦ καθημένους. ἔδοξαν οὖν μοι βούλεσθαί τι διαλε-
χθῆναι, καὶ πάλιν ἐπέσχον. ὁ δ' Ἀμμώνιος 'ἔχει μέν' ἔφη
'καὶ Φίλιππος, ὦ Λαμπρία, περὶ τῶν εἰρημένων εἰπεῖν·
οἴεται γὰρ ὥσπερ οἱ πολλοὶ καὶ αὐτὸς οὐχ ἕτερον εἶναι
435 τὸν Ἀπόλλωνα θεὸν ἀλλὰ τῷ ἡλίῳ τὸν αὐτόν. | ἡ δ' ἐμὴ
μείζων ἀπορία καὶ περὶ μειζόνων· ἄρτι γὰρ οὐκ οἶδ' ὅπως
τῷ λόγῳ παρεχωρήσαμεν ἐκ τῶν θεῶν τὴν μαντικὴν ἐς
δαίμονάς τινας ἀτεχνῶς ἀποδιοπομπουμένῳ. νυνὶ δέ μοι
δοκοῦμεν αὐτοὺς πάλιν ἐκείνους ἐξωθεῖν καὶ ἀπελαύνειν
ἐνθένδε τοῦ χρηστηρίου καὶ τοῦ τρίποδος εἰς πνεύματα καὶ
ἀτμοὺς καὶ ἀναθυμιάσεις τὴν τῆς μαντικῆς ἀρχὴν μᾶλλον
δὲ τὴν οὐσίαν αὐτὴν καὶ τὴν δύναμιν ἀναλύοντες. αἱ γὰρ
εἰρημέναι κράσεις καὶ θερμότητες αὗται καὶ στομώσεις
ὅσῳ μᾶλλον ⟨φυσικαῖς αἰτίαις ἐνδέδενται, τοσούτῳ μᾶλ-

20 cf. ad p. 4, 28

24 τιν. GvJ om. O ἀποδιοπομπούμενοι Ω corr. Re.
30 add. Re. Po.

λον⟩ ἀπάγουσι τὴν δόξαν ἀπὸ τῶν θεῶν καί τινα τοιοῦτον ὑποβάλλουσι τῆς αἰτίας ἐπιλογισμόν, οἵῳ ποιεῖ τὸν Κύκλωπα χρώμενον Εὐριπίδης (Cycl. 331), B

ʽἡ γῆ δ' ἀνάγκη, κἂν θέλῃ κἂν μὴ θέλῃ,
τίκτουσα ποίαν τἀμὰ πιαίνει βοτά.'

πλὴν ἐκεῖνος μὲν οὔ φησι θύειν τοῖς θεοῖς ἀλλ' ἑαυτῷ καὶ ʽτῇ μεγίστῃ γαστρὶ δαιμόνων,' ἡμεῖς δὲ καὶ θύομεν καὶ προσευχόμεθα τί παθόντες ἐπὶ τοῖς χρηστηρίοις, εἰ δύναμιν μὲν ἐν ἑαυταῖς μαντικὴν αἱ ψυχαὶ κομίζουσιν, ἡ δὲ κινοῦσα ταύτην ἀέρος τίς ἐστι κρᾶσις ἢ πνεύματος; αἱ δὲ τῶν ἱερείων κατασπείσεις τί βούλονται, καὶ τὸ μὴ θεμιστεύειν, ἐὰν μὴ τὸ ἱερεῖον ὅλον ἐξ ἄκρων σφυρῶν ὑπότρομον γένηται καὶ κραδανθῇ κατασπενδόμενον; οὐ γὰρ C
ἀρκεῖ τὸ διασεῖσαι τὴν κεφαλὴν ὥσπερ ἐν ταῖς ἄλλαις θυσίαις, ἀλλὰ πᾶσι δεῖ τοῖς μέρεσι τὸν σάλον ὁμοῦ καὶ τὸν παλμὸν ἐγγενέσθαι μετὰ ψόφου τρομώδους· ἐὰν γὰρ μὴ τοῦτο γένηται, τὸ μαντεῖον οὔ φασι χρηματίζειν οὐδ' εἰσάγουσι τὴν Πυθίαν. καίτοι θεοῦ μὲν ἢ δαίμονος ⟨ἐνεργείαις⟩ αἰτίαν τὴν πλείστην ἀνατιθέντας εἰκός ἐστι ταῦτα ποιεῖν καὶ νομίζειν· ὡς δὲ σὺ λέγεις, οὐκ εἰκός· ἡ γὰρ ἀναθυμίασις, ἄν τε πτοῆται τὸ ἱερεῖον ἄν τε μή, παροῦσα ποιήσει τὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ διαθήσει τὴν ψυχὴν ὁμοίως οὐ τῆς Πυθίας μόνον, ἀλλὰ κἂν τοῦ τυχόντος ἅψηται σώματος. ὅθεν εὔηθές ἐστι τὸ μιᾷ γυναικὶ πρὸς τὰ μαντεῖα χρῆσθαι καὶ ταύτῃ παρέχειν πράγματα D
φυλάττοντας ἁγνὴν διὰ βίου καὶ καθαρεύουσαν. ὁ γὰρ Κορήτας ἐκεῖνος, ὃν Δελφοὶ λέγουσι πρῶτον ἐμπεσόντα τῆς περὶ τὸν τόπον δυνάμεως αἴσθησιν παρασχεῖν, οὐδὲν

---

2 *ὑποβ.* Gv *ἐπιβ.* *O*   8 *παθ.* J; ss. B^{1} *μαθ.* *O*   11 *ἱερ.* E *ἱερίδων* *O* *ἐρίφων* Pat. (cf. p. 119, 16)   *καταστάσεις* *Ω* corr. Re. *καταστάξεις* Pat.   12 *ἐὰν* Stegm. *εἰ* *Ω*   18 *ἢ* ὁ. secl. Pat. add. Po.   21 *πτ.* Mez. *ποιῆται* *Ω*   22 *ποιήσει* J (om. G^{1}) *ποιεῖ* EB *ποιῇ* *O* *ποιῇ* (*εῖ* supra) G^{3}

οἶμαι διέφερε τῶν ἄλλων αἰπόλων καὶ ποιμένων· εἴ γε δὴ τοῦτο μὴ μῦθός ἐστι μηδὲ πλάσμα κενόν, ὡς ἔγωγ' ἡγοῦμαι. καὶ λογιζόμενος πηλίκων ἀγαθῶν τουτὶ τὸ μαντεῖον αἴτιον γέγονε τοῖς Ἕλλησιν ἔν τε πολέμοις καὶ κτίσεσι πόλεων ἔν τε λοιμοῖς καὶ καρπῶν ἀφορίαις, δεινὸν ἡγοῦμαι μὴ θεῷ καὶ προνοίᾳ τὴν εὕρεσιν αὐτοῦ καὶ
E *ἀρχὴν ἀλλὰ τῷ κατὰ τύχην καὶ αὐτομάτως ἀνατίθεσθαι. πρὸς δὴ ταῦτ'' εἶπε 'τὸν Λαμπρίαν βούλομαι διαλεχθῆναι· περιμενεῖς δέ;' 'πάνυ μὲν οὖν' ὁ Φίλιππος ἔφη 'καὶ πάντες οὗτοι· πάντας γὰρ ἡμᾶς ὁ λόγος κεκίνηκε.'*

47. *Κἀγὼ πρὸς αὐτόν 'ἐμὲ δ'' εἶπον 'οὐ κεκίνηκεν, ὦ Φίλιππε, μόνον ἀλλὰ καὶ συγκέχυκεν, εἰ ἐν τοσούτοις καὶ τηλικούτοις οὖσιν ὑμῖν δοκῶ παρ' ἡλικίαν τῷ πιθανῷ τοῦ λόγου καλλωπιζόμενος ἀναιρεῖν τι καὶ κινεῖν τῶν ἀληθῶς καὶ ὁσίως περὶ τοῦ θείου νενομισμένων. ἀπολογήσομαι δὲ μάρτυρα καὶ σύνδικον ὁμοῦ Πλάτωνα* (Phaedo 97 b) *παριστάμενος. ἐκεῖνος γὰρ ὁ ἀνὴρ Ἀναξαγόραν μὲν ἐμέμψατο*
F *τὸν παλαιόν, ὅτι ταῖς φυσικαῖς ἄγαν ἐνδεδεμένος αἰτίαις καὶ τὸ κατ' ἀνάγκην τοῖς τῶν σωμάτων ἀποτελούμενον πάθεσι μετιὼν ἀεὶ καὶ διώκων, τὸ οὗ ἕνεκα καὶ ὑφ' οὗ, βελτίονας αἰτίας οὔσας καὶ ἀρχάς, ἀφῆκεν· αὐτὸς δὲ πρῶτος ἢ μάλιστα τῶν φιλοσόφων ἀμφοτέρας ἐπεξῆλθε, τῷ μὲν θεῷ τὴν ἀρχὴν ἀποδιδοὺς τῶν κατὰ λόγον ἐχόν-*
436 *των, | οὐκ ἀποστερῶν δὲ τὴν ὕλην τῶν ἀναγκαίων πρὸς τὸ γιγνόμενον αἰτιῶν, ἀλλὰ συνορῶν, ὅτι τῇδέ πῃ καὶ τὸ πᾶν αἰσθητὸν διακεκοσμημένον οὐ καθαρὸν οὐδ' ἀμιγές ἐστιν, ἀλλὰ τῆς ὕλης συμπλεκομένης τῷ λόγῳ λαμβάνει τὴν γένεσιν. ὅρα δὲ πρῶτον ἐπὶ τῶν τεχνιτῶν· οἷον εὐθὺς*

---

5 *ἀπορίαις* GJ 7 *αὐτομάτω* Π[2]B 8 *πρὸς* denuo inc. D *τὸν Λ.* Wy. *ὦ λαμπρία* Ω 9 *περ.* Wil. *περιμένεις* E *-οις* O 12 *εἰ* om. ΓΠ[1] *ἐν* om. J 13 *ἡμῖν* Γ 15 *ὁσίως* Herw. *θείως* Ω 16 *παραστησάμενος* D 17 *ὁ* G[2] om. O 18 *τὸν* om. ΓΠ[1] 18 *ἐνδ.* J[2] *ἐνδεδυμένος* O 23 *τῶν* denuo inc. X 24 *ἀπὸ ἑτέρων* Γ 26 *καθ. δὲ* FΠ 27 *λόγῳ*] explicit D

ἡ περιβόητος ἐνταῦθα τοῦ κρατῆρος ἕδρα καὶ βάσις, ἣν Ἡρόδοτος (I 25) ὑποκρητηρίδιον ὠνόμασεν, αἰτίας μὲν ἔσχε τὰς ὑλικάς, πῦρ καὶ σίδηρον καὶ μάλαξιν διὰ πυρὸς καὶ ⟨δι'⟩ ὕδατος βαφήν, ὧν ἄνευ γενέσθαι τὸ ἔργον οὐδεμία μηχανή· τὴν δὲ κυριωτέραν ἀρχὴν καὶ ταῦτα κινοῦσαν καὶ διὰ τούτων ἐνεργοῦσαν ἡ τέχνη καὶ ὁ λόγος τῷ ἔργῳ παρέσχε. καὶ μὴν τῶν γε μιμημάτων τούτων καὶ B εἰδώλων ὁ ποιητὴς καὶ δημιουργὸς ἐπιγέγραπται (Simonid. fr. 160)

'γράψε Πολύγνωτος, Θάσιος γένος, Ἀγλαοφῶντος
υἱὸς περθομέναν Ἰλίου ἀκρόπολιν'

ὡς ὁρᾶται γράψας· ἄνευ δὲ φαρμάκων συντριβέντων καὶ συμφθαρέντων ἀλλήλοις οὐδὲν ἦν οἷόν τε τοιαύτην διάθεσιν λαβεῖν καὶ ὄψιν. ἆρ' οὖν ὁ βουλόμενος ἅπτεσθαι τῆς ὑλικῆς ἀρχῆς, ζητῶν δὲ καὶ διδάσκων τὰ παθήματα καὶ τὰς μεταβολάς, ἃς ὤχρᾳ μιχθεῖσα σινωπὶς ἴσχει καὶ μέλανι μηλιάς, ἀφαιρεῖται τὴν τοῦ τεχνίτου δόξαν· ὁ δὲ C τοῦ σιδήρου τὴν στόμωσιν ἐπεξιὼν καὶ τὴν μάλαξιν, ὅτι τῷ μὲν πυρὶ χαλασθεὶς ἐνδίδωσι καὶ ὑπείκει τοῖς ἐλαύνουσι καὶ πλάττουσιν, ἐμπεσὼν δὲ πάλιν εἰς ὕδωρ ἀκραιφνὲς καὶ τῇ ψυχρότητι διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἐγγενομένην ἁπαλότητα καὶ μανότητα πιληθεὶς καὶ καταπυκνωθεὶς εὐτονίαν ἴσχει καὶ πῆξιν, ἣν Ὅμηρος (ι 393) 'σιδήρου κράτος' εἶπεν, ἧττόν τι τῷ τεχνίτῃ τηρεῖ τὴν αἰτίαν τῆς τοῦ ἔργου γενέσεως; ἐγὼ μὲν οὐκ οἴομαι· καὶ γὰρ τῶν ἰατρικῶν δυνάμεων ἔνιοι τὰς ποιότητας ἐλέγχουσι, τὴν

1 βάσ. J[2] φάσις ΓJ[1] φύσις O 2 ὑποκρ. Herodot. ἐπικρ. Ω 3 ἔσχε τὰς Madv. ἔχοντας ΓJ ἔχον τὰς μὲν B[1ms.] (deest μὲν post αἰτ.) ἔχοντος O ὑλικὴν F[2]Π 4 add. Re. 7 ἐρίῳ Γ 8 ὁ om. ΓJ 12 ὁρᾶτε G[1p. ras.] Po. γρ. del. Po. φαρμακείων ΓJ 16 μετ.] διαβολὰς Γ διαφορὰς J 17 τεχν. E σιδήρου Ω 19 ἐνδ. Turn. ἐπιδ. Ω 20 πλάττ. ΓJ πλήττ. O ἀκναιφὲς X[1]υ 21 τοῦ om. FΠ 23 πλῆξιν ΓJ 25 μὲν οὖν οὐκ GJ

δ' ἰατρικὴν οὐκ ἀναιροῦσιν. ὥσπερ ἀμέλει ⟨καὶ⟩ Πλάτων
D (Rep. 507 d) *ὁρᾶν μὲν ἡμᾶς τῇ παρὰ τῶν ὀφθαλμῶν αὐγῇ συγκεραννυμένῃ πρὸς τὸ τοῦ ἡλίου φῶς, ἀκούειν δὲ τῇ πληγῇ τοῦ ἀέρος ἀποφαινόμενος οὐκ ἀνῄρει τὸ κατὰ λόγον καὶ πρόνοιαν ὁρατικοὺς καὶ ἀκουστικοὺς γεγονέναι.'*

48. *'Καθόλου γάρ, ὥς φημι, δύο πάσης γενέσεως αἰτίας ἐχούσης οἱ μὲν σφόδρα παλαιοὶ θεολόγοι καὶ ποιηταὶ τῇ κρείττονι μόνῃ τὸν νοῦν προσεῖχον τοῦτο δὴ τὸ κοινὸν* (Orph. fr. 21 a v. 2) *ἐπιφθεγγόμενοι πᾶσι πράγμασι*

'Ζεὺς ἀρχὴ Ζεὺς μέσσα, Διὸς δ' ἐκ πάντα πέλονται·'

ταῖς δ' ἀναγκαίαις καὶ φυσικαῖς οὐκέτι προσῆεσαν αἰτίαις. οἱ δὲ νεώτεροι τούτων καὶ φυσικοὶ προσαγορευόμενοι
E *τοὐναντίον ἐκείνοις τῆς καλῆς καὶ θείας ἀποπλανηθέντες ἀρχῆς ἐν σώμασι καὶ πάθεσι σωμάτων πληγαῖς τε καὶ μεταβολαῖς καὶ κράσεσι τίθενται τὸ σύμπαν. ὅθεν ἀμφοτέροις ὁ λόγος ἐνδεὴς τοῦ προσήκοντός ἐστι, τοῖς μὲν τὸ δι' οὗ καὶ ὑφ' οὗ τοῖς δὲ τὸ ἐξ ὧν καὶ δι' ὧν ἀγνοοῦσιν ἢ παραλείπουσιν. ὁ δὲ πρῶτος ἐκφανῶς ἁψάμενος ἀμφοῖν καὶ τῷ κατὰ λόγον ποιοῦντι καὶ κινοῦντι προσλαβὼν τὸ ἀναγκαίως ὑποκείμενον καὶ πάσχον ἀπολύεται καὶ ὑπὲρ ἡμῶν πᾶσαν ὑποψίαν καὶ διαβολήν. οὐ γὰρ ἄθεον ποιοῦμεν οὐδ' ἄλογον τὴν μαντικήν, ὕλην μὲν αὐτῇ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου τὸ δ' ἐνθουσιαστικὸν πνεῦμα καὶ τὴν*
F *ἀναθυμίασιν οἷον ὀργάνῳ [ἢ] πλῆκτρον ἀποδιδόντες· πρῶτον μὲν γὰρ ἡ γεννήσασα γῆ τὰς ἀναθυμιάσεις ὅ τε πᾶσαν ἐνδιδοὺς κράσεως τῇ γῇ καὶ μεταβολῆς δύναμιν ἥλιος νόμῳ πατέρων θεός ἐστιν ἡμῖν· ἔπειτα δαίμονας ἐπιστάτας καὶ περιπόλους καὶ φύλακας οἷον ἁρμονίας τῆς*

1 add. Ald. 2 *παρὰ τ. ὀ.* Π[2]B *περὶ τ. ὀ.* Π[1] *τ. ὀ.* J *περὶ τὸν ὀφθαλμὸν* O 3 *συγκεραννυμένους* J 8 *προσέχειν* Ω corr. Po. *τοῦτο* J *καὶ τ.* Γ *εἵλοντο τ.* O 13 *ἐκείναις* J 18 *ὁ δὲ*] *Πλάτων* add. Pat. 19 *ἀν. τὸ* Ω trp. Po. 23 *τῷ δ' ἐνθουσιαστικῷ* Γ 24 *ὀργ.* Kron. *ὄργανον ἢ* Ω 25 *τε* Emp. *δὲ* Ω 28 *ἁρμονίᾳ* ΓJ

κράσεως ταύτης τὰ μὲν ἀνιέντας ἐν καιρῷ | τὰ δ' ἐπιτείνοντας 487 *καὶ τὸ ἄγαν ἐκστατικὸν αὐτῆς καὶ ταρακτικὸν ἀφαιροῦντας τὸ δὲ κινητικὸν ἀλύπως καὶ ἀβλαβῶς τοῖς χρωμένοις καταμιγνύντας ἀπολείποντες οὐδὲν ἄλογον ποιεῖν οὐδ' ἀδύνατον δόξομεν.* (49.) *οὐδέ γε προθυόμενοι καὶ καταστέφοντες ἱερεῖα καὶ κατασπένδοντες ἐναντία τῷ λόγῳ τούτῳ πράττομεν. οἱ γὰρ ἱερεῖς καὶ ὅσιοι θύειν φασὶ τὸ ἱερεῖον καὶ κατασπένδειν καὶ τὴν κίνησιν αὐτοῦ καὶ τὸν τρόμον ἀποθεωρεῖν ἑτέρου τίνος τοῦτο σημεῖον ἢ τοῦ θεμιστεύειν τὸν θεὸν λαμβάνοντες; δεῖ γὰρ τὸ θύσιμον τῷ τε σώματι καὶ τῇ ψυχῇ καθαρὸν εἶναι καὶ ἀσινὲς καὶ ἀδιάφθορον. μήνυτρα μὲν οὖν* ⟨*τῶν*⟩ *περὶ τὸ* B *σῶμα κατιδεῖν οὐ πάνυ χαλεπόν ἐστι, τὴν δὲ ψυχὴν δοκιμάζουσι τοῖς μὲν ταύροις ἄλφιτα τοῖς δὲ κάπροις ἐρεβίνθους παρατιθέντες· τὸ γὰρ μὴ γευσάμενον ὑγιαίνειν οὐκ οἴονται. τὴν δ' αἶγα διελέγχειν τὸ ψυχρὸν ὕδωρ· οὐ γὰρ εἶναι ψυχῆς κατὰ φύσιν ἐχούσης τὸ πρὸς τὴν κατάσπεισιν ἀπαθὲς καὶ ἀκίνητον. ἐγὼ δέ, κἂν ᾖ βέβαιον ὅτι σημεῖόν ἐστι τοῦ θεμιστεύειν τὸ σείσασθαι καὶ τοῦ μὴ θεμιστεύειν τοὐναντίον, οὐχ ὁρῶ τί συμβαίνει δυσχερὲς ἀπ' αὐτοῦ τοῖς εἰρημένοις. πᾶσα γὰρ δύναμις ὃ πέφυκε σὺν καιρῷ βέλτιον ἢ χεῖρον ἀποδίδωσι· τοῦ δὲ καιροῦ διαφεύγοντος ἡμᾶς σημεῖα διδόναι τὸν θεὸν εἰκός ἐστιν.'* C

50. *'Οἴομαι μὲν οὖν μηδὲ τὴν ἀναθυμίασιν ὡσαύτως ἔχειν ἀεὶ διὰ παντός, ἀνέσεις δέ τινας ἴσχειν καὶ πάλιν σφοδρότητας· ᾧ δὲ τεκμηρίῳ χρῶμαι, μάρτυρας ἔχει καὶ ξένους πολλοὺς καὶ τοὺς θεραπεύοντας τὸ ἱερὸν ἅπαντας. ὁ γὰρ οἶκος, ἐν ᾧ τοὺς χρωμένους τῷ θεῷ καθίζουσιν,*

---

7 *ὅσοι* Ω corr. Turn. 9 *τρόμ.* Turn. *τρόπον* Ω ⟨*οὐχ*⟩ *ἑτ. τινὸς* Wil. *τοῦτο σημ.* Emp. *τοῦθ' ἡμῖν* Ω 12 *μήν.* Turn. *μέτρα* Ω add. Re. 18 *οὐ*] *μὴ* ΓJ 19 *σπεισ.* F²Πx *μὴ* om. X¹J 21 *ὃ* x *ὧ* O 24 *μήτε* Ω corr. Kron. 26 *ἔχω* Π *ἔχειν* G 27 *πολλ.*] *καὶ πολλ.* J *καὶ πολίτας πολλ.* Pat. 28 *τοὺς χρ. καὶ τοὺς χρωμένους* (*ἱερωμένους* Pat.) J

οὔτε πολλάκις οὔτε τεταγμένως ἀλλ' ὡς ἔτυχε διὰ χρόνων εὐωδίας ἀναπίμπλαται καὶ πνεύματος, οἵας ἂν τὰ ἥδιστα καὶ πολυτελέστατα τῶν μύρων ἀποφορὰς ὥσπερ ἐκ πηγῆς τοῦ ἀδύτου προσβάλλοντος· ἐξανθεῖν γὰρ εἰκὸς ὑπὸ θερμότητος ἢ τινος ἄλλης ἐγγιγνομένης δυνάμεως. εἰ δὲ τοῦτο D μὴ δοκεῖ πιθανόν, ἀλλά γε τὴν Πυθίαν αὐτὴν ἐν πάθεσι καὶ διαφοραῖς ἄλλοτ' ἄλλαις ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς ψυχῆς ἴσχειν, ᾧ πλησιάζει τὸ πνεῦμα, καὶ μὴ μίαν ἀεὶ κρᾶσιν ὥσπερ ἁρμονίαν ἀμετάβολον ἐν παντὶ καιρῷ διαφυλάττειν ὁμολογήσετε. πολλαὶ μὲν γὰρ αἰσθομένης πλείονες δ' ἄδηλοι τό τε σῶμα καταλαμβάνουσι καὶ τὴν ψυχὴν ὑπορρέουσι δυσχέρειαι καὶ κινήσεις· ὧν ἀναπιμπλαμένην οὐκ ἄμεινον ἐκεῖ βαδίζειν οὐδὲ παρέχειν ἑαυτὴν τῷ θεῷ μὴ παντάπασι καθαρὰν οὖσαν ὥσπερ ὄργανον ἐξηρτυμένον καὶ εὐηχές, ἀλλ' ἐμπαθῆ καὶ ἀκατάστατον. οὔτε γὰρ ὁ οἶνος E ὡσαύτως ἀεὶ τὸν μεθυστικὸν οὔθ' ὁ αὐλὸς τὸν ἐνθουσιαστικὸν ὁμοίως διατίθησιν, ἀλλὰ νῦν μὲν ἧττον οἱ αὐτοὶ νῦν δὲ μᾶλλον ἐκβακχεύονται καὶ παρακινοῦσι τῆς κράσεως ἐν αὐτοῖς ἑτέρας γενομένης. μάλιστα δὲ τὸ φανταστικὸν ἔοικε τῆς ψυχῆς ὑπὸ τοῦ σώματος ἀλλοιουμένου κρατεῖσθαι καὶ συμμεταβάλλειν, ὡς δῆλόν ἐστιν ἀπὸ τῶν ὀνείρων· ποτὲ μὲν γὰρ ἐν πολλαῖς γιγνόμεθα καὶ παντοδαπαῖς ἐνυπνίων ὄψεσι, ποτὲ δ' αὖ πάλιν πᾶσα γίγνεται γαλήνη καὶ ἡσυχία τῶν τοιούτων. καὶ Κλέωνα μὲν ἴσμεν F αὐτοὶ τὸν ἐκ Δαυλίας τοῦτον ἐν πολλοῖς ἔτεσιν οἷς βεβίωκε φάσκοντα μηδὲν ἰδεῖν πώποτε, τῶν δὲ πρεσβυτέρων ταὐτὸ

1 οὐδὲ τετ. ΓJa[1] 2 οἷα ἂν τὰ Γ οἷα τὰ J 2/3 ἡ. κ. π.] εὐωδέστατα E 3 ἀποφ. om. Π 4 ἐξανθ. ΓJ ἐξωθ. O 6 ἐν π.] ἐπ' ἄνθεσι ΓJ 10 ὁμ. ex B se sumpsisse dicit Wy. errans; ὁμολογήσατε Γ (non X) ὡμολογήσατε (ὦ B, ο superscr.) O πολλὴν ΓJ αἰσθομένην J πλείονας δὲ & δηλοῖ Γ (sine δὲ J) 12 κιν.] κῆδος Γ κῆρες Po. cf. 484 d 15 ἀ. ἐμπ. κ. ἀ.] ἀνεμπαθῆ κ. κατάστ. ΓJ 18 παρακ. ΓJ παροινοῦσι O 19 γεν. Ex 22 μὲν om. ΓJ 25 τῶν (τὸν F) . . . τούτων Γ (corr. G[3]) 26 φασκόντων G[corr.] ante πώπ. add. ἐνύπνιον G[4]J, post πώπ. F[2]Πx τῶν δὲ] ὑπὸ δὲ τῶν E

τοῦτο λέγεται περὶ Θρασυμήδους τοῦ Ἡραιέως. αἰτία δ' ἡ κρᾶσις τοῦ σώματος, ὥσπερ αὖ πάλιν ἡ τῶν μελαγχολικῶν πολυόνειρος καὶ πολυφάντασστος, ᾗ καὶ δοκεῖ τὸ εὐθυόνειρον αὐτοῖς ὑπάρχειν· ἐπ' ἄλλα γὰρ ἄλλοτε τῷ φανταστικῷ τρεπόμενοι, | καθάπερ οἱ πολλὰ βάλλοντες, 438 *ἐπιτυγχάνουσι πολλάκις.* (51.) *ὅταν οὖν εὐαρμόστως ἔχῃ πρὸς τὴν τοῦ πνεύματος ὥσπερ φαρμάκου κρᾶσιν ἡ φαντασιαστικὴ καὶ μαντικὴ δύναμις, ἐν τοῖς προφητεύουσιν ἀνάγκη γίγνεσθαι τὸν ἐνθουσιασμόν· ὅταν δὲ μὴ οὕτως, μὴ γίγνεσθαι, ἢ γίγνεσθαι παράφορον καὶ οὐκ ἀκέραιον καὶ ταρακτικόν, ὥσπερ ἴσμεν ἐπὶ τῆς ἔναγχος ἀποθανούσης Πυθίας. θεοπρόπων γὰρ ἀπὸ ξένης παραγενομένων λέγεται τὰς πρώτας κατασπείσεις ἀκίνητον ὑπομεῖναι καὶ ἀπαθὲς τὸ ἱερεῖον, ὑπερβαλλομένων δὲ φιλοτιμίᾳ τῶν ἱερέων καὶ προσλιπαρούντων μόλις ὕπομβρον γενόμενον καὶ κατακλυσθὲν ἐνδοῦναι. τί οὖν συνέβη περὶ τὴν Πυθίαν;* B *κατέβη μὲν εἰς τὸ μαντεῖον ὥς φασιν ἄκουσα καὶ ἀπρόθυμος, εὐθὺς δὲ περὶ τὰς πρώτας ἀποκρίσεις ἦν καταφανὴς τῇ τραχύτητι τῆς φωνῆς οὐκ ἀναφέρουσα δίκην νεὼς ἐπειγομένης ἀλάλου καὶ κακοῦ πνεύματος οὖσα πλήρης· τέλος δὲ παντάπασιν ἐκταραχθεῖσα καὶ μετὰ κραυγῆς ἀσήμου καὶ φοβερᾶς φερομένη πρὸς τὴν ἔξοδον ἔρριψεν ἑαυτήν, ὥστε φυγεῖν μὴ μόνον τοὺς θεοπρόπους ἀλλὰ καὶ τὸν προφήτην Νίκανδρον καὶ τοὺς παρόντας τῶν ὁσίων. ἀνείλοντο μέντοι μετὰ μικρὸν αὐτὴν εἰσελθόντες ἔμφρονα καὶ διεβίωσεν ὀλίγας ἡμέρας. τούτων ἕνεκα καὶ*

---

3 *ᾗ* Emp. *εἷ* J *εἰ* *O* 6 *ἁρμοζόντως* J *ἁρμοστῶς* *O* corr. Schw. 7 *φανταστικὴ* JE 9 *ὅτ.* — 10 *γίγν.*[1] om. *ΓJ* 10 *οὐκ* x om. *O* *ἄκαιρον* $G^{corr.\ v^{a.c.}}$ 11 *ταρ.* $G^{corr.}$ E *πρακτικὸν* *O* 12 *πυθιάδος* *Ω* corr. Bern. 16 *ἐνδ.* Turn. *ἔνδον ἦν* *Ω* 18 *δὲ περὶ* Turn. *δ' ἐπὶ* *Ω* 20 *ἀλ.*] *ἀλλ' ἀλαοῦ* Re. *ἀλλ' ἄλλου* (*ἄλου* G^1) *Γ* *κακ.*] *καλοῦ* *ΓJ* 21 *καὶ* om. *ΓJ* 22 *ἀσήμου* J post *φερ.* G om. *O* *καὶ* X^1vF^1 om. *O* *φερομένης* *ΓJ* 26 *ἔκφρ.* quidam codex Graecus Turnebi

C *συνουσίας ἁγνὸν τὸ σῶμα καὶ τὸν βίον ὅλως ἀνεπίμικτον ἀλλοδαπαῖς καὶ ἄθικτον ὁμιλίαις φυλάττουσι τῆς Πυθίας καὶ πρὸ τοῦ χρηστηρίου τὰ σημεῖα λαμβάνουσιν, οἰόμενοι τῷ θεῷ κατάδηλον εἶναι, πότε τὴν πρόσφορον ἔχουσα κρᾶσιν καὶ διάθεσιν ἀβλαβῶς ὑπομενεῖ τὸν ἐνθουσιασμόν. οὔτε γὰρ πάντας οὔτε τοὺς αὐτοὺς ἀεὶ διατίθησιν ὡσαύτως ἡ τοῦ πνεύματος δύναμις, ἀλλ' ὑπέκκαυμα παρέχει καὶ ἀρχὴν ὥσπερ εἴρηται* (437 e) *τοῖς πρὸς τὸ παθεῖν καὶ μεταβαλεῖν οἰκείως ἔχουσιν. ἔστι δὲ θεία μὲν ὄντως καὶ δαιμόνιος, οὐ μὴν ἀνέκλειπτος οὐδ' ἄφθαρτος οὐδ' ἀγήρως*
D *καὶ διαρκὴς εἰς τὸν ἄπειρον χρόνον ὑφ' οὗ πάντα κάμνει τὰ μεταξὺ γῆς καὶ σελήνης κατὰ τὸν ἡμέτερον λόγον. εἰσὶ δ' οἱ καὶ τὰ ἐπάνω φάσκοντες οὐχ ὑπομένειν, ἀλλ' ἀπαυδῶντα πρὸς τὸ ἀίδιον καὶ ἄπειρον †ὀξέσι χρῆσθαι ⟨καὶ⟩ μεταβολαῖς καὶ παλιγγενεσίαις.'*

52. *'Ταῦτ'' ἔφην ἐγὼ 'πολλάκις ἀνασκέπτεσθαι καὶ ὑμᾶς παρακαλῶ καὶ ἐμαυτόν, ὡς ἔχοντα πολλὰς ἀντιλήψεις καὶ ὑπονοίας πρὸς τοὐναντίον, ἃς ὁ καιρὸς οὐ παρέχει πάσας ἐπεξελθεῖν· ὥστε καὶ ταῦθ' ὑπερκείσθω καὶ ἃ Φίλιππος διαπορεῖ περὶ ἡλίου καὶ Ἀπόλλωνος.'*

---

2 *ὁμ. κ. ἄθ.* FΠB *φυλ.* ΓJ *φυλαττούσης* O *πυθ.* ΓJ *πυθιάδος* O 3 *τότε τὰ σ.* J 11 *τὸν ἅπαντα χρ.* J *ὑφ' οὗ* Anon. *ὑφ' ὃν* X^3 *ὑφ' ἣν* O 12 *σελ. καὶ ἀθήνης* G 14 *ὀξείαις* (sine *καὶ*) Re. *παραλλάξεσι* Po. add. Pat. 20 *περί τε ἡλ.* J In F subsc. haec: *μετὰ τοῦτον τὸν λόγον ὀφείλει ἀναγινώσκεσθαι ὁ περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ θείου βραδέως τιμωρουμένων λόγος.* cf. praef. I p. XXI

27.

ΕΙ ΔΙΔΑΚΤΟΝ Η ΑΡΕΤΗ 439

(Plan. 55)

Περὶ τῆς ἀρετῆς βουλευόμεθα καὶ διαποροῦμεν, εἰ διδακτόν ἐστι τὸ φρονεῖν τὸ δικαιοπραγεῖν τὸ εὖ ζῆν· εἶτα θαυμάζομεν, εἰ ῥητόρων μὲν ἔργα καὶ κυβερνητῶν καὶ ἁρμονικῶν καὶ οἰκοδόμων καὶ γεωργῶν μυρί' ἐστίν, ἀγαθοὶ δ' ἄνδρες ὀνομάζονται καὶ λέγονται μόνον, ὡς B *ἱπποκένταυροι καὶ γίγαντες καὶ κύκλωπες, ἔργον δ' ἀμεμφὲς εἰς ἀρετὴν [καὶ ἀκέραιον] οὐκ ἔστιν εὑρεῖν οὐδὲ πάθους ἀκέραιον ἦθος οὐδ' ἄθικτον αἰσχροῦ βίον, ἀλλ' εἰ καί τι καλὸν ἡ φύσις αὐτομάτως ἐκφέρει, τοῦτο πολλῷ τῷ ἀλλοτρίῳ, καθάπερ ὕλῃ καρπὸς ἀγρίᾳ καὶ ἀκαθάρτῳ μιγνύμενος, ἐξαμαυροῦται; ψάλλειν μανθάνουσιν οἱ ἄνθρωποι καὶ ὀρχεῖσθαι καὶ ἀναγινώσκειν γράμματα καὶ γεωργεῖν καὶ ἱππεύειν· καὶ τί δεινόν; ὑποδεῖσθαι μανθάνουσι περιβάλλεσθαι, οἰνοχοεῖν διδάσκουσιν ὀψοποιεῖν· ταῦτ' ἄνευ τοῦ μαθεῖν οὐκ ἔστι χρησίμως ποιεῖν, δι' ὃ δὲ* C

Declamatio *πρὸς θέσιν* in fine mutilata. Lampr. 180.
Codd.: UHL (in priore parte) CyJ(K)gαAE(nB).
Π = αAE(βγδ) *Ψ* = JKgΠnB

2 Tit. om. ut solet L *εἰ* Cy[1]UH *ὅτι* Ψ(y[2]) *περὶ ἀρετῆς εἰ διδακτέον ἡ ἀρετή* Lampr. *A ἐν ἄλλῳ* ante *εἰ* add. B (in Par. 1678 legi non potest) 5 *εἶτ' οὐ* Re. interrogatione non perspecta 6 *καὶ ἁρμ.* om. Ψ 7 *οἰκονόμων* Cy *μυρία ἐστίν* J[1] *μυρία δ' ἐστίν* O *μυρία γ' ἐστίν* excerpt. Plutarcheum quod inter Stobaeana (post I 97 M) Gesner ut vid. inseruit (a Ψ pendens) 10 del. Wy. 11 *οὐδ'*] *καὶ* Ψ *βίον* Po. *βίου καὶ ἀκέραιον* post *βίον* iterum hab. UHLCy 14 *οἱ* om. Π exp. C[2] 16 *καί τί δεινόν;*] tenendum vid. cl. 857 e *καὶ οὐ τοῦτο δεινόν, ἀλλ' κτλ.* 1073 a (an *τί δεῖ ταῦτα λέγειν* vel sim.?) *καί τι δεινόν* UHLC[1]y om. Ψ 17 *περιβ. καὶ ἀλείφεσθαι* U[1] (*καὶ* ante *περιβ.* add.[2]) H *καὶ περιβ. ἀλείφεσθαι* LCy (*ὑπ.* et *περιβ.* sola coniuncta 99 d) *περιβάλλεσθαι ἀλείφεσθαι* et 17 ⟨*ὀπτᾶν*⟩ *ὀψοπ.* (ex 127, 6) Wil.

ταῦτα πάντα, τὸ εὖ βιοῦν, ἀδίδακτον καὶ ἄλογον καὶ ἄτεχνον καὶ αὐτόματον;

2. *Ὦ ἄνθρωποι, τί τὴν ἀρετὴν λέγοντες ἀδίδακτον εἶναι ποιοῦμεν ἀνύπαρκτον; εἰ γὰρ ἡ μάθησις γένεσίς ἐστιν, ἡ τοῦ μαθεῖν κώλυσις ἀναίρεσις. καίτοι γ', ὥς φησιν ὁ Πλάτων* (Clit. 407 c), *διὰ τὴν τοῦ ποδὸς πρὸς τὴν λύραν ἀμετρίαν καὶ ἀναρμοστίαν οὔτ' ἀδελφὸς ἀδελφῷ πολεμεῖ οὔτε φίλος φίλῳ διαφέρεται οὔτε πόλεις πόλεσι δι' ἀπεχθείας γινόμεναι τὰ ἔσχατα [κακὰ] δρῶσί τε καὶ*
D *πάσχουσιν ὑπ' ἀλλήλων, οὐδὲ περὶ προσῳδίας ἔχει τις εἰπεῖν στάσιν ἐν πόλει γενομένην, ποτέρως Τελχῖνας ἀναγνωστέον, οὐδ' ἐν οἰκίᾳ διαφορὰν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ὑπὲρ κρόκης ἢ στήμονος· ἀλλ' ὅμως οὔτ' ἂν ἱστὸν οὔτε βιβλίον ἢ λύραν ὁ μὴ μαθὼν μεταχειρίσαιτο, καίπερ εἰς οὐδὲν μέγα βλαβησόμενος, ἀλλ' αἰδεῖται γενέσθαι καταγέλαστος ('ἀμαθίην' γὰρ 'Ηράκλειτός* (B 95) *φησι 'κρύπτειν ἄμεινον'), οἶκον δὲ καὶ γάμον καὶ πολιτείαν καὶ ἀρχὴν οἴεται καλῶς μεταχειρίσασθαι ⟨μὴ παισὶ μαθὼν ὀρθῶς συμφέρεσθαι⟩ μὴ γυναικὶ μὴ θεράποντι μὴ πολίτῃ μὴ ἀρχομένῳ μὴ ἄρχοντι; παιδὸς ὀψοφαγοῦντος ὁ Διογένης τῷ παιδαγωγῷ κόνδυλον ἔδωκεν, ὀρθῶς οὐ τοῦ μὴ μα-*

---

6 cf. 534 f 16 cf. 644 f fragm. XXII$_1$

---

1 *εὖ* om. UHC^1(L?)y^1 sed cf. p. 123, 5 3 *ὦ* om. C^{1}y^1 *ἀδίδ.*] *αὐτόματον* C^1 6 *τοῦ ποδὸς* etiam 534 f *ἐν τῷ ποδὶ* Plato *πόλος* H et ut vid. U^1 7 *καὶ ἀμετρ.* UH (*ἀμέτρως καὶ ἀναρμόστως* Plato) 9 *γιν.* UHCyg *γεν.* *O* glossema nec Plato habet nec Plut. 534 f. cf. 868 c 814 d al. *τε* om. B 10 *περὶ* om. LC^{1}y^1 11 *πόλεσι* LC^{1}y^1 *γενομ.* LCn^2 *γιν.* *O* (ε ft. ss. α) *πότερον τελχῖνας* (vel *τελχίνας*) *Ω* (*πότερον — ἀναγν.* om. y^1) corr. Wil. *πότερον Τελχῖνας ⟨ἢ Τέλχινας⟩* Xyl. cf. Herodian. I 17, 16 sqq. II 626, 25 sqq. 16 *ἀμαθίην* UHC(L?) y^1 *-ίαν* *Ψ* 18 *οἴεται* sc. *ὁ μὴ μαθὼν* *μεταχειρίσεσθαι* UH *μεταχειρίζεσθαι* *Ψ* Wil. recte, nisi *ἂν* vel ex v. 13 audiendum vel supplendum suppl. Po. cf. p. 125, 5—7 19 *μὴ γυν.* — 20 *ἄρχοντι* om. *Ψ* 21 *κόνδυλον*] *δάκτυλον* *Ψ* *δέδωκεν* LC^1 *μανθάνοντος* *Ω* corr. ς

θόντος ἀλλὰ τοῦ μὴ διδάξαντος τὸ ἁμάρτημα ποιήσας. E *εἶτα παροψίδος μὲν ἢ κύλικος οὐκ ἔστι κοινωνεῖν ἐπιδεξίως, ἂν μὴ μάθῃ τις εὐθὺς ἐκ παίδων ἀρξάμενος, ὡς Ἀριστοφάνης* (Nub. 979), *'μὴ κιχλίζειν μηδ' ὀψοφαγεῖν μηδ' ἴσχειν τὼ πόδ' ἐπαλλάξ', οἴκου δὲ καὶ πόλεως καὶ γάμου καὶ βίου καὶ ἀρχῆς κοινωνίαν ἀνέγκλητον ἐνδέχεται γενέσθαι μὴ μαθόντων ὅντινα χρὴ τρόπον ἀλλήλοις συμφέρεσθαι;*

Ὁ Ἀρίστιππος ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος 'πανταχοῦ σὺ ἆρ' εἶ' γελάσας 'οὐκοῦν' ἔφη 'παραπόλλυμι τὸ ναῦλον, εἴ γε πανταχοῦ εἰμι'. τί οὖν; οὐκ ἂν εἴποις καὶ αὐτός 'εἰ μὴ γίνονται μαθήσει βελτίονες ἄνθρωποι, παραπόλλυται ὁ F *μισθὸς τῶν παιδαγωγῶν'; πρῶτοι γὰρ οὗτοι παραλαμβάνοντες ἐκ γάλακτος, ὥσπερ αἱ τίτθαι ταῖς χερσὶ τὸ σῶμα πλάττουσιν, οὕτω τὸ ἦθος ῥυθμίζουσι τοῖς ἔθεσιν εἰς ἴχνος τι πρῶτον ἀρετῆς καθιστάντες. καὶ ὁ Λάκων ἐρωτηθεὶς τί παρέχει παιδαγωγῶν, 'τὰ καλά' ἔφη 'τοῖς παισὶν ἡδέα ποιῶ.' καίτοι τί διδάσκουσιν οἱ παιδαγωγοί; κεκυφότας ἐν ταῖς ὁδοῖς περιπατεῖν, ἑνὶ δακτύλῳ*

---

9 petitum videtur ex dialogo in quo Arist. ut Ctesippus in Platonis Euthydemo (velut p. 294) Megaricas quaestiones illusit 14 cf. 3 e 16 cf 452 d

---

3 *ὡς ὁ ἀρ.* H 5 *ἐπαλλάξ* (ut Aristid. II p. 127 D.. cf. p. 45 d)] *ἐναλλάξ* gJ (ante corr.) ex Aristophane 7 *μαθόντος* J¹g *χρὴ*] *δεῖ* C (L iam deest) 9 *ἐρωτηθεὶς* de Megarico syllogismo ut 1034 e 1083 a al. *τινος ὡς* (*ὁ* add. H) *ἀριστοφάνης τὸ σόφισμα τοῦτο ἀληθὲς ποιεῖ οὐκ ἀληθές ἐστι πανταχοῦ* UHC¹ ac sic y¹, nisi quod hic in fine *ἐστιν ἔφη τί οὖν* (v. 11) pergit reliqua omittens *σὺ πάρει;* ci. Wil. 10 *οὐκοῦν*] *οὐκ ἂν* UH *παραπόλλοιμι* C gl. *ἀντὶ τοῦ μάτην δαπανῶ* (JKnα) vel *δαπανῶ μάτην* (rell. *Π δαπανημάτων γ*) in mg. hab. Ψ *τὸν αὐλὸν* UHC¹ (vel *τὸν αὐτὸν*) 13 *πρῶτοι* Re. *πρῶτον* (quod vix ad *ἦθος* referas) *οὗτοι* Stegm. *οὕτω* *παραλαμβάνοντες* UHCy¹ *λαμβ.* Ψ 15 *τὸ ἦθος* om. Ψ 17 *παρέχει* om. C¹ unde *τίς* H(U?)C (ex *τί*¹) *παιδαγωγῶν ἐπαινεῖται ὁ τὰ* y¹ 18 *ποιῶ* JK^corr. gαA¹nC²B *ποιῶν* O *καίτοι τί* Po. sec. Emp. (qui *καίτοι*) *καὶ αὐτοί* Ω 19 *ταῖς* om. C

440 *τοῦ ταρίχους ἅψασθαι, δυσὶ †τὸν ἰχθῦν | σῖτον κρέας, οὕτω καθῆσθαι, τὸ ἱμάτιον οὕτως ἀναλαβεῖν.* (3.) *τί οὖν; ὁ λέγων λειχῆνος ἰατρικὴν εἶναι καὶ παρωνυχίας, πλευρίτιδος δὲ καὶ πυρετοῦ καὶ φρενίτιδος μὴ εἶναι, τί διαφέρει τοῦ λέγοντος ὅτι τῶν μικρῶν καὶ παιδικῶν καθηκόντων εἰσὶ διδασκαλεῖα καὶ λόγοι καὶ ὑποθῆκαι, τῶν δὲ μεγάλων καὶ τελείων ἄλογος τριβὴ καὶ περίπτωσίς ἐστιν; ὡς γὰρ ὁ λέγων ὅτι δεῖ κώπην ἐλαύνειν μαθόντα ⟨κυβερνᾶν δὲ καὶ μὴ μαθόντα⟩ γελοῖός ἐστιν, οὕτως ὁ μὲν τῶν ἄλλων ἀπολείπων τεχνῶν μάθησιν ἀρετῆς δ' ἀναιρῶν τοὐναντίον ἔοικε τοῖς Σκύθαις ποιεῖν. ἐκεῖνοι μὲν γάρ, ὥς φησιν Ἡρόδοτος* (IV 2), *τοὺς οἰκέτας ἐκτυφλοῦσιν ὅπως †παραδῶσιν αὐτοῖς, οὗτος δὲ ταῖς δούλαις καὶ ὑπηρέτισι τέχναις*
B *ὥσπερ ὄμμα τὸν λόγον ἐντιθεὶς τῆς ἀρετῆς ἀφαιρεῖ. καίτοι γ' ὁ στρατηγὸς Ἰφικράτης πρὸς τὸν Χαβρίου Καλλίαν ἐρωτῶντα καὶ λέγοντα 'τίς εἶ; τοξότης; πελταστής; ἱππεύς; ὁπλίτης;' 'οὐδείς' ἔφη 'τούτων ἀλλὰ τούτοις πᾶσιν ὁ ἐπιτάττων.' γελοῖος οὖν ὁ λέγων, ὅτι τοξικὴ καὶ ὁπλιτικὴ καὶ τὸ σφενδονᾶν καὶ τὸ ἱππεύειν διδακτόν ἐστι, στρατηγικὴ δὲ καὶ τὸ στρατηγεῖν ὡς ἔτυχε παραγίνεται*

---

1 cf. 99 d   14 cf. 99 e 187 b

---

1 *τοῦ ταρίχους* Cy[1] (*ταρίχου?*) U[2] *τοῦ τάριχος* H *τὸ τάριχος* U[1] *τὸ τάριχον* Ψy[2] unde Emp. *τὸ τάριχος ἄρασθαι*, sed latet vitium in sequentibus, fere *τὸν ἰχθῦν κρατῆσαι, δυσὶ τὸ κρέας* (*τοῦ ἰχθύος τοῦ σιτίου τοῦ κρέατος* y[1] corr.[2])   *δυσὶ — κρέας* delenda? Schw.   2 *καθῆσαι* J[1]K *καθίσαι* g *κνᾶσθαι* ΠDucasC[2]ny[2] (male sec. 89 e sim.)   *ἀναλαβεῖν* ut 790 b (*ἀναβαλεῖν* Salmasius)   3 *λιχῆνος* UHCyJg   5 *καθηκόντων* UH *-τως* *O*   6 *διδασκάλια* UH *διδασκαλίαι* Cyg   8 *ὅτι* UHCy[1] om. *O*   *μὴ μαθ.* y   suppl. Iannotius   12 *γάλα δονῶσιν* ex Herod. Steph.   13 *αὐτοὺς* y *βουλαῖς* UHC   15 *χαβρίου*] *χαβρίαν* H ac ft. U[1] (*-ου* in r.[2]) *καυλίαν* α   nomen Chabriae filii alibi non legitur (99 e 187 b *τίς*) atque hic mire collocatum est; *ταμίαν*? Schw.   16 *ἐρ. καὶ λέγοντα* luxurians elocutio ut p. 566 a   18 sic y *ὁ*[1] om. UH, ante *τούτοις* pon. (C?)Ψ   19 alt. *τὸ* om. y   20 *στρατήγημα* UHC[1] (*διά* s. *ημα* scr.[2]) y[1] *στρατηγὸς* J[1]Kg *στρατηγία* *O* corr. Wy.

*καὶ οἷς ἔτυχε μὴ μαθοῦσιν. οὐκοῦν ἔτι γελοιότερος ὁ μόνην τὴν φρόνησιν μὴ διδακτὴν ἀποφαίνων, ἧς ἄνευ τῶν ἄλλων τεχνῶν ὄφελος οὐδὲν οὐδ' ὄνησίς ἐστιν. εἰ δ' ἡγεμὼν αὕτη καὶ κόσμος οὖσα πασῶν καὶ τάξις εἰς τὸ χρήσιμον ἕκαστον καθίστησιν, *** αὐτίκα τίς δείπνου χάρις, ἠσκημένων* C *καὶ μεμαθηκότων παίδων 'δαιτρεῦσαι καὶ ὀπτῆσαι καὶ οἰνοχοῆσαι* (ο 323),' *εἰ μὴ διάθεσις μηδὲ τάξις εἴη περὶ τοὺς διακονοῦντας;* ***

28.

ΠΕΡΙ ΗΘΙΚΗΣ ΑΡΕΤΗΣ

(Plan. 52)

Περὶ τῆς ἠθικῆς λεγομένης ἀρετῆς καὶ δοκούσης, ᾧ δὴ D *μάλιστα τῆς θεωρητικῆς διαφέρει, τῷ τὸ μὲν πάθος ὕλην ἔχειν τὸν δὲ λόγον εἶδος, εἰπεῖν πρόκειται τίνα τ' οὐσίαν ἔχει καὶ πῶς ὑφίστασθαι πέφυκε· καὶ πότερον οἰκείῳ λόγῳ κεκόσμηται τὸ δεδεγμένον μόριον αὐτὴν τῆς ψυχῆς ἢ μετέσχηκεν ἀλλοτρίου· καὶ εἰ μετέσχηκε, πότερον*

Litem de virtute morali et affectuum natura inde a Zenonis temporibus inter Stoicos et Peripateticos Platonicosque exercitatam Plutarchus ita tractat ut horum sententiam defendat et confirmet, recentiorem Peripateticum, fortasse Andronicum secutus. Ringeltaube, Quaestiones ad veterum philosophorum de affectibus doctrinam pertinentes, Gottingae 1913 p. 14—29.
Lampr. 72. Codd.: GOVqXJcαAEZυbB(nt). Φ = O(O¹)Vq φ = OV Π = αAE Θ = Zυb Ψ = codices praeter GOVq.

---

1 *καὶ — μαθοῦσιν* om. Ψ(C²) 5 lac. statuit Po. ⟨*πῶς οὐ ταύτης ἔτι μᾶλλον ἐπιμελεῖσθαι δεῖ τῶν ἄλλων;*⟩ fere desiderans (*εἴ γ'* pro *εἰ δ'* v. 3 Steph.) *χάριν* UHC¹ 6 *τε καὶ* Homerus (*τε* om. etiam schol. Lips. *H* 3) 7 *τάξις* UHJKg *πρᾶξις* C¹y¹ *διάταξις* *O* 8 *περὶ* Wy. *πρὸς* 10 Tit. *περὶ τῆς ἠ. ἀ.* Lampr.
12 sqq. de primo enuntiato cf. Gött. gel. Anz. 1918, 827¹ ᾧ om. b 16 *αὐτὴν μόρ.* Si.

ὡς τὰ μεμιγμένα πρὸς τὸ βέλτιον ἢ μᾶλλον ὡς ἐπιστασίᾳ τινὶ χρώμενον καὶ ἀρχῇ μετέχειν λέγεται τῆς τοῦ ἄρχοντος δυνάμεως. ὅτι μὲν γὰρ δύναται καὶ ἀρετὴ γεγονέναι
E *καὶ μένειν παντάπασιν ἄυλος καὶ ἄκρατος, οἶμαι δῆλον εἶναι.*

Βέλτιον δὲ βραχέως ἐπιδραμεῖν καὶ τὰ τῶν ἑτέρων, οὐχ ἱστορίας ἕνεκα μᾶλλον ἢ τοῦ σαφέστερα γενέσθαι τὰ οἰκεῖα καὶ βεβαιότερα προεκτεθέντων ἐκείνων.

2. *Μενέδημος μὲν ὁ ἐξ Ἐρετρίας ἀνῄρει τῶν ἀρετῶν καὶ τὸ πλῆθος καὶ τὰς διαφοράς, ὡς μιᾶς οὔσης καὶ χρωμένης πολλοῖς ὀνόμασι· τὸ γὰρ αὐτὸ σωφροσύνην καὶ ἀνδρείαν καὶ δικαιοσύνην λέγεσθαι, καθάπερ βροτὸν καὶ ἄνθρωπον. Ἀρίστων δ' ὁ Χῖος* (fr. 375) *τῇ μὲν οὐσίᾳ μίαν*
F *καὶ αὐτὸς ἀρετὴν ἐποίει καὶ ὑγίειαν ὠνόμαζε· τῷ δὲ πρός τί πως διαφόρους καὶ πλείονας, ὡς εἴ τις ἐθέλοι τὴν ὅρασιν ἡμῶν λευκῶν μὲν ἀντιλαμβανομένην λευκοθέαν καλεῖν, μελάνων δὲ μελανοθέαν ἤ τι τοιοῦτον ἕτερον. καὶ γὰρ ἡ ἀρετὴ ποιητέα μὲν ἐπισκοποῦσα καὶ μὴ ποιητέα*
441 *κέκληται φρόνησις, ἐπιθυμίαν δὲ κοσμοῦσα | καὶ τὸ μέτριον καὶ τὸ εὔκαιρον ἐν ἡδοναῖς ὁρίζουσα σωφροσύνη, κοινωνήμασι δὲ καὶ συμβολαίοις ὁμιλοῦσα τοῖς πρὸς ἑτέρους δικαιοσύνη· καθάπερ τὸ μαχαίριον ἓν μέν ἐστιν ἄλλοτε δ' ἄλλο διαιρεῖ, καὶ τὸ πῦρ ἐνεργεῖ περὶ ὕλας διαφόρους μιᾷ φύσει χρώμενον. ἔοικε δὲ καὶ Ζήνων εἰς τοῦτό πως ὑποφέρεσθαι ὁ Κιτιεύς* (fr. 201), *ὁριζόμενος τὴν φρόνησιν ἐν μὲν ἀπονεμητέοις δικαιοσύνην ἐν δ' αἱρετέοις*

---

21 sqq. cf. 1034 c 97 e

---

3 *ἀρετὴν* Πnt propter sequentia, sed *δύναται* = *δυνατόν* (Epic. II 5, 10) vix Plutarcheum (*δυνατὸν* edd. multae veteres)
4 *ἄυλον* (*ἄλογον* GΘBA[2] ac ft. X[1]) *καὶ ἄκρατον* Ω corr. Po.
6 *δὲ διὰ βραχέος* (sed *ο* ex *ω*) G 8 *προσεκτ.* J[1]X[1]
14 *ὑγίειαν* G *ὑγείαν* O *τῷ*] *τὸ* ΦX[1] 17 *δὲ* om. G *μελανοθ.* Gb *μελανθέαν* O 19 *ἐπιθυμίας* G 22/23 *ἄλλο δὲ ἄλλοτε* G
25 *κιττιεὺς* Ψ(X[1]?) 26 *ἐν δὲ αἱρετέοις* Gt[2] *ἐν δὲ διαιρετέοις* O (*διαιρέτοις* Zb)

σωφροσύνην ἐν δ' ὑπομενετέοις ἀνδρείαν· ἀπολογούμενοι δ' ἀξιοῦσιν ἐν τούτοις τὴν ἐπιστήμην φρόνησιν ὑπὸ τοῦ Ζήνωνος ὠνομάσθαι. Χρύσιππος δὲ (fr. eth. 255) *κατὰ τὸν ποιὸν ἀρετὴν ἰδίᾳ ποιότητι συνίστασθαι νομίζων* B *ἔλαθεν αὐτὸν κατὰ τὸν Πλάτωνα* (Men. 72 a) *'σμῆνος ἀρετῶν' οὐ σύνηθες οὐδὲ γνώριμον ἐγείρας· ὡς γὰρ παρὰ τὸν ἀνδρεῖον ἀνδρείαν καὶ παρὰ τὸν πρᾶον πραότητα καὶ δικαιοσύνην παρὰ τὸν δίκαιον, οὕτω παρὰ τὸν χαρίεντα χαριεντότητας καὶ παρὰ τὸν ἐσθλὸν ἐσθλότητας καὶ παρὰ τὸν μέγαν μεγαλότητας καὶ παρὰ τὸν καλὸν καλότητας ἑτέρας τε τοιαύτας ἐπιδεξιότητας εὐαπαντησίας εὐτραπελίας ἀρετὰς τιθέμενος πολλῶν καὶ ἀτόπων ὀνομάτων οὐδὲν δεομένην ἐμπέπληκε ⟨τὴν⟩ φιλοσοφίαν.*

3. *Κοινῶς δ' ἅπαντες οὗτοι τὴν ἀρετὴν τοῦ ἡγεμονικοῦ* C *τῆς ψυχῆς διάθεσίν τινα καὶ δύναμιν γεγενημένην ὑπὸ λόγου, μᾶλλον δὲ λόγον οὖσαν αὐτὴν ὁμολογούμενον καὶ βέβαιον καὶ ἀμετάπτωτον ὑποτίθενται· καὶ νομίζουσιν οὐκ εἶναι τὸ παθητικὸν καὶ ἄλογον διαφορᾷ τινι καὶ φύσει [ψυχῆς] τοῦ λογικοῦ διακεκριμένον, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ τῆς ψυχῆς μέρος, ὃ δὴ καλοῦσι διάνοιαν καὶ ἡγεμονικόν, δι' ὅλου τρεπόμενον καὶ μεταβάλλον ἔν τε τοῖς πάθεσι καὶ ταῖς καθ' ἕξιν ἢ διάθεσιν μεταβολαῖς κακίαν τε γίνεσθαι καὶ ἀρετήν, καὶ μηδὲν ἔχειν ἄλογον ἐν ἑαυτῷ, λέγεσθαι δ' ἄλογον, ὅταν τῷ πλεονάζοντι τῆς ὁρμῆς ἰσχυρῷ*

---

5 cf. 93 b   14 sqq. St. V. Fr. I 202. III 459

---

1 *ἀπολ.* sc. ne sibi ipse oblocutus esse videatur (1034 c)   4 *τὸ Ω τὸν* Po. cf. sequentia et St. V. Fr. II 390: *ἡ ποιότης σχέσις ποιοῦ* (si *φρόνιμος ἀνδρεῖος ποιοὶ κατὰ διαφορὰν* sunt, diversae sunt etiam *φρόνησις ἀνδρεία*)   *ἰδία(ι)* ΦJcdX[3]A[3]bt *ἰδίαν* O *ἰδίαν* [*ποιότητι*] Ha.   *συνεστάσθαι* G[1] (corr.[1])   5 *τὸν* om. φ   9 *χαριεντότητα — ἐσθλότητα — μεγαλότητα — καλότητα* ΠtBn et (sed *χαριεντότητας*) Zυ ac sic v. Arnim, sed cf. St. V. Fr. III 394   11 *τε*] *δὲ* GΦX[1]Θ(b?)B   13 add. Ha.   14 *καινῶς* G (*οι* ss.[1])   16 *ὁμολογοῦσι* G (*σι* in ras. m. al.)   19 *ψυχῆς* del. Ha. Po.   *τῆς λογικῆς* φ *τοῦ λόγου* ΘB   22 *ἄλογον* om. G[1]

γενομένῳ καὶ κρατήσαντι πρός τι τῶν ἀτόπων παρὰ τὸν D *αἱροῦντα λόγον ἐκφέρηται· καὶ γὰρ τὸ πάθος εἶναι λόγον πονηρὸν καὶ ἀκόλαστον ἐκ φαύλης καὶ διημαρτημένης κρίσεως σφοδρότητα καὶ ῥώμην προσλαβούσης.*

ἔοικε δὲ λαθεῖν τούτους ἅπαντας, ᾗ διττὸς ἡμῶν ὡς ἀληθῶς ἕκαστός ἐστι καὶ σύνθετος· τὴν γὰρ ἑτέραν διπλόην οὐ κατεῖδον, ἀλλὰ τὴν ψυχῆς καὶ σώματος μῖξιν ἐμφανεστέραν οὖσαν. ὅτι δ' αὐτῆς ἔστι τῆς ψυχῆς ἐν ἑαυτῇ σύνθετόν τι καὶ διφυὲς καὶ ἀνόμοιον, ὥσπερ ἑτέρου σώματος τοῦ ἀλόγου πρὸς τὸν λόγον ἀνάγκῃ τινὶ καὶ E *φύσει συμμιγέντος καὶ συναρμοσθέντος, εἰκὸς μέν ἐστι μηδὲ Πυθαγόραν ἀγνοῆσαι, τεκμαιρομένοις τῇ περὶ μουσικὴν σπουδῇ τοῦ ἀνδρός, ἣν ἐπηγάγετο τῇ ψυχῇ κηλήσεως ἕνεκα καὶ παραμυθίας, ὡς οὐ πᾶν ἐχούσῃ διδασκαλίᾳ καὶ μαθήμασιν ὑπήκοον οὐδὲ λόγῳ μεταβλητὸν ἐκ κακίας, ἀλλά τινος ἑτέρας πειθοῦς συνεργοῦ καὶ πλάσεως καὶ τιθασεύσεως δεόμενον, εἰ μὴ παντάπασι μέλλοι φιλοσοφίᾳ δυσμεταχείριστον εἶναι καὶ ἀπειθές· ἐμφανῶς μέντοι καὶ βεβαίως καὶ ἀναμφιδόξως Πλάτων* (Tim. 35) *συνεῖδεν, ὅτι τούτου τε τοῦ κόσμου τὸ ἔμψυχον οὐχ* F *ἁπλοῦν οὐδ' ἀσύνθετον οὐδὲ μονοειδές ἐστιν, ἀλλ' ἐκ τῆς ταὐτοῦ καὶ τῆς τοῦ ἑτέρου μεμιγμένον δυνάμεως πῇ μὲν ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ κοσμεῖται καὶ περιπολεῖ μιᾷ τάξει κράτος ἐχούσῃ χρώμενον, πῇ δ' εἴς τε κινήσεις καὶ κύκλους σχιζόμενον ὑπεναντίους καὶ πλανητοὺς ἀρχὴν*

---

5 sqq. cf. 943 a 1083 c

---

4 *προσλαβόντα* ΠΘntX^3 5 *τούτους* (cf. p. 129, 14)] *τοῦτο τοὺς* Ψ 7 *μόνον* post *ψυχῆς* (potius *μόνην* post *μῖξιν*) add. Re., sed vix necessarium 12 *τεκμαιρομένους* Ψ excepto X^1 *τὴν μουσ.* Πtn 14 *διδασκαλίας καὶ μαθήματος* φ 17 *μέλλει* Gb 20 *τε* Po. (cf. p. 131, 2) *γε* 22 *τῆς* om. ΠnbB 23 *καὶ κατὰ* Jc *κοσμεῖ τε* Π (exc. α^1)t^{1}nZb *κοσμεῖται τὲ* vB *περιπολεῖται* ΘB 25 *πλάνητας* G^{1}X^3 *ἄρχειν διαφοραῖς* JcΘB

διαφορᾶς καὶ μεταβολῆς καὶ ἀνομοιότητος ἐνδίδωσι ταῖς περὶ γῆν φθοραῖς καὶ γενέσεσιν, ἥ τ' ἀνθρώπου ψυχὴ (Tim. 69 c) *μέρος ἢ μίμημα τῆς τοῦ παντὸς οὖσα καὶ συνηρμοσμένη κατὰ λόγους καὶ ἀριθμοὺς ἐοικότας ἐκείνοις | οὐχ ἁπλῆ τίς ἐστιν οὐδ' ὁμοιοπαθής, ἀλλ' ἕτερον* 442 *μὲν ἔχει τὸ νοερὸν καὶ λογιστικόν, ᾧ κρατεῖν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ φύσιν καὶ ἄρχειν προσῆκόν ἐστιν, ἕτερον δὲ τὸ παθητικὸν καὶ ἄλογον καὶ πολυπλανὲς καὶ ἄτακτον ἐξεταστοῦ δεόμενον. οὗ πάλιν διχῇ μεριζομένου τὸ μὲν ἀεὶ σώματι βούλεσθαι συνεῖναι καὶ σῶμα θεραπεύειν πεφυκὸς ἐπιθυμητικὸν κέκληται, τὸ δ' ἔστι μὲν ᾗ τούτῳ προστιθέμενον, ἔστι δ' ᾗ τῷ λογισμῷ παρέχον ἰσχὺν ἐπὶ τοῦτο καὶ δύναμιν θυμοειδές. ἀποδείκνυσι δὲ* (Rep. 434 d sqq.) *τὴν διαφορὰν μάλιστα τῇ τοῦ λογιζομένου καὶ φρονοῦντος ἀντιβάσει πρὸς τὸ ἐπιθυμοῦν καὶ ⟨τὸ⟩ θυμούμενον, ὡς τῷ ἕτερ' εἶναι πολλάκις ἀπειθοῦντα καὶ δυσμα-* B *χοῦντα πρὸς τὸ βέλτιστον. ταύταις ἐχρήσατο ταῖς ἀρχαῖς ἐπὶ πλέον Ἀριστοτέλης, ὡς δῆλόν ἐστιν ἐξ ὧν ἔγραψεν· ὕστερον δὲ τὸ μὲν θυμοειδὲς τῷ ἐπιθυμητικῷ προσένειμεν, ὡς ἐπιθυμίαν τινὰ τὸν θυμὸν ὄντα καὶ ὄρεξιν ἀντιλυπή-*

---

4 cf. Andronicum in Themistii paraphr. Arist. de an. 409 b 23 (Ringeltaube p. 27) 18 recentis Peripatetici doctrina. cf. Aristotelis Protr. (ap. Iambl. p. 41, 20) Eth. Eud. 1219 b 28 Eth. Nic. 1102 a 27 sqq. M. M. 1182 a 24, sed etiam de an. 432 a 24 (Jaeger, Aristot. 260. 355)

---

1 *καὶ μετ.* — 2 *φθοραῖς* om. Ψ (add. t²) 2 *ἐνέσεσιν* G¹ (*ἐν νεύσεσιν*² *γενέσεσιν*⁴) *γένεσιν* JΠnt¹ 3 *ἤ τί* (vel *τι*) *μίμημα* JX(α¹?)A²E²β²Θ *ἤτοι μίμημα* Φ *ἤ τί τμῆμα* Gt² *ἢ τίμημα* cdt¹ *ἢ τμῆμα* α^corr. Π *ἢ μίμ.* Po. 4 *ἐκείνῳ* φ 5 *τις* ΠtJ² *τι* X om. O 7 *ἐστι πρ.* Jd 8 *ἐξεταστοῦ* (cf. p. 186, 18 et v. Aem. Paul. 3) Herw. Mnem. 1909 p. 205 *ἐξ ἑαυτοῦ* Ω 9—11 *ἀεὶ σωματικὸν κέκληται* omissis reliquis Ψ *βουλόμενον* q *εἶναι* q 11 *τούτων* Φ 12 *τῶν* (*τὸν* q) *λογισμῶν* Φ *ἐπὶ τούτων* Φ 15 ⟨*τὸ*⟩ Po. 16 *ὡς τῷ* Po. *ὡς τὸ* φ *ὥστε* O *ἕτερον* φ 17 *βέλτιον* A ft. recte (cf. 128, 1 139, 4. 10 151, 27) 18 *πλεῖστον* ΘB

σεως (de an. 403 a 30), τῷ μέντοι παθητικῷ καὶ ἀλόγῳ μέχρι παντὸς ὡς διαφέροντι τοῦ λογιστικοῦ χρώμενος διετέλεσεν, οὐχ ὅτι παντελῶς ἄλογόν ἐστιν ὥσπερ τὸ αἰσθητικὸν ἢ τὸ θρεπτικὸν καὶ φυτικὸν τῆς ψυχῆς μέρος· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὅλως ἀνήκοα λόγου καὶ κωφὰ τρόπον τινὰ τῆς σαρκὸς ἐκβεβλάστηκε καὶ περὶ τὸ σῶμα παντελῶς
C καταπέφυκε, τὸ δὲ παθητικὸν οἰκείου λόγου στέρεται καὶ ἄμοιρόν ἐστιν, ἄλλως δὲ τοῦ λογιζομένου καὶ φρονοῦντος εἰσακούειν καὶ τρέπεσθαι πρὸς ἐκεῖνο καὶ ὑπείκειν καὶ κατασχηματίζεσθαι πέφυκεν, ἐὰν μὴ τέλεον ᾖ διεφθαρμένον ὑφ' ἡδονῆς ἀμαθοῦς καὶ ἀκολάστου διαίτης.

4. Οἱ δὲ θαυμάζοντες ὅπως ἄλογον μέν ἐστι λόγου δ' ὑπήκοον οὔ μοι δοκοῦσι τοῦ λόγου περινοεῖν τὴν δύναμιν 'ὅση πέφυκε καὶ ἐφ' ὅσον διέρχεται' (Eur. fr. 898, 3) τῷ κρατεῖν καὶ ἄγειν οὐ σκληραῖς οὐδ' ἀντιτύποις ἀγωγαῖς ἀλλὰ τυπικαῖς καὶ τὸ ἐνδόσιμον καὶ πειθήνιον ἁπάσης ἀνάγκης καὶ βίας ἐχούσαις ἀνυσιμώτερον. ἐπεὶ καὶ πνεῦμα
D δήπου καὶ νεῦρα καὶ ὀστᾶ καὶ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ σώματος ἄλογ' ἐστίν, ἀλλ' ὅταν ὁρμὴ γένηται, σείσαντος ὥσπερ ἡνίας τοῦ λογισμοῦ πάντα τέταται καὶ συνῆκται καὶ ὑπακούει· καὶ πόδες τε θεῖν διανοηθέντος εὔτονοι καὶ χεῖρες εἰς ἔργον καθίστανται βαλεῖν ἢ λαβεῖν ὁρμήσαντος. ἄριστα δ' ὁ ποιητὴς τὸ συμπαθοῦν καὶ συγκατασχηματιζόμενον τῷ λόγῳ τοῦ ἀλόγου παρίστησι διὰ τούτων (τ 208 sqq.)·

'ὣς τῆς τήκετο καλὰ παρήια δακρυχεούσης,
κλαιούσης ἑὸν ἄνδρα παρήμενον· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς

25 cf. 475 a 506 b v. et poes. Hom. 135

4 φυσικόν JcΘ 7 καταπέφυκε suspectum (def. Wil.) κέκυφε (cf. Plato Rep. 586 a al.)? 9 καὶ[3] om. Θ 13 λόγ̃// G (˜ [4]) λόγῳ Π 17 ἐχούσης ΦX[1]ΘB[1] 19 ἐστίν — 20 λογισμοῦ om. G[1] sed add. ipse 20 τέτακται GqJcX[1]ΘntB 21 διανοηθέντες ΘB εὔτονοι] γρ. ἕπονται O[2]V[1] atque sic t[1]X[2] καὶ ἕπονται J 26 κλεούσης V om. c

θυμῷ μὲν γοόωσαν ἑὴν ἐλέαιρε γυναῖκα,
ὀφθαλμοὶ δ' ὡς εἰ κέρα ἕστασαν ἠὲ σίδηρος E
ἀτρέμας ἐν βλεφάροισι, δόλῳ δ' ὅ γε δάκρυα κεῦθεν·'

οὕτως κατήκοον εἶχε τῆς κρίσεως καὶ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ
αἷμα καὶ τὸ δάκρυον. δηλοῦσι δὲ καὶ παρὰ καλαῖς καὶ
καλοῖς, ὧν οὐκ ἐᾷ λόγος οὐδὲ νόμος θιγεῖν, αἰδοίων φυγαὶ
καὶ ἀναχωρήσεις ἡσυχίαν ἀγόντων καὶ ἀτρεμούντων. ὃ
μάλιστα συμβαίνει τοῖς ἐρῶσιν εἶτ' ἀκούσασιν ὡς ἀδελ-
φῆς ἐρῶντες ἢ θυγατρὸς ἠγνοήκασιν· ἅμα γὰρ ἔπτηξε τὸ
ἐπιθυμοῦν ἁψαμένου τοῦ λόγου καὶ τὸ σῶμα τὰ μέρη
συνευσχημονοῦντα τῇ κρίσει παρέσχε. σιτίοις γε μὴν πολ-
λάκις καὶ ὄψοις μάλ' ἡδέως προσενεχθέντες ἂν αἴσθωνται F
καὶ μάθωσιν αὑτοὺς τῶν μὴ καθαρῶν τι μηδὲ νομίμων
ἐδηδοκότας, οὐ τῇ κρίσει μόνον ἐπιτίθεται τὸ λυποῦν καὶ
δάκνον, ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα τῇ δόξῃ συνδιατρεπόμενον καὶ
ἀναπιμπλάμενον ἔμετοι καὶ διατροπαὶ ναυτιώδεις ἴσχουσι.
δέδοικα δὲ μὴ δόξαιμι παντάπασιν ἐπαγωγὰ καὶ νεαρὰ
τῷ | λόγῳ περαίνειν, ψαλτήρια διεξιὼν καὶ λύρας καὶ 443
πηκτίδας καὶ αὐλοὺς καὶ ὅσα μουσικῆς προσῳδὰ καὶ
προσήγορα μηχανησαμένης ἀνθρωπίνοις πάθεσιν ἄψυχα
συνήδεται καὶ συνεπιθρηνεῖ καὶ συνᾴδει καὶ συνακο-
λασταίνει, τὰς κρίσεις ἀναφέροντα καὶ τὰ πάθη καὶ τὰ
ἤθη τῶν χρωμένων. καίτοι καὶ Ζήνωνά φασιν (fr. 299)

---

23 cf. 1029 f

---

1 *θυμῶν* φ *γοάουσαν* GX$^{1(?)}$ *γοέουσαν* Φ 3 *δ' ὅ γε* G *δέ γε* Φ(q?)XΠZυ *δέ τε* JcbB 6 *φυγαί*] *φυτὰ* GφX^{1}bυ^{1}t^2 7 ὃ om. ΘB 8 *συγκλῖναι* GΦB (*ὅταν μάλιστα συγκλίναιντο* ... *ἀκούσωσιν* c) *συμβῆναι* X^3 (*μβῆ* in ras.) J *συμβαίνει καὶ* t 9 *ἐρῶντ'* G *ἐρῶντι* φ *ἐρῶν* Z *ἅμα* Re. *ἀλλὰ* Ω *ἔπτηξας* φ 10 *τὰ* om. G^1 *μέλη*? Bern. 11 *εὐσχημ.* GX^{3}α^1 14 *ἐπι-τίθενται* Ω corr. Z^1 16 *ἀνατροπαὶ* Φ 17 *δόξαι μοι* t *δόξω μοι*? Bern. sed *μοι* huc non quadrat *ἐπ.* cf. v. Brut. 18 *νεαρὰ* cf. 802 e 19 *κυκτίδας* Φ 21 *συνήδεται* Re. *συνῆλθε* Ω 23 *ἔθη* J(b?)B *ἤδη* υ

εἰς θέατρον ἀνιόντα κιθαρῳδοῦντος Ἀμοιβέως πρὸς τοὺς μαθητάς 'ἴωμεν' εἰπεῖν 'ὅπως καταμάθωμεν οἷαν ἔντερα καὶ νεῦρα καὶ ξύλα καὶ ὀστᾶ λόγου καὶ ῥυθμοῦ μετασχόντα καὶ τάξεως ἐμμέλειαν καὶ φωνὴν ἀφίησιν.' ἀλλὰ B *ταῦτ' ἐάσας ἡδέως ἂν αὐτῶν πυθοίμην, εἰ κύνας καὶ ἵππους καὶ ὄρνιθας οἰκουροὺς ὁρῶντες ἔθει καὶ τροφῇ καὶ διδασκαλίᾳ φωνάς τε συνετὰς καὶ πρὸς λόγον ὑπηκόους κινήσεις καὶ σχέσεις ἀποδιδόντας καὶ πράξεις τὸ μέτριον καὶ τὸ χρήσιμον ἡμῖν ἐχούσας Ὁμήρου τ' ἀκούοντες τὸν Ἀχιλλέα λέγοντος 'ὀτρύνειν ἵππους τε καὶ ἀνέρας'* (Π 167) *ἐπὶ τὴν μάχην ἔτι θαυμάζουσι καὶ διαποροῦσιν εἰ τὸ θυμούμενον ἐν ἡμῖν καὶ ἐπιθυμοῦν καὶ λυπούμενον καὶ ἡδόμενον ὑπακούειν τε τῷ φρονοῦντι καὶ πάσχειν ὑπ' αὐτοῦ καὶ συνδιατίθεσθαι πέφυκεν, οὐκ ἀποικοῦν οὐδ'* C *ἀπεσχισμένον οὐδὲ πλασσόμενον ἔξωθεν οὐδὲ τυπούμενον ἀνάγκαις τισὶν ἢ πληγαῖς, ἀλλὰ φύσει μὲν ἐξηρτημένον ἀεὶ δ' ὁμιλοῦν καὶ συντρεφόμενον καὶ ἀναπιμπλάμενον ὑπὸ συνηθείας.*

Διὸ καὶ καλῶς ὠνόμασται τὸ ἦθος. ἔστι μὲν γάρ, ὡς τύπῳ εἰπεῖν, ποιότης τοῦ ἀλόγου τὸ ἦθος, ὠνόμασται δ' ὅτι τὴν ποιότητα ταύτην καὶ τὴν διαφορὰν ἔθει λαμβάνει τὸ ἄλογον ὑπὸ τοῦ λόγου πλαττόμενον, οὐ βουλομένου τὸ πάθος ἐξαιρεῖν παντάπασιν (οὔτε γὰρ δυνατὸν οὔτ' ἄμεινον), ἀλλ' ὅρον τινὰ καὶ τάξιν ἐπιτιθέντος αὐτῷ καὶ τὰς ἠθικὰς ἀρετάς, οὐκ ἀπαθείας οὔσας ἀλλὰ συμ- D *μετρίας παθῶν καὶ μεσότητας, ἐμποιοῦντος· ἐμποιεῖ δὲ τῇ φρονήσει τὴν τοῦ παθητικοῦ δύναμιν εἰς ἕξιν ἀστείαν*

---

18 cf. 3 a 551 e (Aristot. E. N. 1108 a 17)

---

1 *ἀμοιβαίως* Φ *ἀμοιβαίου* c *ἀμοιβέου* G²t² (cf. v. Arat. 17) 2 *οἷα* Gn 3 *ῥυθμοῦ* Gφ *ἀριθμοῦ* Ψq (*συμφωνίας* 1029 f) 5 *αὐτὸν* Jc 9 *τ'* Re. *δ'* Ω 15 *ἀπεσχοινισμένον* Π speciose, sed cf. v. Crass. 9 17 *ὁμιλεῖ* Θ (corr. Z¹) *ἀναπ.* cf. 152, 7 I 106, 19 21 *δ'*] *γὰρ* ΘB 25 *ἀπαθείας* G¹X¹Π *ἀπαθεῖς* (*ἀπειθεῖς* c) O

καθιστάς. τρία γὰρ δὴ ταῦτά φασι περὶ τὴν ψυχὴν ὑπάρχειν, δύναμιν πάθος ἕξιν. ἡ μὲν οὖν δύναμις ἀρχὴ καὶ ὕλη τοῦ πάθους, οἷον ὀργιλότης αἰσχυντηλία θαρραλεότης· τὸ δὲ πάθος κίνησίς τις ἤδη τῆς δυνάμεως, οἷον ὀργὴ θάρσος αἰδώς [θράσος]· ἡ δ' ἕξις ἰσχὺς καὶ κατασκευὴ τῆς περὶ τὸ ἄλογον δυνάμεως ἐξ ἔθους ἐγγενομένη, κακία μέν, ἂν φαύλως, ἀρετὴ δ', ἂν καλῶς ὑπὸ τοῦ λόγου παιδαγωγηθῇ τὸ πάθος.

5. Ἐπεὶ δ' οὐ πᾶσαν ἀρετὴν μεσότητα ποιοῦσιν οὐδ' ἠθικὴν καλοῦσι, λεκτέον ἂν εἴη περὶ τῆς διαφορᾶς ἀρξα- E μένοις ἄνωθεν. ἔστι τοίνυν τῶν πραγμάτων τὰ μὲν ἁπλῶς ἔχοντα τὰ δὲ πῶς ἔχοντα πρὸς ἡμᾶς· ἁπλῶς μὲν οὖν ἔχοντα γῆ οὐρανὸς ἄστρα θάλασσα, πῶς δ' ἔχοντα πρὸς ἡμᾶς ἀγαθὸν κακόν, αἱρετὸν φευκτόν, ἡδὺ ἀλγεινόν. ἀμφοῖν δὲ τοῦ λόγου θεωρητικοῦ ὄντος τὸ μὲν περὶ τὰ ἁπλῶς ἔχοντα μόνον ἐπιστημονικὸν καὶ θεωρητικόν ἐστι, τὸ δ' ἐν τοῖς πῶς ἔχουσι πρὸς ἡμᾶς βουλευτικὸν καὶ πρακτικόν· ἀρετὴ δὲ τούτου μὲν ἡ φρόνησις ἐκείνου δ' ἡ σοφία. διαφέρει δὲ σοφίας φρόνησις, ᾗ τοῦ θεωρητικοῦ πρὸς τὸ πρακτικὸν καὶ παθητικὸν ἐπιστροφῆς καὶ σχέσεώς τινος F γενομένης ὑφίσταται κατὰ λόγον ἡ φρόνησις. διὸ φρόνησις μὲν τύχης δεῖται σοφία δ' οὐ δεῖται πρὸς τὸ οἰκεῖον τέλος οὐδὲ βουλῆς· ἔστι γὰρ περὶ τὰ ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ καὶ ὡσαύ-

---

1 sqq. cf. Aristot. E. N. 1105 b 20 Arius Did. ap. Stob. II p. 139 W. 11 ἔστι — p. 136, 12 κρίσεσιν leg. in Gesneri Stobaeo post cap. 3, 47 M. 15 sqq. cf. Aristot. E. N. 1139 a 6 sqq. 22 sqq. ib. 1112 a 21. 1140 a 24 sqq. al.

---

5 θάρσος αἰδὼς θράσος GJcXΠt θράσος αἰδὼς θάρσος ΦΘB θράσος del. Re. 6 ἐγγινομένη Jc (-ης) Πn 11. 12. 16 ἁπλῶς 'Stob.' πῶς G (12 etiam Φ, 16 etiam ΦJ¹cX¹) ὅπως O 12. 13. 17 πῶς] ὅπως q 13 θάλασσα om. G 15 θεωρ. τ. λ. ΘB ὄντος θεωρ. τ. λόγου? Bern. 20 ἐπιστροφῆς ΠΘt¹X³B² 'Stob.' ὑποστρ. O 21 γινομ. G¹V ἡ φρον. del. Si. 23 π. τὰ ἀεὶ καὶ τὰ αὐτὰ ὡσαύτως O ('Stob.') περὶ τὰ αὐτὰ καὶ τὰ ἀεὶ ὡσ. ΘB corr. Wy. e Platone (Phaedon 78 c al.)

τως ἔχοντα. καὶ καθάπερ ὁ γεωμέτρης οὐ βουλεύεται περὶ
444 *τοῦ τριγώνου,* | *εἰ δυεῖν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς ἐντὸς γωνίας ἀλλ' οἶδεν (αἱ γὰρ βουλαὶ περὶ τῶν ἄλλοτ' ἄλλως ἐχόντων, οὐ περὶ τῶν βεβαίων καὶ ἀμεταπτώτων), οὕτως ὁ θεωρητικὸς νοῦς περὶ τὰ πρῶτα καὶ μόνιμα καὶ μίαν ἀεὶ φύσιν ἔχοντα μὴ δεχομένην μεταβολὰς ἐνεργῶν ἀπήλλακται τοῦ βουλεύεσθαι· τὴν δὲ φρόνησιν εἰς πράγματα πλάνης μεστὰ καὶ ταραχῆς καθιεῖσαν ἐπιμίγνυσθαι τοῖς τυχηροῖς πολλάκις ἀναγκαῖόν ἐστι καὶ τῷ βουλευτικῷ χρῆσθαι περὶ τῶν ἀδηλοτέρων, τῷ δὲ πρακτικῷ τὸ βουλευτικὸν ἐκδεχομένην ἐνεργεῖν ἤδη καὶ τοῦ ἀλόγου συμπαρόντος καὶ συνε-*
B *φελκομένου ταῖς κρίσεσιν. ὁρμῆς γὰρ δέονται· τὴν δ' ὁρμὴν τῷ πάθει ποιεῖ τὸ ἦθος, λόγου δεομένην ὁρίζοντος, ὅπως μετρία παρῇ καὶ μήθ' ὑπερβάλλῃ μήτ' ἐγκαταλείπῃ τὸν καιρόν. τὸ γὰρ δὴ παθητικὸν καὶ ἄλογον κινήσεσι χρῆται ταῖς μὲν ἄγαν σφοδραῖς καὶ ὀξείαις ταῖς δὲ μαλακωτέραις ἢ προσήκει καὶ ἀργοτέραις. ὅθεν ἕκαστον ὧν πράττομεν ἀεὶ μοναχῶς μὲν κατορθοῦται πλεοναχῶς δ' ἁμαρτάνεται· τὸ γὰρ βαλεῖν τὸν σκοπὸν ἕν ἐστι καὶ ἁπλοῦν, ἀστοχοῦσι δ' ἄλλοτ' ἄλλως, ὑπερβάλλοντες τὸ μέτριον ἢ προαπολείποντες. τοῦτ' οὖν τοῦ πρακτικοῦ λόγου κατὰ*
C *φύσιν ἔργον ἐστί, τὸ ἐξαιρεῖν τὰς ἀμετρίας τῶν παθῶν καὶ πλημμελείας. ὅπου μὲν γὰρ ὑπ' ἀρρωστίας καὶ μαλακίας ἢ δέους καὶ ὄκνου προενδίδωσιν ἡ ὁρμὴ καὶ προαπολείπει τὸ καλόν, ἐνταῦθα πάρεστιν ἐξεγείρων καὶ ἀναρριπίζων, ὅπου δὲ πάλιν ἐκφέρεται ῥυεῖσα πολλὴ καὶ ἄτακτος, ἐκεῖ τὸ σφοδρὸν ἀφαιρεῖ καὶ ἵστησιν. οὕτως δ' ὁρίζων τὴν παθητικὴν κίνησιν ἐμποιεῖ τὰς ἠθικὰς ἀρετὰς*

---

17 sqq. Arist E. N. 1106 b 26 sqq.

---

2 *δυοῖν* φJcBE[2] 'Stob.' *δεῖν* Θ (*ἰδεῖν* pro *εἰ δ.* υ) (*δυσὶν ὀρθαῖς* Arist 1140 b 15) *ὀρθαῖν* Re. 9 *τῷ δὲ βουλευτικῷ καὶ* (om. B) *τὸ πρακτ. ἐκδ.* Θ(b?) B 11 *συνεφελκ.* medium ut 146, 8 p. 735 a al. 13 *δεόμενον* V 19 *ἁμαρτάνει* Ω corr. Emp. 21 *ἀπολείπ.* φ sed cf. v. 24 et 1080 a 24 *προσενδ.* Ω corr. Turn.

περὶ τὸ ἄλογον, ἐλλείψεως καὶ ὑπερβολῆς μεσότητας οὖσας. οὐ γὰρ ἅπασαν ἀρετὴν μεσότητι γίνεσθαι ῥητέον· ἀλλ' ἡ μὲν ἀπροσδεὴς τοῦ ἀλόγου καὶ περὶ τὸν εἰλικρινῆ καὶ ἀπαθῆ νοῦν συνισταμένη σοφία καὶ φρόνησις αὐτοτελής D *τίς ἐστιν ἀκρότης τοῦ λόγου καὶ δύναμις, ᾗ τὸ θειότατον ἐγγίνεται τῆς ἐπιστήμης καὶ μακαριώτατον, ἡ δ' ἀναγκαία διὰ τὸ σῶμα καὶ δεομένη τῆς παθητικῆς ὥσπερ ὀργανικῆς ὑπηρεσίας ἐπὶ τὸ πρακτικόν, οὐκ οὖσα φθορὰ τοῦ ἀλόγου τῆς ψυχῆς οὐδ' ἀναίρεσις ἀλλὰ τάξις καὶ διακόσμησις, ἀκρότης μέν ἐστι τῇ δυνάμει καὶ τῇ ποιότητι, τῷ ποσῷ δὲ μεσότης γίνεται τὸ ὑπερβάλλον ἐξαιροῦσα καὶ τὸ ἐλλεῖπον.*

6. *Ἐπεὶ δὲ πολλαχῶς τὸ μέσον (καὶ γὰρ τὸ κεκραμένον τῶν ἀκράτων μέσον, ὡς λευκοῦ καὶ μέλανος τὸ φαιόν· καὶ τὸ περιέχον καὶ περιεχόμενον τοῦ περιεχομένου* E *καὶ περιέχοντος, ὡς τῶν δώδεκα καὶ τεττάρων τὰ ὀκτώ· καὶ τὸ μηδετέρου τῶν ἄκρων μετέχον, ὡς ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ τὸ ἀδιάφορον), τούτων μὲν οὐδενὶ τῶν τρόπων ἡ ἀρετὴ προσρητέα μεσότης. οὔτε γὰρ μῖγμα τῶν κακιῶν ἐστιν, οὔτ' ἐμπεριέχουσα τοὔλαττον ἐμπεριέχεται τῷ πλεονάζοντι τοῦ προσήκοντος, οὔτ' ἀπήλλακται παντάπασι τῶν παθητικῶν ὁρμῶν, ἐν αἷς τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττόν ἐστι. γίνεται δὲ μεσότης καὶ λέγεται μάλιστα τῇ περὶ φθόγγους καὶ ἁρμονίας ὁμοίως· ἐκείνη τε γὰρ ἐμμελὴς οὖσα φωνὴ καθάπερ ἡ νήτη καὶ ὑπάτη τῆς*

---

18 sqq. Aristotelis doctrina (E. N. 1106 a 28 sqq.) commutata
24 sqq. cf. 451 f 1007 e—1009 b

---

4 *σοφία καὶ φρ.* Pl. hic coniungit, quia unum nomen utramque virtutem complectens ei non suppetit (*συνισταμένη νοῦν* [*σοφία κ. φρόνησις*] *αὐτ.* Patzig) 5 *τις* om. Jc *ἐστιν* om. ΘB 6 *ἐντείνεται* G 7 *τῆς* GB *διὰ τῆς* O (*νὴ Δία τῆς* Re. (cf. 145, 3) 18 *διάφορον* GX¹A¹υ *τούτῳ* (hoc etiam q) . . . *τῷ τρόπῳ* φ 19 *προσρητέα*] *εἴη ἂν* ΠΘBtX³ *κακῶν* Φb 25 *φωνὴ οὐ καθ.* q (*νήτη* non chorda sed sonus ut 744 c al.)

F *μὲν τὴν ὀξύτητα τῆς δὲ τὴν βαρύτητα τὴν ἄγαν διαπέ-*
φευγεν· αὕτη τε κίνησις οὖσα καὶ δύναμις περὶ τὸ ἄλογον,
τὰς ἐκλύσεις καὶ τὰς ἐπιτάσεις καὶ ὅλως τὸ μᾶλλον καὶ τὸ
445 *ἧττον ἐξαιρεῖ τῆς ὁρμῆς,* | *εἰς τὸ μέτριον καὶ ἀναμάρτητον*
καθιστᾶσα τῶν παθῶν ἕκαστον. αὐτίκα τὴν μὲν ἀνδρείαν
μεσότητά φασιν εἶναι δειλίας καὶ θρασύτητος, ὧν ἡ μὲν
ἔλλειψις ἡ δ' ὑπερβολὴ τοῦ θυμοειδοῦς ἐστι· τὴν δ' ἐλευ-
θεριότητα μικρολογίας καὶ ἀσωτίας, πραότητα δ' ἀναλ-
γησίας καὶ ὠμότητος· αὐτήν τε σωφροσύνην καὶ δικαιο-
σύνην, τὴν μὲν περὶ τὰ συμβόλαια μήτε πλέον νέμουσαν
αὑτῇ τοῦ προσήκοντος μήτ' ἔλαττον, τὴν δ' εἰς τὸ μέσον
[ἀπαθείας] ἀναισθησίας καὶ ἀκολασίας ἀεὶ τὰς ἐπιθυμίας
καθιστᾶσαν.

Ἐν ᾧ δὴ καὶ μάλιστα δοκεῖ τὸ ἄλογον τῆς πρὸς τὸ
B *λογικὸν διαφορᾶς αὐτοῦ παρέχειν κατανόησιν, καὶ δει-*
κνύειν τὸ πάθος ὡς ἕτερόν τι κομιδῇ τοῦ λόγου ἐστίν.
οὐ γὰρ ἂν διέφερε σωφροσύνης ἐγκράτεια, καὶ ἀκο-
λασίας ἀκρασία περὶ τὰς ἡδονὰς καὶ τὰς ἐπιθυμίας, εἰ
ταὐτὸν ἦν τῆς ψυχῆς ᾧ ἐπιθυμεῖν ᾧ τε κρίνειν πέφυκε.
νῦν δὲ σωφροσύνη μέν ἐστιν, οὗ τὸ παθητικὸν ὥσπερ
εὐήνιον θρέμμα καὶ πρᾶον ὁ λογισμὸς ἡνιοχεῖ καὶ μετα-
χειρίζεται, περὶ τὰς ἐπιθυμίας χρώμενος ὑπείκοντι καὶ
δεχομένῳ τὸ μέτριον καὶ τὸ εὔσχημον ἑκουσίως, ὁ δ'
ἐγκρατὴς ἄγει μὲν ἐρρωμένῳ τῷ λογισμῷ καὶ κρατοῦντι
τὴν ἐπιθυμίαν, ἄγει δ' οὐκ ἀλύπως οὐδὲ πειθομένην ἀλλὰ
C *πλαγίαν καὶ ἀντιτείνουσαν, οἷον ὑπὸ πληγῆς καὶ χαλινοῦ*

5 Arist. E. N. 1107 a 33 sqq. Arius Did. ap. Stob. II p. 140 W. 18 sqq. cf. Arist. E. N. 1151 b 33 sqq.

2 *αὕτη* Re. *αὐτή* 3 alt. *τὸ* om. qJcZB 4 *ἐξαιρεῖ*] *ἐξορμεῖ* G⁴mg. 12 secl. Po. (cf. Stob. II p. 140, 18 Aspas. in Eth. Nic. p. 52, 25 88, 34) *ἢ ἀναισθ.* Gt² 15 *αὐτοῦ διαφ.* ZB 19 *ᾧ — ᾧ*] *ὃ — ὃ* cΠtX³ *ὃν — ὃ* J 20 *σώφρων*? cf. *ὁ ἐγκρατής* 24 22 *ὑπείκοντι· ἐγκράτεια δέ ἐστι· καὶ* Π (corr. A) n 23 *τὸ μέτρ — 24 ἐρρωμένῳ* om. Ψ (*ἐγκράτειαν δὲ οὐκ ἀλύπως ἄγει οὐδὲ πειθ.* pro *ἄγει δ' οὐκ ἀλύπως οὐδὲ* corr. X¹ atque sic ΘBt cf. praef.) 25 *ἄλυπον* Si. cl. 139, 12

καταβιαζόμενος καὶ ἀνακρούων, ἀγῶνος ὢν ἐν ἑαυτῷ καὶ θορύβου μεστός· οἷον ὁ Πλάτων (Phaedr. 254 sqq.) ἐξεικονίζει περὶ τὰ τῆς ψυχῆς ὑποζύγια, τοῦ χείρονος πρὸς τὸ βέλτιον ζυγομαχοῦντος ἅμα καὶ τὸν ἡνίοχον διαταράττοντος ἀντέχειν ὀπίσω καὶ κατατείνειν ὑπὸ σπουδῆς ἀναγκαζόμενον ἀεί, 'μὴ βάλῃ φοίνικας ἐκ χειρῶν ἱμάντας' κατὰ Σιμωνίδην (fr. 17). ὅθεν οὐδ' ἀρετὴν ἀξιοῦσιν αὐτοτελῆ τὴν ἐγκράτειαν ἀλλ' ἔλαττον ἀρετῆς εἶναι· μεσότης γὰρ οὐ γέγονεν ἐκ συμφωνίας τοῦ χείρονος πρὸς τὸ βέλτιον οὐδ' ἀνῄρηται τοῦ πάθους τὸ ὑπερβάλλον, οὐδὲ πειθόμενον οὐδ' ὁμολογοῦν τῷ φρονοῦντι τῆς ψυχῆς D
τὸ ἐπιθυμοῦν ἀλλὰ λυποῦν καὶ λυπούμενον καὶ καθειργόμενον ὑπ' ἀνάγκης ὥσπερ ἐν στάσει δυσμενὲς καὶ πολέμιον συνοικεῖ·

'πόλις δ' ὁμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει
ὁμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων' (Soph. O. R. 3),

ἡ τοῦ ἐγκρατοῦς ψυχὴ διὰ τὴν ἀνωμαλίαν καὶ τὴν διαφοράν. κατὰ ταὐτὰ δ' οἴονται καὶ τὴν ἀκρασίαν ἔλαττόν τι κακίας εἶναι παντελῆ δὲ κακίαν τὴν ἀκολασίαν. αὕτη μὲν γὰρ ἔχουσα καὶ πάθος φαῦλον καὶ λόγον ὑφ' οὗ μὲν ἐξάγεται τῷ ἐπιθυμεῖν πρὸς τὸ αἰσχρόν, ὑφ' οὗ δὲ τῷ κακῶς κρίνειν προστιθεμένου ταῖς ἐπιθυμίαις καὶ τὴν αἴσθησιν ἀποβάλλει τῶν ἁμαρτανομένων· ἡ δ' ἀκρασία E
τῷ μὲν λόγῳ σῴζει τὴν κρίσιν ὀρθὴν οὖσαν, τῷ δὲ πάθει φέρεται παρὰ τὴν κρίσιν ἰσχύοντι τοῦ λόγου μᾶλλον. ὅθεν διαφέρει τῆς ἀκολασίας· ὅπου μὲν γὰρ ἡττᾶται τοῦ πάθους ὁ λογισμὸς ὅπου δ' οὐδὲ μάχεται, καὶ ὅπου μὲν ἀντιλέγων ἕπεται ταῖς ἐπιθυμίαις ὅπου δ' ὑφηγεῖται συναγο-

7 cf. ibid. 1128 b 34 15 cf. 95 c 169 d 623 c 23 cf. 705 d

6 φοινικοὺς G^2 8 ἀξ. αὐτ. G (ἀξιοῦσι//ν) αὐτοτελῆ ἀξιοῦσιν O 12 κατειργ. XΠt 16 στεμμάτων G^1 18 ταῦτα Gbυ τὴν om. Jc$Xα^1$ (ss. [1]?) 21 τῷ] τὸ ΦJcXΘ τῶι κακῶι G τὸ κακὸν X^1 23 ἀποβάλοι Φ 25 ἀλόγου Jc

ρεύων, καὶ ὅπου μὲν ἡδομένῳ κοινωνεῖν ὑπάρχει τῶν ἁμαρτανομένων ὅπου δ' ἀχθομένῳ, καὶ ὅπου μὲν ἑκὼν φέρεται πρὸς τὸ αἰσχρὸν ὅπου δὲ προδίδωσιν ἄκων τὸ καλόν· ὡς τοῖς πραττομένοις ὑπ' αὐτῶν οὐχ ἧττον δὲ καὶ τοῖς λεγομένοις ἔνεστιν ἡ διαφορὰ κατάδηλος. ἀκολάστων
F *μὲν γὰρ αἵδε φωναί·*

'*τίς δὲ χάρις, τί δὲ τερπνὸν ἄνευ χρυσῆς Ἀφροδίτης;*
τεθναίην, ὅτε μοι μηκέτι ταῦτα μέλοι' (Mimn. fr. 1)·

καὶ ἕτερος (Alexis fr. 271, 4. 5)

'*τὸ πιεῖν τὸ φαγεῖν τὸ τῆς Ἀφροδίτης τυγχάνειν,*
τὰ δ' ἄλλα προσθήκας ἅπαντ' ἐγὼ καλῶ'

446 *φησίν,* | *ὥσπερ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς συνεπινεύων ταῖς ἡδοναῖς καὶ ὑπερειπόμενος. οὐχ ἧττον δὲ τούτων ὁ εἰπών* (Com. adesp. 217)

'*ἔα μ' ἀπολέσθαι· τοῦτο γάρ μοι συμφέρει*'

τὴν κρίσιν ἔχει τῷ πάθει συννοσοῦσαν. αἱ δὲ τῆς ἀκρασίας ἕτεραι καὶ διαφέρουσαι

'*γνώμην ἔχοντά μ' ἡ φύσις βιάζεται*' (Eur. fr. 840)

καί

'*αἰαῖ, τόδ' ἤδη θεῖον ἀνθρώποις κακόν,*
ὅταν τις εἰδῇ τἀγαθὸν χρῆται δὲ μή' (Eur. fr. 841)

καί

---

9 cf. 21 d 20 cf. 33 e

---

5 *κατάλληλος* Π (exc. α) 7 *χάρις* et *ἄνευ* Ω *βίος* et *ἄτερ* Stob. IV p. 439, 5 8 *μέλοι* G *μέλει* O 10 *τὸ πιεῖν τὸ φαγεῖν* G (ut 21 d) *τὸ φαγεῖν τὸ πιεῖν* (ut 21d Z) O 11 *ἅπαντα χρὴ καλεῖν* 21 d *ἅπαντ'* om. Jc (habet pro *οὐχ ἧττον* in v. 13 J[1]) 15 *γάρ μοι*] *μοι νῦν* Posidonius Fleck. Jahrb. Suppl. XXIV p. 615, 30 17 *ἕτεραι καὶ* GJΠ *ἑταιρικαῖς* c *ἑταίραις* Θ(*ἑτέραις* υ)B *ἑταιρικῶν* ΦX[1] (vel *-αῖς*) 18 *μ' ἡ*] *με* Φ(J[1]?)cΘtBX[2] 20 *αἶ αἶ* vel *αἲ αἲ* (Π) codd. *τόδ' ἤδη* 33 e *τὸ δὴ* Ω

'εἴκει γὰρ ἤδη θυμὸς οὐδ' ἔτ' ἀντέχει,
θινῶδες ὡς ἄγκιστρον ἀγκύρας σάλῳ' (Tr. ad. 379),

θινῶδες ἄγκιστρον οὐ φαύλως λέγων τὸ μὴ κάτοχον τοῦ λογισμοῦ μηδ' ἀραρός, ἀλλὰ μανότητι τῆς ψυχῆς καὶ μαλακίᾳ προϊέμενον τὴν κρίσιν. οὐ πόρρω δὲ τῆς εἰκόνος ταύτης κἀκεῖνα εἴρηται B

'ναῦς ὥς τις ἐκ μὲν γῆς ἀνήρτημαι βρόχοις,
πνεῖ δ' οὖρος, ἡμῖν δ' οὐ κρατεῖ τὰ πείσματα'
(Trag. ad. 380)

πείσματα γὰρ λέγει τὰς ἀντεχούσας κρίσεις πρὸς τὸ αἰσχρόν, εἶθ' ὥσπερ ὑπὸ πνεύματος πολλοῦ ῥηγνυμένας τοῦ πάθους. τῷ γὰρ ὄντι πλησίστιος μὲν ἐπὶ τὰς ἡδονὰς ὁ ἀκόλαστος ὑπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν φέρεται καὶ δίδωσιν ἑαυτὸν καὶ συγκατευθύνει· πλάγιος δ' ὁ ἀκρατής, οἷον ἐξαναφέρειν γλιχόμενος καὶ διωθεῖσθαι τὸ πάθος, ὑποσύρεται καὶ περιπίπτει περὶ τὸ αἰσχρόν· ὡς Ἀνάξαρχον ἐσίλλαινε Τίμων (fr. 58 D)

'ἐν δὲ τὸ θαρσαλέον τε καὶ ἐμμενὲς ὅππη ὀρούσαι
φαίνετ' Ἀναξάρχου κύνεον μένος· ὅς ῥα καὶ εἰδώς,
ὡς φάσαν, ἄθλιος ἔσκε, φύσις δέ μιν ἔμπαλιν ἦγεν C
ἡδονοπλήξ, ἣν πλεῖστοι ὑποτρείουσι σοφιστῶν.'

---

1 cf. 782 d (etiam haec et 7. 8 Euripidis esse monet Wil.) 18 cf. 629 a 705 d

---

1 *εἴλκει* Ω *ἐκεῖ* 782 d corr. F. G. Schmidt *οὐδέ τ'* φJcΘn *οὐκέτ'* 782 d 2. 3 *θυννῶδες* φJ¹c *θυνῶδες* n 7 sic G *ἀνήρτηται* O *τῆς γῆς* Jc 8 *δ' εὐκρατεῖ* Ω corr. Turn. 13 *φέρ. ὑπὸ τ. ἐπιθ.* Jc 15 *ὑποσύρεται* GJc *ὑποσύρει* O 17 *ἐσίλλαινε* ΦJc *ἐπίλλαινε* ΘB 18 *θαρραλέον* G *ἐμμανὲς* GΠnt *ὅπη* Jc *ὀρούσει* φ *ὀροῦσαι* Gq (α e corr.) JcΠ (sed corr.) ΘB 19 *φαίνεται* Jc *ὅς ῥά* 705 d *ὅρρα* G *ὃν ῥα* (vel *ῥὰ*) ΦcΘBX³ *ὃν ὃ ῥὰ* J *ὅρα* Π 20 *φασι* (ι in r.) O *φασιν* V *ἀθλίως* ΦJcXΘ 21 *ὑποτρέουσι* ΦΘBt

οὔτε γὰρ ὁ σοφὸς ἐγκρατὴς ἀλλὰ σώφρων, οὔθ' ὁ ἀμαθὴς ἀκρατὴς ἀλλ' ἀκόλαστος· ὁ μὲν γὰρ ἥδεται τοῖς καλοῖς ὁ δ' οὐκ ἄχθεται τοῖς αἰσχροῖς. σοφιστικῆς οὖν ψυχῆς ἡ ἀκρασία λόγον ἐχούσης οἷς ἔγνωκεν ὀρθῶς ἐμμένειν μὴ δυνάμενον.

7. *Ἡ μὲν οὖν ἀκρασία τοιαύτας ἔχει διαφορὰς πρὸς τὴν ἀκολασίαν, ἡ δ' ἐγκράτεια πρὸς τὴν σωφροσύνην αὖθις αὖ τὰς ἀντιστρόφους ἀναλόγως. τὸ γὰρ δάκνον καὶ τὸ λυποῦν καὶ τὸ ἀγανακτοῦν οὔπω τὴν ἐγκράτειαν ἀπο-*
D *λέλοιπε· τῆς δὲ σώφρονος ψυχῆς τὸ πανταχόθεν ὁμαλὲς καὶ ἄσφυκτον καὶ ὑγιαῖνον, ᾧ συνήρμοσται καὶ συγκέκραται τὸ ἄλογον πρὸς τὸν λογισμὸν εὐπειθείᾳ καὶ πραότητι θαυμαστῇ κεκοσμημένον, εἴποις ἂν ἐπιβλέψας*

'δὴ τότ' ἔπειτ' ἄνεμος μὲν ἐπαύσατο, ἡ δὲ γαλήνη
ἔπλετο νηνεμίη, κοίμησε δὲ κύματα δαίμων' (μ 168),

τὰ σφοδρὰ καὶ περιμανῆ καὶ οἰστρώδη κινήματα τῶν ἐπιθυμιῶν τοῦ λόγου κατασβέσαντος, ὧν δ' ἡ φύσις ἀναγκαίως δεῖται, ταῦθ' ὁμοπαθῆ καὶ ὑπήκοα καὶ φίλα καὶ συνεργὰ πεποιημένου ταῖς πρακτικαῖς προαιρέσεσιν, ὥστε μὴ προεκθεῖν τοῦ λογισμοῦ μηδ' ὑπενδιδόναι μηδ' ἀτακ-
E *τεῖν μηδ' ἀπειθεῖν, ἀλλὰ πᾶσαν ὁρμὴν εὐάγωγον οὖσαν 'ἄθηλον ἵππῳ πῶλον ὡς ἅμα τρέχειν'* (Semon. fr. 5), *ἐπιβεβαιοῦσαν τὸν Ξενοκράτους* (fr. 3) *λόγον, ὃν ἐκεῖνος εἶπε περὶ τῶν ἀληθῶς φιλοσοφούντων, ὅτι μόνοι ποιοῦσιν*

---

22 cf. 84 d 136 a 790 f 997 d   23 cf. 1124 d

---

1 *οὔτε* — 2 *ἀλλ' ἀκ.* sic Π(nt) e correctura rubricatoris in *α* *οὔτε γὰρ ὁ σοφὸς ἀκρατὴς* (*ἀκρ//ατὴς* G) *ἀλλὰ σώφρων οὔτε* (*ὁ* hab. G[1]) *ἀμαθὴς ἀλλ' ἀκ.* *O*   3 *ἡ* om. V   4 *οἷς*] *οἷον* ΘB *ἔγνωκας* φ   5 *δυναμένη* supra *δυνάμενον* G[al. m.]   6 *τοιαύτας* Re. *ταύτας* *Ω* (*τὰς διαφ.* Jc)   8 *αὖθις αὐτὰς* G   11 *ἄ///φυκτον* G *ἄφυκτον* J[1]c   12 *πρὸς τὸν λογ.*] *καὶ τὸ// λογι//κὸν* G (corr in mg.[4])   14 *δὴ τότ'*] *αὐτίκ'* Hom.   15 *κοίμησε* GcX[1] *κοίμισσε* *O*   18 *ὁμοπαθῆ* G *ὁμοιοπαθῆ* *O* (cf. Wy. ad 72 b) 22 *ἵππων π.* φ *ἱπποπῶλον* G[1] (*ἵππος πῶλον*[8])

ἑκουσίως ἃ ποιοῦσιν ἄκοντες οἱ λοιποὶ διὰ τὸν νόμον, ὥσπερ ὑπὸ πληγῆς κύνες ἢ γαλαῖ ψόφῳ τῶν ἡδονῶν ἀποτρεπόμενοι καὶ πρὸς τὸ δεινὸν ὑποβλέποντες.

Ὅτι μὲν οὖν γίνεταί τις ἐν τῇ ψυχῇ τοιαύτης ἑτερότητος αἴσθησις καὶ διαφορᾶς περὶ τὰς ἐπιθυμίας, ὥς τινος μαχομένου καὶ τἀναντία λέγοντος αὐταῖς, οὐκ ἄδηλόν ἐστιν. ἔνιοι δέ φασιν (St. V. Fr. III 459) *οὐχ ἕτερον* F *εἶναι τοῦ λόγου τὸ πάθος οὐδὲ δυεῖν διαφορὰν καὶ στάσιν, ἀλλ' ἑνὸς λόγου τροπὴν ἐπ' ἀμφότερα, λανθάνουσαν ἡμᾶς ὀξύτητι καὶ τάχει μεταβολῆς, | οὐ συνορῶντας ὅτι ταὐτόν* 447 *ἐστι τῆς ψυχῆς ᾧ πέφυκεν ἐπιθυμεῖν καὶ μετανοεῖν, ὀργίζεσθαι καὶ δεδιέναι, φέρεσθαι πρὸς τὸ αἰσχρὸν ὑφ' ἡδονῆς καὶ φερομένης πάλιν αὐτῆς ἐπιλαμβάνεσθαι· καὶ γὰρ ἐπιθυμίαν καὶ ὀργὴν καὶ φόβον καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα δόξας εἶναι καὶ κρίσεις πονηράς, οὐ περὶ ἕν τι γινομένας τῆς ψυχῆς μέρος, ἀλλ' ὅλου τοῦ ἡγεμονικοῦ ῥοπὰς καὶ εἴξεις καὶ συγκαταθέσεις καὶ ὁρμὰς καὶ ὅλως ἐνεργείας τινὰς οὔσας ἐν ὀλίγῳ μεταπτωτάς, ὥσπερ αἱ τῶν παίδων ἐπιδρομαὶ τὸ ῥαγδαῖον καὶ τὸ σφοδρὸν ἐπισφαλὲς ὑπ' ἀσθενείας καὶ ἀβέβαιον ἔχουσι.*

Ταῦτα δὲ πρῶτον μὲν παρὰ τὴν ἐνάργειάν ἐστι καὶ τὴν αἴσθησιν. οὐδεὶς γὰρ ἐν ἑαυτῷ τοῦ ἐπιθυμοῦντος αἰσθάνεται μεταβολὴν εἰς τὸ κρῖνον οὐδὲ τοῦ κρίνοντος αὖ B *πάλιν εἰς τὸ ἐπιθυμοῦν, οὐδὲ παύεται μὲν ἐρῶν, ὅτε λογί-*

18 cf. 458 d

1 *ποιοῦσιν*] *ἀνύουσιν* G^1 2 *κύνες* — 3 *ὑποβλέποντες* sic G *κυνὸς* *O* (///*κυνοι* n) *γαλῆς* ΦcΘB *γαλεοῦ* JΠntX^3 *ψόφῳ* G$X^{1\,et\,4}$ J^2A^1ynt *ψόφου* ΦcΘB *φόβῳ* $J^1A^2EX^3$ *φόβου* ut vid. $α^1$ *ψόφῳ* voluit rubric. 3 *ὑποβλ.* G *ἀποβλ.* *O* 4 *ἑτερότητος* G^1 *στερρότητος* *O*(G^4) 5 *διαφορὰ* *Ω* corr. Re. 6 *αὐτῷ* bB^1 8 *δυοῖν* JcB 10 *συνορῶντας* $O^2J^1α^1$ (-ες rubr.?) A^1 (-τ$\overset{α}{ε}$ς) -τες *O* 11 *ᾧ*] ὃ JΠtX^3 13 *φερομένη* v. Arnim. sed cf. 16 d al. *ἑαυτῆς* G 17 *εἴξεις*] *ἕξεις* V(X^1?) 18 *παιδίων* Z (ft. recte cf. 458 d) 20 *ἔχουσαι* V 21 *ἐνάργειαν* O^2ΠΘtX^3 *ἐνέργειαν* *O* 24 *ὁπότε* Π(ex *πότε* α)tB Ducas in J *ὁπόταν* Z *πότε* v

ζεται καθεκτέον εἶναι τὸν ἔρωτα καὶ διαμαχετέον πρὸς αὐτόν, ἐξίσταται δὲ πάλιν τοῦ λογίζεσθαι καὶ κρίνειν, ὅταν ἐνδιδῷ μαλασσόμενος ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας· ἀλλὰ καὶ τῷ λόγῳ πρὸς τὸ πάθος ἀντιβαίνων ἐν τῷ πάθει ἐστὶν ἔτι καὶ πάλιν κρατούμενος ὑπὸ τοῦ πάθους διορᾷ τῷ λογισμῷ τὸ ἁμαρτανόμενον, καὶ οὔτε τῷ πάθει τὸν λόγον ἀνῄρηκεν οὔτε τῷ λογίζεσθαι τοῦ πάθους ἀπήλλακται, φερόμενος δ' ἑκατέρωσε μέσος ἀμφοῖν καὶ κοινός ἐστιν.

C *οἱ δὲ νῦν μὲν ἐπιθυμίαν γίνεσθαι τὸ ἡγεμονικὸν νῦν δὲ τὸν ἀντιταττόμενον τῇ ἐπιθυμίᾳ λογισμὸν ὑπολαμβάνοντες οὐδὲν ἀπέχουσι τῶν μὴ δύο τὸν κυνηγὸν εἶναι καὶ τὸ θηρίον ὑπολαμβανόντων, ἀλλὰ ταὐτὸ σῶμα χρώμενον μεταβολῇ νῦν μὲν εἶναι θηρίον νῦν δὲ γίνεσθαι κυνηγόν· ἐκεῖνοί τε γὰρ ἐμφανές τι παρορῶσιν οὗτοί τε πρὸς τὴν αἴσθησιν ἀντιμαρτυροῦσιν, οὐχ ἑνός τινος μεταβολῆς ἀλλὰ δυεῖν ἅμα μάχης καὶ διαφορᾶς ἐν αὐτοῖς αἰσθανομένην.*

'Τί οὖν;' φασίν, 'οὐχὶ καὶ τὸ βουλευόμενον τοῦ ἀνθρώπου πολλάκις διχοφορεῖ καὶ πρὸς ἐναντίας ἀνθέλκεται
D *δόξας περὶ τοῦ συμφέροντος ἀλλ' ἕν ἐστι'; 'πάνυ μὲν οὖν' φήσομεν, 'ἀλλὰ τὸ συμβαῖνον οὐχ ὅμοιον.' οὐ γὰρ μάχεται πρὸς ἑαυτὸ τῆς ψυχῆς τὸ φρονοῦν, ἀλλὰ μιᾷ χρώμενον δυνάμει διαφόρων ἐφάπτεται λογισμῶν· μᾶλλον δ' εἷς λογισμός ἐστιν ἐν πράγμασι γινόμενος ἑτέροις ὥσπερ ὕλαις διαφερούσαις. ὅθεν οὔτε λύπη τοῖς ἄνευ πάθους λογισμοῖς ἔνεστιν, οὐθ' ὥσπερ ἐκβιαζόμενοι παρὰ γνώμην αἱροῦνται θάτερον, ἂν μὴ νὴ Δία λανθάνῃ πάθος τι προσηρτημένον ὥσπερ ἐπὶ ζυγοῦ. καὶ γὰρ τοῦτο συμβαίνει*

---

1 διαμαχητ. G²Θ 5 τῶν (τῶ O) λογισμῶν φ 6 τῷ πάθει τὸν λόγον] τῷ (τὸ²)[πάθει τὸν X¹ τὸ παθητὸν ΠX² (τὸ παθητικὸν E) τὸ παθητὸν <u>τὸν λόγον</u> J (del.¹?) cf. praef. 10 ἀντιλαμβ. cX¹ (ut vid.) ΘB ἀντιύπολ. J 16 et p. 145, 8 δυοῖν JcB αὐτοῖς G¹ αὑτοῖς vel ἑαυτοῖς O αἰσθανόμεθα c αἰσθανόμενοι Π (in α οι fort. e corr.) t 17 οὐ Π Ducas in J βουλόμενον J¹c 18 διχοφρονεῖ Ducas in J ἀνθ. in ras. G² 23 ἑτέρως Jc 24 διαφορούσαις G

πολλάκις, οὐ λογισμοῦ τινος πρὸς λογισμὸν ἀλλὰ φιλοτιμίας ἢ φιλονεικίας ἢ χάριτος ἢ ζηλοτυπίας ἢ δέους ἀντιβαίνοντος οἴεσθαι λόγων εἶναι δυεῖν διαφοράν· ὥσπερ E ἐν τούτοις (*H* 93)·

'αἴδεσθεν μὲν ἀνήνασθαι, δεῖσαν δ' ὑποδέχθαι'

καί (Eur. fr. 854)

'τὸ μὲν σφαγῆναι δεινὸν εὔκλειαν δ' ἔχει,
τὸ μὴ θανεῖν δὲ δειλὸν ἡδονὴ δ' ἔνι'·

καὶ περὶ τὰς κρίσεις τῶν συμβολαίων ὑποτρέχοντα τὰ πάθη τὴν πλείστην ἐμποιεῖ διατριβήν· καὶ περὶ τὰ συμβούλια τῶν βασιλέων οἱ πρὸς χάριν λέγοντες οὐ δυεῖν κρίσεων τῇ ἑτέρᾳ συναγορεύουσιν, ἀλλὰ πάθει τινὶ προστίθενται παρὰ τὸν τοῦ συμφέροντος λογισμόν. διὸ τοὺς ῥήτορας ἐν ταῖς ἀριστοκρατίαις οἱ ἄρχοντες οὐκ ἐῶσι παθαίνεσθαι· ῥέπει γὰρ εὐθεῖαν ῥοπὴν ὁ ἀπαθὴς λογισμὸς F ἐπὶ τὸ δίκαιον, ἂν δὲ πάθος ἐγγένηται, μάχην ποιεῖ καὶ διαφορὰν τὸ ἡδόμενον καὶ τὸ ἀλγοῦν πρὸς τὸ κρῖνον καὶ τὸ βουλευόμενον. ἐπεὶ διὰ τί τοῖς ἐν φιλοσοφίᾳ σκέμμασιν οὐ πρόσεστι τὸ μετὰ λύπης ὑπὸ τῶν ἑτέρων ἄγεσθαι καὶ μετατίθεσθαι πολλάκις, ἀλλ' αὐτός τ' | Ἀριστοτέλης 448 Δημόκριτός τε καὶ Χρύσιππος ἔνια τῶν πρόσθεν αὐτοῖς ἀρεσκόντων ἀθορύβως καὶ ἀδήκτως καὶ μεθ' ἡδονῆς ἀφεῖσαν; ὅτι τῷ θεωρητικῷ καὶ μαθηματικῷ τῆς ψυχῆς πάθος οὐδὲν ἀνθέστηκεν ἀλλ' ἀτρεμεῖ καὶ οὐ πολυπραγμονεῖ τὸ ἄλογον ἐν τούτοις· διὸ πρὸς τὸ ἀληθὲς ὁ λογισμός, ὅταν φανῇ, προέμενος τὸ ψεῦδος ἀσμένως ἀπέκλι-

3 λόγων G^1 et (e corr. ^{1}) Z διὰ λ. (διαλ. *Π*) *O* 5 αἴδεσθε q αἴδεσθον φ 8 θανεῖν] μαθεῖν φ 9 κρίσεις δὲ *Π*t, non male, sed καὶ 6 et 9. 10 respondere videntur 11 δυοῖν JB 15 εὐθείᾳ X εὐθεῖς J 25 διὸ πρὸς $\alpha^{1\,corr.}$*Π*ΘnB διόπερ *O* 26 φανῆι $G^1J^{corr.}$*Π*(α^1 ut ex φαίνηται)n φαίνη ΦX^1ΘB$G^{rec.}$ φαίνηται J^1cX^3 προ(θ)έμενος G (ss.^{2}) ἐπὶ τὸ ψ. J^1cα^1 (ἐπὶ eras.) X^2t

νεν· ἐν αὐτῷ γὰρ ἔστιν οὐκ ἐν ἑτέρῳ τὸ πειθόμενον καὶ μεταπειθόμενον. αἱ δὲ πραγματικαὶ βουλαὶ καὶ κρίσεις καὶ δίαιται τῶν πολλῶν ἐμπαθεῖς οὖσαι δυσοδίαν τῷ λόγῳ παρέχουσι καὶ δυσκολίαν, ἐνισχομένῳ καὶ ταραττ-
B τομένῳ περὶ τὸ ἄλογον, ἀνταῖρον αὐτῷ μεθ' ἡδονῆς τινος ἢ δέους ἢ λύπης ἢ ἐπιθυμίας. καὶ τούτων κριτήριον ἡ αἴσθησίς ἐστιν ἀμφοτέρων ἐφαπτομένη· καὶ γὰρ ἂν περιγένηται θάτερον, οὐκ ἀνῄρηκε θάτερον, ἀλλ' ἐφέλκεται καταβιαζόμενον καὶ ἀντιτεῖνον. ὁ γὰρ νουθετῶν αὑτὸν ἐρῶντα χρῆται τῷ λογισμῷ πρὸς τὸ πάθος, ὡς ἀμφοτέρων ἐνόντων ἅμα τῇ ψυχῇ, καθάπερ χειρὶ φλεγμαῖνον ἕτερον μέρος πιέζων καὶ δυεῖν ὄντων καὶ διαφερόντων ἐπαισθανόμενος. ἐν μέντοι ταῖς ἀπαθέσι βουλαῖς καὶ σκέψεσιν, οἵας ἔχει μάλιστα τὸ θεωρητικόν, ἂν μὲν
C ἴσαι μένωσιν, οὐ γέγονε κρίσις ἀλλ' ἀπορία, στάσις οὖσα καὶ μονὴ διανοίας ὑπ' ἐναντίων πιθανῶν· ἂν δὲ ῥοπὴ γένηται πρὸς θάτερον, ἡ κρατήσασα τὴν ἑτέραν λέλυκεν, ὥστε μὴ λυπεῖν μηδ' ὑπεναντιοῦσθαι πρὸς τὴν δόξαν. ὅλως δὲ λογισμοῦ μὲν ἀντικεῖσθαι λογισμῷ δοκοῦντος οὐ γίνεται δυεῖν καὶ ἑτέρων αἴσθησις ἀλλ' ἑνός τινος ἐν διαφόροις γινομένου φαντασίαις· ὅταν δὲ τὸ ἄλογον μάχηται τῷ λογισμῷ, μήτε κρατεῖν ἀλύπως μήτε κρατεῖσθαι πεφυκὸς εὐθὺς εἰς δύο διίστησι τῇ μάχῃ τὴν ψυχὴν καὶ ποιεῖ τὴν διαφορὰν πρόδηλον.

D 8. *Οὐ μόνον τοίνυν* ἀπὸ τῆς μάχης ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ἀπὸ τῆς ἀκολουθίας κατίδοι τις ἂν τὴν παθητικὴν ἀρχὴν τῆς λογιστικῆς ἑτέραν οὖσαν. ἐπεὶ γάρ ἔστι μὲν ἐρᾶν

9—11 obversatur Eurip Stheneb. fr. 665 *νουθετούμενος δ' ἔρως μᾶλλον πιέζει* (cf. 71 a Chrys. fr. eth. 475)

3 *δυσωδίαν* J^{1}cZbB   5 *ἀνταίροντα* J^{1}cX^1 et ut vid. G^1 *ἀνταίροντι* B   8 *οὐκ ἀν. θ.* om. X^{1}α^1 (add. in mg. sub *κείμενον*)   12. 20 *δυοῖν* JB   *διαφερομένων* G^1 (sed cf. v. 20)   16 *μόνὴ* G (prior accentus postea additus) *μόνη* O   *πιθανῶν* G *παθῶν* O   26 *εἰς* Re. *ὡς*   27 *λογιστικῆς* GOJ^{1}cX^{1}α^{1}υ *λογικῆς* O *οὖσαν ἑτέραν* Ψ   *ἐπειδὴ* c *ἐμοὶ* J

εὐφυοῦς πρὸς ἀρετὴν καὶ γενναίου παιδός ἐστι δὲ φαύλου καὶ ἀκολάστου, συμβαίνει δὲ θυμῷ χρῆσθαι μὲν ἀλόγως πρὸς παῖδας αὐτοῦ καὶ γονεῖς χρῆσθαι δ' ὑπὲρ γονέων καὶ παίδων δικαίως πρὸς πολεμίους καὶ τυράννους, ὥσπερ ἐκεῖ μάχης καὶ διαφορᾶς τοῦ πάθους πρὸς τὸν λογισμὸν αἴσθησίς ἐστιν, οὕτως ἐνταῦθα πειθοῦς καὶ ἀκολουθίας, οἷον ἐπιρρέποντος καὶ συνεπιδιδόντος. ἔτι τοίνυν καὶ γυναῖκα γήμας κατὰ νόμους ἀνὴρ ἐπιεικὴς διανοεῖται E
περιέπειν καὶ συνεῖναι δικαίως καὶ σωφρόνως, χρόνῳ δὲ τῆς συνηθείας ἐντεκούσης πάθος αἰσθάνεται τῷ λογισμῷ τὸ φιλεῖν καὶ τὸ ἀγαπᾶν ἐπιτεινόμενον. ὥσπερ αὖ καὶ νέοι διδασκάλοις ἐπιτυχόντες ἀστείοις ὑπὸ χρείας τὸ πρῶτον ἕπονται καὶ ζηλοῦσιν, ὕστερον δὲ καὶ φιλοῦσιν, ἀντὶ γνωρίμων καὶ μαθητῶν ἐρασταὶ καλούμενοι καὶ ὄντες. τὸ δ' αὐτὸ συμβαίνει καὶ πρὸς ἄρχοντας ἐν πόλεσι χρηστοὺς καὶ γείτονας καὶ κηδεστάς· ἀρξάμενοι γὰρ ὑπὸ χρείας τινὸς καθηκόντως ἀλλήλοις ὁμιλεῖν, ἔπειτα λανθάνουσιν εἰς τὸ φιλεῖν ὑποφερόμενοι συνεπισπασαμένου F
τοῦ λογισμοῦ καὶ συναναπείσαντος τὸ παθητικόν. ὁ δ' εἰπών

'αἰδώς τε· δισσαὶ δ' εἰσίν, ἡ μὲν οὐ κακή
ἡ δ' ἄχθος οἴκων' (Eur. Hipp. 385).

ἆρ' οὐ δῆλός ἐστι συνῃσθημένος ἐν ἑαυτῷ τοῦτο τὸ πάθος πολλάκις μὲν ἀκολουθοῦν τῷ λόγῳ καὶ συγκατακοσμούμενον, πολλάκις δὲ παρὰ τὸν λόγον ὄκνοις καὶ μελλήσεσι |
καιροὺς καὶ πράγματα λυμαινόμενον; 449

9. Οἷς καὶ αὐτοὶ τρόπον τινὰ διὰ τὴν ἐνάργειαν ὑπεί-

---

1 ἔστι] ἔτι G[3] 7 ἐπιρ̊έοντος G[1] ἐπιρρέοντος O corr. Wy. ἔτι Re. ἐκεῖ καὶ om. ΘB 12 ἐντυχ. JΠn ἐπεντ. c 17 καθηκόντως ΠB καθήκοντος O 24 μὲν — 25 πολλάκις om. Ψ, etiam δὲ in 25 JcΠX[3]ntυ cf. praef. 25 μελήσεσι JcA[1]υ 27 οἱ (οἳ ΦJcΠ) καὶ αὐτοῖς Ω corr. Turn. ἐνάργειαν GE[2] ἐνέργειαν O

κοντες αἰδεῖσθαι τὸ αἰσχύνεσθαι καλοῦσι (St. V. Fr. III 439) *καὶ τὸ ἥδεσθαι χαίρειν καὶ τοὺς φόβους εὐλαβείας, ταύτην μὲν οὐδενὸς ἂν αἰτιασαμένου τὴν εὐφημίαν, εἰ τὰ αὐτὰ πάθη προστιθέμενα μὲν τῷ λογισμῷ τούτοις καλοῦσι τοῖς ὀνόμασι, μαχόμενα δὲ καὶ βιαζόμενα τὸν λογισμὸν ἐκείνοις· ὅταν δὲ δακρύοις ἐλεγχόμενοι καὶ τρόμοις καὶ χρόας μεταβολαῖς ἀντὶ λύπης καὶ φόβου δηγμούς τινας καὶ συνθροήσεις λέγωσι καὶ προθυμίας τὰς ἐπιθυμίας ὑποκορίζωνται, σοφιστικὰς δοκοῦσιν οὐ* B *φιλοσόφους διακρούσεις καὶ ἀποδράσεις ἐκ τῶν πραγμάτων μηχανᾶσθαι διὰ τῶν ὀνομάτων. καίτοι πάλιν αὐτοὶ τάς τε χαρὰς ἐκείνας καὶ τὰς βουλήσεις καὶ τὰς εὐλαβείας εὐπαθείας καλοῦσιν οὐκ ἀπαθείας, ὀρθῶς ἐνταῦθα χρώμενοι τοῖς ὀνόμασι· γίνεται γὰρ εὐπάθεια τοῦ λογισμοῦ τὸ πάθος οὐκ ἀναιροῦντος ἀλλὰ κοσμοῦντος καὶ τάττοντος ἐν τοῖς σωφρονοῦσιν. οἱ δὲ φαῦλοι καὶ ἀκρατεῖς τί πάσχουσιν, ὅταν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα κρίναντες φιλεῖν ἀντὶ τοῦ ἐρωμένου καὶ τῆς ἐρωμένης μὴ δύνωνται, τὴν δ' ἑταίραν καὶ τὸν κόλακα κρίναντες εὐθὺς καὶ φιλῶσιν; εἰ γὰρ τὸ πάθος ἦν κρίσις, ἔδει τῇ τοῦ φιλεῖν χρῆναι καὶ* C *μισεῖν κρίσει τὸ φιλεῖν ἕπεσθαι καὶ τὸ μισεῖν· νυνὶ δὲ συμβαίνει τἀναντία, ταῖς μὲν προστιθεμένου τοῦ πάθους κρίσεσι ταῖς δ' ἀπειθοῦντος. ᾗ καὶ φασιν αὐτοί* (St. V. Fr. III 384), *τῶν πραγμάτων ἐκβιαζομένων, οὐ πᾶσαν εἶναι κρίσιν πάθος ἀλλὰ τὴν κινητικὴν ὁρμῆς βιαίου καὶ πλεοναζούσης, ὁμολογοῦντες ἕτερον εἶναι τὸ κρῖνον καὶ τὸ πάσχον ἐν ἡμῖν ὥσπερ τὸ κινοῦν καὶ τὸ κινούμενον.*

1 cf. 529 d 11 cf. St. V. Fr. III 431 sqq.

3 *ἂν* om. JcB 7 *μεταβολὰς* G[1] 8 *συνθόρσεις* G[1] *συν σεις* B *συνεόρσεις* OG[4] corr. Haupt Opp. III 548 e Sext. math. IX 165 10 *διακαύσεις* Ω (*δι^α^καύσεις* X) corr. Emp. (cf. 150, 6) 17 *καὶ τὴν μητέρα* om. Ψ add. in α al. m. (*κείμενον*) et rell. ΠX[3] Ducas in J 21 *τὸ*[2] del. Si. 23 *καὶ* om. J[1] 25 *κινητὴν* φ

αὐτός τε Χρύσιππος ἐν πολλοῖς ὁριζόμενος τὴν καρτερίαν καὶ τὴν ἐγκράτειαν ἕξεις ἀκολουθητικὰς τῷ αἱροῦντι λόγῳ, δῆλός ἐστιν ὑπὸ τῶν πραγμάτων ὁμολογεῖν ἀναγκαζόμενος, ὡς ἕτερόν ἐστι τὸ ἀκολουθοῦν ἐν ἡμῖν τοῦ ᾧ ἀκολουθεῖ πειθόμενον ἢ πάλιν μάχεται μὴ πειθόμενον. D

10. *Ἴσα τοίνυν τὰ ἁμαρτήματα πάντα καὶ πάσας τιθέμενοι τὰς ἁμαρτίας* (St. V. Fr. III 468), *εἰ μὲν ἄλλῃ πῃ παρορῶσι τὸ ἀληθές, οὐκ ἔστι καιρὸς ἐν τῷ παρόντι διελέγχειν, ἐν δὲ τοῖς πάθεσι φαίνονται κομιδῇ παρὰ τὴν ἐνάργειαν ἐνιστάμενοι τῷ λόγῳ. πᾶν μὲν γὰρ πάθος ἁμαρτία κατ' αὐτούς ἐστι, καὶ πᾶς ὁ λυπούμενος ἢ φοβούμενος ἢ ἐπιθυμῶν ἁμαρτάνει· μεγάλαι δὲ τῶν παθῶν διαφοραὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον ὁρῶνται. τίς γὰρ ἂν φαίη τὸν Δόλωνος φόβον ἴσον εἶναι τῷ Αἴαντος 'ἐντροπαλιζομένου' καὶ βάδην ἀπιόντος ἐκ τῶν πολεμίων 'ὀλίγον γόνυ γουνὸς ἀμείβοντος'* (Λ 547); *ἢ τῇ Πλάτωνος ἐπὶ Σωκράτει τελευτήσαντι λύπῃ τὴν Ἀλεξάνδρου* E *διὰ Κλεῖτον αὐτὸν ἀνελεῖν ὁρμήσαντος; ἐπιτείνονται γὰρ οὐ μετρίως καὶ τῷ παρὰ λόγον αἱ λῦπαι, καὶ τὸ παρ' ἐλπίδα σύμπτωμα τοῦ κατὰ λόγον ὀδυνηρότερον· εἰ προσδοκῶν εὐημεροῦντα καὶ θαυμαζόμενον ὄψεσθαι πύθοιτο κατεστρεβλωμένον, ὡς Φιλώταν Παρμενίων. θυμῷ δὲ τίς ἂν εἴποι πρὸς Ἀνάξαρχον ἴσῳ κεχρῆσθαι Νικοκρέοντα καὶ πρὸς Φιλήμονα Μάγαν, ἀμφοτέρους λοιδορηθέντας ὑπ' αὐτῶν; ὁ μὲν γὰρ ὑπέροις σιδηροῖς*

---

14 sqq. cf. 76 b v. et poes. Hom. 135 19 v. Alex. 51 23 ib. 49

---

10 *πάθεσι* Re. *πλείοσι* 11 *ἐνέργειαν* qcvB *ἐνιστάμενον* JcΠX^3 *ἱστ.* *O* *τῶν λόγων* φ 12 ⟨*ἢ ἡδόμενος*⟩ post *λυπ.* (vel *φοβ.*) Schw. probabiliter 14 alt. *τὸ* om. qJcZB 18 *τελευτήσαντος* G 20 *γὰρ* ad totam rem probandam spectat *τῷ*] *τὸ* Gt^2 *παρὰ λόγον* JΠ *παράλογον* GX^1t^2 *παραλόγῳ* *O* 23 *πύθοιτο* sc. persona indefinita (*πύθοιο* Madv.) *κατα-στρεβλούμενον* ΘB 25 *μέγαν* ΦΘt

κατέπτισε καὶ κατέκοψεν ἐκεῖνον· ὁ δὲ τῷ Φιλήμονι τὸν F *δήμιον ἐκέλευσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον ἐπιθεῖναι γυμνὴν τὴν μάχαιραν εἶτ' ἀφεῖναι. διὸ καὶ νεῦρα τῆς ψυχῆς τὸν θυμὸν ὁ Πλάτων προσεῖπεν* (Rep. 411 b) *ὡς ἐπιτεινόμενόν τε πικρίᾳ καὶ πραότητι χαλώμενον.*

Ταῦτα τοίνυν καὶ τὰ τοιαῦτα διακρουόμενοι τὰς ἐπιτάσεις τῶν παθῶν καὶ τὰς σφοδρότητας οὔ φασι γίνεσθαι (St.V.Fr. 450 III 468) *κατὰ τὴν κρίσιν* | *ἐν ᾗ τὸ ἁμαρτητικόν, ἀλλὰ τὰς δήξεις καὶ τὰς συστολὰς καὶ τὰς διαχύσεις εἶναι τὰς τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον τῷ ἀλόγῳ δεχομένας. καίτοι καὶ περὶ τὰς κρίσεις φαίνονται γινόμεναι διαφοραί. τήν τε γὰρ πενίαν οἱ μὲν οὐ κακὸν οἱ δὲ καὶ μέγα κρίνουσι κακόν, οἱ δέ γε καὶ μέγιστον, ὥστε καὶ κατὰ τῶν πετρῶν καὶ κατὰ τῆς θαλάττης ὠθεῖν ἑαυτούς· τόν τε θάνατον οἱ μὲν ἀγαθῶν στερήσει μόνον οἱ δὲ καὶ τιμωρίαις αἰωνίοις ὑπὸ γῆν καὶ κολασμοῖς φρικώδεσι κακὸν εἶναι νομίζουσιν· ἥ τε τοῦ σώματος ὑγίεια τοῖς μὲν ὡς κατὰ φύσιν καὶ χρήσιμον ἀγαπᾶται, τοῖς δὲ τῶν ὄντων δοκεῖ μέγιστον ἀγαθόν·* B *οὔτε γὰρ 'πλούτου χάρις ἢ τεκέων' οὔτε 'τᾶς ἰσοδαίμονος ἀνθρώποις βασιληίδος ἀρχᾶς'* (Ariphronis paean PLG. III p. 597 v. 4), *τελευτῶντες δὲ καὶ τὴν ἀρετὴν ἀνωφελῆ καὶ ἀνόνητον ἡγοῦνται τοῦ ὑγιαίνειν μὴ παρόντος· ὥστε φαίνεσθαι καὶ περὶ τὰς κρίσεις αὐτὰς τοὺς μὲν μᾶλλον τοὺς δ' ἧττον ἁμαρτάνοντας. ἀλλ' οὐ τοῦτο νῦν διελεκτέον, ἐκεῖνο δ' ἐκ τούτου ληπτέον, ὅτι συγχωροῦσι καὶ*

1—5 e libro quo Plut. coh. ira 8. 9 (p. 458 a 457 b) usus est; cf. Pohlenz Herm. XXXI 332. 8 11 sqq. cf. 165 a 18 cf. Theogn. 175 (1069 d 1089 f) 20 cf. 479 a

---

1 *κατέπτισσε Ω* sed prius *σ* in G erasum *κατέκοψεν* GΦ *κατέκοπτεν O* 8 *δήξεις* Gt^2 *λήξεις O* 9 prim. et sec. *τὰς* om. ΘB, sec. *Π* Ducas in J 10 *τὸ* om. qB *ἀλόγῳ* Gt^3 (cf. 151, 1) *λόγῳ O* 14 *θαλάσσης* J^{1}c 17 *ὑγίεια* G *ὑγεία* fere *O* 18 *ἀγαθῶν* G 19 *χάρις* (cf. Athen. 702 a) Po. *χάριν Ω* quod ab *ἡγοῦνται* (22) pendere vix potest 20 *βασ. ἀρχ. ἀνθρώποις* J^{1}c 22 *ὑγιαίνοντος φ* 24 *διελεκτέον* Z *διαλεκτέον* JXΠυ

αὐτοὶ τῆς κρίσεως ἕτερον εἶναι τὸ ἄλογον, καθ' ὅ φασι γίνεσθαι τὸ πάθος σφοδρότερον καὶ μεῖζον, ἐρίζοντες πρὸς τοὔνομα καὶ τὸ ῥῆμα, τὰ δὲ πράγματα διδόντες τοῖς διαφέρειν τὸ παθητικὸν καὶ ἄλογον τοῦ λογιζομένου καὶ κρίνοντος ἀποφαινομένοις. ἐν δὲ τοῖς περὶ Ἀνομολογίας ὁ C *Χρύσιππος εἰπών* (fr. eth. 390), *ὅτι 'τυφλόν ἐστιν ἡ ὀργὴ καὶ πολλάκις μὲν οὐκ ἐᾷ ὁρᾶν τὰ ἐκφανῆ πολλάκις δὲ τοῖς καταλαμβανομένοις ἐπιπροσθεῖ,' μικρὸν προελθών 'τὰ γὰρ ἐπιγινόμενα' φησί 'πάθη ἐκκρούει τοὺς λογισμοὺς καὶ τὰ ὡς ἑτέρως φαινόμενα, βιαίως προωθοῦντα ἐπὶ τὰς ἐναντίας πράξεις'· εἶτα χρῆται μάρτυρι τῷ Μενάνδρῳ λέγοντι* (fr. 567)

'οἴμοι τάλας ἔγωγε, ποῦ ποθ' αἱ φρένες
ἡμῶν ἐκεῖνον ἦσαν ἐν τῷ σώματι
τὸν χρόνον, ⟨ὃν⟩ οὐ ταῦτ' ἀλλ' ἐκεῖν' ᾑρούμεθα;'

καὶ πάλιν ὁ Χρύσιππος προελθὼν τοῦ λογικοῦ φησι D *ζῴου φύσιν ἔχοντος προσχρῆσθαι εἰς ἕκαστα τῷ λόγῳ καὶ ὑπὸ τούτου κυβερνᾶσθαι πολλάκις ἀποστρέφεσθαι αὐτὸν ἡμᾶς ἄλλῃ βιαιοτέρᾳ φορᾷ χρωμένους, ὁμολογῶν τὸ συμβαῖνον ἐκ τῆς πρὸς τὸν λόγον τοῦ πάθους διαφορᾶς.*

Ἐπεὶ καὶ γελοῖόν ἐστιν, ᾗ Πλάτων φησίν (Resp. 430 e), *αὐτόν τινα λέγειν αὑτοῦ κρείττονα καὶ πάλιν χείρονα, καὶ τὸν μὲν κρατοῦνθ' ἑαυτοῦ τὸν δὲ μὴ κρατοῦντα.* (11.) *πῶς γὰρ οἷόν τε τὸν αὐτὸν αὑτοῦ κρείττον' εἶναι καὶ χείρονα ἢ κρατεῖν ἅμα καὶ κρατεῖσθαι, μὴ τρόπον τινὰ διττοῦ πεφυκότος ἑκάστου καὶ τὸ μὲν χεῖρον ἐν ἑαυτῷ τὸ δὲ βέλτιον ἔχοντος; οὕτως γὰρ ὁ μὲν τοῦ* E *βελτίονος ὑπηκόῳ τῷ χείρονι χρώμενος ἐγκρατὴς ἑαυτοῦ*

---

1 καθὰ c καθὼς J 4 καὶ τὸ ἄλ. φ 5 ἀνομολ. cf. Chrys. fr. eth. 474 Posidon. de aff. Fleck. Jahrb. Suppl. XXIV p. 625, 24 13 ποθ' αἱ φρ. Grotius ποτε φρ. 14 ἦσαν] εἰσὶν G 15 τὸν om. ΘB ὃν add. Re. (ὅτ' Xyl.) αἱρούμεθα Ω corr. Xyl. 16 [ὁ χρύσιππος]? 21 ᾗ] εἰ Φ φησὶ πλάτων JcΠ 24 ταὐτὸν X[1]Θ 25 εἶναι om. G[1] κ. πάλιν χ. (ex v. 22/23) G

καὶ κρείττων ἐστίν, ὁ δὲ τῷ ἀκολάστῳ καὶ ἀλόγῳ τῆς ψυχῆς ἑπόμενον περιορῶν καὶ ὑπηρετοῦν τὸ κρεῖττον ἥττων ἑαυτοῦ καὶ ἀκρατὴς λέγεται καὶ παρὰ φύσιν διακείμενος.

Φύσει γὰρ προσήκει θεῖον ὄντα τὸν λογισμὸν ἡγεῖσθαι καὶ ἄρχειν τοῦ ἀλόγου [καὶ] τὴν γένεσιν αὐτόθεν ἔχοντος ἐκ τοῦ σώματος, ᾧ καὶ συνεξομοιοῦσθαι καὶ κοινωνεῖν παθῶν καὶ ἀναπίμπλασθαι πέφυκεν, ἐνδεδυκὸς αὐτῷ καὶ καταμεμιγμένον, ὡς δηλοῦσιν αἱ ὁρμαὶ πρὸς τὰ σωματικὰ κινούμεναι καὶ ἱστάμεναι καὶ σφοδρότητας ἐν ταῖς
F *τοῦ σώματος μεταβολαῖς καὶ ἀνέσεις λαμβάνουσαι. δι' ὃ νέοι μὲν [καὶ] ὀξεῖς καὶ ἰταμοὶ περί τε τὰς ὀρέξεις διάπυροι καὶ οἰστρώδεις αἵματος πλήθει καὶ θερμότητι, τῶν δὲ πρεσβυτῶν ἡ περὶ τὸ ἧπαρ ἀρχὴ τοῦ ἐπιθυμητικοῦ κατασβέννυται καὶ γίνεται μικρὰ καὶ ἀσθενής, ἰσχύει δὲ μᾶλλον ὁ λόγος τοῦ παθητικοῦ τῷ σώματι συναπομαραινομένου. τοῦτο δ' ἀμέλει καὶ τὰς τῶν θηρίων ἠθοποιεῖ*
451 *πρὸς τὰ πάθη φύσεις. | οὐ γὰρ ὀρθότητι δοξῶν οὐδὲ φαυλότητι δήπου τοῖς μὲν ἀλκαὶ καὶ ὁρμαὶ πρὸς τὰ φαινόμενα δεινὰ παρίστανται, τοῖς δ' ἀμήχανοι πτοῖαι καὶ φυγαὶ τῆς ψυχῆς· ἀλλ' αἱ περὶ τὸ αἷμα καὶ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ σῶμα δυνάμεις τὰς τῶν παθῶν διαφορὰς ποιοῦσιν, ὥσπερ ἐκ ῥίζης τοῦ παθητικοῦ τῆς σαρκὸς ἀναβλαστάνοντος καὶ συναναφέροντος τὴν ποιότητα καὶ τὴν κρᾶσιν. τοῦ δ' ἀνθρώπου ταῖς μὲν παθητικαῖς ὁρμαῖς τὸ σῶμα συμπαθοῦν καὶ συγκινούμενον ἐλέγχουσιν ὠχρότητες ἐρυθήματα τρόμοι πηδήσεις καρδίας, διαχύσεις αὖ πάλιν ἐν*

---

25 cf. Posidonium in fragm. Ps. Plut. VII p. 5, 22 B.

---

5 *ἀλόγου*] *λόγου* φE[1] *καὶ*] *τοῦ* Φ del. Wil. 6 *ᾧ* Π *ὃ* JcXBT om. *O* 9 *καὶ ἱστάμεναι* om. Ψ 11 del. Po. 16 *ἠθο* in r. G 18 *ἀλκαὶ*] *ἄλλοις* X 19 *καὶ φυγαὶ* GX[1] (cf. Aristot. E. N. 1150 a 15 al.) *καὶ φύσαι* b *ἐμπέφυνται* O (*καὶ φόβοι* add.[2]) et (post *ἀμήχ.*) V *καὶ φόβοι* *O* (sed *όβοι* in ras. *v*) 23 *κρᾶσιν* Camerarius *κρίσιν* 26 sq. *ἐν ἐλπίσιν* (om. V)] *ἐν ἀπολαύσεσιν* (cf. 33 a)? (*διαχ.* etiam ad praesentem voluptatem pertinet)

ἐλπίσιν ἡδονῶν καὶ προσδοκίαις· ὅταν δὲ μὴ μετὰ πάθους B *ἀλλ' αὐτὸ καθ' αὑτὸ κινῆται τὸ διανοητικόν, ἡσυχίαν ἄγει τὸ σῶμα καὶ καθέστηκεν οὔτε κοινωνοῦν οὔτε μετέχον αὐτὸ τῆς ἐνεργείας τοῦ φρονοῦντος, εἰ τοῦ παθητικοῦ μὴ συνεφάπτοιτο μηδὲ συμπαραλαμβάνοι τὸ ἄλογον· ὥστε καὶ τούτῳ δύ' ὄντα δηλοῦσθαι καὶ διαφέροντα ταῖς δυνάμεσιν ἀλλήλων.*

12. *Καθόλου δὲ τῶν ὄντων αὐτοί τέ φασι* (St. V. Fr. II 460) *καὶ δῆλόν ἐστιν ὅτι τὰ μὲν ἕξει διοικεῖται τὰ δὲ φύσει τὰ δ' ἀλόγῳ ψυχῇ τὰ δὲ καὶ λόγον ἐχούσῃ καὶ διάνοιαν, ὧν ὁμοῦ τι πάντων ὁ ἄνθρωπος μετέσχηκε καὶ γέγονεν ἐν πάσαις ταῖς εἰρημέναις διαφοραῖς· καὶ γὰρ ἕξει συνέχεται καὶ φύσει τρέφεται καὶ λόγῳ χρῆται καὶ* C *διανοίᾳ. μέτεστιν οὖν αὐτῷ καὶ τοῦ ἀλόγου, καὶ σύμφυτον ἔχει τὴν τοῦ πάθους ἀρχήν, οὐκ ἐπεισόδιον ἀλλ' ἀναγκαίαν οὖσαν, οὐδ' ἀναιρετέαν παντάπασιν ἀλλὰ θεραπείας καὶ παιδαγωγίας δεομένην. ὅθεν οὐ Θρᾴκιον οὐδὲ Λυκούργειον τοῦ λόγου τὸ ἔργον ἐστί, συνεκκόπτειν καὶ συνδιαφθείρειν τὰ ὠφέλιμα τοῖς βλαβεροῖς τοῦ πάθους, ἀλλ' ᾗπερ ὁ φυτάλμιος θεὸς καὶ ἡμερίδης, τὸ ἄγριον κολοῦσαι καὶ ἀφελεῖν τὴν ἀμετρίαν, εἶτα τιθασεύειν καὶ παριστάναι τὸ χρήσιμον. οὔτε γὰρ οἶνον οἱ φοβούμενοι τὸ μεθύειν ἐκχέουσιν οὔτε πάθος οἱ δεδιότες τὸ ταρακτικὸν ἀναιροῦ-* D

---

17 sqq. cf. 15 d 529 b   20 *Ποσειδῶν Φυτάλμιος* 158 e 675 f 730 d   *τὸν ἡμερίδην Διόνυσον* 994 a

---

3 *μετέχον αὐτὸ* Φb *μετὸν αὐτῷ* $GJ^{2}X^{3}Z\upsilon B$ (Schw.) *μεστὸν αὐτῷ* J^{1}(X^{1} ut vid.)Πt   4 *παθητικοῦ* $X^{rec.}$ *μαθητικοῦ* X^{1} *μαθηματικοῦ* *O*   5 *μὴ* Φ om. *O*   6 *καὶ τούτῳ δύ' ὄντα* GΘB *καὶ τὰ τοῦτο* (ex *τούτω*^{1}, *κατὰ* in mg. m. al.) *λύοντα* O *καὶ τοῦτο λύοντα* $VqX\alpha^{1}$ *καὶ τοῦτο δύο ὄντα* $Jc\alpha^{corr.}$ Πt *καὶ διαφ. δηλοῦσθαι* Φ   9 *διοικοῦνται* G   11 *ὁμοῦ τε* ΦΘB   18 *συνδιαφέρειν* G^{1}(corr.^{1}) φ (corr. O1?)X^{1}B *διαφθείρειν* J^{1} 20 *ᾗπερ*] *ὥσπερ* O *εἴπερ* V   *κολάσαι* Vq^{1} (corr.^{1})   21 *τιθασσεύειν* hic Ω ut vid.   *παριστάναι* $G^{2mg.}$ *παρίστασθαι* Gt^{2}(Schw.) *περίστασθαι* X^{1} *περιίστασθαι* *O*

σιν ἀλλὰ κεραννύουσι. καὶ γὰρ βοῶν καὶ ἵππων τὰ πηδήματα καὶ τοὺς ἀφηνιασμοὺς οὐ τὰς κινήσεις οὐδὲ τὰς ἐνεργείας ἀφαιροῦσι, καὶ τοῖς πάθεσι δεδαμασμένοις χρῆται καὶ χειροήθεσιν ὁ λογισμός, οὐκ ἐκνευρίσας οὐδ' ἐκτεμὼν παντάπασι τῆς ψυχῆς τὸ ὑπηρετικόν. 'ὑφ' ἅρμασι' γὰρ 'ἵππος' ὥς φησι Πίνδαρος (fr. 234) *'ἐν δ' ἀρότρῳ βοῦς·*

κάπρῳ δὲ βουλεύοντα φόνον κύνα χρὴ τλάθυμον ἐξευρεῖν'·

ὧν πολὺ χρησιμώτερα τὰ τῶν παθῶν θρέμματα τῷ λογισμῷ συμπαρόντα καὶ συνεντείνοντα ταῖς ἀρεταῖς, ὁ θυμὸς
E *τῇ ἀνδρείᾳ, μέτριος ὤν, ἡ μισοπονηρία τῇ δικαιοσύνῃ καὶ ἡ νέμεσις ἐπὶ τοὺς παρ' ἀξίαν εὐτυχοῦντας, ὅταν ἅμ' ἀνοίᾳ καὶ ὕβρει φλεγόμενοι τὴν ψυχὴν ἐπισχέσεως δέωνται. φιλίας δὲ φιλοστοργίαν ἢ φιλανθρωπίας ἔλεον ἢ τὸ συγχαίρειν καὶ συναλγεῖν εὐνοίας ἀληθινῆς οὐδὲ βουλόμενος ἄν τις ἀποσπάσειεν οὐδ' ἀποτήξειεν. εἰ δ' οἱ τὸν ἔρωτα τῇ ἐρωτομανίᾳ συνεκβάλλοντες ἁμαρτάνουσιν, οὐδ' οἱ τὴν ἐπιθυμίαν διὰ τὴν φιλαργυρίαν ψέγοντες κατορθοῦσιν, ἀλλ' ὅμοιόν τι πράττουσι τοῖς τὸ τρέχειν διὰ τὸ προσπταίειν καὶ τὸ βάλλειν διὰ τὸ ὑπερβάλλειν ἀναιροῦσι*
F *καὶ πρὸς τὸ ᾄδειν τὸ παράπαν διὰ τὸ ἀπᾴδειν ἀπεχθῶς ἔχουσιν. οἷον γὰρ ἐν φθόγγοις μουσικὴ τὸ ἐμμελὲς οὐκ ἀναιρέσει βαρύτητος καὶ ὀξύτητος, ἐν δὲ σώμασιν ἰατρικὴ τὸ ὑγιεινὸν οὐ φθορᾷ θερμότητος καὶ ψυχρότητος, ἀλλὰ συμμετρίαις καὶ ποσότησι κραθεισῶν ἀπεργάζεται, τοιοῦ-*

---

4 cf. 449 f 6 cf. 472 c 12 *νέμεσις* cf. St. V. Fr. III 414 13 cf. Plato Legg. 716 a 20 cf. 459 d

---

1 *βοῶν* GΠ(exc. α)n *καὶ βοῶν* O 8 *βουλεύοντι* JcΠX[rec.] t cf. 472 c *ταλάθυμον* ZbB 10 *συνεντείνοντα* GΦ *συνε͂τείνοντα* (πι supra) X[1] *συνεπεκτείνοντα* c *συνεπικτείνοντα* (*κτείν — ἀρ.* in r.[1]) J *συνεπιτείνοντα* O 16 *ἀπορρήξειεν* Re. sed cf. *ἐκκρίνειν καὶ ἀποτήκειν* 689 a (913 d) ac de affectuum intima iunctura hoc apte dicitur 25 *κραθεῖσα* Φ

τον ἐν ψυχῇ τὸ ἠθικὸν ἐγγενομένης ὑπὸ λόγου ταῖς παθητικαῖς δυνάμεσι καὶ κινήσεσιν ἐπιεικείας καὶ μετριότητος. | οἰδοῦντι γὰρ ἔοικε καὶ φλεγμαίνοντι σώματι τὸ περι- 452
αλγοῦν καὶ περιχαρὲς καὶ περίφοβον τῆς ψυχῆς, οὐ τὸ χαῖρον οὐδὲ τὸ λυπούμενον οὐδὲ τὸ φοβούμενον· καὶ καλῶς Ὅμηρος εἰπών (*N* 284)

> *'τοῦ δ' ἀγαθοῦ οὔτ' ἄρ τρέπεται χρὼς οὔτε τι λίην ταρβεῖ'*

τὸν φόβον οὐκ ἀφεῖλεν ἀλλὰ τὸν ἄγαν φόβον, ὅπως ἀνδρεία μὴ ἀπόνοια καὶ θαρραλεότης μὴ θρασύτης γένηται. διὸ καὶ περὶ τὰς ἡδονὰς τὴν ἄγαν ἀφαιρετέον ἐπιθυμίαν καὶ περὶ τὰς ἀμύνας τὴν ἄγαν μισοπονηρίαν. οὕτω γὰρ ὁ μὲν οὐκ ἀνάλγητος ἀλλὰ σώφρων, ὁ δὲ δίκαιος, οὐκ ὠμὸς οὐδὲ πικρὸς ἔσται· τῶν δὲ παθῶν παντάπασιν ἀναιρε- B
θέντων, εἰ καὶ δυνατόν ἐστιν, ἐν πολλοῖς ἀργότερος ὁ λόγος καὶ ἀμβλύτερος, ὥσπερ κυβερνήτης πνεύματος ἐπιλείποντος. ταῦτα δ' ἀμέλει καὶ οἱ νομοθέται συνιδόντες ἐμβάλλουσιν εἰς τὰς πολιτείας [*καὶ*] *φιλοτιμίαν καὶ ζῆλον πρὸς ἀλλήλους, πρὸς δὲ τοὺς πολεμίους καὶ σάλπιγξι καὶ αὐλοῖς ἐπεγείρουσι καὶ αὔξουσι τὸ θυμοειδὲς καὶ μάχιμον. οὐ γὰρ μόνον ἐν ποιήμασιν, ᾗ φησιν ὁ Πλάτων* (Phaedr. 245 a), *τὸν τεχνίτην καὶ διηκριβωμένον ὁ μουσόληπτος καὶ κατάσχετος ἀποδείκνυσι γελοῖον, ἀλλὰ καὶ περὶ τὰς μάχας τὸ παθητικὸν καὶ τὸ ἐνθουσιῶδες ἀνυπόστατόν ἐστι καὶ ἀήττητον· ὃ καὶ τοὺς θεοὺς Ὅμηρος ἐμποιεῖν* C
φησι τοῖς ἀνθρώποις (*O* 262)

---

7 cf. v. et poet. Hom. 185   20 aliter 458 e

---

1 *τὸ ἠθικὸν* G *τὸν οἶκον* J^{1}cX^{1} (*οἶκον*) *τὸνοικῶν* α^{1} (ο^{2} eras.) *τὸ νικῶν* *O*   3 *οἰδοῦντι* J^{1}cO^{2} *οἰδῶντι* *O*   4 *περίφοβον* Turn. Vulc. (non certum) *περικαλύπτον* c *περίλυπον* *O* (sed -*πον* in r. ut vid. J)   7 *οὐδέ τι* (*τοι* O *τε* α$^{corr.}$ *Π*) *Ω*   13 ⟨*ἀλλ'*⟩ *οὐκ* Re., sed sufficit cum codd. post *δίκαιον* interpungere   16 *ἐπιλιπόντος* c*Π*   18 *καὶ* om. c   19 *καὶ*^{1} del. Si.   20 *ἄλλοις* GΦ   21 *ὁ* om. JcB   24 *τὸ*^{2} om. *Π*J^{2} (Ducas)

ὣς εἰπὼν ἔμπνευσε μένος μέγα ποιμένι λαῶν·

καί (*E* 185)

οὐχ ὅ γ' ἄνευθε θεοῦ τάδε μαίνεται',

καθάπερ ὅρμημα τῷ λογισμῷ καὶ ὄχημα τὸ πάθος προστιθέντας. αὐτούς γε μὴν τούτους ὁρᾶν ἔστι πολλάκις μὲν ἐπαίνοις τοὺς νέους παρορμῶντας πολλάκις δὲ νουθεσίαις κολάζοντας, ὧν τῷ μὲν ἕπεται τὸ ἥδεσθαι τῷ δὲ τὸ λυπεῖσθαι (καὶ γὰρ ἡ νουθεσία καὶ ὁ ψόγος ἐμποιεῖ μετάνοιαν καὶ αἰσχύνην, ὧν τὸ μὲν λύπη τῷ γένει τὸ δὲ φόβος ἐστί), καὶ τούτοις μάλιστα χρῶνται πρὸς τὰς ἐπανορθώσεις. D *ᾗ καὶ Διογένης ἐπαινουμένου Πλάτωνος 'τί δ' ἐκεῖνος' εἶπεν 'ἔχει σεμνόν, ὃς τοσοῦτον χρόνον φιλοσοφῶν οὐδένα λελύπηκεν;' οὐ γὰρ οὕτως τὰ μαθήματα φαίη τις ἄν, ὡς ἔλεγε Ξενοκράτης* (fr. 2), *λαβὰς εἶναι φιλοσοφίας, ὡς τὰ πάθη τῶν νέων, αἰσχύνην ἐπιθυμίαν μετάνοιαν ἡδονὴν λύπην φιλοτιμίαν· ὧν ἐμμελῆ καὶ σωτήριον ἀφὴν ἁπτόμενος ὁ λόγος καὶ ὁ νόμος εἰς τὴν προσήκουσαν ὁδὸν ἀνυσίμως καθίστησι τὸν νέον. ὥστε μὴ κακῶς εἰπεῖν τὸν Λάκωνα παιδαγωγόν, ὅτι ποιήσει τὸν παῖδα τοῖς καλοῖς ἥδεσθαι καὶ ἄχθεσθαι τοῖς αἰσχροῖς, οὗ μεῖζον οὐδέν ἐστιν οὐδὲ κάλλιον ἀποφῆναι τέλος ἐλευθέρῳ προσηκούσης παιδείας.*

---

9 St. V. Fr. III 407 sqq. 10 cf. simile dictum de Charillo 55e 218b 537d 19 cf. 439f

---

1 *ἐνέπνευσε* G *ἔπνευσε* vb 4 *προστιθέντας* ΠΘX^{a}t -*τες* *O* 11 *δ'*] *δαὶ* *φ* 12 *εἶχε* ΦcΘB 14 *ἔλεγεν ὁ κράτης* ΦX^{1}Z (sine *ὁ*) 20 *οὗ*] ὃ G

29.

ΠΕΡΙ ΑΟΡΓΗΣΙΑΣ

(Plan. 9)

COLLOCUNTUR SULLA ET FUNDANUS

ΣΥΛ. Καλῶς μοι δοκοῦσιν, ὦ Φουνδάνε, ποιεῖν οἱ ζωγράφοι διὰ χρόνου τὰ ἔργα πρὶν ἢ συντελεῖν ἐπισκοποῦντες· ὅτι τὴν ὄψιν αὐτῶν ἀφιστάντες τῇ πολλάκις κρίσει ποιοῦσι καινὴν καὶ μᾶλλον ἁπτομένην τῆς παρὰ μικρὸν διαφορᾶς, ἣν ἀποκρύπτει τὸ συνεχὲς καὶ τὸ σύνηθες. | ἐπεὶ τοίνυν οὐκ ἔστιν αὐτὸν αὐτῷ διὰ χρόνου 453
προσελθεῖν χωρὶς γενόμενον καὶ διαστήσαντα τῆς συνεχείας τὴν αἴσθησιν, ἀλλὰ τοῦτ' ἐστὶ τὸ μάλιστα ποιοῦν ἕκαστον αὐτοῦ φαυλότερον κριτὴν ἢ ἑτέρων, δεύτερον ἂν εἴη τὸ τοὺς φίλους ἐφορᾶν διὰ χρόνου καὶ παρέχειν ὁμοίως ἐκείνοις ἑαυτόν, οὐκ εἰ γέρων γέγονε ταχὺ καὶ τὸ σῶμα

Collocuntur Sextius Sulla (Dessau, Prosop. imp. Rom. III 239) et Fundanus, ut vid. C. Minicius F. cos. 107 (ib. II p. 377). F. et Eros (168, 17) etiam in lib. *π. εὐθυμίας* una nominantur. — De compositione et fontibus egg. Pohlenz, Hermes 31, 321, Schlemm, ib. 38, 602, Rabbow, Ant. Schriften ü. Seelenheilung u. Seelenleitung I Lpz. 1914 (de quo Gött. Gel. Anz. 1916, 542).

Deest in Lampriae cat. (diversus est 93 *περὶ ὀργῆς* ex quo fr. VII p. 188.) Codd.: L (deest 167, 17 *ἀεὶ* — 168, 22 *θυμός*, 176, 8 *εἶτα* — 178, 15 *χαίρων*, 185, 15 *οἰκέταις* — extr.) CGWX (inde a p. 182, 22 $X^{suppl.}$ = recentia folia a V pendentia; quare ibi *v* adhibendus) *v*V (raro allatus) JKYNM*α*ADRShiab. *Γ* = L (ubi extat) CGX^1*v*J^1K (W in hoc libello discrepat) *Σ* = DRShi *Π* = *α*A *Θ* = ab *Δ* = D*Θ* — accedit hic et in lib. 8. 10—14 nisi quid adnotatur, *v* ad X, K ad J, (J^1, nam Ducae correctiones plerumque neglegendae), S^1 ad R, i ad h; propriae lectiones *v*KSi*Π* raro commemoratae. adhibetur etiam Syr. = interpres Syrus (Mus. Brit. 17209 s. VIII/IX), ut in de cap. ex inim. utilitate libere agens saepe in breviorem formam redigens.

---

6 *ἐφιστ.* L *πολλάκις τῇ* G 10 *τὴν συνέχειαν τῆς αἰσθήσεως* Ha.

βέλτιον ἢ χεῖρον ἔσχηκεν, ἀλλὰ τὸν τρόπον καὶ τὸ ἦθος ἐπισκοπεῖν, εἴ τι χρηστὸν ὁ χρόνος προστέθεικεν ἢ τῶν φαύλων ἀφῄρηκεν. ἐγὼ γοῦν ἐνιαυτῷ μὲν ἀφιγμένος εἰς Ῥώμην δευτέρῳ, συνὼν δέ σοι μῆνα τουτονὶ πέμπτον τὸ μὲν ἐξ ὑπαρχόντων δι' εὐφυΐαν ἀγαθῶν ἐπίδοσιν γεγονέναι B *τοσαύτην καὶ αὔξησιν οὐ πάνυ θαυμαστὸν ἡγοῦμαι, τὸ δὲ σφοδρὸν ἐκεῖνο καὶ διάπυρον πρὸς ὀργὴν ὁρῶντί μοι πρᾶον οὕτως καὶ χειρόηθες τῷ λογισμῷ γεγενημένον ἐπέρχεται πρὸς τὸν θυμὸν εἰπεῖν* (*X* 373)

'ὢ πόποι, ἦ μάλα δὴ μαλακώτερος.'

αὕτη δ' ἡ μαλακότης οὐκ ἀργίαν οὐδ' ἔκλυσιν, ἀλλ' ὥσπερ ἡ κατειργασμένη γῆ λειότητα καὶ βάθος ἐνεργὸν ἐπὶ τὰς πράξεις ἔσχηκεν ἀντὶ τῆς φορᾶς ἐκείνης καὶ τῆς ὀξύτητος. διὸ καὶ δῆλόν ἐστιν οὐ παρακμῇ τινι δι' ἡλικίαν τὸ θυμοειδὲς οὐδ' αὐτομάτως ἀπομαραινόμενον, ἀλλ' ὑπὸ λόγων τινῶν χρηστῶν θεραπευόμενον. καίτοι (τὸ γὰρ ἀληθὲς εἰρήσεται πρὸς σέ) ταῦθ' ἡμῖν Ἔρως ὁ ἑταῖρος C *ἀπαγγέλλων ὕποπτος ἦν τὰ μὴ προσόντα πρέποντα δὲ προσεῖναι τοῖς καλοῖς κἀγαθοῖς δι' εὔνοιαν ἐπιμαρτυρεῖν, καίπερ, ὡς οἶσθα, οὐδαμῇ πιθανὸς ὢν τῷ πρὸς χάριν ὑφίεσθαι τοῦ δοκοῦντος. ἀλλὰ νῦν ἐκεῖνός τε τῶν ψευδομαρτυριῶν ἀφεῖται, καὶ σύ, τῆς ὁδοιπορίας σχολὴν διδούσης, ὥσπερ ἰατρείαν τινὰ σεαυτοῦ διελθ' ἡμῖν, ᾗ χρησάμενος οὕτως εὐήνιον καὶ ἁπαλὸν καὶ τῷ λόγῳ πρᾶον καὶ ὑπήκοον ἐποιήσω τὸν θυμόν.*

ΦΟΥΝΔ. Εἶτ' οὐ σκοπεῖς, ὦ προθυμότατε Σύλλα, μὴ καὶ αὐτὸς εὐνοίᾳ καὶ φιλίᾳ τῇ πρὸς ἡμᾶς παρορᾷς τι τῶν ἡμετέρων; Ἔρωτι μὲν γὰρ οὐδ' αὐτῷ πολλάκις ἔχοντι

1 *ἀλλὰ τὸν* G *ἀλλὰ καὶ τὸν* *O* 2 *προστέθηκεν* M^1 12 *κατεργασμ.* WX^1YNMh (non i) 13 *φθορᾶς* LC 16 *τεθεραπευόμενον* X^1 20 *τῷ* $LCG^1X^3DRS\Theta$ *τὸ* *O* 21 *τοῦ*] *τὸ* D 23 *σεαυτοῦ* post *δίελθε* Gi *δίελθ' ἡμῖν* ante *ὥσπερ* $WYM^1\Sigma$ *ὡς δίελθ' ἡμῖν ἰ. τ. σ.* Θ 24 *καὶ* om. D *ἁπαλὸν* Ha. Po. *ἁπλοῦν* *Ω* 27 *καὶ*[1] om. W

κατὰ χώραν ἐν τῇ Ὁμηρικῇ πείσῃ (υ 23) μένοντα τὸν D θυμόν, ἀλλὰ τραχύτερον ὑπὸ μισοπονηρίας εἰκός ἐστι πραοτέρους ἡμᾶς φανῆναι, καθάπερ ἐν διαγραμμάτων μεταβολαῖς νῆταί τινες πρὸς ἑτέρας νήτας τάξιν ὑπάτων λαμβάνουσιν.

ΣΥΛ. Οὐδέτερα τούτων ἔστιν, ὦ Φουνδάνε· ποίει δ' ὡς λέγω, χαριζόμενος ἡμῖν.

2. ΦΟΥΝΔ. Καὶ μὴν ὧν γε μεμνήμεθα Μουσωνίου (fr. 36) καλῶν ἕν ἐστιν, ὦ Σύλλα, τὸ δεῖν ἀεὶ θεραπευομένους βιοῦν τοὺς σῴζεσθαι μέλλοντας. οὐ γὰρ ὡς ἐλλέβορον, οἶμαι, δεῖ θεραπεύσαντα συνεκφέρεσθαι τῷ νοσήματι τὸν λόγον, ἀλλ' ἐμμένοντα τῇ ψυχῇ συνέχειν τὰς κρίσεις καὶ φυλάσσειν. φαρμάκοις γὰρ οὐκ ἔοικεν ἀλλὰ σιτίοις ὑγιει- E νοῖς ἡ δύναμις αὐτοῦ, μετ' εὐτονίας ἕξιν ἐμποιοῦσα χρηστὴν οἷς ἂν γένηται συνήθης· αἱ δὲ πρὸς ἀκμάζοντα τὰ πάθη καὶ οἰδοῦντα παραινέσεις καὶ νουθεσίαι σχολῇ μὲν ἀνύτουσι καὶ μόλις, οὐδενὶ δὲ τῶν ὀσφραντῶν διαφέρουσιν, ἃ τοὺς ἐπιληπτικοὺς ἐγείροντα πίπτοντας οὐκ ἀπαλλάττει τοῦ νοσήματος. ὅμως δὲ τὰ μὲν ἄλλα καὶ παρ' ὃν ἀκμάζει καιρὸν ἁμωσγέπως ὑπείκει καὶ παρίησι βοηθοῦντα λόγον ἔξωθεν εἰς τὴν ψυχήν, ὁ δὲ θυμὸς οὐχ ᾗ φησιν ὁ Μελάνθιος (Tr. fr. p. 760)

'τὰ δεινὰ πράσσει τὰς φρένας μετοικίσας,'

ἀλλ' ἐξοικίσας τελείως καὶ ἀποκλείσας, ὥσπερ οἱ συνεμπιπράντες ἑαυτοὺς ταῖς οἰκίαις, πάντα ταραχῆς καὶ F

---

1 cf. 506 b 23 cf. 551 a

---

1 κατὰ χώραν (quo hiatus evitatur) del. Hutten πείσει nonnulli 2 ταχυτ. Rh 4 νηττ. G^1Vh νῆται τε τινὲς X 11 συνεκφέρειν Ω (def. Schw. in 12 ἐμμένοντι scrib.) corr. Po. 14 εὐτονίας Po. (GGA 1918, 331) Kron. εὐγενείας O εὐμενείας bX^3 εὐνείας a εὐνοίας DG^1 16 οἰδῶντα $WX^3υYNJMα^1h$ 17 ἀνύττ. multi ἀνύουσι G^3 οὐδὲν NRΔ δὲ om. LC 18 ἃ//τοὺς G (in mg. δὴ G^3) καταπίπτ. Θ 20 λόγον βοηθ. Θ 24 τελέως LC

καπνοῦ καὶ ψόφου μεστὰ ποιεῖ τὰ ἐντός, ὥστε μήτ' ἰδεῖν
μήτ' ἀκοῦσαι τῶν ὠφελούντων. διὸ μᾶλλον ἐν πελάγει
καὶ χειμῶνι ναῦς ἔρημος ἀναλήψεται κυβερνήτην ἔξωθεν
454 ἢ | προσδέξεται λόγον ἀλλότριον ἄνθρωπος ἐν θυμῷ καὶ
ὀργῇ σαλεύων, ἂν μὴ παρεσκευασμένον ἔχῃ τὸν οἰκεῖον
λογισμόν. ἀλλ' ὥσπερ οἱ πολιορκίαν προσδεχόμενοι συνά-
γουσι καὶ παρατίθενται τὰ χρήσιμα τὰς ἔξωθεν ἐλπίδας
ἀπεγνωκότες, οὕτω μάλιστα δεῖ τὰ πρὸς τὸν θυμὸν βοη-
θήματα πόρρωθεν λαμβάνοντας ἐκ φιλοσοφίας κατακο-
μίζειν εἰς τὴν ψυχήν, ὡς, ὅταν ὁ τῆς χρείας ἀφίκηται
καιρός, μὴ ῥᾳδίως παρεισάγειν δυνησομένους. οὐδὲ γὰρ
ἀκούει τῶν ἐκτὸς ἡ ψυχὴ διὰ τὸν θόρυβον, ἐὰν μὴ καθά-
περ κελευστὴν ἔνδοθεν ἔχῃ τὸν αὑτῆς λόγον ὀξέως δεχό-
B μενον καὶ συνιέντα τῶν παραγγελλομένων ἕκαστον· ἀκού-
σασα δὲ τῶν μὲν ἠρέμα καὶ πρᾴως λεγομένων καταφρο-
νεῖ, πρὸς δὲ τοὺς ἐνισταμένους τραχύτερον ἐρεθίζεται. καὶ
γὰρ ὑπερήφανος καὶ αὐθάδης καὶ ὅλως ὑφ' ἑτέρου δυσκί-
νητος ὁ θυμὸς ὢν ὥσπερ ὀχυρὰ τυραννὶς ἐξ ἑαυτῆς ἔχειν
ὀφείλει σύνοικον καὶ συγγενὲς τὸ καταλῦον.

3. Ἡ μὲν οὖν συνέχεια τῆς ὀργῆς καὶ τὸ προσκρούειν
πολλάκις ἕξιν ἐμποιεῖ πονηρὰν τῇ ψυχῇ, ἣν ὀργιλότητα
καλοῦσιν, εἰς ἀκραχολίαν καὶ πικρίαν καὶ δυσκολίαν τελευ-
τῶσαν, ὅταν ἑλκώδης καὶ μικρόλυπος ὁ θυμὸς γένηται
C καὶ φιλαίτιος ὑπὸ τῶν τυχόντων ὡς σίδηρος ἀσθενὴς καὶ
λεπτὸς ἀναχαρασσόμενος, ἡ δὲ παραχρῆμα ταῖς ὀργαῖς
ἐνισταμένη καὶ πιέζουσα κρίσις οὐ τὸ παρὸν ἰᾶται μόνον,

---

1 ψόφου καὶ καπνοῦ J ('Geschrei u. Verwirrung u. Rauch' Syr.) μεταποιεῖ $X^1Y^1M^1$ ἰδεῖν τι $GY^3Δ$ Syr. 2 διὸ καὶ μ. Δ 3 sic Γ (cf. 1103 c) χειμῶνι καὶ πελ. Θ 5 παρασκ. X^1 (corr. [1]) Y^1WRh 7 ἀποτίθενται Naber falso cf. v. Per. 26 τὰ χρήματα RS^1 τὰ ἐπιτήδεια Δ Syr. 8 βοηθοῦντα LC 9 λαμβάνοντες Θ 13 ἔνδον G 17/18 sic G ἑτέρου ὁ θ. δυσκ. ὢν Θ δυσνίκητος vert. Syr. 20 συνέχεια — 21 πολλάκις om. X (habet υ) 21 τῇ ψ. πον.? Schw. 24/25 λεπτὸς κ. ἀσθ. Π Syr. (saepe libere verba ponens) 25 ταῖς] καὶ LC^1

ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ λοιπὸν εὔτονον ποιεῖ καὶ δυσπαθῆ τὴν ψυχήν. ἐμοὶ γοῦν συνέβη δὶς ἢ τρὶς ἐνστάντι πρὸς ὀργὴν τὸ τῶν Θηβαίων παθεῖν, οἳ τὸ πρῶτον ὠσάμενοι Λακεδαιμονίους ἀηττήτους εἶναι δοκοῦντας οὐδεμίαν ὕστερον ἡττήθησαν ὑπ' αὐτῶν μάχην· φρόνημα γὰρ ἔσχον ὡς κρατεῖν ἔστι τῷ λογισμῷ. ἑώρων δ' οὐ μόνον ψυχροῦ κατασκεδαννυμένου λήγουσαν ὀργὴν ὡς Ἀριστοτέλης ἱστόρησεν, ἀλλὰ καὶ φόβου προσαχθέντος ἀποσβεννυμένην· καὶ νὴ Δία χαρᾶς ἐπιγενομένης ἄφνω καθ' Ὅμηρον D 'ἰάνθη' (Ψ 598. 600 al.) καὶ διεχύθη πολλοῖς ὁ θυμός. ὥστε μοι παρίστατο μὴ παντελῶς ἀβοήθητον εἶναι τοῖς γε βουλομένοις τὸ πάθος.

Οὐδὲ γὰρ ἀρχὰς ἔχει μεγάλας ἀεὶ καὶ ἰσχυράς, ἀλλὰ καὶ σκῶμμα καὶ παιδιὰ καὶ τὸ γελάσαι τινὰ καὶ τὸ διανεῦσαι καὶ πολλὰ τοιαῦτα πολλοὺς εἰς ὀργὴν καθίστησιν, ὥσπερ ἡ Ἑλένη τὴν ἀδελφιδῆν προσαγορεύσασα (Eurip. Or. 72)

'παρθένε μακρὸν δὴ μῆκος Ἠλέκτρα χρόνου'

παρώξυνεν εἰπεῖν (ib. 99)

'ὀψέ γε φρονεῖς εὖ, τότε λιποῦσ' αἰσχρῶς δόμους·'

καὶ τὸν Ἀλέξανδρον ὁ Καλλισθένης εἰπὼν τῆς μεγάλης κύλικος περιφερομένης 'οὐ βούλομαι πιὼν Ἀλεξάνδρου E Ἀσκληπιοῦ δεῖσθαι.' (4.) καθάπερ οὖν τὴν φλόγα θριξὶ λαγῴαις ἀναπτομένην καὶ θρυαλλίσι καὶ συρφετῷ ῥᾴδιόν ἐστιν ἐπισχεῖν, ἐὰν δ' ἐπιλάβηται τῶν στερεῶν καὶ βάθος ἐχόντων, ταχὺ διέφθειρε καὶ συνεῖλεν 'ὑψηλὸν ἡβήσασα

7 deest in Aristotelis fragm. collectione 9 cf. 947 d 20 cf. 624 a 22 cf. 138 f

5 ὑπ' αὐτῶν ἡττ. G 6 οὐ μόνον δὲ ἑώρων Θ 10 πολὺς L (non C) 18—162, 1 et 162, 10—22 quinae lacunae spatiis iustis relictis in h similiterque in i 21 πιὼν om. Θ ἀλεξάνδρου 624 a Athen. 434 d ἀλέξανδρε O ἀλεξάνδρῳ D qui antea προπιὼν 23 συρφετοῖς C (ετοῖς in r.) ac ft. L 25 ἡβήσασα (Salmasii) G[1?] (ἡβ//άσασα[2] et γρ. ἡβάσασα[3] in mg.) V εἰκάσασα C et (ut vid.) L in quo tamen in κ ft. rasura, ἡβάσασα O (Schw.)

τεκτόνων πόνον' ὥς φησιν Αἰσχύλος (fr. 357), οὕτως ὁ τῷ θυμῷ προσέχων ἐν ἀρχῇ καὶ κατὰ μικρὸν ἔκ τινος λαλιᾶς καὶ βωμολοχίας συρφετώδους ὁρῶν καπνιῶντα καὶ διακαιόμενον οὐ μεγάλης δεῖται πραγματείας, ἀλλὰ πολλάκις αὐτῷ τῷ σιωπῆσαι καὶ καταμελῆσαι κατέπαυσε.
F καὶ γὰρ τὸ πῦρ ὁ μὴ παρασχὼν ὕλην ἔσβεσε, καὶ ὀργὴν ὁ μὴ θρέψας ἐν ἀρχῇ καὶ μὴ φυσήσας ἑαυτὸν ἐφυλάξατο καὶ καθεῖλεν. οὐκ ἤρεσκεν οὖν μοι, καίπερ ἄλλα χρήσιμα λέγων καὶ παραινῶν, ὁ Ἱερώνυμος (Sat. Saupp. p. 103), ἐν οἷς οὔ φησι γινομένης ἀλλὰ γεγενημένης καὶ οὔσης αἴσθησιν ὀργῆς εἶναι διὰ τὸ τάχος. οὐθὲν γὰρ οὕτω τῶν παθῶν συλλεγόμενον καὶ διακινούμενον ἔχει τὴν γένεσιν
455 ἐμφανῆ καὶ τὴν αὔξησιν. | ὡς δὴ καὶ Ὅμηρος ἐμπείρως διδάσκει, λυπηθέντα μὲν εὐθὺς ἐξαίφνης ποιῶν τὸν Ἀχιλλέα τοῦ λόγου προσπεσόντος, ἐν οἷς λέγει (Σ 22)

'ὣς φάτο· τὸν δ' ἄχεος νεφέλη ἐκάλυψε μέλαινα,'

θυμούμενον δὲ βραδέως τῷ Ἀγαμέμνονι καὶ διὰ λόγων πολλῶν ἐκκαιόμενον (Α 101 sqq.)· οὓς εἴ τις ὑφεῖλεν αὐτῶν ἐν ἀρχῇ καὶ διεκώλυσεν, οὐκ ἂν ἔσχεν αὔξησιν ἡ διαφορὰ τηλικαύτην καὶ μέγεθος. ὅθεν ὁ Σωκράτης ὁσάκις αἴσθοιτο κινουμένου τραχύτερον αὑτοῦ πρός τινα τῶν φίλων (PLG. III 721), 'πρὸ χείματος ὥστ' ἀνὰ ποντίαν ἄκραν' στελλόμενος, ἐνεδίδου τε τῇ φωνῇ καὶ

---

9 aliter ipse in fr. de amore VII p. 134 (Nachr. Gött. Ges. 1916, 548) 20 cf. Seneca de ira III 13, 3 22 cf. 129 a 503 a

---

3 *καπνιῶντα* (cf. Ap. Rh. II 131) L ut vid. CG^{4}(?)M^{2}ΠbX^{3} *καπνίοντα* WX^{1}J^{1}K^{1}Y^{1}N^{1}M^{1}S^{1} *καπνίζοντα* VK^{1}γρ·N^{2}Y^{2}DRΘ *καπνείοντα* (ειο in r.) G^{2} 5 *αὐτῷ τὸ* υX^{1} ut vid. *αὐτὸ τὸ* WYM^{1}Rh Syr. ut vid. 7 *ἑαυτὸν* del. Ha. (sed tum expect. *μηδὲ φυσ.*; cf. 166, 11) 8 *ἤρεσκεν* GJ^{1}KΔY^{3} *ἤρκεσεν* *O* 10 *γιν.* GKX^{3}Y^{3}α$^{corr.}$ *γεν.* *O* *καὶ* om. D 20 *διαφθορὰ* WY^{1}NM^{1}(?) 21 *ὁσάκις* om. Θ 22 *χείματος* 129 a 503 a *κύματος* Ω *ὥστ' ἀνὰ* 129 a 503 a *ὡς ἀνὰ* Θ *ὥς τινα* *O* 23 *στελλόμενος* non poetae sed Plutarchi; cf. loc. paralI. *τε* om. LC^{1}hΘ

διεμειδία τῷ προσώπῳ καὶ τὸ βλέμμα πραότερον παρεῖχε, B τῷ ῥέπειν ἐπὶ θάτερα καὶ πρὸς τοὐναντίον ἀντικινεῖσθαι τῷ πάθει διαφυλάττων ἑαυτὸν ἀπτῶτα καὶ ἀήττητον.

5. Ἔστι γάρ τις, ὦ ἑταῖρε, πρώτη καθάπερ τυράννου κατάλυσις τοῦ θυμοῦ, μὴ πείθεσθαι μηδ' ὑπακούειν προστάττοντος αὐτοῦ μέγα βοᾶν καὶ δεινὸν βλέπειν καὶ κόπτειν ἑαυτόν, ἀλλ' ἡσυχάζειν καὶ μὴ συνεπιτείνειν ὥσπερ νόσημα ῥιπτασμῷ καὶ διαβοήσει τὸ πάθος. αἱ μὲν γὰρ ἐρωτικαὶ πράξεις, οἷον ἐπικωμάσαι καὶ ᾆσαι καὶ στεφανῶσαι θύραν, ἔχουσιν ἁμωσγέπως κουφισμὸν οὐκ ἄχαριν οὐδ' ἄμουσον·

'ἐλθὼν δ' οὐκ ἐβόησα τίς ἢ τίνος, ἀλλ' ἐφίλησα
τὴν φλιήν. εἰ τοῦτ' ἔστ' ἀδίκημ', ἀδικῶ' C
(Callim. ep. 42, 5. 6),

αἵ τε τοῖς πενθοῦσιν ἐφέσεις τοῦ ἀποκλαῦσαι καὶ ἀποδύρασθαι πολύ τι τῆς λύπης ἅμα τῷ δακρύῳ συνεξάγουσιν· ὁ δὲ θυμὸς ἐκριπίζεται μᾶλλον οἷς πράττουσι καὶ λέγουσιν οἱ ἐν αὐτῷ καθεστῶτες. ἀτρεμεῖν οὖν κράτιστον ἢ φεύγειν καὶ ἀποκρύπτειν καὶ καθορμίζειν ἑαυτὸν εἰς ἡσυχίαν, ὥσπερ ἐπιληψίας ἀρχομένης συναισθανομένους, ἵνα μὴ πέσωμεν μᾶλλον δ' ἐπιπέσωμεν· ἐπιπίπτομεν δέ τοῖς φίλοις μάλιστά γε καὶ πλειστάκις, οὐ γὰρ πάντων ἐρῶμεν οὐδὲ πᾶσι φθονοῦμεν οὐδὲ πάντας φοβούμεθα, θυμῷ δ' ἄθικτον οὐδὲν οὐδ' ἀνεπιχείρητον, ἀλλ' ὀργιζόμεθα καὶ πολεμίοις καὶ φίλοις καὶ τέκνοις καὶ γονεῦσι καὶ θεοῖς νὴ D

19 cf. Sen. de ira III 10, 3

5 ἀκούειν G^1 6 καὶ μέγα Rh 8 ῥαπτισμῷ G^1 ac ft. Syr. 18 φλιὴν G (in mg. τὴν φιλίαν^3) DY^{3}M^{2}α^1 φλιάν J^{1}K φίλην Lc^{1}X^1(ex φιλίην) VM^{1}αγρ ASΘ φιλίην WυNYRh 19 ἑαυτοὺς Bern. ft. recte 21 δέ γε τ. ΣΘ 22 γε] τε Δ 23 ἐπὶ πᾶσι LCW 25 καὶ θεοῖς — 164, 1 σκεύεσιν om. WNY^{1}M^{1}DR καὶ θεοῖς νὴ Δία om. Syr. νὴ Δία om. J^{1}K (ut solent) VΘY^3

Δία καὶ θηρίοις καὶ ἀψύχοις σκεύεσιν, ὡς ὁ Θαμύρας (Soph. fr. 223)

'ῥηγνὺς χρυσόδετον κέρας,
ῥηγνὺς ἁρμονίαν χορδοτόνου λύρας,'

καὶ ὁ Πάνδαρος αὑτῷ καταρώμενος, εἰ μὴ τὰ τόξα καταπρήσειε 'χερσὶ διακλάσσας' (*Ε* 215). *ὁ δὲ Ξέρξης καὶ τῇ θαλάττῃ στίγματα καὶ πληγὰς ἐνέβαλλε καὶ πρὸς τὸ ὄρος ἐξέπεμπεν ἐπιστολάς '"Αθω δαιμόνιε οὐρανόμηκες, μὴ ποιεῖν ἐν ἐμοῖς ἔργοις λίθους μεγάλους καὶ δυσκατεργάστους· εἰ δὲ μή, τεμὼν ῥίψω σ' αὐτὸν εἰς θάλασσαν.' πολλὰ γάρ ἐστι τοῦ θυμοῦ φοβερά, πολλὰ δὲ καὶ γελοῖα·* E *διὸ καὶ μισεῖται καὶ καταφρονεῖται μάλιστα τῶν παθῶν. ἀμφότερα δ' ἐσκέφθαι χρήσιμον.*

6. *'Εγὼ γοῦν, εἰ μὲν ὀρθῶς, οὐκ οἶδα, ταύτην δὲ τῆς ἰατρείας ἀρχὴν ποιησάμενος, ὥσπερ οἱ Λάκωνες ἐν τοῖς εἵλωσι τὸ μεθύειν οἷόν ἐστι, κατεμάνθανον τὴν ὀργὴν ἐν ἑτέροις. καὶ πρῶτον μέν, ᾗ φησιν 'Ιπποκράτης* (Progn. 2) *χαλεπωτάτην εἶναι νόσον ἐν ᾗ τοῦ νοσοῦντος ἀνομοιότατον αὑτῷ γίνεται τὸ πρόσωπον, οὕτως ὁρῶν ὑπ' ὀργῆς ἐξισταμένους μάλιστα καὶ μεταβάλλοντας ὄψιν χρόαν βάδισμα φωνὴν οἷον εἰκόνα τοῦ πάθους ἀπεματτόμην ἐμαυτῷ, πάνυ δυσχεραίνων εἰ φοβερὸς οὕτως καὶ παρακεκινηκὼς* F *ὁρῶμαί ποτε τοῖς φίλοις καὶ τῇ γυναικὶ καὶ τοῖς θυγατρίοις, οὐ μόνον ἰδεῖν ἄγριος καὶ ἀσυνήθης ἀλλὰ καὶ*

15 cf. v. Demetr. 1

1 *θαμύρας* G^1 (*θάμυρις* corr. ipse?) *θάμυρις* ***O*** sed in XJ (non K) *ι* in ras. 3 *ῥηγνὺς* — *κέρας* om. X^1 7 *ἐνέβαλε* WJ*Π*a 8 *οὐρανομήκη* (-*ίκη* D -*ήκει v*) ***Ω*** corr. Emp. 8/9 *μὴ ποιεῖν* om. LC 9 *ποιεῖν* X^{1}M^2*Π*h^{2}D *ποίει* ***O*** 10 *τεμὼν* om. X^1 (non *v*) *σ'* (vel *σὲ*) *αὐτὸν* LC^2*Θ*M^2*Π* *αὐτὸν* C^1*v* *σὲ* ***O*** (sed GX in magna ras.) *τὴν θάλ.* LC*v*J*Π* ft. recte (sed cf. I p. 264, 24 341, 8) *θάλ.* ***O*** 14/15 *τῆς ἰατρείας* GJ^{1}KX^3 *τὴν ἰατρείαν* ***Ω*** 16 *οἷόν ἐστι* om. ***Θ*** 16/17 *ἐν ἑτ. τ. ὀ.* LC 17 *ᾗ* edd. *ἣν* ***Ω*** 18 *εἶναι* om. ***Θ***

φωνὴν ἀπηνῆ καὶ τραχεῖαν ἀφιείς· ὥσπερ ἑτέροις τῶν συνήθων ἐνετύγχανον οὐκ ἦθος οὐ μορφὴν οὐ λόγου χάριν οὐ τὸ πιθανὸν καὶ προσηνὲς ἐν ὁμιλίᾳ δυναμένοις ὑπ' ὀργῆς διαφυλάττειν. | Γαΐῳ μὲν οὖν Γράκχῳ τῷ ῥήτορι 456 *καὶ τὸν τρόπον ὄντι χαλεπῷ καὶ περιπαθέστερον λέγοντι διηρμοσμένον ἦν συρίγγιον, ᾧ τὴν φωνὴν οἱ ἁρμονικοὶ σχέδην ἐπ' ἀμφότερα διὰ τῶν τόνων ἄγουσι, καὶ τοῦτ' ἔχων οἰκέτης αὐτοῦ λέγοντος ὄπισθεν ἑστὼς ἐνεδίδου τόνον ἐπιεικῆ καὶ πρᾶον, ᾧ τὴν κραυγὴν ἀνεκαλεῖτο καὶ τὸ τραχὺ καὶ τὸ θυμικὸν ἀφῄρει τῆς φωνῆς, ὥσπερ ὁ τῶν βουκόλων* (Aisch. Prom. 575)

'κηρόπλαστος ὀτοβεῖ δόναξ
ἀχέτας ὑπνοδόταν νόμον,'

ἐπιθέλγων καὶ καθιστὰς τὴν ὀργὴν τοῦ ῥήτορος· ἐμοὶ δ' εἴ τις ἐμμελὴς καὶ κομψὸς ἀκόλουθος ἦν, οὐκ ἂν ἠχθόμην αὐτοῦ προσφέροντος ἐπὶ ταῖς ὀργαῖς ἔσοπτρον, ὥσπερ B *ἐνίοις προσφέρουσι λουσαμένοις ἐπ' οὐδενὶ χρησίμῳ. τὸ γὰρ αὐτὸν ἰδεῖν παρὰ φύσιν ἔχοντα καὶ συντεταραγμένον οὐ μικρόν ἐστιν εἰς διαβολὴν τοῦ πάθους. καὶ γὰρ τὴν Ἀθηνᾶν λέγουσιν οἱ παίζοντες αὐλοῦσαν ὑπὸ τοῦ σατύρου νουθετεῖσθαι καὶ μὴ προσέχειν* (Tr. ad. 381)·

---

4 v. Gracchorum 2 16 cf. Sextium ap. Senecam de ira II 36, 1 19 sqq. cf. v. Alc. 2 16 et 19 sqq. Ovid. Ars III 505 Philostr. ep. 25 19 — 166, 10 cf. Tzetzem Chil. I 364 sqq. ex eodem fonte haurientem (cf. 166. 9. 10)

---

1 *ἑτέρους* LC *ἐνίοις* ci. Wy. 2 *ἐτύγχανον* DJ 3 *οὐ τὸ*] *οὔτε* LCWX^1(*οὔτε τι*^{3})YNRh *δυνάμενος* LC 4 *γράγχῳ* LWX^3YNMh 5 *περι* om. D 6 *ἦν τι συρ.* Δ 7 *σχέδην* GS^2 *σχολὴν* O 9 *ἐνεκαλεῖτο* LCWX^1YM(corr. α)R 10 *τὸ*^{2} om. Δ 12 *ὀττοβεῖ* (ut Aesch. codd. exc. M) M^2Π (sed in α corr.) DhX^3a *ὠοτοκεῖ* L *ὠτοκεῖ* C *ὀτοκεῖ* υ 13 *ὑπνοδόταν* GMX^3 *-δέταν* O 15 *καὶ κομψὸς* om. D 16 *ἐπὶ τ. ὀ. αὐ. πρ.* G ft. recte 18 *γὰρ* Δ et ut vid. Syr. *δ'* O (Schw.) *παρὰ* — 168, 10 *λελυπηκόσιν* om. N 19 *καὶ γὰρ καὶ τ.* J 20 *οἱ παίζοντες* 'ludunt qui talia proferunt' (cf. litigantes ap. Athen. 616 e) cf. 46 a del. Ha. *τοῦ σατ.*] sc. Marsya *τοῦ* om. Rh

ʽοὔ τοι πρέπει τὸ σχῆμα· τοὺς αὐλοὺς μέθες
καὶ θὤπλα λάζευ καὶ γνάθους εὐθημόνει,ʼ

θεασαμένην δὲ τοῦ προσώπου τὴν ὄψιν ἐν ποταμῷ τινι δυσχερᾶναι καὶ προέσθαι τοὺς αὐλούς· καίτοι παραμυθίαν ἡ τέχνη τῆς ἀμορφίας ἔχει τὴν ἐμμέλειαν. καὶ ὁ Μαρσύας, ὡς ἔοικε, φορβειᾷ τινι καὶ περιστομίοις [βίᾳ] τοῦ
C πνεύματος τὸ ῥαγδαῖον ἐγκαθεῖρξε καὶ τοῦ προσώπου κατεκόσμησε καὶ ἀπέκρυψε τὴν ἀνωμαλίαν,

ʽχρυσῷ δʼ αἰγλήεντι συνήρμοσεν ἀμφιδασείας
κόρσας καὶ στόμα λάβρον ὀπισθοδέτοισιν ἱμᾶσιν·ʼ

ἡ δʼ ὀργὴ φυσῶσα καὶ διατείνουσα τὸ πρόσωπον ἀπρεπῶς ἔτι μᾶλλον αἰσχρὰν ἀφίησι καὶ ἀτερπῆ φωνὴν (Tr. ad. 361)

ʽκινοῦσα χορδὰς τὰς ἀκινήτους φρενῶν.ʼ

τὴν μὲν γὰρ θάλασσαν, ὅταν ἐκταραχθεῖσα τοῖς πνεύμασι τὰ βρύα καὶ τὸ φῦκος ἀναβάλλῃ, καθαίρεσθαι λέγουσιν· ἃ δʼ ὁ θυμὸς ἐκβράσσει τῆς ψυχῆς περιτρεπομένης ἀκόλαστα καὶ πικρὰ καὶ σπερμολόγα ῥήματα, τοὺς λέγοντας πρώτους καταρρυπαίνει καὶ καταπίμπλησιν ἀδοξίας,
D ὡς ἀεὶ μὲν ἔχοντας ἐν αὐτοῖς ταῦτα καὶ πλήρεις ὄντας ὑπὸ δὲ τῆς ὀργῆς ἀνακαλυπτομένους. διὸ ʽκουφοτάτου πράγματοςʼ ὥς φησι Πλάτων ʽλόγου βαρυτάτην ζημίανʼ τίνουσιν, ἐχθροὶ καὶ κακολόγοι καὶ κακοήθεις δοκοῦντες εἶναι.

---

5 cf. 713 d 9. 10 non Simonidis cui tribuit Tzetzes Chil. I 372 sed potius Simiae (Fränkel, De Simia Rhodio p. 41) 14 cf. 43 e 501 a 502 d 657 d 22 conflatum ex Legg. 935 a et 717 d ut 90 c 505 c 634 f

---

2 θῶπλα L θὤπλα C τʼ ὅπλα vel θʼ ὅπλα O (Tzetzes) 5 ἐμμέλειαν LCbX[3] ac ft. α[1] εὐμ. O 6 φορβέᾳ multi φορβιᾶ Θ βίᾳ (v. l. ad φορ-βέᾳ) del. Due. 10 λαῦρον GWRhΘ 15 τῷ πνεύματι Θ Syr. (ut vid.) 19 καταρυπ. GWX[1]YM(corr. α[rubr.])a 22 sic ΓΘ φησιν ὁ π. O ὥς φ. π. post τίνουσιν Θ 23 ἐχθροὶ] αἰσχροὶ D[mg.]

(7.) ταῦτ' οὖν ὁρῶντί μοι καὶ παραφυλάττοντι συμβαίνει τίθεσθαι καὶ διαμνημονεύειν ἐπιεικῶς πρὸς ἐμαυτόν, ὡς ἀγαθὸν μέν ἐστιν ἐν πυρετῷ κρεῖττον δ' ἐν ὀργῇ τὴν γλῶτταν ἁπαλὴν ἔχειν καὶ λείαν. ἡ μὲν γὰρ τῶν πυρεττόντων ἐὰν μὴ κατὰ φύσιν σχῇ, σημεῖόν ἐστι πονηρὸν οὐκ αἴτιον, ἡ δὲ τῶν θυμουμένων τραχεῖα καὶ ῥυπαρὰ γενομένη καὶ ῥυεῖσα πρὸς λόγους ἀτόπους ἔχθρας ἀνηκέστου δημιουργὸν E ὕβριν ἐκφέρει καὶ δυσμενείας ὑπούλου κατήγορον. οὐδὲν γὰρ ὁ ἄκρατος ἀκόλαστον οὕτω καὶ δυσχερὲς ὡς ὁ θυμὸς ἀναδίδωσι, κἀκεῖνα μὲν γέλωτι καὶ παιδιᾷ μέλει, ταῦτα δὲ χολῇ κέκραται· καὶ παρὰ πότον μὲν ὁ σιωπῶν ἐπαχθὴς τοῖς συνοῦσι καὶ φορτικός, ἐν ὀργῇ δὲ σεμνότερον οὐδὲν ἡσυχίας, ὡς ἡ Σαπφὼ παραινεῖ (PLG. III fr. 27) 'σκιδναμένης ἐν στήθεσιν ὀργῆς πεφυλάχθαι γλῶσσαν μαψυλάκαν.'

8. Οὐ ταῦτα δὲ μόνον ἐπιλογίζεσθαι δίδωσι τὸ προσέχειν ἀεὶ τοῖς ἁλισκομένοις ὑπ' ὀργῆς, ἀλλὰ καὶ τὴν ἄλλην τοῦ θυμοῦ κατανοεῖν φύσιν, ὡς οὐκ εὐγενὴς οὐδ' ἀνδρώ- F δης οὐδ' ἔχουσα φρόνημα καὶ μέγεθός ἐστιν, ἀλλὰ δοκεῖ τοῖς πολλοῖς τὸ ταρακτικὸν αὐτοῦ πρακτικὸν καὶ τὸ ἀπειλητικὸν εὐθαρσὲς εἶναι καὶ τὸ ἀπειθὲς ἰσχυρόν. ἔνιοι δὲ καὶ τὴν ὠμότητα μεγαλουργίαν καὶ τὸ δυσπαραίτητον εὐτονίαν καὶ μισοπονηρίαν τὸ δύσκολον οὐκ ὀρθῶς τίθεν-

22 cf. 462 f 482 c

2 καὶ μὴ δ. LC 5 σχῇ(ι) LCG[4mg.] X[1]JYMh (cf. 6 γενομένη καὶ ῥυεῖσα) ἔχῃ O πονηρῶν Schw. 6 γενομένη MΠX[3](b?) γιν. O 8 ἐκφέρει] ἐφεῦρε ΣΘ 10 ἀναδίδωσι M[2]ΠΘS[2] Syr. ἀναδείκνυσι O μέλει] ⟨καθάπερ⟩ μέλιτι bene Schw. 13 ὡς ἡ σαπφὼ παραινεῖ GΔS (sed π in ras. et ft. παραινεῖν. S[2mg.]: ἴσως ὡς ἡ σαπφὼ παρήνει) οὔσης ἄμφω παραινεῖν (-εῖ LCX) O 14 σκιδναμένης ἐν στ. ὀργῆς Δ (Syr. locum omisit) δυναμένης (-οις corr. αA) ἐν στ. (om. ὀργῆς) O (ὀργῆς add. Ducas in J) στήθεσσι G[2]XYM σκυσδομένοις ἐν στ. (om. ὀργῆς) Pat., sed ἐν non quadrat ad πεφ. γλ. et cf. Σ 110 (Herod. VII 140 Vors. 51 A 19) ὀργῆς om. Schw. 15 μαψυλάκταν MΘ 17 ἀεὶ τοῖς (cf. cap. 6 in.)] αὐτοῖς DJ ἀεὶ τὸ πρ. τοῖς R

ται· τὰ γὰρ ἔργα καὶ τὰ κινήματα καὶ τὰ σχήματα μικρό-
457 τητα πολλὴν καὶ ἀσθένειαν κατηγορεῖ, | οὐ μόνον ἐν οἷς
παιδάρια σπαράττουσι καὶ πρὸς γύναια διαπικραίνονται
καὶ κύνας καὶ ἵππους καὶ ἡμιόνους οἴονται δεῖν κολάζειν,
ὡς Κτησιφῶν ὁ παγκρατιαστὴς ἀντιλακτίσαι τὴν ἡμίονον
ἀξιῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ τὰς τυραννικὰς μιαιφονίας τῷ
πικρῷ τὸ μικρόψυχον αὐτῶν καὶ τῷ δρῶντι τὸ πεπονθὸς
ἐνορώμενον ἔοικε τοῖς δήγμασι τῶν ἑρπετῶν, ὅταν δια-
καῇ καὶ περιώδυνα γένηται, τὴν φλεγμονὴν ἀπερειδομέ-
νων σφοδρὰν τοῖς λελυπηκόσιν. ὡς γὰρ οἴδημα μεγάλης
ἐστὶν ἐν σαρκὶ πληγῆς πάθος, οὕτως ἐν ταῖς μαλακωτάταις
B ψυχαῖς ἡ πρὸς τὸ λυπῆσαι ἔνδοσις ἐκφέρει μείζονα θυμὸν
ἀπὸ μείζονος ἀσθενείας. διὸ καὶ γυναῖκες ἀνδρῶν ὀργι-
λώτεραι καὶ νοσοῦντες ὑγιαινόντων καὶ γέροντες ἀκμα-
ζόντων καὶ κακῶς πράττοντες εὐτυχούντων. ὀργιλώτατος
γὰρ ὁ φιλάργυρος πρὸς τὸν οἰκονόμον, ὁ γαστρίμαργος
πρὸς τὸν ὀψοποιόν, ὁ ζηλότυπος πρὸς τὸ γύναιον, ὁ
κενόδοξος κακῶς ἀκούσας· χαλεπώτατοι δ' 'ἄγαν φιλοτι-
μίαν μνώμενοι ἐν πόλεσιν ἄνδρες· ἱστᾶσιν ἄλγος ἐμφα-
νές' κατὰ Πίνδαρον (fr. 210). οὕτως ἐκ τοῦ λυπουμένου
μάλιστα τῆς ψυχῆς καὶ πάσχοντος ἀνίσταται μάλιστα
δι' ἀσθένειαν ὁ θυμός, οὐχὶ νεύροις, ὥς τις εἶπε (Plato
C Rep. 411 b), τῆς ψυχῆς ἐοικώς, ἀλλ' ἐπιτάμασι καὶ
σπάσμασιν ἐν ταῖς ἀμυντικαῖς ὁρμαῖς σφοδρότερον ἐξανι-
σταμένης.

---

10 et 20 sqq. cf. v. Coriol. 15   22 cf. 449 f. Peripateticis trib. Philodem. de ira 31, 24 (Herm. XXXI 332)

---

2 οὐ] οὐ γὰρ Re. ac sic vertit Syr.   3 πράττουσι C[1]   4 δεῖν οἴονται C   10 σφοδράν Δ (πάθος defin. ὁρμὴ σφοδρά St. V. Fr. III 386 al.) σφόδρα O (καὶ σφόδρα R)   14 ὑγ. — 15 πρατ. om. D   19 ἱστᾶσιν GX[3]S[2] ἢ στάσιν O (G[2]γρ.). propt. asyndeton (an ἱστᾶσι γάρ? δ' ⟨οἳ⟩ ἄγαν Schw.) hic demum Pindari verba incipere putat Wil. priora alteri tribuens; potius Plut. sua cum Pindaricis miscet   23 ἐπιτάγμασι YG[2]   24 ἐξανιστάμενος G[1]W -οις M[2](non Π)h (-ως i)

9. *Τὰ μὲν οὖν φαῦλα παραδείγματα τὴν θέαν οὐκ
εὔχαριν ἀλλ' ἀναγκαίαν μόνον εἶχε· τοὺς δ' ἠπίως καὶ
λείως ὁμιλοῦντας ὀργαῖς κάλλιστα μὲν ἀκούσματα κάλ-
λιστα δὲ θεάματα ποιούμενος ἄρχομαι καταφρονεῖν τῶν
λεγόντων* (Tr. ad. 382)·

'ἄνδρ' ἠδίκησας· ἄνδρ' ἀνεκτέον τόδε;'

καί (PLG. III p. 694)

'βαῖνε λάξ, ἐπὶ τραχήλου βαῖνε, καὶ πέλα χθονί,'

*καὶ τἄλλα παροξυντικά, δι' ὧν ἔνιοι τὸν θυμὸν ἐκ τῆς
γυναικωνίτιδος εἰς τὴν ἀνδρωνῖτιν οὐκ εὖ μετοικίζουσιν.
ἡ γὰρ ἀνδρεία κατὰ τἄλλα τῇ δικαιοσύνῃ συμφερομένη* D
*περὶ μόνης μοι δοκεῖ διαμάχεσθαι τῆς πραότητος ὡς
αὐτῇ μᾶλλον προσηκούσης. ἀνθρώπων μὲν γὰρ κρατῆσαι
καὶ χείροσι βελτιόνων ὑπῆρξε, τὸ δ' ἐν ψυχῇ στῆσαι
κατὰ θυμοῦ τρόπαιον (ᾧ χαλεπὸν εἶναι μάχεσθαι φησὶν
Ἡράκλειτος* (fr. 85)· *'ὅ τι γὰρ ἂν θέλῃ, ψυχῆς ὠνεῖται')
μεγάλης ἐστὶ καὶ νικητικῆς ἰσχύος, ὥσπερ νεῦρα καὶ
τόνους ἀληθῶς ἐπὶ τὰ πάθη τὰς κρίσεις ἐχούσης. διὸ καὶ
συνάγειν ἀεὶ πειρῶμαι καὶ ἀναγινώσκειν οὐ ταῦτα δὴ
νοῦν μόνα τὰ τῶν φιλοσόφων, οὕς φασι χολὴν οὐκ ἔχειν οἱ
⟨οὐκ⟩ ἔχοντες, ἀλλὰ μᾶλλον τὰ τῶν βασιλέων καὶ τυράν-
νων· οἷον Ἀντιγόνου τὸ πρὸς τοὺς στρατιώτας τοὺς παρὰ* E
τὴν σκηνὴν λοιδοροῦντας αὐτὸν ὡς οὐκ ἀκούοντα· τὴν γὰρ

---

10 cf. de sublim. 32, 5   16 cf. v. Coriol. 22 Mor. 755 d
22 cf. 182 c Sen. de ira III 22

---

7 *καὶ* om. W   11 *γὰρ* NΔ *μὲν γὰρ* W *μὲν* O *ἡ μὲν ⟨πικρία, κἄν τις ὁτιοῦν ἀδικῇ, δυσχεραίνειν φιλεῖ καὶ ἀπαραιτήτως κολάζειν, ἡ δ'⟩ ἀνδρ.* fere suppl. Po. Herm. 31, 324 cf. 452 b (obloqu. Rabbow 86[1])   14 *ἐν τῇ ψ.* LCGΘ   15 *μάχεσθαι* LCGb, cf. locos parall. *διαμ.* O   16 *θέλῃς* ΓM[1]   20 *μόνον* LCYM *οὓς* om. J *τοὺς* LCv et ut vid. X[1]G[1]   *σχολὴν* LC[2]R[1]   21 suppl. Re.
22 *τοὺς*[2] DbN *ἐστὶ· τοὺς* GS[3] *ὅτι τοὺς* O ('denn als' = *ὅτε*? Syr.)   23 *γὰρ* Γ(exc. J)YNΔ (post *βακτ.*) om. O

βακτηρίαν ὑποβαλὼν ἔξω 'παπαῖ' εἶπεν 'οὐ πορρωτέρω ποι τραπόμενοι κακῶς ἐρεῖθ' ἡμᾶς;' Ἀρκαδίωνος δὲ τοῦ Ἀχαιοῦ τὸν Φίλιππον ἀεὶ κακῶς λέγοντος καὶ φεύγειν παραινοῦντος,

'εἰσόκε τοὺς ἀφίκηται οἳ οὐκ ἴσασι Φίλιππον',

εἶτά πως ἐν Μακεδονίᾳ φανέντος ᾤοντο δεῖν οἱ φίλοι κολάσαι καὶ μὴ περιιδεῖν· ὁ δὲ Φιλίππος ἐντυχὼν αὐτῷ φιλανθρώπως καὶ ξένια καὶ δῶρα πέμψας ἐκέλευσεν ὕστερον πυνθάνεσθαι, τίνας λόγους ἀπαγγέλλοι πρὸς τοὺς
F *Ἕλληνας· ὡς δὲ πάντες ἐμαρτύρουν ἐπαινέτην αὐτοῦ γεγονέναι τὸν ἄνδρα θαυμάσιον, 'ἐγὼ τοίνυν' ἔφη 'βελτίων ἰατρὸς ὑμῶν.' ἐν Ὀλυμπίοις δὲ βλασφημίας περὶ αὐτοῦ γενομένης καί τινων λεγόντων, ὡς οἰμῶξαι προσήκει τοὺς Ἕλληνας, ὅτι εὖ πάσχοντες ὑπὸ τοῦ Φιλίππου κακῶς αὐτὸν λέγουσι· 'τί οὖν' ἔφη 'ποιήσουσιν, ἂν κακῶς πάσχωσι;' καλὰ δὲ καὶ Πεισιστράτου τὰ πρὸς Θρασύβουλον καὶ*
458 *Πορσίννα | τὰ πρὸς Μούκιον καὶ Μάγα τὰ πρὸς Φιλήμονα· δημοσίᾳ γὰρ ὑπ' αὐτοῦ κωμῳδηθεὶς ἐν θεάτρῳ* (fr. 144)·

'παρὰ τοῦ βασιλέως γράμμαθ' ἥκει σοι, Μάγα —
Μάγα κακόδαιμον, γράμματ' οὐκ ἐπίστασαι;'

λαβὼν ὑπὸ χειμῶνος εἰς Παραιτόνιον ἐξενεχθέντα στρατιώτην μὲν ἐκέλευσε γυμνῇ μαχαίρᾳ θιγεῖν τοῦ τραχήλου μόνον εἶτα κοσμίως ἀπελθεῖν, ἀστραγάλους δὲ καὶ σφαῖ-

---

2 cf. Athen. 249 c 5 cf. λ 122 12 cf. 148 f 179 a 16 cf. 189 c 17 v. Publ. 17 17 sqq. cf. 449 f

---

1 *πόρρω* DRSΘ Syr. 2 *ποι* MDb(?) Syr. ('ein wenig dorthin') *πον* O 3 *λιππον* — 4 *παραι* om. LC[1] 9 *-έλοι* WRS[1]iα[1] *-έλλει* GXV 15 *πάθωσι* Δ sed cf. 14 16 *καί*[1] om. LC 17 *πορσίννα* (ut v. Publ. 16 sqq. cod. Seit.) DVK *πορσίνα* Γ exc. J(*περσ.* LC)hΘ *πορσύνα* JY(*-αι*)M *πορσήνα* RS(*η* e corr.) 17—21 *μέγα* ter NΣ (sed D 17 *μάγα*, 20 om.) υ 17 *μάλα* M[1] *μάγα* e corr. X[3] 20 *μάγας* L *μέγα* W 22 *Παραιτώνιον* LWX[1]KYM[1]h 23 *-ώτη* NΠ *οἴγειν* υ

ραν ὡς παιδαρίῳ νοῦν οὐκ ἔχοντι προσπέμψας ἀφῆκε. Πτολεμαῖος δὲ γραμματικὸν εἰς ἀμαθίαν ἐπισκώπτων ἠρώτησε τίς ὁ τοῦ Πηλέως πατὴρ ἦν· κἀκεῖνος 'ἂν σὺ πρότερον εἴπῃς' ἔφη 'τίς ὁ τοῦ Λάγου·' τὸ δὲ σκῶμμα τῆς B δυσγενείας ἥπτετο τοῦ βασιλέως, καὶ πάντες ἠγανάκτησαν ὡς οὐκ ἐπιτήδειον ὂν καὶ ἄκαιρον· ὁ δὲ Πτολεμαῖος 'εἰ μὴ τὸ φέρειν' ἔφη 'σκωπτόμενον, οὐδὲ τὸ σκώπτειν βασιλικόν ἐστιν.' Ἀλέξανδρος δὲ πικρότερος αὑτοῦ γέγονεν ἐν τοῖς περὶ Καλλισθένη καὶ Κλεῖτον. ᾗ καὶ Πῶρος ἁλοὺς παρεκάλει χρήσασθαι βασιλικῶς αὐτῷ· καὶ πυθομένου 'μή τι πλέον;' 'ἐν τῷ βασιλικῶς' ἔφη 'πάντ' ἔνεστι.' διὸ καὶ τῶν θεῶν τὸν βασιλέα 'Μειλίχιον' Ἀθηναῖοι δέ 'Μαιμάκτην' οἶμαι καλοῦσι· τὸ δὲ κολαστικὸν ἐρινυῶδες καὶ δαιμονικόν, οὐ θεῖον οὐδ' ὀλύμπιον. C

10. Ὥσπερ οὖν ἐπὶ τοῦ Φιλίππου τις εἶπε κατασκάψαντος Ὄλυνθον 'ἀλλ' οὐκ ἂν ἀνοικίσαι γε πόλιν ἐκεῖνος δύναιτο τηλικαύτην,' οὕτως ἔστιν εἰπεῖν πρὸς τὸν θυμόν 'ἀνατρέψαι μὲν δύνασαι καὶ διαφθεῖραι καὶ καταβαλεῖν, ἀναστῆσαι δὲ καὶ σῶσαι καὶ φείσασθαι καὶ καρτερῆσαι πρᾳότητός ἐστι καὶ συγγνώμης καὶ μετριοπαθείας, καὶ Καμίλλου καὶ Μετέλλου καὶ Ἀριστείδου καὶ Σωκράτους· τὸ δ' ἐμφῦναι καὶ δακεῖν μυρμηκῶδες καὶ μυῶδες'. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς ἄμυναν ἅμα σκοπῶν τὸν δι' ὀργῆς τρόπον ἄπρακτον εὑρίσκω τὰ πολλά, δήγμασι χειλῶν καὶ πρίσεσιν ὀδόντων D καὶ κεναῖς ἐπιδρομαῖς καὶ βλασφημίαις ἀπειλὰς ἀνοήτους

---

9 cf. 181 e 332 e 15 cf. 40 e 21 de Metello cf. 202 a 24 cf. Hieronymum Rhodium ap. Sen. de ira I 19

---

4 ἔφη om. Σ (exc. h) 6 ὂν καὶ ἄκαιρον Schw. ὄντα χαίρειν O ὄντα φέρειν VMΠ ὁ δὲ Γ (exc. J) καὶ ὁ O 9 ἦ καὶ cf. 779 b al. 12 μαιμάκτην cf. Hesych. s. v. 14 θεῖον δὲ WYMRh 16 οἰκίσαι Ω Syr. corr. Re. (40 e ἀναστῆσαι ut v. 19) ἐκεῖνος ante οἰκ. VMΠ 18 καταλαβεῖν LC^1 19 σῶσαι — 20 ἐστι om. N 23 ἅμα σκ.] ἀνασκοπῶν Schw. 24 δήγματα LC πρήσεσιν $G^2X^1Y^1$

*ἐχούσαις καταναλισκόμενον, εἶθ' ὥσπερ ἐν τοῖς δρόμοις τὰ
παιδία τῷ μὴ κρατεῖν ἑαυτῶν προκαταπίπτοντα τοῦ
τέλους ἐφ' ὃ σπεύδει γελοίως. ὅθεν οὐ φαύλως ὁ Ῥόδιος
πρὸς ὑπηρέτην τοῦ Ῥωμαίων στρατηγοῦ βοῶντα καὶ
θρασυνόμενον 'οὐ μέλει μοι τί σὺ λέγεις ἀλλὰ τί τῆνος
σιγῇ.' καὶ τὸν Νεοπτόλεμον ὁ Σοφοκλῆς καὶ τὸν Εὐρύ-
πυλον ὁπλίσας* (Soph. Euryp. fr. 5, 9) *'ἄκομπ' ἀλοιδόρητα'
φησίν 'ἐρρηξάτην ἐς κύκλα χαλκέων ὅπλων.' τὸν μὲν γὰρ
σίδηρον ἔνιοι τῶν βαρβάρων φαρμάσσουσιν, ἡ δ' ἀνδρεία*
E *χολῆς οὐ δεῖται· βέβαπται γὰρ ὑπὸ τοῦ λόγου· τὸ δὲ
θυμικὸν καὶ μανικὸν εὐπερίθραυστόν ἐστι καὶ σαθρόν.
ἀφαιροῦσι γοῦν αὐλοῖς τὸν θυμὸν οἱ Λακεδαιμόνιοι τῶν
μαχομένων, καὶ Μούσαις πρὸ πολέμου θύουσιν ὅπως ὁ
λόγος ἐμμένῃ· καὶ τρεψάμενοι τοὺς πολεμίους οὐ διώκουσιν,
ἀλλ' ἀνακαλοῦνται τὸν θυμόν, ὥσπερ τὰ σύμμετρα τῶν
ἐγχειριδίων εὐανακόμιστον ὄντα καὶ ῥᾴδιον. ὀργὴ δὲ μυ-
ρίους προανεῖλε τῆς ἀμύνης, ὡς Κῦρον καὶ Πελοπίδαν τὸν
Θηβαῖον. Ἀγαθοκλῆς δὲ πράως ἔφερε λοιδορούμενος ὑπὸ
τῶν πολιορκουμένων, καί τινος εἰπόντος 'κεραμεῦ, πόθεν*
F *ἀποδώσεις τοῖς ξένοις τὸν μισθόν;' ἐπιγελάσας 'αἴκα
ταύταν ἐξέλω.' καὶ τὸν Ἀντίγονον ἀπὸ τοῦ τείχους τινὲς
εἰς ἀμορφίαν ἔσκωπτον· ὁ δὲ πρὸς αὐτούς 'καὶ μὴν
ἐδόκουν εὐπρόσωπος εἶναι'· λαβὼν δὲ τὴν πόλιν ἐπίπρασκε*

---

1 cf. 447 a   12 cf. v. Lyc. 21. 2 Mor. 238 b (452 b)   17 cf. Xen. Anab. I 8, 26 Plut. v. Pel. 32   18 cf. 176 e   23 ab Agathocle haec ad Antigonum translata cf. 176 e. Antigoni simile dictum ap. Sen. de ira III 22

---

1 *ἐχούσης* Σ (exc. S^{1}i) Θ   3 *ἐφ' ᾧ* Γ(exc. G)N   5 *σὺ* om. Rh   *τί λέγεις σύ φησιν* D   *τῇ* (*τῆι* C^{1}X) *τίνος σιγῇ* (*-ῆι* X) LCXv^{1}hK *τί κεῖνος σιγᾷ* WJ^{1}Dv^{2}Θ (*σιγῇ*)   6 *σιγή* Y   7 *ἄκομπ'* Badham *ἐκόμπασεν* Ω   10 *βέβλαπται* G^{4}WX^{1}J^{1}Y^{1}M^{1}R   11 *εὐπερίθριπτον* Rh (*-θρυπτον* S^2) cf. 556 c   *σαπρόν* Θ   12 *γὰρ* Θ   16 *εὐανακόμιστα — ῥάδια* LN^2 *-στα* etiam C *ῥᾴδιον* cf. in eadem comparatione Sen. de ira II 35 'graves et inrevocabiles'   20 *αἶκε* WX(ἆ v)JM^{2}ΠRΘ *αἶκεα* D *αἶκαι* V   21 *ταύτην* C(sed corr.)WVJYΣΘ   *τοῦ* om. XK^{1}YNh

τοὺς σκώπτοντας, μαρτυράμενος ὅτι πρὸς τοὺς δεσπότας ἕξει τὸν λόγον, ἂν πάλιν αὐτὸν λοιδορῶσιν. ὁρῶ δὲ καὶ κυνηγοὺς σφαλλομένους ὑπ' ὀργῆς μεγάλα καὶ ῥήτορας. Ἀριστοτέλης δ' ἱστορεῖ (875 a 34) Σατύρου τοῦ Σαμίου τοὺς φίλους | ἐμφράξαι τὰ ὦτα κηρῷ δίκην ἔχοντος, ὅπως 459
μὴ συγχέῃ τὸ πρᾶγμα διὰ θυμὸν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν λοιδορούμενος. αὐτοὺς δ' ἡμᾶς οὐ πολλάκις ἐκφεύγει τὸ κολάσαι πλημμελήσαντα δοῦλον; ἀποδιδράσκουσι γὰρ τὰς ἀπειλὰς καὶ τοὺς λόγους δείσαντες. ὅπερ οὖν αἱ τίτθαι πρὸς τὰ παιδία λέγουσι 'μὴ κλαῖε, καὶ λήψῃ,' τοῦτο πρὸς τὸν θυμὸν οὐκ ἀχρήστως λεκτέον 'μὴ σπεῦδε μηδὲ βόα μηδ' ἐπείγου, καὶ μᾶλλον ἃ θέλεις γενήσεται καὶ βέλτιον.' καὶ γὰρ παῖδα πατὴρ ἰδὼν ἐπιχειροῦντά τι σιδηρίῳ διελεῖν ἢ περιτεμεῖν αὐτὸς λαβὼν τὸ σιδήριον ἐποίησε, καὶ τοῦ θυμοῦ τὴν τιμωρίαν παρελόμενος ὁ λογισμὸς αὐτὸς ἀσφαλῶς καὶ ἀβλαβῶς καὶ ὠφελίμως ἐκόλασε τὸν ἄξιον B
οὐχ ἑαυτὸν ὥσπερ ὁ θυμὸς ἀντ' ἐκείνου πολλάκις.

11. Πάντων δὲ τῶν παθῶν ἐθισμοῦ δεομένων οἷον δαμάζοντος καὶ καταθλοῦντος ἀσκήσει τὸ ἄλογον καὶ δυσπειθὲς οὐ πρὸς ἄλλο μᾶλλον ἔστιν ἐγγυμνάσασθαι τοῖς οἰκέταις ἢ πρὸς τὸν θυμόν. οὔτε γὰρ φθόνος οὔτε φόβος οὔτε φιλοτιμία τις ἐγγίνεται πρὸς αὐτούς, ὀργαὶ δὲ συνεχεῖς πολλὰ ποιοῦσαι προσκρούματα καὶ σφάλματα, διὰ τὴν ἐξουσίαν ὥσπερ ἐν ὀλισθηρῷ χωρίῳ μηδενὸς ἐνισταμένου

---

4 Ἀρ. — 6 λοιδ. affert Stobaeus III 551 H. Ad totum cap. 11 cf. de sera num. vind. 5

---

1 -ρόμενος WD 3 κυνηγούς Ω (κοιν- D[1]) Syr. nihil mutandum; Pl. breviter res notas indicat ut 170, 16 172, 17 (et cf. Sen. de ira I 11) 4 τοῦ σαμίου G Stob. (Σ. τὸν Κλαζομένιον Aristot.) om. O 5 ἔχοντας WYNhΠ 13 παῖδ' ἰδὼν πατὴρ NΣΘ 14 περιτεμεῖν Γ τεμεῖν O 15 ὁ λογισμὸς G om. O ὁ παρελόμενος (pro παρ. ὁ λ.) Δ ac ft. Syr. 17 θυμούμενος Δ 22 δὲ δὲ καὶ MΠ 23 προσκρούματα WNDhΘ -σματα O (cf. 179, 1 I 282, 7 289, 18 al.) 24 χωρίῳ O Syr. om. JΣΘ

μηδὲ κωλύοντος ὑποφέρουσαι. οὐ γὰρ ἔστιν ἀναμάρτητον
ἐν πάθει τὸ ἀνυπεύθυνον κατασχεῖν μὴ πολλῇ τὴν ἐξου-
C *σίαν ἐμπεριλαβόντα πραότητι μηδὲ πολλὰς ὑπομείναντα*
φωνὰς γυναικὸς καὶ φίλων ἐγκαλούντων ἀτονίαν καὶ
ῥαθυμίαν. οἷς μάλιστα παρωξυνόμην καὶ αὐτὸς ἐπὶ τοὺς
οἰκέτας ὡς τῷ μὴ κολάζεσθαι διαφθειρομένους. ὀψὲ
μέντοι συνεῖδον, ὅτι πρῶτον μὲν ἐκείνους ἀνεξικακίᾳ
χείρονας ποιεῖν βέλτιόν ἐστιν ἢ πικρίᾳ καὶ θυμῷ δια-
στρέφειν ἑαυτὸν εἰς ἑτέρων ἐπανόρθωσιν· ἔπειτα πολλοὺς
ὁρῶν αὐτῷ τῷ μὴ κολάζεσθαι πολλάκις αἰδουμένους
κακοὺς εἶναι καὶ μεταβολῆς ἀρχὴν τὴν συγγνώμην μᾶλλον
ἢ τὴν τιμωρίαν λαμβάνοντας, καὶ νὴ Δία δουλεύοντας
ἑτέροις ἀπὸ νεύματος σιωπῇ καὶ προθυμότερον ἢ μετὰ
D *πληγῶν καὶ στιγμάτων ἑτέροις, ἐπειθόμην ἡγεμονικώτερον*
εἶναι τοῦ θυμοῦ τὸν λογισμόν. οὐ γάρ, ὡς ὁ ποιητὴς εἶπεν
(Cypr. fr. 23 All.) *῞Ινα γὰρ δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς*, *ἀλλὰ*
τοὐναντίον αἰδουμένοις ὁ σωφρονίζων ἐγγίνεται φόβος· ἡ
δὲ συνεχὴς πληγὴ καὶ ἀπαραίτητος οὐ μετάνοιαν ἐμποιεῖ
τοῦ κακουργεῖν ἀλλὰ τοῦ λανθάνειν πρόνοιαν μᾶλλον.
τρίτον ἀεὶ μνημονεύων καὶ διανοούμενος πρὸς ἐμαυτόν,
ὡς οὔθ' ὁ τοξεύειν ἡμᾶς διδάξας ἐκώλυσε βάλλειν ἀλλὰ
μὴ διαμαρτάνειν οὔτε τῷ κολάζειν ἐμποδὼν ἔσται τὸ διδά-
σκειν εὐκαίρως τοῦτο ποιεῖν καὶ μετρίως καὶ ὠφελίμως
καὶ πρεπόντως, πειρῶμαι τὴν ὀργὴν ἀφαιρεῖν μάλιστα τῷ
E *μὴ παραιρεῖσθαι τῶν κολαζομένων τὴν δικαιολογίαν ἀλλ'*

---

16 v. Cleom. 9. cf. Plato Euthyphr. 12   21 cf. 451 d f 550 f (Rabbow p. 72[2])

---

1 *ὑποφέρουσιν* ci. Re. *ὑπερθέσθαι Θ*   2 *πολλῇ Δ πολλήν O*   4 *γυναικῶν* D   8 *ἢ* om. X[1]*v*   9 *ἔπειτα καὶ π.* LC   12 *νὴ Δία* om. *Θ* Syr. (ut saepe)   13 *σιωπῇ] καὶ σιωπῆς Δ* (sed cf. Aristid. Laud. Romae 30. 31. 89) *σιωπῇ* [*καὶ*] Schw.   14 *στιγμάτων* (cf. 164, 7 183, 6] *μαστίγων* WVJ[1](non K)S *ἑτέρους* D *στ. καὶ πλ. ἑτέρους ἐπυθόμην ἡγεμονικώτατον Θ*   20 *διαμν.* LC   22 *μὴ* om. *Γ* (exc. J)

ἀκούειν. ὅ τε γὰρ χρόνος ἐμποιεῖ τῷ πάθει διατριβὴν καὶ μέλλησιν ἐκλύουσαν ἥ τε κρίσις εὑρίσκει καὶ τρόπον πρέποντα καὶ μέγεθος ἁρμόττον κολάσεως· ἔτι δ' οὐχ ὑπολείπεται πρόφασις τῷ διδόντι δίκην ἀντιτείνειν πρὸς τὴν ἐπανόρθωσιν, ἂν μὴ κατ' ὀργὴν ἀλλ' ἐξελεγχθεὶς κολάζηται· τό τ' αἴσχιστον οὐ πρόσεστι, φαίνεσθαι δικαιότερα τοῦ δεσπότου λέγοντα τὸν οἰκέτην. ὥσπερ οὖν ὁ Φωκίων μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτὴν οὐκ ἐῶν προεξανίστασθαι τοὺς Ἀθηναίους οὐδὲ ταχὺ πιστεύειν, 'εἰ σήμερον' εἶπεν, 'ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τέθνηκε, καὶ αὔριον ἔσται καὶ F εἰς τρίτην τεθνηκώς,' οὕτως οἶμαι δεῖν ὑποβάλλειν ἑαυτῷ τὸν σπεύδοντα δι' ὀργὴν ἐπὶ τὴν τιμωρίαν, 'εἰ σήμερον οὗτος ἠδίκηκε, καὶ αὔριον ἔσται καὶ εἰς τρίτην ἠδικηκώς· καὶ δεινὸν οὐδέν, εἰ δώσει δίκην βράδιον, ἀλλ' εἰ ταχὺ παθὼν ἀεὶ φανεῖται μὴ ἀδικῶν'· ὅπερ ἤδη συμβέβηκε πολλάκις. τίς γὰρ ἡμῶν οὕτω δεινός ἐστιν, ὥστε μαστιγοῦν καὶ κολάζειν δοῦλον, ὅτι πέμπτην ἢ δεκάτην ἡμέραν | προσέκαυσε τοὖψον ἢ κατέβαλε τὴν τράπεζαν ἢ βράδιον 460 ὑπήκουσε; καὶ μὴν ταῦτ' ἐστὶν ἐφ' οἷς εὐθὺς γενομένοις καὶ προσφάτοις οὖσι ταραττόμεθα καὶ πικρῶς καὶ ἀπαραιτήτως ἔχομεν. ὡς γὰρ δι' ὁμίχλης τὰ σώματα, καὶ δι' ὀργῆς τὰ πράγματα μείζονα φαίνεται. διὸ δεῖ ταχὺ συμμνημονεύειν τῶν ὁμοίων καὶ τοῦ πάθους ἔξωθεν ὄντας ἀνυπόπτως, ἂν καθαρῷ τῷ λογισμῷ καὶ καθεστῶτι φαίνηται μοχθηρόν, ἐπιστραφῆναι καὶ μὴ προέσθαι τότε μηδ' ἀφεῖναι τὴν κόλασιν ὥσπερ σιτίων ἀνορέκτους γεγονότας. οὐδὲν γὰρ οὕτως αἴτιόν ἐστι τοῦ παρούσης ὀργῆς

8 v. Phoc. 22

2 ἐκλύουσιν LC[1] 6 τό τ' Δ Syr. τὸ δ' O 13 ἠδίκησε LCXYM 15 ἀεὶ φανεῖται] ἀναφαν. Madv. (sed oppon. ταχύ — ἀεί) 16/17 κολ. καὶ μαστ. VMΠ 22 δεῖ] δὴ X 23 ὄντα Ω corr. Benseler 24/25 μοχθ. φαιν. Θ 25 καὶ — 26 ἀφεῖναι om. N 26 σιτίων LCGS σιτίον O (Schw.)

B *κολάζειν, ὡς τὸ παυσαμένης μὴ κολάζειν ἀλλ' ἐκλελύσθαι καὶ ταὐτὸν πεπονθέναι τοῖς ἀργοῖς κωπηλάταις, οἳ γαλήνης ὁρμοῦσιν εἶτα κινδυνεύουσιν ἀνέμῳ πλέοντες. καὶ γὰρ ἡμεῖς τοῦ λογισμοῦ κατεγνωκότες ἀτονίαν καὶ μαλακίαν ἐν τῷ κολάζειν σπεύδομεν παρόντι τῷ θυμῷ καθάπερ πνεύματι παραβόλως. τροφῇ μὲν γὰρ ὁ πεινῶν κατὰ φύσιν χρῆται τιμωρίᾳ δ' ὁ μὴ πεινῶν μηδὲ διψῶν αὐτῆς μηδ' ὥσπερ ὄψου πρὸς τὸ κολάσαι τοῦ θυμοῦ δεόμενος, ἀλλ' ὅταν πορρωτάτω τοῦ ὀρέγεσθαι γένηται προσάγων τὸν λογισμὸν ἀναγκαίως. οὐ γάρ, ὡς Ἀριστοτέλης*
C *ἱστορεῖ* (fr. 608) *κατ' αὐτὸν ἐν Τυρρηνίᾳ μαστιγοῦσθαι τοὺς οἰκέτας πρὸς αὐλόν, οὕτω πρὸς ἡδονὴν δεῖ καθάπερ ἀπολαύσματος ὀρέξει τῆς τιμωρίας ἐμφορεῖσθαι καὶ χαίρειν κολάζοντας ⟨κολάσαντας δὲ⟩ μετανοεῖν ὧν τὸ μὲν θηριῶδες τὸ δὲ γυναικῶδες· ἀλλὰ καὶ λύπης καὶ ἡδονῆς χωρὶς ἐν τῷ τοῦ λογισμοῦ χρόνῳ τὴν δίκην κομίζεσθαι μὴ ὑπολείποντας τῷ θυμῷ πρόφασιν.*

12. *Αὕτη μὲν οὖν ἴσως οὐκ ὀργῆς ἰατρεία φανεῖται, διάκρουσις δὲ καὶ φυλακὴ τῶν ἐν ὀργῇ τινος ἁμαρτημάτων. καίτοι καὶ σπληνὸς οἴδημα σύμπτωμα μέν ἐστι πυρετοῦ πραϋνόμενον δὲ κουφίζει τὸν πυρετόν, ὥς φησιν Ἱερώ-*
D *νυμος* (Sat. Saupp. p. 103). *ἀλλ' αὐτῆς γε τῆς ὀργῆς ἀναθεωρῶν τὴν γένεσιν ἄλλους ὑπ' ἄλλων αἰτιῶν ἐμπίπτοντας εἰς αὐτὴν ἑώρων, οἷς ἐπιεικῶς ἅπασι δόξα τοῦ*

---

1 *ὡς — κολ.* om. M¹a   *ἐκλελῆσθαι* M²ΠΘ   2 *ταὐτὸ* GM (non Π)   3 *ὁρμοῦσιν* C¹D *ὁρμῶσιν* O *ὀργῆς* N 'die tadeln d. Stille' Syr.   5 *ἐν τῷ* (etiam υ)] rasura in X   6 *παραβόλῳ* vel *-ῳι* GXJYMRbΘ   *γὰρ* ΔM²Π *οὖν* G om. O (nec vertit Syr.)
11 *κατ' αὐτὸν*] *κατὰ τὸν* C¹WX¹(*ἱστόρηκεν* //// *ἐν*³)υYR *καταταυτὸν* Da   13 *ὀρέξει* del. Ha. sed cf. Philod. de ira 42, 21
14 *κολάσαντας δὲ* (ut ci. Re.) Syr. 'und nicht sollen wir uns freuen, wenn wir sie vollziehen, uns aber betrüben, wenn wir sie vollzogen haben' *δὲ* VJα^corr.Π *εἶτα* Δ om. O (*καὶ κολάζοντας* G)   15 *γυναικῶδες*] *οὐ θηριῶδες* Θ   *καὶ*¹ om. WM¹ΣΘ (eras. in X)   16 *κομίζεσθαι* Re. *κολάζεσθαι* Ω   17 *ὑπολείποντος* Da(b?) *-ντα* O corr. Bern.   22 *αὐτὸς* C   23/24 *εἰς αὐτ. ἐμπ.* Θ

καταφρονεῖσθαι καὶ ἀμελεῖσθαι παραγίνεται. διὸ καὶ τοῖς παραιτουμένοις ὀργὴν δεῖ βοηθεῖν πορρωτάτω τὴν πρᾶξιν ὀλιγωρίας ἀπάγοντας καὶ θρασύτητος, εἰς ἄγνοιαν ἢ ἀνάγκην ἢ πάθος ἢ δυστυχίαν τιθεμένους· ὡς Σοφοκλῆς (Ant. 563)

'ἀλλ' οὐ γάρ, ὦναξ, οὐδ' ὃς ἂν βλάστῃ μένει
νοῦς τοῖς κακῶς πράξασιν, ἀλλ' ἐξίσταται.'

καὶ τῆς Βρισηΐδος τὴν ἀφαίρεσιν εἰς τὴν Ἄτην ἀναφέρων ὁ Ἀγαμέμνων ὅμως (T 138) 'ἂψ ἐθέλει ἀρέσαι, E δόμεναί τ' ἀπερείσι' ἄποινα·' καὶ γὰρ τὸ δεῖσθαι τοῦ μὴ καταφρονοῦντός ἐστι, καὶ ταπεινὸς φανεὶς ὁ ἀδικήσας ἔλυσε τὴν τῆς ὀλιγωρίας δόξαν. οὐ δεῖ δὲ ταῦτα περιμένειν τὸν ὀργιζόμενον, ἀλλὰ τὸ τοῦ Διογένους 'οὗτοί σου καταγελῶσιν ὦ Διόγενες·' 'ἐγὼ δ' οὐ καταγελῶμαι' λαμβάνειν ἑαυτῷ, καὶ καταφρονεῖσθαι μὴ νομίζειν ἀλλὰ μᾶλλον ἐκείνου καταφρονεῖν ὡς δι' ἀσθένειαν [ἢ πλημμέλειαν] ἢ προπέτειαν ἢ ῥᾳθυμίαν ἢ ἀνελευθερίαν ἢ γῆρας ἢ νεότητα πλημμελοῦντος. οἰκέταις δὲ καὶ φίλοις ἀφετέον τὸ τοιοῦτο παντάπασιν· οὐ γὰρ ὡς ἀδυνάτων οὐδ' ὡς ἀπράκτων, ἀλλὰ δι' ἐπιείκειαν ἢ δι' εὔνοιαν οἱ μὲν ὡς F χρηστῶν οἱ δ' ὡς φιλούντων καταφρονοῦσι. νυνὶ δ' οὐ μόνον πρὸς γυναῖκα καὶ δούλους καὶ φίλους ὡς καταφρονούμενοι τραχέως ἔχομεν, ἀλλὰ καὶ πανδοκεῦσι καὶ ναύταις καὶ ὀρεωκόμοις μεθύουσι πολλάκις ὑπ' ὀργῆς συμπί-

1. 10 sqq. cf. Aristot. rhet. II 3 6 cf. Phoc. 1 18 v. Fab. Max. 10

2 βοηθ. δεῖ Θ 3 ἄνοιαν Ω (Syr.?) corr. Re. (cf. Arist. 1110 a 1 sqq.) 6 ἀλλ' οὐ γὰρ et 7 πράξασιν hic et Phoc. 1 οὐ γάρ ποτ' et πράσσουσιν Soph. ἀλλὰ γὰρ Greg. Cor. p. 417 ὃς] ὡς WX^{1}vNYM^1 ut vid. 8 alt. τὴν om. WYNM^{1}Σ 9 ἐθέλειν GX -λω D 15 ἐπαυτῷ N ἐν ἑαυτῷ D 16 ἢ πλ. quod iuxta πλημμελοῦντος ferri non potest om. a et Syr. 19 τοιοῦτον SM^2(non Π) -το// G 19/20 οὐδ' ὡς ἀπράκτων om. a et Syr. 22 γυναῖκας R(non S) Syr. (?) φίλ. κ. δούλ. WJ

πτομεν οἰόμενοι καταφρονεῖσθαι, καὶ κυσὶν ὑλακτοῦσι |
461 *καὶ ὄνοις ἐμβάλλουσι χαλεπαίνομεν· ὡς ἐκεῖνος ὁ βουλόμενος τύπτειν τὸν ὀνηλάτην, εἶτ' ἀνακραγόντος ὅτι 'Ἀθηναῖός εἰμι,' 'σὺ μὲν ⟨οὖν⟩ οὐκ εἶ Ἀθηναῖος' τὸν ὄνον λέγων ἔτυπτε καὶ πολλὰς ἐνεφόρει πληγάς.*

13. *Καὶ μὴν τάς γε συνεχεῖς καὶ πυκνὰς καὶ κατὰ μικρὸν ἐν τῇ ψυχῇ συλλεγομένας ὀργὰς μάλιστα φιλαυτία καὶ δυσκολία μετὰ τρυφῆς καὶ μαλακίας οἷον σμῆνος ἢ σφηκιὰν ἡμῖν ἐντίκτουσι. διὸ μεῖζον οὐδὲν εὐκολίας καὶ ἀφελείας ἐφόδιον εἰς πρᾳότητα πρὸς οἰκέτας καὶ γυναῖκα καὶ φίλους τῷ δυναμένῳ συμφέρεσθαι τοῖς παροῦσι καὶ μὴ δεομένῳ πολλῶν καὶ περιττῶν.*

B *'ὁ δ' οὔτ' ἄγαν ὀπτοῖσιν οὔθ' ἑφθοῖς ἄγαν*
οὔθ' ἧττον οὔτε μᾶλλον οὔτε διὰ μέσου
ἠρτυμένοισι χαίρων ὥστ' ἐπαινέσαι' (Com. ad. 343),

χιόνος δὲ μὴ παρούσης οὐκ ἂν πιὼν οὐδ' ἄρτον ἐξ ἀγορᾶς φαγὼν οὐδ' ὄψου γευσάμενος ἐν λιτοῖς ἢ κεραμεοῖς σκεύεσιν οὐδὲ κοιμηθεὶς ἐπὶ στρωμνῆς μὴ οἰδούσης ὥσπερ θαλάττης διὰ βάθους κεκινημένης, ῥάβδοις δὲ καὶ πληγαῖς τοὺς περὶ τράπεζαν ὑπηρέτας ἐπιταχύνων μετὰ δρόμου καὶ βοῆς καὶ ἱδρῶτος ὥσπερ φλεγμαίνοντι καταπλάσματα κομίζοντας, ἀσθενεῖ καὶ φιλαιτίῳ καὶ μεμψιμοίρῳ δουλεύων διαίτῃ καθάπερ ὑπὸ βηχὸς ἐνδελεχοῦς

---

1 ad cap. 13 inpr. 199, 21 sqq. cf. Sen. de ira II 25

---

2 *ἐμβάλλ.* cf. Platon. Rep. 563 c   3 *ὅτι* om. ΓS[2mg.]   4 *μὲν ⟨οὖν⟩* Po. cl. v. Anton. 85 *μὲν τ'* X[3] *δὲ Θ δὲ μὲν* D *μὲν O*   7/8 *-τίαι καὶ -λίαι* G   10 *γυναῖκας* (cf. p. 177, 22) ΝΣΘ   13 *οὔτ' ἑφθοῖς* C(*ἐφ* in r.)GNJX[3]i(*ὀφθ.* h)V[2] *οὔτ' εὐθύς* WX[1]υY(ex *οὔθ'*)V[1]M[1]S[1?] (*ἑφθοῖς*[2], in mg. *γρ. ἑφθοῖς* al. m.)   16 *οὐδ'* Stegm. *οὔτε Ω*   17 *ἢ ἐν κ.* ΝΣΘ   *κεραμέοις* GX[1] *-εἱοις* N   18 *οἰδούσης* M[2]ΠDS[2]hΘ *-ώσης* O cf. 159, 16   19 *μηδ' ὥσπερ Δ* sed cf. 59 c   *διὰ* | cf. Wy. ad 130 d   20 *τοὺς — ὑπηρέτας* GΔV[2]X[3] *τοῖς -ταις O*   21 *φλεγμαίνων O* corr. X[3] *φλεγμονῶν* MΠ *φλεγμοναῖς Δ* Syr.   22 *καὶ καθάπερ Θ*

C [ἢ] προσκρουμάτων πολλῶν ἔλαθεν ἑλκώδη καὶ καταρροϊκὴν διάθεσιν περὶ τὸ θυμοειδὲς ἀπεργασάμενος. ἐθιστέον οὖν τὸ σῶμα δι' εὐτελείας πρὸς εὐκολίαν αὔταρκες ἑαυτῷ γινόμενον· οἱ γὰρ ὀλίγων δεόμενοι πολλῶν οὐκ ἀποτυγχάνουσι.

Καὶ δεινὸν οὐδὲν ἀρξαμένους ἀπὸ τῆς τροφῆς σιωπῇ χρήσασθαι τοῖς παρατυγχάνουσι, καὶ μὴ πολλὰ χολουμένους καὶ δυσκολαίνοντας ἀτερπέστατον ὄψον ἐμβαλεῖν ἑαυτοῖς καὶ φίλοις τὴν ὀργήν·

'δόρπου δ' οὐκ ἄν πως ἀχαρίστερον ἄλλο γένοιτο' (υ 392),

διὰ πρόσκαυσιν ἢ καπνὸν ἢ ἁλῶν ἔνδειαν ἢ ψυχρότερον ἄρτον οἰκετῶν τυπτομένων καὶ λοιδορουμένης γυναικός. Ἀρκεσιλάου δὲ μετὰ ξένων τινῶν ἑστιῶντος τοὺς φίλους D παρετέθη τὸ δεῖπνον, ἄρτοι δ' οὐκ ἦσαν ἀμελησάντων πρίασθαι τῶν παίδων· ἐφ' ᾧ τίς οὐκ ἂν ἡμῶν διέστησε τοὺς τοίχους κεκραγώς; ὁ δὲ μειδιάσας 'οἷόν ἐστιν' ἔφη 'τὸ συμποτικὸν εἶναι τὸν σοφόν.' τοῦ δὲ Σωκράτους ἐκ παλαίστρας παραλαβόντος τὸν Εὐθύδημον ἡ Ξανθίππη μετ' ὀργῆς ἐπιστᾶσα καὶ λοιδορηθεῖσα τέλος ἀνέτρεψε τὴν τράπεζαν, ὁ δ' Εὐθύδημος ἐξαναστὰς ἀπῄει περίλυπος γενόμενος· καὶ ὁ Σωκράτης 'παρὰ σοὶ δ'' εἶπεν 'οὐ πρῴην ὄρνις τις εἰσπτᾶσα ταὐτὸ τοῦτ' ἐποίησεν, ἡμεῖς δ' οὐκ ἠγανακτήσαμεν'; δεῖ γὰρ σὺν εὐκολίᾳ καὶ γέλωτι καὶ φιλοφροσύνῃ τοὺς φίλους δέχεσθαι, μὴ τὰς ὀφρῦς συνάγοντας E μηδὲ φρίκην καὶ τρόμον ἐμβάλλοντας τοῖς ὑπηρετοῦσιν. ἐθιστέον δὲ καὶ σκεύεσιν εὐκόλως ὁμιλεῖν ἅπασι

---

1 del. Salm. *προσκρουμ.* LCWYJDRM[1] *προσκρουσμ.* *O* (cf. ad 173, 23) 4 *γίγνεσθαι* ci Ha. 6 *καὶ* — 7 *παρατυγχάνουσι* om. WV *ἀρξάμενον* *Ω* (neglegentia excusandum?) corr. Re. propter seqq. 7 *χρῆσθαι* LC[1] *χολουμένους* M[3]*ΠΔ* Syr. ('uns erzürnen') *φοβουμένους* *O* 11 *ἄλλων* G[1]W 14 *παρεστίθη* N(X[1]?) *παρεστίθει* WYV[1]RS[1]hM(corr. α) *παρετίθετο* *Δ*X[3] 19 *τέλος* om. *Δ* Syr. 21 *καὶ ὁ Σ.*] *Σ δὲ* W 24 *συνάγοντα* — 25 *ἐμβαλόντα*ς G[1] 25 *ἐμβάλλοντα* X[1]*υ*

καὶ μὴ τῷδε μᾶλλον ἢ τῷδε χρῆσθαι· καθάπερ ἔνιοι πολλῶν παρόντων ἓν ἐξελόμενοι κανθάριον, ὡς Μάρ.ιον ἱστοροῦσιν, ἢ ῥυτὸν οὐκ ἂν ἑτέρῳ πίοιεν. οὕτω δὲ καὶ πρὸς ληκύθους ἔχουσι καὶ πρὸς στλεγγίδας, ἀγαπῶντες ἐκ πασῶν μίαν, εἶθ' ὅταν συντριβῇ τι τούτων ἢ ἀπόληται, βαρέως φέρουσι καὶ κολάζουσιν. ἀφεκτέον οὖν τῷ πρὸς ὀργὴν φαύλως ἔχοντι καὶ τῶν σπανίων καὶ περιττῶν, οἷον ἐκπωμάτων καὶ σφραγίδων καὶ λίθων πολυτε-
F *λῶν· ἐξίστησι γὰρ ἀπολλύμενα μᾶλλον τῶν εὐποριστων καὶ συνήθων. διὸ καὶ τοῦ Νέρωνος ὀκτάγωνόν τινα σκηνὴν ὑπερφυὲς κάλλει καὶ πολυτελείᾳ θέαμα κατασκευάσαντος, 'ἤλεγξας' ἔφη ὁ Σενέκας 'πένητα σεαυτόν· ἐὰν γὰρ ταύτην ἀπολέσῃς, ἑτέραν οὐ κτήσῃ τοιαύτην.'* |
462 *καὶ μέντοι καὶ συνέπεσε τοῦ πλοίου καταδύντος ἀπολέσθαι τὴν σκηνήν· ὁ δὲ Νέρων ἀναμνησθεὶς τοῦ Σενέκα μετριώτερον ἤνεγκεν. ἡ δὲ πρὸς τὰ πράγματ' εὐκολία καὶ πρὸς οἰκέτας εὔκολον ποιεῖ καὶ πρᾶον, εἰ δὲ πρὸς οἰκέτας, δῆλον ὅτι καὶ πρὸς φίλους καὶ πρὸς ἀρχομένους. ὁρῶμεν δὲ καὶ δούλους νεωνήτους περὶ τοῦ πριαμένου πυνθανομένους, οὐκ εἰ δεισιδαίμων οὐδ' εἰ φθονερὸς ἀλλ' εἰ θυμώδης, καὶ ὅλως σὺν ὀργῇ μηδὲ σωφροσύνην ἄνδρας γυναικῶν μηδ' ἔρωτα γυναῖκας ἀνδρῶν ὑπομένειν δυναμένας μηδὲ συνήθειαν ἀλλήλων φίλους· οὕτως οὔτε γάμος*
B *οὔτε φιλία μετ' ὀργῆς ἀνεκτόν. ἀλλὰ χωρὶς ὀργῆς καὶ μέθη κοῦφόν ἐστιν· ὁ γὰρ τοῦ θεοῦ νάρθηξ ἱκανὸς κολαστὴς τοῦ μεθύοντος, ἂν μὴ προσγενόμενος ὁ θυμὸς ὠμηστὴν καὶ μαινόλην ἀντὶ λυαίου καὶ χορείου ποιήσῃ*

---

3 *ἱστοροῦσι νήρυτον* (vel uno verbo) *Ω* (*γρ. ἢ ῥυτόν* G[s]) *ἂν ἐν ἑτ. Θ* 6 *φερ. βαρ. Θ* 7 *καὶ*[1] om. D 8 *ἐκπ. δυσποριστων κ.* G (*δ* in r.[s]), quod displicet propter ipsum *εὐποριστων* (9) *καὶ λίθων* om. D 14 *καὶ*[2] om. G 17 *δὲ καὶ* D 20 *ἀλλ' οὐκ εἰ* LC 21 *θυμοειδὴς Γ*(K[1], non J) *σὺν ὀργῇ* om. WYNJM[1]VRS[1]h 24 *ἀνεκτέον* D 27 *μαινώλην* Y ac ft. X[1] *λυσίου* ΘD[γρ]. *χορίου* V *χωρίου* LC[1]X[1]YN[1]R (*γρ. ληναίου καὶ χορείου* in mg. S[2]) ha

τὸν ἄκρατον. καὶ τὴν μανίαν αὐτὴν καθ' αὐτὴν ἡ Ἀντίκυρα θεραπεύει, μιχθεῖσα δ' ὀργῇ τραγῳδίας ποιεῖ καὶ μύθους.

14. Δεῖ δὲ μήτε παίζοντας αὐτῇ διδόναι τόπον (ἔχθραν γὰρ ἐπάγει τῇ φιλοφροσύνῃ) μήτε κοινολογουμένους (φιλονεικίαν γὰρ ἐκ φιλολογίας ἀπεργάζεται) μήτε δικάζοντας (ὕβριν γὰρ τῇ ἐξουσίᾳ προστίθησι) μήτε παιδεύοντας (ἀθυμίαν γὰρ ἐμποιεῖ καὶ μισολογίαν) μήτ' εὐτυχοῦντας (αὔξει γὰρ τὸν φθόνον) μήτε δυστυχοῦντας· C ἀφαιρεῖ γὰρ τὸν ἔλεον, ὅταν δυσκολαίνωσι καὶ μάχωνται τοῖς συναχθομένοις· ὡς Πρίαμος (Ω 239)

'ἔρρετε, λωβητῆρες, ἐλεγχέες· οὔ νυ καὶ ὑμῖν
οἴκοι ἔστι γόος, ὅτι μ' ἤλθετε κηδήσοντες;'

ἡ δ' εὐκολία τοῖς μὲν βοηθεῖ τὰ δ' ἐπικοσμεῖ τὰ δὲ συνηδύνει, περιγίνεται δὲ τῇ πραότητι καὶ θυμοῦ καὶ δυσκολίας ἁπάσης. ὥσπερ Εὐκλείδης τοῦ ἀδελφοῦ πρὸς αὐτὸν ἐκ διαφορᾶς εἰπόντος 'ἀπολοίμην, εἰ μή σε τιμωρησαίμην' 'ἐγὼ δέ' φήσας 'ἀπολοίμην, εἰ μή σε πείσαιμι' διέτρεψε παραχρῆμα καὶ μετέθηκε. Πολέμων δὲ λοιδοροῦντος D αὐτὸν ἀνθρώπου φιλολίθου καὶ περὶ σφραγίδια πολυτελῆ νοσοῦντος ἀπεκρίνατο μὲν οὐδὲν τῶν σφραγιδίων δ' ἑνὶ προσεῖχε τὸν νοῦν καὶ κατεμάνθανεν· ἡσθεὶς οὖν ὁ ἄνθρωπος 'μὴ οὕτως' εἶπεν 'ὦ Πολέμων, ἀλλ' ὑπ' αὐγὰς θεῶ, καὶ πολύ σοι βέλτιον φανεῖται.' ὁ δ' Ἀρίστιππος ὀργῆς αὐτῷ πρὸς Αἰσχίνην γενομένης καί τινος εἰπόντος 'ὦ Ἀρίστιππε, ποῦ ὑμῶν ἡ φιλία;' 'καθεύδει' φησίν 'ἐγὼ δ' αὐτὴν ἐγερῶ,' καὶ τῷ Αἰσχίνῃ προσελθὼν εἶπεν 'οὕτω σοι δοκῶ παντάπασιν ἀτυχής τις εἶναι καὶ ἀνήκεστος, ὥστε

15 cf. 489 d

1 αὐτὴν] αὐτὴ Γ(ex αὐτῆι X, -τῆ υJ)WYMα 2 ὀργὴ GX^{1}A ἡ ὀργή Θ 5 φιλολ.] φιλονεικίας LC^1 9 ἀφαιρεῖται WYMhN^2 μάχονται X^{1}Θ 10 ὁ πρ. R(non S)Θ 12 οἶκοι G om. O ἔστι (ut Homeri multi) O ἔνι R(non S) ἔνεστι Hom. plurimi γόος] δέος WNYM^{1}Sh δύος R λόγος D 16 τιμωρη in r. X τιμωρ. — 17 σε om. υRΘ 17 σπείσαιμι Y(unde σε in σοι corr.^{2})hJ^{1}K^2 22 ὦ] ὁ YD^1

E μὴ νουθεσίας τυχεῖν;' ὁ δ' Αἰσχίνης 'οὐδέν' ἔφη 'θαυμαστόν, εἰ πρὸς πάντα μου τῇ φύσει διαφέρων κἀνταῦθα τὸ δέον πρότερος συνεῖδες.'

'καὶ γὰρ κάπρον φριξαύχεν' οὐ μόνον γυνή,
παῖς δ' ἂν νεογνὸς χειρὶ προσκνήθων νέᾳ
κλίνοι παλαιστοῦ παντὸς εὐμαρέστερον' (Tr. ad. 383)·

ἀλλ' ἡμεῖς ἀγριαίνοντα τιθασεύομεν ζῷα καὶ πραΰνομεν, λυκιδεῖς καὶ σκύμνους λεόντων ἐν ταῖς ἀγκάλαις περιφέροντες, εἶτα τέκνα καὶ φίλους καὶ συνήθεις ἐκβάλλομεν ὑπ' ὀργῆς, οἰκέταις δὲ καὶ πολίταις τὸν θυμὸν ὥσπερ θηρίον ἐφίεμεν, οὐ καλῶς ὑποκοριζόμενοι μισοπονηρίαν,
F ἀλλ' ὥσπερ, οἶμαι, τῶν ἄλλων παθῶν τῆς ψυχῆς καὶ νοσημάτων τὸ μὲν πρόνοιαν τὸ δ' ἐλευθεριότητα τὸ δ' εὐσέβειαν καλοῦντες οὐδενὸς ἀπαλλαγῆναι δυνάμεθα.

15. Καίτοι, καθάπερ ὁ Ζήνων (fr. 128) ἔλεγε τὸ σπέρμα σύμμιγμα καὶ κέρασμα τῶν τῆς ψυχῆς δυνάμεων ὑπάρχειν ἀπεσπασμένον, οὕτως ἔοικε τῶν παθῶν παν-
463 σπερμία | τις ὁ θυμὸς εἶναι. καὶ γὰρ λύπης ἀπέσπασται καὶ ἡδονῆς καὶ ὕβρεως, καὶ φθόνου μὲν ἔχει τὴν ἐπιχαιρεκακίαν, φόβου δὲ καὶ χείρων ἐστίν· ἀγωνίζεται γὰρ οὐχὶ μὴ παθεῖν αὐτὸς ἀλλὰ παθεῖν κακῶς ἐπιτρίψας ἕτερον· ἐπιθυμίας δ' αὐτῷ τὸ ἀτερπέστατον ἐμπέφυκεν, εἴ γε δὴ

---

7 sqq. cf. 482 c 12 cf. 456 f

---

3 πρότερον LCX¹YNΣM¹ 5 δ'] τ' LC 6 κλίνοι Nauck κλίνει LC -αι O 7 τιθασσ. GYMJa 8 περιφέρομεν Θ 9 καὶ τ ΜΠ καὶ συν. κ. φιλ. L(non C) 10 τὸν om. WYN¹RhMα¹ 11 μισοπονηρία CvNR -αι W ac ft. X¹ 12 ἀλλ' (additum propter καλῶς) del. Re. περ om. LC τῆς Δ om. O 17 ἀπεστιασμένον GWX¹⁽?⁾Y(τ//ι)N(M¹?)Rh ἀπεστιωσμ. C (ἀπεσ//ιωμ.? L) ἀφεστιασμ. JKS³ 17/18 ἔοικε τῶν ἀγαθῶν παθῶν πανσπερμία τις ἡ ἀοργησία τῶν δὲ πονηρῶν ὁ θυμὸς εἶναι Θ 18 εἶναι ὁ θ. G 20 φόβου G⁴ φόνου O φθόνου D(b?) καὶ om. W χεῖρον Wv¹ χεῖρον M¹ 22 in ἐμπέφυκεν desinit X fol. 179. duo folia seqq. (— de cur. p. 818, 2 θυσίαν) postea inserta, ab alia manu sec. exemplar codicis V simile scripta δὴ om. G¹

τοῦ λυπεῖν ἕτερον ὄρεξίς ἐστι. διὸ τῶν μὲν ἀσώτων ταῖς οἰκίαις προσιόντες αὐλητρίδος ἀκούομεν ἑωθινῆς, καί 'πηλόν', ὥς τις εἶπεν, οἴνου καὶ σπαράγματα στεφάνων καὶ κραιπαλῶντας ὁρῶμεν ἐπὶ θύραις ἀκολούθους· τὰ δὲ τῶν πικρῶν ἐκκλύσματα καὶ δυσκόλων ἐν τοῖς προσώποις
τῶν οἰκετῶν ὄψει καὶ τοῖς στίγμασι καὶ ταῖς πέδαις· 'ἀεὶ B
δ' ἀοιδῶν μοῦνος ἐν στέγαις' ὀργίλου ἀνδρός 'κωκυτὸς ἐμπέπτωκε' (Tr. ad. 387), μαστιγουμένων ἔνδον οἰκονόμων καὶ στρεβλουμένων θεραπαινίδων, ὥστε τοῦ θυμοῦ τὰς λύπας ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις καὶ ταῖς ἡδοναῖς οἰκτείρειν ὁρῶντας.

16. Οὐ μὴν ἀλλ' ὅσοις γε συμβαίνει διὰ μισοπονηρίαν ἀληθῶς ἁλίσκεσθαι πολλάκις ὑπ' ὀργῆς, τὸ ἄγαν ἀφαιρετέον αὐτῆς καὶ τὸ ἄκρατον ἅμα τῇ σφοδρᾷ πίστει περὶ τῶν συνόντων. αὕτη γὰρ αὔξει μάλιστα τῶν αἰτιῶν τὸν θυμόν, ὅταν ἢ χρηστὸς ὑποληφθεὶς ἀναφανῇ μοχθηρὸς ἢ
φιλεῖν δόξας ἐν διαφορᾷ τινι καὶ μέμψει γένηται. τὸ δ' C
ἐμὸν ἦθος οἶσθα δήπουθεν ἡλίκαις ῥοπαῖς φέρεται πρὸς εὔνοιαν ἀνθρώπων καὶ πίστιν. ὥσπερ οὖν οἱ κατὰ κενοῦ βαίνοντες, ὅσῳ μᾶλλον ἐπερείδω τῷ φιλεῖν ἐμαυτόν, ἁμαρτάνω μᾶλλον καὶ σφαλλόμενος ἀνιῶμαι· καὶ τοῦ μὲν φιλεῖν ἀπαρύσαι τὸ ἐμπαθὲς ἄγαν καὶ πρόθυμον οὐκ ἂν ἔτι δυνηθείην, τοῦ δὲ πιστεύειν σφόδρα χρησαίμην ἂν ἴσως χαλινῷ τῇ Πλάτωνος εὐλαβείᾳ· καὶ γὰρ Ἑλίκωνα

2 cf. Soph. fr. 715 (Etym. M. 490, 3 al.). versum comicum καὶ πηλὸν οἴνου καὶ στεφάνων σπαράγματα elicere voluit Herwerden Mnem. 1909, 206   6 cf. Zeno St. V. Fr. I   7 cf. 518 c
14 sqq. cf. Platonis Phaedon. 89 d   24 sqq. et p. 184, 11 scripta sec. exemplar libri π. εὐθ. p. 474 d e   24 cf. 533 b

4 κραιπαλοῦντας LC   5 ἐκκαλύσματα Γ(exc. J)M^{1}Rh -λύματα WA^{1} -λύμματα Θ(G$^{corr.}$) corr. Michael coll. 1089 b   7 ἀνδ. ὀργ. Benseler; an [ἀνδρός]?   13 ἀληθῶς om. G^{1} 16 πονηρὸς Wυ   19 καινοῦ ΘX$^{suppl.}$ σχοίνου α$^{rec.}$ 20 ὅσῳ Re. ὅπου Ω (def. Schw.)
τῷ] τὸ LCMRh (τὸ with τῷ written above K^{1})

τὸν μαθηματικὸν οὕτως ἐπαινεῖν φησιν, ὡς φύσει εὐμετάβολον ζῷον (ep. XIII 360 d), *καὶ τοὺς τεθραμμένους ἐν τῇ πόλει καλῶς δεδιέναι, μὴ ἄνθρωποι καὶ σπέρματα* D *ἀνθρώπων ὄντες ἐκφήνωσί που τῆς φύσεως τὴν ἀσθένειαν* (Legg. 853 c). *ὁ δὲ Σοφοκλῆς λέγων ὅτι* (fr. 769)

'τὰ πλεῖστα φωρῶν αἰσχρὰ φωράσεις βροτῶν'

ἄγαν ἔοικεν ἡμῖν ἐπεμβαίνειν καὶ κολούειν. οὐ μὴν ἀλλὰ τὸ δύσκολον τοῦτο τῆς κρίσεως καὶ φιλαίτιον εὐκολωτέρους ποιεῖ ταῖς ὀργαῖς· ἐκστατικὸν γάρ ἐστι τὸ ἄφνω καὶ τὸ ἀπροσδόκητον· δεῖ δ', ὥς που καὶ Παναίτιος ἔφη, χρῆσθαι τῷ Ἀναξαγόρου (A 33), *καὶ καθάπερ ἐκεῖνος ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ παιδὸς εἶπεν 'ᾔδειν ὅτι θνητὸν ἐγέννησα,' τοῦτο τοῖς παροξύνουσιν ἑκάστοτ' ἐπιφωνεῖν ἁμαρτήμασιν 'ᾔδειν ὅτι σοφὸν οὐκ ἐπριάμην δοῦλον' 'ᾔδειν ὅτι* † *καὶ τὸν ἄφιλον οὐκ* E *ἐκτησάμην' 'ᾔδειν ὅτι τὴν γυναῖκα γυναῖκ' εἶχον.' ἂν δὲ κἀκεῖνό τις ἐπιφθεγγόμενος ἀεὶ τὸ τοῦ Πλάτωνος 'ἦ που ἄρ' ἐγὼ τοιοῦτος;' ἔξωθεν εἴσω τὸν λογισμὸν ἀναστρέφῃ καὶ παρεμβάλλῃ ταῖς μέμψεσι τὴν εὐλάβειαν, οὐ πολλῇ χρήσεται μισοπονηρίᾳ πρὸς ἑτέρους πολλῆς ὁρῶν ἑαυτὸν συγγνώμης δεόμενον. νῦν δ' ἕκαστος ἡμῶν ὀργιζόμενος καὶ κολάζων Ἀριστείδου φωνὰς ἐπιφέρει καὶ Κάτωνος 'μὴ κλέπτε' 'μὴ ψεύδου,' 'διὰ τί ῥᾳθυμεῖς;' καὶ*

---

6 cf. 481 f   11 cf. 118 d   18 cf. 40 d 88 e 129 d

---

1 *μαθητικὸν* WRh   *τὸν μαθ.* 'E *Θ*   2/3 *τ. ἐν τῇ π. τεθρ. Θ*   3/4 *ἀνθ. σπέρμ.* Y   4 *ἐμφήν.* LCM   *που* om. L   6 *φορῶν* C[1]ND   7 *κωλύειν ΣΘ* *κολούειν* ⟨*τὸ φιλάνθρωπον* vel sim.⟩? *δυσκολαίνειν* Schw.   9 *ποιεῖται ταῖς* D   *ἐνστ.* LC   10 *τὸ*[2] om. *Δ*h (sed Pl. id ipsum, *τὸ ἀπρ.*, efferre vult, cf. 474 f)   11 *ἀναξαγόρου* GS[3] (cf. Galen. Hipp. et Pl. p. 418) *-όρᾳ O*   13 *ᾔδειν — 14 ἁμαρτήμασιν* om. Y   14 *ἕκαστον Ω* corr. Stegm.   15 sic *O* *ὅτι ἀπαθῆ τὸν φίλον Δ*M[3]*Π* *ὅτι Κάτωνα* (proverb., cf. Cat. min. 19) *φίλ.? ὅτι ἀίδιον φ.* Schw.   17 *τὸ* om. N*ΣΘ*   18 *ἤ που*] *ἤπου ποτὲ Γ*(exc. J)S[3] *μήπη* (cf. 88 d) *Θ*   *ἄρα* YMJ*α* *γὰρ* S *ἂν* R   19 *-φει* et *-λει* WNS   23 *καὶ μὴ ψ.* G *μηδὲ ψ.* v

ὃ δὴ πάντων αἴσχιστόν ἐστιν, ὀργιζομένοις ἐπιτιμῶμεν
μετ' ὀργῆς καὶ τὰ διὰ θυμὸν ἡμαρτημένα θυμῷ κολά-
ζομεν, οὐχ ὥσπερ ἰατροί 'πικρῷ πικρὰν κλύζουσι φαρ- F
μάκῳ χολήν' (Soph. fr. 770), ἀλλὰ μᾶλλον ἐπιτείνοντες
καὶ προσεκταράττοντες. ὅταν οὖν ἐν τούτοις γένωμαι
τοῖς ἐπιλογισμοῖς, ἅμα τι πειρῶμαι καὶ τοῦ πολυπράγμονος
ἀφαιρεῖν. | τὸ γὰρ ἐξακριβοῦν ἅπαντα καὶ φωρᾶν καὶ 464
πᾶσαν ἕλκειν εἰς μέσον ἀσχολίαν οἰκέτου καὶ πρᾶξιν
φίλου καὶ διατριβὴν υἱοῦ καὶ ψιθυρισμὸν γυναικὸς ὀργὰς
φέρει πολλὰς καὶ συνεχεῖς καὶ καθημερινάς, ὧν δυσκολία
τρόπου καὶ χαλεπότης τὸ κεφάλαιόν ἐστιν. ὁ μὲν οὖν
θεός, ὡς Εὐριπίδης φησί (fr. 974), 'τῶν ἄγαν ἅπτεται,
τὰ μικρὰ δ' εἰς τύχην ἀφεὶς ἐᾷ·' ἐγὼ δὲ τῇ τύχῃ μὲν οὐδὲν
οἶμαι δεῖν ἐπιτρέπειν οὐδὲ παρορᾶν τὸν νοῦν ἔχοντα, πιστεύ-
ειν δὲ καὶ χρῆσθαι τὰ μὲν γυναικὶ τὰ δ' οἰκέταις τὰ δὲ
φίλοις οἷον ἄρχοντ' ἐπιτρόποις τισὶ καὶ λογισταῖς καὶ
διοικηταῖς, αὐτὸν ἐπὶ τῶν κυριωτάτων ὄντα τῷ λογισμῷ
καὶ μεγίστων. ὡς γὰρ τὰ λεπτὰ γράμματα τὴν ὄψιν, B
οὕτω τὰ μικρὰ πράγματα μᾶλλον ἐντείνοντα νύττει καὶ
ταράττει τὴν ὀργήν, ἔθος πονηρὸν ἐπὶ τὰ μείζονα λαμ-
βάνουσαν.

Ἐπὶ πᾶσι τοίνυν τὸ μὲν τοῦ Ἐμπεδοκλέους μέγα καὶ θεῖον
ἡγούμην, τὸ 'νηστεῦσαι κακότητος' (B 144), ἐπῄνουν δὲ
κἀκείνας ὡς οὐκ ἀχαρίστους οὐδ' ἀφιλοσόφους ἐν εὐχαῖς
ὁμολογίας, ἀφροδισίων ἐνιαυτὸν ἁγνεῦσαι καὶ οἴνου, τιμῶν-

---

3 cf. 463 d 923 f 12 cf. 811 d

---

3 οἱ ἰατροὶ JΔ, sed cf. 923 f 13 ἀνεὶς 811 d τῇ] καὶ X^suppl. καὶ τῇ V om. Θ 14 δεῖν om Θ 16 ἄρχοντ' Emp. ἄρχοντα ἀρχόντων Δ ἄρχουσιν ἀρχόντων O 20 μείζω D 22 ἡγούμην post τοίνυν N θεῖον] θαυμαστόν Θ 24 κἀκείνους VX^suppl. K[1]b ὡς ἀχρήστους Θ ἀφ. τὰς ἐν Δ 25 ὁμολογίας] ὁμιλίας Y(γρ. ὁμολογίας[1])NVX^suppl. M[1]RhJK[2] ὁμολογίας ὁμιλίας C[1]D ὁμιλίας ὁμιλίας Θ ἐν. ἀφρ. VX^suppl. MΠ post ἐν. denuo ss. ἀφροδισίων C[1]

τας ἐγκρατείᾳ τὸν θεόν, ἢ ψευδολογίας πάλιν ἀπέχεσθαι
χρόνον ὡρισμένον, αὐτοῖς προσέχοντας πῶς ἀληθεύσομεν
C *ἔν τε παιδιᾷ καὶ μετὰ σπουδῆς ἁπάσης· εἶτα ταύταις τὴν*
ἐμαυτοῦ παρέβαλλον εὐχὴν ὡς οὐχ ἧττον θεοφιλῆ καὶ
ἱεράν, ἡμέρας πρῶτον ὀλίγας ἀοργήτους οἷον ἀμεθύστους
καὶ ἀοίνους διαγαγεῖν, ὥσπερ νηφάλια καὶ μελίσπονδα
θύοντα, εἶτα μῆν' ἕνα καὶ δύο, καὶ πειρώμενος ἐμαυτοῦ
κατὰ μικρὸν οὕτως τῷ χρόνῳ προύβαινον εἰς τὸ πρόσθεν
τῆς ἀνεξικακίας, ἐγκρατῶς προσέχων καὶ διαφυλάττων
μετ' εὐφημίας ἵλεω καὶ ἀμήνιτον ἐμαυτόν, ἁγνεύοντα καὶ
λόγων πονηρῶν καὶ πράξεων ἀτόπων καὶ πάθους ἐφ'
ἡδονῇ μικρᾷ καὶ ἀχαρίστῳ ταραχάς τε μεγάλας καὶ
μεταμέλειαν αἰσχίστην φέροντος. ὅθεν, οἶμαι, καὶ θεοῦ
D *τι συλλαμβάνοντος, ἐσαφήνιζεν ἡ πεῖρα τὴν κρίσιν ἐκείνην,*
ὅτι τὸ ἵλεων τοῦτο καὶ πρᾷον καὶ φιλάνθρωπον οὐδενὶ
τῶν συνόντων εὐμενές ἐστιν οὕτω καὶ φίλον καὶ ἄλυπον ὡς
αὐτοῖς τοῖς ἔχουσιν.

---

1 *ἀποσχέσθαι* Da 2 *ἀληθεύσαιμεν* G 3 *τε* Δ *γε* Θ 4 *παρέβαλον* CGX suppl. MJRh *εὐχὴν* Wy. *ψυχὴν* Ω (-ῆς N[2]) 5 *ἱερὰς* vel *ἱερᾶς* Ω corr. Re. *ὀλίγας* om. G, post *ἀοργ.* hab. Π 6 *διάγειν* C[1] post *διαγαγεῖν* add. *ἔγνων* Δ 7 *θύων* DNb *μῆν' ἕνα* Herw. *μῆνα* Ω *καὶ*[2] CGv, ante *τῷ* pon. Rh om. Θ 8 *πρόσθε* Yh 10 *ἵλεων* VX suppl. Π(ν ss. α[1]) *ἑαυτὸν* Θ 14 *τι* om. VX suppl. Π(eras. in α) 15 *ἵλεων* G(*ἵλεω*ν [1])YM[3]ΠVX suppl. *τῷ ἵλεῳ* N 16 prius *καὶ* om. Θ alt. NRh

30.

ΠΕΡΙ ΕΥΘΥΜΙΑΣ E

(Plan. 11)

Πλούταρχος Πακκίῳ εὖ πράττειν.

Ὀψέ σου τὴν ἐπιστολὴν ἐκομισάμην, ἐν ᾗ παρεκάλεις περὶ εὐθυμίας σοί τι γραφῆναι καὶ περὶ τῶν ἐν Τιμαίῳ δεομένων ἐπιμελεστέρας ἐξηγήσεως. ἅμα δέ πως τὸν ἑταῖρον ἡμῶν Ἔρωτα κατελάμβανεν αἰτία τοῦ πλεῖν εὐθὺς εἰς Ῥώμην, παρὰ Φουνδάνου τοῦ κρατίστου γράμματα δεδεγμένον, οἷος ἐκεῖνος, ἐπιταχύνοντα. μήτε δὲ χρόνον ἔχων, ὡς προῃρούμην, γενέσθαι πρὸς οἷς ἐβούλου F *μήθ' ὑπομένων κεναῖς παντάπασι τὸν ἄνδρα χερσὶν ὀφθῆναί σοι παρ' ἡμῶν ἀφιγμένον, ἀνελεξάμην περὶ εὐθυμίας ἐκ τῶν ὑπομνημάτων ὧν ἐμαυτῷ πεποιημένος ἐτύγχανον, ἡγούμενος καὶ σὲ τὸν λόγον τοῦτον οὐκ ἀκροάσεως ἕνεκα*

Libellus Paccio homini nobili Romano magistratum gerenti missus veraeque epistolae instar haud pauca huic ipsi scripta continens. *Περὶ εὐθυμίης* egerunt inprimis Democritus et Panaetius Stoicus Democritea et Epicurea non aspernatus, cuius libellum a Plutarcho adhibitum esse vix iure olim negavi. — Plutarchi ipsius libello Christiani usi sunt, velut Basilius in sermone *περὶ εὐχαριστίας* et sequenti (PGr. 31 p. 25sqq.) et Joh. Chrysostomus cf. Pohlenz, Ztschr. f. wiss. Theol. 1905, 72sqq. — De Fundano et Erote cf. de coh. ira 1.

Hirzel, Herm. 14, 358. Heinze, Mus. Rh. 45, 497. Pohlenz, Herm. 40, 275. Siefert, Plutarchs Schrift *περὶ εὐθυμίας*, Progr. Pforta 1908.

Lampr. 95. Codd.: L (deest usque ad 9 *Ῥώμην*; 192, 16 *ἐλύπει* — 193, 23 *δὲ*; 197, 9 *-κίαν* — 198, 12 *διάνοι-*; 200, 16 *-λάος* — 201, 18 *ἀνηγορεύθη*; 204, 7 *Ζεύς* — 205, 11 *ἀλλ'*; 212, 19 *-δίας* — 213, 23 *δέ*; 216, 18 *ἀδεῶς* — 217, 23 *ἀπο-*; 220, 18 *πάθεσι* — extr.) CGWX(*v*)(V)JKYNM*α*ADRShiZab. nonnumquam allati nvwsy

Γ = LCGWX*v*J¹K *Σ* = DRShi *Θ* = Zab *Δ* = D*Θ*

---

11 *προηγούμην* LC¹WXJYMR(S¹?)h 13/14 *ἀνελ.* — *ὑπομνημάτων* X¹ in mg.

465 *θηρωμένης καλλιγραφίαν | ἀλλὰ χρείας βοηθητικῆς ἐπιζητεῖν καὶ συνηδόμενος, ὅτι καὶ φιλίας ἔχων ἡγεμονικὰς καὶ δόξαν οὐδενὸς ἐλάττονα τῶν ἐν ἀγορᾷ λεγόντων τὸ τοῦ τραγικοῦ Μέροπος οὐ πέπονθας, οὐδ' ὡς ἐκεῖνον* (Eurip. fr. 778) *'εὐδαιμονίζων σ' ὄχλος ἐξέπληξε' τῶν φυσικῶν παθῶν, ἀλλὰ πολλάκις ἀκηκοὼς μνημονεύεις ὡς οὔτε ποδάγρας ἀπαλλάττει κάλτιος οὔτε δακτύλιος πολυτελὴς παρωνυχίας οὐδὲ διάδημα κεφαλαλγίας. πόθεν γε δὴ πρὸς ἀλυπίαν ψυχῆς καὶ βίον ἀκύμονα χρημάτων ὄφελος ἢ δόξης ἢ δυνάμεως ἐν αὐλαῖς, ἂν μὴ τὸ χρώμενον*
B *εὐχάριστον ᾖ τοῖς ἔχουσι καὶ τὸ τῶν ἀπόντων μὴ δεόμενον ἀεὶ παρακολουθῇ; τί δὲ τοῦτ' ἐστὶν ἄλλο ἢ λόγος εἰθισμένος καὶ μεμελετηκὼς τοῦ παθητικοῦ καὶ ἀλόγου τῆς ψυχῆς ἐξισταμένου πολλάκις ἐπιλαμβάνεσθαι ταχὺ καὶ μὴ περιορᾶν ἀπορρέον καὶ καταφερόμενον ἀπὸ τῶν παρόντων; ὥσπερ οὖν ὁ Ξενοφῶν* (Cyr. I 6, 3) *παρήνει τῶν θεῶν εὐτυχοῦντας μάλιστα μεμνῆσθαι καὶ τιμᾶν, ὅπως, ὅταν ἐν χρείᾳ γενώμεθα, θαρροῦντες αὐτοὺς παρακαλῶμεν ὡς εὐμενεῖς ὄντας ἤδη καὶ φίλους, οὕτω καὶ τῶν λόγων, ὅσοι πρὸς τὰ πάθη βοηθοῦσι, δεῖ πρὸ τῶν παθῶν ἐπιμελεῖσθαι τοὺς νοῦν ἔχοντας, ἵν' ἐκ πολλοῦ παρεσκευασμένοι*
C *μᾶλλον ὠφελῶσιν. ὡς γὰρ οἱ χαλεποὶ κύνες πρὸς πᾶσαν ἐκταραττόμενοι βοὴν ὑπὸ μόνης καταπραΰνονται τῆς συνήθους, οὕτω καὶ τὰ πάθη τὰ τῆς ψυχῆς διαγριαινόμενα*

---

22 imit. Basilius PGr. 31 p. 88

---

1 *βοηθητικῆς*] *βιωτικῆς* Lobeck Phryn. p. 355, sed cf. 20, de exil. init. et *ἰατρεία βοηθητική* Divis. Arist. p. 9 M 5 *σ'* Po. *ὁ* *Ω* [*ὁ*] *ὁ. ἐξ.* ⟨*σε*⟩ Meineke *ἐξέπληττε* $α^{rubr.}$ $ε^1$*Π* 5/6 *τῶν φ. παθ.* del. Ha. 7 *κάλτιος* Xy. *καλτίκιος* $Cv^{2mg.}$ $VY^{1mg.}$ *ΜΠ*D^2 (*γρά. καλτίκιος εἶδος ὑποδήματος*)S^2*Θ* *κατρίκιος* *O* (cf. GGA 1918, 335; fuit olim *κάλτιος* with *πατρίκιος* written above) 10 *ἢ* *Π*^{2}(in A ss.^{1})*Θ* om. *O*(α$A^{a.c.}$ ε) an *εὐχάριστον* ⟨*ὂν*⟩? 11 *εὐχαρίστως* (sine *ἢ*) Jannot *τὸ* om. *Δ*J 15 *ὑπὸ* ΜΠΔ sed obvers.: *qui semper avet quod abest praesentia temnit* (Lucr. III 957) cf. 198, 8 sqq. 200, 12 sqq.

καταπαῦσαι ῥᾳδίως οὐκ ἔστιν, ἂν μὴ λόγοι παρόντες οἰκεῖοι καὶ συνήθεις ἐπιλαμβάνωνται τῶν ταραττομένων.

2. Ὁ μὲν οὖν εἰπὼν (Democrit. B 3) ὅτι ʽδεῖ τὸν εὐθυμεῖσθαι μέλλοντα μὴ πολλὰ πρήσσειν μήτε ἰδίῃ μήτε ξυνῇ, πρῶτον μὲν ἡμῖν πολυτελῆ τὴν εὐθυμίαν καθίστησι, γινομένην ὤνιον ἀπραξίας· οἷον ἀρρώστῳ παραινῶν ἑκάστῳ (Eurip. Or. 258)

ʽμέν᾽, ὦ ταλαίπωρ᾽, ἀτρέμα σοῖς ἐν δεμνίοις.᾽

καίτοι κακὸν μὲν ἀναισθησία σώματι φάρμακον ἀπονίας, οὐδὲν δὲ βελτίων ψυχῆς ἰατρὸς ὁ ῥᾳθυμίᾳ καὶ μαλακίᾳ καὶ D προδοσίᾳ φίλων καὶ οἰκείων καὶ πατρίδος ἐξαιρῶν τὸ ταραχῶδες αὐτῆς καὶ λυπηρόν. ἔπειτα καὶ ψεῦδός ἐστι τὸ εὐθυμεῖν τοὺς μὴ πολλὰ πράσσοντας. ἔδει γὰρ εὐθυμοτέρας εἶναι γυναῖκας ἀνδρῶν οἰκουρίᾳ τὰ πολλὰ συνούσας· νυνὶ δ᾽ ὁ μὲν βορέας

ʽδιὰ παρθενικῆς ἁπαλόχροος οὐ διάησιν᾽

ὥς φησιν Ἡσίοδος (OD 519), λῦπαι δὲ καὶ ταραχαὶ καὶ κακοθυμίαι διὰ ζηλοτυπίας καὶ δεισιδαιμονίας καὶ φιλοτιμίας καὶ κενῶν δοξῶν, ὅσας οὐκ ἂν εἴποι τις, εἰς τὴν γυναικωνῖτιν ὑπορρέουσιν· ὁ δὲ Λαέρτης εἴκοσιν ἔτη καθ᾽ αὑτὸν ἐν ἀγρῷ διαιτώμενος ʽγρηὶ σὺν ἀμφιπόλῳ, ἥ οἱ E βρῶσίν τε πόσιν τε παρτίθει᾽ (α 191), τὴν μὲν πατρίδα καὶ τὸν οἶκον καὶ τὴν βασιλείαν ἔφυγε, τὴν δὲ λύπην μετ᾽ ἀπραξίας καὶ κατηφείας ἀεὶ συνοικοῦσαν εἶχεν. ἐνίους δὲ

3—12 λυπηρόν Stob. III 651, 28 H. 8 cf. 501 c 788 f 1126 a 9 sqq. cf. 135 b 16 cf. 516 f

---

2 -νονται GVab 4 εὐθυμεῖσθαι Γ(exc. J)S[2] Stob. (cf. Democr. ap. Stob. V 907, 17 Favorin. ib. 778, 9) εὐθυμεῖν (ut postea Plut. ipse) O μή] μήτε C[2]WXM[2]ΠZ ἰδίᾳ Jhab Stob. 8 ἀτρέμας LC[2]G[1] ut vid. WJNS Stob. (cf. ad 501 c) 9 ἀναισθησία — ἀπονίας w[2] Stob. ἀναισθησίας — ἀπονία Ω ἀπονοία NV (-οίας Stob. MA) 10 βελτίω Stob. ὁ Δ Stob. om. O 11 (cf. 191, 15) ἐξαίρων Ω Stob. 12 τὸ ψ. G 16 διάεισιν G[1] ut vid. W 18 φιλοκοσμίας WS[2] 19 καὶ om. LC[1] 21 σὺν ἀμφ. γρ. LC 22 παρτίθει W παρετίθει O

καὶ τὸ μὴ πράσσειν αὐτὸ πολλάκις εἰς ἀθυμίαν καθίστησιν, ὡς τοῦτον (A 488)·

'αὐτὰρ ὁ μήνιε νηυσὶ παρήμενος ὠκυπόροισι
διογενὴς Πηλέως υἱός, πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
οὔτε ποτ' εἰς ἀγορὴν πωλέσκετο κυδιάνειραν,
οὔτε ποτ' ἐς πόλεμον, ἀλλὰ φθινύθεσκε φίλον κῆρ
αὖθι μένων, ποθέεσκε δ' ἀυτήν τε πτόλεμόν τε·'

F *καὶ λέγει περιπαθῶν ἐπὶ τούτῳ καὶ ἀσχάλλων αὐτός* (Σ 104)

'ἀλλ' ἧμαι παρὰ νηυσὶν ἐτώσιον ἄχθος ἀρούρης.'

ὅθεν οὐδ' Ἐπίκουρος (fr. 555) *οἴεται δεῖν ἡσυχάζειν, ἀλλὰ τῇ φύσει χρῆσθαι πολιτευομένους καὶ πράσσοντας τὰ κοινὰ τοὺς φιλοτίμους καὶ φιλοδόξους, ὡς μᾶλλον ὑπ'*
466 *ἀπραγμοσύνης | ταράττεσθαι καὶ κακοῦσθαι πεφυκότας, ἂν ὧν ὀρέγονται μὴ τυγχάνωσιν. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ἄτοπος οὐ τοὺς δυναμένους τὰ κοινὰ πράσσειν προτρεπόμενος ἀλλὰ τοὺς ἡσυχίαν ἄγειν μὴ δυναμένους· δεῖ δὲ μὴ πλήθει μηδ' ὀλιγότητι πραγμάτων, ἀλλὰ τῷ καλῷ καὶ τῷ αἰσχρῷ τὸ εὔθυμον ὁρίζειν καὶ τὸ δύσθυμον· τῶν γὰρ καλῶν ἡ παράλειψις οὐχ ἧττον ἢ τῶν φαύλων ἡ πρᾶξις ἀνιαρόν ἐστι καὶ ταραχῶδες, ὡς εἴρηται.*

3. *Τοὺς μὲν γὰρ ἀφωρισμένως ἕνα βίον ἄλυπον νομίζοντας, ὡς ἔνιοι τὸν τῶν γεωργῶν ἢ τὸν τῶν ἠιθέων ἢ τὸν τῶν βασιλέων, ἱκανῶς ὁ Μένανδρος ὑπομιμνήσκει λέγων* (fr. 281)

11—21 *ταραχῶδες* Stob. III 652, 9 H.

---

1 *μὴ* om. G^1 4 *πηλέος* G^2D 5 add. N^2 in mg. 6 *εἰς* LXDΠ 7 *πόλεμον* LGJYNΠDΘ 8 *καὶ*[1] om. LC^1 15 *-γωνται* WJNMΠSh Stob. 20 *φαύλων*] *βλαβερῶν* Stob. 21 *ὡς εἴρηται* (non exscripsit Stob.) sc. Democrito, cuius terminos *ἀν.* et *ταραχ.* Pl. excipit 23 *τὸν*[1]] *τὸ* X^1*ν τῶν* C 24 *τὸν τῶν*] *τῶν* Γ exc. W qui *τὸν*

'ᾤμην ἐγὼ τοὺς πλουσίους, ὦ Φανία, B
οἷς μὴ τὸ δανείζεσθαι πρόσεστιν, οὐ στένειν
τὰς νύκτας οὐδὲ στρεφομένους ἄνω κάτω
'οἴμοι' λέγειν, ἡδὺν δὲ καὶ πρᾶόν τινα
ὕπνον καθεύδειν'

εἶτα προσδιελθὼν ὡς καὶ τοὺς πλουσίους ὁρᾷ ταὐτὰ πάσχοντας τοῖς πένησιν

'ἆρ' ἐστί' φησί 'συγγενές τι λύπη καὶ βίος;
τρυφερῷ βίῳ σύνεστιν, ἐνδόξῳ βίῳ
πάρεστιν, ἀπόρῳ συγκαταγηράσκει βίῳ.'

ἀλλ' ὥσπερ οἱ δειλοὶ καὶ ναυτιῶντες ἐν τῷ πλεῖν, εἶτα ῥᾷον οἰόμενοι διάξειν, ἐὰν εἰς γαῦλον ἐξ ἀκάτου καὶ πάλιν ἐὰν εἰς τριήρη μεταβῶσιν, οὐδὲν περαίνουσι τὴν χολὴν C καὶ τὴν δειλίαν συμμεταφέροντες αὐτοῖς, οὕτως αἱ τῶν βίων ἀντιμεταλήψεις οὐκ ἐξαιροῦσι τῆς ψυχῆς τὰ λυποῦντα καὶ ταράττοντα· ταῦτα δ' ἐστὶν ἀπειρία πραγμάτων, ἀλογιστία, τὸ μὴ δύνασθαι μηδ' ἐπίστασθαι χρῆσθαι τοῖς παροῦσιν ὀρθῶς. ταῦτα καὶ πλουσίους χειμάζει καὶ πένητας, ταῦτα καὶ γεγαμηκότας ἀνιᾷ καὶ ἀγάμους· διὰ ταῦτα φεύγουσι τὴν ἀγορὰν εἶτα τὴν ἡσυχίαν οὐ φέρουσι, διὰ ταῦτα προαγωγὰς ἐν αὐλαῖς διώκουσι καὶ παρελθόντες εὐθὺς βαρύνονται.

'δυσάρεστον οἱ νοσοῦντες ἀπορίας ὕπο' (Eur. Or. 232)·

11 imit. Basil. ep. 2 (PGr. 32 p. 71) 11 — 192, 10 βίον Stob. III 249, 1

2 μὴ τὸ] μήτε Γ(L incert.) 3 καίτω N^1 καὶ κάτω C(L inc.)VJ 4 δέ τινα καὶ πρᾶον G(τινα post πρ. eras.)Θ 6 προσδιελθὼν WX προσ///ελθὼν G προδιελθὼν LC^1 διελθὼν DJ προσελθὼν O (προσελθ. $Y^{corr.}$) ὁρᾷ G^1WX (ὁρῶ Men.) ἑώρα O 9 σύνεστιν — 10 βίῳ om. G^1 10 om. totum Y 11/12 εἶτα ῥᾷον] ἀνομοιότερον Stob. unde ἀπονώτερον ci. Hense (κἀκεῖθεν μεταβαίνοντες Basil.) 12 γαυλὸν fere O (υλ in ras. 4 lit. G) cf. Eustath. Od. 1626, 7 14 συμφέροντες G^1 αὐτοὺς W 15 ἐξαίρουσι Ω Stob. 16/17 ἀπειρίας πρ. καὶ ἀλογιστίας Stob. 20 διὰ — 21 φέρουσι om. γ Stob. 22 εὐθὺς om. Wb

καὶ γὰρ ἡ γυνὴ λυπεῖ καὶ τὸν ἰατρὸν αἰτιῶνται καὶ δυσχεραίνουσι τὸ κλινίδιον,

D 'φίλων δ' ὅ τ' ἐλθὼν λυπρὸς ὅ τ' ἀπιὼν βαρύς'

ὡς ὁ Ἴων φησίν (fr. 56 N.). εἶτα τῆς νόσου διαλυθείσης καὶ κράσεως ἑτέρας ἐγγενομένης ἦλθεν ἡ ὑγίεια φίλα πάντα ποιοῦσα καὶ προσηνῆ. ὁ γὰρ ἐχθὲς ᾠὰ καὶ ἀμύλια καὶ σητάνειον ἄρτον διαπτύων τήμερον αὐτόπυρον ἐπ' ἐλαίαις ἢ καρδαμίδι σιτεῖται προσφιλῶς καὶ προθύμως.

4. Τοιαύτην ὁ λογισμὸς εὐκολίαν καὶ μεταβολὴν ἐγγενόμενος ποιεῖ πρὸς ἕκαστον βίον. Ἀλέξανδρος Ἀναξάρχου (Vors. 59 A 11) περὶ κόσμων ἀπειρίας ἀκούων ἐδάκρυε, καὶ τῶν φίλων ἐρωτώντων ὅ τι πέπονθεν, 'οὐκ ἄξιον' ἔφη 'δακρύειν, εἰ κόσμων ὄντων ἀπείρων ἑνὸς οὐδέπω
E κύριοι γεγόναμεν;' Κράτης δὲ πήραν ἔχων καὶ τριβώνιον παίζων καὶ γελῶν ὥσπερ ἐν ἑορτῇ τῷ βίῳ διετέλεσε. καὶ μὴν καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα τὸ πολλῶν βασιλεύειν ἐλύπει (*K* 88)

'γνώσεαι Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα, τὸν περὶ πάντων Ζεὺς
ἐνέηκε πόνοισι διαμπερές·'

Διογένης δὲ πωλούμενος ἔσκωπτε τὸν κήρυκα κατακείμενος· ἀναστῆναι δ' οὐκ ἐβούλετο κελεύοντος, ἀλλὰ παίζων καὶ καταγελῶν ἔλεγεν 'εἰ δ' ἰχθῦν ἐπίπρασκες, —;' καὶ Σωκράτης μὲν ἐν δεσμωτηρίῳ φιλοσοφῶν διελέγετο τοῖς ἑταίροις, ὁ δὲ Φαέθων ἀναβὰς εἰς τὸν οὐρανὸν ἔκλαιεν, εἰ

---

4 sqq. cf. 101 c 23 cf. 607 f

---

1 δυσχεραίνουσι] δυσχεραίνει πρὸς Stob. 2 κλιδόνιον LC 3 λυπηρὸς Ω Stob. corr. Grotius 5 γενομένης Ω ἐγγιγνομένης Stob. corr. Meineke (cf. ἐγγενομένου 101 d) ὑγίεια VJStob.A ὑγεῖα XY ὑγεία O 6 χθὲς D[corr.] SΠΘVStob. 7 σητάνιον JDS σιτάνειον LWυVh σίτινον Stob. ἀρτόπυρον Stob. ἐλαίας υVA 8 ἢ καὶ κ. Σ κάρδαμον ἐσθίει Stob. προσφιλῶς Δ om. O Stob. 10 ποιεῖ Stob. μεταποιεῖ Ω ἕκαστον] τὸν Stob. 14 τριβώνιον GS[2] τρίβωνα O 15 ὡς G τὸν βίον WMΠΔ

μηδεὶς αὐτῷ τοὺς τοῦ πατρὸς ἵππους καὶ τὰ ἅρματα παραδίδωσιν. ὥσπερ οὖν τὸ ὑπόδημα τῷ ποδὶ συνδιαστρέφεται καὶ οὐ τοὐναντίον, οὕτω τοὺς βίους αἱ διαθέσεις συνεξομοιοῦσιν αὑταῖς. οὐ γὰρ ἡ συνήθεια ποιεῖ τοῖς ἑλομένοις τὸν ἄριστον βίον ἡδὺν ὥς τις εἶπεν, ἀλλὰ τὸ φρονεῖν ἅμα τὸν αὐτὸν βίον ποιεῖ καὶ ἄριστον καὶ ἥδιστον. | διὸ τὴν πηγὴν τῆς εὐθυμίας ἐν αὐτοῖς οὖσαν ἡμῖν ἐκκαθαίρωμεν, ἵνα καὶ τὰ ἐκτὸς ὡς οἰκεῖα καὶ φίλια μὴ χαλεπῶς χρωμένοις συμφέρηται· F 467

'τοῖς πράγμασιν γὰρ οὐχὶ θυμοῦσθαι χρεών·
μέλει γὰρ αὐτοῖς οὐδέν· ἀλλ' οὑντυγχάνων
τὰ πράγματ' ὀρθῶς ἂν τιθῇ, πράξει καλῶς'
(Eurip. Bell. fr. 287).

5. *Κυβείᾳ γὰρ ὁ Πλάτων* (Resp. 604 c) *τὸν βίον ἀπείκασεν, ἐν ᾧ καὶ βάλλειν δεῖ τὰ πρόσφορα, καὶ βαλόντα χρῆσθαι καλῶς τοῖς πεσοῦσι. τούτων δὲ τὸ μὲν βάλλειν οὐκ ἐφ' ἡμῖν, τὸ δὲ προσηκόντως δέχεσθαι τὰ γινόμενα παρὰ τῆς τύχης καὶ νέμειν ἑκάστῳ τόπον, ἐν ᾧ καὶ τὸ οἰκεῖον ὠφελήσει μάλιστα καὶ τὸ ἀβούλητον ἥκιστα λυπήσει τοὺς ἐπιτυγχάνοντας, ἡμέτερον ἔργον ἐστίν, ἂν εὖ φρονῶμεν. τοὺς μὲν γὰρ ἀτέχνους καὶ ἀνοήτους περὶ τὸν βίον, ὥσπερ τοὺς νοσώδεις τοῖς σώμασι μήτε καῦμα φέρειν μήτε κρύος δυναμένους, ἐξίστησι μὲν εὐτυχία συστέλλει δὲ δυστυχία, ταράττονται δ' ὑπ' ἀμφοτέρων, μᾶλλον δ' ὑφ'* B

5 cf. 602 b (παράγγελμα τῶν Πυθαγορείων) 123 c 47 b
10 cf. de v. et poesi Hom. 153 14 Cons. Apoll. 112 f

1 τὸ ἅρμα Duebn. sed cf. Eur. fr. 771 Plato Legg. 899 a al. (τὰ om. nSi) 3 ἐξομ. G 5 σωφρονεῖν Θ 6 ποιεῖ om. Π τὴν — 7 ἡμῖν om. X 8 ἐντὸς D φίλα Y(M?)J 11 μέλλει G¹XYNVRh(Stob. S) ὁ τυγχ Ω ut v. et poes. Hom. 153 οὗν τυγχ. Stob. III 986, 10 350, 3 corr. Valckenaer 12 ἂν] ἣν Stob πράσσει v. et poes. Hom. Stob. 16 βαλλεῖν J βαλεῖν O 17 sic Δ προσήκειν O ⟨ὡς⟩ προσήκει Schw. διδόμενα Δ non male, cf. Hipparchum Stob. III p. 981, 20 sqq. 24 δ' om. X

αὐτῶν ἐν ἀμφοτέροις καὶ οὐχ ἧττον ἐν τοῖς λεγομένοις ἀγαθοῖς. Θεόδωρος μὲν γὰρ ὁ κληθεὶς ἄθεος ἔλεγε τῇ δεξιᾷ τοὺς λόγους ὀρέγοντος αὐτοῦ τῇ ἀριστερᾷ δέχεσθαι τοὺς ἀκροωμένους, οἱ δ' ἀπαίδευτοι πολλάκις τὴν τύχην
C *δεξιὰν παρισταμένην ἐπαριστέρως μεταλαμβάνοντες ἀσχημονοῦσιν. οἱ δὲ φρόνιμοι, καθάπερ ταῖς μελίτταις μέλι φέρει τὸ δριμύτατον καὶ ξηρότατον ὁ θύμος, οὕτως ἀπὸ τῶν δυσχερεστάτων πολλάκις πραγμάτων οἰκεῖόν τι καὶ χρήσιμον αὐτοῖς λαμβάνουσι.*

6. *Τοῦτ' οὖν δεῖ πρῶτον ἀσκεῖν καὶ μελετᾶν, ὥσπερ ὁ τῆς κυνὸς ἁμαρτὼν τῷ λίθῳ καὶ τὴν μητρυιὰν πατάξας 'οὐδ' οὕτως' ἔφη 'κακῶς·' ἔξεστι γὰρ μεθιστάναι τὴν τύχην ἐκ τῶν ἀβουλήτων. ἐφυγαδεύθη Διογένης· 'οὐδ' οὕτως κακῶς'· ἤρξατο γὰρ φιλοσοφεῖν μετὰ τὴν φυγήν.*
D *Ζήνωνι τῷ Κιτιεῖ μία ναῦς περιῆν φορτηγός· πυθόμενος δὲ ταύτην αὐτόφορτον ἀπολωλέναι συγκλυσθεῖσαν 'εὖγ'' εἶπεν* (fr. 277) *'ὦ τύχη ποιεῖς, εἰς τὸν τρίβωνα καὶ τὴν στοὰν συνελαύνουσ' ἡμᾶς.' τί οὖν κωλύει μιμεῖσθαι τούτους; ἀρχὴν παραγγέλλων διήμαρτες; ἐν ἀγρῷ διάξεις ἐπιμελόμενος τῶν ἰδίων. ἀλλὰ φιλίαν μνώμενος ἡγεμόνος ἀπώσθης; ἀκινδύνως καὶ ἀπραγμόνως βιώσῃ. πάλιν ἐν πράγμασιν ἀσχολίας ἔχουσι καὶ φροντίδας γέγονας;*

---

2 cf. 5 a   6 cf. 32 e 41 f. Hinc pendet Porph. abst. IV 20 (264, 8 N.)   11 cf. 147 c   10 cf. 87 a 603 d Sen. tranq. 14, 2

---

4 *τ. τυχ. πολλάκις δεξιᾶ* LC   5 *ἐπαριστερῶς* G(sed -*ῶς* in r., ft. ex *ᾶι*)XY(ex -*έρως*)V *ἐπ' ἀριστερᾶι* JK   *μεταλαμβάνοντες* *Γ*M[2]*Π* cf. v. Arat. 23 *λαμβ.* *O*   6 *μέλι* ante *φέρει* GW, post *δριμ.* RS[1], post *φέρει* *O*, cf. Porphyr.: *ταῖς μελίτταις τὸ καλὸν μέλι φασὶ φέρειν τὸ ξηρότατον καὶ δριμύτατον* ⟨*τὸν?*⟩ *θύμον*, sec. quem vel ⟨*τὸ καλὸν*⟩ vel ⟨*τὸ γλυκύτατον*⟩ *μ.* (cf. 32 e) suppl. videtur   10 *ὡς* G   11 *μητρυάν* L ut vid. (non C)GWX(Y[1]?) ft. recte   14 *γὰρ* om. ab*α*[1]   16 *ἀπόφορτον* XW (*υτ* in r. *α*) *συγκλεισθεῖσαν* VYNM(corr. *α*[1])R[1]S[1]h   19 *παραγγέλλων* Re. *παραλαβὼν* LC*υ*[1 ms.] S[2] *τινὰ τελῶν* *O*   21 *βιώσεις* *Θ*

'οὐδὲ θερμὸν ὕδωρ τόσον γε τεύξει μαλθακὰ γυῖα'

κατὰ Πίνδαρον (Nem. 4, 4), *ὡς δόξα ποιεῖ καὶ τὸ τιμᾶσθαι μετά τινος δυνάμεως 'πόνον ἡδὺν κάματόν τ' εὐκάματον'* (Eur. Bacch. 66). *ἀλλά τις ἀπήντηκεν ἐκ διαβολῆς ἢ φθό-* E *νου δυσημερία καὶ σκορακισμός; ἐπὶ τὰς Μούσας οὔριον τὸ πνεῦμα καὶ τὴν Ἀκαδήμειαν, ὥσπερ Πλάτωνι χειμασθέντι περὶ τὴν Διονυσίου φιλίαν.*

Διὸ καὶ τοῦτο πρὸς εὐθυμίαν μέγα, τὸ τοὺς ἐνδόξους ἀποθεωρεῖν, εἰ μηδὲν ὑπὸ τῶν αὐτῶν πεπόνθασιν. οἷον ἀπαιδία τὸ λυποῦν ἐστι; τοὺς Ῥωμαίων ὅρα βασιλεῖς, ὧν οὐδεὶς υἱῷ τὴν ἀρχὴν ἀπέλιπε. πενίᾳ δυσφορεῖς παρούσῃ; καὶ τίς ἂν ἐβούλου μᾶλλον εἶναι Βοιωτῶν ἢ Ἐπαμεινώνδας; τίς δὲ Ῥωμαίων ἢ Φαβρίκιος; 'ἀλλὰ διέφθαρταί μου τὸ γύναιον.' οὐκ ἀνέγνωκας οὖν τὸ ἐπίγραμμα τὸ ἐν Δελφοῖς

'ὑγρᾶς καὶ τραφερᾶς βασιλεὺς Ἆγίς μ' ἀνέθηκεν,' F

οὐδ' ἀκήκοας, ὅτι τούτου τὴν γυναῖκα Τιμαίαν Ἀλκιβιάδης διέφθειρε, καὶ τὸ γεννηθὲν Ἀλκιβιάδην ἐκάλει ψιθυρίζουσα πρὸς τὰς θεραπαινίδας; ἀλλὰ τοῦτ' Ἆγιν οὐκ ἐκώλυσεν ἐνδοξότατον Ἑλλήνων εἶναι καὶ μέγιστον· ὥσπερ οὐδὲ Στίλπωνα τῶν κατ' αὐτὸν φιλοσόφων | ἱλαρώτατα 468 *ζῆν ἀκόλαστος οὖσ' ἡ θυγάτηρ· ἀλλὰ καὶ Μητροκλέους ὀνειδίσαντος 'ἐμὸν οὖν' ἔφη 'ἁμάρτημα τοῦτ' ἐστὶν ἢ ἐκείνης;' εἰπόντος δὲ τοῦ Μητροκλέους 'ἐκείνης μὲν ἁμάρτημα σὸν δ' ἀτύχημα' 'πῶς λέγεις;' εἶπεν 'οὐχὶ τὰ ἁμαρτήματα καὶ διαπτώματ' ἐστί;' 'πάνυ μὲν οὖν' ἔφη.*

---

8 cf. 758 c 794 b comm. in Hes. 477   16 v. Alc. 23

---

1 *οὐ* G^1 *τόσον γε* vel *τοσόν γε* *Γ* *τόσονδε γε* V *τοσόνδε* *O*   *τεύξει* G^4WRSn *τέγξει* (*λέγξει* L) *O* *θέλγει* C^2 *γυῖα* GX   4 *ἀπήντησεν* D   8 *ἐπιθ.* G^4 9 *τῶν αὐτῶν* s. l. add. G^1 10 *ὅρα τοὺς τῶν ρ. β.* *Θ*   12 *εἶναι μᾶλλον* *Π*(non M)   *βιωτῶν* JNM^1 *ἐπαμιν.* pauci   13 *σου* JM^2*ΠΘ* *σοι* D   15 *τρυφερᾶς* G^1WXVJ(non K)Rh*Θ*   *μ' ἄγις* LC *μ' ἄγις μ'* J^1K ac ft. h^1 17 *ψιθυρίζον* LC^1 20 *ἱλαρότατα* XS*Θ*   25 *ἔφη*] *εἶπε* *Σ*

'τὰ δὲ διαπτώματ' οὐχ ὧν διαπτώματα, καὶ ἀποτεύγματα;' συνωμολόγησεν ὁ Μητροκλῆς.'τὰ δ' ἀποτεύγματ' οὐχ ὧν ἀποτεύγματ', ἀτυχήματα;' πρᾴῳ λόγῳ καὶ φιλοσόφῳ κενὸν ἀποδείξας ὕλαγμα τὴν τοῦ κυνικοῦ βλασφημίαν.

B 7. Τοὺς δὲ πολλοὺς οὐ μόνον τὰ τῶν φίλων καὶ οἰκείων ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ἐχθρῶν ἀνιᾷ καὶ παροξύνει κακά. βλασφημίαι γὰρ καὶ ὀργαὶ καὶ φθόνοι καὶ κακοήθειαι καὶ ζηλοτυπίαι μετὰ δυσμενείας αὐτῶν μέν εἰσι τῶν ἐχόντων κῆρες, ἐνοχλοῦσι δὲ καὶ παροξύνουσι τοὺς ἀνοήτους· ὥσπερ ἀμέλει καὶ γειτόνων ἀκραχολίαι καὶ συνήθων δυσκολίαι καὶ τῶν περὶ τὰς πράξεις ὑπουργῶν μοχθηρίαι τινές. ὑφ' ὧν οὐχ ἥκιστά μοι δοκεῖς καὶ αὐτὸς ἐπιταραττόμενος, ὥσπερ οἱ Σοφοκλέους ἰατροί (fr. 770) 'πικρὰν χολὴν κλύζουσι φαρμάκῳ πικρῷ,' οὕτως ἀντιχαλεπαίνειν καὶ συνεκπικραίνεσθαι τοῖς ἐκείνων πάθεσι καὶ C νοσήμασιν, οὐκ εὐλόγως. ἃ γὰρ πράττεις πράγματα πεπιστευμένος, οὐχ ἁπλοῖς ἤθεσιν οὐδὲ χρηστοῖς ὥσπερ εὐφυέσιν ὀργάνοις ἀλλὰ καρχάροις τὰ πολλὰ καὶ σκολιοῖς διακονεῖται. τὸ μὲν οὖν ἀπευθύνειν ταῦτα μὴ νόμιζε σὸν ἔργον εἶναι μηδ' ἄλλως ῥᾴδιον· ἂν δ' ὡς τοιούτοις αὐτοῖς πεφυκόσι χρώμενος, ὥσπερ ἰατρὸς ὀδοντάγραις καὶ ἀγκτῆρσιν, ἤπιος φαίνῃ καὶ μέτριος ἐκ τῶν ἐνδεχομένων, εὐφρανεῖ τῇ σῇ διαθέσει μᾶλλον ἢ λυπήσει ταῖς ἑτέρων ἀηδίαις καὶ μοχθηρίαις, ὥσπερ κύνας ἂν ὑλακτῶσι, τὸ προσῆκον αὐτοῖς ἐκείνους οἰόμενος περαίνειν †ἐπὶ λήσεις

18 cf. 463 f 928 f

2 συν. — τὰ δ' ἀποτεύγματ' om. G[1] add.[3 mg.] συν. — οὐχ. om. S[1] add.[3] -ησε καὶ ὁ Σ (ὁ om. R) 3 καὶ ἀτ. Dh 10 ἀκραχολίαι υWYhi ἀκροχ. Θ 12 οὐχ om. WΘ 15 καὶ[1] om. X συμπικραίνεσθαι NW e corr. (κ in M e corr.) 21 καὶ om. LC 22 ἐκδεχ. υ ἐδεχ. N 23 εὐφρανεῖ et λυπήσει LCG[1] ut vid. (η in ras. m. alt.)XY(η ss.[1])NRh λυπήσει etiam W 24 καὶ ὥσπερ Δ κύνες Ω corr. Wy. 25 ἐκείνοις Ω corr. Re. ἐπὶ λήσεις LC ἐπιλήσει Y (ει over η[1]) G[1] ut vid. (ηι in ras.) RS[1]hn

πολλὰ λυπηρὰ συνάγων ὥσπερ εἰς χωρίον κοῖλον καὶ ταπεινὸν ἐπιρρέοντα τὴν μικροψυχίαν ταύτην καὶ τὴν D ἀσθένειαν, ἀλλοτρίων ἀναπιμπλάμενος κακῶν. ὅπου γὰρ ἔνιοι τῶν φιλοσόφων καὶ τὸν ἔλεον ψέγουσι πρὸς ἀτυχοῦντας ἀνθρώπους γιγνόμενον, ὡς καλοῦ τοῦ βοηθεῖν οὐ τοῦ συναλγεῖν καὶ συνενδιδόναι τοῖς πλησίον ὄντος, ὃ δὲ μεῖζόν ἐστιν, οὐδ' αὐτῶν ἁμαρτανόντων καὶ διακειμένων φαύλως τὸ ἦθος αἰσθανομένους ἀθυμεῖν καὶ δυσφορεῖν ἐῶσιν ἀλλὰ θεραπεύειν ἄνευ λύπης τὴν κακίαν ᾗ δεῖ, σκόπει πῶς οὐκ ἄλογόν ἐστι περιορᾶν αὑτούς, ὅτι μὴ πάντες εἰσὶν οἱ χρώμενοι καὶ προσιόντες ἡμῖν ἐπιεικεῖς καὶ χαρίεντες, ἀχθομένους καὶ δυσκολαίνοντας. ἀλλ' ὅρα, φίλε E Πάκκιε, μὴ λανθάνομεν ἑαυτοὺς οὐ τὸ καθόλου τῆς μοχθηρίας τῶν ἐντυγχανόντων ἀλλὰ τὸ πρὸς ἡμᾶς ὑπὸ φιλαυτίας τινὸς οὐ μισοπονηρίας προβαλλόμενοι καὶ δεδοικότες. αἱ γὰρ σφοδραὶ περὶ τὰ πράγματα πτοῖαι καὶ παρ' ἀξίαν ἐφέσεις καὶ διώξεις ἢ πάλιν ἀποστροφαὶ καὶ διαβολαὶ τὰς πρὸς ἀνθρώπους ἐγγεννῶσιν ὑποψίας καὶ δυσκολίας, ὑφ' ὧν τὰ μὲν ἀποστερεῖσθαι τοῖς δὲ περιπίπτειν δοκοῦμεν· ὁ δὲ τοῖς πράγμασιν ἐθισθεὶς ἐλαφρῶς συμπεριφέρεσθαι καὶ μετρίως εὐκολώτατος ἀνθρώποις ὁμιλεῖν γίγνεται καὶ πρᾳότατος. F

8. Ὅθεν ἐκεῖνον αὖθις τὸν περὶ τῶν πραγμάτων λόγον ἀναλάβωμεν. ὡς γὰρ ἐν τῷ πυρέττειν πικρὰ πάντα καὶ

1 imit. Basilius PGr. 31 p. 26

(ἐπιλύσει N) ἐπιλήσηι (vel -η) XυVJM^1DZ^1 ἐπεὶ λήσῃ (vel -ηι) WM^3ΠΘ εἰ δὲ μή, (vel ⟨καὶ οὐκ⟩ἔτι) λήσεις (sc. σεαυτὸν ut 40 c 61 b al.) ci. Po. παύσῃ (et 24 καὶ ὥσπερ) Bern.
3 ἀναπιμπλαμένην Ω corr. Wil. 6 ὄντος om. LC 9 ᾗ δεῖ Δ ἣ δεῖ M ἤδη O (εἴδη N) 10 παρορᾶν G 13 λανθάνωμεν Ω corr. Bern. (cf. 719 a al.) οὐ τὸ] ὅτι W 14 ἀλλὰ τὸ] αὐτοῖς G^1(corr.^{2})W 15 τινὸς μῖσος πον. G αἴτιοι post δεδοικότες add. WG(ὡς ante αἴτ. ss.^{2}), γρ. ἀλλ' (12) — δεδοικότες (16) sec. vulgatam $G^{4\,mg}$. 18 ἐγγενῶσιν υJNM^1

ἀηδῆ φαίνεται γενομένοις, ἀλλ' ὅταν ἴδωμεν ἑτέρους τὰ αὐτὰ προσφερομένους καὶ μὴ δυσχεραίνοντας, οὐκέτι τὸ σιτίον οὐδὲ τὸ ποτὸν ἀλλ' αὐτοὺς αἰτιώμεθα καὶ τὴν
469 νόσον, οὕτως καὶ | τοῖς πράγμασι παυσόμεθα μεμφόμενοι καὶ δυσχεραίνοντες, ἂν ἑτέρους τὰ αὐτὰ προσδεχομένους ἀλύπως καὶ ἱλαρῶς ὁρῶμεν. ἀγαθὸν τοίνυν ἐν τοῖς ἀβουλήτοις συμπτώμασι πρὸς εὐθυμίαν καὶ τὸ μὴ παρορᾶν ὅσα προσφιλῆ καὶ ἀστεῖα πάρεστιν ἡμῖν, ἀλλὰ μιγνύντας ἐξαμαυροῦν τὰ χείρονα τοῖς βελτίοσι. νῦν δὲ τὰς μὲν ὄψεις ὑπὸ τῶν ἄγαν λαμπρῶν τιτρωσκομένας ἀποστρέφοντες ταῖς ἀνθηραῖς καὶ ποώδεσι χροιαῖς παρηγοροῦμεν, τὴν δὲ διάνοιαν ἐντείνομεν εἰς τὰ λυπηρὰ καὶ προσβιαζόμεθα τοῖς τῶν ἀνιαρῶν ἐνδιατρίβειν ἀναλογισμοῖς,
B μονονοὺ βίᾳ τῶν βελτιόνων ἀποσπάσαντες. καίτοι τό γε πρὸς τὸν πολυπράγμονα λελεγμένον οὐκ ἀηδῶς δεῦρ' ἔστι μετενεγκεῖν (Com. ad. 359)

'τί τἀλλότριον, ἄνθρωπε βασκανώτατε,
κακὸν ὀξυδορκεῖς, τὸ δ' ἴδιον παραβλέπεις;'

τί τὸ σεαυτοῦ κακόν, ὦ μακάριε, λίαν καταβλέπεις καὶ ποιεῖς ἐναργὲς ἀεὶ καὶ πρόσφατον ἀγαθοῖς δὲ παροῦσιν οὐ προσάγεις τὴν διάνοιαν, ἀλλ' ὥσπερ αἱ σικύαι τὸ χείριστον ἐκ τῆς σαρκὸς ἕλκουσιν, οὕτω τὰ κάκιστα τῶν ἰδίων συνάγεις ἐπὶ σαυτόν, οὐδέν τι τοῦ Χίου βελτίων γινόμενος ὃς πολὺν καὶ χρηστὸν οἶνον ἑτέροις πιπράσκων ἑαυτῷ
C πρὸς τὸ ἄριστον ὀξίνην ἐζήτει διαγευόμενος, οἰκέτης δέ τις ἐρωτηθεὶς ὑφ' ἑτέρου τί ποιοῦντα τὸν δεσπότην καταλέλοιπεν 'ἀγαθῶν' ἔφη 'παρόντων κακὸν ζητοῦντα;' καὶ

10 cf. 490 c 543 f 854 b v. Demosth. 22 imit. Basilius PGr. 31 p. 32 17 e 515 d 22 e 518 b cf. 600 c

1 φαίνεται om. C[1] 2 προσφ. M 10 ἀπὸ WG'XJYMΠRhΘ 11 χροαῖς N 14 οὐ erasum in X 15 λεγόμενον Σ(exc. hi)Θn 17 βασκανότατε LC 22 σεαυτὸν GZ τοι W γιν. Yh γιγν. Γ(exc. W) γεν. O 24 πολὺν] παλαιὸν Kron. 25 πρὸς τὸν XJYΠΣ(exc. h)Θ ποτὸν LC

γὰρ οἱ πολλοὶ τὰ χρηστὰ καὶ πότιμα τῶν ἰδίων ὑπερβαίνοντες ἐπὶ τὰ δυσχερῆ καὶ μοχθηρὰ τρέχουσιν. ὁ δ' Ἀρίστιππος οὐ τοιοῦτος, ἀλλ' ἀγαθὸς ὥσπερ ἐπὶ ζυγοῦ πρὸς τὰ βελτίονα τῶν ὑποκειμένων ἐξαναφέρειν καὶ ἀνακουφίζειν αὐτόν· χωρίον γοῦν ἀπολέσας καλὸν ἠρώτησεν ἕνα τῶν πάνυ προσποιουμένων συνάχθεσθαι καὶ συναγανακτεῖν 'οὐχὶ σοὶ μὲν χωρίδιον ἕν ἐστιν, ἐμοὶ δὲ τρεῖς ἀγροὶ καταλείπονται;' συνομολογήσαντος δ' ἐκείνου, 'τί οὖν' εἶπεν 'οὐ σοὶ μᾶλλον ἡμεῖς συναχθόμεθα;' μανικὸν D
γάρ ἐστι τοῖς ἀπολλυμένοις ἀνιᾶσθαι μὴ χαίρειν δὲ τοῖς σῳζομένοις, ἀλλ' ὥσπερ τὰ μικρὰ παιδάρια, ἀπὸ πολλῶν παιγνίων ἂν ἕν τις ἀφέληταί τι, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα προσρίψαντα κλαίει καὶ βοᾷ, τὸν αὐτὸν τρόπον ἡμᾶς περὶ ἓν ὀχληθέντας ὑπὸ τῆς τύχης καὶ τἆλλα πάντα ποιεῖν ἀνόνητα ἑαυτοῖς ὀδυρομένους καὶ δυσφοροῦντας.

9. 'Καὶ τί' φήσαι τις ἂν 'ἔχομεν, τί δ' οὐκ ἔχομεν'; ὁ μὲν δόξαν ὁ δ' οἶκον ὁ δὲ γάμον, τῷ δὲ φίλος ἀγαθός ἐστιν. Ἀντίπατρος δ' ὁ Ταρσεὺς (St. V. Fr. III fr. 15) πρὸς τῷ τελευτᾶν ἀναλογιζόμενος ὧν ἔτυχεν ἀγαθῶν, οὐδὲ τὴν εὔπλοιαν παρέλιπε τὴν ἐκ Κιλικίας αὐτῷ γενομένην εἰς Ἀθήνας. δεῖ δὲ καὶ τὰ κοινὰ μὴ παρορᾶν ἀλλ' ἔν E
τινι λόγῳ τίθεσθαι καὶ χάριν ἔχειν, ὅτι ζῶμεν ὑγιαίνομεν τὸν ἥλιον ὁρῶμεν· οὐ πόλεμος οὐ στάσις ἐστίν· ἀλλὰ καὶ ἡ

18 v. Mar. 46 (cf. 'Θεμιστίου' περὶ ψυχῆς Stob. V 1086, 6)

1 ἠδέων Ω corr. Mez. 2 μοχθ. κ. δυσχ. D 3 οὐ] ὁ XN 4 ἀναφ. LC (ἀνόνητα ἀναφέρειν ἑαυτ. v. 14/15 N) 6 προσπ. πάνυ Θ 7 μέντοι GW 12 τις] τι D τι om. hJ πάντα om. b, post προσρ. hab. W 13 περιενοχλ. GW ἐνοχλ. ci. Ha., sed cf. 524 c 16 ἀνέχομεν Wυ ἂν ἔχωμεν NG^2 ἂν οὐκ ἔχωμεν Σ(οὐκ in S eras., ἔχομεν h)Θn οὐκ ἔχομεν] ἂν ἔχωμεν Rhn οὐκ ἔχωμεν D 16/17 ὁ μὲν JNM^2ΠΔ om. O 17 δὲ^3 om. G^1 φίλος ἐστὶν ἀληθής Θ 19 τῷ] τὸ Γ(corr. G^2 τὸ/τῶ K^1)YRS ἀναλ. post ἀγαθῶν ΜΠVΘ 22 χάριν ἔχειν (cf. εἰς μεγάλην χάριν τιθέμενον v. Mar. 46) LC χάριν WXYN χαίρειν O 23 οὐ bis Γ οὔτε bis O ἡ om. Δ(b?) ft. recte

γῆ παρέχει γεωργεῖν καὶ θάλασσα πλεῖν ἀδεῶς τοῖς βουλομένοις· καὶ λέγειν ἔξεστι καὶ πράττειν καὶ σιωπᾶν καὶ σχολάζειν. εὐθυμήσομεν δὲ τούτοις μᾶλλον παροῦσιν, ἂν μὴ παρόντων αὐτῶν φαντασίαν λαμβάνωμεν, ἀναμιμνήσκοντες αὑτοὺς πολλάκις, ὡς ποθεινόν ἐστιν ὑγεία νοσοῦσι καὶ πολεμουμένοις εἰρήνη καὶ κτήσασθαι δόξαν F *ἐν πόλει τηλικαύτῃ καὶ φίλους ἀγνῶτι καὶ ξένῳ, καὶ τὸ στέρεσθαι γενομένων ὡς ἀνιαρόν. οὐ γὰρ τότε γίνεται μέγα καὶ τίμιον ἕκαστον ἡμῖν, ὅταν ἀπόληται, σῳζόμενον δὲ τὸ μηθέν ἐστιν (οὐδενὶ γὰρ ἀξίαν τὸ μὴ εἶναι προστίθησιν), οὐδὲ δεῖ κτᾶσθαι μὲν ὡς μεγάλα καὶ τρέμειν ἀεὶ δεδιότας ὡς ὑπὲρ μεγάλων μὴ στερηθῶμεν, ἔχοντας δὲ* 470 *παρορᾶν καὶ καταφρονεῖν ὡς μηδενὸς ἀξίων, | ἀλλὰ χρῆσθαι μάλιστα ἐπὶ τῷ χαίρειν καὶ ἀπολαύειν αὐτῶν, ἵνα καὶ τὰς ἀποβολάς, ἂν συντυγχάνωσι, πρᾳότερον φέρωμεν. οἱ δὲ πολλοὶ ποιήματα μέν, ὡς ἔλεγεν Ἀρκεσίλαος, ἀλλότρια καὶ γραφὰς καὶ ἀνδριάντας οἴονται δεῖν ἀκριβῶς καὶ κατὰ μέρος ἕκαστον ἐπιπορευόμενοι τῇ διανοίᾳ καὶ τῇ ὄψει θεωρεῖν, τὸν δ' ἑαυτῶν βίον ἔχοντα πολλὰς οὐκ ἀτερπεῖς ἀναθεωρήσεις ἐῶσιν, ἔξω βλέποντες ἀεὶ καὶ θαυμάζοντες ἀλλοτρίας δόξας καὶ τύχας ὥσπερ μοιχοὶ τὰς ἑτέρων γυναῖκας, αὑτῶν δὲ καὶ τῶν ἰδίων καταφρονοῦντες.*

10. *Καίτοι καὶ τοῦτο μέγα πρὸς εὐθυμίαν ἐστί, τὸ* B *μάλιστα μὲν αὑτὸν ἐπισκοπεῖν καὶ τὰ καθ' αὑτόν, εἰ δὲ μή, τοὺς ὑποδεεστέρους ἀποθεωρεῖν καὶ μή, καθάπερ οἱ πολλοὶ πρὸς τοὺς ὑπερέχοντας ἀντιπαρεξάγουσιν. οἷον εὐθὺς*

---

19. 25 sqq. imit.' Basilius PGr. 31 p. 39

---

1 *ἡ θαλ.* Bern., sed cf. 164, 10   3 *εὐθυμήσωμεν* DbΠ   7 *τηλικαύτη* JMNVΘ *-την* O   9 *ὃ τἂν ἀπόλλυται* XY   15 post *φέρωμεν* add. G[rec.]: *τοῖς ἀπολειφθεῖσιν ἡδέως οὕτω χρώμενοι*   19 *αὐτῶν* WυJΠ(*αὐτ.*)   21 *καὶ δόξας* W *τύχ. κ. δόξ.* G   22 *αὑτῶν* sc. *οἱ πολλοί*, non *οἱ μοιχοὶ* cf. 20   23 *καὶ* om. WM[1]   25 *ἀναποθεωρ.* C[1] *ἀναθ.* G[1] sed *πο* ss.[3] *ἐπι*[4]   26 *ἀντιπαρεξάγειν* Wy. sed libera constructio ft. toleranda (Wil.). *ἀ. ἑαυτοὺς* Herw. falso, cf. v. Nic. 3

οἱ δεδεμένοι εὐδαιμονίζουσι τοὺς λελυμένους, ἐκεῖνοι δὲ τοὺς ἐλευθέρους οἱ δ' ἐλεύθεροι τοὺς πολίτας, οὗτοι δὲ πάλιν αὖ τοὺς πλουσίους, οἱ δὲ πλούσιοι τοὺς σατράπας οἱ δὲ σατράπαι τοὺς βασιλεῖς, οἱ δὲ βασιλεῖς τοὺς θεούς, μονονουχὶ βροντᾶν καὶ ἀστράπτειν ἐθέλοντες. εἶθ' οὕτως ἀεὶ τῶν ὑπὲρ ἑαυτοὺς ἐνδεεῖς ὄντες οὐδέποτε τοῖς καθ' ἑαυτοὺς χάριν ἔχουσιν.

'οὔ μοι τὰ Γύγεω τοῦ πολυχρύσου μέλει
οὐδ' εἷλέ πώ με ζῆλος οὐδ' ἀγαίομαι C
θεῶν ἔργα, μεγάλης δ' οὐκ ἐρῶ τυραννίδος·
ἀπόπροθεν γάρ ἐστιν ὀφθαλμῶν ἐμῶν'
(Archil. fr. 25).

'Θάσιος γὰρ ἦν ἐκεῖνος'· ἄλλος δέ τις Χῖος, ἄλλος δὲ Γαλάτης ἢ Βιθυνὸς οὐκ ἀγαπῶν, εἴ τινος μερίδος ἢ δόξαν ἢ δύναμιν ἐν τοῖς ἑαυτοῦ πολίταις εἴληχεν, ἀλλὰ κλαίων ὅτι μὴ φορεῖ πατρικίους· ἐὰν δὲ καὶ φορῇ, ὅτι μηδέπω στρατηγεῖ 'Ρωμαίων· ἐὰν δὲ καὶ στρατηγῇ, ὅτι μὴ ὑπατεύει· καὶ ὑπατεύων, ὅτι μὴ πρῶτος ἀλλ' ὕστερος ἀνηγορεύθη. τοῦτο δ' ἐστὶ τί ἄλλο ἢ συλλέγοντα προφάσεις ἀχαριστίας ἐπὶ τὴν τύχην αὐτὸν ὑφ' αὐτοῦ κολάζεσθαι καὶ διδόναι D

---

19 imit. Basil. PGr. 31 p. 40

---

1 *τοὺς δούλους* post *εὐδ.* suppl. Pat., *τῶν δούλων* ante *εὐδ.* Wil., cf. etiam Basil. et Teletem p. 48, 1 2 *δὲ*[1] om. NYMΠRi 3 *πάλιν αὖ* add. G[4] 4 *μονονοὺ* D 5 *ἐθελ.* GXWJYShMΠΘ *θέλ.* O 6 *ὄντες* add. G[3] 7 *ἑαυτοῖς* WXJ[1]Y(G[1?]) 9/10 sic GWΔ(b?) *καὶ οὐδ'* O 9 *οὐδ' εἰμ' ἐγὼ ζηλωτὸς* C[1]υ[1] *ἀγέομαι* NΘ *ἀγέωμαι* G[3] *ἀγάζομαι* S[2]V 11 *ἀπόπροσθεν* WNRS(-ε)h *ἀπόπροθε* G 13 *τις* om. G[1]α[1] 14 *ἦν* ante *μ.* add. Re., post *μ.* Bern.; sed *μερίδος* ea vi qua ap. Theophr. caus. pl. II 5, 1 Pol. VIII 10, 8 al. 16 *φέρει* CGWM[1]NRS *φέρηι* XY *φορῆι* h *δὲ* om. MG[1] *οὖν* CWX *φορῇ* et (17) *στρατηγῇ* Δ(exc. Z) *φορῶν* et *στρατηγῶν* O *στρατηγεῖ*] *-γῆι* YVa 17 *ὑπατεύει*] *-ηι* YΠabG[1?](*-ει* in r.[4]) *-εύσει* W 19 *τί ἐστιν ἄλλο* M *τί ἐστι τὶ ἄλλο* ΠΘJ[u corr.] *συλλεγέντα* L *λεγέντα* C

δίκην; ἀλλ' ὅ γε νοῦν ἔχων σωτήρια φρονοῦντα τοῦ ἡλίου μυριάδας ἀνθρώπων ἐφορῶντος (Simon. fr. 5, 17)

'εὐρυεδοῦς ὅσοι καρπὸν αἰνύμεθα χθονός,'

οὐκ εἴ τινων ἧττον ἔνδοξός ἐστι καὶ πλούσιος, ὀδυρόμενος κάθηται καὶ ταπεινούμενος, ἀλλ' ὅτι μυρίων μυριάκις ἐν τοσούτοις εὐσχημονέστερον ζῇ καὶ βέλτιον, ὑμνῶν τὸν ἑαυτοῦ δαίμονα καὶ τὸν βίον [ἐν] ὁδῷ πρόεισιν. ἐν Ὀλυμπίᾳ μὲν γὰρ οὐκ ἔστι νικᾶν ἐκλεγόμενον ἀντιπάλους, ἐν δὲ τῷ βίῳ τὰ πράγματα δίδωσι περιόντα πολλῶν φρονεῖν καὶ ζηλωτὸν εἶναι μᾶλλον ἢ ζηλοῦν ἑτέρους, ἄν γε
E *δὴ μὴ τοῦ Βριάρεω μηδὲ τοῦ Ἡρακλέους ποιήσῃς σεαυτὸν ἀνταγωνιστήν. ὅταν οὖν πάνυ θαυμάσῃς ὡς κρείττονα τὸν ἐν τῷ φορείῳ κομιζόμενον, ὑποκύψας θέασαι καὶ τοὺς βαστάζοντας· καὶ ὅταν διαβαίνοντα τὴν σχεδίαν μακαρίσῃς τὸν Ξέρξην ἐκεῖνον ὡς ὁ Ἑλλησπόντιος* (Herod. VII 56), *ἴδε καὶ τοὺς ὑπὸ μάστιξι διορύττοντας τὸν Ἄθω καὶ τοὺς περικοπτομένους ὦτα καὶ ῥῖνας ἐπὶ τῷ διαλυθῆναι τὴν γέφυραν ὑπὸ τοῦ κλύδωνος, ἅμα καὶ τὴν ἐκείνων ἀποθεωρῶν διάνοιαν ὅτι τὸν σὸν βίον καὶ τὰ σὰ πράγματα μακαρίζουσιν. ὁ Σωκράτης ἀκούσας τινὸς τῶν*
F *φίλων λέγοντος ὡς πολυτελὴς ἡ πόλις 'μνᾶς ὁ Χῖος οἶνος, ἡ πορφύρα τριῶν μνῶν, τοῦ μέλιτος ἡ κοτύλη πέντε δραχμῶν' λαβὼν αὐτὸν προσήγαγε τοῖς ἀλφίτοις 'ὀβολοῦ τὸ ἡμίεκτον, εὐτελὴς ἡ πόλις·' εἶτα ταῖς ἐλαίαις 'δύο χαλκῶν ἡ χοῖνιξ', εἶτα ταῖς ἐξωμίσι 'δέκα δραχμῶν,*

---

3 cf. 485 c 748 f 20 cf. Teles p. 12, 8 sqq. H² (de Diogene)

---

2 *ἀνθρώπων ἀπείρους ἐφ.* ΓΜ²Π (an recte? cf. Simon. *τῶν γὰρ ἁλιθίων ἀπείρων γενέθλα*) 3 *εὐρυεδοῦς* Plato Prot. 345 c 346 d *εὐρυέδους* Γ(exc. J) *εὐρυόδους* O (*εὐρώδους* α¹ ut vid. γ) 7 del. Cobet 9 *βίῳ* om. W 11 *μὴ* om. W 13 *τῷ* om. G¹ 15 *ὁ* om. G¹ 16 *ἄθων* α^rubr. Π 17 *τὰ ὦτα* G 21 *χιόνος* LC 24/25 *δύο χαλκῶν* (ut Teles p. 13, 9) Po. *δυσὶ* (-*ὶν*) *χαλκῶν* Γ (exc. J) *δυσὶ χαλκοῖς* O *δυεῖν* (*δυοῖν* Za) *χαλκοῖν* Δ

*εὐτελὴς ἡ πόλις.' οὐκοῦν καὶ ἡμεῖς, ὅταν ἀκούσω-
μεν ἑτέρου λέγοντος, ὡς μικρὰ τὰ καθ' ἡμᾶς πράγματα
καὶ λυπρὰ δεινῶς, μὴ ὑπατευόντων μηδ' ἐπιτροπευόντων,
ἔξεστιν εἰπεῖν | 'λαμπρὰ τὰ καθ' ἡμᾶς πράγματα καὶ* 471
*ζηλωτὸς ἡμῶν ὁ βίος· οὐ προσαιτοῦμεν οὐκ ἀχθοφοροῦμεν
οὐ κολακεύομεν.'*

11. *Οὐ μὴν ἀλλ' ἐπεὶ πρὸς ἑτέρους μᾶλλον ἢ πρὸς
αὑτοὺς ὑπ' ἀβελτερίας εἰθίσμεθα ζῆν, καὶ πολὺ τὸ δύσζη-
λον ἡ φύσις ἔχουσα καὶ τὸ βάσκανον οὐ χαίρει τοσοῦτον
τοῖς ἰδίοις, ὅσον ἀνιᾶται τοῖς ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς, μὴ
μόνον ὅρα τὰ λαμπρὰ καὶ τὰ περιβόητα τῶν ζηλουμένων
ὑπὸ σοῦ καὶ θαυμαζομένων, ἀλλ' ἀνακαλύψας καὶ δια-
στείλας ὥσπερ ἀνθηρὸν παραπέτασμα τὴν δόξαν αὐτῶν
καὶ τὴν ἐπιφάνειαν ἐντὸς γενοῦ, καὶ κατόψει πολλὰ δυσχερῆ
καὶ πολλὰς ἀηδίας ἐνούσας αὐτοῖς. ὁ γοῦν Πιττακὸς ἐκεῖ-* B
*νος, οὗ μέγα μὲν ἀνδρείας μέγα δὲ σοφίας καὶ δικαιοσύνης
κλέος, εἱστία ξένους· ἐπελθοῦσα δ' ἡ γυνὴ μετ' ὀργῆς
ἀνέτρεψε τὴν τράπεζαν· τῶν δὲ ξένων διατραπέντων
'ἑκάστῳ τι' ἔφη 'ἡμῶν κακόν ἐστιν· ᾧ δὲ τοὐμόν, ἄριστα
πράττει.'*

*'οὗτος μακάριος ἐν ἀγορᾷ νομίζεται,
ὅταν δ' ἀνοίξῃ τὴν θύραν, τρισάθλιος·
γυνὴ κρατεῖ πάντων, ἐπιτάσσει, μάχετ' ἀεί.
ἀπὸ πλειόνων ὀδυνᾶτ', ἐγὼ δ' ἀπ' οὐδενός'*
(Menand. fr. 302).

---

21 cf. 100 e

---

1 *εὐτελὴς ἡ πόλις* etiam post *χοῖνιξ* hab. Δ; sed Plut. variat aeque ac Teles p. 13, 9 3 *λυπηρὰ* JΣΘ 8 *αὐτοὺς* — 206, 20 *μὴ* (= fol. 97) deest in J 9 *τὸ* om. G ft. recte 11 *τά*^{2} om. G (cf. 9) 16 *μὲν* om. G^1 *σοφίας*] *σωφροσύνης* G^1W 19 *τίς φῇ ἡ.* LCG^4X *τίς ἔφη ἡ.* W *τί ἐφ' ὑμῶν ἔφη* $G^{1(corr. 4)}S^2$ (qui in mg. *τὶ* — 11 *βούλεθ'* = G^1 exscribit) *τοὐμὸν* ΜΠ *τ'ουμόνον* C^1n *τοῦ μόνον* L(ut v.)XYNRS(ex *-νω*)h *τοῦτο μόνον* GWKΔ 20 *πράττειν* hn *πράττειν βούλεθ'* $G^{1(corr. 4)}S^2$ 21 *οὗτος ὁ* N 22 *ἐπὰν δ' ἀν. τὰς θύρας* 100 e 24 *ὁ δ' ὀδυνᾶται* Θ

τοιαῦτα πολλὰ καὶ πλούτῳ καὶ δόξῃ καὶ βασιλείᾳ πρόσεστιν ἄδηλα τοῖς πολλοῖς· ἐπιπροσθεῖ γὰρ ὁ τῦφος.

C *ʻὦ μάκαρ Ἀτρείδη, μοιρηγενές, ὀλβιόδαιμονʼ* (*Γ* 182) — *ἔξωθεν οὗτος ὁ μακαρισμός, ὅπλων καὶ ἵππων καὶ στρατιᾶς περικεχυμένης· αἱ δὲ τῶν παθῶν φωναὶ πρὸς τὴν κενὴν δόξαν ἔνδοθεν ἀντιμαρτυροῦσι*

ʻΖεύς με μέγα Κρονίδης ἄτῃ ἐνέδησε βαρείῃʼ (*Ι* 18)

καί

ʻζηλῶ σε, γέρον,
ζηλῶ δʼ ἀνδρῶν ὃς ἀκίνδυνον
βίον ἐξεπέρασʼ ἀγνὼς ἀκλεήςʼ
(Eur. Iph. Aul. 16).

ἔξεστιν οὖν καὶ τούτοις τοῖς ἐπιλογισμοῖς ἀπαρύτειν τοῦ πρὸς τὴν τύχην μεμψιμοίρου καὶ διὰ τὸ θαυμάζειν τὰ τῶν πλησίον ἐκταπεινοῦντος τὰ οἰκεῖα καὶ καταβάλλοντος.

D **12.** *Οὐχ ἥκιστα τοίνυν εὐθυμίαν κολούει τὸ μὴ συμμέτροις χρῆσθαι πρὸς τὴν ὑποκειμένην δύναμιν ὁρμαῖς ὥσπερ ἱστίοις, ἀλλὰ μειζόνων ἐφιεμένους ταῖς ἐλπίσιν εἶτʼ ἀποτυγχάνοντας αἰτιᾶσθαι δαίμονα καὶ τύχην ἀλλὰ μὴ τὴν αὐτῶν ἀβελτερίαν. οὐδὲ γὰρ ὁ τοξεύειν τῷ ἀρότρῳ βουλόμενος καὶ τῷ βοῒ τὸν λαγῶ κυνηγετεῖν δυστυχής ἐστιν οὐδὲ τῷ γρίφοις καὶ σαγήναις ἐλάφους μὴ λαμβάνοντι μηδὲ ὃς δαίμων ἐναντιοῦται μοχθηρός, ἀλλʼ ἀβελτερίᾳ καὶ μωρίᾳ τοῖς ἀδυνάτοις ἐπιχειροῦσιν. αἴτιον δʼ ἡ φιλαυτία μάλιστα, φιλοπρώτους ποιοῦσα καὶ*

---

4 *ὅπλων μὲν* N *στρατιᾶς* D *στρατείας* *O* 11 *ἐξεπέρασʼ* MΠ *-σεν* *O* 13 *ἀπαρύττειν* GWKZa 17 *κωλύει* G 22 *βουλ.*] *λεγόμενος* C[1]υ[1] *τὸν λαγὼ* CG (*τὸν* ex *τῶν* ut vid.) KM[2]α[1] *τῶ λαγῶ* WXYN *τῶι λαγὼ* M[1] *τὸν λαγὼν* RSΠ *τὸν λαγωὸν* Δh(*λαγὼν* i) cf. Tryphon ap. Athen. 400 a 23 *ἐλάφους* om. X 24 *μηδὲ*] *μὴ* G[1] (*δὲ* add.[4]) *ὃς* hG[4] *οἷς* *O* *εἰς* M[1] *εἷς* ς 23—24 sic recens. Δ: *οὐδʼ ὁ γρ . . . λαμβάνων οὐδʼ οἷς δαίμων οὐκ* (*οὐκ* om. Θ) *ἐναντ. μ.* 25 *μοχθηρία* ΘΠ

φιλονίκους ἐν πᾶσι καὶ πάντων ἐπιδραττομένους ἀπλή-
στως. οὐ γὰρ πλούσιοι μόνον ὁμοῦ καὶ λόγιοι καὶ E
ἰσχυροὶ καὶ συμποτικοὶ καὶ ἡδεῖς εἶναι καὶ φίλοι βασι-
λέων καὶ πόλεων ἄρχοντες ἀξιοῦσιν, ἀλλ' εἰ μὴ καὶ κύνας
ἕξουσι πρωτεύοντας ἀρετῇ καὶ ἵππους καὶ ὄρτυγας καὶ
ἀλεκτρυόνας ἀθυμοῦσι. Διονύσιος ὁ πρεσβύτερος οὐκ
ἠγάπα μέγιστος ὢν τῶν τότε τυράννων, ἀλλ' ὅτι Φιλοξένου
τοῦ ποιητοῦ μὴ βέλτιον ᾖδε μηδὲ περιῆν ἐν τῷ διαλέγεσθαι
Πλάτωνος, ὀργισθεὶς καὶ παροξυνθεὶς τὸν μὲν εἰς τὰς
λατομίας ἐνέβαλε τὸν δ' ἀπέδοτο πέμψας εἰς Αἴγιναν. οὐ
τοιοῦτος ὁ Ἀλέξανδρος, ἀλλ' ἐπεὶ Κρίσων ὁ σταδιοδρόμος
ἁμιλλώμενος αὐτῷ περὶ τάχους ἔδοξεν ἑκὼν παρεῖναι,
σφόδρα διηγανάκτησεν. εὖ δὲ καὶ ὁ ποιητικὸς Ἀχιλλεὺς F
ὑπειπὼν 'τοῖος ἐὼν οἷος οὔ τις Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων'
ἐπήνεγκεν 'ἐν πολέμῳ· ἀγορῇ δέ τ' ἀμείνονές εἰσι καὶ
ἄλλοι' (Σ 105. 6). Μεγάβυζον δὲ τὸν Πέρσην εἰς τὸ
ζωγραφεῖον ἀναβάντα τὸ Ἀπελλοῦ | καὶ λαλεῖν ἐπιχειρή- 472
σαντα περὶ τῆς τέχνης ἐπεστόμισεν ὁ Ἀπελλῆς εἰπών
'ἕως μὲν ἡσυχίαν ἦγες, ἐδόκεις τις εἶναι διὰ τὰ χρυσία καὶ
τὴν πορφύραν, νυνὶ δὲ καὶ ταυτὶ τὰ τρίβοντα τὴν ὤχραν
παιδάρια καταγελᾷ σου φλυαροῦντος.' ἀλλ' ἔνιοι τοὺς μὲν
Στωικοὺς οἴονται παίζειν, ὅταν ἀκούσωσι τὸν σοφὸν παρ'
αὐτοῖς μὴ μόνον φρόνιμον καὶ δίκαιον καὶ ἀνδρεῖον, ἀλλὰ
καὶ ῥήτορα καὶ ποιητὴν καὶ στρατηγὸν καὶ πλούσιον καὶ
βασιλέα προσαγορευόμενον (St. V. Fr. III 655), αὐτοὺς
δὲ πάντων ἀξιοῦσι τούτων, κἂν μὴ τυγχάνωσιν, ἀνιῶνται.
καίτοι καὶ τῶν θεῶν ἄλλος ἄλλην ἔχων δύναμιν ὁ μὲν
ἐνυάλιος ὁ δὲ μαντεῖος ὁ δὲ κερδῷος ἐπονομάζεται· καὶ τὴν B

6 aliter 384 c 11. 16. 21 cf. 58 d e

4 ἀξιοῦσιν om. Θ 6 ὁ om. C 8 ᾖδε Δ ᾔδει O μηδὲ Δ μηδὲν μηδὲ O 10 ἐνέβαλλε G 11 δ'[1]] om. KΠ δ' ὁ Σ κρίσσων Dh(ex 58 e) βρίσων O 17 τὸ] τοῦ KRΠab 19 ἡσυχίας LC 23 ἀνδρ. κ. δίκ. LC 26 τούτ. ἀξ. π. W 28 μαντεῖος ΓMD μαντῷος (vel -ῷος) O κατονομ. Θ

Ἀφροδίτην ὁ Ζεύς, ὡς οὐ μετὸν αὐτῇ πολεμικῶν ἔργων, ἐπὶ γάμους ἀποστέλλει καὶ θαλάμους (*E* 428).

13. *Τινὰ γὰρ οὐδὲ συνυπάρχειν ἀλλὰ μᾶλλον ὑπεναντιοῦσθαι πέφυκεν ἀλλήλοις τῶν σπουδαζομένων. οἷον ἄσκησις λόγων καὶ μαθημάτων ἀνάληψις ἀπραγμοσύνης δεῖται καὶ σχολῆς, δυνάμεις δὲ πολιτικαὶ καὶ φιλίαι βασιλέων οὐκ ἄνευ πραγμάτων οὐδ' ἀσχολιῶν περιγίγνονται. καὶ μὴν 'οἰνός τε καὶ σαρκῶν ἐμφορήσεις σῶμα μὲν ἰσχυρὸν ποιοῦσι καὶ ῥωμαλέον, ψυχὴν δ' ἀσθενῆ·' καὶ χρημάτων ἐπιμέλεια μὲν συνεχὴς καὶ τήρησις αὔξει πλοῦτον,*
C *ὑπεροψία δὲ καὶ περιφρόνησις μέγα πρὸς φιλοσοφίαν ἐφόδιον. ὅθεν οὐ πάντα πάντων ἐστίν, ἀλλὰ δεῖ τῷ Πυθικῷ γράμματι πειθόμενον αὑτὸν καταμαθεῖν, εἶτα χρῆσθαι πρὸς ἓν ὃ πέφυκε, καὶ μὴ πρὸς ἄλλον ἄλλοτε βίου ζῆλον ἕλκειν καὶ παραβιάζεσθαι τὴν φύσιν·*

'ἐν ἅρμασιν ἵππος,
ἐν δ' ἀρότρῳ βοῦς, παρὰ ναῦν δ' ἰθύει τάχιστα δελφίς,
κάπρῳ δὲ βουλεύοντα φόνον κύνα χρὴ τλάθυμον ἐξευρεῖν'
(Pind. fr. 234).

ὁ δ' ἀσχάλλων καὶ λυπούμενος, ὅτι μὴ καὶ λέων ἐστὶν 'ὀρεσίτροφος ἀλκὶ πεποιθώς' (*ζ* 130) *ἅμα καὶ κυνίδιον Μελιταῖον ἐν κόλπῳ χήρας γυναικὸς τιθηνούμενον, ἀπό-*
D *πληκτός ἐστι. τούτου δ' οὐδέν τι βελτίων ὁ βουλόμενος*

8—15 *φύσιν* aff. Stob. III 559, 15   8 cf. 995 e. Verba sunt Androcydis cf. Clem. Al. str. VII 33, 7   16 cf. 451 d

---

8 *οἶνος* Ω (ut 995 e Clem.) *οἶνοι* Stob.   *ἐμφορήσεις* N Stob. (Clem. *-ιες* 995 e) *ἐμφόρησις* *O* (om. W)   10 *συν. κ. τήρ.* Γ Stob. *κ. τήρ. συν.* *O* (*κ. τήρ. καὶ συν.* a)   11 *ἀνυπεροψία* Stob. SA   *περιφρόνησις* (ut 822 a) ΔM^{2}Π *περιφροσύνη* (cf. app. ad I 58, 4) WM^1 *παραφροσύνη* LCG^{1}vKYNRSh   *φιλοφροσύνη* Xv^{mg} G^4 Stob. A^1 *σωφροσύνη* Stob. rell.   *φιλοσοφίαν* om. LC^1 12 *πάντα* om. LC^1 16 *ὑφ' ἅρμασιν* melius 451 d   17 *ἰθύνει* G^{1}KSZa   18 *βουλεύοντα* Γ *-τι* *O* (Re. Schröder) cf. 451 d   *κύνα* — 20 *ὅτι* om. W   22 *-μενος* LC^1 23 *τι* Γ (cf. 198, 23) om. *O* *βέλτιον* XYNSh

ἅμα μὲν Ἐμπεδοκλῆς ἢ Πλάτων ἢ Δημόκριτος εἶναι περὶ κόσμου γράφων καὶ τῆς τῶν ὄντων ἀληθείας, ἅμα δὲ πλουσίᾳ γραῒ συγκαθεύδειν ὡς Εὐφορίων, ἢ τῶν ἐπικώμων ⟨ὢν⟩ Ἀλεξάνδρῳ συμπίνειν ὡς Μήδειος, ἀγανακτῶν δὲ καὶ λυπούμενος, εἰ μὴ θαυμάζεται διὰ πλοῦτον ὡς Ἰσμηνίας καὶ δι' ἀρετὴν ὡς Ἐπαμεινώνδας. οὐδὲ γὰρ οἱ δρομεῖς, ὅτι μὴ τοὺς τῶν παλαιστῶν φέρονται στεφάνους, ἀθυμοῦσιν ἀλλὰ τοῖς αὑτῶν ἀγάλλονται καὶ χαίρουσι. 'Σπάρταν ἔλαχες, ταύταν κόσμει.' καὶ γὰρ ὁ Σόλων (fr. 15)

'ἀλλ' ἡμεῖς αὐτοῖς οὐ διαμειψόμεθα
τῆς ἀρετῆς τὸν πλοῦτον· ἐπεὶ τὸ μὲν ἔμπεδόν ἐστιν, E
χρήματα δ' ἀνθρώπων ἄλλοτε ἄλλος ἔχει.'

καὶ Στράτων ὁ φυσικός, ἀκούσας ὅτι πολλαπλασίους ἔχει Μενέδημος μαθητάς, 'τί οὖν' ἔφη 'θαυμαστόν, εἰ πλείονές εἰσιν οἱ λούεσθαι τῶν ἀλείφεσθαι βουλομένων;' Ἀριστοτέλης δὲ πρὸς Ἀντίπατρον γράφων (fr. 664) 'οὐκ Ἀλεξάνδρῳ μόνον' ἔφη 'προσήκει μέγα φρονεῖν, ὅτι κρατεῖ πολλῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' οὐχ ἧττον οἷς ὑπάρχει περὶ θεῶν ἃ δεῖ δοξάζειν.' τοὺς γὰρ οὕτω τὰ οἰκεῖα σεμνύνοντας οὐκ ἐνοχλήσει τὰ τῶν πλησίον. νῦν δὲ τὴν μὲν ἄμπελον σῦκα φέρειν οὐκ ἀξιοῦμεν οὐδὲ τὴν ἐλαίαν βότρυς, αὐτοὶ δ' ἑαυτούς, F ἐὰν μὴ καὶ τὰ τῶν πλουσίων ἅμα καὶ τὰ τῶν λογίων καὶ τὰ τῶν στρατευομένων καὶ τὰ τῶν φιλοσοφούντων καὶ τὰ τῶν κολακευόντων καὶ τὰ τῶν παρρησιαζομένων καὶ

---

3 cf. v. Alex. 75 9 cf. 602 b Eurip fr. 723 Paroem. II p. 772 11 cf. 78 c 92 e v. Sol. 3 14 cf. de Zenone 78 d 545 f 16 cf. 78 d 545 a

---

4 ἐπικώμων (in W tantum ἐπικωμ) Γ (cf. 128 d 148 b 784 b) ἐπὶ κῶμον O suppl. Po. (ἰὼν ἐπὶ κῶμον Re. Wil., sed in v. Al. Medius invitat Alexandrum) Μήδειος Wil. -διος 5 λυπ. — 6 καὶ om. LC[1] 12 ἐπεὶ — ἐστιν om. W ἐστιν Ω αἰεὶ Theogn. Basil. 14 πολλοὺς πλουσίους LC[1] 16 λούεσθαι θέλοντες τ. NΔ 18 μέγα φρ. πρ. LC[1] 21 οὐ τὴν Y μὲν GW om. O

τὰ τῶν φειδομένων καὶ τὰ τῶν δαπανώντων ἔχωμεν προτερήματα, συκοφαντοῦμεν καὶ ἀχαριστοῦμεν αὐτοῖς καὶ καταφρονοῦμεν ὡς ἐνδεῶς καὶ εὐτελῶς βιούντων. | 473 *πρὸς δὲ τούτοις καὶ τὴν φύσιν ὁρῶμεν ὑπομιμνήσκουσαν ἡμᾶς. ὡς γὰρ τῶν θηρίων ἑτέροις ἀφ᾽ ἑτέρων παρεσκεύασε τὴν τροφὴν εἶναι καὶ οὐ πάντα σαρκοφαγεῖν ἢ σπερμολογεῖν ἢ ῥιζωρυχεῖν ἐποίησεν, οὕτω τοῖς ἀνθρώποις ποικίλας πρὸς τὸν βίον ἀφορμὰς ἔδωκε,*

'μηλοβότᾳ τ᾽ ἀρότᾳ τ᾽ ὀρνιθολόχῳ τε καὶ ὃν πόντος τρέφει' (Pind. I. 1, 48).

δεῖ δὴ τὸ πρόσφορον ἑαυτοῖς ἑλομένους καὶ διαπονοῦντας ἐᾶν τὰ τῶν ἄλλων, καὶ μὴ τὸν Ἡσίοδον ἐλέγχειν ἐνδεέστερον εἰπόντα (OD 25)

'καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει καὶ τέκτονι τέκτων.'

οὐ γὰρ μόνον τοὺς ὁμοτέχνους καὶ τοὺς ὁμοτρόπους B *ζηλοτυποῦντες, ἀλλὰ καὶ λογίους πλούσιοι καὶ πλουσίους ἔνδοξοι καὶ δικολόγοι σοφιστάς, καὶ ναὶ μὰ Δία κωμῳδοὺς εὐημεροῦντας ἐν θεάτροις καὶ ὀρχηστὰς καὶ θεράποντας ἐν αὐλαῖς βασιλέων ἐλεύθεροι καὶ εὐπατρίδαι καταπεθαμβημένοι καὶ μακαρίζοντες οὐ μετρίως λυποῦσιν αὐτοὺς καὶ ταράττουσιν.*

14. *Ὅτι δ᾽ ἕκαστος ἐν ἑαυτῷ τὰ τῆς εὐθυμίας καὶ δυσθυμίας ἔχει ταμιεῖα, καὶ τοὺς τῶν ἀγαθῶν καὶ κακῶν πίθους οὐκ 'ἐν Διὸς οὔδει κατακειμένους'* (Ω 527) *ἀλλ᾽ ἐν*

---

9 cf. 406 c 11—21 in schol. Monac. Hes. OD 25 (Usener Mus. Rh. 22, 592) 24 cf. 24 b 600 d Plato Resp. 379 d (unde *ταμιεῖα* v. 23)

---

1 *ἔχομεν* WXR 3 *ἀτελῶς* Ω corr. Re. 4 *δὲ* om. M(non Π) *τούτοις* G[1] *τοῦτο* OG[4] (*καὶ τοῦτο* W) *τούτῳ* K[corr.] D[2]R[2]Θ 7 *ῥιζωρυγεῖν* G[1]υK 9 *ὀρνιχολόχῳ* Pind. ᾶ supra ὃν G[2]S[2] 11 *δὴ*] *δὲ* DZ om. a 16 *ζηλοῦντες* Δh sed cf. 96 b 20 *ὅμως οὐ* Zb 22/23 *καὶ δυσθ.* om. G *δυσθ. κ. εὐθ.* M[1] 23 *τῆς δυσθ.* MΠD

τῇ ψυχῇ κειμένους αἱ διαφοραὶ τῶν παθῶν δηλοῦσιν. οἱ μὲν γὰρ ἀνόητοι καὶ παρόντα τὰ χρηστὰ παρορῶσι καὶ ἀμελοῦσιν ὑπὸ τοῦ συντετάσθαι πρὸς τὸ μέλλον ἀεὶ ταῖς C *φροντίσιν, οἱ δὲ φρόνιμοι καὶ τὰ μηκέτ' ὄντα τῷ μνημονεύειν ἐναργῶς ὄντα ποιοῦσιν ἑαυτοῖς. τὸ γὰρ παρὸν τῷ ἐλαχίστῳ τοῦ χρόνου μορίῳ θιγεῖν παρασχὸν εἶτα τὴν αἴσθησιν ἐκφυγὸν οὐκέτι δοκεῖ πρὸς ἡμᾶς οὐδ' ἡμέτερον εἶναι τοῖς ἀνοήτοις· ἀλλ' ὥσπερ ὁ ζωγραφούμενος ἐν Ἅιδου σχοινοστρόφος ὄνῳ τινὶ παρίησιν ἐπιβοσκομένῳ καταναλίσκειν τὸ πλεκόμενον, οὕτω τῶν πολλῶν ἀναίσθητος καὶ ἀχάριστος ὑπολαμβάνουσα λήθη καὶ κατανεμομένη πρᾶξίν τε πᾶσαν ἀφανίζουσα καὶ κατόρθωμα καὶ σχολὴν ἐπίχαριν καὶ συμπεριφορὰν καὶ ἀπόλαυσιν οὐκ ἐᾷ* D *τὸν βίον ἕνα γενέσθαι συμπλεκομένων τοῖς παροῦσι τῶν παρῳχημένων, ἀλλ' ὥσπερ ἕτερον τὸν ἐχθὲς ὄντα τοῦ σήμερον καὶ τὸν αὔριον ὁμοίως οὐ τὸν αὐτὸν τῷ σήμερον διαιροῦσα πᾶν τὸ γιγνόμενον εὐθὺς εἰς τὸ ἀγένητον τῷ ἀμνημονεύτῳ καθίστησιν. οἱ μὲν γὰρ ἐν ταῖς σχολαῖς τὰς αὐξήσεις ἀναιροῦντες, ὡς τῆς οὐσίας ἐνδελεχῶς ῥεούσης, λόγῳ ποιοῦσιν ἡμῶν ἕκαστον ἄλλον ἑαυτοῦ καὶ ἄλλον, οἱ δὲ τῇ μνήμῃ τὰ πρότερον μὴ στέγοντες μηδ' ἀναλαμβάνοντες ἀλλ' ὑπεκρεῖν ἐῶντες ἔργῳ ποιοῦσιν ἑαυτοὺς καθ' ἡμέραν ἀποδεεῖς καὶ κενοὺς καὶ τῆς αὔριον ἐκκρεμαμένους, ὡς τῶν πέρυσι καὶ πρῴην καὶ χθὲς οὐ πρὸς αὐτοὺς* E *ὄντων οὐδ' ὅλως αὐτοῖς γενομένων.*

18 cf. 559 b v. Thes. 23

1 *κειμένους* del. Herw. (hiatus!) 2 *τὰ παρ. χρ.* Gab 3 *ὑπὸ* Δ *ὑπὲρ* O *μὴ* post *τοῦ* ss. Y[1] 4 *μηκέτ' ἐόντα* LCXYNMΠRS[corr.] h (alluditne Pl. ad loc. poeticum?) 8 *εἶπεν* N sic Γ *ὁ ἐν Ἅ. ζ.* O 9 *ὄνῳ τινὶ* G[4]M[2]ΠΘ *ὥτινι* O *ἑρπετῷ τινι* D 11 *καταβοσκομένη* Π(ex 9) *πλανωμένη* G 12 *κατορθώματα* NΣΘ *καὶ*[2] om. D 13 *ἐπίχαρι* YN(-ρη)M[1]h 17 *ἀγέννητον* LCGWKSΠZa 19 *ἀν.* — *ῥεούσης* om. LC[1] 21 *τὰ* M[2]ΠΔ om. O *πρότερα* Δ *μὴ*] *μήτε* (*τε* in r. ut vid.) G 23 *ἐνδεεῖς* C[1](L?) 24 *πέρισυ* WG[1] *αὐτοὺς* Xy. *αὐτὸν* XυY(*ω* ss.[1])h *αὐτῶν* O *γεν.* MNΔ *γιν.* O

16*

15. *Καὶ τοῦτ' οὖν τὴν εὐθυμίαν ἐπιταράσσει κἀκεῖνο μᾶλλον, ὅταν, ὥσπερ αἱ μυῖαι τῶν λείων τόπων ἐν τοῖς κατόπτροις ἀπολισθάνουσι ταῖς δὲ τραχύτησι προσέχονται καὶ ταῖς ἀμυχαῖς, οὕτως ἄνθρωποι τῶν ἱλαρῶν καὶ προσηνῶν ἀπορρέοντες ἐμπλέκωνται ταῖς τῶν ἀηδῶν ἀναμνήσεσι, μᾶλλον δ' ὥσπερ ἐν Ὀλύνθῳ τοὺς κανθάρους λέγουσιν εἴς τι χωρίον ἐμβαλόντας ὃ καλεῖται 'κανθαρώλεθρον', ἐκβῆναι μὴ δυναμένους ἀλλ' ἐκεῖ στρεφομένους καὶ κυ-*
F *κλοῦντας ἐναποθνήσκειν, οὕτως εἰς τὴν τῶν κακῶν μνήμην ὑπορρυέντες ἀνενεγκεῖν μὴ θέλωσι μηδ' ἀναπνεῦσαι. δεῖ δ' ὥσπερ ἐν πινακίῳ χρωμάτων ἐν τῇ ψυχῇ τῶν πραγμάτων τὰ λαμπρὰ καὶ φαιδρὰ προβάλλοντας ἀποκρύπτειν τὰ σκυθρωπὰ καὶ πιέζειν. ἐξαλεῖψαι γὰρ οὐκ ἔστι παντάπασιν οὐδ' ἀπαλλαγῆναι· 'παλίντροπος γὰρ ἁρμονίη κόσμου,*
474 *ὅκωσπερ λύρης καὶ τόξου'* (Heracl. B 51), | *καὶ τῶν ἀνθρωπίνων καθαρὸν οὐδὲν οὐδ' ἀμιγές. ἀλλ' ὥσπερ ἐν μουσικῇ βαρεῖς φθόγγοι καὶ ὀξεῖς ἐν δὲ γραμματικῇ φωνήεντα καὶ ἄφωνα γράμματα, μουσικὸς δὲ καὶ γραμματικὸς οὐχ ὁ θάτερα δυσχεραίνων καὶ ὑποφεύγων ἀλλ' ὁ πᾶσι χρῆσθαι καὶ μειγνύναι πρὸς τὸ οἰκεῖον ἐπιστάμενος, οὕτω καὶ τῶν πραγμάτων ἀντιστοιχίας ἐχόντων (ἐπεὶ κατὰ τὸν Εὐριπίδην* (fr. 21)

'οὐκ ἂν γένοιτο χωρὶς ἐσθλὰ καὶ κακά,
ἀλλ' ἔστι τις σύγκρασις, ὥστ' ἔχειν καλῶς'),

---

11 sqq. cf. 599 f 610 e 863 e al. 14 cf. 369 b 1026 b
23 cf. 369 b 25 c

1/2 *κἀκ. μ.* om. G^1 5 *-κονται* Γ(corr. G^4)YS^1ΠΘ *-κεται* N
7 *εἴ τι* C^1 *ἐμβαίνοντας* LCX$v^{1\,mg.}$ *ἐμβάλοντας* N *-άλλοντας* *O* (quo servato expecto *καὶ ἐκβῆναι μὴ δ.*) corr. Bern. 9 *τῶν* om. D
10 *ὑπορυέντες* G^1WX *ἀπορρ.* NΠ *δεῖ — 11 ψυχῇ* om. LC^1
12 sic Γ(*καὶ φαιδρά* om. G^1)RS *φαιδρὰ κ. λαμπρὰ* *O* 14 *παλίντροπος* (ut 1026 b) *O* *παλίντονος* (ut 369 a) D 15 *ὥσπερ* LCGJK (*γρ. ὅκωσπερ*[1]) *οὐχ ὥσπερ* (*χ* in ras.) X (*ὄχως* supra *ὅκωσπερ* ss. v^{vet}) *ὅκωσπερπερ* olim Π (varie correctum) 18 *γράμματα*] *-άτων* D^1R *δὲ* om. LC^1 *καὶ*] *ἢ* D *καὶ γρ.* om. G^1
21 *γραμμάτων* D^1 ut vid. S

οὐ δεῖ τοῖς ἑτέροις ἐξαθυμεῖν οὐδ' ἀπαγορεύειν, ἀλλ' ὥσπερ ἁρμονικοὺς ἀμβλύνοντας ἀεὶ τοῖς κρείττοσι τὰ B χείρονα καὶ τὰ φαῦλα τοῖς χρηστοῖς ἐμπεριλαμβάνοντας ἐμμελὲς τὸ τοῦ βίου μῖγμα ποιεῖν καὶ οἰκεῖον αὑτοῖς.

Οὐ γάρ, ὡς ὁ Μένανδρός φησιν (fr. 551),

'ἅπαντι δαίμων ἀνδρὶ συμπαρίσταται
εὐθὺς γενομένῳ, μυσταγωγὸς τοῦ βίου
ἀγαθός,'

ἀλλὰ μᾶλλον, ὡς Ἐμπεδοκλῆς (B 122), διτταί τινες ἕκαστον ἡμῶν γινόμενον παραλαμβάνουσι καὶ κατάρχονται μοῖραι καὶ δαίμονες·

'ἔνθ' ἦσαν Χθονίη τε καὶ Ἡλιόπη ταναῶπις,
Δῆρίς θ' αἱματόεσσα καὶ Ἁρμονίη θεμερῶπις,
Καλλιστώ τ' Αἴσχρη τε Θόωσά τε Δηναίη τε,
Νημερτής τ' ἐρόεσσα μελάγκαρπός τ' Ἀσάφεια.' C

(16.) ὥστε τούτων ἑκάστου σπέρματα τῶν παθῶν ἀνακεκραμένα δεδεγμένης ἡμῶν τῆς γενέσεως καὶ διὰ τοῦτο πολλὴν ἀνωμαλίαν ἐχούσης, εὔχεται μὲν ὁ νοῦν ἔχων τὰ βελτίονα προσδοκᾷ δὲ καὶ θάτερα, χρῆται δ' ἀμφοτέροις τὸ ἄγαν ἀφαιρῶν. οὐ γὰρ μόνον 'ὁ τῆς αὔριον ἥκιστα δεόμενος' ὥς φησιν Ἐπίκουρος (fr. 490) 'ἥδιστα πρόσεισι πρὸς τὴν αὔριον,' ἀλλὰ καὶ πλοῦτος εὐφραίνει καὶ δόξα καὶ δύναμις καὶ ἀρχὴ [καὶ] μάλιστα τοὺς ἥκιστα τἀναντία ταρβοῦντας. ἡ γὰρ σφοδρὰ περὶ ἕκαστον ἐπιθυμία σφοδρό-

2 ἀμβλύναντας CWGXYNS(inL α ex ο?), sed cf. ἐμπεριλ. 2/3 sic ΓM²ΠRh τὰ φαῦλα καὶ τὰ χείρονα O 5 οὐ γὰρ ὡς] ὡς γὰρ D ὁ om. GVJ 6 συμπαρίσταται ut reliqui testes G¹WVvw συμπαριστατεῖ C(L?) συμπαραστατεῖ O 7 γεννωμένῳ G² 10 γεννώμ. G²S² γενόμ. WS¹ γεινόμ. Θ καταρχ. cf. 47 a 12 καὶ om. Θ 13 θερμερῶπις YhS² γε μερῶπις Δ 14 καλλιστώ σχρή L(χρή ?)C αἴσχρη a(Δ?) αἰσχρή O δηναίη Δ δειναίη O 15 μελανκαρπώτάσ. G¹XY¹(ω in o corr.) μελαγκάρποτ' ἀσ. RSN(αἰσ.) μελάνκαρπός τ' ἀσ. W μελάγκουρος vel μελάγκορος Tzetzes 17 δὲ δεδειγμένης Σ 23 del. Po. Ha. 24 σφόδρα καὶ W

D τατον φόβον ἐμποιοῦσα τοῦ μὴ παραμένειν ἀσθενῆ τὴν χάριν ποιεῖ καὶ ἀβέβαιον ὥσπερ φλόγα καταπνεομένην· ᾧ δὲ δίδωσι πρὸς τὴν τύχην ἀδεῶς καὶ ἀτρόμως εἰπεῖν ὁ λογισμός

'ἡδὺ μὲν ἄν τι φέρῃς, ὀλίγον δ' ἄχος ἂν ἀπολείπῃς,'

τοῦτον ἥδιστα ποιεῖ χρῆσθαι τοῖς παροῦσι τὸ θαρραλέον καὶ μὴ δεδιὸς αὐτῶν τὴν ἀποβολὴν ὡς ἀφόρητον. ἔξεστι γὰρ τὴν Ἀναξαγόρου διάθεσιν, ἀφ' ἧς ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ παιδὸς ἀνεφώνησεν 'ᾔδειν θνητὸν γεννήσας' (A 33), μὴ θαυμάζοντας μόνον ἀλλὰ καὶ μιμουμένους ἐπιλέγειν ἑκάστῳ τῶν τυχηρῶν 'οἶδα τὸν πλοῦτον ἐφήμερον ἔχων καὶ
E οὐ βέβαιον·' 'οἶδα τὴν ἀρχὴν ἀφελέσθαι δυναμένους τοὺς δεδωκότας·' 'οἶδα τὴν γυναῖκα χρηστὴν γυναῖκα δ' οὖσαν· καὶ τὸν φίλον ἄνθρωπον ὄντα', 'ζῷον φύσει εὐμετάβολον' ὡς ὁ Πλάτων εἶπεν (ep. XIII 360 d). αἱ γὰρ τοιαῦται παρασκευαὶ καὶ διαθέσεις, ἐάν τι συμβῇ τῶν ἀβουλήτων μὲν οὐκ ἀπροσδοκήτων δέ, μὴ δεχόμεναι τὸ 'οὐκ ἂν ᾤμην' καὶ τὸ 'ἄλλ' ἤλπιζον' καὶ τὸ 'ταῦτ' οὐ προσεδόκων,' οἷον πηδήματα καρδίας καὶ σφυγμοὺς ἀφαιροῦσι καὶ ταχὺ πάλιν τὸ μανιῶδες καὶ ταραττόμενον ἱδρύουσιν. ὁ μὲν οὖν Καρνεάδης ἐπὶ πραγμάτων μεγάλων ὑπεμίμνησκεν, ὅτι
F πᾶν καὶ ὅλον ἐστὶν εἰς λύπην καὶ ἀθυμίαν τὸ ἀπροσδόκητον. ἡ γὰρ Μακεδόνων βασιλεία τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας πολλοστημόριον ἦν· ἀλλὰ Περσεὺς μὲν ἀποβαλὼν Μακεδονίαν αὐτός τε κατεθρήνει τὸν ἑαυτοῦ δαίμονα καὶ πᾶσιν

---

5 Sen. tranq. 11, 3 cf. Schneideri Callim. fr. an. 371 8 cf. 463 d (sec. Panaetium) 118 d 14 cf. 463 d 533 b 15—20 imit. Basilius PGr. 31 p. 87, totum locum ib. 32

---

5 ἀπολίπῃς Γ(exc W)YNM(corr. Π)ShΘ 6 τοιοῦτον G[1] ἥκιστα LC 7 δεδιὼς WX ἐπιβολὴν M[1] ac ft. Y[1] 8 τὴν om. LC 9 μὴ] καὶ D 14 sic Γ (cf. 583 b) φ. εὐ. ζ. O (ex 463 d) 18 τὸ ἄλλ' Mez πολλὰ 22 πᾶν καὶ ὅλον cf. Plato Resp. 527 c Polyb. V 26, 5 al. καὶ ἀθ. om. YNM[1]Σ 23 γὰρ] γοῦν ΘΠ(e corr. α[2]) τῆς] τῶν W

ἐδόκει δυστυχέστατος ἀνθρώπων γεγονέναι καὶ βαρυποτμότατος, ὁ δὲ τούτου κρατήσας Αἰμίλιος | ἑτέρῳ παρα- 475 διδοὺς τὴν ὁμοῦ τι γῆς καὶ θαλάττης ἄρχουσαν δύναμιν ἐστεφανοῦτο καὶ ἔθυεν εὐδαιμονιζόμενος, εἰκότως. οὗτος μὲν γὰρ ᾔδει λαμβάνων ἀρχὴν ἀποδοθησομένην, ἐκεῖνος δ᾽ ἀπέβαλε μὴ προσδοκήσας. εὖ δὲ καὶ ὁ ποιητὴς οἷόν ἐστι τὸ παρὰ προσδοκίαν ἐδίδαξεν· ὁ γὰρ Ὀδυσσεὺς τοῦ μὲν κυνὸς σαίνοντος ἐξεδάκρυσε (ρ 302. 304), τῇ δὲ γυναικὶ κλαιούσῃ παρακαθήμενος οὐδὲν ἔπαθε τοιοῦτον (τ 211)· ἐνταῦθα μὲν γὰρ ἀφῖκτο τῷ λογισμῷ τὸ πάθος ὑποχείριον ἔχων καὶ προκατειλημμένον, εἰς δ᾽ ἐκεῖνον μὴ προσδοκήσας ἀλλ᾽ ἐξαίφνης *** διὰ τὸ παράδοξον ἐνέπεσε.

17. Καθόλου δ᾽ ἐπεὶ τῶν ἀβουλήτων τὰ μὲν φύσει τὸ B λυποῦν καὶ βαρῦνον ἐπιφέρει, τὰ δὲ πλεῖστα δόξῃ δυσχεραίνειν ἐθιζόμεθα καὶ μανθάνομεν, [καὶ] οὐκ ἄχρηστόν ἐστι πρὸς ταῦτα μὲν ἔχειν ἀεὶ τὸ τοῦ Μενάνδρου πρόχειρον (Epitr. fr. 179)

'οὐδὲν πέπονθας δεινὸν ἂν μὴ προσποιῇ'

(τί γὰρ πρὸς σέ ἐστι, φησίν, ἂν μήτε σαρκὸς ἅπτηται μήτε ψυχῆς, οἷόν ἐστι δυσγένεια πατρὸς ἢ μοιχεία γυναικὸς ἢ στεφάνου τινὸς ἢ προεδρίας ἀφαίρεσις, ὧν οὐ κωλύεται παρόντων ἄνθρωπος καὶ τὸ σῶμα βέλτιστα διακείμενον ἔχειν καὶ τὴν ψυχήν;), πρὸς δὲ τὰ φύσει δοκοῦντα

8 cf. 442 d 506 b v. et poes. Hom. 135

2 *αἰμίλιος* vel *αἰμύλιος* (Jab) plerique 3 *τι* om. G *τε* CJY^{1}MΠΘ 8 *σαίνοντος* Ha. *θανόντος* Ω 11 *ἐκεῖνο* Θ (Re. prob. Wil) 12 ⟨*ἐμβλέψας εἰκότως τῇ λύπῃ*⟩ fere Po ⟨*τὸν κλαυθμὸν*⟩ Schw. *διὰ τὸ παρ.* del. Wy. 13 *ἐπὶ* (*καὶ ἐπὶ* J) et 15 *καὶ οὐκ* Ω corr. Steph. et Hutten 14 *δυσχεραίνομεν καὶ* G^1 *δυσχεραίνει ἐθιζόμενα* C 16 *μὲν* M^{2}ΠΔ om. Θ (*γρ καὶ μανθάνειν μὲν οὐκ ἄχρηστόν ἐστι πρὸς ταῦτα δὲ ἔχειν δεῖ τὸ τοῦ μενάνδρου πρόχειρον* X^{1}υ^1) 19 *φασίν* Γ(exc. J)YNSh *φησίν* (dicere vult Men.) Θ 22 ante *παρόντων* (sc. *δυσγενείας κτλ.*) habent *καὶ μὴ* Δ, *μὴ* ss. V^1

λυπεῖν, οἷα νόσοι καὶ πόνοι καὶ θάνατοι φίλων καὶ τέκνων,
C *ἐκεῖνο τὸ Εὐριπίδειον* (Beller. fr. 300)

'*οἴμοι· — τί δ' οἴμοι; θνητά τοι πεπόνθαμεν.*'

οὐδεὶς γὰρ οὕτω τοῦ παθητικοῦ καταφερομένου καὶ ὀλισθάνοντος ἀντιλαμβάνεται λόγος ὡς ὁ τῆς κοινῆς καὶ φυσικῆς ἀνάμνησιν ποιῶν ἀνάγκης, ᾗ διὰ τὸ σῶμα μεμειγμένος ὁ ἄνθρωπος μόνην ταύτην τῇ τύχῃ λαβὴν δίδωσιν, ἐν δὲ τοῖς κυριωτάτοις καὶ μεγίστοις ἀσφαλὴς ἕστηκεν. ὁ Δημήτριος τὴν Μεγαρέων πόλιν καταλαβὼν ἠρώτησε τὸν Στίλπωνα, μή τι τῶν ἐκείνου διήρπασται· καὶ ὁ Στίλπων ἔφη μηδέν' ἰδεῖν 'τἀμά' φέροντα. καὶ τοίνυν τῆς τύχης πάντα τἆλλα λεηλατούσης καὶ περιαιρουμένης, ἔχομέν τι
D *τοιοῦτον ἐν ἑαυτοῖς* (∼ E 484)

'*οἷόν κ' οὔτε φέροιεν Ἀχαιοὶ οὔτ' ἂν ἄγοιεν.*'

ὅθεν οὐ δεῖ παντάπασιν ἐκταπεινοῦν οὐδὲ καταβάλλειν τὴν φύσιν ὡς μηδὲν ἰσχυρὸν μηδὲ μόνιμον μηδ' ὑπὲρ τὴν τύχην ἔχουσαν, ἀλλὰ τοὐναντίον εἰδότας, ὅτι μικρόν ἐστι μέρος τοῦ ἀνθρώπου τὸ σαθρὸν καὶ τὸ ἐπίκηρον, ᾧ δέχεται τὴν τύχην, τῆς δὲ βελτίονος μερίδος αὐτοὶ κρατοῦμεν, ἐν ᾗ τὰ μέγιστα τῶν ἀγαθῶν ἱδρυθέντα, δόξαι τε χρησταὶ καὶ μαθήματα καὶ λόγοι τελευτῶντες εἰς ἀρετήν, ἀναφαίρετον ἔχουσι τὴν οὐσίαν καὶ ἀδιάφθορον, ἀνεκπλήκτους

---

9 cf. 5 f v. Demetr. 9   15—215, 9 *τὴν διάθεσιν τῶν καλῶν* aff. Stob. II p. 161, 8 *ἐκ τοῦ Πλουτάρχου περὶ φιλίας*

---

2 *ἐκεῖνο*] *καὶ* LC *κατὰ* GWXJYNS *ἐκεῖνο τὸ* in r. M[2] 4 *οὔπω* XNRS 6 *ἀνάμν. ποιῶν* post *ἀνάγκης* MΠ, om. ab 9 *πόλιν* om. G *καταβαλών* MK 11 *τἀμὰ* audacter dictum; *ἐπιστάμαν* (potius *τὰν ἐπ.*) Duebn. cf. v. Demetr. 9 12 *πάντ' ἄλλα* CX 14 *κ'*] *ἢ* vSh om. ND *φέρειν* LC *ἂν* om. G 16 *νόμιμον* Stob. 18 *τὸ*[2] om. G *ᾧ* (cf. v. 6. 7) *O* Stob. *ὃ* *Θ*s 19 *δὲ* ss. G[1] *μερίδος* om. YNM[1]Σ(exc. h), post *κρατοῦμεν* *Θ* 20 *ἱδρυνθέντα* JΔ Stob. 22 *ἀδιάφορον* M[1]S Stob. *διάφορον* ΓYNh *ἀνεκπλήκτους* Stob. G[4] *ἀνεμπλήκτους* LC[1] *ἀκαταπλήκτους* J[1]K *ἀηττήτους* *O*

πρὸς τὸ μέλλον εἶναι καὶ θαρραλέους, πρὸς τὴν τύχην λέγοντας, ἃ Σωκράτης δοκῶν πρὸς τοὺς κατηγόρους E
[Ἄνυτον καὶ Μέλητον] λέγειν πρὸς τοὺς δικαστὰς ἔλεγεν, ὡς ἀποκτεῖναι μὲν Ἄνυτος καὶ Μέλητος δύνανται, βλάψαι δ' οὐ δύνανται (Plato Apol. 30 c). καὶ γὰρ ἡ τύχη δύναται νόσῳ περιβαλεῖν, ἀφελέσθαι χρήματα, διαβαλεῖν πρὸς δῆμον ἢ τύραννον· κακὸν δὲ καὶ δειλὸν καὶ ταπεινόφρονα καὶ ἀγεννῆ καὶ φθονερὸν οὐ δύναται ποιῆσαι τὸν ἀγαθὸν καὶ ἀνδρώδη καὶ μεγαλόψυχον οὐδὲ παρελέσθαι τὴν διάθεσιν, ἧς ἀεὶ παρούσης πλέον ἢ κυβερνήτου πρὸς θάλατταν ὄφελός ἐστι πρὸς τὸν βίον. κυβερνήτῃ γὰρ οὔτε κῦμα πραῦναι τραχὺ καὶ πνεῦμα δυνατόν ἐστιν, οὔθ' ὅποι F
βούλεται δεομένῳ λιμένος τυχεῖν οὔτε θαρραλέως καὶ ἀτρόμως ὑπομεῖναι τὸ συμβαῖνον· ἀλλ' ἕως οὐκ ἀπέγνωκε τῇ τέχνῃ χρώμενος,

'φεύγει μέγα λαῖφος ὑποστολίσας ἐς ἐνέρτερον ἱστὸν
ἐρεβώδεος ἐκ θαλάσσης' (PL. III p. 730),

⟨ἐπειδὰν δὲ τὸ πέλαγος⟩ ὑπέρσχῃ, τρέμων κάθηται καὶ
παλλόμενος. | ἡ δὲ τοῦ φρονίμου διάθεσις τοῖς τε σωματικοῖς 476
παρέχει γαλήνην ἐπὶ πλεῖστον, ἐκλύουσα τὰς τῶν νόσων κατασκευὰς ἐγκρατείᾳ καὶ διαίτῃ σώφρονι καὶ μετρίοις πόνοις, κἂν τις ἔξωθεν ἀρχὴ πάθους ὥσπερ διαδρομὴ

---

4 eadem forma verb. Plat. ap. Epictetum I 29, 18 et in fine ench. 16 cf. 169 b. inter tr. adesp. (377) rec. Nauck

---

1 sic Δ θαρρ. καὶ πρὸς Ω Stob. 2 ἃ om. Stob. 3 glossam (quam D post λέγειν ponit) non hab. Stob. 4 βλάψαι — 5 δύνανται om. W, -δύναται S 6 διαβάλλειν Γ exc. J 9 μεγ. ⟨καὶ γενναῖον καὶ ἐλευθέριον⟩ Wachsmuth 10 καὶ ἧς LC^1 πρὸς θάλατταν om. M^{1}ς 11 κυβ. — 12 τραχὺ om. X (hab. υ) 12 ὅπῃ Jς (-οι in r. N^2) 13 δεομ.] στελλομένῳ Schw. οὔτε] οὐ LC^1 16 μάλα λ. ΠΘ (ut nΘ 169 b) ἐς ἐν. G^{1}Nqvwz ἔστεν. L(ut v.)C ἔστ' ἐν. G^{4}WXYS^2 εἰς ἐν. Jh ἕως εἰς ἐν. RD (νέρτ.) ἕως ἐν. O ἔστε vel ἕως vel εἰ δὲ (Wy.) vulgo, sed ἐρεβ. ἐκ θαλ. ad φεύγει pert. cf. 169 b 17 ὡς ἐκ N θαλάττης ΥΣΘς 18 suppl. Po. sec. Demosth. 9, 69 22 τι LC^1

γένηται σπιλάδος, 'εὐσταλεῖ καὶ κούφῃ κεραίᾳ παρήνεγκεν' ὥς φησιν Ἀσκληπιάδης· παραλόγου δέ τινος καὶ μεγάλου καταλαβόντος καὶ κρατήσαντος, ἐγγὺς ὁ λιμὴν καὶ πάρεστιν ἀπονήξασθαι τοῦ σώματος ὥσπερ ἐφολκίου μὴ στέγοντος.

18. *Τὸν μὲν γὰρ ἀνόητον ὁ τοῦ θανάτου φόβος οὐχ ὁ τοῦ ζῆν πόθος ἐκκρέμασθαι τοῦ σώματος ποιεῖ, περι-* B *πεπλεγμένον ὥσπερ τὸν Ὀδυσσέα τῷ ἐρινεῷ* (*μ* 432), *δεδοικότα τὴν Χάρυβδιν ὑποκειμένην,*

'ἔνθ' οὔτε μίμνειν ἄνεμος οὔτε πλεῖν ἐᾷ (Aisch. fr. 250),

καὶ πρὸς ταῦτα δυσαρέστως καὶ πρὸς ἐκεῖνα περιδεῶς ἔχοντα. ὁ δὲ τὴν τῆς ψυχῆς φύσιν ἁμωσγέπως ὑπονοῶν καὶ τὴν εἰς τὸ βέλτιον αὐτῆς ἢ μηθὲν κάκιον ἐν τῇ τελευτῇ μεταβολὴν ἐπιλογιζόμενος οὐ μικρὸν ἔχει τῆς πρὸς τὸν βίον εὐθυμίας ἐφόδιον τὴν πρὸς τὸν θάνατον ἀφοβίαν. ᾧ γὰρ ἔξεστι τῆς μὲν ἀρεστῆς καὶ οἰκείας μερίδος ἐπικρατούσης ἡδέως ζῆν, τῶν δ' ἀλλοτρίων καὶ παρὰ φύσιν ὑπερβαλλόντων ἀδεῶς ἀπελθεῖν εἰπόντα (Eur. Bacch. 498)

'λύσει μ' ὁ δαίμων αὐτός, ὅταν ἐγὼ θέλω,'

C *τί ἂν τούτῳ χαλεπὸν ἢ δύσκολον ἢ ταραχῶδες ἐμπίπτον ἐπινοήσαιμεν; ὁ γὰρ εἰπὼν 'προκατείλημμαί σ', ὦ τύχη, καὶ πᾶσαν τὴν σὴν ἀφῄρημαι παρείσδυσιν'* (Metrodorus Ep. fr. 49) *οὐ μοχλοῖς οὐδὲ κλεισὶν οὐδὲ τείχεσιν ἐθάρρυνεν ἑαυτόν, ἀλλὰ δόγμασι καὶ λόγοις ὧν πᾶσι μέτεστι τοῖς βουλομένοις. καὶ δεῖ μηδὲν ἀπογινώσκειν μηδ' ἀπιστεῖν τῶν οὕτω λεγομένων, ἀλλὰ θαυμάζοντα καὶ ζηλοῦντα καὶ συνενθουσιῶντα πεῖραν ἅμα λαμβάνειν ἑαυτοῦ καὶ κατα-*

---

5 aliter Pl. iudicat 1103 e falso Themistio adscriptum 8 cf. fr. π. ψυχῆς (VII p. 22, 19) 19 cf. Hor. ep. I 16, 78

---

1 κεραίῃ Θ 12 ἐπινοῶν D ὑπο in r. G¹? 16 ἀρετῆς Ω corr. Re. 18 ὑπερβαλόντων G¹S² 19 μ'] μὲν W 20 τοῦτο C¹YM (corr. α¹) ἐμπίπτων W ἐμπίπτειν Δ

νόησιν ἐν τοῖς ἐλάττοσι πρὸς τὰ μείζονα, μὴ φεύγοντα μηδ' ἀπωθοῦντα τῆς ψυχῆς τὴν ἐπιμέλειαν αὐτῶν μηδὲ διαδιδράσκοντ' ⟨εἰς τὸ⟩ 'τάχα δ' οὐδὲν ἔσται δυσχερέστερον.' D ἀτονίαν γὰρ ἐμποιεῖ καὶ μαλακίαν ἀγύμναστον ἡ περὶ τὸ ῥᾷστον ἀεὶ διατρίβουσα καὶ πρὸς τὸ ἥδιστον ἐκ τῶν ἀβουλήτων ἀναχωροῦσα γλυκυθυμία τῆς ψυχῆς· ἡ δὲ καὶ νόσου καὶ πόνου καὶ φυγῆς μελετῶσα φαντασίαν ὑφίστασθαι καὶ προσβιαζομένη τῷ λογισμῷ πρὸς ἕκαστον εὑρήσει πολὺ τὸ κατεψευσμένον καὶ διάκενον καὶ σαθρὸν ἐν τοῖς δοκοῦσι χαλεποῖς καὶ φοβεροῖς, ὡς ὁ καθ' ἕκαστον ἀποδείκνυσι λόγος.

19. *Καίτοι πολλοὶ καὶ τὸ τοῦ Μενάνδρου πεφρίκασιν* (fr. 355, 4)

'οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ζῶντα Τοῦτ' οὐ πείσομαι,'

ἀγνοοῦντες ὅσον ἐστὶ πρὸς ἀλυπίαν ἀγαθὸν τὸ μελετᾶν καὶ δύνασθαι πρὸς τὴν τύχην ἀνεῳγόσι τοῖς ὄμμασιν E ἀντιβλέπειν καὶ μὴ ποιεῖν ἐν αὑτῷ τὰς φαντασίας ἀτρίπτους καὶ ἁπαλὰς ὥσπερ ἐνσκιατραφούμενον πολλαῖς ἐλπίσιν ὑπεικούσαις ἀεὶ καὶ πρὸς μηθὲν ἀντιτεινούσαις. ἐκεῖνο μέντοι καὶ πρὸς τὸν Μένανδρον ἔχομεν εἰπεῖν· 'οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ζῶντα 'τοῦτ' οὐ πείσομαι,' ἀλλ' ἔστιν εἰπεῖν ζῶντα 'τοῦτ' οὐ ποιήσω. οὐ ψεύσομαι, οὐ ῥᾳδιουργήσω, οὐκ ἀποστερήσω, οὐκ ἐπιβουλεύσω.' τοῦτο γὰρ ἐφ' ἡμῖν κείμενον οὐ μικρὸν ἀλλὰ μέγα πρὸς εὐθυμίαν πάρεστιν. ὥσπερ αὖ τοὐναντίον

---

10 cf. Cic. Tu. III 81   14 ex florilegio, cf. Stob. V p. 1006, 4

---

2 *ἐπιμέλειαν*] malim *μελέτην* (= praemeditatio)   3 add. Mez. (confugere ad illam consolationem 'fortasse nihil accidet gravius')   4 *ἀνίαν* Ω corr. Re.   7 *φυγῆς κ. πόνου* G   *μελετῶσα* om. C   9 *τὸ* Δ om. O   18 *καὶ* om. Γ(exc. J)   *ἐνσκιατροφ*. CGXυ(ο ex α)|YNDhZ[corr.]   19 *ἀεὶ* om. D   *τὸ μηθὲν* Θ   20 *καὶ* om. W   *ἔχομεν* om. D   20/21 *οὐκ ἔστιν εἰπεῖν* M[2]ΠΔ om. O   23 *ἐπιβουλεύσω*] *ιβου* in r. G[1]

'ἡ σύνεσις, ὅτι σύνοιδα δείν' εἰργασμένος'
(Eur. Or. 396),

F οἷον ἕλκος ἐν σαρκὶ τῇ ψυχῇ τὴν μεταμέλειαν αἱμάσσουσαν ἀεὶ καὶ νύσσουσαν ἐναπολείπει. τὰς μὲν γὰρ ἄλλας ἀναιρεῖ λύπας ὁ λόγος, τὴν δὲ μετάνοιαν αὐτὸς ἐνεργάζεται δακνομένην σὺν αἰσχύνῃ καὶ κολαζομένην ὑφ' αὑτῆς. ὡς γὰρ οἱ
477 ῥιγοῦντες ἠπιάλοις καὶ πυρετοῖς διακαόμενοι | τῶν ταῦτα πασχόντων ἔξωθεν ὑπὸ καύματος ἢ κρύους μᾶλλον ἐνοχλοῦνται καὶ κάκιον ἔχουσιν, οὕτως ἐλαφροτέρας ἔχει τὰ τυχηρὰ τὰς λύπας ὥσπερ ἔξωθεν ἐπιφερομένας, τὸ δέ

'οὔ τις ἐμοὶ τῶνδ' ἄλλος ἐπαίτιος, ἀλλ' ἐγὼ αὐτός'

ἐπιθρηνούμενον τοῖς ἁμαρτανομένοις ἔνδοθεν ἐξ αὐτοῦ βαρύτερον ποιεῖ τῷ αἰσχρῷ τὸ ἀλγεινόν. ὅθεν οὔτ' οἰκία πολυτελὴς οὔτε χρυσίου πλῆθος οὔτ' ἀξίωμα γένους οὔτε μέγεθος ἀρχῆς, οὐ λόγου χάρις ἢ δεινότης εὐδίαν παρέχει βίῳ καὶ γαλήνην τοσαύτην, ὅσην ψυχὴ καθαρεύουσα πραγμάτων καὶ βουλευμάτων πονηρῶν καὶ τὴν τοῦ βίου
B πηγὴν τὸ ἦθος ἀτάραχον ἔχουσα καὶ ἀμίαντον· ἀφ' ἧς αἱ καλαὶ πράξεις ῥέουσαι καὶ τὴν ἐνέργειαν ἐνθουσιώδη καὶ ἱλαρὰν μετὰ τοῦ μέγα φρονεῖν ἔχουσι καὶ τὴν μνήμην

---

3 τὸ γὰρ συνειδὸς οἷον ἕλκος — 13 ἀλγεινόν Stob. III 604, 10 11 Schneideri Callim. fr. an. 372. cf. Diogenem ap. Teletem p. 8, 9 (in fine αὐτή, sc. ἡ Κακία) 14 sqq. imit. Joh. Chrys. PGr. 60 col. 400 17/18 Zeno St. fr. 203 cf. 100c 56b

---

1 δεινὰ WXJYNh δεινὸν G 3 τῇ ψυχῇ ΠDZ Stob. M[a]A τὴν ψυχὴν ab τῆς ψυχῆς O Stob. S 4 αἰεὶ G Stob. νύσσουσα X ἀπολείπει C ἐναπολείπειν Θ 5 ἐνεργάζεται G Stob. ἐργάζεται O 5/6 sic O (δακνομένης X) Stob., quod sanum videtur, licet audacter dictum; δακνομένης σ. αἰσχ. τῆς ψυχῆς κ. κολαζομένης ὑπ' αὐτῆς Δ (δακνομένην et κολαζομένην e vulgata ret. Z, ὑφ' αὐτῆς D) 7 ἢ ἠπ. JΠΘ ῥ. ἢ πιάλοις καὶ πυρ. et in mg. γρ. ἢ νόσοις καὶ πυρετοῖς δ. υ ῥ. ἢ νόσοις καὶ πυρετοῖς ἢ πιάλοις δ. X ἠπιάλοις om. Stob. ταυτὰ Gaisford ft. recte 11 τῶνδ' Teles τῶν Ω Stob. gnom. Paris. ed. Sternb. 331 ἄλλων MΠh Stob. αἴτιος Σ 15 λόγων W ἢ (cf. 374 b al.) GWS[2] οὐ O 19 ῥέουσι ΝΣΠ

ἡδίονα καὶ βεβαιοτέραν τῆς Πινδαρικῆς (fr. 214) *γηροτρόφου ἐλπίδος. οὐ γὰρ 'αἱ μὲν λιβανωτρίδες' ὡς ἔλεγε Καρνεάδης 'κἂν ἀποκενωθῶσι, τὴν εὐωδίαν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀναφέρουσιν,' ἐν δὲ τῇ ψυχῇ τοῦ νοῦν ἔχοντος αἱ καλαὶ πράξεις οὐκ ἀεὶ κεχαρισμένην καὶ πρόσφατον ἐναπολείπουσι τὴν ἐπίνοιαν, ὑφ' ἧς τὸ χαῖρον ἄρδεται καὶ τέθηλε καὶ καταφρονεῖ τῶν ὀδυρομένων καὶ λοιδορούντων τὸν βίον, ὥς τινα κακῶν χώραν ἢ φυγαδικὸν τόπον ἐνταῦθα* C *ταῖς ψυχαῖς ἀποδεδειγμένον.*

20. *Ἄγαμαι δὲ τοῦ Διογένους, ὃς τὸν ἐν Λακεδαίμονι ξένον ὁρῶν παρασκευαζόμενον εἰς ἑορτήν τινα καὶ φιλοτιμούμενον 'ἀνὴρ δ'' εἶπεν 'ἀγαθὸς οὐ πᾶσαν ἡμέραν ἑορτὴν ἡγεῖται;' καὶ πάνυ γε λαμπράν, εἰ σωφρονοῦμεν. ἱερὸν μὲν γὰρ ἁγιώτατον ὁ κόσμος ἐστὶ καὶ θεοπρεπέστατον· εἰς δὲ τοῦτον ὁ ἄνθρωπος εἰσάγεται διὰ τῆς γενέσεως οὐ χειροκμήτων οὐδ' ἀκινήτων ἀγαλμάτων θεατής, ἀλλ' οἷα νοῦς θεῖος αἰσθητὰ μιμήματα νοητῶν, φησὶν ὁ Πλάτων, ἔμφυτον ἀρχὴν ζωῆς ἔχοντα καὶ κινήσεως ἔφηνεν, ἥλιον καὶ σελήνην καὶ ἄστρα καὶ ποταμοὺς νέον ὕδωρ* D *ἐξιέντας ἀεὶ καὶ γῆν φυτοῖς τε καὶ ζῴοις τροφὰς ἀναπέμπουσαν. ὧν τὸν βίον μύησιν ὄντα καὶ τελετὴν τελειοτάτην εὐθυμίας δεῖ μεστὸν εἶναι καὶ γήθους· οὐχ ὥσπερ οἱ πολλοὶ Κρόνια καὶ Διάσια καὶ Παναθήναια καὶ τοιαύτας*

1 imit. Joh. Chrys. PGr. 47 col. 347 10 sqq. cf. Joh. Chrysost. PGr. 48 col. 955 16 sqq. resp. Timaeum, inpr. 92 c, cf. Epin. 984 a (cf. Philo v. Mos. 2, 74 s.)

2 *καρνεάδης* om. G 3 *ἀποκτανθῶσιν* GS[2] *πολὺ* LC[1] 5 *ἐπιλείπουσι* M[1] 6 *καὶ τὸ χ.* Θ 8 *μοναδικὸν* W 10 *τοῦ*] *καὶ τοῦ* Δ *τὸ* (vel *ὅτι* pro ὃς) ci. Re. *τὸ τοῦ* Bern., sed cf. Philo q. o. p. l. 142 al. 14 *μὲν* om. ΣΘ *γὰρ* om. LC[1] 17 *μιμητὰ* Ω corr. C[2] Laur. 80, 5[2] *μιμ. νοητῶν* Γ *νοητ. μιμ.* O 18 *ἔμφυτον*] *ἔμψυχον* G[1]WJK[1γρ.] Y(corr.[1])NS[1] 20 *ἐξιέντας* J[corr.] ΠΘ *ἐξιόντας* O *τροφὰς* J[corr.] Θ *τρυφὰς* O 21 *μίμησιν* W 22 *εὐθυμίας* M[2](ex *ἀθυμίας*)ΠΣΘ *εὐφημίας* O 23 *διάσια* ΣΘ (cf. Eumathii Macremb. descr.) *διονύσια* O

ἄλλας ἡμέρας περιμένουσιν, ἵν' ἡσθῶσι καὶ ἀναπνεύσωσιν, ὠνητὸν ⟨γελῶντες⟩ γέλωτα μίμοις καὶ ὀρχησταῖς μισθοὺς τελέσαντες. εἶτ' ἐκεῖ μὲν εὔφημοι καθήμεθα κοσμίως (οὐδεὶς γὰρ ὀδύρεται μυούμενος οὐδὲ θρηνεῖ Πύθια θεώμενος ἢ πίνων ἐν Κρονίοις), ἃς δ' ὁ θεὸς ἡμῖν ἑορτὰς
E χορηγεῖ καὶ μυσταγωγεῖ καταισχύνουσιν, ἐν ὀδυρμοῖς τὰ πολλὰ καὶ βαρυθυμίαις καὶ μερίμναις ἐπιπόνοις διατρίβοντες. καὶ τῶν μὲν ὀργάνων χαίρουσι τοῖς ἐπιτερπὲς ἠχοῦσι καὶ τῶν ὀρνέων τοῖς ᾄδουσι, καὶ τὰ παίζοντα καὶ σκιρτῶντα τῶν ζῴων ἡδέως ὁρῶσι, καὶ τοὐναντίον ὠρυομένοις καὶ βρυχωμένοις καὶ σκυθρωπάζουσιν ἀνιῶνται, τὸν δ' ἑαυτῶν βίον ἀμειδῆ καὶ κατηφῆ καὶ τοῖς ἀτερπεστάτοις πάθεσι καὶ πράγμασι καὶ φροντίσι μηδὲν πέρας ἐχούσαις πιεζόμενον ἀεὶ καὶ συνθλιβόμενον ὁρῶντες αὐτοὶ
F μὲν αὑτοῖς ἀναπνοήν τινα καὶ ῥᾳστώνην πορίζειν ποθὲν ⟨οὐκ ἐθέλουσιν⟩, ἀλλ' οὐδ' ἑτέρων παρακαλούντων προσδέχονται λόγον, ᾧ χρώμενοι καὶ τοῖς παροῦσιν ἀμέμπτως συνοίσονται καὶ τῶν γεγονότων εὐχαρίστως μνημονεύσουσι καὶ πρὸς τὸ λοιπὸν ἵλεω τὴν ἐλπίδα καὶ φαιδρὰν ἔχοντες ἀδεῶς καὶ ἀνυπόπτως προσάξουσιν.

---

1 ἀναπέμψωσιν D   2 ὠνητὸν D^1 suppl. Po. (cf. 1127 c) ὠνητοῦ γέλωτος ci. Wy.   3 εὔθυμοι ΣΘ   5 πεινῶν Ω (corr. in Y)   ἡμῖν ante ὁ W, post ἑορτὰς M^{2}Π ἡμῶν LCυ^1 11 βρυχωμένοις W(in -ο- corr. m^1)G$^{corr.}$ M^{2}ΠSZ βρυχομένοις O (cf. v. Pyrrh. 33)   12 δὲ αὑτὸν WXυ   13 καὶ πάθεσι D πράγμασι καὶ πάθεσι G   16 suppl. Wil. ⟨οὐδ' ἐννοοῦσιν⟩ Po. οὐχ ὅπως αὐτοὶ ἑαυτοῖς (hiatus!) ἀ. τ. κ. ρ. πορίζουσιν Δ nisi quod in fine πορίζειν ποθὲν (οὐ add. Z) βούλονται Θ   18 συνοίσονται G^{1}S^2 (cf. Wy. ad 79 a) συνοίσουσι O   19 ἵλεων C^{2}S$^{corr.}$ καὶ φαιδρὰν om. W   20 προάξουσιν G προέξουσιν W προσάγουσιν NJ   κἀνταῦθα λείπει καὶ φέρ̄ τί γὰρ πάθω in fine D$^{mg.}$

31.

ΠΕΡΙ ΦΙΛΑΔΕΛΦΙΑΣ 478

(Plan. 13)

1. *Τὰ παλαιὰ τῶν Διοσκόρων ἀφιδρύματα Σπαρτιᾶται ʽδόκανα’ καλοῦσιν· ἔστι δὲ δύο ξύλα παράλληλα δυσὶ πλαγίοις ἐπεζευγμένα, καὶ δοκεῖ τῷ φιλαδέλφῳ τῶν θεῶν* B *οἰκεῖον εἶναι τοῦ ἀναθήματος τὸ κοινὸν καὶ ἀδιαίρετον. οὕτω δὴ καὶ αὐτὸς ὑμῖν, ὦ Νιγρῖνε καὶ Κυῆτε, τὸ σύγγραμμα τοῦτο περὶ φιλαδελφίας ἀνατίθημι, κοινὸν ἀξίοις οὖσι δῶρον. ἐφ’ ἃ γὰρ προτρέπεται, ταῦτα πράττοντες ἤδη μαρτυρεῖσθαι μᾶλλον ἢ παρακαλεῖσθαι δόξετε· καὶ*

Lampr. 98. libellum Avidio cuidam Nigrino eiusque fratri Avidio Quieto missum (Prosop. imp. Rom. I p. 188. 9) atque 221, 8 ut p. 632 a *Κυητέ* (vel potius *Κυῆτε*) legendum esse vidit Patzig, Quaest. Plut. Berol. 1876, 48—51. non vero Avid. Quietum quem Plin. ep. VI 29 a. 107 tamquam mortuum commemorat (Prosop. 1172) sed eum qui a. 125/6 proc. Asiae fuit (n. 1171, v. Rohden P.-W. II 2384) Plutarchus alloqui videtur. scripsit enim libellum certe post libros de amicitia (de am. mult. et de ad. et am.) e quibus haud pauca in capp. 1—8. 20 ad amorem frat. transtulit (Brokate, de aliquot Plutarchi libellis, Gott. 1913, 17 sqq.) eidem Quieto fortasse etiam libellum de sera numinis vindicta misit.

Codices L(deest 225, 8 *μηδὲ* — 226, 5 *τῶν ἑ-*, 230, 16 *-νικόν* — 231, 18 *ὑπομένουσιν*, 241, 11 *βούλεσθαι* — 242, 10 *ἀξιοῦν-*, 248, 4 *φωνὴν* — 249, 7 *τε-*, 252, 7 *γίνεται* — 254, 5 *βασιλεύς*) CGW (desunt foliis amissis 222, 21 *κοινῆς* — 224, 14 *μονοτρόπους*, 228, 11 *τὸν* — 232, 7 *μή*, denique 245, 6 *τὴν* — extr., ubi eius loco apographon O collatum) (Sen. = Senensis H VI 9 cum GW cognatus) X(*υ*)JK YNM*α*ADRShiZab(vw).

Γ = LC[1]GW(ubi extat)XJ[2]K *Σ* = DRShi *Π* = *α*A *Θ* = Z (qui tamen hic haud raro vulgatam retinet) ab *Δ* = D*Θ*

4 cit. Eustathius ad Il. 1125, 60

4 *διοσκόρων* hic (non 234, 4) J[1] (*υ* add. Ducas) ut 1103 a *Ω* 880 a M *-ούρων O* 8 *Κύντε Ω* corr. Patzig 10 post *προτρέπεται* G Sen. ins. *τὸ σύγγραμμα δηλονότι*, quod glossema X[1]Y[1] in mg. habent.

τὸ χαῖρον ὑμῶν ἐφ' οἷς κατορθοῦτε ποιήσει τῇ κρίσει τὴν ἐπιμονὴν βεβαιοτέραν, ὥσπερ ἐν χρηστοῖς καὶ φιλοκάλοις θεαταῖς εὐημερούντων. Ἀρίσταρχος μὲν οὖν ὁ Θεοδέκτου πατὴρ ἐπισκώπτων τὸ πλῆθος τῶν σοφιστῶν ἔλεγε C πάλαι μὲν ἑπτὰ σοφιστὰς μόλις γενέσθαι, τότε δὲ μὴ ῥαδίως ἂν ἰδιώτας τοσούτους εὑρεθῆναι· ἐγὼ δ' ὁρῶ καθ' ἡμᾶς τὴν φιλαδελφίαν οὕτω σπάνιον οὖσαν ὡς τὴν μισαδελφίαν ἐπὶ τῶν παλαιῶν· ἧς γε τὰ φανέντα παραδείγματα τραγῳδίαις καὶ θεάτροις ὁ βίος ἐξέδωκε διὰ τὸ παράδοξον· οἱ δὲ νῦν ἄνθρωποι πάντες, ὅταν ἐντυγχάνωσι χρηστοῖς ἀδελφοῖς, θαυμάζουσιν οὐδὲν ἧττον ἢ τοὺς Μολιονίδας ἐκείνους, συμφυεῖς τοῖς σώμασι γεγονέναι δοκοῦντας, καὶ τὸ χρῆσθαι κοινῶς τοῖς πατρῴοις χρήμασι καὶ φίλοις καὶ δούλοις οὕτως ἄπιστον ἡγοῦνται καὶ τερατῶδες ὡς D τὸ χρῆσθαι μίαν ψυχὴν δυεῖν σωμάτων χερσὶ καὶ ποσὶ καὶ ὀφθαλμοῖς.

2. Καίτοι τὸ παράδειγμα τῆς χρήσεως τῶν ἀδελφῶν ἡ φύσις οὐ μακρὰν ἔθηκεν, ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ σώματι τὰ πλεῖστα τῶν ἀναγκαίων διττὰ καὶ ἀδελφὰ καὶ δίδυμα μηχανησαμένη, χεῖρας πόδας ὄμματ' ὦτα ῥῖνας, ἐδίδαξεν ὅτι ταῦτα σωτηρίας ἕνεκα καὶ συμπράξεως κοινῆς οὐ διαφορᾶς καὶ μάχης οὕτως διέστησεν· αὐτάς τε τὰς χεῖρας εἰς πολλοὺς καὶ ἀνίσους δακτύλους σχίσασα πάντων ὀργάνων ἐμμελέστατα καὶ τεχνικώτατα παρέσχεν, ὥστ' Ἀναξαγόραν E (A 102) τὸν παλαιὸν ἐν ταῖς χερσὶ τὴν αἰτίαν τίθεσθαι τῆς ἀνθρωπίνης σοφίας καὶ συνέσεως. ἀλλὰ τούτου μὲν ἔοικεν ἀληθὲς εἶναι τοὐναντίον· οὐ γὰρ ὅτι χεῖρας

11 cf. 1083 c   17 ad cap. 2 cf. Hieroclem de frat. am. ap. Stob. IV 663 H. (Prächter p. 55. 6)   27 Aristot. 687 a 7

3 ἀριστόμαχος W   ὁ om. WYα   4 πλῆθος] στίφος R   5 σοφιστὰς cf. Aristot. fr. 5 Androtionem ap. Aristid. II 407 D. Plutarchum ipsum 857 f σοφοὺς Δ (cf 96 a)   13 τ. πατρ. κοινῶς χρ. R   21 ταῦτα πάντα σ. ΜΠΘ   24 παρέσχεν om. G[1]   25 τίθ. — 27 τοὐναντίον om. LC   τίθ. τ. αἰτ. ΣΘ

ἔσχεν ἄνθρωπος, σοφώτατον, ἀλλ' ὅτι φύσει λογικὸν ἦν καὶ τεχνικόν, ὀργάνων φύσει τοιούτων ἔτυχεν. ἐκεῖνο δὲ παντὶ δῆλον, ὡς ἀπὸ σπέρματος ἑνὸς καὶ μιᾶς ἀρχῆς ἡ φύσις ἀδελφοὺς δύο καὶ τρεῖς καὶ πλείονας ἐποίησεν οὐ πρὸς διαφορὰν καὶ ἀντίταξιν, ἀλλ' ὅπως χωρὶς ὄντες ἀλλήλοις μᾶλλον συνεργῶσιν. οἱ γὰρ δὴ τρισώματοι καὶ ἑκατόγχειρες, εἴπερ ἐγένοντο, συμφυεῖς ὄντες πᾶσι τοῖς μέρεσιν, οὐθὲν ἐκτὸς αὑτῶν οὐδὲ χωρὶς ἐδύναντο ποιεῖν· ὃ τοῖς ἀδελ- F φοῖς ὑπάρχει, καὶ μένειν καὶ ἀποδημεῖν ἅμα καὶ πολιτεύεσθαι καὶ γεωργεῖν δυναμένοις δι' ἀλλήλων, ἄνπερ ἣν ἡ φύσις ἔδωκεν εὐνοίας καὶ συμφωνίας ἀρχὴν φυλάττωσιν· εἰ δὲ μή, ποδῶν οὐθέν, οἶμαι, διοίσουσιν ἀλλήλους ὑποσκελιζόντων καὶ δακτύλων ἐμπλεκομένων καὶ διαστρεφομένων παρὰ φύσιν ὑπ' ἀλλήλων. μᾶλλον δ' ὥσπερ ἐν ταὐτῷ σώματι μιᾶς κοινωνοῦντα φύσεως καὶ τροφῆς τὰ ὑγρὰ καὶ ξηρὰ | καὶ ψυχρὰ καὶ θερμὰ τῇ ὁμονοίᾳ καὶ συμφωνίᾳ τὴν 479 ἀρίστην καὶ ἡδίστην κρᾶσιν ἐμποιεῖ καὶ ἁρμονίαν, ἧς χωρὶς οὔτε 'πλούτου' φασὶν οὔτε 'τᾶς ἰσοδαίμονος ἀνθρώποις βασιληίδος ἀρχᾶς' (Ariphronis paean PL. III 597, 4) εἶναί τινα χάριν καὶ ὄνησιν, ἂν δὲ πλεονεξία καὶ στάσις αὐτοῖς ἐγγένηται, διέφθειρεν αἴσχιστα καὶ συνέχεε τὸ ζῷον, οὕτως ἀδελφῶν ὁμοφροσύνῃ καὶ γένος καὶ οἶκος ὑγιαίνει καὶ τέθηλε, καὶ φίλοι καὶ συνήθεις ὥσπερ ἐμμελὴς χορὸς οὐθὲν οὔτε πράσσουσιν ἐναντίον οὔτε λέγουσιν ἢ φρονοῦσιν·

'ἐν δὲ διχοστασίῃ καὶ ὁ πάγκακος ἔμμορε τιμῆς'
(PL. III p. 690),

---

12 Xen. Mem. II 3, 18 17 χωρὶς — 20 ὄνησις Stob. IV 658 H. 18 cf. 450 b 26 v. Nic. 11 C. Lys. et Sullae 1. Alex. 53

---

2 φύσει del. Stegm. sed cf. Aristot. 6 ἑκατοντάχειρες XY[1]N[2]MΠΘ 10/11 ἅπερ οὖν ἡ φ. et 11 φυλάττουσιν G[1] 14 ὑπ' ἀλλ. παρὰ φ. Δ 24 ἢ] οὔτε M 26 ἔμμορε hic Ω ἔλλαχε vitae ut vid. (exc. Nic. 11 cod. A)

οἰκέτης διάβολος ἢ κόλαξ παρενδὺς θυραῖος ἢ πολίτης
B βάσκανος. ὡς γὰρ αἱ νόσοι τοῖς σώμασι μὴ προσιεμένοις τὸ οἰκεῖον πολλῶν ἐμποιοῦσιν ἀτόπων καὶ βλαβερῶν ὀρέξεις, οὕτως ἡ πρὸς τὸ συγγενὲς διαβολὴ καὶ ὑφόρασις ὁμιλίας ἐπάγεται φαύλας καὶ πονηρὰς εἰς τὸ ἐκλιπὲς ἔξωθεν ἐπιρρεούσας. (3.) ὁ μὲν οὖν Ἀρκαδικὸς μάντις ἀναγκαίως πόδα ξύλινον προσεποιήσατο καθ' Ἡρόδοτον (IX 37) τοῦ οἰκείου στερηθείς· ἀδελφὸς δὲ πολεμῶν ἀδελφῷ καὶ κτώμενος ὀθνεῖον ἐξ ἀγορᾶς ἢ παλαίστρας ἑταῖρον οὐθὲν ἔοικεν ἄλλο ποιεῖν ἢ σάρκινον καὶ συμφυὲς ἑκουσίως ἀποκόψας μέλος ἀλλότριον προστίθεσθαι καὶ προσαρμότ-
C τειν. αὐτὴ γὰρ ἡ προσδεχομένη καὶ ζητοῦσα φιλίαν καὶ ὁμιλίαν χρεία διδάσκει τὸ συγγενὲς τιμᾶν καὶ περιέπειν καὶ διαφυλάττειν, ὡς ἀφίλους καὶ ἀμίκτους καὶ μονοτρόπους ζῆν μὴ δυναμένους μηδὲ πεφυκότας. ὅθεν ὁ Μένανδρος ὀρθῶς (fr. 554)

'οὐκ ἐκ πότων καὶ τῆς καθ' ἡμέραν τρυφῆς
ζητοῦμεν ᾧ πιστεύσομεν τὰ τοῦ βίου' φησί,
'πάτερ. οὐ περιττὸν οἴετ' ἐξευρηκέναι
ἀγαθὸν ἕκαστος, ἂν ἔχῃ φίλου σκιάν;'

σκιαὶ γάρ εἰσιν ὄντως αἱ πολλαὶ φιλίαι καὶ μιμήματα καὶ
D εἴδωλα τῆς πρώτης ἐκείνης, ἣν παισί τε πρὸς γονεῖς ἡ φύσις ἀδελφοῖς τε πρὸς ἀδελφοὺς ἐμπεποίηκε, κἀκείνην ὁ μὴ σεβόμενος μηδὲ τιμῶν ὅρα τίνα πίστιν εὐνοίας τοῖς

6 ὁ μὲν — 12 προσαρμόττειν libere Stob. IV 675 H   17 cf. 93 c

5 ἐκλιπὲς (= τὸ ἐκλεῖπον 687 e 688 a)] ἐκλειπὲς YM(corr. α)S ἐλλιπὲς Δ(exc. b)   7 ἀναγκαίως] δικαίως Stob.   καθ' Ἡρόδοτον om. J Stob.   11 μέλος Θ Stob. μέρος O   προστίθ.] προστρίβεσθαι Stob. libere excerpens   12 αὔτη multi   14 ὡς καὶ ἀφ. C(L?)XJYNRS¹h   15 ζῆν μὴ δυν. om. G¹   17 τροφῆς M   18 φησί om. G   19 πάτερ] πέρα G Sen. περῶν a   οἴετ'] οἴσι τ' Θα^corr. Π οἷς τ' O corr. Xyl.   23 ἐμπεποίηκε JM²Π μη πεκοίηκε X(prius η ex parte eras.) πεκοίηκε O   24 ὅρα Po. ἄρα vel ἆρα codd.   τίνι CXJYNMΠRh

ἀλλοτρίοις δίδωσιν, ἢ ποῖός τίς ἐστι, τὸν ἑταῖρον ἐν φιλοφροσύναις καὶ γράμμασιν ἀδελφὸν προσαγορεύων, τῷ δ' ἀδελφῷ μηδὲ τὴν αὐτὴν ὁδὸν οἰόμενος δεῖν βαδίζειν. ὡς γὰρ εἰκόνα κοσμεῖν ἀδελφοῦ τὸ δὲ σῶμα τύπτειν καὶ ἀκρωτηριάζειν μανικόν, οὕτως τοὔνομα σέβεσθαι καὶ τιμᾶν ἐν ἑτέροις αὐτὸν δὲ μισεῖν καὶ φεύγειν οὐχ ὑγιαίνοντός ἐστιν οὐδ' ἐν νῷ πώποτε τὴν φύσιν ὡς ἁγιώτατον καὶ μέγιστον ἱερῶν λαβόντος.

4. Οἶδα γοῦν ἐμαυτὸν ἐν Ῥώμῃ δυεῖν ἀδελφῶν ἀναδεξάμενον E δίαιταν, ὧν ἅτερος ἐδόκει φιλοσοφεῖν· ἦν δ' ὡς ἔοικεν οὐ μόνον ἀδελφὸς ἀλλὰ καὶ φιλόσοφος ψευδεπίγραφος καὶ ψευδώνυμος. ἐμοῦ γὰρ ἀξιοῦντος αὐτὸν ὡς ⟨ἀδελφὸν⟩ ἀδελφῷ καὶ ἰδιώτῃ φιλόσοφον προσφέρεσθαι, 'ταῦτ'' εἶπεν 'ὡς πρὸς ἰδιώτην ἀληθῶς, ἐγὼ δ' οὐ σεμνὸν οὐδὲ μέγα ποιοῦμαι τὸ ἐκ τῶν αὐτῶν μορίων γεγονέναι.' 'σὺ μέν' ἔφην ἐγώ 'δῆλος εἶ μηδὲ τὸ ἐκ μορίων γεγονέναι μέγα καὶ σεμνὸν ἡγούμενος.' ἀλλ' οἵ γε ἄλλοι πάντες, εἰ καὶ μὴ φρονοῦσιν οὕτως, λέγουσι γοῦν καὶ ᾄδουσιν, ὡς γονεῦσι F τιμὴν μετὰ θεοὺς πρώτην καὶ μεγίστην ἥ τε φύσις ὅ τε τὴν φύσιν σῴζων νόμος ἀπέδωκε· καὶ οὐκ ἔστιν ὅ τι μᾶλλον ἄνθρωποι κεχαρισμένον θεοῖς δρῶσιν ἢ τοκεῦσιν αὐτῶν καὶ τροφεῦσι 'παλαιὰς ἐπὶ νέοις δανεισθείσας' χάριτας εὐμενῶς καὶ προθύμως ἐκτίνοντες. οὐδ' αὖ πάλιν μείζων ἐπίδειξις ἀθέου γέγονε τῆς περὶ γονεῖς ὀλιγωρίας καὶ πλημμελείας· διὸ τοὺς μὲν ἄλλους κακῶς ποιεῖν ἀπείρηται, | μητρὶ δ' αὐτοῦ καὶ πατρὶ τὸ μὴ παρέχειν δρῶντας 480

18 cf. Comm. in Hes. OD 707   22 ac iam 19 sqq. scripta sec. Platonis Legg. 717 b c   22 cf. 496 c

1 ἐστιν ὁ τόν D   5 ἐν om. C^1W 8 ἱερῶν GXYMΠ ἱερόν O   12 add. Stegm.   14 εἶπον XY^1(corr.^{1})h   15 μεταποιοῦμαι X^1Y^1R(non S)h   σὺ — 16 γεγονέναι om. C^1 16 τὸ om. $G^1α^1$ (ins. ipsi)   post ἐκ ras. 3—4 litt. in G (ft μ̄ρὸς)   22 νέοις Madv. e Platone cf. 496 c νέας O νέαις ΔW   26 αὐτῶν Θ   προσέχειν $M^2ΠZS^2$ παρέχειν ἑαυτοὺς Δ male, nam obiectum in ἀφ' ὧν est (ut πάντα ap. Plat.)

ἀεὶ καὶ λέγοντας ἀφ' ὧν εὐφρανοῦνται, κἂν μὴ προσῇ τὸ λυποῦν, ἀνόσιον ἡγοῦνται καὶ ἄθεσμον. τίς οὖν ἐστι παρὰ παίδων γονεῦσιν ἢ πρᾶξις ἢ χάρις ἢ διάθεσις μᾶλλον εὐφραίνειν δυναμένη τῆς πρὸς ἀδελφὸν εὐνοίας βεβαίου καὶ φιλίας; (5.) καὶ τοῦτό γε ῥᾴδιόν ἐστιν ἀπὸ τῶν ἐναντίων καταμαθεῖν. ὅπου γὰρ οἰκότριβα τιμώμενον ὑπὸ μητρὸς ἢ πατρὸς υἱοὶ προπηλακίζοντες καὶ φυτῶν καὶ χωρίων οἷς ἔχαιρον ἀμελοῦντες ἀνιῶσιν αὐτοὺς καὶ κύων τις οἰκογενὴς παρορώμενος καὶ ἵππος ἅπτεται φιλοστόρ- B γων καὶ φιλοτίμων γερόντων, ἄχθονται δὲ τοῖς παισὶν ἀκροάματα καὶ θεάματα καὶ ἀθλητάς, οὓς ἐθαύμαζον αὐτοί, διασύρουσι καὶ καταφρονοῦσιν, ἦπου μετρίως ἔχουσιν υἱοῖς διαφερομένοις καὶ μισοῦσιν ἀλλήλους καὶ κακῶς λέγουσι καὶ πρὸς ἔργα καὶ πράξεις ἀντιταττομένοις ἀεὶ καὶ καταλυομένοις ὑπ' ἀλλήλων; οὐκ ἂν εἴποι τις. οὐκοῦν τοὐναντίον ἐρῶντες ἀλλήλων καὶ φιλοῦντες ἀδελφοὶ καὶ ὅσον ἡ φύσις τοῖς σώμασι διέστησεν, ἐπὶ ταὐτὸ τοῖς πάθεσι καὶ τοῖς πράγμασιν ἀποδιδόντες καὶ λόγους κοινοὺς καὶ διατριβὰς ἅμα καὶ παιδιὰς μετ' ἀλλήλων ἔχοντες C ἡδεῖαν καὶ μακαρίαν παρεσκευάκασι γηροτρόφον τοῖς γονεῦσι τὴν φιλαδελφίαν. οὔτε γὰρ φιλόλογος πατὴρ οὕτως οὔτε φιλότιμος οὔτε φιλοχρήματος γέγονεν ὡς φιλότεκνος· διὸ τοὺς υἱοὺς οὔτε λέγοντας οὔτε πλουτοῦντας οὔτ' ἄρχοντας ἡδέως οὕτως ὡς φιλοῦντας ἀλλήλους ὁρῶσιν. Ἀπολλωνίδα γοῦν τὴν Κυζικηνήν, Εὐμένους δὲ τοῦ βασιλέως μητέρα καὶ τριῶν ἄλλων, Ἀττάλου καὶ Φιλεταίρου

---

1 κἂν] καὶ G[1] 5 καὶ[2] Re. ἢ 7 ἢ πατρὸς om. G[1] πατρὸς ἢ μητρὸς NΣ sed cf. 225, 26 228, 4 al. καὶ[1] — 8 ἀμελοῦντες om. N 10 τοῖς] καὶ Δ 11 οὓς Re. ὅσους O ὅσ' ab 12 ἦπου — 13 μισοῦσιν et 15 οὐκ — 16 ἀλλήλων om. X ἕξουσιν Kron. 14/15 ἀεὶ καὶ καταλ. om. W 18 ἀπονεύοντες Wy. (sed obi. in ὅσον inest) 21 ὁ πατήρ WJ 22 οὔτε φιλότιμος om. ShΘ 25 Ἀπολλωνίδα recta forma cf. Wilcken RE II 164 εὐμενοῦς plerique δὲ om. Θ 25/26 τὴν εὐμ. τοῦ βασ. μητ. Σ

καὶ Ἀθηναίου, λέγουσι μακαρίζειν ἑαυτὴν ἀεὶ καὶ τοῖς θεοῖς χάριν ἔχειν οὐ διὰ τὸν πλοῦτον οὐδὲ διὰ τὴν ἡγεμονίαν, ἀλλ' ὅτι τοὺς τρεῖς υἱοὺς ἑώρα τὸν πρεσβύτατον δορυφοροῦντας κἀκεῖνον ἐν μέσοις αὐτοῖς δόρατα καὶ ξίφη φοροῦσιν ἀδεῶς διαιτώμενον. ὥσπερ αὖ τοὐναντίον Ξέρξης D αἰσθόμενος Ὦχον τὸν υἱὸν ἐπιβεβουλευκότα τοῖς ἀδελφοῖς ἀθυμήσας ἀπέθανε. 'χαλεποὶ πόλεμοι γὰρ ἀδελφῶν', ὡς Εὐριπίδης εἴρηκεν (fr. 675), ὄντες χαλεπώτατοι τοῖς γονεῦσιν αὐτοῖς εἰσιν· ὁ γὰρ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ βαρυνόμενος οὐ δύναται μὴ τὸν γεννήσαντα μέμφεσθαι καὶ τὴν τεκοῦσαν. (6.) ὁ μὲν οὖν Πεισίστρατος ἐπιγαμῶν ἐνηλίκοις οὖσι τοῖς υἱοῖς ἔφη καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ἐκείνους ἡγούμενος ἔτι πλειόνων ἐθέλειν τοιούτων πατὴρ γενέσθαι· χρηστοὶ δὲ καὶ δίκαιοι παῖδες οὐ μόνον διὰ τοὺς γονεῖς ἀγαπήσουσι μᾶλλον ἀλλήλους, ἀλλὰ καὶ τοὺς γονεῖς δι' E ἀλλήλους, οὕτως ἀεὶ καὶ φρονοῦντες καὶ λέγοντες, ὅτι τοῖς γονεῦσιν ἀντὶ πολλῶν χάριν ὀφείλοντες μάλιστα διὰ τοὺς ἀδελφοὺς ὀφείλουσιν, ὡς τοῦτο δὴ κτημάτων ἁπάντων τιμιώτατον καὶ ἥδιστον ἔχοντες παρ' αὐτῶν. εὖ γέ τοι καὶ Ὅμηρος πεποίηκε Τηλέμαχον ἐν συμφορᾷ τἀνάδελφον τιθέμενον (π 117)·

'ὧδε γὰρ ἡμετέρην γενεὴν μούνωσε Κρονίων'·

ὁ δ' Ἡσίοδος οὐκ εὖ παραινεῖ 'μουνογενῆ παῖδα' τῶν πατρῴων ἐπίκληρον εἶναι (OD 376), καὶ ταῦτα τῶν

5 memoria lapsus Plut. Xerxem pro Artaxerxe nominat, cf. v. Artax. 30 9 ὁ γὰρ — 11 libere refert Stob. IV 658, 5, item 14 οἱ χρηστοὶ παῖδες — 17 ὀφείλουσιν 658, 8 et 228, 1. 2 658, 13 11 cf. 189 d Cat. mai. 24 22 Comm. ad Hes. OD 376

5 αὖ] οὖν CJ 7 χαλεποὶ (ι in ras.) γὰρ πόλ//ε//μοι G[1] (γὰρ sic ponit ap. Aristot. 1328 a 15 Π[2]) 8 ὄντας (ας in r.[4]) G χαλεπώτατον G[corr.]WXJYα(non A) 12 ἐνηλίκοις] ἐνήλιξι in mg. XG[4(?)] sed cf. v. Cat. ἐκείνους καὶ ἀγαθ. D ἀγ. εἶναι Π(etsi exp. α[1])Θ 20 τἀν. propter O scribendum esse mon. Wil. τὸ ἀνάδελφον D τὸ ἀνάδελφον οἶμαι C[2] τὸν ἀνάδελφον εἶναι S[2] τὸ μὴ ἔχειν ἀδελφόν M τὸν ἀδελφόν O

Μουσῶν γεγονὼς μαθητής, ἃς ὁμοῦ δι' εὔνοιαν ἀεὶ καὶ
F *φιλαδελφίαν οὔσας οὕτως ὠνόμαζον, μούσας.*

Πρὸς μὲν οὖν γονεῖς ἡ φιλαδελφία τοιοῦτόν ἐστιν, ὥστε τὸ φιλεῖν ἀδελφὸν εὐθὺς ἀπόδειξιν εἶναι τοῦ καὶ τὴν μητέρα φιλεῖν καὶ τὸν πατέρα, πρὸς δὲ παῖδας αὖ δίδαγμα καὶ παράδειγμα φιλαδελφίας οἷον οὐθὲν ἄλλο, καὶ τοὐναντίον αὖ πονηρὸν ὥσπερ ἐξ ἀντιγράφου πατρῴου τὴν μισαδελ-
481 *φίαν ἀναλαμβάνουσιν.* | *ὁ γὰρ ἐν δίκαις καὶ στάσεσι καὶ ἀγῶσι πρὸς ἀδελφοὺς ἐγγεγηρακὼς εἶτα τοὺς υἱοὺς ὁμονοεῖν παρακαλῶν, 'ἄλλων ἰατρὸς αὐτὸς ἕλκεσιν βρύων* (Eur. fr. 1086),' *ἀσθενῆ ποιεῖ τοῖς ἔργοις τὸν λόγον. εἰ γοῦν ὁ Θηβαῖος Ἐτεοκλῆς πρὸς τὸν ἀδελφὸν εἰρηκώς* (Phoen. 504)

'ἄστρων ἂν ἔλθοιμ' ἡλίου πρὸς ἀνατολὰς
καὶ γῆς ἔνερθε δυνατὸς ὢν δρᾶσαι τάδε,
τὴν θεῶν μεγίστην ὥστ' ἔχειν τυραννίδα'

τοῖς αὑτοῦ πάλιν παρεκελεύετο τέκνοις (Phoen. 536)

'ἰσότητα τιμᾶν, ἣ φίλους ἀεὶ φίλοις
πόλεις τε πόλεσι συμμάχους τε συμμάχοις
συνδεῖ· τὸ γὰρ ἴσον μόνιμον ἀνθρώποις ἔφυ,'

B *τίς οὐκ ἂν αὐτοῦ κατεφρόνησε; ποῖος δ' ἂν ἦν ὁ Ἀτρεύς, εἰ τοιαῦτα δειπνίσας τὸν ἀδελφὸν ἐγνωμολόγει πρὸς τοὺς παῖδας* (Tr. ad. 384)

---

1 cf. Σ Hes. Theog. init.   10 cf. 71 e 88 d 1110 e

---

1 *ἀεὶ* om. G   2 *μούσας* del. Herw., ut alii Thuc. VI 2, 4 *Ἰταλία* multaque similia ipsorum scriptorum additamenta   4 *εὐθὺς* et *καὶ* om. G   4/5 *τὸν πατέρα φ. κ. τὴν μ.* LCΠ cf. 226, 7   5 *αὖ* Δ *αὐτοῦ* O del. Wil. *αὖ τὸ* Schw.   14 *ἄστρον* XM *ἀνέλθοιμι* (ut Eurip. MBV) CXJYNh   *ρων . . .' ἡ . . . τ* in r. D²(rell.¹)   *ἀντολὰς* (ut Eur. BL) D et N e corr. Z   16 *τὴν θεῶν* N *τὴν τῶν θ.* (*ἣν* fort. e corr. G) O (ut Eurip. V)   17 *πάλιν* om. Σ   18 *ἀεὶ* Δ *εἶναι* O (*μὲν* Sen.) *ἀεὶ εἶναι* LC   20 *συνδεῖ* om. G¹   *μόνιμον* (cf. 236, 4)] *νόμιμον* ΘD² ut codd. Eurip. ////*μόνιμον* (*μόνι* in r.¹)G   21 *οὐκ ἄρ' αὐτοῦ καταφρονήσει* Rb

'φίλων γε μέντοι χρῆσις ἡ πρὸς αἵματος
μόνη κακοῦ ῥέοντος ὠφελεῖν φιλεῖ;'

7. Διὸ καὶ γονέων κακὴν γηροτρόφον οὖσαν καὶ κακίονα παιδοτρόφον τέκνων ἐκκαθαίρειν προσήκει τὴν μισαδελφίαν. ἔστι δὲ καὶ πρὸς πολίτας διάβολος καὶ κατήγορος· οἴονται γὰρ οὐκ ἂν ἐκ τοσῆσδε συντροφίας καὶ συνηθείας καὶ οἰκειότητος ἐχθροὺς καὶ πολεμίους γενέσθαι μὴ πολλὰ καὶ πονηρὰ συνειδότας ἀλλήλοις· μεγάλαι γὰρ αἰτίαι μεγάλην διαλύουσιν εὔνοιαν καὶ φιλίαν. ὅθεν C οὐδὲ ῥαδίως αὖθις ἐνδέχονται διαλύσεις. ὥσπερ γὰρ τὰ συμπαγέντα, κἂν χαλάσῃ τὸ ἐχέκολλον, ἐνδέχεται πάλιν δεθῆναι καὶ συνελθεῖν, συμφυοῦς δὲ σώματος ῥαγέντος ἢ σχισθέντος ἔργον ἐστὶ κόλλησιν εὑρεῖν καὶ σύμφυσιν, οὕτως αἱ μὲν ὑπὸ χρείας συνημμέναι φιλίαι κἂν διαστῶσιν οὐ χαλεπῶς αὖθις ἀναλαμβάνουσιν, ἀδελφοὶ δὲ τοῦ κατὰ φύσιν ἐκπεσόντες οὔτε ῥαδίως συνέρχονται, κἂν συνέλθωσι, ῥυπαρὰν καὶ ὕποπτον οὐλὴν αἱ διαλύσεις ἐφέλκονται. πᾶσα μὲν οὖν ἔχθρα πρὸς ἄνθρωπον ἀνθρώπῳ μετὰ τῶν μάλιστα λυπούντων ἐνδυομένη παθῶν, φιλονεικίας D ὀργῆς φθόνου μνησικακίας, ὀδυνηρόν ἐστι καὶ ταραχῶδες· ἡ δὲ πρὸς ἀδελφόν, ᾧ θυσιῶν τε κοινωνεῖν ἀνάγκη καὶ ἱερῶν πατρῴων ὁμόταφόν τε γενέσθαι καί που σύνοικον ἢ γείτονα χωρίων, ἐν ὄμμασιν ἔχει τὸ λυπηρόν, ὑπομιμνήσκουσα καθ' ἡμέραν τῆς ἀνοίας καὶ παραφροσύνης, δι' ἣν τὸ ἥδιστον καὶ συγγενέστατον πρόσωπον ἰδεῖν σκυθρωπότατον ἥ τε προσφιλὴς ἐκ νέων φωνὴ καὶ συνήθης ἀκοῦσαι φοβερωτάτη γέγονε, πολλοὺς δὲ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν ὁρῶντες οἰκίᾳ μιᾷ τε χρωμένους καὶ τραπέζῃ καὶ

3 γηρωτρ. X¹JYZA 4 ἐκκ.] ἐχθαίρειν G 10 διαλύσεις post διαλύουσιν alio sensu adhibitum offendit. an διαλλαγὰς vel διαλλάξεις? συνελεύσεις Schw. 15 ἀναλ. intrans. ut v. Pyrrhi 12 al. 21 ᾧ κοινωνεῖν ἐστιν ἀν. θυσιῶν καὶ Π 25 ἰδεῖν (cf. ἀκοῦσαι) Re. cf. GGA 1918, 330 εἰδεῖν M εἰδείη O (sed in G η ab alia m. add.) βλέπεται Δ (sic D βλέπεται εἰδείη Z βλέπεται εἴδει ab) 28 τε μιᾷ Δ

E *χωρίοις ἀνεμήτοις καὶ ἀνδραπόδοις αὐτοὶ καὶ φίλους διῄρηνται καὶ ξένους, ἐχθρὰ πάντα τὰ προσφιλῆ τοῖς ἀδελφοῖς νέμοντες· καὶ ταῦτα πᾶσιν ἐν μέσῳ λογίζεσθαι παρόντος, ὅτι 'ληιστοί'* (*I* 406. 7) *μέν τε φίλοι καὶ συμπόται 'κτητοί' δὲ κηδεσταὶ καὶ συνήθεις τῶν πρώτων ὥσπερ ὅπλων ἢ ὀργάνων διαφθαρέντων, ἀδελφοῦ δ' ἀντίκτησις οὐκ ἔστιν, ὥσπερ οὐδὲ χειρὸς ἀφαιρεθείσης οὐδ' ὄψεως ἐκκοπείσης, ἀλλ' ὀρθῶς ἡ Περσὶς εἶπεν, ἀντὶ τῶν τέκνων ἑλομένη σῶσαι τὸν ἀδελφόν, ὅτι παῖδας μὲν ἑτέρους κτήσασθαι δύναιτ' ἄν, ἀδελφὸς δ' ἄλλος αὐτῇ γονέων μὴ ὄντων οὐκ ἂν γένοιτο* (Herod. III 119).

8. *Τί δῆτα χρὴ ποιεῖν, φαίη τις ἄν, ὅτῳ φαῦλος ἀδελφὸς*
F *γένοιτο; πρῶτον ἐκεῖνο μνημονεύειν, ὅτι παντὸς ἅπτεται γένους φιλίας ἡ φαυλότης καὶ κατὰ τὸν Σοφοκλέα* (fr. 769) *'τὰ πλεῖστα φωρῶν αἰσχρὰ φωράσεις βροτῶν.' οὔτε γὰρ τὸ συγγενικὸν οὔτε τὸ ἑταιρικὸν οὔτε τὸ ἐρωτικὸν εἰλικρινὲς καὶ ἀπαθὲς καὶ καθαρὸν ἔστιν εὑρεῖν κακίας. ὁ μὲν*
482 *οὖν Λάκων μικρὰν γυναῖκα γήμας | ἔφη τὰ ἐλάχιστα δεῖν αἱρεῖσθαι τῶν κακῶν, ἀδελφοῖς δὲ σωφρόνως παραινέσειεν ἄν τις τὰ οἰκειότατα τῶν κακῶν ὑπομένειν μᾶλλον ἢ πειρᾶσθαι τῶν ἀλλοτρίων· τοῦτο γὰρ ἀνέγκλητον ὡς ἀναγκαῖον, ἐκεῖνο δὲ ψεκτὸν ὡς αὐθαίρετον. οὐ γὰρ ὁ συμπότης οὐδ' ὁ συνέφηβος οὐδ' ὁ ξένος 'αἰδοῦς ἀχαλκεύτοισιν ἔζευκται πέδαις'* (Eur. fr. 595), *ἀλλ' ὁ σύναιμος καὶ σύντροφος καὶ ὁμοπάτωρ καὶ ὁμομήτωρ. ᾧ καὶ τὴν*

---

12 cf. Hieroclem ap. Stob. IV 661, 12 15 cf. 468 d 16 cf. 758 d (Arist. 1161 b 12) 23 cf. 96 c 588 a 763 f

---

3 *λογιζ. ἐν μέσῳ* YM(corr. in α rubr.)ΝΣΘ(om. *ἐν*) 4 *μέν τε* (ex Hom.)] *μέντοι* LC¹Sab *μέν εἰσι* J 5 *τε καὶ* L 7 *ἔσται* LC¹ 12 *τί* — 13 *γένοιτο* om. G¹(add.²)α¹ 13/14 *ἅπτ.* ///// (4 l.) *φιλίας γένους* G(ft. recte) 16 *ειλ.* JSh(al.?) *ειλ.* O 19 *ἀδελφῷ* Δ (ω suprascr.) (-*φῆς* Z) *ἀδελφοῖς* — 20 *παθῶν* (pro *κακῶν*) add. G² in mg. 24 *πέδαις*, sed ε et αι in r. GY¹N² 25 sq. *τὴν ἀρχὴν* Wil. *τὴν ἀρετὴν* O pro quo *τῶν ἁμαρτημάτων* interpol. Δ

ἀρχὴν εἰκός ἐστιν ἐπιχωρεῖν ἔνια καὶ παρείκειν λέγοντι πρὸς ἀδελφὸν ἐξαμαρτάνοντα (ν 331)

'τοὔνεκά σ' οὐ δύναμαι προλιπεῖν δύστηνον ἐόντα'

καὶ φαῦλον καὶ ἀνόητον, μὴ καὶ λάθω τι πατρῷον ἢ μητρῷον ἐνεσταγμένον ἀπὸ σπέρματος νόσημα χαλεπῶς καὶ B *πικρῶς τῷ μισεῖν ἐν σοὶ κολάζων'. τοὺς μὲν γὰρ ἀλλοτρίους, ὡς ἔλεγε Θεόφραστος* (fr. 74), *οὐ φιλοῦντα δεῖ κρίνειν ἀλλὰ κρίναντα φιλεῖν· ὅπου δ' ἡ φύσις ἡγεμονίαν τῇ κρίσει πρὸς εὔνοιαν οὐ δίδωσιν οὐδ' ἀναμένει τὸν θρυλούμενον τῶν ἁλῶν μέδιμνον ἀλλὰ συγγεγέννηκε τὴν ἀρχὴν τῆς φιλίας, ἐνταῦθα δεῖ μὴ πικροὺς εἶναι μηδ' ἀκριβεῖς τῶν ἁμαρτημάτων ἐξεταστάς. νυνὶ δὲ τί ἂν λέγοις, εἰ ξένων ἀνθρώπων καὶ ἀλλοτρίων ἐκ πότου τινὸς ἢ παιδιᾶς ἢ παλαίστρας προσφθαρέντων ἁμαρτήματα ῥᾳδίως ἔνιοι φέροντες καὶ ἡδόμενοι δύσκολοι καὶ ἀπαραί-* C *τητοι πρὸς τοὺς ἀδελφούς εἰσιν; ὅπου καὶ κύνας χαλεποὺς καὶ ἵππους, πολλοὶ δὲ λύγκας αἰλούρους πιθήκους λέοντας τρέφοντες καὶ ἀγαπῶντες ἀδελφῶν οὐχ ὑπομένουσιν ὀργὰς ἢ ἀγνοίας ἢ φιλοτιμίας, ἕτεροι δὲ παλλακίσι καὶ πόρναις οἰκίας καὶ ἀγροὺς καταγράφοντες ὑπὲρ οἰκοπέδου καὶ γωνίας πρὸς ἀδελφοὺς διαμονομαχοῦσιν, εἶτα τῷ μισαδέλφῳ μισοπονηρίαν ὄνομα θέμενοι περινοστοῦσιν ἐν τοῖς ἀδελφοῖς τὴν κακίαν προβαλλόμενοι καὶ λοιδοροῦντες, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις μὴ δυσχεραίνοντες ἀλλὰ χρώμενοι πολλῇ καὶ συνόντες.*

9. *Ταυτὶ μὲν οὖν ἔστω προοίμια τοῦ λόγου παντός.* D *ἀρχὴν δὲ τῆς διδασκαλίας μὴ τὴν νέμησιν τῶν πατρῴων,*

7. 8 Stob. IV p. 659, 7 Heylbut, de Theophrasti libris *π. φιλίας* Bonn 1876, 23   9 et 12 sqq e 94 a   16 sqq. cf. 462 e Sotion ap. Stob. IV 660, 9   22 cf. 462 f   26 cf. *προοίμια νόμων*.

1 *λέγοντα* Δ(M?)   3 *τοὔνεκά σ'*] *τῷ σε καὶ* Hom.   7 *ὡς* om. C[1] (L deest)   10 *θρυλλ.* GX al.   16 *τοὺς* om. C   17 *δὲ καὶ λ.* Δ   *λύγγας* Ω   19 *παλλακίσι*] *πολλάκις* ΣΘ   22 *μισοπονηρίας* X ac ft. L   27 *μὴ* om. LC[1]

ὥσπερ ἕτεροι, λάβωμεν, ἀλλὰ τὴν ἔτι ζώντων ἁμαρτανομένην τῶν γονέων ἅμιλλαν καὶ ζηλοτυπίαν. οἱ μὲν γὰρ ἔφοροι, τοῦ Ἀγησιλάου τῶν ἀποδεικνυμένων ἀεὶ γερόντων ἑκάστῳ βοῦν ἀριστεῖον πέμποντος, ἐζημίωσαν αὐτὸν αἰτίαν ὑπειπόντες ὅτι τοὺς κοινοὺς ἰδίους κτᾶται δημαγωγῶν καὶ χαριζόμενος· υἱῷ δ' ἄν τις παραινέσειε θεραπεύειν γονεῖς μὴ κτώμενον ἑαυτῷ μόνῳ μηδ' εἰς ἑαυτὸν ἀποστρέφοντα τὴν εὔνοιαν. ᾧ τρόπῳ πολλοὶ καταδημαγωγοῦσι τοὺς ἀδελφούς, εὐπρεπῆ πρόφασιν οὐ δικαίαν δὲ τῆς
E *πλεονεξίας ταύτης ἔχοντες. τὸ γὰρ μέγιστον τῶν πατρῴων καὶ κάλλιστον ἀποστεροῦσιν αὐτούς, τὴν εὔνοιαν, ἀνελευθέρως καὶ πανούργως ὑποτρέχοντες, ἐν καιρῷ ταῖς ἐκείνων ἀσχολίαις καὶ ἀγνοίαις ἐπιτιθέμενοι καὶ μάλιστα παρέχοντες εὐτάκτους καὶ κατηκόους αὑτοὺς καὶ σώφρονας, ἐν οἷς ἐκείνους ἁμαρτάνοντας ἢ δοκοῦντας ὁρῶσι. δεῖ δὲ τοὐναντίον, ὅπου μὲν ὀργή, συνεκδέχεσθαι καὶ συνυποδύεσθαι καθάπερ τῷ συνεργεῖν ποιοῦντα κουφοτέραν, ὑπουργίαις δὲ καὶ χάρισι συνεισποιεῖν ἁμωσγέπως τὸν ἀδελφόν· ἐλλείποντος δέ που, καιρὸν ἢ πρᾶξιν ἑτέραν ⟨ἢ⟩*
F *τὴν φύσιν αἰτιᾶσθαι, πρὸς ἄλλα χρησιμωτέραν καὶ σεμνοτέραν οὖσαν· εὖ δ' ἔχει καὶ τὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὡς* (*K* 122)

'οὔτ' ὄκνῳ εἴκων οὔτ' ἀφραδίῃσι νόοιο,
ἀλλ' ἐμέ τ' εἰσορόων'

---

2 cf. v. Ages. 5

---

2 *γὰρ* om. G 7 *μόνον* LCi *εἰς ἑαυτῷ* X ac fort. Y[1] 8 *εὔνοιαν* om. NR 15 *δοκοῦντας* sc. *ἁμαρτάνειν* durum sed vix mutandum 16 *δὲ*] *καὶ* LC[1] 17 *τῷ*] *τὸ* D *κουφότερον* *Ω* corr. Re. 19 *πρ. καὶ ἑτ.* LC suppl. Xyl. 20 post *αἰτιᾶσθαι* ins. *ὡς μᾶλλον* *Δ*R(non S) ft. recte, etsi *μᾶλλον* displicet *ἄλλα* *Δ*M(non *Π*) *ἄλληλα* *O* *σεμνοτέραν* susp. (*ἀνυσιμωτέραν*? Bern.) sed cf. 252, 6 et locos ubi *σ.* cum *σωτήριος* coniungitur (v. Arist. 5) vel *τοῖς βλάπτουσι* oppon. (985 b) 21 *ὡς* om. *Θ* 23 *οὔτ'* [2]] *οὐδ'* *Γ*(exc. J) 24 *καὶ ἐμὴν ποτιδέγμενος ὁρμὴν* suppl. codd. praeter *Γ*

κἀμοὶ τοῦτο παραδοὺς τὸ καθῆκον. ἡδέως δὲ καὶ | τῶν 488 ὀνομάτων τὰς μεταθέσεις οἱ πατέρες προσδέχονται καὶ πιστεύουσι τοῖς υἱοῖς ἁπλότητα μὲν τὴν ῥᾳθυμίαν τῶν ἀδελφῶν ὀνομάζουσιν ὀρθότητα δὲ τὴν σκαιότητα, τὸ δὲ φιλόνεικον ἀκαταφρόνητον· ὥστε τῷ διαλλάσσοντι περίεστι τὴν πρὸς τὸν ἀδελφὸν ὀργὴν ἐλαττοῦν ἅμα καὶ τὴν πρὸς ἑαυτὸν εὔνοιαν αὔξειν τοῦ πατρός. (10.) οὕτω δ' ἀπολογησάμενον ἤδη πρὸς ἐκεῖνον δεῖ τρέπεσθαι καὶ καθάπτεσθαι σφοδρότερον, τὸ ἁμάρτημα καὶ τὸ ἔλλειμμα μετὰ παρρησίας ἐνδεικνύμενον. οὔτε γὰρ ἐφιέναι δεῖ τοῖς ἀδελφοῖς οὔτ' αὖ πάλιν ἐπεμβαίνειν ἁμαρτάνουσιν αὐτοῖς (τὸ μὲν γὰρ ἐπιχαίροντός ἐστιν ἐκεῖνο δὲ συνεξαμαρτά- B νοντος), ἀλλὰ κηδομένῳ καὶ συναχθομένῳ χρῆσθαι τῷ νουθετοῦντι. γίνεται δὲ κατήγορος ἀδελφοῦ σφοδρότατος πρὸς αὐτὸν ὁ προθυμότατος ὑπὲρ αὐτοῦ συνήγορος πρὸς τοὺς γονεῖς γενόμενος. ἂν δὲ μηδὲν ἁμαρτάνων ἀδελφὸς ἐν αἰτίᾳ γένηται, τἆλλα μὲν ὑπουργεῖν γονεῦσι καὶ φέρειν ὀργήν τε πᾶσαν αὐτῶν καὶ δυσχέρειαν ἐπιεικές, αἱ δ' ὑπὲρ ἀδελφοῦ παρ' ἀξίαν κακῶς ἀκούοντος ἢ πάσχοντος ἀντιδικίαι καὶ δικαιολογίαι πρὸς αὐτοὺς ἄμεμπτοι καὶ καλαί· καὶ οὐ φοβητέον ἀκοῦσαι τὸ Σοφόκλειον (Antig.742)

'ὦ παῖ κάκιστε, διὰ δίκης ἰὼν πατρί;'

παρρησιαζόμενον ὑπὲρ ἀδελφοῦ δοκοῦντος ἀγνωμονεῖσθαι· C καὶ γὰρ αὐτοῖς ἡ τοιαύτη δίκη τοῖς ἐλεγχομένοις ποιεῖ τὴν ἧτταν ἡδίω τῆς νίκης.

11. Ἀποθανόντος γε μὴν πατρὸς ἐμφύεσθαι μᾶλλον ἢ πρότερον ὀρθῶς ἔχει τῇ εὐνοίᾳ τὸν ἀδελφόν, εὐθὺς μὲν ἐν

3 cf. 56 c

4 ὀνομάζοντες LC^{1}G^{3}WYNMΠRh 12 ἐκεῖνο] τὸ G^{1}h(non i) 14 δὲ] γὰρ LC^1 δὲ καὶ G κατ. ἀδ. del. Ha. antithesin neglegens 18 δυσμένειαν C^{1}L ut v. 22 ὦ παγκάκιστε Soph. 27 τὸν ἀδελφὸν G^1 Sen. e corr. m^1 (cf. 6. 8. 14. 23) τῶν ἀδελφῶν O τοὺς ἀδελφοὺς Δ qui etiam κοινουμένους — ἀπωθουμένους — πιστεύοντας inferunt (Z vero τῶν ἀδελφῶν servat et κοινουμένους solum recipit)

τῷ συνδακρύειν καὶ συνάχθεσθαι κοινούμενον τὸ φιλόστοργον, ὑπονοίας δὲ θεραπόντων καὶ διαβολὰς ἑταίρων ἑτέρωσ' αὑτοὺς προσνεμόντων ἀπωθούμενον καὶ πιστεύοντα τοῖς τ' ἄλλοις ἃ μυθολογοῦσι περὶ τῶν Διοσκόρων τῆς φιλαδελφίας καὶ ὅτι ὁ Πολυδεύκης τὸν καταψιθυρίζοντα τοῦ ἀδελφοῦ πρὸς αὐτὸν κονδύλῳ παίσας ἀπέκτεινεν. ἐπὶ
D *δὲ τὴν νέμησιν τῶν πατρῴων μὴ καταγγείλαντας ἀλλήλοις πόλεμον ὥσπερ οἱ πολλοί 'κλῦθ' Ἀλαλά, Πολέμου θύγατερ'* (Pind. fr. 78) *ἐκ παρασκευῆς ἀπαντᾶν, ἀλλὰ μάλιστα δὴ τὴν ἡμέραν ἐκείνην φυλαττομένους, ὡς τοῖς μὲν ἔχθρας ἀνηκέστου καὶ διαφορᾶς τοῖς δὲ φιλίας καὶ ὁμονοίας οὖσαν ἀρχήν, μάλιστα μὲν αὐτοὺς καθ' ἑαυτούς, εἰ δὲ μή, φίλου κοινοῦ παρόντος ἀμφοτέροις μάρτυρος εὐγνωμονοῦντος 'δίκης κλήροις', ᾗ φησιν ὁ Πλάτων* (Critias 109 b), *τὰ φίλα καὶ προσήκοντα λαμβάνοντας καὶ διδόντας οἴεσθαι τὴν ἐπιμέλειαν νέμεσθαι καὶ τὴν οἰκονομίαν, χρῆσιν δὲ καὶ κτῆσιν ἐν μέσῳ κεῖσθαι κοινὴν καὶ ἀνέμητον*
E *ἁπάντων. οἱ δὲ καὶ τίτθας ἀποσπῶντες ἀλλήλων καὶ συντρόφους καὶ συνήθεις παῖδας ὑπερβαλλόμενοι τοῖς διαλογισμοῖς ἀπίασιν ἀνδραπόδου τιμῇ πλέον ἔχοντες, τὸ δὲ μέγιστον καὶ τιμιώτατον τῶν πατρῴων, φιλίαν*

---

5 Pherecydes F. Gr. Hist. I 164 5. 6 Stob. IV 659, 3 coni. cum p. 237, 7 8 cf. 349 c

---

1 *δακρύειν Δ*(etiam Z) *κοσμούμενον* N *τὸν φ. Δ*(Z) 2 *ἑταίρων ἑτέρωσ'* Po. (GGA 1918, 336) *ἑταίρων* (sic G[1 corr.] C[corr.] JK *ἑτέρων* rell.) *ἑτέρως* (hoc om. N) *O ἑταίρων* (*ἑτέρων* Dab) *ἑτέρων ἑτέροις Δ*(Z) 4 *τ' ἄλλοις*] *πολλοῖς ΣΘ*(exc. Z) *διοσκούρων Ω* cf. 221, 4 7 *καταγγείλαντες* WJShA 10 *δὴ* LCGWMΠJSh *δεῖ O* sed obversatur etiamnunc *ὀρθῶς ἔχει* (288, 27), licet v. 6 nova res incipiat 11 *διαφθορᾶς* GWYSh(in *α θ* eras.) 13 *εὐγνωμονούντων O*(Z[1]) *εὐγνώμονος Δ*(Z[1] e corr.) corr. Po. 16 *νέμεσθαι* passivum ut *κεῖσθαι* (Wil. pro *οἴεσθαι* expectat verbum paciscendi) 19 *ὑπερβαλόμενοι* LC[1] *ὑποβαλλ.* W 20 *διαλογισμοῖς* Emp. (computationibus quae in partiendo fiunt superantes) *διωγμοῖς Ω* *τιμῆι* G *τιμὴ* NDab *τί μή O τιμὴν* edd.

ἀδελφοῦ καὶ πίστιν, ἀπολωλεκότες. ἐνίους δὲ καὶ ἀκερδῶς φιλονεικίας ἕνεκα χρησαμένους τοῖς πατρῴοις οὐθὲν ἐπιεικέστερον ἢ λαφύροις ἴσμεν. ὧν καὶ Χαρικλῆς καὶ Ἀντίοχος ἦσαν οἱ Ὀπούντιοι· καὶ γὰρ ἔκπωμα διακόψαντες ἀργυροῦν καὶ ἱμάτιον διατεμόντες ἀπῄεσαν, ὥσπερ ἐκ τραγικῆς τινος κατάρας 'θηκτῷ σιδήρῳ δῶμα διαλαχόντες' (Eur. Phoen. 68). οἱ δὲ καὶ διηγοῦνται πρὸς ἑτέρους γαυριῶντες, ὅτι τῶν ἀδελφῶν πανουργίᾳ καὶ δριμύτητι καὶ F
παραλογισμῷ πλέον ἔσχον ἐν τῷ νέμεσθαι, δέον ἀγάλλεσθαι καὶ μέγα φρονεῖν ἐπιεικείᾳ καὶ χάριτι καὶ ὑπείξει περιγενομένους. | ὅθεν ἄξιόν ἐστιν Ἀθηνοδώρου μεμνῆ- 484
σθαι, καὶ μέμνηνταί γε πάντες παρ' ἡμῖν. ἦν γὰρ ἀδελφὸς αὐτῷ πρεσβύτερος ὄνομα Ξένων, καὶ πολλὰ τῆς οὐσίας ἐπιτροπεύσας διεφόρησε· τέλος δ' ἁρπάσας γυναῖκα καὶ καταδικασθεὶς ἀπώλεσε τὴν οὐσίαν εἰς τὸ Καίσαρος ταμιεῖον ἀναληφθεῖσαν. ὁ δ' Ἀθηνόδωρος ἦν μὲν ἔτι μειράκιον οὐδέπω γενειῶν, ἀποδοθέντος δὲ τοῦ μέρους αὐτῷ τῶν χρημάτων οὐ περιεῖδε τὸν ἀδελφὸν ἀλλ' εἰς μέσον ἅπαντα καταθεὶς ἐνείματο, καὶ πολλὰ περὶ τὴν νέμησιν ἀγνωμονούμενος οὐκ ἠγανάκτησεν οὐδὲ μετενόησεν, ἀλλὰ πρᾴως καὶ ἱλαρῶς ἤνεγκε τοῦ ἀδελφοῦ τὴν ἄνοιαν περι- B
βόητον ἐν τῇ Ἑλλάδι γενομένην.

12. Ὁ μὲν οὖν Σόλων ἀποφηνάμενος περὶ πολιτείας, ὡς ἰσότης στάσιν οὐ ποιεῖ, λίαν ἔδοξεν ὀχλικῶς ἀριθμητικὴν καὶ δημοκρατικὴν ἐπεισάγειν ἀναλογίαν ἀντὶ τῆς καλῆς

23 v. Sol. 14 25 cf. 719 b 643 c

1 ἀποδεδωκότες Ω corr. C[3] ἀκερδοῦς WJ[1] 4 ἀργ. — 5 διατεμόντες om. LC[1] 5 ἱμ. ⟨χρυσόπαστον⟩ vel sim. Schw. διατέμνοντες G[1] ut vid. WXYN 6 τινος om. Σ 9 παραλογισμοῖς hS 11 παραγεν. LC[1] περιγιν. WYM(non Π)Dh(παραγιν. i)Θ ἐστιν Γ om. O 12 πάντες in mg. add. G[4] 13 sic LCG αὐτῷ post ὄνομα Xυ, post πρ. O 14 sic C(L inc.)G -πεύων O καὶ om. LC[1] 20 ἀγνωμονευόμενος Ω corr. Wy. οὐδὲ μετενόησεν om. ΣΘ οὐ μετένοησεν οὐδ' ἠγαν. Π(non M) 24/25 ὀχλικὸς . . . ἐπεισάγων Δ

γεωμετρικῆς· ὁ δ' ἐν οἰκίᾳ παραινῶν ἀδελφοῖς μάλιστα μὲν ὡς ὁ Πλάτων (Resp. 462 c) *παρῄνει τοῖς πολίταις 'τὸ ἐμόν' ἐξαιρεῖν 'καὶ τὸ οὐκ ἐμόν,' εἰ δὲ μή, τὴν ἴσην ἀγαπᾶν καὶ τῆς ἴσης περιέχεσθαι, καλὴν κρηπῖδα καὶ μόνιμον ὁμονοίας καὶ εἰρήνης καταβαλλόμενος †ἀεί. χρήσθω δὲ καὶ παραδείγμασιν ἐνδόξοις οἷόν ἐστι καὶ τὸ τοῦ Πιττακοῦ*
C *πρὸς τὸν βασιλέα Λυδῶν πυνθανόμενον εἰ χρήματ' ἔστιν αὐτῷ, 'διπλάσι'' εἶπεν 'ἢ ἐβουλόμην, τοῦ ἀδελφοῦ τεθνηκότος.' ἐπεὶ δ' οὐ μόνον ἐν χρημάτων κτήσει καὶ μειώσει τῷ πλέονι πολέμιον καθίσταται τοὔλασσον* (Eur. Phoen. 539), *ἀλλ' ἁπλῶς, ᾗ φησιν ὁ Πλάτων* (Resp. 547 a) *ἐν μὲν ἀνωμαλίᾳ κίνησιν ἐν δ' ὁμαλότητι στάσιν ἐγγίνεσθαι καὶ μονήν, οὕτως πᾶσα μὲν ἀνισότης ἐπισφαλής ἐστι πρὸς διαφορὰν ἀδελφῶν, ἐν πᾶσι δ' ἴσους γενέσθαι καὶ ὁμαλοὺς ἀδύνατον (τὰ μὲν γὰρ αἱ φύσεις εὐθὺς ἀνίσως νέμουσι, τὰ δ' ὕστερον αἱ τύχαι φθόνους ἐμποιοῦσαι καὶ ζηλοτυπίας, αἴσχιστα νοσήματα καὶ κῆρας οὐκ οἰκίαις μόνον ἀλλὰ καὶ*
D *πόλεσιν ὀλεθρίους), δεῖ καὶ ταῦτα φυλάττεσθαι καὶ θεραπεύειν, ἂν ἐγγένηται. τῷ μὲν οὖν ὑπερέχοντι παραινέσειεν ἄν τις, πρῶτον μὲν ἐν οἷς δοκεῖ διαφέρειν, ταῦτα κοινὰ ποιεῖν τοῖς ἀδελφοῖς, συνεπικοσμοῦντα τῇ δόξῃ καὶ συνεισποιοῦντα ταῖς φιλίαις, κἂν λέγειν δεινότερος ᾖ, χρῆσθαι παρέχοντα τὴν δύναμιν ὡς ἐκείνων μηθὲν ἧττον οὖσαν·*

---

2 cf. 140 d 767 d 4 resp. ad 228, 20 cf. 10 6 D. L. I 75 12 *κίνησις — στάσις* sec. Plat. Soph. 249. 250, nam. Resp. 547 a *στάσις* alio sensu adhibetur

---

3 *ἐξαίρειν* plerique 5 *καταβαλόμενος* a *ἀεὶ* *O* (def. Wil.) *ἐστι* *Δ* (unde *ἴστω* Re.) *καταβαλόμ. ἀεὶ ⟨φανεῖται⟩* ci. Po. (cf. *ἔδοξεν* 235, 24) *δὲ* *Δ* om. *O* (consulto) . 7 nonne *Λυδῶν βασ.*? 8 *ἢ* Casaub. *εἰ* 16 *ἐμποιοῦσαι* *Δ*h *-σι* *O* 18 *δεῖ δὲ καὶ* GA 20 *ἐν* (cf. 288, 7. 18 al.) G[1] et [4] om. *O* (post *τις* G[1] repetit 3 *εἰ δὲ — 5 εἰρήνης*, tum 20 *πρῶτον — δο* in r. m. 1; in mg. G[4] *τῷ μὲν οὖν — διαφέρειν* ·· *τὰ δὲ ἐν μέσῳ περιττά*) 21 *συνεπισκοποῦντα* LC[1] *κοσμοῦντα συνεπισκοποῦντα* XJ[1]K *συνεπι//κοσμ.* αA(eras. σ) 23 *ἐκείνων* *Θ* *ἐκεῖνον* *O*

ἔπειτα μήτ' ὄγκον ἐμφαίνειν τινὰ μήθ' ὑπεροψίαν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐνδιδόντα καὶ συγκαθιέντα τῷ ἤθει τὴν ὑπεροχὴν ἀνεπίφθονον ποιεῖν καὶ τὴν τῆς τύχης ἀνωμαλίαν ἐπανισοῦν, ὡς ἀνυστόν ἐστι, τῇ μετριότητι τοῦ φρονήματος. ὁ μὲν οὖν Λεύκολλος οὐκ ἠξίωσε τοῦ ἀδελφοῦ πρότερος τὴν ἀρχὴν λαβεῖν πρεσβύτερος ὤν, ἀλλὰ τὸν αὑτοῦ παρεὶς [E] καιρὸν τὸν ἐκείνου περιέμεινεν, ὁ δὲ Πολυδεύκης οὐδὲ θεὸς ἠθέλησε μόνος ἀλλὰ μᾶλλον ἡμίθεος σὺν τῷ ἀδελφῷ γενέσθαι καὶ τῆς θνητῆς μερίδος μετασχεῖν ἐπὶ τῷ μεταδοῦναι τῆς ἀθανασίας ἐκείνῳ· 'σοὶ δέ', φαίη τις ἄν, 'ὦ μακάριε, μηθὲν ἐλαττοῦντι τῶν προσόντων ἀγαθῶν ὑπάρχει συνεξομοιοῦν καὶ συνεπικοσμεῖν ὥσπερ αὐγῆς ἀπολαύοντα τῆς περὶ σὲ δόξης ἢ ἀρετῆς ἢ εὐτυχίας'. ὥσπερ Πλάτων τοὺς ἀδελφοὺς εἰς τὰ κάλλιστα τῶν αὑτοῦ συγγραμμάτων θέμενος ὀνομαστοὺς ἐποίησε, Γλαύκωνα μὲν καὶ Ἀδείμαντον εἰς τὴν Πολιτείαν, Ἀντιφῶντα δὲ τὸν [F] νεώτατον εἰς τὸν Παρμενίδην. (13.) ἔτι τοίνυν ὥσπερ ἐγγίνονται ταῖς φύσεσι καὶ ταῖς τύχαις τῶν ἀδελφῶν ἀνισότητες, οὕτως ἐν πᾶσι καὶ πάντως ὑπερέχειν τὸν ἕτερον ἀδύνατόν ἐστι. τὰ μὲν γὰρ στοιχεῖά φασιν ἐκ μιᾶς ὕλης γεγονέναι τὰς ἐναντιωτάτας ἔχοντα δυνάμεις· | [485] δυεῖν δ' ἀδελφῶν ἐκ μιᾶς μητρὸς καὶ πατρὸς ταὐτοῦ γεγονότων οὐθεὶς ἑώρακε τὸν μέν, ⟨ὡς τὸν⟩ ἐκ τῆς Στοᾶς σοφόν, ὁμοῦ καλὸν εὔχαριν ἐλευθέριον ἔντιμον πλούσιον δεινὸν εἰπεῖν πολυμαθῆ φιλάνθρωπον, τὸν δ' ἕτερον αἰσχρὸν

5 v. Luc. 1 7 Stob. IV 659, 5 (cf. ad 284, 5) 17 ad cap. 13—15 cf. Cic. Lael. 69—73 23 cf. 472 a

3 τὴν om. D τῆς om. G[1]N 4 ἀνυστατόν LW ἀνύστατον C[1]X 5 ὁ γοῦν Λ. Δ πρ. τοῦ ἀδ. ΣΘ 9 θνητῶν D 11 τῶν προσ. — 12 συνεπικοσμεῖν om. R 12 τὸν ἀδελφὸν post συνεπ. add. Δ (non necessarium, cf. ἀπολαύοντα) αὐγῆς Emper. αὐτῆς 13 εὐτυχ. Δ συντυχίας Ο (quod hic locum vix habet licet de forte fortuna dicatur v. Sert. 19 Alex. 20 al.) 16 τὴν om. LC[1] 23 suppl. Re. 25 φιλανθ. — 238, 1 ἀσθενῆ om. W φιλομαθῆ Ω corr. Polus

ἄχαριν ἀνελεύθερον ἄτιμον ἄπορον ἀσθενῆ περὶ λόγον ἀμαθῆ μισάνθρωπον· ἀλλ' ἔνεστιν ἁμωσγέπως καὶ τοῖς ἀδοξοτέροις καὶ ταπεινοτέροις μοῖρά τις χάριτος ἢ δυνάμεως ἢ πρός τι καλὸν εὐφυΐας,

'ὡς ἂν' ἐχινόποδας καὶ ἀνὰ τρηχεῖαν ὄνωνιν
φύονται μαλακῶν ἄνθεα λευκοΐων' (PL. III 689).

ταῦτα τοίνυν ὁ δοκῶν πλέον ἔχειν ἐν ἄλλοις ἂν μὴ κο- B *λούῃ μηδ' ἐπικρύπτῃ μηδὲ πάντων ὥσπερ ἐν ἀγῶνι τὸν ἀδελφὸν ἐξωθῇ τῶν πρωτείων, ἀλλ' ἀνθυπείκῃ καὶ ἀποφαίνῃ πρὸς πολλὰ βελτίω καὶ χρησιμώτερον ἐκεῖνον, ὑφαιρῶν ἀεὶ τοῦ φθόνου τὴν πρόφασιν ὥσπερ ὕλην τοῦ πυρὸς ἀποσβέσει μᾶλλον δ' ὅλως οὐκ ἐάσει λαβεῖν γένεσιν οὐδὲ σύστασιν. ὁ δὲ καὶ συνεργόν, ἐν οἷς δοκεῖ κρείττων αὐτὸς εἶναι, ποιούμενος τὸν ἀδελφὸν ἀεὶ καὶ σύμβουλον, οἷον ἐν δίκαις ῥητορικὸς ὤν, ἐν ἀρχαῖς πολιτευόμενος, ἐν πράξεσι †φιλικαῖς, συνελόντι δ' εἰπεῖν, μηδενὸς ἀξιολόγου καὶ τιμὴν φέροντος ἔργου περιορῶν ἀπολειπόμενον, ἀλλὰ* C *τῶν καλῶν πάντων κοινωνὸν ἀποφαίνων καὶ χρώμενος παρόντι καὶ περιμένων ἀπόντα, καὶ ὅλως συνεμφαίνων ὅτι πρακτικὸς μὲν οὐχ ἧττον αὐτοῦ παραχωρητικὸς δὲ μᾶλλόν ἐστι δόξης καὶ δυνάμεως, οὐθὲν ἑαυτοῦ παραιρούμενος ἐκείνῳ μεγάλα προστίθησι.*

14. *Τῷ μὲν οὖν ὑπερέχοντι τοιαῦτά τις ἂν παραινέσειε· τῷ δὲ λειπομένῳ πάλιν ἐνθυμητέον, ὡς οὐχ εἷς οὐδὲ μόνος αὐτοῦ πλουσιώτερος ἢ λογιώτερος ἢ λαμπρότερος εἰς*

5 cf. 44 e 621 e

1 sic G *ἄτιμον ἀνελ.* *O* (*ἀνελ.* — 2 *ἀμαθῆ* om. RS) *ἔστιν* C¹(L?)XNΣab 3 *καὶ ταπειν.* om. G¹R(non S) 5 *ὄνωνιν* Δ(exc. Z) *ὁδὸν ἵνα* *O* (cf. ad 44 e) 6 *φύωνται* XYNMΠS¹Z 7 *ἐν* om. LC¹ 8 *μηδὲ κρύπτῃ* G¹ 12 *συστ. οὐδὲ γέν.* *Θ* 16 *φιλικός* LC¹ *φιλικαῖς* *O* (sed *φι* in *α* scr. rubr. in ras.) *αὐλικαῖς αὐλικός* susp. Po. (*ὧν* auditur ex 15) cf. 92 d *πρ. ἰδικαῖς* ⟨*πρακτικὸς* (*φιλεργὸς* Si.)⟩ Schw. 18 *τῶν καλῶν*| *τῶν* (*τὸ* D) *κοινῶν* ΣL *τὸν κοινὸν* ab 19 *συμφαίνων* LC¹N 25 *λογικώτερος* G

δόξαν ὁ ἀδελφός ἐστιν, ἀλλὰ πολλάκις πολλῶν ἀπολείπεται καὶ μυριάκις μυρίων (Simon. fr. 5, 17),

'εὐρυεδοῦς ὅσοι καρπὸν αἰνύμεθα χθονός·'

εἴτε δὴ πᾶσι περινοστεῖ φθονῶν εἴτε μόνος αὐτὸν ἐν τοσούτοις εὐτυχοῦσιν ὁ φίλτατος ἀνιᾷ καὶ συγγενέστατος, D ὑπερβολὴν ἑτέρῳ κακοδαιμονίας οὐ λέλοιπεν. ὥσπερ οὖν Μέτελλος ᾤετο δεῖν 'Ρωμαίους τοῖς θεοῖς χάριν ἔχειν, ὅτι Σκιπίων ἐν ἑτέρᾳ πόλει τοιοῦτος ὢν οὐκ ἐγεννήθη, οὕτως ἕκαστος εὐχέσθω μάλιστα μὲν αὐτὸς εὐπραξίᾳ διαφέρειν, εἰ δὲ μή, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὴν ζηλουμένην ἔχειν ὑπεροχὴν καὶ δύναμιν. οἱ δ' οὕτω πεφύκασιν ἀτυχῶς πρὸς τὸ καλόν, ὥστε φίλοις μὲν ἐνδόξοις ἀγάλλεσθαι καὶ μέγα φρονεῖν, ἂν ξένους ἡγεμονικοὺς καὶ πλουσίους ἔχωσι, τὰς δὲ τῶν ἀδελφῶν λαμπρότητας αὐτῶν ἀμαυρώσεις νομίζειν, καὶ πατέρων μὲν εὐτυχίαις ἐπαίρεσθαι καὶ στρατη- E γίαις προπάππων λεγομέναις, ὧν οὐδὲν ἀπέλαυσαν οὐδὲ μετέσχον, ἀδελφῶν δὲ κληρονομίαις καὶ ἀρχαῖς καὶ γάμοις ἐνδόξοις ἀθυμεῖν καὶ ταπεινοῦσθαι. καίτοι μάλιστα μὲν ἔδει μηδ' ἄλλῳ φθονεῖν, εἰ δὲ μή, τρέπειν ἔξω καὶ πρὸς ἑτέρους ἀποχετεύειν τὸ βάσκανον, ὥσπερ οἱ τὰς στάσεις θύραζε τοῖς πολέμοις περισπῶντες· 'πολλοὶ μὲν γὰρ ἐμοὶ Τρῶες κλειτοί τ' ἐπίκουροι, πολλοὶ δ' αὖ σοὶ Ἀχαιοί' (Z 227. 9) φθονεῖν πεφύκασι καὶ ζηλοτυπεῖν· (15.) ἀδελφῷ δὲ χρὴ μὴ καθάπερ πλάστιγγα ῥέπειν ἐπὶ τοὐναντίον,

3 cf. 470 d 743 f 7 cf. 202 a 18 sqq. cf. de cap. ex inim. util. cap. 10

3 εὐρυέδοῦς (´ e corr) G εὐρυόδους O (cf. p. 470 d) 4 δὴ G[1] δὲ O 5 καὶ G[1] καὶ ὁ M ('vestigia vocis καὶ vix cernuntur' Deratani) ὁ O 6 ὥσπερ] ὡς τε M[1] ὡς Δ 7 ὁ μετ. ΠΣΘ τοὺς θεοὺς D 8 σκιπ. JK σκηπ. O ἐγενήθη G[1] 11 ἀτυχῶς (cf. εὖ, κακῶς πεφ. πρός τι) GWXJYN (in M υχεῖ in r.) ἀτυχεῖς O 21 πολεμίοις περιιστῶντες (ex περιιόντες G[1] παραστῶντες N) Ω (περιιστάντες Bern.) corr. Po., cf. v. Cam. 9 (Cato min. 19) 22 κλητοί WJNΘ

ὑψουμένου ταπεινούμενον αὐτόν, ἀλλ', ὥσπερ τῶν ἀριθμῶν
F *οἱ ἐλάττονες τοὺς μείζονας πολλαπλασιάζοντες καὶ πολ-*
λαπλασιαζόμενοι, συναύξειν ἅμα καὶ συναύξεσθαι τοῖς
ἀγαθοῖς. οὐδὲ γὰρ τῶν δακτύλων ἔλαττον ἔχει τοῦ γρά-
φοντος ἢ ψάλλοντος ὁ μὴ δυνάμενος τοῦτο ποιεῖν μηδὲ
πεφυκώς, ἀλλὰ συγκινοῦνται καὶ συνεργοῦσιν ἅπαντες
486 *ἀμωσγέπως ἀλλήλοις,* | *ὥσπερ ἐπίτηδες ἄνισοι γεγονότες*
καὶ τὸ συλληπτικὸν ἐξ ἀντιθέσεως πρὸς τὸν μέγιστον καὶ
ῥωμαλεώτατον ἔχοντες. οὕτω καὶ Κρατερὸς Ἀντιγόνου
βασιλεύοντος ἀδελφὸς ὢν καὶ Κασάνδρου Περίλαος ἐπὶ τὸ
στρατηγεῖν καὶ οἰκουρεῖν ἔταττον αὑτούς· Ἀντίοχοι δὲ καὶ
Σέλευκοι καὶ πάλιν Γρυποὶ καὶ Κυζικηνοὶ τὰ δεύτερα
λέγειν οὐ μαθόντες ἀδελφοῖς ἀλλὰ πορφύρας καὶ διαδή-
ματος ὀρεγόμενοι πολλῶν μὲν αὑτοὺς κακῶν καὶ ἀλλή-
λους πολλῶν δὲ τὴν Ἀσίαν ἐνέπλησαν.

Ἐπεὶ δὲ τοῖς φιλοτίμοις μάλιστα τῶν ἠθῶν ἐμφύονται
B *φθόνοι καὶ ζηλοτυπίαι πρὸς τοὺς πλέον ἔχοντας ἐν δόξῃ καὶ*
τιμῇ, χρησιμώτατόν ἐστι πρὸς τοῦτο τοῖς ἀδελφοῖς τὸ μὴ
κτᾶσθαι μήτε τὰς τιμὰς μήτε τὰς δυνάμεις ἀπὸ τῶν αὐτῶν,
ἀλλ' ἕτερον ἀφ' ἑτέρου. καὶ γὰρ τῶν θηρίων πόλεμός ἐστι
πρὸς ἄλληλα τοῖς ἀπὸ τῶν αὐτῶν τρεφομένοις, καὶ τῶν ἀθλη-
τῶν οἱ πρὸς ἓν ἄθλημα κάμνοντες ἀνταγωνισταί, πύκται δὲ
παγκρατιασταῖς φίλιοι καὶ δολιχοδρόμοι παλαισταῖς εὐμε-
νεῖς εἰσι καὶ συναγωνιῶσι καὶ σπουδάζουσιν ὑπὲρ ἀλλήλων.

---

1 *τῶν* M²ΠΔ(*τὸν*D²) om. *O* 2 *πολλαπλασιάζοντες* (sed *ον* et *ες* e corr. D, *α* ex *ες* corr. C¹) *κ. πολλαπλασιαζόμενοι* (sed *ν* pro *ι* corr. C¹)CD *πολλαπλασιάζοντες* vel *-τας* etiam in L (*ς* certum), in quo sequentia incerta *-τα* et *-όμενον* *O* 3 *συναυξάνεσθαι* G¹ 9 sic GΘ *ῥωμαλεώτερον* *O* *ἔχοντος* WXY

10 *κασσ.* XYD *κασ̄* G¹ 11 *στρατηγεῖν* sc. regi subditum (perverse offenduntur Bern. Ha.) 12 *Γρ. κ. K.* sc. Antiochus VIII. IX 13 *λέγειν* (cf. 54 c et Wy.)] *φέρειν* D 23 sic Δ *φίλιοι — παλαισταῖς* om. Mα¹ *φίλιοι* solum om. CGXJKΠ (sec. Planudis correcturam in α) *εὐμενεῖς εἰσι καὶ δολ. παλ. φίλιοι* WY (per se non male) *καὶ δολ. — εὐμ. εἰσι* om. NRh

διὸ καὶ τῶν Τυνδαριδῶν πὺξ μὲν ὁ Πολυδεύκης ἐνίκα δρόμον δ' ὁ Κάστωρ· εὖ δὲ καὶ τὸν Τεῦκρον Ὅμηρος πεποίηκεν ἀπὸ τοξικῆς εὐδοκιμοῦντα τοῦ ἀδελφοῦ πρωτεύοντος ἐν τοῖς C ὁπλίταις· 'ὁ δέ μιν σάκεϊ κρύπτασκε φαεινῷ' (Θ 272). καὶ τῶν πολιτευομένων οἱ στρατηγοῦντες τοῖς δημαγωγοῦσιν οὐ πάνυ φθονοῦσιν, οὐδέ γε τῶν ῥητόρων οἱ δικολόγοι τοῖς σοφιστεύουσιν οὐδὲ τῶν ἰατρῶν οἱ περὶ δίαιταν τοῖς χειρουργοῖς ἀλλὰ καὶ συμπαραλαμβάνουσι καὶ συνεπιμαρτυροῦσι. τὸ δ' ἀπὸ τῆς αὐτῆς τέχνης ἢ δυνάμεως ζητεῖν ἔνδοξον εἶναι καὶ περίβλεπτον οὐδὲν ἐν φαύλοις διαφέρει τοῦ μιᾶς ἐρῶντας ἀμφοτέρους βούλεσθαι πλέον ἔχειν καὶ μᾶλλον εὐδοκιμεῖν τοῦ ἑτέρου τὸν ἕτερον. οἱ μὲν οὖν καθ' ἑτέρας ὁδοὺς βαδίζοντες οὐθὲν ἀλλήλους ὠφελοῦσιν, οἱ δὲ βίοις χρώμενοι διαφόροις τόν τε φθόνον D ἐκτρέπονται καὶ συνεργοῦσιν ἀλλήλοις μᾶλλον, ὡς Δημοσθένης καὶ Χάρης, καὶ πάλιν Αἰσχίνης καὶ Εὔβουλος, καὶ Ὑπερείδης καὶ Λεωσθένης, οἱ μὲν λέγοντες ἐν τῷ δήμῳ καὶ γράφοντες οἱ δὲ στρατηγοῦντες καὶ πράττοντες. ὅθεν ἀπωτάτω δεῖ ταῖς ἐπιθυμίαις τρέπεσθαι καὶ ταῖς φιλοτιμίαις τῶν ἀδελφῶν τοὺς ἀφθόνως δόξης καὶ δυνάμεως κοινωνεῖν μὴ πεφυκότας, ὅπως εὐφραίνωσιν εὐημεροῦντες ἀλλήλους ἀλλὰ μὴ λυπῶσι.

16. Παρὰ πάντα δὲ ταῦτα φυλακτέον ἐστὶ κηδεστῶν καὶ οἰκείων καὶ γυναικὸς ἔστιν ὅτε τῇ φιλοδοξίᾳ συνεπιτιθεμένης λόγους πονηρούς 'ὁ ἀδελφὸς ἄγει καὶ φέρει πάντα E καὶ θαυμάζεται καὶ θεραπεύεται, σοὶ δ' οὐδεὶς πρόσεισιν οὐδ' ἔχεις σεμνὸν οὐδέν.' 'ἔχω μὲν οὖν' φαίη τις ἂν εὖ φρο-

15 comp. Dem. et Cic. 3 v. Phoc. 7

1 δρόμον GWXYNMΠSh δρόμ̄ D δρόμῳ O 3 τῆς τοξ. MΠ 4 κρύπτεσκε WY (ε ss. G¹) 5 πολ. ἢ στρρατευομένων LC 8 χειρουργοῦσιν L (non C) συμπεριλ. M¹DJ 10 φαύλ.] ἀδελφοῖς Schw. 18 οἱ — πράττοντες om. W 24 γυναικῶν C(L inc.)XYNMΠSi φιλοξενίᾳ G¹ ἐπιτιθεμένης YM¹DRΘ ἐπιτεθειμένης W ἐπιτιθεμένων M²α¹h συνεπιτιθεμένων α^{rubr.}Π 27 ἂν G om. O εὖ φρονῶν om. G¹

νῶν 'ἀδελφὸν εὐδοκιμοῦντα καὶ μέτεστί μοι τῆς ἐκείνου
δυνάμεως τὸ πλεῖστον.' ὁ μὲν γὰρ Σωκράτης ἔλεγε βούλε-
σθαι Δαρεῖον ἔχειν μᾶλλον φίλον ἢ [τὸ] δαρεικόν, ἀδελφῷ
δὲ νοῦν ἔχοντι καὶ πλούτου καὶ ἀρχῆς καὶ λογιότητος οὐκ
ἔλαττον ἀγαθόν ἐστιν ἄρχων ἀδελφὸς ἢ πλουτῶν ἢ λόγου
δυνάμει προήκων εἰς δόξαν.

Ἀλλὰ ταύτας μὲν οὕτω μάλιστα τὰς ἀνωμαλίας παρηγορη-
F τέον· ἕτεραι δ' εὐθὺς ἐγγίνονται διαφοραὶ περὶ τὰς ἡλικίας
ἀπαιδεύτοις ἀδελφοῖς. ἐπιεικῶς γὰρ οἵ τε πρεσβύτεροι τῶν
νεωτέρων ἄρχειν ἀξιοῦντες ἀεὶ καὶ προΐστασθαι καὶ πλέον
ἔχειν ἐν παντὶ δόξης καὶ δυνάμεως βαρεῖς εἰσι καὶ ἀηδεῖς, οἵ
τε νεώτεροι πάλιν ἀφηνιάζοντες καὶ θρασυνόμενοι καταφρο-
νεῖν καὶ ὀλιγωρεῖν ἀσκοῦσιν. ἐκ δὲ τούτων οἱ μὲν ὡς φθο-
νούμενοι καὶ κολουόμενοι φεύγουσι καὶ δυσχεραίνουσι τὰς
487 νουθεσίας, | οἱ δ' ἀεὶ τῆς ὑπεροχῆς γλιχόμενοι φοβοῦνται
τὴν ἐκείνων αὔξησιν ὡς αὑτῶν κατάλυσιν. ὥσπερ οὖν ἐπὶ
τῆς χάριτος ἀξιοῦσι μείζονα τοὺς λαμβάνοντας ἡγεῖσθαι
μικροτέραν δὲ τοὺς διδόντας, οὕτως ἄν τις τὸν χρόνον παραι-
νῶν τῷ μὲν πρεσβυτέρῳ μὴ μέγαν νομίζειν τῷ δὲ νεωτέρῳ
μὴ μικρὸν ὑπεροψίας καὶ ἀμελείας καὶ τοῦ καταφρονεῖ-
σθαι καὶ καταφρονεῖν ἀμφοτέρους ἀπαλλάξειεν. ἐπεὶ δὲ
τῷ μὲν πρεσβυτέρῳ τὸ κήδεσθαι καὶ καθηγεῖσθαι καὶ
νουθετεῖν προσῆκόν ἐστι τῷ δὲ νεωτέρῳ τὸ τιμᾶν καὶ
ζηλοῦν καὶ ἀκολουθεῖν, ἡ μὲν ἐκείνου κηδεμονία τὸ ἑταιρι-
B κὸν μᾶλλον ἢ τὸ πατρικὸν ἐχέτω καὶ τὸ πεῖθον ἢ τὸ
ἐπιτάττον καὶ τὸ χαῖρον ἐπὶ τοῖς κατορθώμασι καὶ κατευ-
φημοῦν τοῦ ψέγοντος ἂν ἁμάρτῃ καὶ κολούοντος μὴ μόνον
προθυμότερον ἀλλὰ καὶ φιλανθρωπότερον, τῷ δὲ τοῦ
νεωτέρου ζήλῳ τὸ μιμούμενον ἐνέστω μὴ τὸ ἁμιλλώ-
μενον· θαυμάζοντος γὰρ ἡ μίμησις ἡ δ' ἅμιλλα φθονοῦντός

1/2 δυν. ἐκ. X 3 secl. Wil. τὸν Bern. 8 διαφοραὶ om. Θ 11 ἔχειν om. LC^{1} 13 ἀσκ.] φάσκουσιν Schw. (sed cf. 244, 22) 17 μείζονας WX^{1}YR 19 μέγαν Po. μέγα (Schw.) 23 καὶ om. LC^{1} τοῦ om. WYNM^{1}ΣΘ

ἐστι. διὸ τοὺς μὲν ἐξομοιοῦσθαι βουλομένους ἀγαπῶσι τοὺς δ' ἐξισοῦσθαι πιέζουσι καὶ χαλέπτουσιν. ἐν πολλαῖς δὲ τιμαῖς, ἃς πρέπει παρὰ τῶν νέων ἀποδίδοσθαι τοῖς πρεσβυτέροις, τὸ πειθαρχεῖν εὐδοκιμεῖ μάλιστα καὶ κατεργάζεται μετ' αἰδοῦς εὔνοιαν ἰσχυρὰν καὶ χάριν ἀνθυπείκουσαν. ᾗ C
καὶ Κάτων τὸν Καιπίωνα πρεσβύτερον ὄντα θεραπεύων εὐθὺς ἐκ παίδων εὐπειθείᾳ καὶ πρᾳότητι καὶ σιωπῇ τέλος οὕτως ἐπ' ἀνδράσιν ἐχειρώσατο καὶ τοσαύτης ἐνέπλησεν αἰδοῦς πρὸς ἑαυτόν, ὡς μήτε πρᾶξαί τι μήτ' εἰπεῖν ἀγνοοῦντος ἐκείνου. μνημονεύεται γοῦν, ὅτι μαρτυρίας ποτὲ γραμματεῖον ἐπισφραγισαμένου τοῦ Καιπίωνος ὁ Κάτων ὕστερος ἐπελθὼν οὐκ ἠθέλησεν ἐπισφραγίσασθαι, καὶ ὁ Καιπίων ἀπαιτήσας τὸ γραμματεῖον ἀφεῖλε τὴν αὑτοῦ σφραγῖδα πρὶν ἢ πυθέσθαι τί παθὼν ὁ ἀδελφὸς οὐκ ἐπίστευσεν ἀλλ' ὑπείδετο τὴν μαρτυρίαν. φαίνεται δὲ πολλὴ D
καὶ πρὸς Ἐπίκουρον αἰδὼς τῶν ἀδελφῶν δι' εὔνοιαν αὐτοῦ καὶ κηδεμονίαν εἴς τε τἆλλα καὶ φιλοσοφίαν τὴν ἐκείνου συνενθουσιώντων· καὶ γὰρ εἰ διημάρτανον δόξης εὐθὺς ἐκ παίδων πεπεισμένοι καὶ λέγοντες ὡς οὐδεὶς γέγονεν Ἐπικούρου σοφώτερος, ἄξιόν ἐστι θαυμάζειν καὶ τοῦ διαθέντος οὕτως καὶ τῶν διατεθέντων. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῶν νεωτέρων φιλοσόφων Ἀπολλώνιος ὁ περιπατητικὸς ἤλεγξε τὸν εἰπόντα δόξαν ἀκοινώνητον εἶναι, Σωτίωνα νεώτερον ἀδελφὸν αὑτοῦ ποιήσας ἐνδοξότερον. ἐμοὶ μὲν γὰρ ὅτι πολλῶν ἀξίων χάριτος παρὰ τῆς τύχης γεγονότων ἡ Τίμωνος εὔνοια τοῦ ἀδελφοῦ πρὸς ἅπαντα τἆλλα γέγονε E

6 sqq. cf. v. Cat. min. 8 15 sqq. cf. 1100 a (Epic. fr. 178)

2 χαλέπτουσιν Δ χαλεπαίνουσιν O 6 καπίωνα vel καπιῶνα hic et infra Ω ut constanter in vita Catonis min. atque saepe alibi 7 σιωπῶν D 8 ἐν ἀνδρ. Θ ἐ ἐν π' ἀνδρ. D 15/16 πολλὴ καὶ GJΠΔ καὶ πολλὴ YMN(πολλῇ)Rh καὶ πολλὴ καὶ LCWX 16 ἡ αἰδ. ΠΘ ft. recte 18 διήμαρτον ΜΠS[2] Ducas (in J) 21 διατιθέντος et διατιθεμένων ΜΠ 23 δόξαν om. LC[1] 25 sq. καὶ γέγονε Δ

καὶ ἔστιν, οὐδεὶς ἀγνοεῖ τῶν ὁπωσοῦν ἐντετυχηκότων ἡμῖν, ἥκιστα δ' ὑμεῖς οἱ συνήθεις.

17. *Ἕτερα τοίνυν ταῖς παραλλήλοις καὶ σύνεγγυς ἡλικίαις ἀδελφῶν φυλακτέον ἐστὶ πάθη, μικρὰ μὲν συνεχῆ δὲ καὶ πολλὰ καὶ πονηρὰν ποιοῦντα τοῦ λυπεῖν καὶ παροξύνειν ἑαυτοὺς ἐπὶ πᾶσι μελέτην, τελευτῶσαν εἰς ἀνήκεστα μίση καὶ κακοθυμίας. ἀρξάμενοι γὰρ ἐπὶ παιδιαῖς διαφέρεσθαι, περὶ τροφὰς ζῴων καὶ ἀγῶνας, οἷον ὀρτύγων ἢ ἀλεκτρυόνων, εἶτα παίδων ἐν παλαίστραις καὶ κυνῶν ἐν*
F *θήραις καὶ ἵππων ἐν ἁμίλλαις, οὐκέτι κρατεῖν ἐν τοῖς μείζοσιν οὐδὲ καταπαύειν τὸ φιλόνικον δύνανται καὶ φιλότιμον. ὥσπερ Ἑλλήνων οἱ καθ' ἡμᾶς δυνατώτατοι περὶ σπουδὰς ὀρχηστῶν εἶτα κιθαρῳδῶν διαστάντες, ἐκ τούτου τὰς ἐν Αἰδηψῷ κολυμβήθρας καὶ παστάδας καὶ ἀνδρῶνας ἀντιπαραβάλλοντες ἀεὶ καὶ τοπομαχοῦντες καὶ ἀποκόπτοντες ὀχετοὺς καὶ ἀποστρέφοντες οὕτως ἐξηγριώθησαν*
488 *καὶ διεφθάρησαν, | ὥστε πάντων ἀφαιρεθέντες ὑπὸ τοῦ τυράννου καὶ φυγάδες καὶ πένητες καὶ ὀλίγου δέω λέγειν ἕτεροι τῶν πρότερον γενόμενοι μόνῳ διέμειναν οἱ αὐτοὶ τῷ μισεῖν ἀλλήλους. ὅθεν οὐχ ἥκιστα δεῖ περὶ τὰ μικρὰ καὶ πρῶτα παραδυομένῃ τῇ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς φιλονικίᾳ καὶ ζηλοτυπίᾳ διαμάχεσθαι, μελετῶντας ἀνθυπείκειν καὶ ἡττᾶσθαι καὶ χαίρειν τῷ χαρίζεσθαι μᾶλλον αὐτοῖς ἢ τῷ νικᾶν. οὐ γὰρ ἑτέραν οἱ παλαιοὶ Καδμείαν νίκην ἀλλὰ τὴν περὶ Θήβας τῶν ἀδελφῶν ὡς αἰσχίστην καὶ κακίστην προσηγόρευσαν.*

---

12 sqq. res alibi non tradita. de Aedepso cf. Q. Conv. IV 4. tyrannus est Domitianus. 24 cf. 10 a (Herod. I 166 al.)

---

1 *ὁπωσοῦν* om. LC[1] 2 *ὑμεῖς οἱ συν.* Γ *οἱ σ. ὑμ.* O 4 *τῶν ἀδ.* DZ (*ἀδ.* non ab *ἡλ.* sed a *πάθη* pendet) 5 *καὶ*[1] om. Θ 7 *κακοηθείας* Z 10 *ἐν* (prius) Δ om. O 11. 21. 245,4 *φιλονεικ.* Ω sed cf. 24 13 *διαναστάντες* D 14 *αἰδιψῷ* Δ *ἐδηψῷ* vel *ἐδήψω* O 15 *ἀνακόπτ.* G[1] 19 *προτέρων* G[1] 20 *περὶ* MΠZb Ducas *παρὰ* O 21 *τοὺς* om. W 25 *καὶ κακ.* om. L

*Τί οὖν; οὐχὶ πολλὰς τὰ πράγματα καὶ τοῖς ἐπιεικῶς
ἔχειν δοκοῦσι καὶ πρᾴως φέρει προφάσεις ἀντιλογιῶν καὶ* B
*διαφορῶν; καὶ μάλα· ἀλλὰ κἀκεῖ φυλακτέον, ὅπως τὰ
πράγματα μάχηται καθ' αὑτὰ, μηδὲν ἐκ φιλονικίας μηδ'
ὀργῆς πάθος οἷον ἄγκιστρον προσθέντας ἀλλ' ὥσπερ ἐπὶ
ζυγοῦ τοῦ δικαίου τὴν ῥοπὴν κοινῶς ἀποθεωροῦντας καὶ
τάχιστα ταῖς κρίσεσι καὶ ταῖς διαίταις τὴν ἀμφιλογίαν
παραδιδόντας ἀποκαθῆραι, πρὶν ἐνδῦσαν ὥσπερ βαφὴν ἢ
κηλῖδα δευσοποιὸν γενέσθαι καὶ δυσέκπλυτον· εἶτα μιμεῖ-
σθαι τοὺς Πυθαγορικούς, οἳ γένει μηθὲν προσήκοντες ἀλλὰ
κοινοῦ λόγου μετέχοντες, εἴ ποτε προαχθεῖεν εἰς λοιδορίαν* C
*ὑπ' ὀργῆς, πρὶν ἢ τὸν ἥλιον δῦναι τὰς δεξιὰς ἐμβαλόντες
ἀλλήλοις καὶ ἀσπασάμενοι διελύοντο. καθάπερ γὰρ ἐπὶ
βουβῶνι πυρετοῦ γενομένου δεινὸν οὐθέν ἐστιν, ἂν δὲ
παυσαμένου παραμένῃ, νόσος εἶναι δοκεῖ καὶ βαθυτέραν
ἔχειν ἀρχήν, οὕτως ἀδελφῶν ἡ μετὰ τὸ πρᾶγμα παυομένη
διαφορὰ τοῦ πράγματός ἐστι, τῆς δ' ἐπιμενούσης πρόφασις
ἦν τὸ πρᾶγμα μοχθηράν τινα καὶ ὕπουλον αἰτίαν ἔχον.*

18. *Ἄξιον δὲ πυθέσθαι βαρβάρων ἀδελφῶν διαδικα-
σίαν, οὐ περὶ γηδίου μερίδος οὐδ' ἐπ' ἀνδραπόδοις ἢ προ-
βατίοις γενομένην ἀλλὰ περὶ τῆς Περσῶν ἡγεμονίας.* D
*Δαρείου γὰρ ἀποθανόντος οἱ μὲν ἠξίουν Ἀριαμένην βασι-
λεύειν, πρεσβύτατον ὄντα τῆς γενεᾶς, οἱ δὲ Ξέρξην,
Ἀτόσσης τε μητρὸς ὄντα τῆς Κύρου θυγατρὸς ἔκ τε Δα-
ρείου βασιλεύοντος ἤδη γεγενημένον. Ἀριαμένης μὲν οὖν
κατέβαινεν ἐκ Μήδων οὐ πολεμικῶς ἀλλ' ἐπὶ δίκην
ἡσυχαῖος, Ξέρξης δὲ παρὼν ἔπραττεν ἅπερ ἦν βασιλεῖ*

22 sqq. cf. 173 b Justin. II 10

1 *καὶ* Δ om. *O* 3 *καὶ μάλα*] *οὐκ ἔστιν ἀντειπεῖν* (cf. Plato Phil. 20 d sed hic minus elegans) Γ Sen. *καὶ οὐκ ἔστιν ἀντ. μάλα* vw 5 *προστιθέντας* D (ira prius arcenda, ut res tranquille examinari possit) 6 in *τὴν* des. W 8 *ἀποκαθαίρειν* D audi *δεῖ* ex *φυλακτέον* 3 18 *τινα* Po. *τε* *Ω* 22 *ἀρσιαμ.* semper G *ἀρσιμένην* hic S[2] *ἀριαμένη* D 26 *ὡς ἐπὶ* Δ 27 *ἡσυχαῖος* GX *ἡσυχαίως* C(L?)J[1]K *ἡσύχως* *O*

*προςήκοντα. ἐλθόντος δὲ τοῦ ἀδελφοῦ θεὶς τὸ διάδημα καὶ
καταβαλὼν τὴν τιάραν, ἣν φοροῦσιν ὀρθὴν οἱ βασιλεύον-
τες, ἀπήντησεν αὐτῷ καὶ ἠσπάσατο, καὶ δῶρα πέμπων
E ἐκέλευσεν εἰπεῖν τοὺς κομίζοντας ʻτούτοις σε νῦν τιμᾷ
Ξέρξης ὁ ἀδελφός· ἂν δὲ βασιλεὺς κρίσει καὶ ψήφῳ
Περσῶν ἀναγορευθῇ, δίδωσί σοι δευτέρῳ μεθ' ἑαυτὸν
εἶναι.ʼ καὶ ὁ Ἀριαμένης ʻἐγὼ δʼʼ ἔφη ʻτὰ μὲν δῶρα δέχο-
μαι, βασιλείαν δὲ τὴν Περσῶν ἐμαυτῷ νομίζω προσήκειν·
τιμὴν δὲ τὴν μετ' ἐμὲ τοῖς ἀδελφοῖς φυλάξω, Ξέρξῃ δὲ
πρώτῳ τῶν ἀδελφῶν.ʼ ἐπεὶ δ' ἡ κρίσις ἐνέστη, Πέρσαι
μὲν Ἀρτάβανον, ἀδελφὸν ὄντα Δαρείου, δικαστὴν ἀπέ-
φηναν †δόξαν αὐτοῖς, Ξέρξης δ' ἔφευγεν ἐπ' ἐκείνου κριθῆ-
ναι τῷ πλήθει πεποιθώς. Ἄτοσσα δ' ἡ μήτηρ ἐπέπληξεν
F αὐτῷ ʻτί φεύγεις Ἀρτάβανον, ὦ παῖ, θεῖον ὄντα καὶ
Περσῶν ἄριστον; τί δ' οὕτως τὸν ἀγῶνα δέδοικας, ἐν ᾧ
καλὰ καὶ τὰ δευτερεῖα, Περσῶν βασιλέως ἀδελφὸν κριθῆ-
ναι;ʼ πεισθέντος οὖν Ξέρξου καὶ γενομένων λόγων Ἀρτά-
βανος μὲν ἀπεφήνατο Ξέρξῃ τὴν βασιλείαν προσήκειν,
Ἀριαμένης δ' εὐθὺς ἀναπηδήσας προσεκύνησε τὸν ἀδελ-
φὸν καὶ λαβόμενος τῆς δεξιᾶς εἰς τὸν θρόνον ἐκάθισε τὸν
βασίλειον. ἐκ τούτου μέγιστος ἦν παρ' αὐτῷ καὶ παρεῖχεν
εὔνουν ἑαυτόν, ὥστ' ἀριστεύων ἐν τῇ περὶ Σαλαμῖνα ναυ-
489 μαχίᾳ πεσεῖν ὑπὲρ τῆς ἐκείνου δόξης. | τοῦτο μὲν οὖν
ὥσπερ ἀρχέτυπον ἐκκείσθω καθαρὸν καὶ ἀμώμητον εὐμε-
νείας καὶ μεγαλοφροσύνης· Ἀντιόχου δὲ τὴν μὲν φιλαρ-
χίαν ψέξειεν ἄν τις, ὅτι δ' οὐ παντάπασιν αὐτῇ τὸ φιλά-
δελφον ἐνηφανίσθη, θαυμάσειεν. ἐπολέμει γὰρ ὑπὲρ τῆς
βασιλείας Σελεύκῳ νεώτερος ὢν ἀδελφὸς καὶ τὴν μητέρα*

---

22 cf. v. Them. 14   25 sqq. cf. 184 a

---

1 *θεὶς* om. D   8 *νομίζει* XM *-ζῃ* N ω in r. Y[2]α[rubr.]
10 *ἐπεὶ* — 11 *μὲν*] *Πέρσαι μὲν οὖν Δ* (*ἐπεὶ δ' ἡ κρ. ἐν., Πέρσαι μὲν οὖν* Z)   12 *δόξαν⟨τα τιμιώτατον ἐν⟩ αὐτ.* Schw. *δόξαν⟨τ' ἐξ ἴσου φίλως ἔχειν⟩ αὐτ.?* Po. *δ'* om. LC[1]   14 *τί* — 15 *ἄριστον* om. LC[1]   27 *μὲν γὰρ* M[2]ΠΘ

συλλαμβάνουσαν εἶχεν· ἀκμάζοντος δὲ τοῦ πολέμου μάχην ὁ Σέλευκος Γαλάταις συνάψας καὶ ἡττηθεὶς οὐδαμοῦ φανερὸς ἦν ἀλλ' ἔδοξε τεθνάναι, πάσης ὁμοῦ τι τῆς στρατιᾶς ὑπὸ τῶν βαρβάρων κατακοπείσης. πυθόμενος οὖν ὁ Ἀντίοχος τὴν πορφύραν ἔθηκε καὶ φαιὸν ἱμάτιον ἔλαβε, καὶ τὰ βασίλεια κλείσας ἐπένθει τὸν ἀδελφόν· ὀλίγῳ δ' ὕστε- B
ρον ἀκούσας, ὅτι σῴζεται καὶ δύναμιν αὖθις ἑτέραν ἀθροίζει, τοῖς τε θεοῖς ἔθυσε προελθὼν καὶ ταῖς πόλεσιν ὧν ἦρχε θύειν καὶ στεφανηφορεῖν ἐπήγγειλεν. Ἀθηναῖοι δὲ τὸν περὶ τῆς ἔριδος τῶν θεῶν μῦθον ἀτόπως πλάσαντες ἐπανόρθωμα τῆς ἀτοπίας οὐ φαῦλον ἐνέμιξαν αὐτῷ· τὴν γὰρ δευτέραν ἐξαιροῦσιν ἀεὶ τοῦ Βοηδρομιῶνος, ὡς ἐν ἐκείνῃ τῷ Ποσειδῶνι πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν γενομένης τῆς διαφορᾶς. τί οὖν κωλύει καὶ ἡμᾶς ἐν διαφορᾷ ποτε πρὸς οἰκείους καὶ συγγενεῖς γενομένους ἐν ἀμνηστίᾳ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τίθεσθαι καὶ μίαν τῶν ἀποφράδων νομίζειν, ἀλλὰ C
μὴ πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ἐν αἷς συνετράφημεν καὶ συνεβιώσαμεν ἡμερῶν διὰ μίαν ἐπιλανθάνεσθαι; ἢ γὰρ μάτην καὶ πρὸς οὐδὲν ἡ φύσις ἡμῖν ἔδωκε πρᾳότητα καὶ μετριοπαθείας ἔκγονον ἀνεξικακίαν, ἢ μάλιστα χρηστέον τούτοις πρὸς συγγενεῖς καὶ οἰκείους. οὐχ ἧττον δὲ τοῦ διδόναι συγγνώμην ἁμαρτοῦσι τὸ αἰτεῖσθαι καὶ λαμβάνειν αὐτοὺς ἁμαρτόντας εὔνοιαν ἐμφαίνει καὶ φιλοστοργίαν. ὅθεν ὀργιζομένων τε δεῖ μὴ ἀμελεῖν καὶ παραιτουμένοις μὴ ἀντιτείνειν, ἀλλὰ καὶ φθάνειν πολλάκις ἁμαρτόντας αὐτοὺς τῇ παρ-

---

9 sqq. cf. 741 b

---

1 συλλαβοῦσαν L λαβοῦσαν C 2 γαλάταις om. YNM¹Rh ante μάχην habent Δ καὶ — 3 τεθνάναι om. Rh 3 οὖν ὁμοῦ Θ (cf. v. 4) 3 τι om. LJD τε C¹ ex τι O Sen στρατείας L(C?)G¹XYN 4 οὖν om. ΣΘ ὁ om. O Sen 8 προελθὼν (cf. κλείσας 6) L(non C)GXNMΠiO προσελθὼν O 14/15 ἡμ. διαφορᾶς ... γενομένης Δ (γινομ. ab) 19 ἡμῶν LC 20 τούτοις om. G¹ 22 αἰδεῖσθαι LCG¹XJ¹(non K) λανθάνειν CGX(L?) 23 ἁμαρτάνοντας CG¹YJ(non K)Θ ἁμαρτῶντας ex -όντας X (item 25) 25 τῇ — 248, 1 συγγνώμῃ om. LC¹

D *αιτήσει τὴν ὀργὴν ἀδικηθέντας τε πάλιν αὖ τῇ συγγνώμῃ τὴν παραίτησιν.*

῾Ο μὲν οὖν Σωκρατικὸς Εὐκλείδης ἐν ταῖς σχολαῖς περιβόητός ἐστιν, ὅτι φωνὴν ἀκούσας ἀγνώμονα καὶ θηριώδη τοῦ ἀδελφοῦ πρὸς αὐτὸν εἰπόντος 'ἀπολοίμην, εἰ μή σε τιμωρησαίμην' 'ἐγὼ δ',' εἶπεν 'εἰ μή σε πείσαιμι παύσασθαι τῆς ὀργῆς καὶ φιλεῖν ἡμᾶς ὡς πρότερον ἐφίλεις.' τὸ δ' Εὐμένους τοῦ βασιλέως ἔργον οὐ λόγος ὑπερβολὴν οὐδενὶ πραότητος ἀπολέλοιπεν. Περσεὺς γὰρ ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς ἐχθρὸς ὢν αὐτῷ παρεσκεύασε τοὺς ἀποκτενοῦντας· οἱ δὲ περὶ Δελφοὺς ἐνήδρευον E *αἰσθόμενοι βαδίζοντα πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ θαλάσσης. γενόμενοι δ' ὄπισθεν αὐτοῦ λίθους μεγάλους ἐμβάλλουσιν εἴς τε τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν τράχηλον, ὑφ' ὧν σκοτωθεὶς καὶ πεσὼν ἔδοξε τεθνάναι· καὶ περιῆλθε φήμη πανταχόσε, καὶ φίλοι τινὲς ἀφίκοντο καὶ θεράποντες εἰς Πέργαμον αὐτάγγελοι τοῦ πάθους ἥκειν δοκοῦντες. Ἄτταλος οὖν ὁ πρεσβύτατος αὐτοῦ τῶν ἀδελφῶν, ἀνὴρ ἐπιεικὴς καὶ περὶ τὸν Εὐμένη πάντων ἄριστος, οὐ μόνον βασιλεὺς ἀνηγορεύθη διαδησάμενος, ἀλλὰ καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ Στρατονίκην ἔγημε καὶ συνῆλθεν· ἐπεὶ δ' ἀπηγγέλη ζῶν ὁ* F *Εὐμένης καὶ προσήει, θεὶς τὸ διάδημα καὶ λαβὼν ὥσπερ*

3—8 cf. 462 c. cit. Stob. IV 659, 11 (cf. Hieroclem ib. 622, 16) 8 sqq. cf. 184 a

---

8 et infra *εὐμενοῦς* etc. *Ω* corr. S² 8/9 *οὐ λόγος ὑπερβολὴν οὐδὲν πρ.* G¹ *οὐ λόγος ὑπερβολὴν οὐδὲν οὐδὲ πρ.* YNM¹RShiO Sen itemque M²JK nisi quod *ὑπερβολῆς* scribunt *ὁ λόγος ὑπερβολῆς οὐδὲν οὐδὲ πρ.* G^corr.*ΠΘ* *οὐ λόγος· ὑπερβολῆς δὲ οὐδὲν οὐδὲ πρ.* D *οὗ* (in r. X) *λόγος ὑπερβολὴν οἶδεν οὐδὲ πρ.* X*υ* (*οὐ λόγος ὑπερβολῆς οὐδὲν* ¹in mg.) *οὐ λόγον ὑπερβολῆς οὐδὲ πρ.* C corr. Po. sec. G et p. 982 a (nisi *οὐδεν*⟨*ὶ φιλοστοργίας*⟩ *οὐδὲ* praestat) *ὑπερβολὴν πρ. οὐδεμίαν* vel *οὐδευίαν πρ.* alii *λόγος· ὑπερβολὴν δὲ* (ut D) Wil. 10 *μὲν γὰρ* N 15 *περιῆλθεν ἡ φ.* *Δ* (*τῆς δὲ φήμης* 184 a; sed Diod. XXIX 34 *εἰς τὸ Πέργαμον διαδοθείσης φήμης ὅτι*) 21 *συνῆλθεν*] *συνῆρχεν* Bern. falso (GGA 1918, 336) *ἀπηγγέλλη* G *ἀπηγγέλθη* hab

εἰώθει τὰ δοράτια μετὰ τῶν ἄλλων ἀπήντησεν αὐτῷ δορυφόρων. ὁ δὲ κἀκεῖνον εὐμενῶς ἐδεξιώσατο καὶ τὴν βασίλισσαν ἠσπάσατο μετὰ τιμῆς καὶ φιλοφροσύνης, καὶ χρόνον οὐκ ὀλίγον ἐπιβιώσας ἀμέμπτως καὶ ἀνυπόπτως ἀπέθανε, τῷ Ἀττάλῳ τήν τε βασιλείαν καὶ τὴν γυναῖκα παρεγγυήσας. τί οὖν ἐκεῖνος; ἀποθανόντος αὐτοῦ παιδίον οὐδὲ ἓν ἠθέλησεν ἐκ τῆς γυναικὸς ἀνελέσθαι τεκούσης πολλάκις, | ἀλλὰ τὸν ἐκείνου παῖδα θρέψας καὶ ἀνδρώσας 490
ἔτι ζῶν ἐπέθηκε τὸ διάδημα καὶ βασιλέα προσηγόρευσεν. ἀλλὰ Καμβύσης ἐξ ἐνυπνίου φοβηθεὶς ὡς βασιλεύσοντα τῆς Ἀσίας τὸν ἀδελφόν, οὐδεμίαν ἀπόδειξιν οὐδ' ἔλεγχον ἀναμείνας ἀπέκτεινεν. ὅθεν ἐξέπεσε τῆς Κύρου διαδοχῆς ἡ ἀρχὴ τελευτήσαντος αὐτοῦ, καὶ τὸ Δαρείου γένος ἐβασίλευσεν, ἀνδρὸς οὐ μόνον ἀδελφοῖς ἀλλὰ καὶ φίλοις ἐπισταμένου κοινωνεῖν πραγμάτων καὶ δυνάμεως.

19. Ἔτι τοίνυν ἐκεῖνο δεῖ μνημονεύειν ἐν ταῖς πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς διαφοραῖς καὶ φυλάττειν, τὸ τοῖς φίλοις αὐτῶν ὁμιλεῖν καὶ πλησιάζειν τότε μάλιστα, φεύγειν δὲ τοὺς B
ἐχθροὺς καὶ μὴ προσδέχεσθαι, μιμούμενον αὐτὸ γοῦν τοῦτο τὸ Κρητῶν, οἳ πολλάκις στασιάζοντες ἀλλήλοις καὶ πολεμοῦντες ἔξωθεν ἐπιόντων πολεμίων διελύοντο καὶ συνίσταντο· καὶ τοῦτ' ἦν ὁ καλούμενος ὑπ' αὐτῶν 'συγκρητισμός'. ἔνιοι γὰρ ὥσπερ ὕδωρ τοῖς χαλῶσι καὶ διισταμένοις ὑπορρέοντες ἀνατρέπουσιν οἰκειότητας καὶ φιλίας, μισοῦντες μὲν ἀμφοτέρους ἐπιτιθέμενοι δὲ τῷ μᾶλλον ὑπ' ἀσθενείας ἐνδιδόντι. τῷ μὲν γὰρ ἐρῶντι συνερῶσιν οἱ νεαροὶ καὶ ἄκακοι τῶν φίλων, τῷ δ' ὀργιζομένῳ καὶ δια-

---

10 Herod. III 30 20 sqq. cf. Etym. m. s. συγκρητίσαι

---

3 μεγαλοφροσύνης GJ (φιλοφρόνως 184 a) 6 κατεγγυάσας Δ (παρεγγ. Z) 7 ἠθέλησεν post γυν. C(L deest)X post ἀν. J 8 ἀνδρ. — 9 καὶ om. M[1] 10 -εύοντα L 13 τοῦ LC[1] 19 μὴ om. YM[1]RhO μὴ πλησιάζειν μηδὲ προσδ. L(non C) 20 τοῦτο om. Ri τοῦτο τῶν (τοῦτο τὸ τῶν ab) Θ ft. recte (cf. αὐτὸ γοῦν) 22 συγκροτισμός Θ 24 ἐπιρρέοντες Δ (exc. Z) ὑπεκρ. Sh

C φερομένῳ πρὸς ἀδελφὸν οἱ κακοηθέστατοι τῶν ἐχθρῶν συναγανακτεῖν καὶ συνοργίζεσθαι δοκοῦσι. καθάπερ οὖν ἡ Αἰσώπειος ἀλεκτορὶς (fab. 16) πρὸς τὴν αἴλουρον, ὡς δὴ κατ' εὔνοιαν αὐτῆς νοσούσης ὅπως ἔχει πυνθανομένην, 'καλῶς' εἶπεν 'ἂν σὺ ἀποστῇς', οὕτω πρὸς τοιοῦτον ἄνθρωπον ἐμβάλλοντα λόγον ὑπὲρ τῆς διαφορᾶς καὶ πυνθανόμενον καὶ ὑπορύττοντα τῶν ἀπορρήτων ἔνια χρὴ λέγειν 'ἀλλ' ἔμοιγε πρᾶγμα πρὸς τὸν ἀδελφὸν οὐθέν ἐστιν, ἂν μήτ' ἐγὼ τοῖς διαβάλλουσι προσέχω μήτ' ἐκεῖνος.' νυνὶ δ' οὐκ οἶδ' ὅπως ὀφθαλμιῶντες μὲν οἰόμεθα δεῖν ἀποστρέφειν ἐπὶ τὰ μὴ ποιοῦντα πληγὴν μηδ' ἀντιτυπίαν χρώματα D καὶ σώματα τὴν ὄψιν, ἐν δὲ μέμψεσι καὶ ὀργαῖς καὶ ὑπονοίαις πρὸς ἀδελφοὺς γενόμενοι χαίρομεν καὶ προσαναχρωννύμεθα τοῖς ἐκταράττουσιν, ὅτε καλῶς εἶχε τοὺς μὲν ἐχθροὺς καὶ δυσμενεῖς ἀποδιδράσκειν καὶ λανθάνειν, συνεῖναι δὲ καὶ συνδιημερεύειν μάλιστα κηδεσταῖς ἐκείνων καὶ οἰκείοις καὶ φίλοις καὶ πρὸς γυναῖκας αὐτῶν εἰσιόντας αἰτιᾶσθαι καὶ παρρησιάζεσθαι. καίτοι λίθον οὔ φασι χρῆναι μέσον ἀδελφοὺς λαμβάνειν ὁδὸν βαδίζοντας, ἄχθονται δὲ καὶ κυνὸς διεκδραμόντος, καὶ πολλὰ τοιαῦτα δεδίασιν ὧν οὐδὲν ὁμόνοιαν ἀδελφῶν διέστησεν, ἀνθρώ-E πους δὲ κυνικοὺς καὶ διαβόλους ἐν μέσῳ λαμβάνοντες αὐτῶν καὶ περιπταίοντες οὐ συνορῶσι.

20. Διὸ τοῦ λόγου τὸ συνεχὲς ὑπαγορεύοντος, εὖ μὲν εἶπε Θεόφραστος (fr. 75) ὡς 'εἰ κοινὰ τὰ φίλων ἐστί, μάλιστα δεῖ κοινοὺς τῶν φίλων εἶναι τοὺς φίλους·' οὐχ ἥκιστα δ' ἄν τις ἀδελφοῖς τοῦτο παραινέσειεν. αἱ γὰρ ἰδίᾳ

10 cf. 543 f 469 a 599 f v. Demosth. 22 24 transitus formula ut 66 d 546 b 25 cf. 65 a

1 τῶν — 2 δοκοῦσι om. X[1] 3 τὸν ΜΠΘ 4 ἔχει — 5 καλῶς om. LC 5 οὕτω καὶ πρ. Y τὸν τοιοῦτον LC 8 οὐθὲν ante πρὸς G 10 μὲν om. L ut vid. C[1]X 12 καὶ σώματα om. LC[1] 14 -άσσουσιν GΠ 15 καὶ[2] om. LC[1] 19 λαμβ.] ἐμβάλλειν RhC[2] 20 ἐκδρ. ΣΘ 25 εἰ om. LC[1]ab 26 δεῖ — 27 ἥκιστα om. LC[1]

καὶ χωρὶς ὁμιλίαι καὶ συνήθειαι πρὸς ἄλλους ἀποστρέφουσι καὶ ἀπάγουσιν ἀπ' ἀλλήλων· τῷ γὰρ φιλεῖν ἑτέρους εὐθὺς ἕπεται τὸ χαίρειν ἑτέροις καὶ ζηλοῦν ἑτέρους καὶ ἄγεσθαι ὑφ' ἑτέρων. ἠθοποιοῦσι γὰρ αἱ φιλίαι, καὶ μεῖζον οὐθέν ἐστιν ἠθῶν διαφορᾶς σημεῖον ἢ φίλων αἱρέσεις διαφερόντων. ὅθεν οὔτε τὸ συνεσθίειν ἀδελφῷ καὶ συμπίνειν F
οὔτε τὸ συμπαίζειν καὶ συνδιημερεύειν οὕτω συνεκτικόν ἐστιν ὁμονοίας ὡς τὸ συμφιλεῖν καὶ συνεχθραίνειν ἥδεσθαι τε τοῖς αὐτοῖς συνόντα καὶ πάλιν βδελύττεσθαι καὶ φεύγειν. οὐδὲ γὰρ διαβολὰς αἱ κοιναὶ φιλίαι φέρουσιν οὐδὲ συγκρούσεις· ἀλλὰ κἂν γένηταί τις ὀργὴ καὶ μέμψις, ἐκλύεται διὰ μέσου τῶν φίλων ἐκδεχομένων καὶ διασκεδαννύντων, ἄνπερ ἀμφοτέροις οἰκείως ἔχωσι καὶ πρὸς ἀμφοτέρους ὁμοῦ τῇ εὐνοίᾳ συννεύωσιν. | ὡς γὰρ ὁ κασσίτερος 491
ῥαγέντα τὸν χαλκὸν συναρμόττει καὶ συγκεράννυσι τῷ ψαύειν ἑκατέρου πέρατος οἰκείως ὁμοπαθὴς γινόμενος, οὕτως δεῖ τὸν φίλον εὐάρμοστον ὄντα καὶ κοινὸν ἀμφοτέροις τοῖς ἀδελφοῖς προσκαταπυκνοῦν τὴν εὔνοιαν· οἱ δ' ἄνισοι καὶ ἄμικτοι καθάπερ ἐν διαγράμματι μουσικῷ φθόγγοι διάζευξιν οὐ συναφὴν ποιοῦσιν. ἔστιν οὖν διαπορῆσαι πότερον ὀρθῶς ἢ τοὐναντίον ὁ Ἡσίοδος εἶπε (OD 707)

'μηδὲ κασιγνήτῳ ἶσον ποιεῖσθαι ἑταῖρον.'

ὁ μὲν γὰρ εὐγνώμων καὶ κοινός, ὥσπερ εἴρηται, μᾶλλον ἐγκραθεὶς δι' ἀμφοτέρων σύνδεσμος ἔσται τῆς φιλαδελφίας· ὁ δ' Ἡσίοδος ὡς ἔοικεν ἐφοβήθη τοὺς πολλοὺς καὶ B
φαύλους διὰ τὸ δύσζηλον καὶ φίλαυτον. ὃ δὴ καλῶς ἔχει

---

20 cf Comm. in Hes. ad l.

---

1 ἄλλους Δ ἀλλήλους O 2 γὰρ om. LC¹ 5 sic Γ διαφ. ἠθ. O 6 ἀδελφοὺς Δ (exc. Z) 8 τὸ — 9 τε om. LC φιλεῖν G¹ 9 πάλιν] τοὺς αὐτοὺς (αὐτὸν D) Δ βδελυσσ. YM¹NΘSO 10 οὐδὲ¹] οὐ GJMΠS καὶ R 12 διὰ μέσου (adverb. ut 616 f saep.) διὰ μέσων Δ 13 ἀμφοτέροις — πρὸς om. Y 17 ὄντα om. LC¹ 25 ἐστι G¹J

φυλαττομένους, κἂν εὔνοιαν ἴσην φίλῳ νέμῃ τις, ἀεὶ τὰ πρωτεῖα τῷ ἀδελφῷ φυλάττειν ἐν ἀρχαῖς καὶ πολιτείαις ἔν τε κλήσεσι καὶ γνωρίσεσιν ἡγεμόνων καὶ ὅσα τοῖς πολλοῖς ἐπιφανῆ καὶ πρὸς δόξαν ἐστί, τὸ προσῆκον ἀξίωμα τῇ φύσει καὶ γέρας ἀποδιδόντας. οὐ γὰρ οὕτως τῷ φίλῳ τὸ πλέον ἐν τούτοις σεμνόν, ὡς ἀδελφῷ τοὔλαττον αἰσχρὸν γίνεται καὶ ἄδοξον.

Ἀλλὰ περὶ ταύτης μὲν ἑτέρωθι τῆς γνώμης γέγραπται
C τὰ δοκοῦντα διὰ πλειόνων· τὸ δὲ Μενάνδρειον ὀρθῶς ἔχον, ὡς 'οὐδεὶς ἀγαπῶν αὐτὸς ἀμελεῖθ' ἡδέως' (fr. 757), ὑπομιμνήσκει καὶ διδάσκει τῶν ἀδελφῶν ἐπιμελεῖσθαι καὶ μὴ τῇ φύσει πιστεύοντας ὀλιγωρεῖν. καὶ γὰρ ἵππος τῇ φύσει φιλάνθρωπον καὶ κύων φιλοδέσποτον, ἀλλὰ μὴ τυγχάνοντα θεραπείας μηδ' ἐπιμελείας ἀπόστοργα γίνεται καὶ ἀλλότρια· καὶ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς συγγενέστατόν ἐστιν, ἀμελούμενον δὲ καὶ παρορώμενον ὑπ' αὐτῆς οὐκ ἐθέλει συνεργεῖν ἀλλὰ λυμαίνεται καὶ προλείπει τὰς πράξεις. (21.) ἐπιμέλεια δὲ καλὴ μὲν αὐτῶν
D τῶν ἀδελφῶν, ἔτι δὲ καλλίων πενθεροῖς καὶ γαμβροῖς τοῖς ἐκείνων εὔνουν ἀεὶ παρέχειν εἰς ἅπαντα καὶ πρόθυμον ἑαυτόν, οἰκέτας τε φιλοδεσπότους ἀσπάζεσθαι καὶ φιλοφρονεῖσθαι, καὶ χάριν ἔχειν ἰατροῖς θεραπεύσασιν αὐτοὺς καὶ φίλοις πιστοῖς καὶ προθύμως συνδιενεγκοῦσιν ἀποδημίαν ἢ στρατείαν· γυναῖκα δ' ἀδελφοῦ γαμετὴν ὡς ἁπάντων ἱερῶν ἁγιώτατον προσορῶντα καὶ σεβόμενον,*** τιμᾶν

8/9 respicitne ad cap. 3? 10 cf. 95 d

---

1 νέμῃ τις D νέμητι G[1] νέμηται τις G[4]O 3 τε om. YNM (in α add. rubr.)ΣΘ 5 κ. τὸ γέρας G 12 πιστεύοντες in -ας corr. G[4] 15 τῇ ψυχῇ Θ 17 -νεται — 22 φιλοφρονεῖσθαι om. D spatio 4 linearum omisso 18/19 αὐτοῖς τοῖς ἀδελφοῖς Θ Ducas (in J) 22 καὶ — αὐτοὺς om. C(L deest) 23 πιστῶς G[1] καὶ προθύμως] προθύμως καὶ χρησίμως ΔRS καὶ χρησίμως προθύμως hi 25 ⟨ἂν μὲν φιλοστόργως πρὸς αὐτὴν ἔχῃ, vel sim. Po.; post τιμᾶν add. ⟨στέργοντα μὲν⟩ Schw.; tradita def. Wil.

*τὸν ἄνδρα καὶ εὐφημεῖν, ἀμελουμένῃ δὲ συναγανακτεῖν
χαλεπαίνουσαν δὲ πραΰνειν, ἂν δ' ἁμάρτῃ τι τῶν μετρίων,
συνδιαλλάττειν καὶ συμπαρακαλεῖν τὸν ἄνδρα, κἂν αὐτῷ
τις ἰδίᾳ γένηται διαφορὰ πρὸς τὸν ἀδελφόν, αἰτιᾶσθαι παρ'
ἐκείνῃ καὶ διαλύεσθαι τὴν μέμψιν. ἀγαμίαν δ' ἀδελφοῦ* E
*καὶ ἀπαιδίαν μάλιστα δυσχεραίνειν καὶ παρακαλοῦντα καὶ
λοιδοροῦντα συνελαύνειν πανταχόθεν εἰς γάμον καὶ συνειρ-
γνύναι νομίμοις κηδεύμασι· κτησαμένου δὲ παῖδας ἐμφα-
νέστερον χρῆσθαι τῇ τε πρὸς αὐτὸν εὐνοίᾳ καὶ τῇ πρὸς
τὴν γυναῖκα τιμῇ· τοῖς δὲ παισὶν εὔνουν μὲν ὥσπερ ἰδίοις
ἤπιον δὲ μᾶλλον εἶναι καὶ μείλιχον, ὅπως ἁμαρτάνοντες
οἷα νέοι μὴ δραπετεύωσι μηδὲ καταδύωνται διὰ φόβον
πατρὸς ἢ μητρὸς εἰς ὁμιλίας φαύλας καὶ ὀλιγώρους, ἀλλ'
ἀποστροφὴν καὶ καταφυγὴν ἅμα νουθετοῦσαν εὐνοίᾳ καὶ
παραιτουμένην ἔχωσιν. οὕτω καὶ Πλάτων ἀδελφιδοῦν* F
*ὄντα Σπεύσιππον ἐκ πολλῆς ἀνέσεως καὶ ἀκολασίας ἐπέ-
στρεψεν, οὐδὲν οὔτ' εἰπὼν ἀνιαρὸν οὔτε ποιήσας πρὸς
αὐτόν, ἀλλὰ φεύγοντι τοὺς γονεῖς ἐλέγχοντας ἀεὶ καὶ λοιδο-
ροῦντας ἐνδιδοὺς ἑαυτὸν εὐμενῆ καὶ ἀμήνιτον αἰ|δῶ τε* 492
*πολλὴν ἐνειργάσατο καὶ ζῆλον ἑαυτοῦ καὶ φιλοσοφίας.
καίτοι πολλοὶ τῶν φίλων ἐνεκάλουν ὡς μὴ νουθετοῦντι τὸ
μειράκιον· ὁ δὲ καὶ πάνυ νουθετεῖν ἔλεγε, τῷ βίῳ καὶ τῇ
διαίτῃ τῆς πρὸς τὰ αἰσχρὰ τῶν καλῶν διαφορᾶς παρέχων
κατανόησιν. Ἀλεύαν δὲ τὸν Θεσσαλὸν ὁ μὲν πατὴρ ἀγέρω-
χον ὄντα καὶ ὑβριστὴν ἐκόλουε καὶ χαλεπὸς ἦν, ὁ δὲ θεῖος
ἀνελάμβανε καὶ προσήγετο· πεμπόντων δὲ τῶν Θεσσαλῶν
φρυκτοὺς περὶ βασιλέως πρὸς τὸν θεὸν εἰς Δελφοὺς ἐνέ-
βαλε κρύφα τοῦ πατρὸς ὁ θεῖος ὑπὲρ τοῦ Ἀλεύα· καὶ τῆς* B
Πυθίας τοῦτον ἀνελούσης ὅ τε πατὴρ ἀπέφησεν ἐμβεβλη-

4 cf. 250, 17 22 cf. 71 e

1 -η *δὲ συν* in r. G[4] *-μένην* ab 4 *γίνηται* G[4]XYNJO 11 *μειλίχιον* MΠDR 12 *καταδύωνται* GD *-λύωνται* O 13 *φαύλους* CG[4]XJYRhO 18 *ἐλ.* Γ *ἐλ. αὐτὸν* O *καὶ* om. NRha 22/23 *τῇ διαίτῃ* om. C[1] 23 *τοῦ*] *τῶν* D

κέναι τὸν φρυκτὸν ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ πᾶσιν ἐδόκει πλάνη τις ἐν ταῖς καταγραφαῖς τῶν ὀνομάτων γεγονέναι. διὸ καὶ πέμψαντες αὖθις ἐπανήροντο τὸν θεόν· ἡ δὲ Πυθία καθάπερ ἐκβεβαιουμένη τὴν προτέραν ἀναγόρευσιν εἶπε

'τὸν πυρρόν τοί φημι, τὸν Ἀρχεδίκη τέκε παῖδα.'

καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ὁ Ἀλεύας ὑπὸ τοῦ θεοῦ βασιλεὺς διὰ τὸν τοῦ πατρὸς ἀδελφὸν ἀποδειχθεὶς αὐτός τε πολὺ πάντων ἐπρώτευσε τῶν πρὸ αὐτοῦ καὶ τὸ ἔθνος εἰς δόξαν προήγαγε μεγάλην καὶ δύναμιν. ἀλλὰ μὴν εὐπραξίαις τε C *καὶ τιμαῖς καὶ ἀρχαῖς παίδων ἀδελφοῦ χαίροντα καὶ σεμνυνόμενον αὔξειν προσήκει καὶ συνεξορμᾶν πρὸς τὰ καλὰ καὶ κατορθοῦντας ἀφειδῶς ἐπαινεῖν· αὐτοῦ γὰρ υἱὸν ἐπαχθὲς ἴσως ἐγκωμιάζειν, ἀδελφοῦ δὲ σεμνὸν καὶ οὐ φίλαυτον ἀλλὰ φιλόκαλον καὶ θεῖον ὡς ἀληθῶς· δοκεῖ γάρ μοι καὶ τοὔνομα καλῶς ὑφηγεῖσθαι πρὸς εὔνοιαν ἀδελφιδῶν καὶ ἀγάπησιν. δεῖ δὲ καὶ τὰ τῶν κρειττόνων ζηλοῦν. Ἡρακλῆς τε γὰρ δυεῖν δέοντας ἑβδομήκοντα γεννήσας παῖδας οὐδενὸς ἧττον αὐτῶν τὸν ἀδελφιδοῦν ἠγάπησεν· ἀλλὰ καὶ νῦν πολλαχοῦ σύμβωμός ἐστιν Ἰόλαος αὐτῷ, καὶ συγκατεύχονται παραστάτην Ἡρακλέους ὀνομάζοντες·* D *Ἰφικλέους δὲ τοῦ ἀδελφοῦ πεσόντος ἐν τῇ περὶ Λακεδαίμονα μάχῃ περίλυπος γενόμενος πᾶσαν ἐξέλιπε Πελοπόννησον. ἥ τε Λευκοθέα τῆς ἀδελφῆς ἀποθανούσης ἔθρεψε τὸ βρέφος καὶ συνεξεθείασεν· ὅθεν αἱ Ῥωμαίων γυναῖκες ἐν ταῖς τῆς Λευκοθέας ἑορταῖς, ἣν Ματοῦταν ὀνομάζουσιν, οὐ τοὺς ἑαυτῶν παῖδας ἀλλὰ τοὺς τῶν ἀδελφῶν ἐναγκαλίζονται καὶ τιμῶσιν.*

---

23 sqq. e v. Cam. 5

---

4 *ἐμβεβ.* Dα[1] 5 *τὸν πυρρόν* cf. Aristot. fr. 497 *τέ κε* (*κε* a m. post.) GS 8 *ἐπρώτευε* L ut vid. C[1]R(non S)O 14 *δοκεῖ* Δ *ἐδόκει* *O* 15 *ὑφ.* Δ *ἀφ.* *O* *ἀδελφιδῶν* G *ἀδελφῶν* *O* 17 *δέοντας* (L?)C[2]G[4]Y[2]NM[2]ΠΔO *δεόντα* *O* 23 *ἥ τε* (cf. v. 16) Bern. *ἡ δὲ* 27 *ἀγκ.* Xa (*ἐγκ.* b)

32.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΙΣ ΤΑ ΕΓΓΟΝΑ ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΙΑΣ 493

(Plan. 46)

1. *Ἔκκλητοι κρίσεις καὶ ξενικῶν δικαστηρίων ἀγωγαὶ τοῖς Ἕλλησι τὸ πρῶτον ἀπιστίᾳ τῇ πρὸς ἀλλήλους ἐπενοήθησαν, ἀλλοτρίας δικαιοσύνης ὥσπερ ἑτέρου τινὸς τῶν* B *ἀναγκαίων μὴ φυομένου παρ᾽ αὐτοῖς δεηθεῖσιν. ἆρ᾽ οὖν καὶ οἱ φιλόσοφοι τῶν προβλημάτων ἔνια διὰ τὰς πρὸς ἀλλήλους διαφορὰς ἐπὶ τὴν τῶν ἀλόγων φύσιν ζῴων ὥσπερ ἀλλοδαπὴν πόλιν ἐκκαλοῦνται καὶ τοῖς ἐκείνων πάθεσι καὶ ἤθεσιν ὡς ἀνεντεύκτοις καὶ ἀδεκάστοις ἐφιᾶσι τὴν κρίσιν; ἢ καὶ τοῦτο τῆς ἀνθρωπίνης κακίας ἔγκλημα κοινόν ἐστι, τὸ περὶ τῶν ἀναγκαιοτάτων καὶ μεγίστων ἀμφιδοξοῦντας ἡμᾶς ζητεῖν ἐν ἵπποις καὶ κυσὶ καὶ ὄρνισι, πῶς γαμοῦμεν αὐτοὶ καὶ γεννῶμεν καὶ τεκνοτροφοῦμεν,* C

Declamatio in fine mutila, quam a Plutarcho perpolitam editamve non esse et hiatus multi gravesque et loci satis neglegenter scripti (velut 258, 18 sqq.) declarant. nec tamen offensiones tantas praebet, ut eam Plutarcho abiudicemus ut Doehner, Quaestiones Plutarcheae III, Misenae 1862, 26 sqq., Weißenberger, Die Sprache Plutarchs v. Chaeronea u. d. pseudoplutarchischen Schriften, Diss. Würzburg 1895 p. 66 (qui epitomam esse hunc libellum recte negat).

Deest in Lampriae catalogo. codd.: UHL (deest 257, 2 *ἐμφανές* — 258, 9 *τυπτόμενον* atque inde a *ταῖς* 268, 28; reliqua quoque ex parte aegre leguntur) C (258, 17 *ἐκβαίνειν* inc. altera manus quae tamen vetusta folia renovasse tantum videtur, certe eandem memoriam praebet) ygcαA(βγδEtXnB).

Π = αAβγδE vel omnes vel fere omnes. *Π*² = idem excepto α.

---

2 Tit. *ἔκγονα Π*(exc. γ) *ἔγγονα* (*ἔγ//γονα* H) *O* (in textu *ἔκγ.* semper B, p. 259, 8. 13 *ἔκγονα* gc *ἔγγονα O* p. 261, 12. 18 267, 18 *ἔγγ. Ω* exc. nonn. *Π*) 5 *ἐπαγωγαί*? Bern. 6 *ἐπενοήθησαν* om. U¹(add.³)gc *ἐπενοήθη* α¹(*σαν* add. rubr.)C² 7 *ἀλλοτρίους* U 9 *οἱ* om. Cy *διὰ* om. c 10 *τῇ — φύσει* LC¹ 16 *αὐτὰ* c *αὐτὰς* g *γαμῶμεν* et *τεκνοτροφῶμεν* Ha., sed quaeritur etiam quae ratio sit atque causa amoris erga liberos

ὡς μηδὲν ἐν ἑαυτοῖς δήλωμα τῆς φύσεως ὄν, τὰ ⟨δὲ⟩ τῶν θηρίων ἤθη καὶ πάθη προαγορεῦσαι καὶ καταμαρτυρῆσαι τοῦ βίου ἡμῶν πολλὴν τοῦ κατὰ φύσιν ἐκδιαίτησιν καὶ παράβασιν, εὐθὺς ἐν ἀρχῇ καὶ περὶ τὰ πρῶτα συγχεομένων καὶ ταραττομένων; ἄκρατον γὰρ ἐν ἐκείνοις ἡ φύσις καὶ ἀμιγὲς καὶ ἁπλοῦν φυλάττει τὸ ἴδιον, ἐν δ' ἀνθρώποις ὑπὸ τοῦ λόγου καὶ τῆς συνηθείας, ὃ τοὔλαιον ὑπὸ τῶν μυρεψῶν πέπονθε, πρὸς πολλὰ μιγνυμένη δόγματα καὶ κρίσεις ἐπιθέτους ποικίλη γέγονε καὶ ἡδεῖα, τὸ δ' οἰκεῖον οὐ τετήρηκε. καὶ μὴ θαυμάζωμεν, εἰ τὰ D *ἄλογα ζῷα τῶν λογικῶν μᾶλλον ἕπεται τῇ φύσει· καὶ γὰρ τὰ φυτὰ τῶν ζῴων· οἷς οὔτε φαντασίαν οὔθ' ὁρμὴν ἔδωκε ⟨δι'⟩ ἑτέρων ὄρεξιν τοῦ κατὰ φύσιν ἀποσαλεύουσαν, ἀλλ' ὥσπερ ἐν δεσμῷ συνειργμένα μένει καὶ κεκράτηται, μίαν ἀεὶ πορείαν ἣν ἡ φύσις ἄγει πορευόμενα. τοῖς δὲ θηρίοις τὸ μὲν πολύτροπον τοῦ λόγου καὶ περιττὸν καὶ φιλελεύθερον ἄγαν οὐκ ἔστιν, ἀλόγους δ' ὁρμὰς καὶ ὀρέξεις ἔχοντα καὶ χρώμενα πλάναις καὶ περιδρομαῖς πολλάκις ἀλλ' οὐ μακρὰν ὡς ἐπ' ἀγκύρας τῆς φύσεως σαλεύει, †καθάπερ οὖν ὁδὸν ὑφ' ἡνίᾳ καὶ χαλινῷ βαδίζοντα δείκνυσιν εὐθεῖαν ὁ δεσπότης. ⟨ὁ δ' ἀδέσποτος⟩ ἐν ἀνθρώπῳ καὶ*

---

1 αὐτοῖς H καὶ τὰ X(Re.)n? add. Wil. 2 προαγ. Wil. προσαγ. Ω 3 πολλὴν τὴν κατὰ ΠΒΧ ἐξέτασιν c 6 ἁπλοῦν κ. ἀμιγὲς y 6/7 ἐν δὲ τοῖς ἀ. LCy 8 μιμουμένη g 9 ἡδεῖα Po. (cf. Plato Resp. 558 c ποικίλη καὶ ἡδεῖα) ἰδία Ω 10 εἰ om. LC[1] 11 ἕπεται] γίνεται gc 12 φαντασία οὔτε ὁρμὴ δέδωκεν y 13 suppl. Po. ⟨καθ'⟩ Schw. οὔτε pro ἑτ. Kron. 14 συνημμένα LC[1]y[1] 16 πραΰτροπον Ω (πραῢν τρόπον y) corr. Po. cf. v. Alc. 24 (παράτροπον Pat.) 18 καὶ περιδρ.] ἐν περιδρόμῳ? cf. 731d 18/19 οὐ μακρὸν ἀλλ' Ω trp. Wil. 20 οὖν om. B εὐθεῖαν ex εὐθείαι corr. U[2] 21 ὁ δὲ δεσπ. A[2]Π[2]

19/20 σαλεύει, καθάπερ [οὖν] ὁδὸν ὑφ. ἡ. κ. χ. βαδίζοντα ⟨ἣν⟩ δείκνυσιν εὐθεῖαν ὁ δεσπότης. tempt. Po. (cf. Soph. Ai. 1254) 21 ⟨ὁ δ' ἀδέσποτος⟩ Po. (ἀδεσπότους καὶ αὐτοκρατεῖς 426 c). tradita def. Wil. 'bestiae nobis rectam viam monstrant; ratio vero a natura abducit' καθάπερ οὖν ὄνον ὑφ' ... εὐθεῖαν ὁ δεσπότης ὁδόν, οὕτως ἐν ἀνθρώπῳ· καὶ ὁ αὐτ. λ. interpol. y

αὐτοκρατὴς λόγος ἄλλας ἄλλοτε παρεκβάσεις καὶ καινο- E
τομίας ἀνευρίσκων οὐδὲν ἴχνος ἐμφανὲς οὐδ' ἐναργὲς ἀπο-
λέλοιπε τῆς φύσεως.

2. *Ὅρα περὶ τοὺς γάμους ὅσον ἐστὶν ἐν τοῖς ζῴοις τὸ*
κατὰ φύσιν. πρῶτον οὐκ ἀναμένει νόμους ἀγαμίου καὶ
ὀψιγαμίου, καθάπερ οἱ Λυκούργου πολῖται καὶ Σόλωνος,
οὐδ' ἀτιμίας ἀτέκνων δέδοικεν, οὐδὲ τιμὰς διώκει τρι-
παιδίας, ὡς Ῥωμαίων πολλοὶ γαμοῦσι καὶ γεννῶσιν, οὐχ
ἵνα κληρονόμους ἔχωσιν ἀλλ' ἵνα κληρονομεῖν δύνωνται.
ἔπειτα μίγνυται τῷ θήλει τὸ ἄρρεν οὐχ ἅπαντα χρόνον·
ἡδονὴν γὰρ οὐκ ἔχει τέλος ἀλλὰ γέννησιν καὶ τέκνωσιν·
διὰ τοῦτ' ἔτους ὥρᾳ, ἣ πνοάς τε γονίμους ἔχει καὶ πρόσ- F
φορον ὀχευομένοις κρᾶσιν, ἦλθεν εἰς τὸ αὐτὸ τῷ ἄρρενι τὸ
θῆλυ χειρόηθες καὶ ποθεινόν, ἡδείᾳ μὲν ὀσμῇ χρωτὸς
ἰδίῳ δὲ κόσμῳ σώματος ἀγαλλόμενον, δρόσου καὶ βοτάνης
ἀνάπλεων καθαρᾶς· αἰσθόμενον δ' ὅτι κύει καὶ πεπλήρω-
ται, κοσμίως ἄπεισι | καὶ προνοεῖ περὶ τὴν κύησιν καὶ 494
σωτηρίαν τοῦ ἀποτεχθέντος. ἀξίως δ' οὐκ ἔστιν εἰπεῖν τὰ
δρώμενα, πλὴν †ὅτι γίνεται ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ φιλο-
στόργῳ ταῖς προνοίαις ταῖς καρτερίαις ταῖς ἐγκρατείαις.
ἀλλὰ τὴν ⟨μὲν⟩ μέλιτταν ἡμεῖς σοφὴν καλοῦμεν καὶ
νομίζομεν 'ξανθὸν μέλι μηδομέναν' (Simon. fr. 47 B)

---

6 v. Lys. 30 cf. Clem. Strom. II 141 Aristonem. ap. Stob. IV 497, 1 22 cf. 41 f 79 c

---

1 *λόγος* ΠC³U³ *λόγῳ* O *παρεκβ.* y¹A¹Π² *παρεμβ.* O 4 *τοῖς* om. y 5 *ἀγάμου κ. ὀψιγάμου* Ω corr. Doe. 6 *καὶ Σόλωνος* del. Doe. auctorem corrigens (cf. Stob. IV p. 521, 4) 7 *τρίπαιδας* Ω corr. Doe. 11 *ἡδονὴ* U¹?Cyt 12 *πνόας τε*] *χώρας* C¹y¹ 13 *ὀχευομένοις* Kron. ex Aristot. 573 a 27 *λοχευομένοις συνῆλθεν* Doe. qui tamen ipse v. Flamin. 5 Platon. Conv. 184 d al. confert 15 *ἰδίῳ*] *ἡδίωι* U¹ *ἡδίω* Hgc *ἡδίονι* Cy Pat. speciose, sed cf. Clem. Paed. III 11, 1 al. 16 *ἀνάπλεων* Π(exc. α¹)n *ἀνάπλεω* O 17 *τὰ περὶ* y non male 19 *οἷον* pro *ὅτι*? Po. *αὐτῶν ⟨ἑαυτοῦ κρεῖττον* vel *κράτιστον⟩* Re. *ἐκ τοῦ φιλοστόργου* Wil. (*αὐτῶν* = *τ. δρωμένων* intellegens) 21 suppl. Wil.

κολακεύοντες τὸ ἡδὺ καὶ γαργαλίζον ἡμᾶς τῆς γλυκύτητος, τὴν δὲ τῶν ἄλλων περὶ τὰς λοχείας καὶ τὰς ἀνατροφὰς σοφίαν καὶ τέχνην παρορῶμεν. οἷον εὐθύς, ἡ ἀλκυὼν κύουσα τὴν νεοττιὰν συντίθησι συλλαμβάνουσα τὰς ἀκάνθας τῆς θαλαττίας βελόνης καὶ ταύτας δι' ἀλλήλων ἐγκατα- B πλέκουσα καὶ συνείρουσα τὸ μὲν σχῆμα περιαγὲς ὡς ἁλιευτικοῦ κύρτου καὶ πρόμηκες ἀπεργάζεται, τῇ δ' ἁρμονίᾳ καὶ πυκνότητι συμφράξασα τὰς ἀκάνθας ἀκριβῶς ὑπέθηκε τῷ κλύσματι τοῦ κύματος, ὡς τυπτόμενον ἡσυχῇ καὶ πηγνύμενον τὸ πίλημα τῆς ἐπιφανείας στεγανὸν γένηται· γίγνεται δὲ σιδήρῳ καὶ λίθῳ δυσδιαίρετον. ὃ δ' ἐστὶ θαυμασιώτερον, οὕτω τὸ στόμα τῆς νεοττιᾶς συμμέτρως πεπλάσθαι πρὸς τὸ μέγεθος καὶ τὸ μέτρον τῆς ἀλκυόνος, ὥστε μήτε μεῖζον ἄλλο μήτε μικρότερον ἐνδύεσθαι ζῷον, ὡς δέ φασι, μηδὲ θαλάττης παραδέχεσθαι μηδὲ τὰ ἐλάχι- C στα. μάλιστα δ' οἱ γαλεοὶ ζῳογονοῦσι μὲν ἐν ἑαυτοῖς, ἐκβαίνειν δὲ παρέχουσιν ἐκτὸς καὶ νέμεσθαι τοῖς σκυμνίοις, εἶτα πάλιν ἀναλαμβάνουσι καὶ περιπτύσσουσιν ἐγκοιμώμενα τοῖς σπλάγχνοις. ἡ δ' ἄρκτος, ἀγριώτατον καὶ σκυθρωπότατον θηρίον, ἄμορφα καὶ ἄναρθρα τίκτει, τῇ δὲ γλώττῃ καθάπερ ἐργαλείῳ διατυποῦσα τοὺς ὑμένας οὐ

3 sqq. cf. 983 d Ael. h. an. IX 17 16 cf. 982 a Ael. ib. II 55 19 cf. Ael. ib. II 19 aliosque multos inde ab Aristotele

1 γαργαλίζοντος $U^{1?}$(ζον///)c 2/3 σοφίαν καὶ τὰς ἀνατρ. Cy 4 νεοττείαν et 12 νεοττείας $U^3Hy^2\Pi$ 7 προμήκους U^1Hc 8 τῆς ἀκάνθης Ω corr. Re. ὑπέθηκε] παρέθηκε παρὰ τὸ κλύσμα 983 c 13 πεπλάσθαι] πέπλασται Xyl. sed anacoluthon leve 14 ὥστε κτλ.] melius 983 d (ubi τοῖς δ' ἄλλοις τυφλὸν εἶναι πάντη καὶ κρύφιον) 15 θαλάττης Po. cl. loc. parall. θάλατταν Ω προσδέχεσθαι U Wil. (παριέναι 983 d) καὶ μηδὲ U^1Hgc 16 μάλιστα neglegenter novum exemplum adnectit sed non mutandum γαλαιοί $U^1\alpha^1$ ἐν ΠC^2y^2 (982 a) om. O 17 ἐκτὸς] ἑαυτοῖς y^1 ἑαυτοῖς ἐκτὸς LC^1 νέμεσθαι] νήχεσθαι 982 a τοῖς] καὶ τοῖς LC^1y σκυμνίοις U^1Hgc σκύμνοις O 19 ἡ δ' — 259, 4 βλεμε in spatio 3 versuum in litura ut vid. add. y^2 21 ὑμένας de cute modo natorum; σκύμνους dubitanter Doe.

δοκεῖ γεννᾶν μόνον ἀλλὰ καὶ δημιουργεῖν τὸ τέκνον. ὁ δ' Ὁμηρικὸς λέων (P 134),

'ᾧ ῥά τε νήπι' ἄγοντι συναντήσωνται ἐν ὕλῃ
ἄνδρες ἐπακτῆρες, ὁ δέ τε σθένεϊ βλεμεαίνει,
πᾶν δέ τ' ἐπισκύνιον κάτω ἕλκεται ὄσσε καλύπτων,'

ἆρ' [οὐχ] ὅμοιός ἐστι διανοουμένῳ πρὸς τοὺς κυνηγοὺς D σπένδεσθαι περὶ τῶν τέκνων; καθόλου γὰρ ἡ πρὸς τὰ ἔγγονα φιλοστοργία καὶ τὰ δειλὰ τολμηρὰ ποιεῖ καὶ φιλόπονα τὰ ῥᾴθυμα καὶ φειδωλὰ τὰ γαστρίμαργα· [καὶ] ὥσπερ ἡ Ὁμηρικὴ ὄρνις προσφέρουσα τοῖς νεοττοῖς I 324)

'μάστακ', ἐπεί κε λάβῃσι, κακῶς δέ τέ οἱ πέλει αὐτῇ·'

τῷ γὰρ αὐτῆς τρέφει λιμῷ τὰ ἔγγονα, καὶ τὴν τροφὴν τῆς γαστρὸς ἁπτομένην ἀποκρατεῖ καὶ πιέζει τῷ στόματι, μὴ λάθῃ καταπιοῦσα·

'ὡς δὲ κύων ἀμαλῇσι περὶ σκυλάκεσσι βεβῶσα
ἄνδρ' ἀγνοιήσασ' ὑλάει μέμονέν τε μάχεσθαι' (υ 14),

τὸν περὶ τῶν τέκνων φόβον ὡς δεύτερον προσλαβοῦσα E θυμόν. αἱ δὲ πέρδικες ὅταν διώκωνται μετὰ τῶν τέκνων, ἐκεῖνα μὲν ἐῶσι προπέτεσθαι καὶ φεύγειν, αὑταῖς δὲ μηχανώμεναι προσέχειν τοὺς θηρεύοντας ἐγγὺς κυλινδούμεναι καὶ καταλαμβανόμεναι μικρὸν ὑπεκθέουσιν, εἶτα

10 cf. 80 a   16 v. et poes. Hom. 86   19 cf. 971 c (Aristot. 613 b 17 Ael. h. an. III 16)

1 δημιουργ. (ut Man. Philes de anim. propr. 1129)] ἐκδ. LC   3 ὃν ῥά τε νήπια τέκνα ἄγοντα Ω   συναντήσωνται gcty[2] -ονται O   4 ἀ. ἀγροιῶται ὁ δὲ σθ. LC   5 καλύπτων U[1] (H[1] ante corr.?)LCyB -τον O (ut nonnulli Hom.)   6 del. Herw.   8 sic Po. sec. Emp (qui τολμ. τὰ δειλὰ) τὰ τολμ. δ. Ω   9 del. Stegm.   12 κε] καὶ H   13 λιμῷ τρέφει y   14 ἐπικρατεῖ gc   16 ἀπαλοῖσι y[1]   μῶσα c μαιμῶσα g   17 ἄνδρα γνοίη θυμὸς δὲ μάχεσθαι ἀνώγει C(L in hac pagina incertus) y(ἄνδρ' ἀγνοίη et οὖν pro δὲ)gc   ὑάλει AΠ[2]   21 cf. προκυλινδεῖται τοῦ θηρεύοντος ὡς ἐπίληπτος οὖσα Aristot.   22 καταβαλλόμεναι c[1]y[1]   ὑποθέουσιν gc

πάλιν ἵστανται καὶ παρέχουσιν ἐν ἐφικτῷ τῆς ἐλπίδος ἑαυτάς, ἄχρι ἂν οὕτω προκινδυνεύουσαι τῶν νεοττῶν τῆς ἀσφαλείας προαγάγωνται πόρρω τοὺς διώκοντας. τὰς δ' ἀλεκτορίδας ἐν τοῖς ὄμμασι καθ' ἡμέραν ἔχομεν ὃν τρόπον τὰ νεόττια περιέπουσι, τοῖς μὲν ἐνδῦναι χαλῶσαι τὰς
F *πτέρυγας, τὰ δ' ἐπιβαίνοντα τῶν νώτων καὶ προστρέχοντα πανταχόθεν ἀναδεχόμεναι μετὰ τοῦ γεγηθός τι καὶ προσφιλὲς ἐπιφθέγγεσθαι· κύνας δὲ καὶ δράκοντας, ἂν περὶ αὑτῶν φοβηθῶσι, φεύγουσιν, ἂν δὲ περὶ τῶν τέκνων, ἀμύνονται καὶ διαμάχονται παρὰ δύναμιν. εἶτα ταῦτ' οἰόμεθα ⟨τὰ⟩ πάθη τούτοις ἐνεργάσθαι τὴν φύσιν ἀλεκτορίδων ἐπιγονῆς καὶ κυνῶν καὶ ἄρκτων προνοοῦσαν, ἀλλ' οὐχ ἡμᾶς δυσωποῦσαν καὶ τιτρώσκουσαν ἐπιλογιζομένους*
495 *ὅτι ταῦτα παραδείγματα τοῖς ἑπομένοις, | τοῖς δ' ἀναλγήτοις ὀνείδη περίεστι τῆς ἀπαθείας, δι' ὧν κατηγοροῦσι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως μόνης μὴ προῖκα τὸ στέργειν ἐχούσης μηδ' ἐπισταμένης φιλεῖν ἄνευ χρείας; θαυμάζεται γὰρ ἐν τοῖς θεάτροις ὁ εἰπών*

'*μισθοῦ γὰρ ἄνθρωπον τίς ἀνθρώπων φιλεῖ;*'
(Com. adesp. 218),

⟨καίτοι⟩ κατ' Ἐπίκουρον (fr. 527) *ὁ πατὴρ τὸν υἱόν, ⟨ἡ⟩ μήτηρ τὸ τέκνον, οἱ παῖδες τοὺς τεκόντας· ἀλλ' εἰ λόγου γένοιτο τοῖς θηρίοις σύνεσις καὶ τοῦτό τις εἰς κοινὸν θέα-*

---

4 cf. Aristot. 613 b 15

---

1 *ἐν* om. C 2 *προκινδυνεῦσαι* U1(corr. 2)H 5 *χαλῶσαν* AΠ2 5/6 *τὰ πτερὰ* Cy 6 *προσέρχονται* Ω corr. Doe. (*προσέρποντα* Wy.) 7 *τι* Re. *ἢ* *καὶ* om. Cy1 8 *κυνέας δὲ καὶ δρακοντίας* (sc. ex *κύνες δὲ καὶ δράκοντες* with α written above) Ω corr. Xyl. *κύνες δὲ καὶ δράκοντας* Pat., sed agitur de fortitudine gallinarum 10 *παρὰ*] *προσ* H 11 suppl. Doe. 12 *καὶ*1] *ἢ* g *κυνῶν*] *ἀλκυόνων* Doe. sed cf. 259, 16 19 *ἀνθρώπων τις ἄνθρωπον* Ω corr. Usener 21 ⟨*καίτοι*⟩ suppl. Po. *ἡ* suppl. Re. 22 *τὰς τεκ.* H *εἰ* — 23 *σύνεσις* om. LC1y1 (deest etiam *ἀλλὰ* quod 2 erasisse vid.) 23 *τοῦτο εἴ τις* y

τρον συναγαγὼν ἵππους καὶ βόας καὶ κύνας καὶ ὄρνιθας
ἀναφθέγξαιτο μεταγράψας, ὡς ‘οὔτε κύνες ἐπὶ μισθῷ σκύ-
λακας φιλοῦσιν οὔθ' ἵπποι πώλους οὔτ' ὄρνιθες νεοττοὺς
ἀλλὰ προῖκα καὶ φυσικῶς,’ ἐπιγνωσθήσεται τοῖς ἁπάντων B
πάθεσιν ὡς εὖ καὶ ἀληθῶς λεγόμενον. αἰσχρὸν γάρ, ὦ
Ζεῦ, τὰς θηρίων γενέσεις καὶ λοχείας καὶ ὠδῖνας καὶ
τεκνοτροφίας φύσιν εἶναι καὶ χάριν, τὰς δ' ἀνθρώπων
δάνεια καὶ μισθοὺς καὶ ἀρραβῶνας ἐπὶ χρείαις διδομένους.

3. Ἀλλ' οὔτ' ἀληθὴς ὁ λόγος οὔτ' ἄξιος ἀκούειν. ἡ γὰρ
φύσις ὥσπερ ἐν φυτοῖς ἀγρίοις οἷον οἰνάνθαις ἐρινεοῖς
κοτίνοις ἀρχὰς ἀπέπτους καὶ ἀτελεῖς ἡμέρων καρπῶν
ἐνέφυσεν, οὕτω τοῖς μὲν ἀλόγοις τὸ πρὸς τὰ ἔγγονα φιλό-
στοργον ἀτελὲς καὶ οὐ διαρκὲς πρὸς δικαιοσύνην οὐδὲ τῆς
χρείας πορρωτέρω προερχόμενον ἔδωκεν, ἄνθρωπον δέ, C
λογικὸν καὶ πολιτικὸν ζῷον, ἐπὶ δίκην καὶ νόμον εἰσά-
γουσα καὶ θεῶν τιμὰς καὶ πόλεων ἱδρύσεις καὶ φιλοφρο-
σύνην, γενναῖα καὶ καλὰ καὶ φερέκαρπα τούτων σπέρματα
παρέσχε τὴν πρὸς τὰ ἔγγονα χάριν καὶ ἀγάπησιν, ἀκολου-
θοῦσαν ταῖς πρώταις ἀρχαῖς· αὗται δ' ἦσαν ἐν ταῖς τῶν
σωμάτων κατασκευαῖς. πανταχοῦ μὲν γὰρ ἡ φύσις ἀκρι-
βὴς καὶ φιλότεχνος καὶ ἀνελλιπὴς καὶ ἀπέριττος, ‘οὐδὲν’
ὡς ἔφησεν Ἐρασίστρατος ‘ἔχουσα ῥωπικόν’, τὰ δὲ περὶ
τὴν γένεσιν ἀξίως οὐκ ἔστιν εἰπεῖν οὐδ' εὐπρεπὲς ἴσως
λίαν ἀκριβῶς τῶν ἀπορρήτων ἐμφύεσθαι τοῖς ὀνόμασι καὶ D
τοῖς ῥήμασιν, ἀλλ' ἀποκειμένων καὶ κεκρυμμένων ἐπι-

---

3 πώλους ⟨οὔτε βόες μόσχους⟩ Doe. 6 ὠδῖνας καὶ λοχείας y 9 ἄξιον Ω corr. Re. 10 ἄνθαις LC 11 κοτίνους H ἡμ. καρπῶν om. LC^{1}y^{1} 12 ἐνέφυσεν Re. εἶναι φύσιν UHgc εἶναι φύσεις LC^{1}y εἶναι φύει ΠC^{2}BX 14 πρόσω LC προσωτέρω yΠBU$^{corr.}$ 18 ἀκολουθοῦσα Ω corr. Wil. 21 φιλότεκνος Ω corr Xyl. ἀπερίτμητος Ω corr. Pat. (ἀνελλιπῶς καὶ ἀπερίττως Clem. Paed. II 128) 22 ῥωπικὸν U^{1}H ῥοπ. O 23 οὐδ' εὐπρεπῶς τῶν ἀπ. LC^{1}y^{1} 24 ἐμφύεσθαι Po. (cf. 30 d 28 e al.) ἐφ' ἃ φύεσθαι LCy^{1}U^{1} ut vid. ἐφάπτεσθαι O(U^{2}) 25 ἀποκεκρυμμένων καὶ ἀποκειμένων LCy

νοεῖν τὴν πρὸς τὸ γεννᾶν καὶ λοχεύεσθαι τῶν μορίων ἐκείνων εὐφυΐαν. ἀρκεῖ δ' ἡ τοῦ γάλακτος ἐργασία καὶ οἰκονομία τὴν πρόνοιαν αὐτῆς ἐμφῆναι καὶ ἐπιμέλειαν. τοῦ γὰρ αἵματος ὅσον περίττωμα τῆς χρείας ἐν ταῖς γυναιξὶ δι' ἀμβλύτητα καὶ μικρότητα τοῦ πνεύματος ἐπιπολάζον ἐμπλανᾶται καὶ βαρύνει, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον εἴθισται καὶ μεμελέτηκεν ἐμμήνοις ἡμερῶν περιόδοις ὀχετοὺς καὶ πόρους αὐτῷ τῆς φύσεως ἀναστομούσης ἀποχεόμενον τὸ μὲν ἄλλο E *σῶμα κουφίζειν καὶ καθαίρειν, τὴν δ' ὑστέραν οἷον ἀρότῳ καὶ σπόρῳ γῆν [ἐν φυτοῖς] ὀργῶσαν ἐν καιρῷ παρέχειν. ὅταν δὲ τὴν γονὴν ἀναλάβῃ προσπεσοῦσαν ἡ ὑστέρα καὶ περιστείλῃ ῥιζώσεως γενομένης* (*'ὁ γὰρ ὀμφαλὸς πρῶτον ἐν μήτρῃσιν' ὥς φησι Δημόκριτος* (B 148) *'ἀγκυρηβόλιον σάλου καὶ πλάνης ἐμφύεται, πεῖσμα καὶ κλῆμα' τῷ γεννωμένῳ καρπῷ καὶ μέλλοντι*), *τοὺς μὲν ἐμμήνους καὶ καθαρσίους ἔκλεισεν ὀχετοὺς ἡ φύσις, τοῦ δ' αἵματος ἀντιλαμβανομένη φερομένου τροφῇ χρῆται καὶ κατάρδει τὸ βρέφος ἤδη συνιστάμενον καὶ διαπλαττόμενον, ἄχρι οὗ τοὺς προσήκοντας ἀριθμοὺς τῇ ἐντὸς αὐξήσει κυηθὲν ἑτέρας* F *ἀνατροφῆς καὶ χώρας δέηται. τότ' οὖν τὸ αἷμα παντὸς ἐμμελέστερον φυτουργοῦ καὶ ὀχετηγοῦ πρὸς ἑτέραν ἀφ' ἑτέρας ἐκτρέπουσα καὶ μεταλαμβάνουσα χρείαν ἔχει παρεσκευασμένας οἷον †ἐννέας ἢ τινας κρήνας νάματος ἐπιρ-*

2 sqq. cf. Clem. Paed. I 39 sqq. Galen. IV p. 176. 7 K. 12 cf. 817 a 20 sqq. cf. v. Aemil. 14

3 *αὐτὴν* LC¹y¹ 5 *μικρ.* ΠU² (cf. *ἀμβλὺ καὶ μικρὸν* 686 f) *πικρότητα* O 6 *καὶ τὸν* LCy¹ (in hoc antea 6 litt. erasae) 7 *ἡμερῶν ἀρχαίων περ.* y; an *ἀκμαίων*? (cf. Athen. 180 c) 9 *οἵαν* H *ἀρότρῳ* Ω corr. Re. 10 glossam del. Po. (*ἐμφύτως* Herw.) 11 *προσπεσοῦσα* Ω corr. Wy. 14 *γεννωμένῳ* Xyl. 'quod habet scriptus' *γενομένῳ* Ω 15 *τοὺς* y et E Marc. 248^corr. *καὶ τοὺς* O *ἀκαθ.* LC 19 *κινηθὲν* Ω corr. Xyl. 20 *ἀναστρ.* LCy 22 *ἐννέας* Π¹H *ἐννεάς* gc *ἐγγέους* α¹ *ἐγγείους* Θ(U²) unde *ἐγγείους* [ἢ] Re. *ἐγγείους σήραγγας* [ἢ] Doe. ex Clem. sed cf. 500 d *οὐκ ἔξωθεν ἐπιρρεόντων ἀλλ' ὥσπερ ἐγγείους κτλ.* an *ἀενάους* [ἢ]? cf. 776 e v. Sol. 23 al.

ῥέοντος, οὐκ ἀργῶς οὐδ᾽ ἀπαθῶς ὑποδεχομένας | ἀλλὰ καὶ 496
πνεύματος ἠπίῳ θερμότητι καὶ μαλακῇ θηλύτητι ἐκπέψαι
καὶ λεᾶναι και μεταβαλεῖν δυναμένας· τοιαύτην γὰρ ὁ
μαστὸς ἔχει ἐντὸς διάθεσιν καὶ κρᾶσιν. ἐκροαὶ δὲ τοῦ
γάλακτος οὐκ εἰσὶν οὐδὲ κρουνοὶ μεθιέντες ἀθρόως, εἰς δὲ
σάρκα πιδακώδη καὶ πόροις ἀτρέμα λεπτοῖς διηθοῦσαν
ἀπολήγων εὐμενὲς τῷ τοῦ νηπίου στόματι καὶ προσφιλὲς
ψαῦσαι καὶ περιλαβεῖν ἐνδίδωσι ταμεῖον. ἀλλὰ τούτων
γε τῶν τοσούτων ἐπὶ τὴν γένεσιν ἐργαλείων καὶ τοιούτων
οἰκονομιῶν καὶ φιλοτιμίας καὶ προνοίας οὐδὲν ἦν ὄφελος,
εἰ μὴ τὸ φιλόστοργον ἡ φύσις καὶ κηδεμονικὸν ἐνειργάσατο
ταῖς τεκούσαις.

'οὐ μὲν γάρ τί πού ἐστιν ὀιζυρώτερον ἀνδρός, B
πάντων ὅσσα τε γαῖαν ἔπι πνείει τε καὶ ἕρπει (*P* 446)' —

τοῦτ᾽ οὐ ψεύδεται λέγων ἐπὶ νηπίου καὶ ἀρτιγενοῦς.
οὐδὲν γάρ ἐστιν οὕτως ἀτελὲς οὐδ᾽ ἄπορον οὐδὲ γυμνὸν
οὐδ᾽ ἄμορφον οὐδὲ μιαρὸν ὡς ἄνθρωπος ἐν γοναῖς ὁρώ-
μενος· ᾧ μόνῳ σχεδὸν οὐδὲ καθαρὰν ἔδωκεν εἰς φῶς ὁδὸν
ἡ φύσις, ἀλλ᾽ αἵματι πεφυρμένος καὶ λύθρου περίπλεως
καὶ φονευομένῳ μᾶλλον ἢ γεννωμένῳ ἐοικὼς οὐδενός
ἐστιν ἅψασθαι καὶ ἀνελέσθαι καὶ ἀσπάσασθαι καὶ περι-
λαβεῖν ἢ τοῦ φύσει φιλοῦντος. διὸ τῶν μὲν ἄλλων ζῴων
ὑπὸ τὴν γαστέρα τὰ οὔθατα χαλᾷ [τοὺς μαστούς], ταῖς δὲ C
γυναιξὶν ἄνω γεγόνασιν περὶ τὸ στέρνον ἐν ἐφικτῷ τοῦ
φιλῆσαι καὶ περιπτύξαι καὶ κατασπάσασθαι τὸ νήπιον, ὡς
τοῦ τεκεῖν καὶ θρέψαι τέλος οὐ χρείαν ἀλλὰ φιλίαν ἔχοντος.

13 cf. 500 b 18 cf. 758 a

2 ἐκπέμψαι LCg 4 ⟨τὴν⟩ ἐντὸς Wil. 5 δὲ yA[2]Π[2] om. *O* 6 κηδακώδη U[1]H πόροις] τρόμοις LC ἀτρέμα] ἅμα gc 7 ἀπολῆγον LCΠtB ἀπολῆγον δὲ (sed δὲ del.[1]) y εὐμελὲς gc προσφιλᾶ U[1]H(ά)gc 9 ἐπὶ] περὶ H καίτοι τοιούτ. LC[1] καὶ τῶν τοιούτ. y 12 τικτούσαις B[1] 13 πού τι LC 14 ἐπιπνείει (ἐπιπνέει AΠ[2]) *Ω* 15 ⟨ὁ⟩ λέγ. Re. 18 ὁδὸν εἰς φῶς L(non C) εἰς φῶς ὁδὸν ἔδωκεν y 23 del. Herw.

4. *Ἐπὶ τοὺς παλαιοὺς ἀνάγαγε τὸν λόγον, ὧν ταῖς μὲν τεκεῖν πρώταις, τοῖς δ' ἰδεῖν συνέβη τικτόμενον βρέφος· οὔτε νόμος ἦν ἐκείνοις τεκνοτροφεῖν προστάττων οὔτε προσδοκία χάριτος ἢ τροφείων 'ἐπὶ νέοις δανειζομένων'* (Plato Legg. 717c). *χαλεπὰς δὲ μᾶλλον εἴποιμ' ἂν εἶναι καὶ μνησικάκους τὰς τεκούσας τοῖς βρέφεσι, κινδύνων τε μεγάλων καὶ πόνων αὐταῖς γινομένων·*

D *'ὡς δ' ὅταν ὠδίνουσαν ἔχῃ βέλος ὀξὺ γυναῖκα*
δριμύ, τό τε προϊᾶσι μογοστόκοι Εἰλείθυιαι,
Ἥρης θυγατέρες, πικρὰς ὠδῖνας ἔχουσαι' (Λ 269) —

ταῦτ' οὐχ Ὅμηρον αἱ γυναῖκες ἀλλ' Ὁμηρίδα γράψαι λέγουσι τεκοῦσαν ἢ τίκτουσαν ἔτι καὶ τὸ νύγμα τῆς ἀλγηδόνος ὁμοῦ πικρὸν καὶ ὀξὺ γινόμενον ἐν τοῖς σπλάγχνοις ἔχουσαν. ἀλλὰ τὸ φύσει φιλόστοργον ἔκαμπτε καὶ ἦγεν· ἔτι θερμὴ καὶ διαλγὴς καὶ κραδαινομένη τοῖς πόνοις οὐχ ὑπερέβη τὸ νήπιον οὐδ' ἔφυγεν, ἀλλ' ἐπεστράφη καὶ προσεμειδίασε καὶ ἀνείλετο καὶ ἠσπάσατο, μηδὲν ἡδὺ καρπου- E *μένη μηδὲ χρήσιμον ἀλλ' ἐπιπόνως καὶ ταλαιπώρως ἀναδεχομένη, τῶν σπαργάνων 'ἐρειπίοις*

θάλπουσα καὶ ψήχουσα, καὶ πόνῳ πόνον
ἐκ νυκτὸς ἀλλάσσουσα τὸν μεθ' ἡμέραν' (Tr. adesp. 7).

τίνων ταῦτα μισθῶν ἢ χρειῶν ἐκείνοις; ἀλλ' οὐδὲ τοῖς νῦν· αἱ γὰρ ἐλπίδες ἄδηλοι καὶ μακραί. ἀμπελῶν' ἰσημερίας

4 cf. 479 f   20 cf. 691 d

1 *ἐπὶ — λόγον* in ras. y^2 *ἄναγε* U^{1}H 2 *ταῖς δὲ* Cgc 4 *ἢ — δανειζομένων* om. y^1 sic ΠBU^{3}C^{2}y^2 *τροφείοις — δανειζόμενον* (*-ομένου* g) *O* 6 *τεκούσας*] *μητέρας* ut vid. y^1 9 *προιᾶσι* (*προίασι* Hy^{1}gc) *Ω* *προιεῖσι* Hom. 10 *ἥρας* Cy^1 12 *μίγμα* *Ω* corr. Re. 14 *ἐκάλυπτε* C^{1}y^{1}gc 15 *καὶ ἔτι* y^1 *πόνοις δὲ* U^1? 18 *-ως* bis ΠU^{3}C^{2}y^2 *-ους* *O* 19 *σπαργάνων* ΠU^{3}C^{2}y^2 (*ἀναδ. τῶν ὠδίνων τὰς ἀλγηδόνας ἐρ.*^{1}) *σπαργείων* *O* 20 *ψύχουσα* *Ω* corr. Wil. 21 *μεθ'* Cobet *καθ'* 23 *αἱ γ* om. g in lac. 9 litt. *καὶ* om. Cgc *ἀμπελῶν'* Kron. (cf. Diod. IV 81, 7) *ἄμπελον*

ἐαρινῆς σκάψας μετοπωρινῆς ἐτρύγησε, πυρὸν ἔσπειρε δυομένης Πλειάδος εἶτ' ἀνατελλούσης θερίζει, βόες καὶ ἵπποι καὶ ὄρνιθες ἕτοιμα τίκτουσιν ἐπὶ τὰς χρείας· ἀνθρώπου δ' ἡ μὲν ἐκτροφὴ πολύπονος ἡ δ' αὔξησις βραδεῖα, τῆς δ' ἀρετῆς μακρὰν οὔσης προαποθνήσκουσιν οἱ πλεῖστοι πατέρες. οὐκ ἐπεῖδε τὴν Σαλαμῖνα Νεοκλῆς τὴν Θεμι- F
στοκλέους οὐδὲ τὸν Εὐρυμέδοντα Μιλτιάδης τὸν Κίμωνος, οὐδ' ἤκουσε Περικλέους Ξάνθιππος δημηγοροῦντος οὐδ' Ἀρίστων Πλάτωνος φιλοσοφοῦντος, οὐδ' Εὐριπίδου καὶ Σοφοκλέους νίκας οἱ πατέρες ἔγνωσαν· ψελλιζόντων καὶ συλλαβιζόντων ἠκροῶντο καὶ κώμους καὶ πότους καὶ ἔρωτας αὐτῶν οἷα νέοι πλημμελούντων ἐπεῖδον· | ὥστ' ἐπαι- 497
νεῖσθαι καὶ μνημονεύεσθαι τοῦ Εὐήνου τοῦτο μόνον, ὡς ἐπέγραψεν

'ἢ δέος ἢ λύπη παῖς πατρὶ πάντα χρόνον'
(PL. II 270).

ἀλλ' ὅμως οὐ παύονται παῖδας τρέφοντες μάλιστα δ' οἱ παίδων ἥκιστα δεόμενοι. γελοῖον γάρ, εἴ τις οἴεται τοὺς πλουσίους θύειν καὶ χαίρειν γενομένων αὐτοῖς τέκνων, ὅτι τοὺς θρέψοντας ἕξουσι καὶ τοὺς θάψοντας· εἰ μὴ νὴ Δία κληρονόμων ἀπορίᾳ παῖδας τρέφουσιν· οὐ γάρ ἐστιν εὑρεῖν οὐδ' ἐπιτυχεῖν τοῦ τἀλλότρια βουλομένου λαμβάνειν.

'⟨οὐ⟩ ψάμμος ἢ κόνις ἢ πτερὰ ποικιλοθρόων οἰωνῶν
τόσσον ἂν χεύαιτ' ἀριθμόν' (Lyr. adesp. II p. 162 D),

22 cf. 1067 d

2 καὶ om. AγEt 4 δ'[1] om. C[1]y 5 μακρᾶς Ω corr. Re. 6 τὴν Θ.] τοῦ θ. Cy 10 ἔγνωσαν] ἤκουσαν C[1] 11 καὶ[3] om. U[1]H (καὶ ἔρωτας ante πλημμ. α[1]) 12 οἷα νέοι Bern. sec. Doe. (ὡς νέοι) οἱ ἄνοι Ω εἶδον H 13/14 ὡς ἐπ. e grammaticorum lite de Euenis explicanda? ὧν Bern. ἔγραψεν Wil. 15 ἡ δὲ ὅση HU[1] ut vid. C (ἤδε) ἡδέως ἡ gc ἴδ' ὅση y[1] ἴδε ὅση ΠBU[2]y[2] 21 δία in sp. vacuo y[2] 23 οὐ 1067 d om. hic Ω (Wil.) πτερὰ] παρὰ goα[1] ut vid. ποικιλοτρίχων 1067 d 24 τόσον HCygc ἂν χεύαιτ' 1067 d] ἀχλευταὶ U[1]HC[1]gc οὐκ ἔχει ΠU[2]C[2] (ἔχει) BXn ἀριθμὸν ὅσος] ἀριθμὸς C[1] τόσον οὐκ ἔστιν ἀριθμὸν ὅσος ἐστὶν ὁ y

ὅσος ἐστὶν ὁ τῶν κληρονομούντων.

'Δαναὸς ὁ πεντήκοντα θυγατέρων πατήρ' (Eur. fr. 228),

B *εἰ δ' ἄτεκνος ἦν, πλείονας ἂν εἶχε κληρονομοῦντας, καὶ οὐχ ὁμοίους. οἱ μὲν γὰρ παῖδες χάριν οὐδεμίαν ἔχουσιν οὐδ' ἕνεκα τούτου θεραπεύουσιν οὐδὲ τιμῶσιν, ὡς ὀφείλημα τὸν κλῆρον ἐκδεχόμενοι· τῶν δ' ἀλλοτρίων περὶ τὸν ἄτεκνον φωνὰς ἀκούεις ταῖς κωμικαῖς ἐκείναις ὁμοίας,*

'ὦ Δῆμε, λοῦσαι πρῶτον ἐκδικάσας μίαν,
ἔνθου ῥόφησον ἔντραγ' ἔχε τριώβολον' (Arist. Eq. 50)

τὸ δ' ὑπὸ τοῦ Εὐριπίδου λεγόμενον (Phoen. 439 sq.), *'τὰ χρήματ' ἀνθρώποισιν εὑρίσκειν φίλους δύναμίν τε πλείστην τῶν ἐν ἀνθρώποις ἔχειν,' οὐχ ἁπλῶς ἀληθές, ἀλλ'*
C *ἐπὶ τῶν ἀτέκνων· τούτους οἱ πλούσιοι δειπνίζουσιν, οἱ ἡγεμόνες θεραπεύουσιν, οἱ ῥήτορες μόνοις τούτοις προῖκα συνηγοροῦσιν. 'ἰσχυρόν ἐστι πλούσιος ἀγνοούμενον ἔχων κληρονόμον'* (Com. adesp. 404). *πολλοὺς γοῦν πολυφίλους καὶ πολυτιμήτους ὄντας ἓν παιδίον γενόμενον ἀφίλους καὶ ἀδυνάτους ἐποίησεν. ὅθεν οὐδὲ πρὸς δύναμιν οὐδέν ἐστιν ὠφέλιμον ἀπὸ τῶν τέκνων, ἀλλὰ τῆς φύσεως τὸ πᾶν κράτος οὐχ ἧττον ἐν ἀνθρώποις ἢ θηρίοις.*

5. *Ἐξαμαυροῦται γὰρ καὶ ταῦτα καὶ πολλὰ τῶν ἄλλων ὑπὸ τῆς κακίας, ὥσπερ λόχμης ἡμέροις σπέρμασι παρα-*

---

1 *κλ.* de heredipetis ut 525 e 4 *δ'* om. yE$^{corr.}$ (*γε* B) sententiam subabsurdam efficientes (in 2 sane melius abesset *ὁ*) 5 *ὁμοίως* *Ω* corr. Pat Ha. 7 *δὲ* *Π*U[2]C[3]B om. *O* (*δὲ* post *περὶ* C[1]y) 8 *ἀκούεις* *Π*(*ἀκούεισ* A)Bn *ἀκούειν* t *ἀκούει* *O* *κώμαις* C *κωμῳδίαις* y *παρομοίαις* y[1] 9 *ὠδὴ* (*ὢ δὴ* H *ὡς δὴ* XnB) *μέλουσαι* (*μέλους* C[1]) *Ω* (*ὠδὴ — ἐκδικάσας* om. y[1]) corr. U[3] adnotans *ἐκ τῶν Ἀριστοφάνους ἱππέων* 10 *ἔχει* *Ω* corr. U[3] 11/12 pro Euripidis priore versu (*τὰ χρ. ἀνθρώποισι τιμιώτατα*) per errorem Soph. fr. 85, 1 substit. (ubi *εὑρίσκει*) 12 *εὑρίσκει* y (Re.) 13 *ἔχει* Eur. 14 *τέκνων* Ct[1] *τούτοις* HCgc 16 *ἰσχυρὸς* Cy[1] comicum *πλοῦτος* dixisse mon. Wil. 18 *πολυτίμους* gc *γεννώμ.* αXnU[3] 22 *γὰρ* spectat ad totum caput, inpr. 267, 15 sqq.

βλαστανούσης· ἢ μηδ' ἑαυτὸν φύσει στέργειν τὸν ἄνθρωπον λέγωμεν, ὅτι πολλοὶ σφάττουσιν ἑαυτοὺς καὶ κατακρημνίζουσιν. D *ὁ δ' Οἰδίπους*

'ἤρασσ' ἐπαίρων βλέφαρα· φοίνιαι δ' ὁμοῦ
γλῆναι γένει' ἔτεγγον' (Soph. O. R. 1276),

Ἡγησίας ⟨δὲ⟩ διαλεγόμενος πολλοὺς ἔπεισεν ἀποκαρτερῆσαι τῶν ἀκροωμένων. 'πολλαὶ μορφαὶ τῶν δαιμονίων' (Eur. in fine Alc. al.)· *ταῦτα δ' ἐστὶν ὥσπερ ἐκεῖνα νοσήματα καὶ πάθη ψυχῆς τοῦ κατὰ φύσιν ἐξιστάντα τὸν ἄνθρωπον, ὡς αὐτοὶ καταμαρτυροῦσιν ἑαυτῶν. ἂν γὰρ ὗς τεκοῦσα δελφάκιον ἢ κωνὺ διασπαράξῃ σκυλάκιον, ἀθυμοῦσι καὶ ταράττονται καὶ θεοῖς ἀποτρόπαια θύουσι καὶ τέρας νομίζουσιν, ὡς πᾶσι καὶ παρὰ φύσιν στέργειν τὰ τικτόμενα καὶ τρέφειν οὐκ ἀναιρεῖν προσῆκον. οὐ μὴν ἀλλ' ὥσπερ ἐν τοῖς μετάλλοις πολλῇ συμπεφυρμένον* E *γῇ καὶ κατακεχωσμένον ὅμως διαστίλβει τὸ χρυσίον, οὕτως ἡ φύσις ἐν αὐτοῖς τοῖς ἡμαρτημένοις ἤθεσι καὶ πάθεσιν ἐκφαίνει τὸ πρὸς τὰ ἔγγονα φιλόστοργον. οἱ μὲν γὰρ πένητες οὐ τρέφουσι τέκνα, φοβούμενοι μὴ χεῖρον ἢ προσήκει τραφέντα δουλοπρεπῆ καὶ ἀπαίδευτα καὶ τῶν καλῶν πάντων ἐνδεᾶ γένηται· τὴν γὰρ πενίαν ἔσχατον ἡγούμενοι κακὸν οὐχ ὑπομένουσι μεταδοῦναι τέκνοις ὥσπερ τινὸς χαλεποῦ καὶ μεγάλου νοσήματος* **

---

7 cf. 58 a

---

1 ἢ ΠC^2U^3B om. *O* 2 *λέγομεν Ω* corr. y^2 4. 5 omnia exh. solus H (*φό//νιαι δ' ὁμοῦ* ex *φοίνιαι δόμου*) *φοίνιαι — ἔτεγγον* in lac. fere 30 litt. om. Cy^1gc *γλῆναι — ἔτεγγον* in lac. fere 18 litt. om. *O* qui *φοίναι δόμου* (etiam *ναι δόμου* om. E, nulla lac. in nt) 6 *σιας διαλ.* in ras. y^2 ⟨*δὲ*⟩ Duebn. 8/9 sic gcαXnB *ἐξιστῶντα* y^1 *ἐξιστάντος* *O* 11 *ἢ — σκυλάκιον* om. Cy^1 (*τέκῃ* antea y^1) *σκυλ. διασπ.* XnB$α^2$ 13 *παρὰ*] *κατὰ* nB$α^2$ 15 *ἀλλὰ καὶ* gc 16 *καὶ* om. U^1H 18 *μὲν* om. XnB$α^2$ 19 *τρέφουσι*] *φεύγουσι* C^1y^1 23 *τινὸς καὶ χ.* U^1H

33.

498

ΕΙ ΑΥΤΑΡΚΗΣ Η ΚΑΚΙΑ ΠΡΟΣ ΚΑΚΟΔΑΙΜΟΝΙΑΝ

(Plan. 45)

*** *ὑπομένει*

‘πεπραμένον τὸ σῶμα τῆς φερνῆς ἔχων’

ὥς Εὐριπίδης φησίν (Phaeth. 775), *βραχέα δεδήλωται*
B *καὶ ἀβέβαια· τῷ δ' οὐ πολλῆς διὰ τέφρας ἀλλὰ πυρκαϊᾶς τινος βασιλικῆς πορευομένῳ καὶ περιφλεγομένῳ, ἄσθματος καὶ φόβου μεστῷ καὶ ἱδρῶτος διαπόνου πλοῦτόν τινα προσθεῖσα Ταντάλειον, ἀπολαῦσαι δι' ἀσχολίαν οὐ δυναμένῳ. ὁ μὲν γὰρ Σικυώνιος ἐκεῖνος ἱπποτρόφος εὖ φρονῶν ἔδωκε τῷ βασιλεῖ τῶν Ἀχαιῶν θήλειαν ἵππον δρομάδα δῶρον, ‘ἵνα μή οἱ ἕποιθ' ὑπὸ Ἴλιον ἠνεμόεσσαν ἀλλὰ*

Fragmentum declamationis quae in capp. 2—4 vitiositatem ad miseram vitam efficiendam satis valere fortuna mala non indigentem probat eodemque modo antea eam ad beatam vitam ne fortuna quidem adiutrice pervenire posse probavisse videtur. vide etiam notam proximo fragmento praemissam.

Deest in Lampriae catalogo. codd.: UH(ex L nihil servatum) Cygc(d)αAE(n).

Π = αAE   *Π*² = AE

Initio talia fere (nulla lacuna in libris) supplere possis: ⟨*οὐχ ὁρᾷς οἵαν εὐδαιμονίαν ἡ Τύχη περιάπτει τοῖς ἀνοήτως ταύτης ὀρεγομένοις, τῷ μὲν πλουσίαν ἐγγυήσασα γυναῖκα, δι' ἣν τὴν αἰσχίστην δουλείαν*⟩ *ὑπομένει — φησίν, βραχέα δ' ἔχει τὰ ζηλωτὰ* (*βραχέα δὲ τὰ ζηλωτὰ* Pat.) *καὶ ἀβ.* sed rectius fortasse Wil. *ὑπομ. — φησιν, βραχέα — ἀβέβαια, τῷ δ' κτλ.* in papyri laciniis fuisse statuit 5 *ὑπομένει*] *ποιμένει* c (*ποιμαίνει* d) *πονεῖ* g 5/6 *εἰ γυνὴ τὸ σ. π. ἔχει* (hoc etiam U²) C et ut vid. y¹ 6 *τὸ σῶμα πεπραμένον* *Ω* corr. Nauck 8 *πολλῆς διὰ τέφρας* aut proverbialiter dictum aut ex antecedentibus iteratum videtur 9 *πορ. βασ.* Cy¹ 10 *μεστὸς* C¹ (*-τὸν*²) *μεστὰ* y *διαπόνου* Po. (cf. 135 f al.) *διαποντίου* *O* *διακοντίου* U¹Hgcd (*διακονικοῦ*? Pat.) 11 *προσθεῖσα* om. C¹y¹ 12 *καὶ εὖ* H 14 *ἐπὶ* Cy¹ 14 sq. *ἀλλ' αὐτοῦ τερπ.* Hom.

τέρποιτο μένων' (Ψ 297), εἰς βαθεῖαν εὐπορίαν καὶ σχολὴν ἄλυπον ἀνακλίνας ἑαυτόν· οἱ δὲ νῦν αὐλικοί, πρακτικοὶ δοκοῦντες εἶναι, μηδενὸς καλοῦντος ὠθοῦνται δι' C *αὑτῶν ἐπὶ τράχηλον εἰς αὐλὰς καὶ προπομπὰς καὶ θυραυλίας ἐπιπόνους, ἵν' ἵππου τινὸς ἢ πόρπης ἢ τοιαύτης τινὸς εὐημερίας τύχωσι.*

'τοῦ δὲ καὶ ἀμφιδρυφὴς ἄλοχος Φυλάκῃ ἐλέλειπτο,
καὶ δόμος ἡμιτελής' (B 700),

σύρεται δὲ καὶ πλανᾶται τριβόμενος ἔν τισιν ἐλπίσιν καὶ προπηλακιζόμενος, ἂν δὲ καὶ τύχῃ τινὸς ὧν ποθεῖ, περιενεχθεὶς καὶ σκοτοδινιάσας πρὸς τὸν τῆς τύχης πεταυρισμὸν ἀπόβασιν ζητεῖ καὶ μακαρίζει τοὺς ἀδόξως καὶ ἀσφαλῶς ζῶντας· οἱ δ' ἐκεῖνον πάλιν ἄνω βλέποντες ὑπὲρ αὐτοὺς φερόμενον.

2. *Πάντως ⟨ἀθλίως⟩ ἡ κακία διατίθησι πάντας ἀνθρώπους, αὐτοτελής τις οὖσα τῆς κακοδαιμονίας δημιουργός·* D *οὔτε γὰρ ὀργάνων οὔθ' ὑπηρετῶν ἔχει χρείαν. ἄλλοι δὲ τύραννοι σπουδάζοντες οὓς ἂν κολάζωσιν ἀθλίους ποιεῖν δημίους τρέφουσι καὶ βασανιστὰς ἢ καυτήρια καὶ σφῆνας ἐπιμηχανῶνται [ἀλόγου ψυχῆς], ἡ δὲ κακία δίχα πάσης παρασκευῆς τῇ ψυχῇ συνελθοῦσα συνέτριψε καὶ κατέβαλε, λύπης ἐνέπλησε θρήνων βαρυθυμίας μεταμελείας τὸν ἄνθρωπον. τεκμήριον δέ· τεμνόμενοι πολλοὶ σιωπῶσι καὶ μαστιγούμενοι καρτεροῦσι καὶ σφηνούμενοι ὑπὸ δεσποτῶν ἢ τυράννων φωνὴν οὐκ ἀφῆκαν, ὅταν ἡ ψυχὴ μύσασα*

12—14 cf. *π. εὐθυμ.* cap. 10. 11

---

2 *ἀνατείνας* y[1] *αὐλικοὶ* (sec. Amyot. qui male *καὶ* retinuit) Po. *ἄλυποι καὶ* Ω *ἁδροὶ καὶ* Wil. Herm. XL 161 5 *πομπῆς* C[1] (*πορπῆς* H) 9 *δὲ* om. UHc *ἐλπίζων* Ω corr. Re. 12 *ἀδόξως* Cy *-ους* O 15 *ἡ κακία πάντως* Cy suppl. Po. (*παντοίως* Wy. sed varietatis notio hinc abest) *κακία* ⟨*κακῶς*⟩ Re. 17 *ἀλλ' οἱ μὲν* Re. 18 *κολάζουσιν* C[corr.] 19 *βασ. κολάζουσιν* (cf. v. 18) U[1]Hgc 20 insiticia esse cogn. Bern. *σώματος λύμας οὐ ψυχῆς* tempt. Pat. 22 *ῥαθυμ.* Cy

E τῷ λόγῳ τὸν πόνον ὥσπερ χειρὶ πιέσῃ καὶ κατάσχῃ· θυμῷ δ᾽ οὐκ ἂν ἐπιτάξειας ἡσυχίαν οὐδὲ πένθει σιωπήν, οὔτε φοβούμενον στῆναι πείσειας, οὔτε δυσφοροῦντα μετανοίᾳ μὴ βοῆσαι μηδὲ τῶν τριχῶν λαβέσθαι ἢ τὸν μηρὸν ἀλοῆσαι· οὕτω καὶ πυρός ἐστιν ἡ κακία καὶ σιδήρου βιαιοτέρα.

3. Αἱ πόλεις δήπουθεν, ὅταν ἔκδοσιν ναῶν ἢ κολοσσῶν προγράφωσιν, ἀκροῶνται τῶν τεχνιτῶν ἁμιλλωμένων περὶ τῆς ἐργολαβίας καὶ λόγους καὶ παραδείγματα κομιζόντων, εἶθ᾽ αἱροῦνται τὸν ἀπ᾽ ἐλάττονος δαπάνης τὸ αὐτὸ ποιοῦντα καὶ βέλτιον καὶ τάχιον. φέρε δὴ καὶ ἡμᾶς ἔκδοσίν τινα βίου [καὶ ἀνθρώπου] κακοδαίμονος προκη-
F ρύσσειν, εἶτα προσιέναι τῇ ἐργολαβίᾳ τὴν Τύχην καὶ τὴν Κακίαν διαφερομένας, τὴν μὲν ὀργάνων τε παντοδαπῶν κατάπλεω καὶ παρασκευῆς πολυτελοῦς εἰς ἀπεργασίαν κακοδαίμονος ζωῆς καὶ οἰκτρᾶς, ληστήρια δεινὰ καὶ πολέμους καὶ τυράννων μιαιφονίας καὶ χειμῶνας ἐκ θαλάττης καὶ κεραυνὸν ἐξ ἀέρος ἐφελκομένην καὶ κώνεια τρί-
499 βουσαν | καὶ ξίφη φέρουσαν καὶ συκοφάντας ξενολογοῦσαν καὶ πυρὰς ἐξάπτουσαν καὶ πέδας περικρούουσαν καὶ περιοικοδομοῦσαν εἱρκτάς· καίτοι τούτων τὰ πλεῖστα τῆς Κακίας μᾶλλον ἢ τῆς Τύχης ἐστίν· ἀλλὰ πάντ᾽ ἔστω τῆς Τύχης. ἡ δὲ Κακία παρεστῶσα γυμνὴ καὶ μηδενὸς δεομένη τῶν ἔξωθεν [ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον] ἐρωτάτω [καὶ] τὴν Τύχην, πῶς ποιήσει κακοδαίμονα καὶ ἄθυμον τὸν ἄνθρωπον. 'Τύχη, πενίαν ἀπειλεῖς; καταγελᾷ σου Μητροκλῆς, ὃς χειμῶνος ἐν τοῖς προβάτοις καθεύδων καὶ θέρους ἐν

1 πόνον Re. τόνον   ad sent. cf. Cic. Tusc. II 53 sqq.   4 ἢ — 5 ἀλοῆσαι om. C[1]y   5 ἀλοῆσαι gcd (cf. v. Tib. Gracchi 2) κροῦσαι O   9. 13 ἐργολαβείας (-ᾳ) U[1]H   10 εἶθ᾽ om. c   12 τινος C[1]y   del. Po.   15 κατάπλεων Π ἀνάπλεω Cy[1]   16 δεινὰ] τινὰ Π   20 πυρετοὺς Ω corr. Po. cf. 271, 11 sqq.   21 καὶ τοιούτων U[1]H   24 ἐπὶ τ. ἄνθρ. del. Wil.   καὶ om. y[1] del. E   27 πρω^{βάτοις} n (ss.[2])

τοῖς προπυλαίοις τῶν ἱερῶν τὸν ἐν Βαβυλῶνι χειμάζοντα καὶ περὶ Μηδίαν θερίζοντα Περσῶν βασιλέα περὶ εὐδαι- B μονίας εἰς ἀγῶνα προυκαλεῖτο. δουλείαν καὶ δεσμὰ καὶ πρᾶσιν ἐπάγεις; καταφρονεῖ σου Διογένης, ὃς ὑπὸ τῶν λῃστῶν πωλούμενος ἐκήρυττε 'τίς ὠνήσασθαι βούλεται ⟨δεσπότην⟩;' κύλικα φαρμάκου ταράττεις; οὐχὶ καὶ Σωκράτει ταύτην προέπιες; ὁ δ' ἵλεως καὶ πρᾶος, οὐ τρέσας οὐδὲ διαφθείρας οὔτε χρώματος οὐδὲν οὔτε σχήματος μάλ' εὐκόλως ἐξέπιεν, ἀποθνήσκοντα δ' αὐτὸν ἐμακάριζον οἱ ζῶντες, ὡς οὐδ' ἐν Ἅιδου θείας ἄνευ μοίρας ἐσόμενον. καὶ μὴν τὸ πῦρ σου Δέκιος ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς προέλαβεν, ὅτε τῶν στρατοπέδων ἐν μέσῳ πυρὰν νήσας τῷ C Κρόνῳ κατ' εὐχὴν αὐτὸς ἑαυτὸν ἐκαλλιέρησεν ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας. Ἰνδῶν δὲ φίλανδροι καὶ σώφρονες γυναῖκες ὑπὲρ τοῦ πυρὸς ἐρίζουσι καὶ μάχονται πρὸς ἀλλήλας, τὴν δὲ νικήσασαν τεθνηκότι τῷ ἀνδρὶ συγκαταφλεγῆναι μακαρίαν ᾄδουσιν αἱ λοιπαί· τῶν δ' ἐκεῖ σοφῶν οὐδεὶς ζηλωτὸς οὐδὲ μακαριστός ἐστιν, ἂν μὴ ζῶν ἔτι καὶ φρονῶν καὶ ὑγιαίνων τοῦ σώματος τὴν ψυχὴν πυρὶ διαστήσῃ καὶ καθαρὸς ἐκβῇ τῆς σαρκὸς ἐκνιψάμενος τὸ θνητόν. ἀλλ' ἐξ οὐσίας λαμπρᾶς καὶ οἴκου καὶ τραπέζης καὶ πολυτελείας εἰς τρίβωνα καὶ πήραν καὶ προσαίτησιν ἐφημέρου τροφῆς κατάξεις; ταῦτ' εὐδαιμονίας ἀρχαὶ Διογένει, ταῦτ' D

---

1 cf. 604 c 6 sqq. cf. Plat. Phaedonem 117 sqq. 9 cf. 607 f 11 cf. 310 a, ubi tamen mirus ille rogus deest qui propter Saturni (*Κρόνου*) sacrificia excogitatus est 22 cf. 467 d 446 e

---

4 *εἰσάγεις* Cυ[1] 6 *δεσπότην* add. ϛ (velut Laur. 80, 21[1] supra versum) cf. D. L. VI 29. 74 Epict. IV 1, 116 al. ⟨*κύριον*⟩ Bern. *ταράττεις* yΠ *ταράττουσα* O cf. 985 f *ταῦτα προύτεινας* y 8 *διαλλάξας* ut vid. y[1] *οὐδὲ χρ. — οὐδὲ σχ.* Ω corr. ϛ ut vid. (cf. Plat. Phaedon. 117 b) 10 *ἄνευ* om. gc (post *μοίρας* t) 11 *καὶ τὸ πῦρ* y[1] *ῥωμαίων* yAΠ[2] *ῥωμαῖος ὢν* O 12 *πυρὰν νήσας* Xyl. *τυραννήσας* Ω (*οἴεται τις τυρρηνίας* E[mg.] ab al. m. *τυρρηνίας* y[2]) 16 *τῷ ἀνδρὶ τεθνηκότι* HA 21 *καὶ τρ.* om. y[1] 22 *πήραν πρὸς αἴτησιν* Cy

ἐλευθερίας Κράτητι καὶ δόξης. ἀλλ' εἰς σταυρὸν καθηλώσεις ἢ σκόλοπι πήξεις; καὶ τί Θεοδώρῳ μέλει, πότερον ὑπὲρ γῆς ἢ ὑπὸ γῆς σήπεται; Σκυθῶν εὐδαίμονες αὗται ταφαί· Ὑρκανῶν δὲ κύνες Βακτριανῶν δ' ὄρνιθες νεκροὺς ἐσθίουσι κατὰ νόμους, ὅταν μακαρίου τέλους τυγχάνωσιν.'

4. Τίνας οὖν ταῦτα κακοδαίμονας ποιεῖ; τοὺς ἀνάνδρους καὶ ἀλογίστους, τοὺς ἀτρίπτους καὶ ἀγυμνάστους, τοὺς ἐκ νηπίων ἃς ἔχουσι δόξας φυλάττοντας. οὐκοῦν οὐκ ἔστιν ἡ Τύχη κακοδαιμονίας τελεσιουργός, ἂν μὴ κακίαν ἔχῃ
E συνεργοῦσαν. ὡς γὰρ ἡ κρόκη τὸ ὀστέον πρίει τέφρᾳ καὶ ὄξει διάβροχον γενόμενον, καὶ τὸν ἐλέφαντα τῷ ζύθει μαλακὸν γενόμενον καὶ χαλῶντα κάμπτουσι καὶ διασχηματίζουσιν, ἄλλως δ' οὐ δύνανται, οὕτως ἡ τύχη τὸ πεπονθὸς ἐξ αὑτοῦ καὶ μαλακὸν ⟨ἐκ⟩ κακίας προσπεσοῦσα κοιλαίνει καὶ τιτρώσκει. καὶ καθάπερ ὁ παρθικὸς ⟨ἰὸς⟩ τῶν ἄλλων οὐδενὶ βλαβερὸς ὢν οὐδὲ λυπῶν ἁπτομένους καὶ περιφέροντας, ἐὰν τετρωμένοις ἐπεισενεχθῇ μόνον, εὐθὺς ἀπόλλυσι τῷ προπεπονθότι [καὶ] τὴν ἀπορροὴν δεχομένους, οὕτω τὸν ὑπὸ τῆς τύχης συντριβήσεσθαι μέλλοντα τὴν
F ψυχὴν ἴδιον ἕλκος ἐν ἑαυτῷ καὶ κακὸν ἔχειν δεῖ [ἐντὸς σαρκός], ὅπως τὰ προσπίπτοντα ἔξωθεν οἰκτρὰ καὶ ὀδυρτὰ ποιήσῃ.

---

2 cf. 606 b

---

2 ἢ] καὶ H   3/4 ταφαὶ αὗται Ω trp. Po.   5 νόμους] insolitus pluralis, quia de diversis gentibus valet   ὅταν] ὅπως? (cf. v. 21)   7 ἀθρέπτους Ω corr. Wy. (εὐθρύπτους y² ut v.)   9 τύχη] δίκη B   τελευτουργός α   10 πτύει Cy¹   11 ἐρύθει y¹   14 suppl. Re. (⟨ὑπὸ⟩ Bern.)   κακίας U¹HC¹ κακία O (erasum in E γενόμενον κακία g ex v. 12)   15 πάροικος Ω (ἢ πρ'ας ss. n², quae inter ρ et α sunt, propter maculam non leguntur) παρθικὸς ⟨ὀπὸς⟩ Du Soul (cf. laser Parthicum Apic. I 16 al.), sed venenum expectatur, unde ⟨ἰὸς⟩ Po.   16 οὐδενὶ] οὐδὲν UHygcd   17 τετρωμένος Ω corr. Re.   18 τῷ προσπεπονθότι καὶ τ. ἀπορρ. δεχομένῳ Ω corr. Wil.   ἐπιρρ. y²   19 τὸν om. Cy¹   μέλλουσαν C¹y¹   20 del. Bern.   21 ὅπως] ὅταν H(compendio tachygraphico scr.)U²(ὅπως rest.³)C¹y¹gcd

5. Ἆρ' οὖν ἡ κακία τοιοῦτον ὥστε τῆς τύχης δεῖσθαι πρὸς κακοδαιμονίας ἀπεργασίαν; πόθεν; οὐ τραχὺ καὶ δυσχείμερον ἐπαίρει πέλαγος, οὐ λῃστῶν ἐνοδίοις διαζώννυσιν ἐνέδραις ἐρήμους ὑπωρείας, οὐ νέφη χαλαζοβόλα πεδίοις περιρρήγνυσι καρποφόροις, οὐ Μέλητον οὐδ' Ἄνυτον οὐδὲ Καλλίξενον ἐπάγει συκοφάντην, οὐκ ἀφαιρεῖται πλοῦτον, οὐκ ἀπείργει στρατηγίας, | ἵνα ποιήσῃ κακοδαίμονας· 500 ἀλλὰ πτοεῖ πλουτοῦντας εὐροοῦντας κληρονομοῦντας, ἐν γῇ διὰ θαλάττης ἐνδέδυκε προσπέφυκεν, ἐκτήκουσα ταῖς ἐπιθυμίαις, διακαίουσα τοῖς θυμοῖς, συντρίβουσα ταῖς δεισιδαιμονίαις, διασύρουσα τοῖς ὀφθαλμοῖς ***

34.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΟΤΕΡΟΝ ΤΑ ΨΥΧΗΣ Η ΤΑ ΣΩΜΑΤΟΣ ΠΑΘΗ ΧΕΙΡΟΝΑ

(Plan. 19)

Ὅμηρος μὲν ἐπιβλέψας τὰ θνητὰ τῶν ζῴων γένη καὶ πρὸς ἄλληλα συγκρίνας κατὰ τοὺς βίους καὶ τὰς διαιτήσεις ἐξεφώνησεν ὡς οὐδέν ἐστιν

Quaestionem etiam a Maximo Tyr. or. 18 positam Plutarchus in hac servata libelli parte ita tractat ut graviores esse animi quam corporis morbos probet (cf. inprimis 278, 9 sqq.). sed sec. ultima cap. 1 verba addere volebat ob hanc ipsam rem non tam miseram esse hominis sortem, quia sanabile sit illud gravius malum utpote in voluntate hominis positum (similia

6 de Callixeno cf. Xen. Hell. I 7, 8 sqq.

2 οὐ yg (ut vid.) οὖν οὐ Hcd οὖν *O*   3 ἐπαίρει Po. ἐπαίρεται   4/5 πεδίοις καὶ περ. U[1]HCgcd(non y)   6 ἐπάγει Re. (cf. 271, 4) ἐπεὶ τί vel ἐπεί τι (ἐπεὶ τί y) *Ω*   8 πτοεῖ Xyl. ποιεῖ (cf. sequentia)   εὐφοροῦντας *O* εὐφρονοῦντας Hd corr. Re.   11 cf. διασιλλῶσαι .. διασῦραι Bekk. Anecd. I 86, 19   13 in tit. περὶ τοῦ om. (ut Lamprias) C(F in subscr.)M(ut vid.)*Π*n   τὰ τῆς ψ. JQDS*Π*v[2]   14 τὰ σώμ.] τὰ τοῦ σώμ. JQ*Π*v[2] τοῦ σ. Shn   17 κατὰ] καὶ G[1]N

ὀιζυρώτερον ἀνδρός,
πάντων ὅσσα τε γαῖαν ἔπι πνείει τε καὶ ἕρπει' (*P* 446),

πρωτεῖον οὐκ εὐτυχὲς εἰς κακῶν ὑπεροχὴν ἀποδιδοὺς τῷ
C *ἀνθρώπῳ· ἡμεῖς δ' ὥσπερ ἤδη νικῶντα κακοδαιμονίᾳ τὸν ἄνθρωπον καὶ τῶν ἄλλων ἀθλιώτατον ζῴων ἀνηγορευμένον αὐτὸν αὐτῷ συγκρίνωμεν, εἰς ἰδίων κακῶν ἀγῶνα σῶμα καὶ ψυχὴν διαιροῦντες, οὐκ ἀχρήστως ἀλλὰ καὶ πάνυ δεόντως, ἵνα μάθωμεν πότερον διὰ τὴν τύχην ἢ δι' ἑαυτοὺς ἀθλιώτερον ζῶμεν. νόσος μὲν γὰρ ἐν σώματι φύεται διὰ τύχην, κακία δὲ καὶ μοχθηρία περὶ ψυχὴν ἔργον ἐστὶ πρῶτον εἶτα πάθος αὐτῆς. οὐ μικρὸν δὲ πρὸς εὐθυμίαν ὄφελος, ἂν ἰάσιμον ᾖ τὸ χεῖρον *** καὶ κουφότερον καὶ ἄσφυκτον.*

2. *Ἡ μὲν οὖν Αἰσώπειος ἀλώπηξ* (fab. 42) *περὶ ποικιλίας δικαζομένη πρὸς τὴν πάρδαλιν, ὡς ἐκείνη τὸ*

ap. Ciceronem praef. Tusc. III inpr. § 5 et 1). — aliter Wilamowitz Herm. XL p. 161 sqq. qui hanc disputationem et antecedentem frustula eiusdem dialogi esse putat; sed sec. p. 278, 12 sqq. potius sermonem popularem (quam *διατριβὴν* vocant) in urbe quadam Asiae pronuntiatum legimus.

Lampr. 208. codd.: L (fere inde a p. 276, 15) CGWXυFJPQY NMαA(q)DhZnS(alt. pars).

Π = αA *Δ* = DZ

1 cf. 496 b 14 cf. 155 b

1 *διζυρότερον* GWXυPQYNM[1]DZ 2 *τε*[1] om. *Π* 3 *ἀποδοχήν* W 6 *συγκρίνομεν* *Ω* sed ω ss. n (signum corrigendi in G) *ἴδιον* W *οἰκεῖον ἀγῶνα κακῶν* C 7 *καὶ*[2] om. G[1] 8 *ἵνα* — 9 *ἑαυτοὺς* om. G[1] (add.[3]) *τύχην* *Δ* *ψυχὴν* *O* 10 *τύχην* G[1] *φύσιν* *O* (*τὴν φύσιν* C *διὰ φύσιν* om. α[1]), cf. 275, 7 *φύσει — προσπίπτοντα δεχ. θύραθεν* *περὶ*] *παρὰ* J[2]*Π* 11 *αὐτῆς* G *αὐτῆ(ι)* vel *αὐτὴ* (XP)*O* 11/12 *δὲ* //// (11 litt., in fine dispicitur *ρον*) *ὄφελος* (*πρὸς* ss.[3]) *εὐθυμίαν ἂν ἰάσιμον ἢ* /// (4 l.) *τὸ* G 12 lac. stat. Po. (*ἰάσιμον* signif. naturam *τοῦ χείρονος* sc. *τ. κακίας, κουφ. κτλ.* certi temporis habitum), fere *χεῖρον· καὶ* ⟨*γὰρ τὸ ὀρθῶς περὶ τούτων δοξάζειν ποιήσει πως καὶ αὐτὸ τὸ πάθος*⟩ *κουφ.* expectans 13 *ἄσφυκτον* ⟨*ἐσόμενον*⟩ Kron. *ἄφυκτον* (*οὐκ ἀφ.* Q) *Ω* corr. J[2] (cf. Wy. ad 182 d)

σῶμα καὶ τὴν ἐπιφάνειαν εὐανθῆ καὶ κατάστικτον ἐπεδείξατο, τῆς δ' ἦν τὸ ξανθὸν αὐχμηρὸν καὶ οὐχ ἡδὺ προσιδεῖν, 'ἀλλ' ἐμοῦ τοι τὸ ἐντός' ἔφη 'σκοπῶν, ὦ δικαστά, ποικιλωτέραν με τῆσδ' ὄψει', δηλοῦσα τὴν περὶ τὸ ἦθος εὐτροπίαν ἐπὶ πολλὰ ταῖς χρείαις ἀμειβομένην· †λέγομεν οὖν ἐν ἡμῖν, ὅτι πολλὰ μέν, ὦ ἄνθρωπε, σοῦ καὶ τὸ σῶμα νοσήματα καὶ πάθη φύσει τ' ἀνίησιν ἐξ ἑαυτοῦ καὶ προσπίπτοντα δέχεται θύραθεν· ἂν δὲ σαυτὸν ἀνοίξῃς ἔνδοθεν, ποικίλον τι καὶ πολυπαθὲς κακῶν ταμιεῖον εὑρήσεις καὶ θησαύρισμα, ὥς φησι Δημόκριτος (B 149), οὐκ ἔξωθεν ἐπιρρεόντων, ἀλλ' ὥσπερ ἐγγείους καὶ αὐτόχθονας πηγὰς ἐχόντων, ἃς ἀνίησιν ἡ κακία πολύχυτος καὶ δαψιλὴς οὖσα τοῖς πάθεσιν. εἰ δὲ τὰ μὲν ἐν σαρκὶ νοσήματα σφυγμοῖς καὶ ὤχραις [ἐρυθαινόμενα] φωρᾶται καὶ θερμότητες αὐτὰ καὶ πόνοι προπετεῖς ἐλέγχουσι, τὰ δ' ἐν ψυχῇ λανθάνει τοὺς πολλοὺς κακὰ ὄντα, διὰ τοῦτ' ἐστι κακίω, προσαφαιρούμενα τὴν τοῦ πάσχοντος αἴσθησιν. τῶν μὲν γὰρ περὶ τὸ σῶμα νοσημάτων ἐρρωμένος ὁ λογισμὸς αἰσθάνεται, τοῖς δὲ τῆς ψυχῆς συννοσῶν αὐτὸς οὐκ ἔχει κρίσιν ἐν οἷς πάσχει, πάσχει γὰρ ᾧ κρίνει· καὶ δεῖ τῶν ψυχικῶν πρῶτον καὶ μέγιστον ἀριθμεῖν τὴν ἄνοιαν, δι'

(D at line 1; E at line 11 in the right margin)

3 ἀλλ' — 4 ὄψει Choliamb. adesp. 7 (I 304 D) 18 sqq. cf. Cic. Tu. III 1

2 τῇ Πn τὴν X[1?] 3 τοι om. C[1] 4 εὐστροφίαν Re. sed cf. εὐτράπελος sim. 5 λέγομεν (λέγωμεν Dh) οὖν] λέγοι μεντἂν? (post ἀμ. certe leviter interpungendum; nam fabula tantum sequentia praeparat) 6 μὲν CGMΠSΔ μὲν οὖν O σοὶ Dh (ft. recte) 8 ἀν. ἔνδ. G ἔνδοθεν (ἔνδον MΠh) ἀν. O 9 τι] τε F ταμεῖον multi 12 ἔχων (-ον Fυ) σῶμα ἀνίησιν X[1]FυS 12/13 οὖσα καὶ δαψ. Z 14 ὤχραις] χροιαῖς G (sed γρ. ὤχραις[1]) MΠhC[2] ἐρυθραινόμενα FY[2]D θαινομε in ras. C[2] ἐρυθ. (quod ad falsam lectionem χροιαῖς adscriptum erat) del. Wil. Kron. καὶ θέρμ. τε G 16 [ὄντα]? Po. διὰ τοῦτ' ἐστι om. G[1] (διὰ τοῦτ' add.[3]) 17 τὴν τοῦ Δ τὴν ἐπ' αὐτοῖς τοῦ O (τὴν ἐπ' αὐ om. N) 18 ἐρρωμένως ΠS 20 πάσχει] παρέχει πάσχει (sed σχ in r.) G[1](πάσχει G[3 mg.])h ᾧ] ὃ Q δεῖ καὶ τ. Y[1]N 21 ἄγνοιαν Wy.

F ἧς ἀνήκεστος ἡ κακία τοῖς πολλοῖς συνοικεῖ καὶ συγκαταβιοῖ καὶ συναποθνήσκει. ἀρχὴ γὰρ ἀπαλλαγῆς νόσου μὲν αἴσθησις εἰς χρείαν ἄγουσα τοῦ βοηθοῦντος τὸ πάσχον· ὁ δ' ἀπιστίᾳ τοῦ νοσεῖν οὐκ εἰδὼς ὧν δεῖται, κἂν παρῇ τὸ θεραπεῦον, ἀρνεῖται. καὶ γὰρ τῶν περὶ τὸ σῶμα νοσημά-
501 των | τὰ μετ' ἀναισθησίας χείρονα, λήθαργοι κεφαλαλγίαι ἐπιληψίαι [πυρετοί] αὐτοί τε πυρετοί, ⟨οἳ⟩ συντείναντες εἰς παρακοπὴν τὸ φλεγμαῖνον καὶ τὴν αἴσθησιν ὥσπερ ἐν ὀργάνῳ διαταράξαντες

'κινοῦσι χορδὰς τὰς ἀκινήτους φρενῶν' (Tr. ad. 361).

(3.) διὸ παῖδες ἰατρῶν βούλονται μὲν μὴ νοσεῖν τὸν ἄνθρωπον, νοσοῦντα δὲ μὴ ἀγνοεῖν ὅτι νοσεῖ· ὃ τοῖς ψυχικοῖς πάθεσι πᾶσι συμβέβηκεν. οὔτε γὰρ ἀφραίνοντες οὔτ' ἀσελγαίνοντες οὔτ' ἀδικοπραγοῦντες ἁμαρτάνειν δοκοῦσιν, ἀλλ' ἔνιοι καὶ κατορθοῦν. πυρετὸν μὲν γὰρ οὐδεὶς ὑγίειαν ὠνόμασεν οὐδὲ φθίσιν εὐεξίαν οὐδὲ ποδάγραν
B ποδώκειαν οὐδ' ὠχρίασιν ἐρύθημα, θυμὸν δὲ πολλοὶ καλοῦσιν ἀνδρείαν καὶ ἔρωτα φιλίαν καὶ φθόνον ἅμιλλαν καὶ δειλίαν ἀσφάλειαν. εἶθ' οἱ μὲν καλοῦσι τοὺς ἰατροὺς (αἰσθάνονται γὰρ ὧν δέονται πρὸς ἃ νοσοῦσιν), οἱ δὲ φεύγουσι τοὺς φιλοσόφους, οἴονται γὰρ ἐπιτυγχάνειν ἐν οἷς διαμαρτάνουσιν. ἐπεὶ τούτῳ γε τῷ λόγῳ χρώμενοι λέγομεν, ὅτι κουφότερόν ἐστιν ὀφθαλμία μανίας καὶ ποδά-

10 cf. 43 d 456 c 502 d 657 d   11 cf. 102 d (Crantorem)   12 cf. 81 f

2 ἀρχὴ /// (3 litt.) γ. G (eras. μὲν?)   μὲν (propter hiatum hic positum) om. D   4 τοῦ νοσεῖν om. W   6 κεφαλαλγίαι del. Ha.   7 πυρετοί (pro quo ἀποπληξίαι habent Δ, potius pro κεφ. substituendum?) secl. Pat.   ⟨οἳ⟩ Po. (unde αὐτῶν τε πυρετῶν Wil.)   συντείναντες Δ -οντες O   13 γὰρ] δὲ G[1]   15 γὰρ om. G[1]   16 οὐδὲ[1]] οὔτε D   εὐεξίην mire GWPQY   19 εἶθ — 20 νοσοῦσιν om. W   εἶθ'] ὅθεν LCX[1 mg.] (εἴθοιμεν in textu) $v^{mg.}$qS   21 φιλολόγους (L?)C[1]GX[1]vFS   ἐπιτ. G[1]WM[corr.](D?) ἀποτ. O   22 ἐπεὶ X[2]S ἐπὶ O (ἔτι Wy. Pat., sed ἐπεὶ ut Latinorum 'nam' spectat ad totam rem propositam)   23 δειλίας ἢ μᾶλλον μανίας LC[1]

γρα φρενίτιδος· ὁ μὲν αἰσθάνεται καὶ καλεῖ τὸν ἰατρὸν κεκραγώς, καὶ παρόντι τὴν ὄψιν ἀλεῖψαι τὴν φλέβα τεμεῖν [τὴν κεφαλὴν] παραδίδωσιν, τῆς δὲ μαινομένης Ἀγαύης ἀκούεις ὑπὸ τοῦ πάθους τὰ φίλτατ' ἠγνοηκυίας (Eur. C Bacch. 1169)·

'ἄγομεν ἐξ ὄρεος
ἕλικα νεότομον ἐπὶ μέλαθρα,
μακάριον θήραμα.'

Καὶ γὰρ ὁ μὲν τῷ σώματι νοσῶν εὐθὺς ἐνδοὺς καὶ καθεὶς ἑαυτὸν εἰς τὸ κλινίδιον ἡσυχίαν ἄγει θεραπευόμενος, ἂν δέ που μικρὸν ἐξάξῃ καὶ διασκιρτήσῃ τὸ σῶμα φλεγμονῆς προσπεσούσης, εἰπών τις τῶν παρακαθημένων πράως (Eur. Or. 258)

'μέν', ὦ ταλαίπωρ', ἀτρέμα σοῖς ἐν δεμνίοις'

ἐπέστησε καὶ κατέσχεν· οἱ δ' ἐν τοῖς ψυχικοῖς πάθεσιν ὄντες τότε μάλιστα πράττουσι, τόθ' ἥκιστ' ἡσυχάζουσιν. αἱ γὰρ ὁρμαὶ τῶν πράξεων ἀρχαί, τὰ δὲ πάθη σφοδρότητες ὁρμῶν· διὸ τὴν ψυχὴν ἠρεμεῖν οὐκ ἐῶσιν, ἀλλ' ὅτε D *μάλιστα δεῖται μονῆς καὶ σιωπῆς καὶ ὑποστολῆς ὁ ἄνθρωπος, τότ' αὐτὸν εἰς ὕπαιθρον ἕλκουσι, τότ' ἀποκαλύπτουσιν οἱ θυμοὶ αἱ φιλονεικίαι οἱ ἔρωτες αἱ λῦπαι, πολλὰ καὶ*

---

8 v. Crassi 33 14 cf. 465 d 788 f 1126 a

---

1 *μὲν γὰρ αἰσθ.* S 3 *τὴν κεφαλὴν* del. Po. (fort. glossa ad Euripidis versum adscr.); agitur hic tantum de podagra et cf. Galen. *π. φλεβοτομ.* XI p. 307 K *ἀλεῖψαι παρέχει* et *τὴν κεφ. θεραπεῦσαι* interpol. *Δ* (*παρέχει* etiam C[2], *καὶ τὴν κεφ.* Z) 6 *ἄγομεν* (*-ωμεν* Dn) *Ω* *φέρομεν* Eurip. (P) Polyaen. v. Crassi 33 *ὄρεος* ut v. Crassi Polyaen. *ὀρέων* Eurip. 7 *νεόταμον* LCF *μέλαθρον* Z 8 *μακάριον θήραμα* *Ω* Eur. Ps. Appian. *μακαρίαν θήραν* v. Crassi Polyaen. (*μακάριον*) 9 *γὰρ* secl. Pat. sed cf. ad 276, 22 *τῷ* om. M[1]α[1] 10 *εἰς τὸ κλ. ἑαυτὸν* D 11 *ἐξάξῃ* Wy. *ἐξάξῃ* 12 *πράως* om. LC 14 *ἀτρέμας* X[2]FY[2]Mαq (cf. ad 465 d) 16 *τόθ'*] *ὅτε* Gq 17 *ἀρχαί* LC *ἀρχή* *O* 19 *ὑπομονῆς* MΠhC[2]J[2] *ωπῆς* om. C[1] (*καὶ σιωπῆς* om. ut vid. L) 21 *ἔρωτες οἱ δυσέρωτες ἔρωτες* F Laur. 42, 1 *πολλὰ* (*καὶ* add.[3]) *δρᾶν* /// *ἄνομα* G

δρᾶν ἄνομα καὶ λαλεῖν ἀνάρμοστα τοῖς καιροῖς ἀναγκαζόμενον. (4.) *ὥσπερ οὖν ἐπισφαλέστερος χειμὼν τοῦ πλεῖν οὐκ ἐῶντος ὁ κωλύων καθορμίσασθαι, οὕτως οἱ κατὰ ψυχὴν χειμῶνες βαρύτεροι στείλασθαι τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἐῶντες οὐδ' ἐπιστῆσαι τεταραγμένον τὸν λογισμόν· ἀλλ' ἀκυβέρνητος καὶ ἀνερμάτιστος ἐν ταραχῇ καὶ πλάνῃ δρόμοις λεχρίοις καὶ παραφόροις διατραχηλιζόμενος εἴς τι*
E *ναυάγιον φοβερὸν ἐξέπεσε καὶ συνέτριψε τὸν ἑαυτοῦ βίον. ὥστε καὶ ταύτῃ χεῖρον νοσεῖν ταῖς ψυχαῖς ἢ τοῖς σώμασιν· τοῖς μὲν γὰρ πάσχειν μόνον τοῖς δὲ καὶ πάσχειν καὶ ποιεῖν κακῶς συμβέβηκε.*

Καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν τῶν παθῶν; αὐτὸς ὁ καιρὸς ὑπόμνησίς ἐστιν· ὁρᾶτε τὸν πολὺν τοῦτον καὶ παμμιγῆ, τὸν ἐνταῦθα συνηραγμένον καὶ κυκώμενον ὄχλον περὶ τὸ βῆμα καὶ τὴν ἀγοράν; οὐ θύσοντες οὗτοι συνεληλύθασι πατρίοις θεοῖς οὐδ' ὁμογνίων μεθέξοντες ἱερῶν ἀλλήλοις, οὐκ Ἀσκραίῳ Διὶ Λυδίων καρπῶν ἀπαρ-
F *χὰς φέροντες οὐδὲ Διονύσῳ βεβακχευμένον θύσθλον ἱεραῖς νυξὶ καὶ κοινοῖς ὀργιάσοντες κώμοις· ἀλλ' ὥσπερ*

---

10 cf. Cic. Tu. III 5 17 *Ἀσκρ. — ἀπαρχὰς* verba poetica cf. Haupt Opp. III 554 (Wilamowitz Herm. XL 165), De Iove Ascraeo Halicarnassi culto cf. Apoll. hist. mirab. 13 (p. 107, 20 West.)

---

2 *οὖν*] *γὰρ Δ* *χειμῶνος* LC[1] *-ῶνι* N 5 *ἐπιστησ////αι* G 6 *πλάνῃ καὶ ταραχῇ* G 7 *λεχρίοις* Pat. *ὀλεθρίοις Ω* (etiam W, *ἐναντίοις* interpol. Ricc. J) 9 *ταύτῃ* Wy. (qui *ἔτι δὲ καὶ ταύτῃ*) cf. 587 c 538 c al. *τούτοις Ω* (*καὶ διὰ ταῦτα καὶ τούτοις Δ διὰ ταῦτα καὶ τούτους* ss. G[3]) 10 *τοὺς δὲ* F *καὶ*[1] om. G[1] (add.[1]) 12 *παθῶν ὧν Δ* 13/14 sic LC *τοῦτον καὶ παμμ. τοῦτον* G (prius *τοῦτον* exp.) *καὶ παμμ. τοῦτον* *O* 14 *τὸν Δ* om. *O* *συνερραγμ.* G[1] *συνταραγμὸν καὶ τὸν συνηρραγμένον* LC[1] 17 *λυδάων* G[1] (corr.[1]) *ληίων* pro *Λυδ. καρπῶν* n 18 *διονυσίῳ* GWX[1]FN *βακχευόμενον* G[1] *θλύσθον* D *θ//ύσθλον* G *θύασσον* h 19 *ὀργιάσοντες* n *-ζοντες* *O* inter *κώμοις* et *ἀλλ'* hab. G[1] (sed exp.[1]): *κλωνὸν ἱερὸν λύει. καὶ κοινοῖς ὀργιάζονται κώμοις* (initio latet adnot. marg. velut *κλάδον ἱερὸν λέγει* cf. interpr. verbi *θύσθλα* ΣZ 134; vel in *λύει* latet *λυδίων*)

ἐτησίοις περιόδοις ἀκμὴ νοσήματος ἐκτραχύνουσα τὴν Ἀσίαν ἐπὶ δίκας καὶ ἀγῶνας ἐμπροθέσμους ἥκουσαν ἐνταῦθα συμβάλλει καὶ πλῆθος | ὥσπερ ῥευμάτων ἀθρόον 502 *εἰς μίαν ἐμπέπτωκεν ἀγορὰν καὶ φλεγμαίνει καὶ συνέρρωγεν 'ὀλλύντων τε καὶ ὀλλυμένων'* (*Δ* 451). *ποίων ταῦτα πυρετῶν ἔργα, ποίων ἠπιάλων; τίνες ἐνστάσεις ἢ παρεμπτώσεις ἢ δυσκρασία θερμῶν ἢ ὑπέρχυσις ὑγρῶν; ἂν ἑκάστην δίκην ὥσπερ ἄνθρωπον ἀνακρίνῃς πόθεν πέφυκε πόθεν ἥκει, τὴν μὲν θυμὸς αὐθάδης γεγέννηκε τὴν δὲ μανιώδης φιλονεικία τὴν δ' ἄδικος ἐπιθυμία* **

35.

ΠΕΡΙ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΣ

(Plan. 14)

1. *Δύσκολον μὲν ἀναλαμβάνει θεράπευμα καὶ χαλεπὸν ἡ φιλοσοφία τὴν ἀδολεσχίαν. τὸ γὰρ φάρμακον αὐτῆς, ὁ λόγος, ἀκουόντων ἐστίν, οἱ δ' ἀδόλεσχοι οὐδενὸς ἀκούου-*

Libellus lepidis magis narratiunculis quam sententiis gravibus animos movens non tantum *ἀδολεσχίαν* sed etiam *ἀσιγησίαν* (280, 2) tractat. pendet a l. de curiositate, ipse (in curatione morbi) libro de laude ipsius materiam praebuit.

Lampr. 92. codd.: L (deest 282, 4 *αὐτή* — 284, 20 *τραχυ-*, 286, 8 *νων* — 288, 22 *γε*, 290, 7 *ἐρωτ.* — 292, 19 *σιώπα*, 296, 5 *φθεγγ.* — 298, 5 *τῶν*, 300, 8 *-αν τῆς* — 302, 15 *λαβόντας*, 303, 23 *τότε* — 309, 1 *ὧν*, 310, 7 *βοὴ* usque ad finem) CGWX(*v*)JKYNM*α*ADShiZa(n)

Γ = LCGWXJ(K) *Σ* = Dhi(R deest, S aliam memoriam sequitur) *Θ* = Za(b hic non collatus) *Δ* = D*Θ* *Π* = *α*A

---

1 *ἐκτραχύνασα* *Δ*n ft. recte 2 *ἀσίαν* G (ex *ὀσίαν*?) W Ricc^1 Y^{1}N*Δ* *ὀσίαν* h *οὐσίαν* *O* (om. C^1 spatio rel.) *ἐμπροθέσμως* D *ἐμπροθέσματος* Y^1 *-ματοι* N *ἥκουσαν* LCGXJ^{1}Y^{1}N *ἥκουσιν* *O* 3 *σ. καὶ πλ.* *Δ* *καὶ* om. *O* (*συμβαλεῖν τὸ δὲ τῶν πραγμάτων πλ.* M*Π*hnC^2) *ἀθρόον* Wil. *ἀθρόων* (om. n) 5 *τε* om. G 6 sic QYNM*Π*hZ *ποίων δ' ἠπ.* *O* *ἐντάσεις* Z 7 *ὑπέρχυσις φύσις ὑγ.* G 9 *ἢ πόθεν* LC *αὐθάδης θυμὸς* W *γεγ*] *πεποίηκε* *Π*n 10 *φιλ.*] *ἔρως* n in fine *ποῦ τὸ λεῖπον τοῖς λόγοις ζητητέον* D 15 *ὁ* eras. X

C σιν· ἀεὶ γὰρ λαλοῦσι. καὶ τοῦτ' ἔχει πρῶτον κακὸν ἡ ἀσιγησία, τὴν ἀνηκοΐαν. κωφότης γὰρ αὐθαίρετός ἐστιν, ἀνθρώπων οἶμαι μεμφομένων τὴν φύσιν, ὅτι μίαν μὲν γλῶτταν δύο δ' ὦτ' ἔχουσιν. εἴπερ οὖν ὁ Εὐριπίδης καλῶς εἶπε πρὸς τὸν ἀσύνετον ἀκροατήν (fr. 899)

'οὐκ ἂν δυναίμην μὴ στέγοντα πιμπλάναι,
σοφοὺς ἐπαντλῶν ἀνδρὶ μὴ σοφῷ λόγους,'

δικαιότερον ἄν τις εἴποι πρὸς τὸν ἀδόλεσχον [μᾶλλον δὲ περὶ τοῦ ἀδολέσχου] 'οὐκ ἂν δυναίμην μὴ δεχόμενον πιμπλάναι, σοφοὺς ἐπαντλῶν' μᾶλλον δὲ περιαντλῶν λόγους
D ἀνθρώπῳ λαλοῦντι μὲν πρὸς τοὺς οὐκ ἀκούοντας, μὴ ἀκούοντι δὲ τῶν λαλούντων. καὶ γὰρ ἂν ἀκούσῃ τι βραχύ, τῆς ἀδολεσχίας ὥσπερ ἄμπωτιν λαβούσης, τοῦτο παραχρῆμα πολλαπλάσιον ἀνταποδίδωσι. τὴν μὲν γὰρ ἐν Ὀλυμπίᾳ στοὰν ἀπὸ μιᾶς φωνῆς πολλὰς ἀντανακλάσεις ποιοῦσαν ἑπτάφωνον καλοῦσι· τῆς δ' ἀδολεσχίας ἂν ἐλάχιστος ἅψηται λόγος, εὐθὺς ἀντιπεριηχεῖ

'κινοῦσα χορδὰς τὰς ἀκινήτους φρενῶν' (Tr. adesp. 361).

μήποτε γὰρ αὐτοῖς οὐκ εἰς τὴν ψυχὴν ἀλλ' εἰς τὴν γλῶτταν ἡ ἀκοὴ συντέτρηται· διὸ τοῖς μὲν ἄλλοις ἐμμένουσιν οἱ λόγοι, τῶν δ' ἀδολέσχων διαρρέουσιν· εἶθ' ὥσπερ ἀγγεῖα
E κενοὶ φρενῶν ἤχου δὲ μεστοὶ περιίασιν. (2.) εἰ δ' οὖν δοκεῖ πείρας μηδὲν ἐλλελεῖφθαι, εἴπωμεν πρὸς τὸν ἀδόλεσχον 'ὦ παῖ, σιώπα· πόλλ' ἔχει σιγὴ καλά' (Soph. fr. 78), δύο δὲ τὰ πρῶτα καὶ μέγιστα, τὸ ἀκοῦσαι καὶ ἀκουσθῆναι· ὧν οὐδετέρου τυχεῖν ἐγγίνεται τοῖς ἀδολέσχοις, ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτὴν τὴν ἐπιθυμίαν ἀποδυσπετοῦσι. τοῖς μὲν γὰρ

3 cf. 39 b Zeno St. V. Fr. I 310 14 Plin. N. H. 36, 15, 100
18 cf. 43 e 456 c 501 a 657 d 27 sqq. cf. 519 d

4 εἴπερ] ὅπερ Si. 5 τὸν om. LC 8/9 del. Stegm. 10 sic G[1]Y post ἐπ. iterant ἀνδρὶ μὴ σοφῷ λόγους O (G[4 mg.]) λόγους om. (consulto) Mα[1]ΣS 14 ἀποδ. LC 19 γὰρ] οὖν YMΠΔhS 24 πολλὸν D ἔχ' ἡ σ. JK[1] e corr. 25 μέγ. κ. πρ. L(ut vid.)C

ἄλλοις νοσήμασι τῆς ψυχῆς, οἷον φιλαργυρίᾳ φιλοδοξίᾳ φιληδονίᾳ, τὸ γοῦν τυγχάνειν ὧν ἐφίενται περίεστι, τοῖς δ' ἀδολέσχοις τοῦτο συμβαίνει χαλεπώτατον· ἐπιθυμοῦντες γὰρ ἀκροατῶν οὐ τυγχάνουσιν, ἀλλὰ πᾶς φεύγει προτροπάδην· κἂν ἐν ἡμικυκλίῳ τινὶ καθεζόμενοι κἂν περιπα- F τοῦντες ἐν ξυστῷ θεάσωνται προσφοιτῶντα, ταχέως ἀνάζευξιν αὐτοῖς παρεγγυῶσι. καὶ καθάπερ ὅταν ἐν συλλόγῳ τινὶ σιωπὴ γένηται, τὸν Ἑρμῆν ἐπεισεληλυθέναι λέγουσιν, οὕτως ὅταν εἰς συμπόσιον ἢ συνέδριον γνωρίμων λάλος εἰσέλθῃ, | πάντες ἀποσιωπῶσι μὴ βουλόμενοι λαβὴν 503 παρασχεῖν· ἂν δ' αὐτὸς ἄρξηται διαίρειν τὸ στόμα, 'πρὸ χείματος ὥστ' ἀνὰ ποντίαν ἄκραν βορρᾶ ζαέντος' (Lyr. adesp. 100 II p. 163 D) ὑφορώμενοι σάλον καὶ ναυτίαν ἐξανέστησαν. ὅθεν αὐτοῖς συμβαίνει μήτε παρὰ δεῖπνον συγκλιτῶν μήτε συσκήνων τυγχάνειν προθύμων, ὅταν ὁδοιπορῶσιν ἢ πλέωσιν, ἀλλ' ἀναγκαστῶν· πρόσκειται γὰρ ἁπανταχοῦ, τῶν ἱματίων ἀντιλαμβανόμενος, ⟨ἁπτόμενος⟩ τοῦ γενείου, τὴν πλευρὰν θυροκοπῶν τῇ χειρί.

'πόδες δὴ κεῖθι τιμιώτατοι'

κατὰ τὸν Ἀρχίλοχον (fr. 132), καὶ νὴ Δία κατὰ τὸν σοφὸν Ἀριστοτέλην. καὶ γὰρ αὐτὸς ἐνοχλούμενος ὑπ' ἀδολέσχου καὶ κοπτόμενος ἀτόποις τισὶ διηγήμασι, πολλάκις B αὐτοῦ λέγοντος 'οὐ θαυμαστόν, Ἀριστότελες;' 'οὐ τοῦτο' φησί 'θαυμαστόν, ἀλλ' εἴ τις πόδας ἔχων σὲ ὑπομένει.'

---

11 cf. 129 a 456 b

---

2 ἐφίεται LC 5 κἂν^1] καὶ W ἐν om. G^1 6 ξυστῷ Po. (cf. 133 c Xen. Oec. 11, 15) ταὐτῷ Ω (def. Wil.) προσφοιτῶντας Re. 7 ὅταν] ἂν LC^1 10 εἰσέλθῃ λάλος LC 12 βορρᾶ G^1 (cf. 129 a) βορέου O (G^4) βορέα Bergk ζαέντος Crusius πνέοντος (ut 129 a) Y^1(ζε ss.^{1})ΣΘn^2 ζεπνέοντος N (ζεφύροιο πν.^{2}) ζέοντος O 14 οὔτε π. δ. αὐτ. συμβ. LC συγκλήτων LCG^{1}W^{1}X^{1}J^{1}MΠSa^1 16 πρόκειται XSh 17 suppl. Stegm. 18 θυρ.] χειροκοπῶν Θ 19 δὲ JY^{1}NSh 20 ἀντίλοχον L(C?) 21 ὑπ' — 22 κοπτ. om. D 22 σκοπτόμενος XS σκωπτ. JNY

ἑτέρῳ δέ τινι τοιούτῳ μετὰ πολλοὺς λόγους εἰπόντι 'κατηδολέσχηκά σου, φιλόσοφε' 'μὰ Δί'' εἶπεν· 'οὐ γὰρ προσεῖχον.' καὶ γὰρ ἂν βιάσωνται λαλεῖν οἱ ἀδόλεσχοι, παρέδωκεν αὐτοῖς ἡ ψυχὴ τὰ ὦτα περιαντλεῖν ἔξωθεν, αὐτὴ δ' ἐντὸς ἑτέρας τινὰς ἀναπτύσσει καὶ διέξεισι πρὸς αὑτὴν φροντίδας. ὅθεν οὔτε προσεχόντων οὔτε πιστευόντων ἀκροατῶν εὐποροῦσι· τῶν μὲν γὰρ πρὸς τὰς συνουσίας εὐκαταφόρων ἄγονον εἶναι τὸ σπέρμα λέγουσι, τῶν δ' ἀδο-
C *λέσχων ὁ λόγος ἀτελὴς καὶ ἄκαρπός ἐστι.*

3. *Καίτοι γ' οὐδὲν οὕτως ἡ φύσις εὐερκῶς κεχαράκωκε τῶν ἐν ἡμῖν ὡς τὴν γλῶτταν, βαλομένη φρουρὰν πρὸ αὐτῆς τοὺς ὀδόντας, ἵν', ἐὰν ἐντὸς κατατείνοντος 'ἡνία σιγαλόεντα'* (*E* 226 al.) *τοῦ λογισμοῦ μὴ ὑπακούῃ μηδ' ἀνειλῆται, δήγμασιν αὐτῆς κατέχωμεν τὴν ἀκρασίαν αἱμάττοντες. 'ἀχαλίνων' γὰρ οὐ ταμιείων οὐδ' οἰκημάτων ἀλλὰ 'στομάτων τὸ τέλος δυστυχίαν' ὁ Εὐριπίδης φησίν* (Bacch. 386)· *οἱ δ' οἰκημάτων μὲν ἀθύρων καὶ βαλλαντίων ἀδέσμων μηδὲν ὄφελος οἰόμενοι τοῖς κεκτημένοις εἶναι, στόμασι δ' ἀκλείστοις καὶ ἀθύροις ὥσπερ τὸ τοῦ*
D *Πόντου διὰ παντὸς ἔξω ῥέουσι χρώμενοι πάντων ἀτιμότατον ἡγεῖσθαι τὸν λόγον ἐοίκασιν.*

Ὅθεν οὐδὲ πίστιν ἔχουσιν ἧς πᾶς λόγος ἐφίεται· τὸ γὰρ οἰκεῖον αὐτοῦ τέλος τοῦτ' ἐστί, πίστιν ἐνεργάσασθαι τοῖς ἀκούουσιν· ἀπιστοῦνται δ' οἱ λάλοι, κἂν ἀληθεύωσιν. ὥσπερ γὰρ ὁ πυρὸς εἰς ἀγγεῖον κατακλεισθεὶς τῷ μὲν

---

7 v. Lyc 19 10 cf. Comm. Hes. OD 719 22 sqq. cf. 519 e

---

3 *προσλαλεῖν* ci. Ha 7 *μὲν* eras. D *τὰς — 8 λέγουσι* om. M^1 8 *εἶναι* om. C 11 *ἐν Γ παρ' O* *βαλλ* CXJSαA^{1}Z 13 *ὑπακούσῃ* C^1 14 *ἀνιλλῆται* WXJ *ἀνελῆται* M^1 *ἀνιλῆται* Y 15 *ἀλλὰ — 17 οἰκημάτων* om. X 16 *τὸ τέλος* om. C^1 *ὁ εὐρ. δυστ.* CG *εἶναι φησὶν* GWK 19 ⟨*καὶ*⟩ *ὥσπερ* Stegm. 22 *πᾶς λόγ.*] *πᾶς ὁ λ.* (X^1υWJG^4) vel *ὁ πᾶς λ.* (CG^1 e corr.) *Γ* 25 *ἀγγεῖον* sc. *σιρόν* cf. 697 b et Etym. M. 714, 21, sed hic fortasse adiectivo ornandum (notam marg. adscr. $X^1$$υ^1$$G^4$ *ση περὶ τοῦ σίτου ὅτι κατακλειόμενος κτλ.* neglectis verbis *εἰς ἀγγ.*)

μέτρῳ πλείων εὑρίσκεται τῇ δὲ χρείᾳ μοχθηρότερος, οὕτω λόγος εἰς ἀδόλεσχον ἐμπεσὼν ἄνθρωπον πολὺ ποιεῖ τοῦ ψεύδους ἐπίμετρον, ᾧ διαφθείρει τὴν πίστιν.

4. *Ἔτι τοίνυν τὸ μεθύειν πᾶς ἄνθρωπος αἰδήμων καὶ κόσμιος οἶμαι φυλάξαιτ' ἄν. μανίᾳ γὰρ ὁμότοιχος μὲν ἡ ὀργὴ κατ' ἐνίους ἡ δὲ μέθη σύνοικος, μᾶλλον δὲ μανία τῷ* E *μὲν χρόνῳ ἥττων τῇ δ' αἰτίᾳ μείζων, ὅτι τὸ αὐθαίρετον αὐτῇ πρόσεστι. τῆς δὲ μέθης οὐθὲν οὕτω κατηγοροῦσιν ὡς τὸ περὶ τοὺς λόγους ἀκρατὲς καὶ ἀόριστον· ʽοἶνος γάρ' φησιν* (ξ 463—5)

ʽἐφέηκε πολύφρονά περ μάλ' ἀεῖσαι,
καί θ' ἁπαλὸν γελάσαι καί τ' ὀρχήσασθαι ἀνῆκε.'

καὶ τί τὸ δεινότατον; ᾠδὴ καὶ γέλως καὶ ὄρχησις; οὐδὲν ἄχρι τούτων·

ʽκαί τι ἔπος προέηκεν, ὅπερ τ' ἄρρητον ἄμεινον' —

τοῦτ' ἤδη δεινὸν καὶ ἐπικίνδυνον. καὶ μή ποτε τὸ ζητούμενον παρὰ τοῖς φιλοσόφοις λύων ὁ ποιητὴς οἰνώσεως καὶ μέθης διαφορὰν εἴρηκεν, οἰνώσεως μὲν ἄνεσιν μέθης δὲ F *φλυαρίαν. τὸ γὰρ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ νήφοντος ἐπὶ τῆς γλώττης ἐστὶ τοῦ μεθύοντος, ὡς οἱ παροιμιαζόμενοι λέγουσιν. ὅθεν ὁ μὲν Βίας ἔν τινι πότῳ σιωπῶν καὶ σκωπτόμενος εἰς ἀβελτερίαν ὑπό τινος ἀδολέσχου ʽκαὶ τίς ἄν'*

---

6 cf. Antiphanem fr. 295 (Stob. IV 861, 2) 7 Sen. ep. 83, 18 9 sqq. cf. 645 a 15 de vita et p. Hom. 149 17 cf. St. V. Fr. III 712. 644 ab Arnim Quellenstudien zu Philo v. Alexandria p. 101—140 19 Paroem. I 313 II 219. 687 21 cf. Demarati dictum 220 a

---

4 *ἔτι*] *ὅτι* C[1]WXJYNh 5 *οἶμαι* Γ(exc. C)S[2] om. *O* *ὁμότοιχος* Stob. cod. M (IV 861, 2) *ὁμότυχος* XυJ[1]K *ὁμόστοιχος* *O* et Stob. A 6 *μανίας* Ha. sed *μέθη* furor brevis est 7 *ἧττον* et *μεῖζον* C[1]XυJYNS[1] *-ων* bis *O* *τῇ δ' αἰτίᾳ* Δn[1] *τᾷ δ' ἑκουσίῳ* *O* 9 *ἀόριστον* cf. 537 a 10 *φησιν*] *τε* (ex Homero) Δn[1] om. MΠh 12 *ἀνέηκε* MΠ 13 *καὶ τί*] *καίτοι* D *ᾠδή*] *ὡς δὴ* CXJYNMΠS 15 *ἀλλὰ καὶ* h *τι* om. WXJYNM[1]S 19 *τῆς* om. XJ 20 *λέγουσιν* Γ *φασιν* *O*

504 ἔφη 'δύναιτο μωρὸς ἐν οἴνῳ σιωπᾶν;' | Ἀθήνησι δέ τις ἑστιῶν πρέσβεις βασιλικοὺς ἐφιλοτιμήθη σπουδάζουσιν αὐτοῖς συναγαγεῖν εἰς ταὐτὸ τοὺς φιλοσόφους· χρωμένων δὲ τῶν ἄλλων κοινολογίᾳ καὶ τὰς συμβολὰς ἀποδιδόντων τοῦ δὲ Ζήνωνος ἡσυχίαν ἄγοντος, φιλοφρονησάμενοι καὶ προπιόντες οἱ ξένοι 'περὶ σοῦ δὲ τί χρὴ λέγειν' ἔφασαν 'ὦ Ζήνων τῷ βασιλεῖ;' κἀκεῖνος 'ἄλλο μηθέν' εἶπεν 'ἢ ὅτι πρεσβύτης ἐστὶν ἐν Ἀθήναις παρὰ πότον σιωπᾶν δυνάμενος.' οὕτω τι βαθὺ καὶ μυστηριῶδες ἡ σιγὴ καὶ νηφάλιον, ἡ δὲ μέθη λάλον· ἄνουν γὰρ καὶ ὀλιγόφρον, διὰ τοῦτο
B καὶ πολύφωνον. οἱ δὲ φιλόσοφοι καὶ ὁριζόμενοι τὴν μέθην λέγουσιν εἶναι λήρησιν πάροινον· οὕτως οὐ ψέγεται τὸ πίνειν, εἰ προσείη τῷ πίνειν τὸ σιωπᾶν, ἀλλ' ἡ μωρολογία μέθην ποιεῖ τὴν οἴνωσιν. ὁ μὲν οὖν μεθύων ληρεῖ παρ' οἶνον, ὁ δ' ἀδόλεσχος πανταχοῦ ληρεῖ, ἐν ἀγορᾷ ἐν θεάτρῳ ἐν περιπάτῳ *** μεθ' ἡμέραν νύκτωρ· ἔστι δὲ θεραπεύων τῆς νόσου βαρύτερος, συμπλέων τῆς ναυτίας ἀηδέστερος, ἐπαινῶν τοῦ ψέγοντος ἐπαχθέστερος. ἥδιόν γέ τοι πονηροῖς ὁμιλοῦμεν ἐπιδεξίοις ἢ χρηστοῖς ἀδολέσχαις. ὁ μὲν γὰρ Σοφοκλέους Νέστωρ τὸν Αἴαντα τραχυνόμενον τῷ λόγῳ πραΰνων ἠθικῶς τοῦτ' εἴρηκεν (Soph. fr. 771)

C 'οὐ μέμφομαί σε· δρῶν γὰρ εὖ κακῶς λέγεις,'

πρὸς δὲ τὸν ἀδολέσχην οὐχ οὕτως ἔχομεν, ἀλλὰ πᾶσαν

1 sqq. Zeno fr. 284 11 716 f St. V. Fr. I 643 20 sqq. 810 b

1 sic Γ μωρὸς ὢν Ο 4 συμβουλὰς CG^{1}YNΔh 6 χρὴ om. G^1 9 νηφάλιον C (-εος^1)G^{4}XYMΠ -αιον W 10 διὰ τοῦτο] διὸ C 12 λήρ ante λέγ. C παρ' οἶνον G al. (cf. St. v. Fr. I 648 παρὰ τὸν οἶνον) sed cf. 645 a παροινίας 15 ἀδολέσχης G^1 16 inter περιπάτῳ et μεθ' ineptum ἐν μέθῃ habent YΣΘS^2 ἐν σχολῇ vel ἐν βουλῇ suppl. Ha., longius verbum desiderat Po. (ἐν βαλανείῳ Wil.) del. Kron. καὶ ν. C^1 18 ἐπαιν. — ἐπαχθ. om. X 19 ὁμιλοῦσιν Ω corr. Wil. (ὁμιλεῖν Ha.) ἀδολέσχοις X^1 -ῳ N^1

ἔργου χάριν ἡ τῶν λόγων ἀκαιρία διαφθείρει καὶ ἀπόλλυσι.

5. *Λυσίας τινὶ δίκην ἔχοντι λόγον συγγράψας ἔδωκεν· ὁ δὲ πολλάκις ἀναγνοὺς ἧκε πρὸς τὸν Λυσίαν ἀθυμῶν καὶ λέγων τὸ μὲν πρῶτον αὐτῷ διεξιόντι θαυμαστὸν φανῆναι τὸν λόγον, αὖθις δὲ καὶ τρίτον ἀναλαμβάνοντι παντελῶς ἀμβλὺν καὶ ἄπρακτον· ὁ δὲ Λυσίας γελάσας 'τί οὖν;' εἶπεν 'οὐχ ἅπαξ μέλλεις λέγειν αὐτὸν ἐπὶ τῶν δικαστῶν;' καὶ σκόπει τὴν Λυσίου πειθὼ καὶ χάριν· 'κεῖνον' γὰρ 'ἐγὼ'* (Lyr. adesp. 58 II p. 162 D)

'φαμὶ ἰοπλοκάμων Μοισᾶν εὖ λαχεῖν'.

τῶν δὲ περὶ τοῦ ποιητοῦ λεγομένων ἀληθέστατόν ἐστιν, D *ὅτι μόνος Ὅμηρος τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀψικορίας περιγέγονεν, ἀεὶ καινὸς ὢν καὶ πρὸς χάριν ἀκμάζων· ἀλλ' ὅμως εἰπὼν καὶ ἀναφωνήσας ἐκεῖνο περὶ αὐτοῦ τὸ* (μ 452)

'ἐχθρὸν δέ μοί ἐστιν
αὖθις ἀριζήλως εἰρημένα μυθολογεύειν'

φεύγει καὶ φοβεῖται τὸν ἐφεδρεύοντα παντὶ λόγῳ κόρον, εἰς ἄλλα ἐξ ἄλλων διηγήματα τὴν ἀκοὴν ἄγων καὶ τῇ καινότητι τὴν πλησμονὴν αὐτῆς παραμυθούμενος. οἱ δ' ἀποκναίουσι δήπου τὰ ὦτα ταῖς ταυτολογίαις ὥσπερ παλίψηστα διαμολύνοντες.

6. *Τοῦτο τοίνυν πρῶτον ὑπομιμνήσκωμεν αὐτούς, ὅτι, καθάπερ τὸν οἶνον ἡδονῆς ἕνεκα καὶ φιλοφροσύνης εὑρη-* E

---

13 cf. Philemon. fr. 97 17 cf. 764 a 22 cf. 779 c

---

1 *διαπόλλυσι* Δ (dittogr.) 4 *λυσίαν*] *πλησίον* Mα[1] (corr. rubr.) 5 *θαυμ.* — 6 *ἀναλ.* om. G[1] 6 *καὶ* om. LC[2] 9 *κεῖνον* Γ(exc. X)υYNhΘ *ἐκεῖνον* XiS(sed ε in ras.) *κἀκεῖνον* MΠD 11 *φημὶ* G[1]Θ *οἰπλ.* D *μοῖραν* LC[1] *μοῖσαν* ex *μοισῶν* ut vid. G 12 *ἐστιν*] *εἶναι* L(ut vid.)C 15 *εἰπὼν καὶ* del. Stegm. Plutarchi ipsius gradationem corrigens 17 *αὖτις* Homerus 20 *αὐτοῦ* G[1] 21 *παλίμψητα* Da *παλίμψηστα* N(?) 23 *ὑπομ. πρ.* G -*ομεν* Γ(exc. L?C)M[1]Sh[1] 24 *τ. οἶν. καθ.* Π *τ. οἶν. ἡ. καθ. καὶ φιλ. εὑρ. ἕνεκα* C et ut vid. L *ἡδονῆς* om. N

μένον οἱ προσβιαζόμενοι πολὺν πίνειν καὶ ἄκρατον ἐνίους εἰς ἀηδίαν καὶ παροινίαν τρέπουσιν, οὕτω τὸν λόγον ἥδιστον ὄντα καὶ φιλανθρωπότατον συμβόλαιον οἱ χρώμενοι κακῶς καὶ προχείρως ἀπάνθρωπον ποιοῦσι καὶ ἄμικτον, οἷς οἴονται χαρίζεσθαι λυποῦντες καὶ ἀφ' ὧν θαυμάζεσθαι καταγελώμενοι καὶ δι' ὧν φιλεῖσθαι δυσχεραινόμενοι. ὥσπερ οὖν ὁ τῷ κεστῷ τοὺς ὁμιλοῦντας ἀποστρέφων καὶ ἀπελαύνων ἀναφρόδιτος, οὕτως ὁ τῷ λόγῳ λυπῶν καὶ ἀπεχθανόμενος ἄμουσός τις καὶ ἄτεχνός ἐστι.

7. Τῶν δ' ἄλλων παθῶν καὶ νοσημάτων τὰ μέν ἐστιν
F ἐπικίνδυνα τὰ δὲ μισητὰ τὰ δὲ καταγέλαστα, τῇ δ' ἀδολεσχίᾳ πάντα συμβέβηκε· χλευάζονται μὲν γὰρ ἐν ταῖς κοιναῖς διηγήσεσι, μισοῦνται δὲ διὰ τὰς τῶν κακῶν προσαγγελίας, κινδυνεύουσι δὲ τῶν ἀπορρήτων μὴ κρατοῦν-
505 τες. ὅθεν Ἀνάχαρσις ἑστιαθεὶς παρὰ Σόλωνι | καὶ κοιμώμενος ὤφθη τὴν μὲν ἀριστερὰν χεῖρα τοῖς μορίοις τὴν δὲ δεξιὰν τῷ στόματι προσκειμένην ἔχων· ἐγκρατεστέρου γὰρ ᾤετο χαλινοῦ δεῖσθαι τὴν γλῶτταν, ὀρθῶς οἰόμενος. οὐ γὰρ ἄν τις ἐξαριθμήσαιτο ῥᾳδίως ἄνδρας τοσούτους ἀφροδισίων ἀκρασίᾳ πεπτωκότας, ὅσας πόλεις καὶ ἡγεμονίας λόγος ἐξενεχθεὶς ἀπόρρητος ἀναστάτους ἐποίησε. Σύλλας ἐπολιόρκει τὰς Ἀθήνας, οὐκ ἔχων σχολὴν ἐνδιατρῖψαι χρόνον πολύν, 'ἐπεὶ πόνος ἄλλος ἔπειγεν' (λ 54), ἡρπακότος μὲν Ἀσίαν Μιθριδάτου τῶν δὲ περὶ Μάριον αὖθις ἐν Ῥώμῃ κρατούντων· ἀλλὰ πρεσβυτῶν τινων ἐπὶ κουρείου
B διαλεγομένων ὡς οὐ φυλάττεται τὸ Ἑπτάχαλκον καὶ κινδυνεύει τὸ ἄστυ κατ' ἐκεῖνο ληφθῆναι τὸ μέρος ἀκούσαν-

21 sqq. cf. v. Sullae 14

5 οἷς] οι D^{1} (οἷ ^{2}) ὑφ' Ha. sed ὧν neutrius gen. cf. 6 δι' ὧν et 8 τῷ λόγῳ 6 δι' ὃ D$^{corr.}$ 7 ὁδηγοῦντας X 9 ἐστί τις καὶ ἀτεχνής C 14 μὴ κρ. δὲ τ. ἀ. κ. Θ 17 γὰρ om. G^{1} (unde ὀφθεὶς in 16 G^{3}) 22/23 ἐνδιατρίψαι //// χρόνον πολὺν G (γρ. οὐκ ἔχων οὐδὲ χρ. π. ἐνδ. G^{4}) ἐνδ. πολ χρ. S χρ. ἐνδ. πολ. Δh 23 ἤπειγεν XJΘ 26 καὶ] ἀλλὰ Γ

*τες οἱ κατάσκοποι πρὸς τὸν Σύλλαν ἐξήγγειλαν. ὁ δ' εὐθὺς τὴν δύναμιν προσαγαγὼν περὶ μέσας νύκτας εἰσήγαγε τὸ στράτευμα, καὶ μικροῦ μὲν *** κατέσκαψεν ἐνέπλησε δὲ φόνου καὶ νεκρῶν, ὥστε τὸν Κεραμεικὸν αἵματι ῥυῆναι. χαλεπῶς δὲ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἔσχε διὰ τοὺς λόγους μᾶλλον ἢ διὰ τὰ ἔργα· κακῶς γὰρ αὐτὸν ἔλεγον καὶ τὴν Μετέλλαν, ἀναπηδῶντες ἐπὶ τὰ τείχη καὶ σκώπτοντες*

'συκάμινον ἔσθ' ὁ Σύλλας ἀλφίτῳ πεπασμένον,'

καὶ τοιαῦτα πολλὰ φλυαροῦντες ἐπεσπάσαντο 'κουφοτάτου C *πράγματος, λόγων,' ὥς φησιν ὁ Πλάτων 'βαρυτάτην ζημίαν.' τὴν δὲ 'Ρωμαίων πόλιν ἐκώλυσεν ἐλευθέραν γενέσθαι Νέρωνος ἀπαλλαγεῖσαν ἑνὸς ἀνδρὸς ἀδολεσχία. μία γὰρ ἦν νύξ, μεθ' ἣν ἔδει τὸν τύραννον ἀπολωλέναι, παρεσκευασμένων ἁπάντων· ὁ δὲ μέλλων αὐτὸν ἀποκτιννύναι πορευόμενος εἰς τὸ θέατρον ἰδών τινα τῶν δεδεμένων ἐπὶ θύραις μέλλοντα προσάγεσθαι τῷ Νέρωνι καὶ τὴν αὑτοῦ τύχην ἀποδυρόμενον ἐγγὺς προσῆλθεν αὐτῷ καὶ προσψιθυρίσας 'εὔχου' φησίν 'ὦ ἄνθρωπε, τὴν σήμερον ἡμέραν παρελθεῖν μόνον, αὔριον δέ μοι εὐχαριστήσεις.' ἁρπάσας* D *οὖν τὸ αἰνιχθὲν ἐκεῖνος καὶ νοήσας, οἶμαι, ὅτι* (Hes. fr. 219)

'νήπιος, ὃς τὰ ἕτοιμα λιπὼν ἀνέτοιμα διώκει,'

τὴν βεβαιοτέραν εἵλετο σωτηρίαν πρὸ τῆς δικαιοτέρας.

---

4 sqq. cf. v. Sullae 13 9 ibid. 2 11 conflatum e Legg. 935a et 717 d, cf. ad p. 166, 21

---

3 lac. vel hic vel post *κατ.*, ubi ⟨*τὴν πόλιν*⟩ edd., statuenda; cf. exc. Planud. ap. Boissevain in ed. Dionis Cassii I p. CXXI: *πᾶσαν ἐδέησε μικροῦ πανωλεθρίᾳ διαφθεῖραι τὴν πόλιν* 5 *τοὺς*[1] om. C *διὰ* om. D 6 *γὰρ*] *δὲ* N 11 *λόγου* XhK[1] 13 *ἀνδρὸς ἑνὸς* MΠ 16 *τὸ* Δ om. *O* (agi videtur de Subrio Flavo qui Neronem aut in scaena canentem aut noctu aggredi volebat, Tac. Ann. XV 50) 17 *τῷ* Γ(M?) om. *O* 19 *ὦ* om. C[1] 20 *προελθεῖν* C 21 *οἶμαι* ante *καὶ* Γ exc. C

ἐμήνυσε γὰρ τῷ Νέρωνι τὴν φωνὴν τοῦ ἀνθρώπου· κἀκεῖνος εὐθὺς ἀνήρπαστο, καὶ βάσανοι καὶ πῦρ καὶ μάστιγες ἐπ' αὐτόν, ἀρνούμενον πρὸς τὴν ἀνάγκην ἃ χωρὶς ἀνάγκης ἐμήνυσε. (8.) Ζήνων δ' ὁ φιλόσοφος, ἵνα μηδ' ἄκοντος αὐτοῦ πρόηταί τι τῶν ἀπορρήτων ἐκβιαζόμενον τὸ σῶμα ταῖς ἀνάγκαις, διαφαγὼν τὴν γλῶτταν προσέπτυσε τῷ τυράννῳ. καλὸν δὲ καὶ Λέαινα τῆς ἐγκρα-
E τείας ἔχει γέρας. ἑταίρα τῶν περὶ Ἁρμόδιον ἦν καὶ Ἀριστογείτονα καὶ τῆς ἐπὶ τοὺς τυράννους συνωμοσίας ἐκοινώνει ταῖς ἐλπίσιν ὡς γυνή· καὶ γὰρ αὕτη περὶ τὸν καλὸν ἐκεῖνον ἐβάκχευσε κρατῆρα τοῦ ἔρωτος καὶ κατωργίαστο [διὰ] τοῦ θεοῦ τοῖς ἀπορρήτοις. ὡς οὖν ἐκεῖνοι πταίσαντες ἀνῃρέθησαν, ἀνακρινομένη καὶ κελευομένη φράσαι τοὺς ἔτι λανθάνοντας οὐκ ἔφρασεν, ἀλλ' ἐνεκαρτέρησεν, ἐπιδείξασα τοὺς ἄνδρας οὐδὲν ἀνάξιον ἑαυτῶν παθόντας, εἰ τοιαύτην ἠγάπησαν. Ἀθηναῖοι δὲ χαλκῆν ποιησάμενοι λέαιναν ἄγλωσσον ἐν πύλαις τῆς ἀκροπόλεως ἀνέθηκαν, τῷ μὲν θυμοειδεῖ τοῦ ζῴου τὸ ἀήττητον αὐτῆς τῷ δ'
F ἀγλώσσῳ τὸ σιωπηρὸν καὶ μυστηριῶδες ἐμφαίνοντες.

οὐδεὶς γὰρ οὕτω λόγος ὠφέλησε ῥηθεὶς ὡς πολλοὶ σιωπηθέντες· ἔστι γὰρ εἰπεῖν ποτε τὸ σιγηθέν, οὐ μὴν σιωπῆσαί γε τὸ λεχθέν, ἀλλ' ἐκκέχυται καὶ διαπεφοίτηκεν. ὅθεν οἶμαι τοῦ μὲν λέγειν ἀνθρώπους τοῦ δὲ σιωπᾶν θεοὺς διδασκάλους ἔχομεν, ἐν τελεταῖς καὶ μυστηρίοις σιωπὴν
506 παραλαμβάνοντες. | ὁ δὲ ποιητὴς τὸν λογιώτατον Ὀδυσσέα

4 cf. 1126 d 1051 c (Vors. 19 A 7) 7 Paus. I 23, 1. 2 al. 11 cf. Plato Conv. 218 b 22 cf. 10 e f 25 sqq. cf. 442 d 475 a de vita et p. Hom. 185

2 ἥρπαστο G[1] 6 σῶμα (opp. ψυχὴ)] στόμα falso Papageorgiu 11 ἐκεῖνον om. C[1]α ἐκείνων NM[1]h καθωργ C[1]DS[corr.] a 12 διὰ secl. Po., Amoris sacris non coniuratorum secretis initiata erat (κατωργ.!), cf. 766 b 671 c (vulgatam def. Wil.) 13 κολαζομένη Δ (κολακευομένη a) 15 ἄνδρας] ὅρους X (non υ) 19 σιωπηλὸν hΘ 22 γε om. C ἀπεφοίτηκεν G[1] (ἀποπ.[3] διαπ.[4]) 23 μὲν om. LC[1]

σιωπηλότατον πεποίηκε καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν τροφόν· ἀκούεις γὰρ λεγούσης (τ 494)

'ἕξω δ' ἠύτε περ κρατερὴ δρῦς ἠὲ σίδηρος.'

αὐτὸς δὲ τῇ Πηνελόπῃ παρακαθήμενος (τ 210—2)

'θυμῷ μὲν γοόωσαν ἑὴν ἐλέαιρε γυναῖκα,
ὀφθαλμοὶ δ' ὡς εἰ κέρα ἕστασαν ἠὲ σίδηρος,
ἀτρέμας ἐν βλεφάροισιν·'

οὕτω τὸ σῶμα μεστὸν ἦν αὐτῷ πανταχόθεν ἐγκρατείας, καὶ πάντ' ἔχων ὁ λόγος εὐπειθῆ καὶ ὑποχείρια προσέταττε τοῖς ὄμμασι μὴ δακρύειν, τῇ γλώττῃ μὴ φθέγγεσθαι, τῇ B
καρδίᾳ μὴ τρέμειν μηδ' ὑλακτεῖν (υ 13).

'τῷ δ' αὖτ' ἐν πείσῃ κραδίη μένε τετληυῖα' (υ 23),

μέχρι τῶν ἀλόγων κινημάτων διήκοντος τοῦ λογισμοῦ καὶ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ αἷμα πεποιημένου κατήκοον ἑαυτῷ καὶ χειρόηθες. τοιοῦτοι δὲ καὶ οἱ πολλοὶ τῶν ἑταίρων· τὸ γὰρ ἑλκομένους καὶ προσουδιζομένους (ι 289) ὑπὸ τοῦ Κύκλωπος μὴ κατειπεῖν τοῦ Ὀδυσσέως μηδὲ δεῖξαι τὸ πεπυρακτωμένον ἐκεῖνο καὶ παρεσκευασμένον ὄργανον ἐπὶ τὸν ὀφθαλμόν, ἀλλ' ὠμοὺς ἐσθίεσθαι μᾶλλον ἢ φράσαι τι τῶν ἀπορρήτων ὑπερβολὴν ἐγκρατείας καὶ πίστεως οὐ λέλοιπεν. ὅθεν ὁ Πιττακὸς οὐ κακῶς τοῦ Αἰγυπτίων βασιλέως C
πέμψαντος ἱερεῖον αὐτῷ καὶ κελεύσαντος τὸ κάλλιστον καὶ χείριστον ἐξελεῖν κρέας ἔπεμψεν ἐξελὼν τὴν γλῶτταν ὡς

5 cf. 442 e 12 cf. 453 d 13. 14 ex 442 e 21 cf. Comm. Hes. OD 719 et (de Biante) 38 b 146 f

1 τὸν υἱὸν αὐτοῦ] αὐτὸν ut vid. L (an recte?) ἑαυτοῦ C[1] (ut XJ pro αὐτοῦ) 1/2 καὶ τὴν γυναῖκα om. G (γυναῖκα ss.[4]) 3 ἕξω δ' ὡς ὅτε τις στερεὴ λίθος ἠὲ σίδηρος Hom., unde X[1]υ[1] mg. ἄλλοι μεταγράφουσι τοῦτον τὸν στίχον 6 δὲ om. LC[1] 7 ἀτρέμας — 8 σῶμα] pro his αὐτός — θυμῷ ex 4/5 iterat N 8 αὐτοῦ G[corr.] XYNMΠSh 12 δ' αὖτ'] δὲ μάλ' Homerus 20 πιστώσεως LC[1] οὐ λέλοιπεν G (cf. 485 d) οὐκ λέλ. W[1] οὐκ ἐκλέλ. O 22/23 sic Δ(N?) καὶ τὸ χ. O cf. locos parall. 23 ἔπεμψεν LCGXYShA ἐξέπ. O

ὄργανον μὲν ἀγαθῶν ὄργανον δὲ κακῶν τῶν μεγίστων οὖσαν. (9.) ἡ δ' Εὐριπίδειος Ἰνὼ παρρησίαν ἄγουσα περὶ αὐτῆς εἰδέναι φησί (fr. 413, 2)

'σιγᾶν θ' ὅπου δεῖ καὶ λέγειν ἵν' ἀσφαλές.'

οἱ γὰρ εὐγενοῦς καὶ βασιλικῆς τῷ ὄντι παιδείας τυχόντες πρῶτον σιγᾶν εἶτα λαλεῖν μανθάνουσιν. Ἀντίγονος γοῦν ὁ βασιλεὺς [ἐκεῖνος] ἐρωτήσαντος αὐτὸν τοῦ υἱοῦ πηνίκα μέλλουσιν ἀναζευγνύειν 'τί δέδοικας;' εἶπε 'μὴ μόνος οὐκ
D ἀκούσῃς τῆς σάλπιγγος;' οὐκ ἄρα φωνὴν ἐπίστευεν ἀπόρρητον ᾧ τὴν βασιλείαν ἀπολείπειν ἔμελλεν; ἐδίδασκε μὲν οὖν αὐτὸν ἐγκρατῶς ἔχειν πρὸς τὰ τοιαῦτα καὶ πεφυλαγμένως. Μέτελλος δ' ὁ γέρων ἕτερόν τι τοιοῦτον ἐπερωτώμενος ἐπὶ στρατείας 'εἰ' φησίν 'ᾤμην τὸν χιτῶνά μοι συνειδέναι τοῦτο [τὸ ἀπόρρητον], ἀποδυσάμενος ἂν αὐτὸν ἐπὶ πῦρ ἔθηκα.' Εὐμένης δ' ἀκούσας ἐπέρχεσθαι Κρατερὸν οὐδενὶ τῶν φίλων ἔφρασεν, ἀλλ' ἐψεύσατο Νεοπτόλεμον εἶναι· τούτου γὰρ οἱ στρατιῶται κατεφρόνουν, ἐκείνου δὲ καὶ τὴν δόξαν ἐθαύμαζον καὶ τὴν ἀρετὴν ἠγάπων. ἔγνω δ' οὐδεὶς ἄλλος, ἀλλὰ συμβα-
E λόντες ἐκράτησαν καὶ ἀπέκτειναν αὐτὸν ἀγνοοῦντες καὶ νεκρὸν ἐπέγνωσαν. οὕτως ἐστρατήγησεν ἡ σιωπὴ τὸν ἀγῶνα καὶ τηλικοῦτον ἀνταγωνιστὴν ἀπέκρυψεν· ὥστ' αὐτὸν τοὺς φίλους μὴ προειπόντα θαυμάζειν μᾶλλον ἢ μέμφεσθαι. κἂν μέμφηται δέ τις, ἐγκαλεῖσθαι βέλτιόν ἐστι

---

4 cf. 606 a 6 v. Demetr 28. cf. 182 b 12 cf. 202 a 15 sqq. v. Eum. 6. 7

---

4 ὅπου 606 a aliique testes ὅποι Ω 6 γοῦν Δ(W?) οὖν O 7 ἐκεῖνος (fort. falso ex 291, 7 illatum; in L ultimum paginae verbum) del. Po., etiam ὁ βασ. Wil. 8 οὐκ om. C^1 9 ἀκούσεις (ut codd. v. Demetr. 28) G^{4}JΔ 10 ἀπολιπεῖν G^{1}WS ἤμελλεν G^1 11 αὐτὸν om. C^1 τὰ om. Θ 12 τοιοῦτο GWJNY 13 ᾤμην] ᾔδειν C χιτ. συν. μοι G 14 τούτου D τὸ ἀπ. (abest 202 a) secl. Po. 15 ἐπὶ πῦρ hic ut vid. Ω ἐπὶ τὸ πῦρ 202 a εὐμενής Ω 21/22 τῷ ἀγῶνι G^1 23 τοὺς φ. αὐτ. MΠ 24 βελτ. — 291, 1 κατηγορεῖν om. M^1

σωθέντας δι' ἀπιστίαν ἢ κατηγορεῖν ἀπολλυμένους διὰ τὸ πιστεῦσαι.

10. Τίς δ' ὅλως ἑαυτῷ παρρησίαν ἀπολέλοιπε κατὰ τοῦ μὴ σιωπήσαντος; εἰ γὰρ ἀγνοεῖσθαι τὸν λόγον ἔδει, κακῶς ἐλέχθη πρὸς ἄλλον· εἰ δ' ἀφεὶς ἐκ σεαυτοῦ κατέχεις ἐν ἑτέρῳ τὸ ἀπόρρητον, εἰς ἀλλοτρίαν πίστιν καταπέφευγας τὴν σεαυτοῦ προέμενος· κἂν μὲν ἐκεῖνος ὁμοιός σοι γένη- [F] ται, δικαίως ἀπόλωλας, ἂν δὲ βελτίων, σῴζῃ παραλόγως ἕτερον εὑρὼν ὑπὲρ σεαυτοῦ πιστότερον. 'ἀλλὰ φίλος οὗτος ἐμοί.' τούτῳ δ' ἕτερός τις, ᾧ πιστεύσει καὶ οὗτος ὡς ἐγὼ τούτῳ· κἀκεῖνος ἄλλῳ πάλιν· εἶθ' οὕτως ἐπιγονὴν λαμβάνει καὶ πολλαπλασιασμὸν εἱρομένης τῆς ἀκρασίας ὁ λόγος. ὡς γὰρ ἡ μονὰς οὐκ ἐκβαίνει τὸν ἑαυτῆς ὅρον ἀλλ' [507] ἅπαξ τὸ ἓν μένει (διὸ κέκληται μονάς), ἡ δὲ δυὰς ἀρχὴ διαφορᾶς ἀόριστος (εὐθὺς γὰρ ἑαυτὴν ἐξίστησι τῷ διπλασιασμῷ εἰς τὸ πλῆθος τρεπομένη), οὕτω λόγος ἐν τῷ πρώτῳ καταμένων ἀπόρρητος ὡς ἀληθῶς ἐστιν· ἂν δ' εἰς ἕτερον ἐκβῇ, φήμης ἔσχε τάξιν. 'ἔπεα' γὰρ 'πτερόεντα' φησὶν ὁ ποιητής (Hom. passim)· οὔτε γὰρ πτηνὸν ἐκ τῶν χειρῶν ἀφέντα ῥᾴδιόν ἐστιν αὖθις κατασχεῖν, οὔτε λόγον ἐκ τοῦ στόματος προέμενον συλλαβεῖν καὶ κρατῆσαι δυνατόν, ἀλλὰ φέρεται 'λαιψηρὰ κυκλώσας πτερά', δι' ἄλλων ἐπ' ἄλλους σκιδνάμενος. νεὼς μὲν γὰρ ἁρπαγείσης ὑπὸ πνεύματος ἐπιλαμβάνονται σπείραις καὶ ἀγκύραις τὸ [B] τάχος ἀμβλύνοντες· λόγου δ' ὥσπερ ἐκ λιμένων ἐκδρα-

19 cf. Eurip. fr. 1044 22 poeta ignotus cf. 750 b

1 σωθέντας GS -ντα *O* ἀπολλύμενον ΜΠΔ 1/2 τὸ μὴ π. C 3 ὅλως Δ ἄλλως C ἄλλος *O* 4 κακῶς] οὐ καλῶς C 7 ἐκεῖνος Δ om. *O* cf. ad 290, 7 9 σεαυτοῦ GXJa[1] σεαυτὸν *O* 10 τις om. C καὶ Δ om. *O* (hiatus!) 12 πολυπλασ. JN εἰρημένης Xi εἰργομ. Θn 14 ἓν μόνον μένει C 17 ὡς om. S[1]Π 20 τῆς χειρὸς C μετασχεῖν C οὔτε — 22 δυνατόν om. D 21 κρ. καὶ συλλ. ΜΠ κρ///ατῆσαι G (in mg. καταστῖσαι[4]) 22/23 δι' ἄμενων D 25 sic G et (τοῦ λ.) CS[2] ἀμβλύνοντος δὲ λόγου W et (τοῦ λ.) XυJK ἀμβλύνοντες τοῦ δὲ λόγου *O*

μόντος οὐκ ἔστιν ὅρμος οὐδ' ἀγκυροβόλιον, ἀλλὰ ψόφῳ πολλῷ καὶ ἤχῳ φερόμενος προσέρρηξε καὶ κατέδυσεν εἰς μέγαν τινὰ καὶ δεινὸν τὸν φθεγξάμενον κίνδυνον.

'μικροῦ γὰρ ἐκ λαμπτῆρος 'Ιδαῖον λέπας
πρήσειεν ἄν τις· καὶ πρὸς ἄνδρ' εἰπὼν ἕνα,
πύθοιντ' ἂν ἀστοὶ πάντες.' (Eur. Ino 411).

(11.) *ἡ 'Ρωμαίων σύγκλητος ἀπόρρητόν τινα βουλὴν ἐβουλεύετο καθ' αὑτὴν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας· ἀσάφειαν δὲ πολλὴν καὶ ὑπόνοιαν ἔχοντος τοῦ πράγματος γυνὴ τἆλλα σώφρων, γυνὴ δὲ προσέκειτο τῷ ἑαυτῆς ἀνδρί, λιπαρῶς*
C *δεομένη πυθέσθαι τὸ ἀπόρρητον· ὅρκοι δὲ καὶ κατάραι περὶ σιωπῆς ἐγίγνοντο καὶ δάκρυα ποτνιωμένης αὐτῆς ὡς πίστιν οὐκ ἐχούσης. ὁ δὲ 'Ρωμαῖος ἐξελέγξαι βουλόμενος αὐτῆς τὴν ἀβελτερίαν 'νικᾷς, ὦ γύναι' εἶπεν, 'ἀλλ' ἄκουε φοβερὸν πρᾶγμα καὶ τεράστιον. προσήγγελται γὰρ ἡμῖν ὑπὸ τῶν ἱερέων κόρυδον ὦφθαι πετόμενον κράνος ἔχοντα χρυσοῦν καὶ δόρυ· σκεπτόμεθα δὴ τὸ τέρας εἴτε χρηστὸν εἴτε φαῦλόν ἐστι, καὶ συνδιαποροῦμεν τοῖς μάντεσιν. ἀλλὰ σιώπα.' ταῦτ' εἰπὼν ᾤχετ' εἰς τὴν ἀγοράν· ἡ δὲ τῶν θεραπαινίδων εὐθὺς ἐφελκυσαμένη τὴν πρώτην εἰσελ-*
D *θοῦσαν ἔπαιε τὸ στῆθος αὑτῆς καὶ τὰς τρίχας ἐσπάραττεν 'οἴμοι' λέγουσα 'τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς πατρίδος· τί πεισόμεθα;' βουλομένη καὶ διδάσκουσα τὴν θεράπαιναν εἰπεῖν 'τί γὰρ γέγονεν;' ὡς δ' οὖν πυθομένης διηγήσατο καὶ προσέθηκε τὸν κοινὸν ἁπάσης ἀδολεσχίας ἐπῳδόν, τὸ 'ταῦτα μηδενὶ φράσῃς ἀλλὰ σιώπα', οὐ φθάνει τὸ θερα-*

---

7 sqq. cf. narratiunculam Catonis ap. Gell. I 23

---

1 *ὅρμος οὐδ'* om. G^1 *ἀγκυροβόλειον* Γ(exc. $CG^{corr.}$)Y *ἀγκυρηβόλιον* (e 317 a 495 e) Z 2 *προσέρχεται* C^1 3 *μέγα τι* G^1 (*μέγα* etiam JS) *κίνδυνον* om. G^1 *τ. φθ. κ.* om. N 5 *πρόσειεν* C^1 *κἂν πρὸς ἕνα εἴποις ποτὲ* Stob. III 757, 8 6 *αὐτοὶ* C^1M 10 *γυνὴ δὲ* om. C^1 13 *βουλ.*] *πειρώμενος* Θ 15 *πρ. φοβ.* G 24 *γὰρ* om. G *δ' οὖν*] *γοῦν* LC 25 *πάσης* LC

παινίδιον ἀποχωρῆσαν αὐτῆς, καὶ τῶν ὁμοδούλων εὐθὺς ἣν μάλιστ' εἶδε σχολάζουσαν ἐμβάλλει τὸν λόγον· ἐκείνη δὲ τῷ ἐραστῇ παραγενομένῳ πρὸς αὐτὴν ἔφρασεν. οὕτω δ' εἰς ἀγορὰν τοῦ διηγήματος ἐκκυλισθέντος ὥστε προδραμεῖν τὸν πλασάμενον τὴν φήμην, ἀπαντήσας τις αὐτῷ τῶν E
γνωρίμων 'ἀρτίως' εἶπεν 'οἴκοθεν εἰς ἀγορὰν καταβαίνεις;' 'ἀρτίως' εἶπεν ἐκεῖνος. 'οὐκοῦν οὐδὲν ἀκήκοας;' 'γέγονε γάρ τι καινὸν ἄλλο'; 'κόρυδος ὦπται πετόμενος κράνος ἔχων χρυσοῦν καὶ δόρυ, καὶ μέλλουσι περὶ τούτου σύγκλητον ἔχειν οἱ ἄρχοντες.' κἀκεῖνος γελάσας 'εὖ τοῦ τάχους' εἶπεν 'ὦ γύναι, τὸ καὶ φθάσαι με τὸν λόγον εἰς ἀγορὰν προελθόντα.' τοὺς μὲν οὖν ἄρχοντας ἐντυχὼν ἀπήλλαξε τῆς ταραχῆς, τὴν δὲ γυναῖκα τιμωρούμενος, ὡς οἴκαδ' εἰσῆλθεν, 'ἀπώλεσάς μ'' εἶπεν 'ὦ γύναι· τὸ γὰρ ἀπόρρητον ἐκ τῆς ἐμῆς οἰκίας πεφώραται δεδημοσιωμένον· ὥστε μοι φευκτέον ἐστὶ τὴν πατρίδα διὰ τὴν σὴν ἀκρα- F
σίαν.' τρεπομένης δὲ πρὸς ἄρνησιν αὐτῆς καὶ λεγούσης 'οὐ γὰρ ταῦτα μετὰ τριακοσίων ἤκουσας;' 'ποίων' ἔφη 'τριακοσίων; σοῦ βιαζομένης ἐπλασάμην ἀποπειρώμενος.' οὗτος μὲν οὖν ἀσφαλῶς πάνυ καὶ μετ' εὐλαβείας, ὥσπερ εἰς ἀγγεῖον σαθρὸν οὐκ οἶνον οὐκ ἔλαιον ἀλλ' ὕδωρ ἐγχέας, ἐπείρασε τὴν γυναῖκα· | Φούλβιος δ' ὁ Καίσαρος ἑταῖρος 508

3 αὐτὸν D 4 ἐκκυλίσαντος LC[1] ἐλκυσθέντος W προλαβεῖν Δ (exc. Z) 6 μεταβ. LC 7 εἶπεν G (ἔφη ἐκεῖ et 8 νὸν ἀ in r. X[1]) ἔφη Θ (υ) 8 γὰρ om. L ut vid. C[1] (γέγοναρτι υ[1]) καινόν; ἀλλὰ Re. sed ἄλλο = 'praeter res de quibus deliberare solemus' (Wil.) 9 χαλκοῦν Γ ('χρυσοῦν non lego in L' We.) 10 φεῦ Cobet ironiam non sentiens (εὖ in L non legit We.) 10/11 εἶπεν ante εὖ G 11 τ. λόγ. με LC 12 προιόντα ΠZn) 15 ἐκ] ἀπὸ LC 19 βιασαμένης D 20 οὕτως CNSh (οὕτω 21 εἰς ἀγγ. — ἐγχέας (χέας)] versum subesse susp. Wil. οὐκ[2]] οὔτ' GW ἐκχέας NYΘ(X[1]?) 22 ἐπείρασε cf. v. Cleom. 7 φούλβιος] πούπλιος hic et postea Γ exc. G (πλούπλιος bis C, πούλιος 22 πούλπιος 294, 7 X) itemque h (non i) bis, S[2] semel in mg.; φολβίου S semel, 294, 14 φούλβιε sed υλ in ras. m[2] D. Plut. fort. recte sive Παῦλλος sive Φάβιος (RE VI 1780) scripsit lectionesque postea depravatae et conflatae sunt

τοῦ Σεβαστοῦ γέροντος ἤδη γεγονότος ἀκούσας ὀδυρομένου τὴν περὶ τὸν οἶκον ἐρημίαν, καὶ ὅτι τῶν μὲν δυεῖν αὐτῷ θυγατριδῶν ἀπολωλότων Ποστουμίου δ' ὃς ἔτι λοιπός ἐστιν ἐκ διαβολῆς τινος ἐν φυγῇ ὄντος ἀναγκάζεται τὸν τῆς γυναικὸς υἱὸν ἐπεισάγειν τῇ διαδοχῇ τῆς ἡγεμονίας, καίπερ οἰκτείρων καὶ βουλευόμενος ἐκ τῆς ὑπερορίας ἀνακαλεῖσθαι τὸν θυγατριδοῦν· ταῦτ' ὁ Φούλβιος ἀκούσας ἐξήνεγκε πρὸς τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, πρὸς δὲ Λιβίαν ἐκείνη, Λιβία δὲ καθήψατο πικρῶς Καίσαρος, εἰ πάλαι ταῦτ'
B ἐγνωκὼς οὐ μεταπέμπεται τὸν θυγατριδοῦν, ἀλλ' εἰς ἔχθραν καὶ πόλεμον αὐτὴν τῷ διαδόχῳ τῆς ἀρχῆς καθίστησιν. ἐλθόντος οὖν ἕωθεν, ὡς εἰώθει, τοῦ Φουλβίου πρὸς αὐτὸν καὶ εἰπόντος 'χαῖρε, Καῖσαρ' 'ὑγίαιν'' εἶπε 'Φούλβιε.' κἀκεῖνος νοήσας ᾤχετ' εὐθὺς ἀπιὼν οἴκαδε καὶ τὴν γυναῖκα μεταπεμψάμενος 'ἔγνωκεν' ἔφη 'Καῖσαρ, ὅτι τὸ ἀπόρρητον οὐκ ἐσιώπησα· καὶ διὰ τοῦτο μέλλω ἀναιρεῖν ἐμαυτόν'· ἡ δὲ γυνὴ 'δικαίως' εἶπεν, 'ὅτι μοι τοσοῦτον συνοικῶν χρόνον οὐκ ἔγνως οὐδ' εφυλάξω τὴν ἀκρασίαν· ἀλλ' ἔασον ἐμὲ προτέραν.' καὶ λαβοῦσα τὸ ξίφος ἑαυτὴν προανεῖλε τοῦ ἀνδρός.

C 12. Ὀρθῶς οὖν Φιλιππίδης ὁ κωμῳδιοποιὸς φιλοφρονουμένου τοῦ βασιλέως αὐτὸν Λυσιμάχου καὶ λέγοντος

21 cf. 517 b 183 e v. Demetr. 12

2 *αὐτῷ* D *αὐτοῦ* *O* (om. N, post *θυγ*. hab. MΠ sed vix delendum) 3 *Ποστούμου* restit. Wil., recte ut vid. cf. v. Coriol. 11 *Ποστουμένου* *υ* 4 *τινος* om. LC[1] 6 *βουλόμενος* C[1](L?)X *ὑπερορίας*] *φυγῆς* *Γ* 8 *ἑαυτοῦ* om. D 10 *ἐγνωκὼς*] *ἔγνω καὶ* *Σ* *ἐγνωκὼς καὶ* *Θ*(*καὶ* Z)n *τὴν* C[1] (L inc.) *ἀλλὰ* — 12 *καθίστησιν* om. L (post finem pag.) C 12 *φουλβ*. — 13 *Καῖσαρ* om. W 13 *ὑγίαινε* = vale 14 *εὐθὺς* om. MΠ 16 *ὅτι* et *οὐκ ἐσιώπησα* om. LC 17/18 *τοσ. μοι* LC 21 *κωμοδιοποιός* Z *κωμῳδοποιός* *O* (sed *δο* in r. D[2], *ο* in r. W) 22 *πρὸς* ante *αὐτὸν* eras. in K *λυσ. καὶ* *Δ*(L?) *λυσιμάχου πρὸς ἑαυτὸν καὶ* *O* exc. N qui postea *λέγοντος πρὸς σὲ αὐτὸν καὶ λέγοντος* (*φιλοφρονουμένου δέ ποτε τοῦ λυσ. πρὸς αὐτὸν κ. εἰπόντος* v. Demetr. 12)

ʽτίνος σοι μεταδῶ τῶν ἐμῶν;ʼ ʽοὖ βούλει' φησί, ʽβασιλεῦ, πλὴν τῶν ἀπορρήτων.ʼ τῇ δ' ἀδολεσχίᾳ καὶ ἡ περιεργία κακὸν οὐκ ἔλαττον πρόσεστι· πολλὰ γὰρ ἀκούειν θέλουσιν, ἵνα πολλὰ λέγειν ἔχωσι. καὶ μάλιστα τοὺς ἀπορρήτους καὶ κεκρυμμένους τῶν λόγων περιιόντες ἐξιχνεύουσι καὶ ἀνερευνῶσιν, ὥσπερ [ὕλην] πυλαίαν τινὰ φορτίων τῇ φλυαρίᾳ παρατιθέμενοι, εἶθ' ὥσπερ οἱ παῖδες τὸν κρύσταλλον οὔτε κατέχειν οὔτ' ἀφεῖναι θέλουσι· μᾶλλον δ' ὥσπερ ἑρπετὰ τοὺς ἀπορρήτους λόγους ἐγκολπισάμενοι καὶ συλλαβόντες οὐ κρατοῦσιν ἀλλὰ διαβιβρώσκονται ὑπ' D αὐτῶν· τὰς μὲν γὰρ βελόνας φασὶ ῥήγνυσθαι τικτούσας καὶ τὰς ἐχίδνας, οἱ δ' ἀπόρρητοι λόγοι τοὺς μὴ στέγοντας ἐκπίπτοντες ἀπολλύουσι καὶ διαφθείρουσιν. Σέλευκος ὁ Καλλίνικος ἐν τῇ πρὸς Γαλάτας μάχῃ πᾶν ἀποβαλὼν τὸ στράτευμα καὶ τὴν δύναμιν, αὐτὸς δὲ περισπάσας τὸ διάδημα καὶ φυγὼν ἵππῳ μετὰ τριῶν ἢ τεττάρων ἀνοδίαις καὶ πλάναις πολὺν δρόμον ἤδη, δι' ἔνδειαν ἀπαγορεύων ἐπαυλίῳ τινὶ προσῆλθε, καὶ τὸν δεσπότην αὐτὸν εὑρὼν κατὰ τύχην ἄρτον καὶ ὕδωρ ᾔτησεν. ὁ δὲ καὶ ταῦτα καὶ τῶν ἄλλων ὅσα παρῆν ἐν ἀγρῷ δαψιλῶς ἐπιδιδοὺς καὶ E φιλοφρονούμενος ἐγνώρισε τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως, καὶ περιχαρὴς γενόμενος τῇ συντυχίᾳ τῆς χρείας οὐ κατέσχεν οὐδὲ συνεψεύσατο βουλομένῳ λανθάνειν, ἀλλ' ἄχρι

---

2 cf. 519 c 7 Prov. Alex. 19 (Paroem. I 324 cf. I 144 al.) 9 cf. Aesop. f. 97. 8 11 Aristot. 567 b 23 755 a 33 (βελόνη) 18 cf. 489 a

---

3 ἐθέλουσιν Gn[2] 5 ἀνιχνεύουσι LC[1] 6 del. Po. παλαιὰν Ω em. Bern. (cf. v. Artax. 1) φορτίων cf. v. Sert. 23 8 κατ. ⟨δύνανται⟩ sec. proverbiorum collectiones (cum hiatu!) Re. Cobet, sed cf. Soph. fr. 153, ubi in eadem re θέλει cum duobus infinitivis coniungi videtur ἀφεῖναι aor. ut in proverbio 9 ἀπορρ.] ἀλλοτρίους LC[1] ἐγκολπωσ. JNh 10 κρ. GZ συγκρατ. O 10/11 ὑπ' αὐτῶν del.? 15 αὐτὸς δὲ Po. αὐτὸς Δ αὐτοῦ AS αὐτοῦ (αὐτ.) δὲ O 18 αὐτῶν Nh αὐτοῦ D 19 ὕδ. κ. ἄρτ. G 20 ἐν τῷ ἀγρ. ΠS[1] 23 ἄχρις L

τῆς ὁδοῦ προπέμψας καὶ ἀπολυόμενος 'ὑγίαιν' εἶπεν 'ὦ βασιλεῦ Σέλευκε.' κἀκεῖνος ἐκτείνας τὴν δεξιὰν αὐτῷ καὶ προσελκόμενος ὡς φιλήσων, ἔνευσεν ἑνὶ τῶν μετ' αὐτοῦ ξίφει τὸν τράχηλον ἀποκόψαι τοῦ ἀνθρώπου·

'φθεγγομένου δ' ἄρα τοῦ γε κάρη κονίῃσιν ἐμίχθη' (*K* 457).

εἰ δ' ἐσίγησε τότε καρτερήσας ὀλίγον χρόνον, εὐτυχήσαντος
F *ὕστερον τοῦ βασιλέως καὶ μεγάλου γενομένου μείζονας οἶμαι χάριτας ἐκομίσατ' ἂν τῆς σιωπῆς ἢ τῆς φιλοξενίας.*

Οὗτος μὲν οὖν ἀμωσγέπως ἔσχε πρόφασιν τῆς ἀκρασίας τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν φιλοφροσύνην, (**13.**) *οἱ δὲ πλεῖστοι τῶν ἀδολέσχων οὐδ' αἰτίαν ἔχοντες ἀπολλύουσιν αὐτούς. οἷον ἐν κουρείῳ τινὶ γινομένων λόγων περὶ τῆς Διονυσίου τυραννίδος ὡς ἀδαμαντίνη καὶ ἄρρηκτός ἐστι, γελάσας ὁ κουρεὺς 'ταῦθ' ὑμᾶς' ἔφη 'περὶ Διονυσίου λέγειν, οὗ ἐγὼ*
509 *παρ' ἡμέρας ὀλίγας ἐπὶ τοῦ τραχήλου τὸ ξυρὸν ἔχω.' | ταῦτ' ἀκούσας ὁ Διονύσιος ἀνεσταύρωσεν αὐτόν. ἐπιεικῶς δὲ λάλον ἐστὶ τὸ τῶν κουρέων γένος· οἱ γὰρ ἀδολεσχότατοι προσρέουσι καὶ προσκαθίζουσιν, ὥστ' αὐτοὺς ἀναπίμπλασθαι τῆς συνηθείας. χαριέντως γοῦν ὁ βασιλεὺς Ἀρχέλαος ἀδολέσχου κουρέως περιβαλόντος αὐτῷ τὸ ὠμόλινον καὶ πυθομένου 'πῶς σε κείρω, βασιλεῦ;' 'σιωπῶν' ἔφη. κουρεὺς δὲ καὶ τὴν ἐν Σικελίᾳ τῶν Ἀθηναίων μεγάλην κακοπραγίαν ἀπήγγειλε πρῶτος, ἐν Πειραιεῖ πυθόμενος οἰκέτου τινὸς τῶν ἀποδεδρακότων ἐκεῖθεν· εἶτ' ἀφεὶς τὸ ἐργαστήριον εἰς ἄστυ συνέτεινε δρόμῳ 'μή τις κῦδος ἄροιτο'*
B *τὸν λόγον εἰς τὴν πόλιν ἐμβαλών, 'ὁ δὲ δεύτερος ἔλθοι'*

---

13 v. Dion. 7   19 cf. 177 a   22 sqq. v. Nic. 30

---

3 *ἔνευσέ τινι* Y[1] (corr.[1])   5 *ἐμίγη* C   7/8 sic G[1]WN *μ. ἂν οἶμαι* ***O***   8 *ἂν τῆς*] *ἀντῆς* G[1] *τῆς* CΔhn *ἀντὶ τῆς* ***O***   12 sic *Γ* (*γεν.* CXJ) exc. K *λογ. γιν.* ***O*** (*γεν.* KN)   13 *ἄρρητος* XJ[1]Nα[1]   14 *Δ. δεῖ λέγειν Δ*   15 *τὸν ξ.* M[2]h   17 *ἀδόλεσχοι* G[1]   19 *χαρίεντος* XJKD1? (*ὡς* in r.)   *οὖν* C   21 *κερῶ* hD1? (*εἰ* in r.)   23 *ἀπήγγ.*] *ἐμήνυε* C   26 *βαλὼν τ. λ. εἰς τ. π.* C

(*X* 207). *γενομένης δὲ ταραχῆς οἷον εἰκὸς εἰς ἐκκλησίαν ἀθροισθεὶς ὁ δῆμος ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἐβάδιζε τῆς φήμης. ἤγετ᾽ οὖν ὁ κουρεὺς καὶ ἀνεκρίνετο, μηδὲ τοὔνομα τοῦ φράσαντος εἰδὼς ἀλλ᾽ εἰς ἀνώνυμον καὶ ἄγνωστον ἀναφέρων τὴν ἀρχὴν πρόσωπον. ὀργὴ δὴ καὶ βοὴ τοῦ θεάτρου· 'βασάνιζε καὶ στρέβλου τὸν ἀλάστορα· πέπλασται ταῦτα καὶ συντέθεικε· τίς δ᾽ ἄλλος ἤκουσε; τίς δ᾽ ἐπίστευσεν;' ἐκομίσθη τροχός, κατετάθη ὁ ἄνθρωπος. ἐν τούτῳ παρῆσαν οἱ τὴν συμφορὰν ἀπαγγέλλοντες, ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔργου διαπεφευγότες. ἐσκεδάσθησαν οὖν πάντες* C *ἐπὶ τὰ οἰκεῖα πένθη, καταλιπόντες ἐν τῷ τροχῷ τὸν ἄθλιον ἐνδεδεμένον. ὀψὲ δὲ λυθεὶς ἤδη πρὸς ἑσπέραν ἠρώτα τὸν δήμιον, εἰ καὶ περὶ Νικίου τοῦ στρατηγοῦ, ὃν τρόπον ἀπόλωλεν, ἀκηκόασιν. οὕτως ἄμαχόν τι κακὸν καὶ ἀνουθέτητον ἡ συνήθεια ποιεῖ τὴν ἀδολεσχίαν.*

14. *Καίτοι γ᾽ ὥσπερ οἱ τὰ πικρὰ καὶ τὰ δυσώδη φάρμακα πιόντες δυσχεραίνουσι καὶ τὰς κύλικας, οὕτως οἱ τὰ κακὰ προσαγγέλλοντες ὑπὸ τῶν ἀκουόντων δυσχεραίνονται καὶ μισοῦνται. ὅθεν χαριέντως ὁ Σοφοκλῆς διηπόρηκεν* (Ant. 317)·

'ἐν τοῖσιν ὠσὶν ἢ 'πὶ τῇ ψυχῇ δάκνῃ;'
'τί δὲ ῥυθμίζεις τὴν ἐμὴν λύπην ὅπου;' D
'ὁ δρῶν σ᾽ ἀνιᾷ τὰς φρένας, τὰ δ᾽ ὦτ᾽ ἐγώ.'

---

1 *οἷον*] *ὡς* *Π* (e v. Nic.) 2 *τῆς*] *τοῦ* D 5 *δὴ* Po. *δὲ* CG *οὖν* *Δ*h om. *O* 6 post *θεάτρου* ins. *ἐπὶ τούτου γενομένη· πάντες ἐβόων πρὸς τὸν στρατηγὸν* hi 7 *συντέθεικε* *Γ* exc. C (*-θηκε* J et ft. X[1], recte?) YM[1] *συντέθειται* *O* (sed *πέπλασται* active ut 869 a) 7 *δ᾽*[2] om. C 11 *πάθη* C[1]ia ac ft. G[1](*εν* e corr.[1])X[1] 12 *δεδεμ.* CZ 13 sic G[1] *δῆμον* *Θ* *δημόσιον* *O* (G[4]) 14 *καὶ κακὸν* X[1] 16 *τὰ δυσ. καὶ πικρὰ* C *τὰ πικρὰ κ. δυσ.* *ΠΘ*h(non i)S 18 *γρ. προσαγγέλλοντας* C[mg.] 19 *ὅθεν* *Δ* *καίτοι* *O* (*καίτοι γε* M[3]*Π*) *-σεν* *Θ* 21 sic M(*ὠσὶν* om., sed add.[1])*Π*αG[rec.]S[2]n[2] *ὠσὶν* (vel *ὠσὶ*) *τί ψυχή* (vel *ψυχῇ*) *O* (sed *τῇ ψυχῇ* fuit in Y) 22 *δὲ*] *δαὶ* (ut Soph. LA) ZA *ὅπου* (ut Soph.) M[1]S *ὅπῃ* M[3]*ΠΘ* *ὃ* N *ὅτι* *O*

λυποῦσι δ' οὖν ὥσπερ οἱ δρῶντες καὶ οἱ λέγοντες, ἀλλ' ὅμως οὐκ ἔστι γλώσσης ῥεούσης ἐπίσχεσις οὐδὲ κολασμός. ἐν Λακεδαίμονι τῆς Χαλκιοίκου τὸ ἱερὸν ὤφθη σεσυλημένον, καὶ κειμένη ἔνδον κενὴ λάγυνος. ἦν οὖν ἀπορία πολλῶν συνδεδραμηκότων, καί τις τῶν παρόντων 'εἰ βούλεσθ', ἐγὼ φράσω ὑμῖν ὅ μοι παρίσταται περὶ τῆς λαγύνου· νομίζω γάρ' ἔφη 'τοὺς ἱεροσύλους ἐπὶ τηλικοῦτον ἐλθεῖν κίνδυνον κώνειον ἐμπιόντας καὶ κομίζοντας οἶνον, ἵν', εἰ
E *μὲν αὐτοῖς λαθεῖν ἐγγένοιτο, τῷ ἀκράτῳ ποθέντι σβέσαντες καὶ διαλύσαντες τὸ φάρμακον ἀπέλθοιεν ἀσφαλῶς· εἰ δ' ἁλίσκοιντο, πρὸ τῶν βασάνων ὑπὸ τοῦ φαρμάκου ῥᾳδίως καὶ ἀνωδύνως ἀποθάνοιεν.' ταῦτ' εἰπόντος αὐτοῦ τὸ πρᾶγμα πλοκὴν ἔχον καὶ περινόησιν τοσαύτην οὐχ ὑπονοοῦντος ἀλλ' εἰδότος ἐφαίνετο· καὶ περιστάντες αὐτὸν ἀνέκριναν ἀλλαχόθεν ἄλλος 'τίς εἶ;' καί 'τίς σ' οἶδε;' καί 'πόθεν ἐπίστασαι ταῦτα;' καὶ τὸ πέρας ἐλεγχόμενος οὕτως ὡμολόγησεν εἷς εἶναι τῶν ἱεροσύλων. οἱ δ' Ἴβυκον ἀποκτείναντες οὐχ οὕτως ἑάλωσαν, ἐν θεάτρῳ καθεζόμενοι καὶ*
F *γεράνων παραφανεισῶν πρὸς ἀλλήλους ἅμα γέλωτι ψιθυρίζοντες, ὡς αἱ Ἰβύκου ἔκδικοι πάρεισιν; ἀκούσαντες γὰρ οἱ καθεζόμενοι πλησίον, ἤδη τοῦ Ἰβύκου πολὺν χρόνον ὄντος ἀφανοῦς καὶ ζητουμένου, ἐπελάβοντο τῆς φωνῆς καὶ προσήγγειλαν τοῖς ἄρχουσιν. ἐλεγχθέντες δ' οὕτως ἀπήχθησαν, οὐχ ὑπὸ τῶν γεράνων κολασθέντες ἀλλ' ὑπὸ τῆς*
510 *αὐτῶν | γλωσσαλγίας ὥσπερ Ἐρινύος ἢ Ποινῆς βιασθέν-*

---

9 cf. 61 b 653 a

---

1 *δ' οὖν*] *οὖν* h *ὥσπερ καὶ οἱ* C[1] *οἱ*[2] om. X 2 *γλώττης* G 4 *καὶ ἔνδον κειμένη?* *πολλ. ἀπ.* G 5 *καὶ* — 303, 4 *προσεδοκᾶτο* om. S parte libri *π. φιλαδ.* falso substituta post *βούλεσθ'* hab. *ἔφη* LCG (cf. 7) *εἶπεν* NM[2]*ΠΔ* 6 *ὅ*] *ἣ* LC 7 *ἔφη* om. LC 9 *τῷ κωνείῳ* LC[1] 10 *καὶ διαλ.* om. G[1] 15 *ἀλλαχ.*] *ἄλλοθεν Δ ἄλλος ἀλλαχόθεν* LC 18 *καθήμενοι* C(et ut vid. L)*Π*Z (*παρακαθεζ.* a) ft. recte 19 *προφαν.* LC *ἀναφαν.* i (*ποτε ἀναφ.* h) 20 *ἔκδικοι* — 21 *ἰβύκου* om. D *γὰρ* om. *Π*Z 21 sic LC *π. χρ. τ. ἰ.* O 22 *ἀπήγγειλαν* LC 24 *κολασθ.*] *ἐλεγχθέντες* LC

τες ἐξαγορεῦσαι τὸν φόνον. ὡς γὰρ ἐν τῷ σώματι πρὸς τὰ πεπονθότα μέρη καὶ ἀλγοῦντα γίνεται φορὰ καὶ ὁλκὴ τῶν πλησίον, οὕτως ἡ γλῶττα τῶν ἀδολέσχων ἀεὶ φλεγμονὴν ἔχουσα καὶ σφυγμὸν ἕλκει τι καὶ συνάγει τῶν ἀπορρήτων καὶ κεκρυμμένων ἐφ' ἑαυτήν. διὸ δεῖ πεφράχθαι, καὶ τὸν λογισμὸν ὡς πρόβολον ἐμποδὼν ἀεὶ τῇ γλώττῃ κείμενον ἐπισχεῖν τὸ ῥεῦμα καὶ τὸν ὄλισθον αὐτῆς, ἵνα μὴ τῶν χηνῶν ἀφρονέστεροι εἶναι δοκῶμεν, οὕς φασιν, ὅταν ὑπερβάλλωσιν ἐκ Κιλικίας τὸν Ταῦρον ἀετῶν ὄντα μεστόν, εἰς τὸ στόμα λαμβάνειν εὐμεγέθη λίθον ὥσπερ κλεῖθρον ἢ B
χαλινὸν ἐμβάλλοντας τῇ φωνῇ καὶ νυκτὸς οὕτως ὑπερφέρεσθαι λανθάνοντας.

15. *Εἰ τοίνυν ἔροιτό τις* (Com. adesp. 774)

'*τὸν κάκιστον ὅστις ἐστὶ καὶ τὸν ἐξωλέστατον*',

οὐδεὶς ἂν ἄλλον εἴποι τὸν προδότην παρελθών. Εὐθυκράτης μὲν οὖν '*ἤρεψε τὴν οἰκίαν τοῖς ἐκ Μακεδονίας ξύλοις*' *ὥς φησι Δημοσθένης* (19, 265), *Φιλοκράτης δὲ χρυσίον πολὺ λαβὼν* '*πόρνας καὶ ἰχθῦς ἠγόραζεν*' (ib. 229), *Εὐφόρβῳ δὲ καὶ Φιλάγρῳ τοῖς Ἐρέτριαν προδοῦσι χώραν ὁ βασιλεὺς ἔδωκεν· ὁ δ' ἀδόλεσχος ἄμισθός ἐστι προδότης καὶ αὐτεπάγγελτος, οὐχ ἵππους οὐδὲ τείχη προδιδούς, ἀλλὰ λόγους ἐκφέρων ἀπορρήτους ἐν δίκαις ἐν στάσεσιν ἐν* C
διαπολιτείαις, μηδενὸς αὐτῷ χάριν ἔχοντος, ἀλλ' αὐτός, ἂν ἀκούηται, προσοφείλων χάριν. ὥστε τὸ λελεγμένον

---

7 cf. 967 b Ael. h. an. V 29 15 Euthycrates per errorem pro Lasthene nominatus; 97d ambo coniunguntur 18 cf. 97 d 668 a 19 cf. Herod. VI 101 24 sqq. v. Publ. 15

---

1 *τῷ* om. LC[1] 3 *γλῶσσα* LCΠ *τῶν ἀδολέσχων* om. LC[1] 4 *τι*] *τε* LC[1] 5 *ἐφ'*] *πρὸς* LC *δεῖ* om. N *δὴ* Xi 6 *ἐμποδὼν* post *κείμενον* MΠ 7 *ἐπέχειν* D 9 *-βάλωσιν* LCh 11 *ἐμβάλλοντας* JNΔ (cf. 967 b) *-αλόντας* *O* 15 *ἄλλο* WXJYN[1]h sic Δ *εἴποι ἢ τὸν* *O* 16 *ἐκ* om. G[1] 17/18 *π. χρ.* W 19 *-ρειαν* WXJNYh 21 *οὐδὲ*] *οὐ* G[1] ft. recte 23 *διαπ.* (cf. Cic. Att. IX 4)] *πολιτ.* Δh 23/24 *ἂν αὐτὸς* Ω trp. Po. 24 *χάριν* om. LC[1] *ὥσπερ* D *λεγόμενον* XJΔ (ut v. Publ.)

πρὸς τὸν εἰκῇ καὶ ἀκρίτως ἐκχέοντα τὰ ἑαυτοῦ καὶ καταχαριζόμενον

'οὐ φιλάνθρωπος σύ γ' ἐσσ'· ἔχεις νόσον, χαίρεις διδούς' (Epich. 274)

ἐναρμόττει καὶ πρὸς τὸν φλύαρον· 'οὐ φίλος εἶ σὺ ταῦτα μηνύων οὐδ' εὔνους· ἔχεις νόσον, χαίρεις λαλῶν καὶ φλυαρῶν.'

16. *Ταῦτα δ' οὐ κατηγορίαν ἡγητέον ἀλλ' ἰατρείαν τῆς ἀδολεσχίας· τῶν γὰρ παθῶν κρίσει καὶ ἀσκήσει περιγινόμεθα, προτέρα δ' ἡ κρίσις ἐστίν. οὐδεὶς γὰρ ἐθίζεται* D *φεύγειν καὶ ἀποτρίβεσθαι τῆς ψυχῆς ὃ μὴ δυσχεραίνει· δυσχεραίνομεν δὲ τὰ πάθη, ὅταν τὰς βλάβας καὶ τὰς αἰσχύνας τὰς ἀπ' αὐτῶν τῷ λόγῳ κατανοήσωμεν. ὥσπερ νῦν κατανοοῦμεν ἐπὶ τῶν ἀδολέσχων, ὅτι φιλεῖσθαι βουλόμενοι μισοῦνται, χαρίζεσθαι θέλοντες ἐνοχλοῦσι, θαυμάζεσθαι δοκοῦντες καταγελῶνται, κερδαίνοντες οὐδὲν ἀναλίσκουσιν, ἀδικοῦσι τοὺς φίλους, ὠφελοῦσι τοὺς ἐχθρούς, ἑαυτοὺς ἀπολλύουσιν. ὥστε τοῦτο πρῶτον ἴαμα καὶ φάρμακόν ἐστι τοῦ πάθους, ὁ τῶν ἀπ' αὐτοῦ γινομένων αἰσχρῶν καὶ ὀδυνηρῶν ἐπιλογισμός.*

17. *Δευτέρῳ δὲ χρηστέον ἐπιλογισμῷ τῷ τῶν ἐναντίων,* E *ἀκούοντας ἀεὶ καὶ μεμνημένους καὶ πρόχειρ' ἔχοντας τὰ τῆς ἐχεμυθίας ἐγκώμια καὶ τὸ σεμνὸν καὶ τὸ ἅγιον καὶ τὸ μυστηριῶδες τῆς σιωπῆς, καὶ ὅτι θαυμάζονται μᾶλλον καὶ ἀγαπῶνται καὶ σοφώτεροι δοκοῦσι τῶν ἐξηνίων τούτων καὶ ἐκφερομένων οἱ στρογγύλοι καὶ βραχυλόγοι, καὶ ὧν*

14 sqq. cf. cap. 6 24 cf. p. 288, 24 284, 9

1 *εἰκῇ καὶ* om. *Θ*n, *εἰκῇ* ante *κατ.* add. *Θ* (Ducas in J) 3 *τύ* v. Publ. 7/8 *φλ. ταῦτα· οὐδὲ κατ. ἡγ. τῆς ἀδ. ἀλλὰ μᾶλλον ἰατρ.* LC 9 *περιγεν.* N*Θ* 10 *προτέρα* D *πρότερον* O *ἐρεθίζεται* C[1] 14 *οὖν* M*α*[1] 17 *ἀλισκ.* *Γ* (*ἀναλ.* om. G[1] *ἀλ.*[4]) YM*Π* 18 *τοῦτο*] *τὸ* C[1] 20 *αἰσχρ.*] *κτισμάτων* N 22 *πρόχειρον* Xh 26 *φερομένων* *Ω* corr. Po. (cf. p. 130, 2 al.)

*πολὺς νοῦς ἐν ὀλίγῃ λέξει συνέσταλται. καὶ γὰρ Πλάτων
τοὺς τοιούτους ἐπαινεῖ, δεινοῖς ἀκοντισταῖς ἐοικέναι λέ-
γων, οὖλα καὶ πυκνὰ καὶ συνεστραμμένα φθεγγομένους*
(Prot. 342 e). *καὶ ὁ Λυκοῦργος εἰς ταύτην τὴν δεινότητα
τοὺς πολίτας εὐθὺς ἐκ παίδων τῇ σιωπῇ πιέζων συνῆγε καὶ
κατεπύκνου. καθάπερ γὰρ οἱ Κελτίβηρες ἐπὶ τοῦ σιδήρου* F
*τὸ στόμωμα ποιοῦσιν, ὅταν κατορύξαντες εἰς τὴν γῆν
τὸ πολὺ καὶ γεῶδες ἀποκαθάρωσιν, οὕτως ὁ Λακωνικὸς
λόγος οὐκ ἔχει φλοιόν, ἀλλ᾽ εἰς αὐτὸ τὸ δραστήριον ἀφαι-
ρέσει τοῦ περιττοῦ διακονώμενος στομοῦται· τὸ γὰρ ἀπο-
φθεγματικὸν αὐτοῖς τοῦτο καὶ μετ᾽ εὐστροφίας ὀξὺ πρὸς
τὰς ἀπαντήσεις | ἐκ τῆς πολλῆς περιγίγνεται σιωπῆς. καὶ* 511
*δεῖ τὰ τοιαῦτα μάλιστα τοῖς ἀδολέσχοις προβάλλειν ὅσην
χάριν ἔχει καὶ δύναμιν, οἷόν ἐστι τὸ ‛Λακεδαιμόνιοι Φι-
λίππῳ· Διονύσιος ἐν Κορίνθῳ᾽. καὶ πάλιν γράψαντος
αὐτοῖς τοῦ Φιλίππου ‛ἂν ἐμβάλω εἰς τὴν Λακωνικήν, ἀνα-
στάτους ὑμᾶς ποιήσω᾽, ἀντέγραψαν ‛αἴκα.᾽ Δημητρίου δὲ
τοῦ βασιλέως ἀγανακτοῦντος καὶ βοῶντος ‛ἕνα πρὸς ἐμὲ
Λακεδαιμόνιοι πρεσβευτὴν ἔπεμψαν,᾽ οὐ καταπλαγεὶς ὁ
πρεσβευτὴς ‛ἕν᾽᾽ εἶπε ‛ποτὶ ἕνα.᾽ θαυμάζονται δὲ καὶ τῶν
παλαιῶν οἱ βραχυλόγοι, καὶ τῷ ἱερῷ τοῦ Πυθίου Ἀπόλ-
λωνος οὐ τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσσειαν οὐδὲ τοὺς Πινδά-* B
*ρου παιᾶνας ἐπέγραψαν οἱ Ἀμφικτύονες, ἀλλὰ τὸ ‛γνῶθι
σαυτόν᾽ καὶ τὸ ‛μηδὲν ἄγαν᾽ καὶ τὸ ‛ἐγγύα πάρα δ᾽ ἄτα,᾽*

---

4 v. Lyc. 19   6 cf. Diodor. V 33, 4   14 solemne rhetorum exemplum, cum dictis sapientium (23) coni. ap. Tryphonem III 202 Sp.   17 v. Dem. 42   23 sqq. cf. 408 d

---

1 *ὀλ.*] *βραχεία* C   3 *καὶ*[2] om. XJ   *συνεσταλμένα* C [1](corr.[1])   6 *γὰρ* om. W   *ἐπὶ* Po. *ἐκ* Ω del. Wy.   7 *στό//μα* X   *τὴν* om MΠ   8 *πολὺ καὶ γεῶδες* dictum videtur ut *πολλὰ καὶ καλά*, nisi fere *πολύ⟨πορον⟩* vel *παχὺ* (Re. Maaß cf. p. 28, 18) latet   *τὸ γεῶδες* MΠ   *ἀποκαθάρωσι*, sed α[3] in ras. G (vix fuit η)   9 *φλοιόν* cf. Wy. ad 81 b   10 *διωκόμενος* Ω corr. Po.   11 *μετ᾽* GW *τὸ μετ᾽* O   12 *γίγνεται* C[1]   13 *προβ.* Δ *προσβ.* O   16 *ἐὰν* WD   17 *ὠ̓ δημ.* X (sed *ὠ̓* e corr.)   19 *πρεσβυτ.* Γ   *οὐ — 20 πρεσβευτής* om. C   21 *τῶν ἱερῶν* Xh

θαυμάσαντες τῆς λέξεως τὸ εὔογκον καὶ τὸ λιτόν, ἐν βραχεῖ σφυρήλατον νοῦν περιεχούσης. αὐτὸς δ' ὁ θεὸς οὐ φιλοσύντομός ἐστι καὶ βραχυλόγος ἐν τοῖς χρησμοῖς, καὶ Λοξίας καλεῖται διὰ τὸ φεύγειν τὴν ἀδολεσχίαν μᾶλλον ἢ τὴν ἀσάφειαν; οἱ δὲ συμβολικῶς ἄνευ φωνῆς ἃ δεῖ φράζοντες οὐκ ἐπαινοῦνται καὶ θαυμάζονται διαφερόντως; ὡς Ἡράκλειτος (A 3 b), ἀξιούντων αὐτὸν τῶν πολιτῶν γνώ-
C μην τιν' εἰπεῖν περὶ ὁμονοίας, ἀναβὰς ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ λαβὼν ψυχροῦ κύλικα καὶ τῶν ἀλφίτων ἐπιπάσας καὶ τῷ γλήχωνι κινήσας ἐκπιὼν ἀπῆλθεν, ἐνδειξάμενος αὐτοῖς ὅτι τὸ τοῖς τυχοῦσιν ἀρκεῖσθαι καὶ μὴ δεῖσθαι τῶν πολυτελῶν ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ διατηρεῖ τὰς πόλεις. Σκιλοῦρος δὲ καταλιπὼν ὀγδοήκοντα παῖδας, ὁ Σκυθῶν βασιλεύς, ᾔτησε δέσμην δορατίων, ὅτ' ἀπέθνῃσκε, καὶ λαβόντας ἐκέλευσε καταθραῦσαι καὶ κατᾶξαι συνδεδεμένην καὶ ἀθρόαν, ὡς δ' ἀπεῖπον, αὐτὸς ἕλκων ἓν καθ' ἓν ἅπαντα ῥᾳδίως διέκλασε, τὴν συμφωνίαν αὐτῶν καὶ τὴν ὁμόνοιαν ἰσχυρὸν ἀποφαίνων καὶ δυσκαθαίρετον, ἀσθενὲς
D δὲ τὴν διάλυσιν καὶ οὐ μόνιμον. (18.) εἰ δὴ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα συνεχῶς τις ἐπίοι καὶ ἀναλαμβάνοι, παύσαιτ' ἂν ἴσως ἡδόμενος τῷ φλυαρεῖν. ἐμὲ δὲ κἀκεῖνος ὁ οἰκέτης εὖ μάλα δυσωπεῖ, τὸ προσέχειν τῷ λόγῳ καὶ κρατεῖν προαιρέσεως ἡλίκον ἐστὶν ἐνθυμούμενον. Πούπιος Πείσων ὁ ῥήτωρ μὴ βουλόμενος ἐνοχλεῖσθαι προσέταξε τοῖς οἰκέταις πρὸς τὰ ἐρωτώμενα λαλεῖν καὶ μηδὲν πλέον. εἶτα

---

2 sqq. cf. 409 c 12 sqq. cf. 174 f

2/3 βραχυλ. ἐστι κ. φιλ. C 5 ἄνευ — φρ.] λέγοντες ἄνευ φωνῆς C 6 διαφ. θαυμ. W 10 γλίχωνι et in mg. γρ. λιχανῷ (sic etiam in X corr. m. post.) h[1]i[1] ἐνδ. Γ ἐπιδ. O 11 τοῖς om. C 12 post πόλεις longam adnot. olim marginalem insertam habent hk, initium etiam i 15 κατάξαι Γ (κατατάξαι Xυ, L non legitur) Y[corr.] κατεάξαι O συνδεδεμένων D 16/17 sic G ἕνα πάντα LC[1]WXJ ἓν κ. YMΠ et Δh qui ἓν καθ' ἓν ἕλκων πάντα 18 ἰσχυρὸν ex -ὰν G[1] 20 ἐπίοι G (cf. 956 b) εἴποι O σκοπεῖ (et ἀναλαμβάνει) Δ

Κλώδιον ἄρχοντα δεξιώσασθαι βουλόμενος ἐκέλευσε κληθῆναι καὶ παρεσκευάσατο λαμπρὰν ὡς εἰκὸς ἑστίασιν. ἐνστάσης δὲ τῆς ὥρας οἱ μὲν ἄλλοι παρῆσαν ὁ δὲ Κλώδιος προσεδοκᾶτο· καὶ πολλάκις ἔπεμπε τὸν εἰωθότα E καλεῖν οἰκέτην ἐποψόμενον εἰ πρόσεισιν. ὡς δ' ἦν ἑσπέρα καὶ ἀπέγνωστο 'τί δ';' ἔφη πρὸς τὸν οἰκέτην 'ἐκάλεσας αὐτόν;' 'ἔγωγ'' εἶπε. 'διὰ τί οὖν οὐκ ἀφῖκται;' κἀκεῖνος 'ὅτι ἠρνήσατο.' 'πῶς οὖν οὐκ εὐθὺς ἔφρασας;' 'ὅτι τοῦτό μ' οὐκ ἠρώτησας.' οὕτως μὲν Ῥωμαϊκὸς οἰκέτης, ὁ δ' Ἀττικὸς ἐρεῖ τῷ δεσπότῃ σκάπτων (Com. ad. 347) 'ἐφ' οἷς γεγόνασιν αἱ διαλύσεις.' οὕτως μέγα πρὸς πάνθ' ὁ ἐθισμός ἐστι, καὶ περὶ τούτου γ' ἤδη λέγωμεν.

19. Οὐ γάρ ἐστιν ὡς χαλινῶν ἐφαψαμένους ἐπισχεῖν τὸν ἀδολέσχην, ἀλλ' ἔθει δεῖ κρατῆσαι τοῦ νοσήματος. πρῶτον μὲν οὖν ἐν ταῖς τῶν πέλας ἐρωτήσεσιν ἑαυτὸν ἐθιζέτω σιωπᾶν, μέχρις οὗ πάντες ἀπείπωνται τὴν ἀπό- F κρισιν·

'οὐ γάρ τι βουλῆς ταὐτὸ καὶ δρόμου τέλος'

ὥς φησιν ὁ Σοφοκλῆς (fr. 772), οὐδέ γε φωνῆς καὶ ἀποκρίσεως· ἀλλ' ἐκεῖ μὲν ἡ νίκη τοῦ φθάσαντός ἐστιν, ἐνταῦθα δέ, ἐὰν μὲν ἱκανῶς ἕτερος ἀποκρίνηται, καλῶς ἔχει συνεπαινέσαντα καὶ συνεπιφήσαντα δόξαν εὐμενοῦς ἀνθρώπου λαβεῖν· | ἐὰν δὲ μή, τότε καὶ διδάξαι τὸ ἠγνοη- 512 μένον καὶ ἀναπληρῶσαι τὸ ἐλλεῖπον ἀνεπίφθονον καὶ οὐκ ἄκαιρόν ἐστι. μάλιστα δὲ φυλάττωμεν ἑαυτούς, ὅπως μὴ

10 ex 518 f

2 λαμπρῶς ὡς εἰκ. τὴν ἑστ. LC 3 ὁ κλ. δὲ C (vix L) 4 ἔπεμψε M[2]Π 8 πῶς — 9 ἠρώτησας om. W 9 οὗτως fuit in G οὗτος G[corr. (1?)] O 11 πᾶν W 12 λέγομεν WN 13 ὡς] τοὺς LC[1] χαλινῶν LCX[1] ut vid. χαλινῷ Δ χαλινὸν O 14 ἀδόλεσχον LC 16 sic G ἔθιζε τῷ (τὸ LCJNM, eras. in α) σ. O unde σαυτὸν pro ἑαυτ. (15) MΠ ἀπείπωμεν W -είπανται X[1]N 19 ὁ om. D καὶ aliter ac v. 18 adhibitum 22 συνεπαιν.] συνεπινεύσαντα NY(corr.[1]) συνεπιφ.] συνεπιψηφίσαντα LCG (corr.[1]) 25 sic GX αὐτοὺς (αὑτ.) O

ἑτέρου τινὸς ἐρωτηθέντος αὐτοὶ προλαμβάνωμεν ὑποφθάνοντες τὴν ἀπόκρισιν. ἴσως μὲν γὰρ οὐδ' ἄλλοτε καλῶς ἔχον ἐστὶν αἰτηθέντος ἑτέρου παρωσαμένους ἐκεῖνον αὐτοὺς ἐπαγγέλλεσθαι (δόξομεν γὰρ ἅμα καὶ τοῦτον ὡς παρασχεῖν ὃ αἰτεῖται μὴ δυνάμενον, κἀκεῖνον ὡς αἰτεῖν παρ' ὧν δύναται λαβεῖν οὐκ ἐπιστάμενον ὀνειδίζειν)· μάλιστα δ' ὕβριν φέρει περὶ τὰς ἀποκρίσεις ἡ τοιαύτη προπέτεια καὶ θρασύτης. συνεμφαίνει γὰρ ὁ φθάνων ἐν τῷ
B *ἀποκρίνασθαι τὸν ἐρωτώμενον τὸ 'τί τούτου δέῃ;' καί 'τί οὗτος οἶδεν;' καὶ 'ἐμοῦ παρόντος περὶ τούτων οὐδένα δεῖ ἄλλον ἐρωτᾶν.' καίτοι πολλάκις τινὰς ἐρωτῶμεν οὐ τοῦ λόγου δεόμενοι, φωνὴν δέ τινα καὶ φιλοφροσύνην ἐκκαλούμενοι παρ' αὐτῶν καὶ προαγαγεῖν εἰς ὁμιλίαν ἐθέλοντες, ὡς Σωκράτης Θεαίτητον καὶ Χαρμίδην. ὅμοιον οὖν τῷ τὸν ὑφ' ἑτέρου βουλόμενον φιληθῆναι προσδραμόντα φιλεῖν αὐτὸν ἢ τὸν ἑτέρῳ προσβλέποντα μεταστρέφειν εἰς ἑαυτὸν τὸ προλαμβάνειν τὰς ἀποκρίσεις καὶ τὰ ὦτα μετάγειν καὶ τὴν διάνοιαν ἕλκειν καὶ ἀποστρέφειν πρὸς ἑαυτόν·*
C *ὅπου, κἂν ἀπείπηται τὸν λόγον ὁ αἰτηθείς, ἐπισχόντα καλῶς ἔχει καὶ πρὸς τὸ βουλόμενον τοῦ ἐρωτῶντος ἁρμοσάμενον ὡς ἐπὶ κλῆσιν ἀλλοτρίαν [τὴν ἀπόκρισιν] αἰδημόνως καὶ κοσμίως ἀπαντᾶν. καὶ γὰρ οἱ μὲν ἐρωτηθέντες, ἂν σφαλῶσιν ἐν τῷ ἀποκρίνασθαι, συγγνώμης δικαίας τυγχάνουσιν, ὁ δ' αὐθαιρέτως ὑφιστάμενος καὶ προλαμβάνων τὸν λόγον ἀηδὴς μέν ἐστι καὶ κατορθῶν, διαμαρτάνων δὲ παντάπασιν ἐπίχαρτος γίνεται καὶ καταγέλαστος.*

---

2 *ἄλλό τι* **Ω** corr Po. 8 *γὰρ*] *γοῦν* C 9 sic GXJMΠS *ἀποκρίνεσθαι* **O** (^α ss. Y[1]) 10 *κἀμοῦ* **Ω** dist. Po. 13 *προσαγ.* M[2]Π 15 *τὸ τὸν* CK[1](^ω ss.[1])NYMΠa *τὸν τὸν* X ac ft. G[1] *προσδρ.* ΓS *προδρ* **O** (*καὶ προδρ.* ΠΘ) 17 *τὸ*] *καὶ* C *τὸ* — 18 *ἑαυτὸν* om. G 20 *ἔχειν* C 21 *τὴν ἀπόκρισιν* ante *ὡς* trp. Ha. del. Po. (interpolatum quia *ἐπίκλησιν* coniungunt codd. exc. M[2]Π) 23 *-νεσθαι* CΔh

20. *Δεύτερον τοίνυν ἄσκημα πρὸς τὰς ἰδίας ἀποκρίσεις ἐστίν, αἷς οὐχ ἥκιστα δεῖ προσέχειν τὸν ἀδόλεσχον. πρῶτον μέν, ἵνα μὴ λάθῃ τοῖς ἐπὶ γέλωτι καὶ ὕβρει προκα-* D *λουμένοις εἰς λόγους αὐτὸν ἀποκρινόμενος μετὰ σπουδῆς. ἔνιοι γὰρ οὐδὲν δεόμενοι, διατριβῆς δὲ καὶ παιδιᾶς ἕνεκα συνθέντες τινὰς ἐρωτήσεις προβάλλουσι τοῖς τοιούτοις καὶ ἀνακινοῦσιν αὐτῶν τὸν λῆρον· ὃ δεῖ φυλάττεσθαι καὶ μὴ ταχὺ τῷ λόγῳ μηδ' ὥσπερ χάριν ἔχοντας ἐπιπηδᾶν, ἀλλὰ καὶ τὸν τρόπον τοῦ πυνθανομένου σκοπεῖν καὶ τὴν χρείαν. ὅταν δὲ φαίνηται τῷ ὄντι βουλόμενος μαθεῖν, ἐθιστέον ἐφιστάναι καὶ ποιεῖν τι διάλειμμα μεταξὺ τῆς ἐρωτήσεως καὶ τῆς ἀποκρίσεως, ἐν ᾧ προσθεῖναι μὲν ὁ ἐρωτῶν, εἴ τι βούλεται, δύναται, σκέψασθαι δ' αὐτὸς περὶ ὧν ἀποκρινεῖται, καὶ μὴ κατατρέχειν μηδὲ καταχωννύναι τὴν ἐρώ-* E *τησιν, ἔτι πυνθανομένοις πολλάκις ὑπὸ σπουδῆς ἄλλας ἀντ' ἄλλων ἀποκρίσεις διδόντα. ἡ μὲν γὰρ Πυθία καὶ πρὸ ἐρωτήσεως αὔθωρι χρησμοὺς εἴωθέ τινας ἐκφέρειν· ὁ γὰρ θεός, ᾧ λατρεύει,*

'καὶ κωφοῦ ξυνίησι καὶ οὐ λαλέοντος ἀκούει,'

τὸν δὲ βουλόμενον ἐμμελῶς ἀποκρίνασθαι δεῖ τὴν διάνοιαν ἀναμεῖναι καὶ τὴν προαίρεσιν ἀκριβῶς καταμαθεῖν τοῦ πυνθανομένου, μὴ γένηται τὸ κατὰ τὴν παροιμίαν 'ἅμας ἀπήτουν . . .'. ἄλλως δὲ τὸ λάβρον τοῦτο καὶ πρὸς τοὺς λόγους ὀξύπεινον ἀνακρουστέον, ἵνα μὴ δοκῇ καθάπερ F

3 sqq. cf. 547 c   19 cf. Herod. I 47 al.   23 Com. adesp. 454. Paroem. I 28

4 *αὐτὸς* Ha. (sed opp. *γέλως — σπουδή*)   6 *προβ.* *Δ* *προσβ.* *O*   7 *αὐτῶν* *Δ*h *αὐτῶι* (*αὐτῷ*) *O*, unde *αὐτοῖς* M³*Π*   13 *ἀποκρίνεται* G¹J¹   14 *καταχρωννύναι* C¹ *καταχωννύειν* aS   16 *διδόντας* *Ω* corr. Re.   17 *αὔθωρὸν* h (-ὶ i) *αὐθώριον* D   *τινὰς εἴωθε προφέρειν* C   19 *λαλέοντος* *Ω* ut plerique testes *φωνεῦντος* Herod. et CJG I 1724   23 *ἅμας* *Δ*M³*Π*(ἅ) *ἄλλας* *O* (*ἅμας ἀπήτουν* om. ut in hac pagina plura S)   post *ἀπήτουν* hab. *οἱ δ' ἀπηρνοῦντο σκάφας* *Δ*M³*Π* quod sane sec. sensum (*γένηται!*) hic supplendum, sed cf. p. 232, 24 280, 10 383, 24   *ἄλλος* X

ῥεῦμα τῇ γλώττῃ πάλαι προσιστάμενον ἀσμένως ὑπὸ τῆς ἐρωτήσεως ἐξερᾶσθαι. καὶ γὰρ ὁ Σωκράτης οὕτως ἐκόλουε τὴν δίψαν, οὐκ ἐφιεὶς ἑαυτῷ πιεῖν μετὰ γυμνάσιον, εἰ μὴ τὸν πρῶτον ἐκχέαι κάδον ἀνιμήσας, ὅπως ἐθίζηται τὸν τοῦ λόγου καιρὸν ἀναμένειν τὸ ἄλογον. |

518 21. *Ἔστι τοίνυν τρία γένη τῶν πρὸς τὰς ἐρωτήσεις ἀποκρίσεων, τὸ μὲν ἀναγκαῖον τὸ δὲ φιλάνθρωπον τὸ δὲ περισσόν. οἷον πυθομένου τινὸς εἰ Σωκράτης ἔνδον, ὁ μὲν ὥσπερ ἄκων καὶ ἀπροθύμως ἀποκρίνεται τὸ 'οὐκ ἔνδον', ἐὰν δὲ βούληται λακωνίζειν, καὶ τὸ 'ἔνδον' ἀφελὼν αὐτὴν μόνην φθέγξεται τὴν ἀπόφασιν· ὡς ἐκεῖνοι, Φιλίππου γράψαντος εἰ δέχονται τῇ πόλει αὐτόν, εἰς χάρτην 'οὔ' μέγα γράψαντες ἀπέστειλαν. ὁ δὲ φιλανθρωπότερον ἀποκρίνεται 'οὐκ ἔνδον ἀλλ' ἐπὶ ταῖς τραπέζαις', κἂν βούληται προσεπιμετρῆσαι, 'ξένους τινὰς ἐκεῖ περιμένων.' ὁ δὲ*
B *περιττὸς καὶ ἀδολέσχης, ἄν γε δὴ τύχῃ καὶ τὸν Κολοφώνιον ἀνεγνωκὼς Ἀντίμαχον, 'οὐκ ἔνδον' φησίν 'ἀλλ' ἐπὶ ταῖς τραπέζαις, ξένους ἀναμένων Ἴωνας, ὑπὲρ ὧν αὐτῷ γέγραφεν Ἀλκιβιάδης περὶ Μίλητον ὢν καὶ παρὰ Τισσαφέρνῃ διατρίβων, τῷ τοῦ μεγάλου σατράπῃ βασιλέως, ὃς πάλαι μὲν ἐβοήθει Λακεδαιμονίοις, νῦν δὲ προστίθεται δι' Ἀλκιβιάδην Ἀθηναίοις· ὁ γὰρ Ἀλκιβιάδης ἐπιθυμῶν κατελθεῖν εἰς τὴν πατρίδα τὸν Τισσαφέρνην μετατίθησι', καὶ ὅλως τὴν ὀγδόην Θουκυδίδου κατατεινάμενος ἐρεῖ καὶ κατακλύσει τὸν ἄνθρωπον, ἕως φθάσει καὶ Μίλητος*
C *ἐκπολεμωθεῖσα καὶ φυγαδευθεὶς τὸ δεύτερον Ἀλκιβιάδης.*

---

16 cf. Porph. ad Horati art. 146 ('Ant. fuit cyclicus poeta etc.') 19 sqq. v. Alc. 24 sqq.

---

1 *προιστ.* GXJYNhSα[1] *τῆς* om. C[1] 2 *ἐξερᾶσθαι* GW[2](*-άσθαι*) *ἐξορᾶσθαι* Xυ[1 mg.] *ἐξορμᾶσθαι* S *ἐκφέρεσθαι* hi *ἐξαίρεσθαι* *O*(G[4]) 3 *ἀφιεὶς* C[1] *πιεῖν ἑαυτῷ* G 4 sic GXJYMΠhS *ἐκχέοι* *O* 5 *τοῦ λ. τ. κ.* C 9 *ἀπρ. ὤ. κ. ἄκ.* Δh 14 *τὸ οὐκ* C *ταῖς τραπ.* — 17 *ἐπὶ* bis (in fine atque initio seq. pag.) X *καὶ βούλεται* G[1] 20 *-φέρνῃ* vel *-φέρνη* G[1] ut vid. WXJYNh *-ει* *O* 25 *φθάσει* GΔS al. *-ῃ* *O*

μάλιστα δὴ περὶ τοῦτο δεῖ τὴν ἀδολεσχίαν συνέχειν ὥσπερ εἰς ἴχνος ἐμβιβάζοντα τὴν ἐρώτησιν καὶ κέντρῳ καὶ διαστήματι τῇ χρείᾳ τοῦ πυνθανομένου περιγράψαντα τὴν ἀπόκρισιν. Καρνεάδην μὲν γὰρ οὔπω μεγάλην ἔχοντα δόξαν ἐν τῷ γυμνασίῳ διαλεγόμενον πέμψας ὁ γυμνασίαρχος ἐκέλευσεν ὑφεῖναι τὸ μέγεθος τῆς φωνῆς (ἦν γὰρ μεγαλοφωνότατος)· εἰπόντος δ' ἐκείνου 'δός μοι μέτρον φωνῆς' οὐ φαύλως ὑπέτυχε 'δίδωμι τὸν προσδιαλεγόμενον.' τῷ δ' ἀποκρινομένῳ μέτρον [ἔστω] ἡ τοῦ ἐρωτῶντος βούλησις.

22. *Καὶ μὴν ὥσπερ ὁ Σωκράτης* (Xen. Mem. I 3, 6) *ἐκέλευε φυλάττεσθαι τῶν σιτίων ὅσα μὴ πεινῶντας ἐσθίειν* D *ἀναπείθει καὶ τῶν πομάτων ὅσα πίνειν μὴ διψῶντας, οὕτω χρὴ καὶ τῶν λόγων τὸν ἀδολέσχην, οἷς ἥδεται μάλιστα καὶ κέχρηται κατακόρως, τούτους φοβεῖσθαι καὶ πρὸς τούτους ἐπιρρέοντας ἀντιβαίνειν. οἷον οἱ στρατιωτικοὶ πολέμων εἰσὶ διηγητικοί, καὶ τὸν Νέστορα τοιοῦτον ὁ ποιητὴς εἰσάγει, τὰς αὑτοῦ πολλάκις ἀριστείας καὶ πράξεις διηγούμενον. ἐπιεικῶς δὲ καὶ τοῖς περὶ δίκας εὐστοχήσασιν ἢ παρ' ἡγεμόσι καὶ βασιλεῦσιν ἀπροσδοκήτως εὐημερήσασιν ὥσπερ νόσημά τι προσπίπτει καὶ παρακολουθεῖ τὸ μεμνῆσθαι καὶ διηγεῖσθαι πολλάκις, ὃν* E *τρόπον εἰσῆλθον προσήχθησαν ἠγωνίσαντο διελέχθησαν,*

---

2 cf. 524 f 603 e 776 f 822 d 1098 d 4 sqq. D. L. IV 63 11 sqq. e cap. 22 multa translata in lib. de laude ipsius 18. 19. cf. etiam Q. Conv. II 1 11 cf. 124 d 521 f 661 f 16 sqq. cf. 546 d e 680 f

---

1 *δὴ*] *δεῖ* (om. proximo *δεῖ*) C[1]XK *δὲ* NMΠ *τοῦτο*] *τοῦ* S *τούτου* XNh 2 *κ. ὡς κέντρῳ* Δ sed cf. 603 e 822 d 3 *περιγράφοντα* Δ (exc. Z) 5 *τὴν δόξ.* MΠ 6 *ἐκέλευεν* G[1] *ὑφ.* G(W?) *ἀφ.* O *τοῦ μεγέθους* SZ[2] sed cf. 68 e 8 *ὑπ.* Δ (Ducas in J) *ἐπ.* O 9 *ἀποκριναμένῳ* Γ(exc. C)YhS del. Po. *ἐστίν* C[1] 12/13 *ἐσθίειν ἀν. ἐσθίειν* N *ἀν. ἐσθ.* cum hiatu O 15 *καὶ* om. G[1] 17 sic Γ(exc. C)NYΠ *διηγηματικοί* (cf. 631 b) O 17/18 sic Γ *ὁ π. τοιοῦτ.* O 18 *ἀριστείας* om. C[1] 20 *εὐτυχήσασιν* G[1]Π sec. α[rubr.] 22 *τὸ*] *τῶι* W et ft. G[1] *πολλ. κ. διηγ.* Δh

ἐξήλεγξαν ἀντιδίκους τινὰς ἢ κατηγόρους, ἐπηνέθησαν. πολλῷ γάρ ἐστιν ἡ χαρὰ τῆς κωμικῆς ἐκείνης ἀγρυπνίας λαλίστερον (Men. fr. 164), ἀναρριπίζουσα πολλάκις ἑαυτὴν καὶ πρόσφατον ποιοῦσα τοῖς διηγήμασιν. ὅθεν ὀλισθηροὶ πρὸς τοὺς τοιούτους τῶν λόγων εἰσὶν ἐκ πάσης προφάσεως· οὐ γὰρ μόνον 'ὅπου τις ἀλγεῖ, κεῖθι καὶ τὴν χεῖρ' ἔχει,' ἀλλὰ καὶ τὸ ἡδόμενον ἕλκει τὴν φωνὴν ἐφ' ἑαυτὸ καὶ περιάγει τὴν γλῶτταν ἐπερείδειν ἀεὶ τῇ μνήμῃ βουλόμενον. οὕτω καὶ τοῖς ἐρωτικοῖς ἡ πλείστη διατριβὴ περὶ
F λόγους μνήμην τινὰ τῶν ἐρωμένων ἀναδιδόντας· οἵ γε κἂν μὴ πρὸς ἀνθρώπους, πρὸς ἄψυχα περὶ αὐτῶν διαλέγονται·

'ὦ φιλτάτη κλίνη'

καὶ

'Βακχὶς θεόν σ' ἐνόμισεν, εὔδαιμον λύχνε·
καὶ τῶν θεῶν μέγιστος, εἰ ταύτῃ δοκεῖς'
(Com. adesp. 151. 2).

ἔστι μὲν οὖν ἀτεχνῶς ἡ λευκὴ στάθμη πρὸς τοὺς λόγους
514 ὁ ἀδόλεσχος, | οὐ μὴν ἀλλ' ⟨ὁ⟩ μᾶλλον ἑτέρων ἑτέροις προσπεπονθὼς ὀφείλει τούτους φυλάττεσθαι καὶ ἀνέχειν ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων καὶ ἀνακρούειν ὡς πορρωτάτω, προαγαγεῖν καὶ ἀπομηκῦναι δι' ἡδονὴν ἀεὶ δυναμένων. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ πρὸς τοὺς λόγους ἐκείνους πεπόνθασιν, ἐν οἷς κατ' ἐμπειρίαν ἢ ἕξιν τινὰ τῶν ἄλλων διαφέρειν νομί-

3 cf. 630 f   6 παροιμία sec. Stob. IV 860, 11 (cf. Hensii adn.)   17 cf. Plato Charm. 154 b ac Prov. Alex. 39 Paroem. I 327 cf. 109   21 sqq. cf. 630 b

3 ἑαυτὸν D   6 ἐκεῖ G¹h κεῖσε Stob.   τὴν χεῖρ'] τὸν νοῦν Stob.   7 ἐφ' ἑαυτὸ G(ὸ ex ῶι ut vid.)D ἐν ἑαυτῷ O   8 παράγει G¹ ὑπερείδ. C¹ (///περ. X)   αἰεὶ plerique   14 εὐδαίμων WΔh εὐδαῖμον O   15 καὶ] κεῖ Re.   εἰ M²ΠΔh ἢ (C¹G) vel ἦ (WS) vel ἧ O   ταῦτα G   17 ἀτεχνῶς om. C¹   18 ὁ ante ἀδ. om. W(sed ras.)YhA   add. Re.   20 ἀπὸ τῶν τοιούτων C   20/21 προάγειν καὶ ἀπομηκύνειν Δ (προάγειν ⟨εἰς τὸ εἰπεῖν⟩ καὶ ἀπομηκῦναι malit Po.)   21 ἀεὶ post ἡδ. G ante δι' O   22 ἐκ. τ. λόγους GW

ζουσι. φίλαυτος γὰρ ὢν καὶ φιλόδοξος ὁ τοιοῦτος (Eur. fr. 183)

'νέμει τὸ πλεῖστον ἡμέρας τούτῳ μέρος,
ἵν' αὐτὸς αὑτοῦ τυγχάνει κράτιστος ὤν,'

ἐν ἱστορίαις ὁ ἀναγνωστικός, ἐν τεχνολογίαις ὁ γραμματικός, ἐν διηγήμασι ξενικοῖς ὁ πολλὴν χώραν ἐπεληλυ- B *θὼς καὶ πεπλανημένος. ὥστε καὶ ταῦτα δεῖ φυλάττεσθαι· δελεαζομένη γὰρ ὑπ' αὐτῶν ἡ ἀδολεσχία καθάπερ ζῷον ἐπὶ νομὰς συνήθεις πρόεισι. θαυμαστὸς δ' ὁ Κῦρος* (Xen. Cyr. I 4, 4), *ὅτι καὶ τὰς ἁμίλλας ἐποιεῖτο πρὸς τοὺς ἥλικας, οὐκ ἐν οἷς κρείττων ἀλλ' ἐν οἷς ἀπειρότερος ἦν ἐκείνων, εἰς ταῦτα προκαλούμενος, ἵνα μήτε λυπῇ παρευδοκιμῶν καὶ μανθάνων ὠφελῆται. ὁ δ' ἀδολέσχης τοὐναντίον, ἂν μέν τις ἐμπέσῃ λόγος, ἐξ οὗ μαθεῖν τι δύναται καὶ πυθέσθαι τῶν ἀγνοουμένων, τοῦτον ἐξωθεῖ καὶ ἐκκρούει, μισθὸν οὕτω βραχὺν δοῦναι τὸ σιωπῆσαι μὴ δυνάμενος· εἰς δὲ τὰς ἑώλους καὶ πολυπατήτους κύκλῳ* C *περιιὼν εἰσελαύνει ῥαψῳδίας τὸν λόγον. ὡς τῶν παρ' ἡμῖν τις κατὰ τύχην ἀνεγνωκὼς δύο τῶν Ἐφόρου βιβλίων ἢ τρία πάντας ἀνθρώπους κατέτριβε καὶ πᾶν ἀνάστατον ἐποίει συμπόσιον, ἀεὶ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην καὶ τὰ συνεχῆ διηγούμενος· ὅθεν Ἐπαμεινώνδας παρωνύμιον ἔσχεν.*

23. *Οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦτό γε τῶν κακῶν ἐλάχιστόν ἐστι, καὶ δεῖ παρατρέπειν εἰς ταῦτα τὴν ἀδολεσχίαν· ἧττον γὰρ ἀηδὲς ἔσται τὸ λάλον ἐν τῷ φιλολόγῳ πλεονάζον. ἐθιστέον*

---

4 cf. 622 a 630 b 43 b   9 cf. 632 c

---

4 *τυγχάνηι* (-*η*) *Γ*YSh*Θ*   6 *ξενικῶν* D   *πολλῶν* LC   8 *δελεαζόμενος* D   16 *οὕτω* LC^1XJG^4 *αὐτῷ* (-*ῶι*) *O* (G^1 et in mg. G^2)   *βραχὺν δοῦναι*] *βραχὺν τοῦ μαθεῖν δοῦναι* G^1n^2 *δοῦναι βραχὺν* M *δοῦναι μικρὸν* *Π* *μικρὸν δοῦναι* *Θ*n^1 (Dncas)   *τὸ* L$CG^{1.2}$*Δ*S$A^{corr.}$ *τῷ* *O*   20 *ἄστατον* C^1WXJ^1(non K)YNM^1 (om. *πᾶν*)   22 *παρώνυμον* G^1 26 *ἔστι* LC

δὲ καὶ γράφειν τι τοὺς τοιούτους καὶ διαλέγεσθαι κατ' ἰδίαν.
D *ὁ μὲν γὰρ Στωικὸς Ἀντίπατρος* (fr. 5), *ὡς ἔοικε, μὴ δυνάμενος μηδὲ βουλόμενος ὁμόσε χωρεῖν τῷ Καρνεάδῃ μετὰ πολλοῦ ῥεύματος εἰς τὴν Στοὰν φερομένῳ, γράφων δὲ καὶ πληρῶν τὰ βιβλία τῶν πρὸς αὐτὸν ἀντιλογιῶν 'καλαμοβόας' ἐπεκλήθη· τὸν δ' ἀδολέσχην ἴσως ἂν ἡ πρὸς τὸ γραφεῖον σκιαμαχία καὶ βοὴ τοῦ πλήθους ἀπερύκουσα καθ' ἡμέραν ἐλαφρότερον παρασκευάσειε τοῖς συνοῦσιν, ὥσπερ οἱ κύνες εἰς λίθους καὶ ξύλα τὸν θυμὸν ἀφέντες ἧττόν εἰσι χαλεποὶ τοῖς ἀνθρώποις. ἁρμόσει δ' αὐτοῖς σφόδρα καὶ τὸ μετὰ κρειττόνων ἀεὶ καὶ πρεσβυτέρων*
E *ὁμιλεῖν· αἰσχυνόμενοι γὰρ αὐτῶν τὴν δόξαν ἐν ἔθει γενήσονται τοῦ σιωπᾶν.*

Τούτοις δ' ἀεὶ δεῖ καταμεμῖχθαι καὶ συμπεπλέχθαι τοῖς ἐθισμοῖς τὴν προσοχὴν ἐκείνην καὶ τὸν ἐπιλογισμόν, ὅταν τι μέλλωμεν λαλεῖν καὶ τὰ ῥήματα τῷ στόματι προστρέχῃ, 'τίς οὗτος ὁ λόγος ὁ ἐφεστὼς καὶ καταβιαζόμενος; ἐπὶ τί δ' ἡ γλῶσσ' ἀσπαίρει; τί δ' εἰπόντι περιγίγνεται καλὸν ἢ τί σιωπήσαντι δυσχερές;' οὐ γὰρ ὡς βάρος τι δεῖ πιέζον ἀποθέσθαι τὸν λόγον (ἐπεὶ παραμένει γε καὶ ῥηθεὶς ὁμοίως), ἀλλ' ἢ δι' αὐτοὺς ἄνθρωποι δεόμενοί τινος λαλοῦσιν ἢ τοὺς ἀκούοντας ὠφελοῦντες ἢ χάριν τινὰ παρασκευάζοντες ἀλλήλοις ὥσπερ ἁλσὶ τοῖς
F *λόγοις ἐφηδύνουσι τὴν διατριβὴν καὶ τὴν πρᾶξιν, ἐν ᾗ τυγχάνουσιν ὄντες. εἰ δὲ μήτε τῷ λέγοντι χρήσιμον μήτ' ἀναγκαῖον τοῖς ἀκούουσι τὸ λεγόμενον ἡδονὴ δὲ καὶ χάρις*

---

23 cf. 697 d

---

7 γραφεῖον G γράφειν *O*(G[2] mg.) καὶ ἡ β. ND 9 ὥσπερ — ἀφέντες om. M[1] ξ. κ. λ. hS ἐπαφ. C 14 καταμ.] καὶ συμμ. *ΠΘ* 17 προτρ. G[1]a ὁ ἐφ. λ. C 18 sic GWND ἀπαίρει *O* 20 βάρος ///(2—3 litt.) τι δεῖ πιέζον //(1 l.) ἀπ. G (γρ. οὐ γὰρ ὡς βάρος ἔδει πιεζοῦντα in mg.[4]) πιέζοντα *O* 21 οἱ ἀνθρ. C ἀνθρ. *O* 23 κατασκ. C 25 μήτε[1] Re. οὔτε 26 δὲ Wil. τε

οὐ πρόσεστι, διὰ τί λέγεται; τὸ γὰρ μάτην καὶ διακενῆς οὐχ ἧττον ἐν τοῖς λόγοις ἢ τοῖς ἔργοις ἐστίν. ἐπὶ πᾶσι δὲ καὶ παρὰ ταῦτα πάντα δεῖ πρόχειρον ἔχειν καὶ μνημονεύειν τὸ Σιμωνίδειον, | ὅτι λαλήσας μὲν πολλάκις μετενόησε 515 *σιωπήσας δ' οὐδέποτε, καὶ τὴν ἄσκησιν, ὅτι πάντων ἐπικρατεῖ καὶ ἰσχυρότερόν ἐστιν· ὅπου καὶ λυγμὸν καὶ βῆχ' ἄνθρωποι τῷ προσέχειν ἀποβιαζόμενοι μετὰ πόνου καὶ ἀλγηδόνος ἐξεκρούσαντο. σιγὴ δ' οὐ μόνον ἄδιψον, ὥς φησιν Ἱπποκράτης* (ubi ?), *ἀλλὰ καὶ ἄλυπον καὶ ἀνώδυνον.*

36.

ΠΕΡΙ ΠΟΛΥΠΡΑΓΜΟΣΥΝΗΣ

(Plan. 10)

Ἄπνουν ἢ σκοτεινὴν ἢ δυσχείμερον οἰκίαν ἢ νοσώδη φυγεῖν μὲν ἴσως ἄριστον· ἂν δὲ φιλοχωρῇ τις ὑπὸ συνηθείας, ἔστι καὶ φῶτα μεταθέντα καὶ κλίμακα μεταβαλόντα καὶ θύρας τινὰς ἀνοίξαντα τὰς δὲ κλείσαντα λαμπροτέραν εὐπνουστέραν ὑγιεινοτέραν μηχανήσασθαι. καὶ πόλεις τινὲς

Paulo ante librum de garrulitate conscriptus.

Lampr. 97. codd.: L (deest 312, 23 *καί* — 314, 2 *τε*, 318, 16 *-κεν* — 319, 19 *προσποιοῦνται*, 331, 7 *Δαρεῖος* — extr.) CGWX (initium — 313, 3 sec. exemplar codicis V simile suppletum = $X^{suppl.}$ cf. ad l. de coh. ira; itaque ibi *v* affertur alibi raro citatus) *Λ* (recensio Byzantina, non allata nisi ubi exemplaris lectionem integram reliquit) (V)JKYNMαADRShiZa

Γ = G (qui saepe propria habet) X(*v*)*Λ* (sc. exemplar quo recensio nititur). acc. proxime VJK, tum LC, raro hic W. *Σ* = DRShi *Π* = αA *Θ* = Za (b hic non collatus) *Δ* = D*Θ*

---

4 cf. 10 f 125 d   9 cf. 90 d

---

4 *μετενόησα* *Σ*   6 *ἰσχυρόν* *Ω* corr. Po.   7 *καὶ βῆχ'* om G   *τῷ*] *τὸ* NM   *ἀποβ.*] *ἀσπαζόμενοι* CM*Π*n¹Z   8 *ἐξέκρουσαν* G¹ (cf. 74 a al.) *ἐξεκράσαντο* C   15 *ἀπὸ* LCGW*v*YNRh   18 *μηχ.* G*vΛ*nK *ἐργάσασθαι* *O* (K¹ in mg. *γρ.*) de duplici acc. cf. v. Cic. 40 Lyc. 19

C *οὕτω μεταθέντες ὠφέλησαν· ὥσπερ τὴν ἐμὴν πατρίδα πρὸς ζέφυρον ἄνεμον κεκλιμένην καὶ τὸν ἥλιον ἐρείδοντα δείλης ἀπὸ τοῦ Παρνασσοῦ δεχομένην ἐπὶ τὰς ἀνατολὰς τραπῆναι λέγουσιν ὑπὸ τοῦ Χαίρωνος. ὁ δὲ φυσικὸς Ἐμπεδοκλῆς* (A 14) *ὄρους τινὰ διασφάγα βαρὺν καὶ νοσώδη κατὰ τῶν πεδίων τὸν νότον ἐμπνέουσαν ἐμφράξας λοιμὸν ἔδοξεν ἐκκλεῖσαι τῆς χώρας. ἐπεὶ τοίνυν ἔστι τινὰ πάθη νοσώδη καὶ βλαβερὰ καὶ χειμῶνα παρέχοντα τῇ ψυχῇ καὶ σκότος, ἄριστον μὲν ἐξωθεῖν ταῦτα καὶ καταλύειν εἰς ἔδαφος, αἰθρίαν καὶ φῶς καὶ πνεῦμα καθαρὸν*
D *διδόντας ἑαυτοῖς· εἰ δὲ μή, μεταλαμβάνειν γε καὶ μεθαρμόττειν ἁμωσγέπως περιάγοντας ἢ στρέφοντας.*

Οἷον εὐθὺς ἡ πολυπραγμοσύνη φιλομάθειά τίς ἐστιν ἀλλοτρίων κακῶν, οὔτε φθόνου δοκοῦσα καθαρεύειν νόσος οὔτε κακοηθείας·

'τί τἀλλότριον, ἄνθρωπε βασκανώτατε,
κακὸν ὀξυδορκεῖς τὸ δ' ἴδιον παραβλέπεις;'
(Com. adesp. 359)

μετάθες ἔξωθεν καὶ μετάστρεψον εἴσω τὴν πολυπραγμοσύνην· εἰ χαίρεις κακῶν μεταχειριζόμενος ἱστορίαν, ἔχεις οἴκοι πολλὴν διατριβήν· 'ὅσσον ὕδωρ †κατ' Ἀλιζόνος ἢ δρυὸς ἀμφὶ πέτηλα,' τοσοῦτον πλῆθος εὑρήσεις ἁμαρτη-
E *μάτων ἐν τῷ βίῳ καὶ παθῶν ἐν τῇ ψυχῇ καὶ παροραμάτων*

---

4 sqq. cf. 1126 b   10 cf. 91 f   16 hinc 469 b

---

3 sic GD[1] e corr. Λ[pars] *παρνασοῦ* O   6 *ἐκπνέουσαν* Re.   11 *μεταβάλλειν* LΔ   *τε* LCG[1]ha om. Λ   12 *ἀμωσγέπως* (Re.) ut vid. L *ἄλλως γέ πως* O   13 *φιλοπραγμ.* VX[suppl.]   16 *βασκ.* om. Zn[1]   21 *ὅσον* multi   *κατ' ἀλιζόνος* (accentu vario) Ω (*ὄνομα ποταμοῦ* G[rec.] in mg.) *εὐρυχόροιο* add. VX[suppl.] versum explentes; sed cf. Herod. IV 52 (ubi *Ἀλίζονας* A[corr.]), quae regio Scythiae fortasse poetae ignoto Alexandrino obversabatur. ergo duo versus membra et *κατ' Ἀλιζόνας* legendum? (*ὅσα δρυὸς* subesse, *αλιζον* corruptum esse putat Wil.)   22 *πέταλα* DVX[suppl.] *τοσοῦτο* GυΛKΘ (cf. 290, 12)

ἐν τοῖς καθήκουσιν. ὡς γὰρ ὁ Ξενοφῶν (Oecon. 8, 19) λέγει τοῖς οἰκονομικοῖς ἴδιον εἶναι τῶν ἀμφὶ θυσίαν σκευῶν, ἴδιον τῶν ἀμφὶ δεῖπνα τόπον, ἀλλαχοῦ κεῖσθαι τὰ γεωργικά, χωρὶς τὰ πρὸς πόλεμον, οὕτω σοὶ τὰ μέν ἐστιν ἀπὸ φθόνου κακὰ κείμενα τὰ δ' ἀπὸ ζηλοτυπίας τὰ δ' ἀπὸ δειλίας τὰ δ' ἀπὸ μικρολογίας· ταῦτ' ἔπελθε, ταῦτ' ἀναθεώρησον· τὰς εἰς γειτόνων θυρίδας καὶ [τὰς] παρόδους τῆς πολυπραγμοσύνης ἔμφραξον, ἑτέρας δ' ἄνοιξον εἰς τὴν ἀνδρωνῖτιν τὴν σεαυτοῦ φερούσας, εἰς τὴν γυναικωνῖτιν, εἰς τὰς τῶν θεραπόντων διαίτας· ἐνταῦθ' ἔχει διατριβὰς οὐκ ἀχρήστους οὐδὲ κακοήθεις ἀλλ' ὠφελίμους καὶ F σωτηρίους τὸ φιλοπευθὲς τοῦτο καὶ φιλόπραγμον, ἑκάστου πρὸς ἑαυτὸν λέγοντος (Carm. aur. 42)

'πῆ τραπόμην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη;'

(2.) νῦν δ' ὥσπερ ἐν τῷ μύθῳ τὴν Λάμιαν λέγουσιν οἴκοι μὲν εὕδειν τυφλήν, ἐν ἀγγείῳ τινὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχουσαν ἀποκειμένους, | ἔξω δὲ προϊοῦσαν ἐντίθεσθαι καὶ βλέ- 516 πειν, οὕτως ἡμῶν ἕκαστος ἔξω καὶ πρὸς ἑτέρους τῇ κακονοίᾳ τὴν περιεργίαν ὥσπερ ὀφθαλμὸν ἐντίθησι, τοῖς δ' ἑαυτῶν ἁμαρτήμασι καὶ κακοῖς πολλάκις περιπταίομεν ὑπ' ἀγνοίας, ὄψιν ἐπ' αὐτὰ καὶ φῶς οὐποριζόμενοι. διὸ καὶ τοῖς ἐχθροῖς ὠφελιμώτερός ἐστιν ὁ πολυπραγμονῶν· τὰ γὰρ ἐκείνων ἐλέγχει καὶ προφέρεται καὶ δείκνυσιν αὐτοῖς ἃ δεῖ φυλάξασθαι καὶ διορθῶσαι, τῶν δ' οἴκοι τὰ πλεῖστα παρορᾷ διὰ τὴν περὶ τὰ ἔξω πτόησιν. ὁ μὲν γὰρ Ὀδυσσεὺς (λ 84 sqq.) οὐδὲ τῇ μητρὶ διαλεχθῆναι πρότε-

---

14 cf. 168 b 21 ex 87 c

---

1 ὁ om. NRV (non SX$^{suppl.}$) 2 post εἶναι add. τὸν τόπον M^2 3 τῶν] τὸν υNY$^{corr.}$JSΛ^{pars} 7 del. Po. 8 δ' om. G 14 ποῖ Θn τρ.] παρέβην 168 b 15 τὴν μίαν W 16 ἅδειν (ἅιδειν) Ω corr. Xyl. τυφλὸν NSh ac ft. G^{1}X^1 (-ὴν υ) 17 ἀποτίθ. O (G^2 ex ἀποθέσθαι) περιτίθεσθαι M$^{corr.(2?)}$α$^{rubr.}$ΛnX^3 ἐπιτίθ. A^2 corr. Po. 18 κακοηθείᾳ G 22 sic ΓK^1 (cf. 87 c) πολυπράγμων O (ss. K^1)

ρον ὑπέμεινεν ἢ πυθέσθαι παρὰ τοῦ μάντεως, ὧν ἕνεκ'
B ἦλθεν εἰς Ἅιδου, πυθόμενος δὲ οὕτω πρός τε ταύτην
ἔτρεψεν αὐτὸν καὶ τὰς ἄλλας γυναῖκας ἀνέκρινε, τίς ἡ
Τυρὼ καὶ τίς ἡ καλὴ Χλωρὶς καὶ διὰ τί ἡ Ἐπικάστη
ἀπέθανεν (λ 278) 'ἁψαμένη βρόχον αἰπὺν ἀφ' ὑψηλοῖο
μελάθρου'· ἡμεῖς δὲ τὰ καθ' αὑτοὺς ἐν πολλῇ ῥᾳθυμίᾳ καὶ
ἀγνοίᾳ θέμενοι καὶ ἀμελήσαντες ἑτέρους γενεαλογοῦμεν,
ὅτι τοῦ γείτονος ὁ πάππος ἦν Σύρος, Θρᾷττα δ' ἡ τήθη,
ὁ δεῖνα δ' ὀφείλει τάλαντα τρία καὶ τοὺς τόκους οὐκ ἀποδέ-
δωκεν· ἐξετάζομεν δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα, πόθεν ἡ γυνὴ τοῦ
δεῖνος ἐπανήρχετο, τί δ' ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα καθ' ἑαυτοὺς
C ἐν τῇ γωνίᾳ διελέγοντο. Σωκράτης δὲ περιῄει διαπορῶν,
τί Πυθαγόρας λέγων ἔπειθε· καὶ Ἀρίστιππος Ὀλυμπίασιν
Ἰσχομάχῳ συμβαλὼν ἠρώτα τί Σωκράτης διαλεγόμενος
οὕτω τοὺς νέους διατίθησι, καὶ μίκρ' ἄττα τῶν λόγων
αὐτοῦ σπέρματα καὶ δείγματα λαβὼν οὕτως ἐμπαθῶς
ἔσχεν, ὥστε τῷ σώματι συμπεσεῖν καὶ γενέσθαι παντά-
πασιν ὠχρὸς καὶ ἰσχνός· ἄχρις οὗ πλεύσας Ἀθήναζε διψῶν
καὶ διακεκαυμένος ἠρύσατο τῆς πηγῆς καὶ τὸν ἄνδρα καὶ
τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ τὴν φιλοσοφίαν ἱστόρησεν, ἧς ἦν
τέλος ἐπιγνῶναι τὰ ἑαυτοῦ κακὰ καὶ ἀπαλλαγῆναι.

3. Ἀλλ' ἔνιοι τὸν ἴδιον βίον ὡς ἀτερπέστατον θέαμα
D προσιδεῖν οὐχ ὑπομένουσιν οὐδ' ἀνακλάσαι τὸν λογισμὸν
ὡς φῶς ἐφ' ἑαυτοὺς καὶ περιαγαγεῖν, ἀλλ' ἡ ψυχὴ γέμουσα
κακῶν παντοδαπῶν καὶ φρίττουσα καὶ φοβουμένη τὰ
ἔνδον ἐκπηδᾷ θύραζε καὶ πλανᾶται περὶ τἀλλότρια, βό-

---

18 Aeschin. Socr. fr. 49 D.

---

2 οὕτω G (excipit participium ut v. Pyrrhi 10. 19 Eum. 9 al.) τοῦτο *O* (G[4]), pro quo expectares ταῦτα (del. Wil. ft. rectius) 3 τί ἡ GJ[1] τί ut vid. D τίν' *O* (G[4]K) 6 μελάθρου Ga om. *O* (δόμοιο interpol. J[2]Λa[2]nZ) 7 μεταθέμενοι D γεν. om. W 8 τήθη LCGJY (τή:θη) τίτθη *O* 9 ἀπέδωκεν XΛΔ 15 νέους GM[2]ΠΘ θέους M[1] θεούς LCXYNRhG[4] θεοῖς (et τοῖς) W Ἀθηναίους JVD θεατὰς Λ 18 Ἀθήνησι Θ

σκουσα καὶ πιαίνουσα τὸ κακόηθες. ὡς γὰρ ὄρνις ἐν οἰκίᾳ πολλάκις τροφῆς παρακειμένης εἰς γωνίαν καταδῦσα σκαλεύει,

'ἔνθα γέ που διαφαίνεθ' ἅτ' ἐν κοπρίῃ μία κριθή,'

παραπλησίως οἱ πολυπράγμονες, ὑπερβάντες τοὺς ἐν μέσῳ λόγους καὶ ἱστορίας καὶ ἃ μηδεὶς κωλύει πυνθάνεσθαι μηδ' ἄχθεται πυνθανομένοις, τὰ κρυπτόμενα καὶ λανθάνοντα κακὰ πάσης οἰκίας ἐκλέγουσι. καίτοι τό γε τοῦ Αἰγυπτίου E *χάριεν πρὸς τὸν ἐρωτῶντα τί φέρει συγκεκαλυμμένον, 'διὰ τοῦτο συγκεκάλυπται'· καὶ σὺ δὴ τί πολυπραγμονεῖς τὸ ἀποκρυπτόμενον; εἰ μή τι κακὸν ἦν, οὐκ ἂν ἀπεκρύπτετο. καίτοι μὴ κόψαντά γε θύραν εἰς οἰκίαν ἀλλοτρίαν οὐ νομίζεται παρελθεῖν, ἀλλὰ νῦν μὲν εἰσὶ θυρωροί, πάλαι δὲ ῥόπτρα κρουόμενα πρὸς ταῖς θύραις αἴσθησιν παρεῖχεν, ἵνα μὴ τὴν οἰκοδέσποιναν ἐν μέσῳ καταλάβῃ ὁ ἀλλότριος ἢ τὴν παρθένον ἢ κολαζόμενον οἰκέτην ἢ κεκραγυίας τὰς θεραπαινίδας· ὁ δὲ πολυπράγμων ἐπ' αὐτὰ ταῦτα παραδύεται, σώφρονος μὲν οἰκίας καὶ καθεστώσης οὐδ' ἂν* F *παρακαλῇ τις ἡδέως γινόμενος θεατής, ὧν δ' ἕνεκα κλεὶς καὶ μοχλὸς καὶ αὔλειος, ταῦτ' ἀνακαλύπτων καὶ φέρων εἰς τὸ μέσον ἑτέροις. καίτοι καὶ 'τῶν ἀνέμων μάλιστα δυσχεραίνομεν' ὡς Ἀρίστων φησίν* (St. V. Fr. I 401), *'ὅσοι τὰς περιβολὰς ἀναστέλλουσιν ἡμῶν'· ὁ δὲ πολυπράγμων οὐ τὰ ἱμάτια τῶν πέλας οὐδὲ τοὺς χιτῶνας, ἀλλὰ τοὺς τοίχους ἀπαμφιέννυσι, τὰς θύρας ἀναπετάννυσι, καὶ 'διὰ*

---

3 cf. Clem. Al. Paed. III 30 4 Schneideri Callim. fr. anon. 374

---

2 *πολλ. τρ.*] *τροφῆς πολλῆς* Λ *πολλῆς τρ.* X[3] 4 versum om. Λ *ἔνθα γέ που* Δ *ἔνθα δέ που* LC *ἐνθάδε* (vel *ἔνθα δε*) *καὶ* O (*ἔνθα δὴ καὶ* X[3]) *διαφαίνεται θατεν* C[1] et ut vid. L *διαφαίνετ' ἅτ'* GWX[1]YNM[1]h *διαφαίνετ'* (om. *ἅτ'*) R (non S) *κοπρίῃ* G *κοπρίᾳ* O 7 *κρυπτά* G[1] 8 *τό γε* GΛJ *γε* W *γε τὸ* O 11 *εἰ — ἀπ.* om. W 15 post *μέσῳ* (potius post *καταλ.*, cf. hiatum) participium excidisse putat Ha. 18 *καὶ* om. WΛΔ 19 *γενόμενος* C(L?)WX[1]υKYMΠΣZ 20 *αὔλιος* LX(G[1]?)Mα[1]Sh

παρθενικῆς ἁπαλόχροος' (Hes. OD 519) *ὡς πνεῦμα δια-*
517 *δύεται καὶ διέρπει, | βακχεῖα καὶ χοροὺς καὶ παννυχίδας ἐξετάζων καὶ συκοφαντῶν.* (4.) *καὶ καθάπερ τοῦ κωμῳδουμένου Κλέωνος* (Arist. Eq. 79)

'τὼ χεῖρ' ἐν Αἰτωλοῖς, ὁ νοῦς ἐν Κλωπιδῶν,'

οὕτω τοῦ πολυπράγμονος ὁ νοῦς ἅμ' ἐν πλουσίων οἴκοις ἐστὶν ἐν δωματίοις πενήτων ἐν αὐλαῖς βασιλέων ἐν θαλάμοις νεογάμων· πάντα πράγματα ζητεῖ, τὰ ξένων τὰ ἡγεμόνων, οὐδ' ἀκινδύνως ταῦτα ζητῶν, ἀλλ' οἷον, εἴ τις ἀκονίτου γεύοιτο πολυπραγμονῶν τὴν ποιότητα, φθάσει τῆς αἰσθήσεως προανελὼν τὸ αἰσθανόμενον, οὕτως οἱ τὰ τῶν μειζόνων κακὰ ζητοῦντες προαναλίσκουσι τῆς γνώ-
B *σεως ἑαυτούς. καὶ γὰρ οἱ τοῦ ἡλίου τὴν ἄφθονόν γε ταύτην καὶ κατακεχυμένην ἅπασιν ἀκτῖνα παρορῶντες, αὐτὸν δὲ τὸν κύκλον ἀναιδῶς καταβλέπειν καὶ διαστέλλειν τὸ φῶς εἴσω βιαζόμενοι καὶ τολμῶντες ἀποτυφλοῦνται. διὸ καλῶς Φιλιππίδης ὁ κωμῳδιοποιὸς εἰπόντος αὐτῷ ποτε Λυσιμάχου τοῦ βασιλέως 'τίνος σοι τῶν ἐμῶν μεταδῶ;' 'μόνον' εἶπεν, 'ὦ βασιλεῦ, μὴ τῶν ἀπορρήτων.' τὰ γὰρ ἥδιστα καὶ κάλλιστα τῶν βασιλέων ἔξω πρόκειται, τὰ δεῖπνα οἱ πλοῦτοι αἱ πανηγύρεις αἱ χάριτες· εἰ δέ τι ἀπόρρητόν ἐστι, μὴ προσέλθῃς μηδὲ κινήσῃς. οὐ κρύπτεται χαρὰ βασι-*
C *λέως εὐτυχοῦντος οὐδὲ γέλως παίζοντος οὐδὲ φιλανθρω-*

---

1 cf. 465 d 10 cf. 49 e 13 cf. Xen. Mem. IV 3, 14
17 e v. Demetr. 12, cf. 508 c 183 e

---

5 *τὼ μὲν χ.* (ut Arist. M) N[2]ΔΛ[pars] *ὁ νοῦς* G[1] *ὁ δὲ νοῦς* (ut Aristoph. VAΓΘ, *ὁ νοῦς δ'* R) G[2]*O* *κλοπιδῶν* LCSi 8 *τὰ ξένων ⟨τὰ ἀστῶν τὰ ἰδιωτῶν⟩ τὰ ἡγ.*? Po. 9 *εἴ τις* om. G[1] (*εἰ ἀκ. γ. τις* [4]) Xυ[1]NRh *τις* om. K[1] *εἰ ἀκ. τις* Δ 10 *ἀκονίτου*] *ἀκοῇ τοῦ* υN (*γένους τὸ πολ.*) b *τοῦ ἀκοῇ τοῦ* RS[1] ut vid. 11 *τὸ* GX[corr.]ShΠ (α[1] et A ex *τὴν*) *τὸν* *O*υ (sed subiectum est *ὁ γευόμενος*) *προαισθανόμενον* Ω (*προαισθ* in r. α) corr. Madv. Adv. I 644 (cf. 49 e) 13 *γε* om. G[1] 17 sic XΛΔ *κωμῳδοπ.* *O*(υ) 18 *μόνων* ΘKJ[1?] 19/20 *καὶ κάλλιστα* 'om. L in fine pag.' (?) habet C

πίας παρασκευὴ καὶ χάριτος· φοβερόν ἐστι τὸ κρυπτόμενον, σκυθρωπὸν ἀγέλαστον δυσπρόσιτον, ὀργῆς τινος ὑπούλου θησαυρὸς ἢ τιμωρίας βαρυθύμου σκέψις ἢ ζηλοτυπία γυναικὸς ἢ πρὸς υἱὸν ὑποψία τις ἢ πρὸς φίλον ἀπιστία. φεῦγε τὸ μελαῖνον τοῦτο καὶ συνιστάμενον νέφος· οὐ λήσεταί σε βροντῆσαν οὐδ' ἀστράψαν, ὅταν ἐκραγῇ τὸ νῦν κρυπτόμενον.

5. Τίς οὖν ἡ φυγή; περισπασμός, ὡς εἴρηται (p. 515 d), καὶ μεθολκὴ τῆς πολυπραγμοσύνης μάλιστα μὲν ἐπὶ τὰ βελτίω καὶ τὰ ἡδίω τρέψαντι τὴν ψυχήν. τὰ ἐν οὐρανῷ πολυπραγμόνει, τὰ ἐν γῇ τὰ ἐν ἀέρι τὰ ἐν θαλάττῃ. μικρῶν πέφυκας ἢ μεγάλων φιλοθεάμων; εἰ μεγάλων, ἥλιον D πολυπραγμόνει ποῦ κάτεισι καὶ πόθεν ἄνεισι· ζήτει τὰς ἐν σελήνῃ καθάπερ ἀνθρώπῳ μεταβολάς, ποῦ τοσοῦτον κατανήλωσε φῶς πόθεν αὖθις ἐκτήσατο, πῶς (Soph. fr. 787)

'ἐξ ἀδήλου πρῶτον ἔρχεται νέα
πρόσωπα καλλύνουσα καὶ πληρουμένη,
χὤταν περ αὑτῆς εὐγενεστάτη φανῇ,
πάλιν διαρρεῖ κἀπὶ μηδὲν ἔρχεται.'

καὶ ταῦτ' ἀπόρρητ' ἐστὶ φύσεως, ἀλλ' οὐκ ἄχθεται τοῖς ἐλέγχουσιν. ἀλλὰ τῶν μεγάλων ἀπέγνωκας; πολυπραγμόνει τὰ μικρότερα, πῶς τῶν φυτῶν τὰ μὲν ἀεὶ τέθηλε καὶ χλοάζει καὶ ἀγάλλεται παντὶ καιρῷ τὸν ἑαυτῶν ἐπιδεικνύμενα πλοῦτον, τὰ δὲ νῦν μέν ἐστιν ὅμοια τούτοις νῦν δ' E

16 sqq. e v. Demetr. 45 cf. p. 282 b

5 μελαῖνον JΔ μελαινὸν GX^{1}υ μελανόν O (L inc.) 9 μὲν opp. ἴσως δὲ κτλ. 318, 4 10 τὰ om. R (non S) Λ 12 θεάμων LCVJYNMΠRh 14 ἐν ἀνθρ. JDZ ἀνθρώπων Nh τοσοῦτο Ga cf. p. 290, 12 312, 22 κατανήλωσε G^{1}Λ κατηνάλωσε XVJα^1 e corr. κατανάλωσε O 16 νέφους ZΛ 18 εὐγενεστάτη O (ut loc. parall.) εὐπρεπεστάτη Δ (eadem varietas 788 b 792 a 1129 c) εὐγανεστάτη? Po. NGG 1913, 348 (cf. 792 a γάνωμα); pro αὐτῆς verbum 9 litt. habuisse vid. L 19 κἀπὶ hic et 282 b κεἰς τὸ v. Dem.

ὥσπερ ἀνοικονόμητος ἄνθρωπος ἀθρόως ἐκχέαντα τὴν περιουσίαν γυμνὰ καὶ πτωχὰ καταλείπεται, διὰ τί δὲ τὰ μὲν προμήκεις τὰ δὲ γωνιώδεις τὰ δὲ στρογγύλους καὶ περιφερεῖς ἐκδίδωσι καρπούς. ἴσως δὲ ταῦτ᾽ οὐ πολυπραγμονήσεις, ὅτι τούτοις οὐθὲν κακὸν ἔνεστιν. ἀλλ᾽ εἰ δεῖ πάντως τὸ περίεργον ἐν φαύλοις τισὶν ὥσπερ ἑρπετὸν ἐν θανασίμοις ὕλαις ἀεὶ νέμεσθαι καὶ διατρίβειν, ἐπὶ τὰς ἱστορίας ἀγάγωμεν αὐτὸ καὶ παραβάλωμεν ἀφθονίαν κακῶν καὶ περιουσίαν. ἐνταῦθα γὰρ ἔνεισι

'πεσήματ᾽ ἀνδρῶν καὶ ἀπολακτισμοὶ βίων' (Aesch. Suppl. 937),

F *φθοραὶ γυναικῶν, ἐπιθέσεις οἰκετῶν, διαβολαὶ φίλων, παρασκευαὶ φαρμάκων, φθόνοι, ζηλοτυπίαι, ναυάγι᾽ οἴκων, ἐκπτώσεις ἡγεμονιῶν· ἐμπίπλασο καὶ τέρπε σαυτὸν ἐνοχλῶν μηδενὶ τῶν συνόντων μηδὲ λυπῶν.*

6. *Ἀλλ᾽ ἔοικεν ἡ πολυπραγμοσύνη μὴ χαίρειν ἑώλοις κακοῖς ἀλλὰ θερμοῖς καὶ προσφάτοις καὶ καινὰς τραγῳ-*
518 *δίας ἡδέως θεᾶσθαι, | τοῖς δὲ κωμικοῖς καὶ ἱλαρωτέροις πράγμασιν οὐ μάλα προθύμως ὁμιλεῖν. διὸ γάμον μέν τινος ἢ θυσίαν ἢ προπομπὴν διεξιόντος ἀμελὴς ὁ πολυπράγμων καὶ ῥᾴθυμος ἀκροατής ἐστι, καὶ προακηκοέναι τὰ πλεῖστά φησι καὶ κελεύει ταῦτα συντέμνειν καὶ παρέρχεσθαι τὸν διηγούμενον· ἂν δ᾽ ἢ φθοράν τις παρθένου παρακαθήμενος ἢ μοιχείαν γυναικὸς ἢ δίκης παρασκευὴν ἢ στάσιν ἀδελφῶν διηγῆται, οὔτε νυστάζει οὔτ᾽ ἀσχολεῖται, 'ἄλλα τε δίζηται ἐπέων παρά τ᾽ οὔατα βάλλει.' καὶ τὸ* (Tr. adesp. 386)

---

10 cf. 937 f 25 Schneideri Callim. fr. anon. 375

---

1 *ἄνθρωπος* bis, omisso *ἀθρόως* W *ἐκχέαντ᾽ ἀθρόως* ΝΣΘ 4 *τοὺς καρποὺς* *Λ* recte ut vid. 5 *ἔνεστιν* (cf. 9) Po. *ἔστιν* 10 *βίων* hic et 937 f *βίου* Aesch. 14 sic *Γ* *ἡγεμόνων* *O* 15 *μηδὲ*] *μηδένα* X[3] (ex *μηδὲν*) J*Λ* 17 *κενὰς* G[1]ND 20 *πομπὴν* G 22 *ταῦτα καὶ σ.* C *συντέμνειν* C(L deest)*Δ* *συντεμεῖν* *O*

῾οἴμοι, τὸ κακὸν τῆς εὐτυχίας
ὡς μᾶλλον ἐς οὓς φέρεται θνητῶν᾽

ἐπὶ τῶν πολυπραγμόνων ἐστὶν εἰρημένον ἀληθῶς. ὡς γὰρ B *αἱ σικύαι τὸ χείριστον ἐκ τῆς σαρκὸς ἕλκουσιν, οὕτως τὰ τῶν πολυπραγμόνων ὦτα τοὺς φαυλοτάτους λόγους ἐπισπᾶται. μᾶλλον δ᾽, ὥσπερ αἱ πόλεις ἔχουσί τινας πύλας ἀποφράδας καὶ σκυθρωπάς, δι᾽ ὧν ἐξάγουσι τοὺς θανατουμένους καὶ τὰ λύματα καὶ τοὺς καθαρμοὺς ἐκβάλλουσιν, εὐαγὲς δ᾽ οὐδὲν οὐδ᾽ ἱερὸν εἴσεισι οὐδ᾽ ἔξεισι δι᾽ αὐτῶν, οὕτω καὶ τὰ τῶν πολυπραγμόνων ὦτα χρηστὸν οὐδὲν οὐδ᾽ ἀστεῖον ἀλλ᾽ οἱ φονικοὶ λόγοι διέρχονται καὶ τρίβουσιν, ἐκθύσιμα καὶ μιαρὰ διηγήματα παρακομίζοντες.*

῾ἀεὶ δ᾽ ἀοιδῶν μοῦνος ἐν στέγαις ἐμαῖς
κωκυτὸς ἐμπέπτωκεν᾽ (Tr. adesp. 387)·

αὕτη τοῖς πολυπράγμοσι ῾μοῦσα καὶ σειρὴν μία᾽, τοῦθ᾽ C *ἥδιστον ἀκουσμάτων αὐτοῖς.*

Ἔστι γὰρ ἡ πολυπραγμοσύνη φιλοπευστία τῶν ἐν ἀποκρύψει καὶ λανθανόντων· οὐδεὶς δ᾽ ἀγαθὸν ἀποκρύπτει κεκτημένος, ὅπου καὶ τὰ μὴ ὄντα προσποιοῦνται. κακῶν οὖν ἱστορίας ὁ πολυπράγμων ὀρεγόμενος ἐπιχαιρεκακίας συνέχεται πάθει, φθόνου καὶ βασκανίας ἀδελφῷ. φθόνος μὲν γάρ ἐστι λύπη ἐπ᾽ ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς, ἐπιχαιρεκακία δ᾽ ἡδονὴ ἐπ᾽ ἀλλοτρίοις κακοῖς· ἀμφότερα δ᾽ ἐκ πάθους ἀνημέρου καὶ θηριώδους γεγένηται τῆς κακοηθείας. (7.) *οὕτω δ᾽ ἑκάστῳ λυπηρόν ἐστιν ἡ τῶν περὶ αὐτὸν*

---

4 cf. 469 b 600 c 18 cf. 463 b 22 cf. 1046 b St. V. Fr. III 418. 412 sqq. 400

---

1 *οἴ///μοι* G *ὅμοι*(o[1] in ras.)X 3 sic G*Λ* (*ὡς ἀλ.*) *ἐστὶν ἀλ. εἰρ.* NΣΘ *εἰρ. ἐστὶν ἀλ. υO* (*εἰρ.* om. *α*[1], *ἐρριμμένον* J[1]K) 9 *οὐδ᾽ ἔξεισι* om. CVYNM[1](*εἴσεισι καὶ διέξεισι Π*)Σ (*ἔξεισιν οὐδ᾽ εἴσεισι* hi), post *αὐτῶν* hab. W 13 *δ᾽* om. D *ἀοιδῶν* G[1]*Δ* *ἀείδων O* 15 *τοῖς μὲν π.* G 17 *πολυπρ.* *α*[corr.(1?)] (non A) *ΛΘ* *φιλοπρ. O* 20 *ἐπορεγ. Θ* 22 *ἀγαθ.* — 23 *ἀλλ.* om. N

D *κακῶν ἀνακάλυψις, ὥστε πολλοὺς ἀποθανεῖν πρότερον ἢ δεῖξαί τι τῶν ἀπορρήτων νοσημάτων ἰατροῖς. φέρε γὰρ Ἡρόφιλον ἢ Ἐρασίστρατον ἢ τὸν Ἀσκληπιὸν αὐτόν, ὅτ' ἦν ἄνθρωπος, ἔχοντα τὰ φάρμακα καὶ τὰ ὄργανα κατ' οἰκίαν προσιστάμενον ἀνακρίνειν, μή τις ἔχει σύριγγα παρὰ δακτύλιον ἢ γυνὴ καρκίνον ἐν ὑστέρᾳ· καίτοι σωτήριόν ἐστι τῆς τέχνης ταύτης τὸ πολύπραγμον· ἀλλὰ πᾶς ἄν τις, οἶμαι, τὸν τοιοῦτον ἀπήλασεν, ὅτι τὴν χρείαν οὐ περιμένων ἄκλητος ἐπ' ἀλλοτρίων κακῶν ἔρχεται κατανόησιν. οἱ δὲ πολυπράγμονες αὐτὰ ταῦτα καὶ τὰ τούτων ἔτι*
E *χείρονα ζητοῦσιν, οὐ θεραπεύοντες ἀλλὰ μόνον ἀνακαλύπτοντες. ὅθεν μισοῦνται δικαίως. καὶ γὰρ τοὺς τελώνας βαρυνόμεθα καὶ δυσχεραίνομεν, οὐχ ὅταν τὰ ἐμφανῆ τῶν εἰσαγομένων ἐκλέγωσιν, ἀλλ' ὅταν τὰ κεκρυμμένα ζητοῦντες ἐν ἀλλοτρίοις σκεύεσι καὶ φορτίοις ἀναστρέφωνται. καίτοι τοῦτο ποιεῖν ὁ νόμος δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ βλάπτονται μὴ ποιοῦντες· οἱ δὲ πολυπράγμονες ἀπολλύουσι καὶ προΐενται τὰ αὑτῶν ἀσχολούμενοι περὶ τὰ ἀλλότρια, καὶ σπανίως μὲν εἰς ἀγρὸν βαδίζουσι τὸ ἥσυχον καὶ σιωπηρὸν τῆς ἐρημίας οὐ φέροντες, ἐὰν δὲ καὶ παραβάλωσι διὰ*
F *χρόνου, ταῖς τῶν γειτόνων ἀμπέλοις μᾶλλον ἐμβλέπουσιν ἢ ταῖς ἰδίαις καὶ πυνθάνονται πόσοι βόες τοῦ γείτονος ἀποτεθνήκασιν ἢ πόσος οἶνος ὀξίνης γέγονε· ταχὺ δὲ τούτων ἐμπλησθέντες ἀποτρέχουσιν. ὁ μὲν γὰρ ἀληθινὸς ἐκεῖνος γεωργὸς οὐδὲ τὸν αὐτομάτως ἐρχόμενον ἐκ πόλεως λόγον ἡδέως προσδέχεται, λέγων* (Com. adesp. 347) |

---

1 *ἂν* post vel ante *ἀποθανεῖν* add. *Λ* 3 *ἐρασίστρατον* MΠ (*ἐρασυστρ.* M[2]α[1])X[3]*Δ* *θρασ.* *O* 4 *κατ'*] *παρ'* C 5 *προ//ιστάμενον* G *προιστ.* (L?)CWX*Λ*JVYNRh *περιστ.* M[1] *παρίστ.* M[2]*ΠΔ* *ἔχη* L(*ἔχει* C)WZ *ἔχοι* *Λ*a 6 *παραδακτύλιον* *Π* *περιδακτ.* (*περὶ δακτ.*) *O* (*περὶ δάκτυλον* *Λ*) *ἐν* om. D 10 *ταὐτὰ* *ταῦτα* L[1] 11 *θεραπεύσοντες* Wil. 13 *τὰ* — 14 *ὅταν* om. LC 15 *-ονται* YSa 21 sic ΓVJ *ἐμβλ.* *μᾶλ.* *O* *ἐπεμβλέπουσι* L 25 *ἐκ πόλεως ἐρχόμ.* G 26 *λέγων* — *περιπατεῖ* 321, 3 om. *Λ* 26 sq. *λέγων περὶ τοῦ θεράποντος· εἶτα* G

'εἶτά μοι σκάπτων ἐρεῖ, 519
ἐφ' οἷς γεγόνασιν αἱ διαλύσεις· ταῦτα γὰρ
πολυπραγμονῶν νῦν ὁ κατάρατος περιπατεῖ,'

(8.) οἱ δὲ πολυπράγμονες ὡς ἕωλόν τι πρᾶγμα καὶ ψυχρὸν καὶ ἀτράγῳδον φεύγοντες τὴν ἀγροικίαν εἰς τὸ δεῖγμα καὶ τὴν ἀγορὰν καὶ τοὺς λιμένας ὠθοῦνται· 'μή τι καινόν;' — 'οὐ γὰρ ἦς πρωῒ κατ' ἀγοράν;' — 'τί οὖν; ἐν ὥραις τρισὶν οἴει τὴν πόλιν μετακεκοσμῆσθαι;' οὐ μὴν ἀλλ' ἂν μέν τις ἔχῃ τι τοιοῦτον εἰπεῖν, καταβὰς ἀπὸ τοῦ ἵππου δεξιωσάμενος καταφιλήσας ἕστηκεν ἀκροώμενος· ἐὰν δ' ἀπαντήσας εἴπῃ τις ὅτι οὐθὲν καινόν, ὥσπερ ἀχθόμενος 'τί λέγεις;' φησίν 'οὐ γέγονας κατ' ἀγοράν; οὐ παρελήλυθας B
τὸ στρατήγιον; οὐδὲ τοῖς ἐξ Ἰταλίας ἥκουσιν ἐντετύχηκας;' διὸ καλῶς οἱ τῶν Λοκρῶν ἄρχοντες· ἐπεὶ γάρ τις ἐξ ἀποδημίας προσιὼν ἠρώτησε 'μή τι καινόν;' ἐζημίωσαν αὐτόν. ὡς γὰρ οἱ μάγειροι φορὰν εὔχονται βοσκημάτων οἱ δ' ἁλιεῖς ἰχθύων, οὕτως οἱ πολυπράγμονες εὔχονται φορὰν κακῶν καὶ πλῆθος πραγμάτων καὶ καινότητας καὶ μεταβολάς, ἵν' ἀεί τι θηρεύειν καὶ κατακόπτειν ἔχωσιν. εὖ δὲ καὶ ὁ τῶν Θουρίων νομοθέτης· κωμῳδεῖσθαι γὰρ ἐκώλυσε τοὺς πολίτας πλὴν μοιχοὺς καὶ πολυπράγμονας. ἔοικε γὰρ ἥ τε μοιχεία πολυπραγμοσύνη τις ἀλλοτρίας

1 hinc 511 e

3 νῦν om. W πολ. νῦν X (ante νῦν punctum erasum quod habet υ) υJK νῦν πολ. O 5 φέροντες W δεῖγμα LC (ex δῆγμα) G¹WX¹ ut vid. υYNhM¹ δεῖγμα sed in mg. οἶμαι βῆμα θεῶν R, quae verba S post δ. in textu habet βῆμα G²VJY¹ mg. ΔM²Π τὸν δῆμον ΛC^rec. X³ 7 post ἀγορὰν affirmatio curiosi excidisse videtur (velut ἦν vel τί δ' οὐκ ἔμελλον;); nam alter miratur quod is qui mane in foro versatus sit paucis horis post omnia commutata credat τί — 8 μετακ. om. RS 8 μετακεκοσμῆσθαι GΛΔ(exc. Z¹) A^corr. X³ -κομῆσθαι N -κεκομίσθαι O ἐὰν Δh 10 καὶ καταφ. Λ δὲ om. LC 12 οὐδὲ παρελ. ΓJ 13 ἐντέτευχας GXJ sed cf. 677 b 1012 d al. 14 γὰρ om. LCYJM¹G⁴, sed cf. v. 20 17 εὔχονται om. Λ, post φορ. hab. R 19 τινα W 22 τις JΔG⁴ τῆς O
23 *

C ἡδονῆς εἶναι καὶ ζήτησις καὶ ἔρευνα τῶν φυλαττομένων καὶ λανθανόντων τοὺς πολλούς, ἥ τε πολυπραγμοσύνη παράδυσίς ἐστι καὶ φθορὰ καὶ ἀπογύμνωσις τῶν ἀπορρήτων.

9. Τῇ μὲν οὖν πολυμαθείᾳ τὴν πολυλογίαν ἕπεσθαι συμβαίνει (διὸ καὶ Πυθαγόρας ἔταξε τοῖς νέοις πενταετῆ σιωπήν, ἐχεμυθίαν προσαγορεύσας), τῇ δὲ περιεργίᾳ τὴν κακολογίαν ἀνάγκη συνακολουθεῖν· ἃ γὰρ ἡδέως ἀκούουσιν ἡδέως λαλοῦσι, καὶ ἃ παρ' ἄλλων σπουδῇ συλλέγουσι πρὸς ἑτέρους μετὰ χαρᾶς ἐκφέρουσιν. ὅθεν αὐτοῖς μετὰ τῶν ἄλλων κακῶν τὸ νόσημα καὶ πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν
D ἐμποδών ἐστι. πάντες γὰρ αὐτοὺς φυλάττονται καὶ ἀποκρύπτονται, καὶ οὔτε πρᾶξαί τι πολυπράγμονος ὁρῶντος οὔτ' εἰπεῖν ἀκούοντος ἡδέως ἔχουσιν, ἀλλὰ καὶ βουλὰς ἀνατίθενται καὶ σκέψεις πραγμάτων ὑπερβάλλονται, μέχρις ἂν ἐκποδὼν ὁ τοιοῦτος γένηται· κἂν ἢ λόγου τινὸς ἀπορρήτου παρόντος ἢ πράξεως σπουδαίας περαινομένης ἀνὴρ πολυπράγμων ἐπιφανῇ, καθάπερ ὄψον γαλῆς παραδραμούσης αἴρουσιν ἐκ μέσου καὶ ἀποκρύπτουσιν· ὥστε πολλάκις τὰ τοῖς ἄλλοις ῥητὰ καὶ θεατὰ τούτοις μόνοις ἄρρητα καὶ ἀθέατα γίνεσθαι.

Διὸ καὶ πίστεως πάσης ἔρημος ὁ πολυπράγμων ἐστίν·
E οἰκέταις γοῦν καὶ ξένοις πιστεύομεν μᾶλλον ἐπιστολὰς καὶ γράμματα καὶ σφραγῖδας ἢ φίλοις καὶ οἰκείοις πολυπράγμοσιν. ὁ δὲ Βελλεροφόντης ἐκεῖνος (Z 155 sqq.) οὐδὲ καθ' ἑαυτοῦ γράμματα κομίζων ἔλυσεν, ἀλλ' ἀπ-

---

7 v. Numae 8 v. et poes. Homeri 149 8 sqq. cf. 508 c 10 sqq. cf. 502 e f 22 cf. 503 c d

---

3 παράδυσις (cf. 315, 17 et de mendo 253, 11) G παράλυσις O φώρα Bern. (φώρασις Re.) sed Plut. verba adulterio apta eligit 6 πενταέτιδα Δ 7 δὲ om. LC[1] 9 ἀλλήλων Γ(ἀλλ. X[1])W (seq. rasura 20 mm.)JYNΣΘ 14 ἡδ. ἔχω c. inf. ut v. Galbae 21 17 παρόντος om. LCNM[1]Σ ante ἀπ. ponit W 22 ἀκάσης DRΘ 26 γράμματα om. DR

ἔσχετο τῆς ἐπιστολῆς τοῦ βασιλέως ὡς τῆς γυναικὸς διὰ τὴν αὐτὴν ἐγκράτειαν. ἀκρασίας γὰρ τὸ πολυπραγμονεῖν ὡς καὶ τὸ μοιχεύειν, καὶ πρὸς τῇ ἀκρασίᾳ δεινῆς ἀνοίας καὶ ἀφροσύνης· τὸ γὰρ τοσαύτας παρελθόντα κοινὰς καὶ δεδημοσιωμένας γυναῖκας ἐπὶ τὴν κατάκλειστον ὠθεῖσθαι καὶ πολυτελῆ, πολλάκις ἂν οὕτω τύχῃ καὶ ἄμορφον οὖσαν, ὑπερβολὴ μανίας καὶ παραφροσύνης. ταὐτὸν δ' οἱ πολυπράγμονες ποιοῦσι· πολλὰ καὶ F *καλὰ θεάματα καὶ ἀκούσματα καὶ σχολὰς καὶ διατριβὰς παρελθόντες ἐπιστόλια διορύττουσιν ἀλλότρια καὶ παραβάλλουσι γειτόνων τοίχοις τὰ ὦτα καὶ συμψιθυρίζουσιν οἰκέταις καὶ γυναίοις, πολλάκις μὲν οὐδ' ἀκινδύνως ἀεὶ δ' ἀδόξως.*

10. *Διὸ καὶ χρήσιμον ὡς ἔνι μάλιστα πρὸς τὴν ἀποτροπὴν τοῖς πολυπράγμοσιν ἡ τῶν προεγνωσμένων ἀνάμνησις.* | *ἂν γάρ, ὥσπερ ὁ Σιμωνίδης ἔλεγε τὰς κιβωτοὺς* 520 *ἀνοίγων διὰ χρόνου τὴν μὲν τῶν μισθῶν ἀεὶ μεστὴν τὴν δὲ τῶν χαρίτων εὑρίσκειν κενήν, οὕτως τῆς πολυπραγμοσύνης τὴν ἀποθήκην ἀνοίγῃ διὰ χρόνου καὶ κατασκέπτηται πολλῶν ἀχρήστων καὶ ματαίων καὶ ἀτερπῶν γέμουσαν, ἴσως ἂν αὐτῷ τὸ πρᾶγμα προσταίη, φανὲν ἀηδὲς παντάπασι καὶ φλυαρῶδες. φέρε γάρ, εἴ τις ἐπιὼν τὰ συγγράμματα τῶν παλαιῶν ἐκλαμβάνοι τὰ κάκιστα τῶν ἐν αὐτοῖς*

---

14 cap. 10 cf. vit. pud. c. 19 **16** cf. 555 f

---

5 *δημοσιωμένας* *O*(*υ*) *δεδημοσιωμένας* G^{2}DΠ(sec. α$^{corr.}$) *δεδημοσιευμένας* *ΛΘ* *δημοσιευομένας* X^3 **8** *ταὐτὸ* *Θ*J(non K) ^{τ}*δὲ* G **14/15** *τὴν τοῦ πάθους ἀπ.* Re. sec. cap. 11 init., sed vix Plut. eadem verba iterasset **16** *ὡς* C **17/18** *ἀεὶ* ante *κενὴν* rep. Π sed cf. 555 f **18** sic LC^1 *οὕτως ἂν* *O* ⟨*τις*⟩ *τῆς* Hutten, sed Plut. a plurali *τοῖς πολυπράγμοσιν* ut saepe ad singularem transire mon. Wil. **21** *προσσταίη* (eodem sensu) *Λ* **22** *συγγράμματα* L? ('mihi videtur' We. sed non est in C^1) G^{1}JK$^{1mg.}$Y$^{1mg.}$ΔM^{2}Π *συντρίμματα* *O*(G^{4}α$^{mg.}$) **23** *ἐκβάλλοι* C^{1}L ut vid. (*ἐκβ* certum)

καὶ βιβλίον ἔχοι συντεταγμένον οἷον Ὁμηρικῶν στίχων ἀκεφάλων καὶ τραγικῶν σολοικισμῶν καὶ τῶν ὑπ' Ἀρχι-
B *λόχου πρὸς τὰς γυναῖκας ἀπρεπῶς καὶ ἀκολάστως εἰρημένων, ἑαυτὸν παραδειγματίζοντος, ἆρ' οὐκ ἔστι τῆς τραγικῆς κατάρας ἄξιος* (Tr. adesp. 388)

'ὄλοιο θνητῶν ἐκλέγων τὰς συμφοράς';

καὶ ἄνευ δὲ τῆς κατάρας ἀπρεπὴς καὶ ἀνωφελὴς ὁ θησαυρισμὸς αὐτοῦ τῶν ἀλλοτρίων ἁμαρτημάτων· ὥσπερ ἡ πόλις, ἣν ἐκ τῶν κακίστων καὶ ἀναγωγοτάτων κτίσας ὁ Φίλιππος Πονηρόπολιν προσηγόρευσεν. οἱ τοίνυν πολυπράγμονες οὐ στίχων οὐδὲ ποιημάτων, ἀλλὰ βίων ἀστοχήματα καὶ πλημμελήματα καὶ σολοικισμοὺς ἀναλεγόμενοι καὶ συνάγοντες ἀμουσότατον καὶ ἀτερπέστατον κακῶν γραμματοφυλακεῖον τὴν ἑαυτῶν μνήμην περιφέρουσιν. ὥσπερ
C *οὖν ἐν Ῥώμῃ τινὲς τὰς γραφὰς καὶ τοὺς ἀνδριάντας καὶ νὴ Δία τὰ κάλλη τῶν ὠνίων παίδων καὶ γυναικῶν ἐν μηδενὶ λόγῳ τιθέμενοι περὶ τὴν τῶν τεράτων ἀγορὰν ἀναστρέφονται, τοὺς ἀκνήμους καὶ τοὺς γαλεάγκωνας καὶ τοὺς τριοφθάλμους καὶ τοὺς στρουθοκεφάλους καταμανθάνοντες καὶ ζητοῦντες εἴ τι γεγένηται 'σύμμικτον εἶδος καὶ ἀποφώλιον τέρας'* (Eur. fr. 996), *ἀλλ' ἐὰν συνεχῶς τις ἐπαγάγῃ τοῖς τοιούτοις αὐτοὺς θεάμασι, ταχὺ πλησμονὴν καὶ ναυτίαν παρέξει, οὕτως οἱ τὰ περὶ τὸν βίον ἀστοχήματα καὶ γενῶν αἴσχη καὶ διαστροφάς τινας ἐν οἴκοις*

---

2 cf. 397d 611b   3 cf. 45a   6 cf. 855b   10 cf. Theop. F. Gr. Hist. 115 F 110   20 v. Thes. 15

---

1 *ἔχει* LCWυYNΠRh   4 *παραδειγματίζων* Wil.   7 *δὲ* ΔΛ om. *O*   *ὁ θησαυρισμὸς*] om. G[1] (*ὁ θησαυρὸς* in mg.[2?]) *-ισμὸς* in *υ* add.[2] *ὁ θησαυρὸς αὐτοῦ* (*αὐτῷ Θ*) *γέμων ἀλλ.* Δ *ὁ θησαυρὸς* etiam *Λ* qui *τ. ἀλλ. ἁμ.* omittunt   8 *ὡς* LC   9 *οἰκίσας* Δ
20 *γεγένηται* NMΠ   21 *τέρας* (propter v. 17)] *βρέφος* v. Thes.
22 *τις* om. XΛ   *ἐπάγῃ* JMΠΔ   *αὐτοῦ* GWXYNRh
23 *ναυτ. παρ.* G *ν. τὸ πρᾶγμα παρ.* *O*

*ἀλλοτρίοις καὶ πλημμελείας πολυπραγμονοῦντες τῶν πρώ-
των ἀναμιμνησκέτωσαν ἑαυτοὺς ὅτι χάριν καὶ ὄνησιν* D
οὐδεμίαν ἤνεγκε.

11. *Μέγιστον μέντοι πρὸς τὴν τοῦ πάθους ἀποτροπὴν
ὁ ἐθισμός, ἐὰν πόρρωθεν ἀρξάμενοι γυμνάζωμεν ἑαυτοὺς
καὶ διδάσκωμεν ἐπὶ ταύτην τὴν ἐγκράτειαν· καὶ γὰρ ἡ
αὔξησις ἔθει γέγονε τοῦ νοσήματος κατὰ μικρὸν εἰς τὸ
πρόσω χωροῦντος. ὃν δὲ τρόπον, εἰσόμεθα περὶ τῆς ἀσκή-
σεως ὁμοῦ διαλεγόμενοι. πρῶτον μὲν οὖν ἀπὸ τῶν βραχυ-
τάτων καὶ φαυλοτάτων ἀρξώμεθα. τί γὰρ χαλεπόν ἐστιν
ἐν ταῖς ὁδοῖς τὰς ἐπὶ τῶν τάφων ἐπιγραφὰς μὴ ἀναγινώ-
σκειν, ἢ τί δυσχερὲς ἐν τοῖς περιπάτοις τὰ κατὰ τῶν τοίχων
γράμματα τῇ ὄψει παρατρέχειν, ὑποβάλλοντας αὑτοῖς ὅτι* E
*χρήσιμον οὐθὲν οὐδ' ἐπιτερπὲς ἐν τούτοις γέγραπται, ἀλλ'
'ἐμνήσθη' ὁ δεῖνα τοῦ δεῖνος 'ἐπ' ἀγαθῷ' καὶ 'φίλων
ἄριστος' ὅδε τις, καὶ πολλὰ τοιαύτης γέμοντα φλυαρίας;
ἃ δοκεῖ μὲν οὐ βλάπτειν ἀναγινωσκόμενα, βλάπτει δὲ
λεληθότως τῷ μελέτην παρεμποιεῖν τοῦ ζητεῖν τὰ μὴ
προσήκοντα. καὶ καθάπερ οἱ κυνηγοὶ τοὺς σκύλακας οὐκ
ἐῶσιν ἐκτρέπεσθαι καὶ διώκειν πᾶσαν ὀδμήν, ἀλλὰ τοῖς
ῥυτῆρσιν ἕλκουσι καὶ ἀνακρούουσι καθαρὸν αὐτῶν καὶ
ἄκρατον φυλάττοντες τὸ αἰσθητήριον ἐπὶ τὸ οἰκεῖον ἔργον,
ἵν' εὐτονώτερον ἐμφύηται τοῖς ἴχνεσι*

'πέλματα θηρείων μελέων μυκτῆρσιν ἐρευνῶν,' F

---

24 versus poetae ignoti

---

1 *προτέρων* ci. Ha. Kron. 5/6 *διδ. ἑαυτ. κ. γυμν.* G (ut *ἐπὶ* cum *γυμν.* coniungatur) 6 *διδάσκ.* cf. 582 d al. *ἐπὶ* om. DRΘ 7 *ἐν ἔθει* G 13 *ὑπολαμβάνοντας Θ* 16 *ἄριστος* M³ΠΔ *ἀριθμὸς O* (*ἀριθμῶν* R *ἀριθμοῦ* S¹) 18 *τῷ* om. GX¹v *ἐμποιεῖν* L(non C)W *ποιεῖν Π* 21/22 sic GXJVΠΘ *φυλ.* om. Λ *φυλ. καὶ ἀκρ. O* 24 *πέλματα* (Emperii) J¹ ex *πέρματα* *τέρματα O* (etiam K) *θηρείων* M³Π (*θήρων* A) Δ (exc. a) *θηρίων O*

οὕτω δεῖ τὰς ἐπὶ πᾶν θέαμα καὶ πᾶν ἄκουσμα τοῦ πολυπράγμονος ἐκδρομὰς καὶ περιπλανήσεις ἀφαιρεῖν καὶ ἀντισπᾶν ἐπὶ τὰ χρήσιμα φυλάττοντας. ὥσπερ γὰρ οἱ †ἀετοὶ καὶ οἱ λέοντες ἐν τῷ περιπατεῖν συστρέφουσιν εἴσω τοὺς ὄνυχας, ἵνα μὴ τὴν ἀκμὴν αὐτῶν καὶ τὴν ὀξύτητα
521 *κατατρίβωσιν, οὕτω τὸ πολύπραγμον | τοῦ φιλομαθοῦς ἀκμήν τινα καὶ στόμωμα νομίζοντες ἔχειν μὴ καταναλίσκωμεν μηδ' ἀπαμβλύνωμεν ἐν τοῖς ἀχρήστοις.*

12. *Δεύτερον τοίνυν ἐθιζώμεθα θύραν παριόντες ἀλλοτρίαν μὴ βλέπειν εἴσω μηδὲ τῶν ἐντὸς ἐπιδράττεσθαι [τῇ ὄψει] καθάπερ χειρὶ τῇ περιεργίᾳ, ἀλλὰ τὸ τοῦ Ξενοκράτους ἔχωμεν πρόχειρον, ὃς ἔφη μηδὲν διαφέρειν, ἢ τοὺς πόδας ἢ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς ἀλλοτρίαν οἰκίαν τιθέναι· οὔτε γὰρ δίκαιον οὔτε καλόν, ἀλλ' οὐδ' ἡδὺ τὸ θέαμα·*

'δύσμορφα μέντοι τἄνδον εἰσιδεῖν, ξένε·' (Eur. fr. 790)

τὰ πολλὰ τοιαῦτα τῶν ἐν ταῖς οἰκίαις, σκευάρια κείμενα
B *καὶ θεραπαινίδια καθεζόμενα, καὶ σπουδαῖον οὐδὲν οὐδ' ἐπιτερπές. ἡ δὲ συνδιαστρέφουσα τὴν ψυχὴν παράβλεψις αὕτη καὶ παρατόξευσις αἰσχρὰ καὶ τὸ ἔθος μοχθηρόν. ὁ μὲν γὰρ Διογένης θεασάμενος εἰσελαύνοντα τὸν ὀλυμπιονίκην Διώξιππον ἐφ' ἅρματος καὶ γυναικὸς εὐμόρφου θεωμένης τὴν πομπὴν ἀποσπάσαι τὰς ὄψεις μὴ δυνάμενον ἀλλ' ὑποβλέποντα καὶ παρεπιστρεφόμενον 'ὁρᾶτ'' εἶπε 'τὸν*

---

4 cf. 966 c 12 omis. Heinze sed cf. fr. 95 (Ael. v. h. XIV 42) 20 cf. Ael. v. h. XII 58

---

1 *δὴ* Sv et ut vid. G^1X^1 *καὶ ἐπὶ π.* Θ 4 *ἄρκτοι* Blümner Herm. LI 417, sed ursi unguibus semper solum tangunt. *αἴλουροι*? 8 *ἀναλ.* J *μηδ' ἀπαμβλύνωμεν* (cf. 966 c) om. LC^1WYNM^1Rh post *χειρίστοις* pon. DΛ *ἀχρήστοις* $GΛA^{rec.}X^3$ *χρηστοῖς* X^1v *χειρίστοις* O 10/11 del. Re. 12 *ἢ* om. ΛΘ sed habet etiam Aelianus 16 sic GX *γὰρ* post *πολλὰ* add. $ΛX^3$ ante *π.* O (an *ξένε, τὰ πολλὰ* [*τοιαῦτα*]?) *σκευάρια* ante *τῶν* G *οἰκίαις σκευάρια* X sed *αις σ* init. pag. in ras. 18 *δὲ* ss. G^1 21 *διώξιππον* (cf. Kirchner RE. V 1151 Ael.) $GΛΘM^2ΠX^3$ *διόξιππον* X^1vJ *διξ.* M^1YN^1h *δειξ.* W *δέξ.* $LCDS^{mg.}$ *δήξ.* RS^1 22 *ἐπιβλ.* XΛ

ἀθλητὴν ὑπὸ παιδισκαρίου τραχηλιζόμενον;' τοὺς δὲ πολυπράγμονας ἴδοις ἂν ὑπὸ παντὸς ὁμοίως θεάματος τραχηλιζομένους καὶ περιαγομένους, ὅταν ἔθος καὶ μελέτη γένηται τῆς ὄψεως αὐτοῖς πανταχοῦ διαφορουμένης. δεῖ C δ', ὡς οἶμαι, μὴ καθάπερ θεράπαιναν ἀνάγωγον ἔξω ῥέμβεσθαι τὴν αἴσθησιν, ἀλλ' ἀποπεμπομένην ὑπὸ τῆς ψυχῆς ἐπὶ τὰ πράγματα συντυγχάνειν αὐτοῖς ταχὺ καὶ διαγγέλλειν, εἶτα πάλιν κοσμίως ἐντὸς εἶναι τοῦ λογισμοῦ καὶ προσέχειν αὐτῷ. νῦν δὲ συμβαίνει τὸ τοῦ Σοφοκλέους (El. 724)

'ἔπειτα δ' Αἰνιᾶνος ἀνδρὸς ἄστομοι
πῶλοι βίᾳ φοροῦσιν·'

αἱ μὴ τυχοῦσαι παιδαγωγίας ὥσπερ λέγομεν ὀρθῆς μηδ' ἀσκήσεως αἰσθήσεις προεκτρέχουσαι καὶ συνεφελκόμεναι πολλάκις εἰς ἃ μὴ δεῖ καταβάλλουσι τὴν διάνοιαν. ὅθεν ἐκεῖνο μὲν ψεῦδός ἐστι, τὸ Δημόκριτον (A 27) ἑκουσίως σβέσαι τὰς ὄψεις ἀπερεισάμενον εἰς ἔσοπτρα πυρωθέντα D καὶ τὴν ἀπ' αὐτῶν ἀνάκλασιν δεξάμενον, ὅπως μὴ παρέχωσι θόρυβον τὴν διάνοιαν ἔξω καλοῦσαι πολλάκις, ἀλλ' ἐῶσιν ἔνδον οἰκουρεῖν καὶ διατρίβειν πρὸς τοῖς νοητοῖς, ὥσπερ παρόδιοι θυρίδες ἐμφραγεῖσαι· τοῦτο μέντοι παντὸς μᾶλλον ἀληθές ἐστιν, ὅτι τὴν αἴσθησιν ὀλίγα κινοῦσιν οἱ πλεῖστα τῇ διανοίᾳ χρώμενοι. καὶ γὰρ τὰ μουσεῖα πορρωτάτω τῶν πόλεων ἱδρύσαντο, καὶ τὴν νύκτα προσεῖπον

---

4 αὐτῆς GN διαφορομένης D διαφερομ. C[2]WX[1](ex -φορου quod habet υ)JΛΘΠ 6 πεμπ. G 8 ⟨μετὰ⟩ τοῦ? 11 αἰνειᾶνος (ut Soph. LA) J[1]ΛV ἡνίαν ὡς WY νιᾶνως M[1] ἐνιανὸς N αἰνιανὸς υ ἀν (ἂν) ἀνδρὸς LC[1]WυYNR 12 φέρουσιν ut Soph. codd. Λ 13 ἐλέγομεν Re. sed Plut. intra ipsam de sensibus disputationem versatur 17 sic GJV ἔσοπτρον πυρωθέντα X[1]υ ἔσοπτρον πυρωθέν O ἔσοπτρον πυρί τ' ἀντιτεθὲν (et postea αὐτοῦ) Diels, sed cf. 937 a et 934 b (πυρωθὲν = παθὸν ὑπὸ πυρός) 18 ἀπ'] ὑπ' υ αὐτοῦ Λ 22 ὀλίγιστα Kron. probabiliter

ʽεὐφρόνηνʼ, μέγα πρὸς εὕρεσιν τῶν ζητουμένων καὶ σκέψιν ἡγούμενοι τὴν ἡσυχίαν καὶ τὸ ἀπερίσπαστον.

E 13. Ἀλλὰ μὴν οὐδʼ ἐκεῖνο χαλεπὸν καὶ δύσκολον, ἀνθρώπων λοιδορουμένων ἐν ἀγορᾷ καὶ κακῶς λεγόντων ἀλλήλους μὴ προσελθεῖν ἢ συνδρομῆς ἐπί τι πλειόνων γενομένης μεῖναι καθήμενον, ἐὰν δʼ ἀκρατῶς ἔχῃς, ἀπελθεῖν ἀναστάντα. χρηστοῦ μὲν γὰρ οὐδενὸς τοῖς πολυπραγμονοῦσιν ἀναμίξας σεαυτὸν ἀπολαύσεις, μεγάλα δʼ ὠφεληθήσῃ τὸ πολύπραγμον ἀποστρέψας βίᾳ καὶ κολούσας, ὑπακούειν τῷ λογισμῷ συνεθιζόμενον. ἐκ δὲ τούτου μᾶλλον ἐπιτείνοντα τὴν ἄσκησιν ὀρθῶς ἔχει καὶ θέατρον ἀκροάματος εὐημεροῦντος παρελθεῖν, καὶ φίλους ἐπʼ ὀρχηστοῦ τινος ἢ κωμῳδοῦ θέαν παραλαμβάνοντας διώ-
F σασθαι καὶ βοῆς ἐν σταδίῳ γινομένης ἢ ἱπποδρόμῳ μὴ ἐπιστραφῆναι. καθάπερ γὰρ ὁ Σωκράτης (Xen. Mem. I 3, 6) παρῄνει φυλάττεσθαι τῶν βρωμάτων ὅσα μὴ πεινῶντας ἐσθίειν ἀναπείθει καὶ τῶν πομάτων ὅσα πίνειν μὴ διψῶντας, οὕτω χρὴ καὶ ἡμᾶς τῶν θεαμάτων καὶ ἀκουσμάτων φυλάττεσθαι καὶ φεύγειν ὅσα κρατεῖ καὶ προσάγεται τοὺς μηδὲν δεομένους. ὁ γοῦν Κῦρος (Xen. Cyrup. V 1, 8) οὐκ ἐβούλετο τὴν Πάνθειαν ἰδεῖν, ἀλλὰ τοῦ Ἀράσπου λέγοντος ὡς ἄξιον θέας εἴη τὸ τῆς γυναικὸς εἶδος
522 ʽοὐκοῦνʼ ἔφη ʽδιὰ τοῦτο μᾶλλον | αὐτῆς ἀφεκτέον· εἰ γὰρ ὑπὸ σοῦ πεισθεὶς ἀφικοίμην πρὸς αὐτήν, ἴσως ἂν με πάλιν ἀναπείσειεν αὐτὴ καὶ μὴ σχολάζοντα φοιτᾶν καὶ θεᾶσθαι καὶ παρακαθῆσθαι προέμενον πολλὰ τῶν σπου-

1 cf. Clem. Str. IV 140 15 cf. 124 d 513 c 661 f
20 sqq. cf. 31 c´

7/8 πολ. σ. ἀναμ. W 8 ἀπολαύεις M^1 12 ἀκροάματος om. G 13 θέα LC^1 14 γεν. JΠ 15 γὰρ om. LC^{1}N 17 τῶν om. G 17/18 μὴ διψ. πίνειν L διψ. μὴ πίν. C 20 γʼοῦν G δὲ O 21 πανθίαν GSh 24 ἀφικόμην LC^{1}G^1(-οίμην^2 -ωμαι^3)J 25/26 καὶ θ.] sic LCΓ (καὶ /// θ. X καὶ μὴ θ. υ) θεᾶσθαί (θεάσασθαί J^{1}K) τε O

δῆς ἀξίων.' ὁμοίως οὐδ' ὁ Ἀλέξανδρος εἰς ὄψιν ἦλθε τῆς Δαρείου γυναικὸς ἐκπρεπεστάτης εἶναι λεγομένης, ἀλλὰ πρὸς τὴν μητέρα φοιτῶν αὐτῆς πρεσβῦτιν οὖσαν οὐχ ὑπέμεινε τὴν νέαν καὶ καλὴν ἰδεῖν. ἡμεῖς δὲ τοῖς φορείοις τῶν γυναικῶν ὑποβάλλοντες τὰ ὄμματα καὶ τῶν θυρίδων ἐκκρεμαννύντες οὐδὲν ἁμαρτάνειν δοκοῦμεν οὕτως ὀλισθηρὰν καὶ ῥευστὴν εἰς ἅπαντα τὴν πολυπραγμοσύνην B ποιοῦντες.

14. Ἔστι τοίνυν ⟨οὐκ ἄχρηστον⟩ καὶ πρὸς δικαιοσύνης ἄσκησιν ὑπερβῆναί ποτε λῆμμα δίκαιον, ἵνα πόρρω τῶν ἀδίκων ἐθίσῃς σεαυτὸν εἶναι, καὶ πρὸς σωφροσύνης ὁμοίως ἀποσχέσθαι ποτὲ γυναικὸς ἰδίας, ἵνα μηδέποτε κινηθῇς ὑπ' ἀλλοτρίας. τοῦτο δὴ τὸ ἔθος ἐπάγων τῇ πολυπραγμοσύνῃ πειρῶ καὶ τῶν ἰδίων ἔνια παρακοῦσαί ποτε καὶ παριδεῖν καὶ βουλομένου τινὸς ἀγγεῖλαί τι τῶν ἐπὶ τῆς οἰκίας ὑπερβαλέσθαι καὶ λόγους περὶ σοῦ λελέχθαι δοκοῦντας ἀπώσασθαι. καὶ γὰρ τὸν Οἰδίποδα τοῖς μεγίστοις κακοῖς ἡ περιεργία περιέβαλε. ζητῶν γὰρ ἑαυτὸν ὡς οὐκ ὄντα Κορίνθιον ἀλλὰ ξένον ἀπήντησε τῷ Λαΐῳ, C καὶ τοῦτον ἀνελὼν καὶ τὴν μητέρα λαβὼν ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ γυναῖκα καὶ δοκῶν εἶναι μακάριος πάλιν ἑαυτὸν ἐζήτει· καὶ τῆς γυναικὸς οὐκ ἐώσης ἔτι μᾶλλον ἤλεγχε τὸν συνειδότα γέροντα, πᾶσαν προσφέρων ἀνάγκην· τέλος δὲ τοῦ πράγματος ἤδη περιφέροντος αὐτὸν τῇ ὑπονοίᾳ καὶ τοῦ γέροντος ἀναβοήσαντος

'οἴμοι, πρὸς αὐτῷ γ' εἰμὶ τῷ δεινῷ λέγειν'
(Soph. O. R. 1169)

---

1 v. Alex. 21. 22 Mor. 97 d

---

1 ὁ LΓ om. *O* 2 εὐπρεπ. (ut v. Alex.) LC[1]X[3]*ΛΣ*(ἐμπρ. i)*Θ* 5 τὰ ὄμματα LCΓJ (add. α[corr.] in mg. post ἐκκρεμ., unde ἐκκρ. τὰ ὄμματα A*Λ*[pars]) τοὺς ὀφθαλμοὺς *O*(*Π*) 9 οὐκ ἄχρ. vel sim. add. Po. πρὸς δικαιοσύνην ἄσκησις (et 11 σωφροσύνην) Madv. Adv. I 644 10 ἵνα — 11 εἶναι om. *Δ* 11 σωφροσύνης LΓV (ὑπὲρ σ.) -σύνην *O* 13 δὴ] δεῖ M[1]N 16 λεχθῆναι *Θ*

ὅμως ἐξημμένος ὑπὸ τοῦ πάθους καὶ σφαδᾴζων ἀποκρίνεται

'κἄγωγ' ἀκούειν· ἀλλ' ὅμως ἀκουστεον·' (ib. 1170).

οὕτω τίς ἐστι γλυκύπικρος καὶ ἀκατάσχετος ὁ τῆς πολυπραγμοσύνης γαργαλισμός, ὥσπερ ἕλκος αἱμάσσων ἑαυτόν, D *ὅταν ἀμύσσηται. ὁ δ' ἀπηλλαγμένος τῆς νόσου ταύτης καὶ φύσει πρᾶος ἀγνοήσας τι τῶν δυσχερῶν εἴποι ἂν* (Eur. Or. 213) *'ὦ πότνια λήθη τῶν κακῶν, ὡς εἶ σοφή.'*

(15.) *διὸ καὶ πρὸς ταῦτα συνεθιστέον αὐτούς, ἐπιστολὴν κομισθεῖσαν μὴ ταχὺ μηδὲ κατεσπευσμένως λῦσαι, καθάπερ οἱ πολλοὶ ποιοῦσιν, ἂν αἱ χεῖρες βραδύνωσι, τοῖς ὀδοῦσι τοὺς δεσμοὺς διαβιβρώσκοντες, ἀγγέλου ποθὲν ἥκοντος μὴ προσδραμεῖν μηδ' ἐξαναστῆναι, φίλου τινὸς εἰπόντος 'ἔχω σοί τι καινὸν εἰπεῖν πρᾶγμα' 'μᾶλλον, εἴ τι χρήσιμον ἔχεις ἢ ὠφέλιμον.' ἐμοῦ ποτ' ἐν Ῥώμῃ διαλεγομένου Ῥουστικὸς ἐκεῖνος, ὃν ὕστερον ἀπέκτεινε Δομετια-* E *νὸς τῇ δόξῃ φθονήσας, ἠκροᾶτο, καὶ διὰ μέσου στρατιώτης παρελθὼν ἐπιστολὴν αὐτῷ Καίσαρος ἀπέδωκε· γενομένης δὲ σιωπῆς κἀμοῦ διαλιπόντος, ὅπως ἀναγνῷ τὴν ἐπιστολήν, οὐκ ἠθέλησεν οὐδ' ἔλυσε πρότερον ἢ διεξελθεῖν ἐμὲ τὸν λόγον καὶ διαλυθῆναι τὸ ἀκροατήριον· ἐφ' ᾧ πάντες ἐθαύμασαν τὸ βάρος τοῦ ἀνδρός. ὅταν δέ τις οἷς ἔξεστι τρέφων τὸ πολύπραγμον ἰσχυρὸν ἀπεργάσηται καὶ βίαιον, οὐκέτι ῥᾳδίως πρὸς ἃ κεκώλυται φερομένου διὰ συνήθειαν κρατεῖν δυνατός ἐστιν· ἀλλ' ἐπιστόλια παραλύουσιν οὗτοι φίλων, συνεδρίοις ἀπορρήτοις ἑαυτοὺς*

---

3 *καγωτ'* (var. acc.) WVYRh *κἀγὼ τὸ υ* et ut vid. X[1] *κἀγὼ τῶ* LC[1]K[1](*τὸ* K[1 corr.]J) *ἀκούων* Soph. LA 7 *εἴποιμι* D 10 *μηδὲ*] *μήτε* LCGJ 11/12 *τοὺς δεσμοὺς τοῖς ὀδοῦσι* GΛ 13 *ἐπαναστ.* LC 14 *καινὸν' εἰπεῖν 'πρᾶγμα μᾶλλον* dist. Madv. Adv. I 644 *μᾶλλον' ⟨εἰπεῖν⟩, 'εἴ τι* Bern. Plutarchum corrigentes 16 *ῥουστικὸς τις ἐ.* G 17 *τῆς δόξης* D ft. recte *καὶ* — 18 *παρελθὼν* om. LC[1] 18 *ἀπέδωκε* (ut v. Lys. 20 al.) GXV *ἔδωκε* Λ *ἐπέδωκε* O 25 *˘συνήθειαν ἀρκεῖν κρατεῖν* GWvV et ut vid. L (certe 3—5 litt. inter σ. et κρ.) et X[1] (rasura)

παρεμβάλλουσιν, ἱερῶν ἃ μὴ θέμις ὁρᾶν γίνονται θεαταί, F *τόπους ἀβάτους πατοῦσι, πράγματα καὶ λόγους βασιλικοὺς ἀνερευνῶσι.*

16. *Καίτοι τούς γε τυράννους, οἷς ἀνάγκη πάντα γινώσκειν, ἐπαχθεστάτους ποιεῖ τὸ τῶν λεγομένων ὤτων καὶ προσαγωγέων γένος. ὠτακουστὰς μὲν οὖν πρῶτος ἔσχεν ὁ νόθος Δαρεῖος ἀπιστῶν ἑαυτῷ καὶ πάντας ὑφορώμενος καὶ δεδοικώς, τοὺς δὲ προσαγωγίδας | οἱ Διονύσιοι τοῖς* 523 *Συρακοσίοις κατέμιξαν· ὅθεν ἐν τῇ μεταβολῇ τῶν πραγμάτων τούτους πρώτους οἱ Συρακόσιοι συλλαμβάνοντες ἀπετυμπάνιζον. καὶ γὰρ τὸ τῶν συκοφαντῶν γένος ἐκ τῆς τῶν πολυπραγμόνων φατρίας καὶ ἑστίας ἐστίν· ἀλλ' οἱ μὲν συκοφάνται ζητοῦσιν, εἴ τις ἢ βεβούλευται κακὸν ἢ πεποίηκεν, οἱ δὲ πολυπράγμονες καὶ τὰς ἀβουλήτους ἀτυχίας τῶν πέλας ἐλέγχοντες εἰς μέσον ἐκφέρουσι. λέγεται δὲ καὶ τὸν ἀλιτήριον ἐκ φιλοπραγμοσύνης κατονομασθῆναι τὸ πρῶτον. λιμοῦ γὰρ ὡς ἔοικεν Ἀθηναίοις ἰσχυροῦ γενομένου καὶ τῶν ἐχόντων πυρὸν εἰς μέσον οὐ φερόντων ἀλλὰ* B *κρύφα καὶ νύκτωρ ἐν ταῖς οἰκίαις ἀλούντων, περιιόντες ἐτήρουν τῶν μύλων τὸν ψόφον, εἶτ' 'ἀλιτήριοι' προσηγορεύθησαν. ὁμοίως δὲ καὶ τῷ συκοφάντῃ τοὔνομα γενέσθαι· κεκωλυμένου γὰρ ἐκφέρειν τὰ σῦκα μηνύοντες καὶ φαίνοντες τοὺς ἐξάγοντας ἐκλήθησαν 'συκοφάνται.' καὶ*

4—11 ex eodem fonte unde Arist. Pol. 1313 a 34—b 14 8 sqq. cf. v. Dionis 28 16 cf. Tzetz. Ch. IX 298. XII 859 Suid. al. Plut. ipse hoc veriloquium reicit 297 a 21 v. Sol. 24

---

1 sic ΔA *παραβάλλ.* O(α) 4 *γε τοὺς* Δ cf. 315, 8 7 *νόθος* G (cf. Swoboda RE. IV 2200) *πρῶτος* Λ *νέος* O 9. 10 *συρακοσίοις* (σ supra δ) *κοδίοις* G[1] *συρακουσ.* O 9 *ἐγκατέμιξαν* ci. Ha. sed cf. v. Dionis 20 12 *φατρίας* (ut v. Publ. 7 cod. Seit.)] *φρατρ.* ΛWα[rubr.] Ducas (in J) *καὶ ἑστίας* om. C(L deest) 14 *τὰς* om. R 15 *δὲ* Δ om. O 17 ante *Ἀθην.* ras. 3 litt. X *ἐν Ἀθήναις* G 18 *τὸν πυρὸν* WJ[1] 21 *γενέσθαι* ΓJ *γεγενῆσθαι* O 23 *φένοντες* N[1] *φέροντες* WΛY[1]

τοῦτ' οὖν οὐκ ἄχρηστόν ἐστιν ἐννοεῖν τοὺς πολυπράγμονας, ὅπως αἰσχύνωνται τὴν πρὸς τοὺς μισουμένους μάλιστα καὶ δυσχεραινομένους ὁμοιότητα καὶ συγγένειαν τοῦ ἐπιτηδεύματος.

37.

ΠΕΡΙ ΦΙΛΟΠΛΟΥΤΙΑΣ

(Plan. 17)

1. *Ἱππόμαχος ὁ ἀλείπτης ἐπαινούντων τινῶν ἄνθρωπον εὐμήκη καὶ μακρὰς ἔχοντα χεῖρας ὡς πυκτικὸν 'εἴπερ'*
D *ἔφη 'καθελεῖν ἔδει τὸν στέφανον ἠωρημένον.' τοῦτ' ἔστιν εἰπεῖν πρὸς τοὺς τὰ καλὰ χωρία καὶ τὰς μεγάλας οἰκίας καὶ τὸ πολὺ ἀργύριον ὑπερεκπεπληγμένους καὶ μακαρίζοντας· 'εἴ γ' ἔδει πωλουμένην πρίασθαι τὴν εὐδαιμονίαν' (καίτοι πολλοὺς ἂν εἴποι τις ὅτι μᾶλλον ἐθέλουσι πλουτεῖν*

Disputatio apte composita (*φιλ.* morbus est, cupiditas insatiabilis, naturae terminos egrediens [—4 a], cupiditas rerum quibus aut non utitur homo [—7] aut in aliorum spectaculum abutitur [—10]), sed neque materiem exhauriens (velut curatio plane deest) neque iusta conclusione ornata; ergo vix a Plutarcho ipso edita.

ed. Paton 1895 (rec. Wilamowitz, Gött. gel. Anz. 1896, 326).

Lampr. 211. codd. L (deest usque ad 333, 16 *μετ-* 334, 25 *-θα* — 336, 9 *αὐ-*, 339, 9 *-περ* — extr., in reliquiis multa evanida) GW (cuius apogr. Ricc, e quo J) XυYNMαA(Eγ)Dh i(= h, cap. 10 tantum collatum) Zab (ε, quo siglo etiam codex hic gemellus n indicatur)

Σ = Dh(i) *Π* = αA(Eγ) *Θ* = Zab *Δ* = D*Θ*

---

8 cf. v. Dionis 1

---

9 *εἴπερ*] *ὥσπερ* W[1](Ricc)XυYh *εἴ γε* ε *καί γε ἔδει καθελεῖν ἔφη* G 10 *ἔδει* om. X[1] *ἠωρ.* (cf. Alexis fr. 207) C *κρεμάμενον* *O* 11 *τὰ* om. G 13 *πρ'ίασθαι* (*π* in ras.) G *τὴν εὐδ. πρ.* C 14 *καίτοι*] *καὶ* W *εἴποι*] *ἴδοι* CJ[3]α[3] *ὅτι* *Σ* *οἱ* vel *οἳ* J(post *μᾶλλον*, trp.[3])M[3]*ΠΘ*(sed *ἢ* a)ε om. *O* 14 sq. *μᾶλλον ἐθέλοντας πλουτεῖν καὶ κακοδαιμονεῖν ἢ μακαρίους γενέσθαι δόντας* CG

[καὶ] κακοδαιμονοῦντες ἢ μακάριοι γενέσθαι δόντες ἀργύριον). ἀλλ' οὐκ ἔστι γε χρημάτων ὤνιον ἀλυπία μεγαλοφροσύνη εὐστάθεια θαρραλεότης αὐτάρκεια.

Τῷ πλουτεῖν οὐκ ἔνεστι τὸ πλούτου καταφρονεῖν οὐδὲ τῷ τὰ περιττὰ κεκτῆσθαι τὸ μὴ δεῖσθαι τῶν περιττῶν. (2.) τίνος οὖν ἀπαλλάττει τῶν ἄλλων κακῶν ὁ πλοῦτος, E εἰ μηδὲ φιλοπλουτίας; ἀλλὰ ποτὸν μὲν ἔσβεσε τὴν ποτοῦ ὄρεξιν καὶ τροφὴ τὴν τροφῆς ἐπιθυμίαν ἠκέσατο· κἀκεῖνος ὁ λέγων

'δὸς χλαῖναν Ἱππώνακτι, κάρτα γὰρ ῥιγῶ' (Hippon. fr. 17)

πλειόνων ἐπιφερομένων δυσανασχετεῖ καὶ διωθεῖται· φιλαργυρίαν δ' οὐ σβέννυσιν ἀργύριον οὐδὲ χρυσίον, οὐδὲ πλεονεξία παύεται κτωμένη τὸ πλέον. ἀλλ' ἔστιν εἰπεῖν πρὸς τὸν πλοῦτον ὡς πρὸς ἰατρὸν ἀλαζόνα

'τὸ φάρμακόν σου τὴν νόσον μείζω ποιεῖ' (Com. ad. 455)·

ἄρτου δεομένους καὶ οἴκου καὶ σκέπης μετρίας καὶ τοῦ τυχόντος ὄψου παραλαβὼν ἐμπέπληκεν ἐπιθυμίας χρυσοῦ F καὶ ἀργύρου καὶ ἐλέφαντος καὶ σμαράγδων καὶ κυνῶν καὶ ἵππων, εἰς χαλεπὰ καὶ σπάνια καὶ δυσπόριστα καὶ ἄχρηστα μεταθεὶς ἐκ τῶν ἀναγκαίων τὴν ὄρεξιν. ἐπεὶ τῶν γ' ἀρκούντων οὐδεὶς πένης ἐστίν, οὐδὲ δεδάνεισται πώποτ' ἄνθρω-

---

10 cf. 1058 d 1068 b

---

1 del. Naber κακοδαιμονεῖν Δ(b?)M[1] κακοδαιμονεῖν οὖν YN μακαρίοις Xυ 2 γε om. C 4 initium tractationis, sed arte cum antecedentibus cohaerens (τὸ πλούτου καταφρονεῖν = μεγαλοφροσύνη) τῷ Δ τὸ O ἔνεστι Δ ἔστι O 5 τῷ Δ τὸ O τὸ] τῷ X om. Θε 7 ποτὸν h ποτὸς G ποτῷ O ἔσβεσε Gh ἔσβεσαν O 8 τροφὴ GYN τροφῇ O τὴν τῆς τρ. C(RiccJ qui etiam τὴν τοῦ ποτοῦ) ἠκέσαντο M[2]ΠΔC[2]J[2] 11 πλ. ἐπιφ. post διωθ. C 14 ὡς πρὸς C ὥσπερ O 15 μείζω τὴν ν. Θ 16 ἄρτου ⟨γὰρ⟩ Vulc. 19 ἐς G χαλεπὰ ταῦτα(?) L χαλεπώτατα C καὶ δυσεύρετα καὶ δυσπόριστα C(L?) 21 οὐδὲ δεδ. LCXJ[2] οὐδὲ δάν. WN οὐ δεδ. O 21 sq. ἀργ. ἀνθρ. Πε

πος ἀργύριον, ἵν' ἄλφιτα πρίηται ἢ τυρὸν ἢ ἄρτον ἢ ἐλαίας, ἀλλὰ τὸν μὲν οἰκία πολυτελὴς χρεωφειλέτην πεποίηκε, | 524 τὸν δ' ὁμοροῦν ἐλαιόφυτον, τὸν δὲ σιτῶνες ἀμπελῶνες, ἄλλον ἡμίονοι Γαλατικαί, ἄλλον ἵπποι ζυγοφόροι 'κείν' ὄχεα κροτέοντες' (O 453) ἐνσεσείκασιν εἰς βάραθρα συμβολαίων καὶ τόκων καὶ ὑποθηκῶν· εἶθ' ὥσπερ οἱ πίνοντες μετὰ τὸ μὴ διψῆν ἢ ἐσθίοντες μετὰ τὸ μὴ πεινῆν καὶ ὅσα διψῶντες ἢ πεινῶντες ἔλαβον προσεξεμοῦσιν, οὕτως οἱ τῶν ἀχρήστων ἐφιέμενοι καὶ περιττῶν οὐδὲ τῶν ἀναγκαίων κρατοῦσιν. οὗτοι μὲν οὖν τοιοῦτοι. (3.) τοὺς δὲ μηδὲν ἀποβάλλοντας ἔχοντας δὲ πολλὰ πλειόνων δ' ἀεὶ δεομένους ἔτι μᾶλλον θαυμάσειεν ἄν τις τοῦ Ἀριστίππου μεμνημένος. B ἐκεῖνος γὰρ εἰώθει λέγειν, ὅτι 'πολλὰ μέν τις ἐσθίων πολλὰ δὲ πίνων πληρούμενος δὲ μηδέποτε πρὸς τοὺς ἰατροὺς βαδίζει καὶ πυνθάνεται τί τὸ πάθος καὶ τίς ἡ διάθεσις καὶ πῶς ἂν ἀπαλλαγείη· εἰ δέ τις ἔχων πέντε κλίνας δέκα ζητεῖ, καὶ κεκτημένος δέκα τραπέζας ἑτέρας συνωνεῖται τοσαύτας, καὶ χωρίων πολλῶν παρόντων καὶ ἀργυρίου οὐ γίνεται μεστὸς ἀλλ' ἐπ' ἄλλα συντέταται καὶ ἀγρυπνεῖ καὶ ἀπλήρωτός ἐστι πάντων, οὗτος οὐκ οἴεται δεῖσθαι τοῦ θεραπεύσοντος καὶ δείξοντος ἀφ' ἧς αἰτίας τοῦτο πέπονθε'; καίτοι τῶν διψώντων τὸν μὲν οὐ πεπωκότα προσδοκήσειεν ἄν τις ἀπαλλαγήσεσθαι πιόντα τοῦ διψῆν, τὸν C δὲ πίνοντα συνεχῶς καὶ μὴ παυόμενον οὐ πληρώσεως ἀλλὰ καθάρσεως οἰόμεθα δεῖσθαι, καὶ κελεύομεν ἐμεῖν ὡς

---

2 ἐποίησε LC 3 σιτόσπορον G[1] (corr.[4]) 4 γαλακτικαὶ Xυ Ricc γαλατιτικαὶ G[1] κεῖνον D 5 βάραθρον Δ (βάθρον ab) 7 μὴ[1] om. M[1] μὴ[2] om. WM[1]α[1] 10 οὖν om. Na 11 διαβάλλοντας XυYNh καὶ πλειόνων ἀεὶ L πλειόνων ἀεὶ C[1] 12 ἂν om. LC 13 τις] ἐστιν MΠ 14 δὲ[1] om. M[1] 15 τί MΠC[2]X[2]J[2]n om. O 17 κεκτ.] τεκτηνάμενος LC 19 συντέτακται υAE 20 οὐκ οἴεται οὗτος C 21 θεραπεύοντος LC ἀφ' LCΘ ὑφ' O 22 τῶν om. G[1] (add.[4]) διψηλῶν WG[4] μὲν τὸν LC 24 καὶ — 25 δεῖσθαι om. D 25 καὶ λέγομεν καὶ κελεύομεν οὐχ G[1] κελευόμενον C[1] ὡς EΘ om. O

οὐχ ὑπ' ἐνδείας ὀχλούμενον ἀλλά τινος δριμύτητος ἢ θερμότητος αὐτῷ παρὰ φύσιν ἐνούσης· οὐκοῦν καὶ τῶν ποριζομένων ὁ μὲν ἐνδεὴς καὶ ἄπορος παύσαιτ' ἂν ἴσως ἐργασίαν κτησάμενος ἢ θησαυρὸν εὑρὼν ἢ φίλου βοηθήσαντος ἐκτίσας καὶ ἀπαλλαγεὶς τοῦ δανειστοῦ, τὸν δὲ πλείω τῶν ἱκανῶν ἔχοντα καὶ πλειόνων ὀρεγόμενον οὐ χρυσίον ἐστὶν οὐδ' ἀργύριον τὸ θεραπεῦσον οὐδ' ἵπποι καὶ πρόβατα καὶ βόες, ἀλλ' ἐκβολῆς δεῖται καὶ καθαρμοῦ. πενία γὰρ οὐκ ἔστιν ἀλλ' ἀπληστία τὸ πάθος αὐτοῦ καὶ φιλοπλουτία διὰ κρίσιν φαύλην καὶ ἀλόγιστον ἐνοῦσα· ἣν ἂν μή τις ἐξέληται D τῆς ψυχῆς ὥσπερ ἕλμιγγα πλατεῖαν, οὐ παύσονται δεόμενοι τῶν περιττῶν, τουτέστιν ἐπιθυμοῦντες ὧν οὐ δέονται.

4. Ὅταν ἰατρὸς εἰσελθὼν πρὸς ἄνθρωπον ἐρριμμένον ἐν τῷ κλινιδίῳ καὶ στένοντα καὶ μὴ βουλόμενον τροφὴν λαβεῖν ἅψηται καὶ ἀνακρίνῃ καὶ εὕρῃ μὴ πυρέττοντα, 'ψυχικὴ νόσος' ἔφη καὶ ἀπῆλθεν· οὐκοῦν καὶ ἡμεῖς ὅταν ἴδωμεν ἄνδρα τῷ πορισμῷ προστετηκότα καὶ τοῖς ἀναλώμασιν ἐπιστένοντα καὶ μηδενὸς εἰς χρηματισμὸν συντελοῦντος αἰσχροῦ μηδ' ἀνιαροῦ φειδόμενον, οἰκίας δ' ἔχοντα καὶ χώρας καὶ ἀγέλας καὶ ἀνδράποδα σὺν ἱματίοις, τί E φήσομεν εἶναι τοῦ ἀνθρώπου τὸ πάθος ἢ πενίαν ψυχικήν; ἐπεὶ τήν γε χρηματικήν, ὥς φησιν ὁ Μένανδρος (fr. 282),

1 δριμύτητός τινος Πε   2 ἐνούσης ΜΠΘC^{2} ἐνοχλούσης J^{2} ἐχούσης Θ   ποριζόντων Ω corr. Re. (πορισμῶν Wil.)   3 παύσαιτ' ἂν G παύσεται O (παύεται W)   ἐργασίαν (cf. Comp. Arist. et Cat. 4 Demosth. 36, 6 μισθούμενος τ. ἐργασίαν) Po. ἑστίαν Ω (def. Wil.)   6 οὐχὶ C   7 θεραπεῦον (-εύων N) Ω corr. Vasis (cf. 334, 21)   9 διάκρισιν G al.   10 ἐνοῦσα Δ (exc. Z) -αν O (οὖσαν C^{1})   11 ἕλμιγγα πλατεῖαν Bern. sec. Haupt opp. III 549 (qui ἕλμινθα πλ.) ἕλιγμα (vel ἕλιγμα) πλάγιον Ω (om. G^{1} sed add. ipse)   12 τῶ D   13 ἐλθὼν G^{1} πρὸς ἄνθρ. εἰσ. hΘ   14 τῷ om. C   16 ἡ νόσος Δ   18 μηδενὸς ΔΜ^{2}ΠC^{2}ε μηδὲν O   19 μηδ' | καὶ C   20 σὺν ἱματίοις offendit (non potest sic opponi verbo γυμνός); ante ἱμ. alii dativi excidisse videntur, quibus Plut. res pretiosas enumerabat ut p. 344, 9   21 sic C nisi quod τὸ om.^{1} (sic Wil.), ante τοῦ add.^{2} τὸ πάθος εἶναι τοῦ ἀνθρώπου O   22 ὁ om. C

εἷς ἂν φίλος ἀπαλλάξειεν εὐεργετήσας, τὴν δὲ ψυχικὴν ἐκείνην οὐκ ἂν ἐμπλήσειαν ἅπαντες οὔτε ζῶντες οὔτ' ἀποθανόντες. ὅθεν εὖ πρὸς τούτους λέλεκται ὑπὸ τοῦ Σόλωνος (13, 71)

'πλούτου δ' οὐδὲν τέρμα πεφασμένον ἀνθρώποισιν.'

ἐπεὶ τοῖς γε νοῦν ἔχουσιν ὁ τῆς φύσεως πλοῦτος ὥρισται καὶ τὸ τέρμα πάρεστι, τῇ χρείᾳ καθάπερ κέντρῳ καὶ διαστήματι περιγραφόμενον. ἀλλὰ καὶ τοῦτο τῆς φιλαργυρίας
F ἴδιον· ἐπιθυμία γάρ ἐστι μαχομένη πρὸς τὴν αὑτῆς πλήρωσιν· αἱ δ' ἄλλαι καὶ συνεργοῦσιν· οὐδεὶς γοῦν ἀπέχεται χρήσεως ὄψου διὰ φιλοψίαν οὐδ' οἴνου δι' οἰνοφλυγίαν, ὡς χρημάτων ἀπέχονται διὰ φιλοχρηματίαν. καίτοι πῶς οὐ μανικὸν οὐδ' οἰκτρὸν τὸ πάθος, εἴ τις ἱματίῳ μὴ χρῆται διὰ τὸ ῥιγοῦν μηδ' ἄρτῳ διὰ τὸ πεινῆν μηδὲ πλούτῳ διὰ τὸ φιλοπλουτεῖν, ἀλλ' ἐν τοῖς Θρασωνίδου κακοῖς ἐστιν (Men. fr. 336) |

525 'παρ' ἐμοὶ γάρ ἐστιν ἔνδον, ἔνδον ἐστί μοι,
καὶ βούλομαι τοῦθ' ὡς ἂν ἐμμανέστατα
ἐρῶν τις, οὐ ποιῶ δέ·'

'κατακλείσας δὲ πάντα καὶ κατασφραγισάμενος καὶ παραριθμήσας τοκισταῖς καὶ πραγματευταῖς ἄλλα συνάγω καὶ διώκω, καὶ ζυγομαχῶ πρὸς τοὺς οἰκέτας πρὸς τοὺς γεωργοὺς πρὸς τοὺς χρεώστας·

---

6 cf. Epicur *K. δ.* 15 7 cf. 513 c 608 e 776 f 822 d 1098 d

---

3 *τούτοις* $A\Pi^{2}$ 5 *ἀνθρώποισιν* ut Theogn. *Ω* *ἀνδράσι κεῖται* rell. testes 7 *τῇ χρείᾳ* *Θ* (cf. 513 c al.) *τῆς χρείας* *O* *κέντρον* G^{1} 9 *ἐκπλήρωσιν* C(non L)G^{3} 10 *οὖν* DΠ 11 *χρηστὸς* *Ω* corr. Mez. *οἰνοφλ.*] *δι' οἰνοφιλίαν οἶμαι ἐθέλειν* $G^{rec.}$ *ὡς* — 12 *φιλοχρ.* om. N 12 *πῶς*] interrogatio pertinet usque ad 337, 2 13 *μὴ* om. $LC^{1}N^{1}$ 17 *γὰρ ἔστιν* om. G^{1} *ἔνδον* bis $LC^{1}WXYNh$ semel *O* *ἐστί*^{2} Wil. *ἔξεστι* 19 *ἐρῶντες* $\Pi\Theta sC^{3}$ *οὐ*] *τοῦτο* LC^{1} 20 *δὲ* om. LC^{1} *ἀπαριθμ.* CG^{1}(ut v.)MΠΘ(b?)

'Ἄπολλον, ἀνθρώπων τιν' ἀθλιώτερον
ἑόρακας; ἄρ' ἐρῶντα δυσποτμώτερον;' (Men. fr. 337)'

5. Ὁ Σοφοκλῆς ἐρωτηθείς, εἰ δύναται γυναικὶ πλησιάζειν, 'εὐφήμει, ἄνθρωπε' εἶπεν 'ἐλεύθερος γέγονα λυττῶντας καὶ ἀγρίους δεσπότας διὰ τὸ γῆρας ἀποφυγών.' χάριεν γὰρ ἅμα ταῖς ἡδοναῖς συνεκλείπειν τὰς ἐπιθυμίας, ἃς μήτε †ηὗρεν μὲν φησὶν Ἀλκαῖος (fr. 108) μήτε γυναῖκα. B
τοῦτο δ' οὐκ ἔστιν ἐπὶ τῆς φιλοπλουτίας· ἀλλ' ὥσπερ βαρεῖα καὶ πικρὰ δέσποινα κτᾶσθαι μὲν ἀναγκάζει χρῆσθαι δὲ κωλύει, καὶ τὴν μὲν ἐπιθυμίαν ἐγείρει τὴν δ' ἡδονὴν ἀφαιρεῖται. τοὺς μὲν οὖν Ῥοδίους ὁ Στρατόνικος ἐπέσκωπτεν εἰς πολυτέλειαν, οἰκοδομεῖν μὲν ὡς ἀθανάτους λέγων ὀψωνεῖν δ' ὡς ὀλιγοχρονίους· οἱ δὲ φιλάργυροι κτῶνται μὲν ὡς πολυτελεῖς χρῶνται δ' ὡς ἀνελεύθεροι, καὶ τοὺς μὲν πόνους ὑπομένουσι τὰς δ' ἡδονὰς οὐκ ἔχουσιν. ὁ γοῦν Δημάδης ἐπιστὰς ἀριστῶντί ποτε Φωκίωνι καὶ θεασάμενος αὐτοῦ τὴν τράπεζαν αὐστηρὰν καὶ λιτὴν 'θαυμάζω C
σ' ὦ Φωκίων' εἶπεν 'ὅτι οὕτως ἀριστᾶν δυνάμενος πολιτεύῃ' (αὐτὸς γὰρ εἰς τὴν γαστέρα ἐδημαγώγει, καὶ τὰς Ἀθήνας μικρὸν ἡγούμενος τῆς ἀσωτίας ἐφόδιον ἐκ τῆς Μακεδονίας ἐπεσιτίζετο· καὶ διὰ τοῦτ' Ἀντίπατρος εἶπε θεασάμενος

3 cf. 788 e; e Platonis Rep. 329 b 21 v. Phoc. 1 Mor. 183 f

1 τίνα ἄλλον ΣC^2 ἀθλιώτερον Σ(ἑωρ. ἀθλ. D)Θn -τατον O 2 ἑωρ. Ω ἆρα ΣΘC^2 ἢ O ἔρωτα Θ δυσνομώτερον G^1 (vix recte) δυσποτμώτερον n -ότερον O 3 εἰ ⟨ἔτι⟩ Herwerden probabiliter, sed cf. Cic. de sen. 47 6 γὰρ GΣΘC^2 συνεκλείπειν G^{1}MΠε -λιπεῖν O 7 ηὗρεν (εὗρεν W ἦρεν Ricc J) μὲν GWN (μητενηῦρεν μὲν) Y ηὗρε (εὗρε XυΠ) μὲν XυMΠ μ. ἄνδρα διαφυγεῖν (sed certe δρα δια, probabiliter etiam reliqua a m. 2) φησιν ὁ ἀλκ. C μ. ἄνδρα φησὶν ἀλκαῖος διαφυγεῖν μ. G^{3}ΣΘ ubi διαφυγεῖν e Sophoclis dicto interpolatum videtur. ἃς μήτε νεῦρ' ἐᾶν μένειν ἔμπεδά φησιν ἀλκ. μ. γυῖα fere tempt. Po. (cf. Herod. VII 140) 8 ὥσπερ] ὡς C 11 post ἀφαιρεῖται lac. 5 litt. in X οὖν] γοῦν C om. N 15 γοῦν] μὲν οὖν ut vid. G^1 (fort. recte cf. p. 338, 8; sed cf. etiam 11) 16 ποτε om. G^1 φωκίωνι — 18 ὦ om. NRicc^1 21 διὰ om. G^{1}W

αὐτὸν γέροντα 'καθάπερ ἱερείου διαπεπραγμένου μηδὲν ἔτι λοιπὸν ἢ τὴν γλῶσσαν εἶναι καὶ τὴν κοιλίαν')· σὲ δ' οὐκ ἄν τις, ὦ κακόδαιμον, θαυμάσειεν, εἰ δυνάμενος οὕτω ζῆν ἀνελευθέρως καὶ ἀπανθρώπως καὶ ἀμεταδότως καὶ πρὸς φίλους ἀπηνῶς καὶ πρὸς πόλιν ἀφιλοτίμως κακοπα-
D *θεῖς καὶ ἀγρυπνεῖς καὶ ἐργολαβεῖς καὶ κληρονομεῖς καὶ ὑποπίπτεις τηλικοῦτον ἔχων τῆς ἀπραγμοσύνης ἐφόδιον, τὴν ἀνελευθερίαν; Βυζάντιόν τινα λέγουσιν ἐπὶ δυσμόρφῳ γυναικὶ μοιχὸν εὑρόντ' εἰπεῖν, 'ὦ ταλαίπωρε, τίς ἀνάγκα; σαπρὰ γὰρ ἁ τρύξ'. †ἄγε σὺ κυκᾷς ὑφάπτεις, ὦ πόνηρε, τοὺς βασιλεῖς ⟨ἔα⟩ πορίζεσθαι τοὺς ἐπιτρόπους τῶν βασιλέων τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι πρωτεύειν καὶ ἄρχειν ἐθέλοντας, ἐκείνοις ἀνάγκη διὰ τὴν φιλοτιμίαν καὶ τὴν ἀλαζονείαν καὶ τὴν κενὴν δόξαν ἑστιῶσιν χαριζομένοις δορυφοροῦσιν δῶρα πέμπουσι στρατεύματα τρέφουσι μονομάχους ὠνουμένοις·*
E *σὺ δὲ τοσαῦτα πράγματα συγχεῖς καὶ ταράττεις καὶ 'στροβεῖς σεαυτόν', κοχλίου βίον ζῶν διὰ τὴν μικρολογίαν, καὶ τὰ δυσχερῆ πάνθ' ὑπομένεις οὐδὲν εὖ πάσχων, ὥσπερ*

---

9 cf. 285 e

---

1 *διαπεπραμένου* (ci. Re.) G[1](corr. ipse)h sed cf. locos parall. 2 *λοιπὸν εἶναι* C 3/4 *οὕτως ἀνελ. ζῆν* G 4 *καὶ ἀμ. — 5 ἀπηνῶς* om. N 5 *πόλιν*] *πολίτας* Δ 8 *βύζαν* ΜΠC[3]s 9 *ὦ ταλ.* om. LC *ἀνάγκα* 285 e *ἀνάγκη* hic (bis, sed semel del. M) 10 *σαπραγόρα* (*σαπραγ' ὅρα* W) *προίξ* (vel *προῖξ*) Ω (*ὦ ταλαίπωρε τίς ἀνάγκη ην γὰρ ἀποπροιξεάδας ὑφάπτεις* G in summo margine a manu fere aequali, *τίς οὕτω σε ἠνάγκασε σαπρὰ προίξ* s), corr. Wil. cl. Arist. Plut. 1086 (Philem. fr. 170) *ἄ γε* Δ *ἃ δὲ* s *συκας* G[1] *σὺ κυκὰς* W *σὺ κυκυκᾶς* (prius *κυ* del.) M *σὺ κυκᾶς* (*ᾷς*) *O*G[2?]. latere et hic et 16 videtur dictio ap. comicos frequentata velut *κυκᾶν ταράττειν* (Arist. Eq. 251 al.), sed *ὑφάπτεις* sine dubio corruptum (vix *ὑφαίνεις*) et antea fere supplendum: *ἄγε σὺ ⟨τί πάντα⟩ κυκᾷς †ὑφάπτεις;* 11 *ἔα* suppl. Re. pro quo *δεῖ* post *πορ.* Δ 13 *τὴν*[2] om. XυΥΣΘ 14 *δορυφοροῦσι* (cf. 817 b 830 d) G[2]WΣΘC[3] *δυσφορ.* L(C[1?]) *δωροφοροῦσι O* 16 *συγχεῖς* Ds om. *O* *καὶ ταρ.* om. LC 17 *ἑαυτὸν* CWYNhM[1] cf. Arist. Nub. 700 *κοχλ.* cf. 600 a *ζῶν* post *μικρ.* C(L?)

ὄνος βαλανέως ξύλα καὶ φρύγανα κατακομίζων, ἀεὶ καπνοῦ καὶ τέφρας ἀναπιμπλάμενος λουτροῦ δὲ μὴ μετέχων μηδ' ἀλέας μηδὲ καθαρειότητος.

6. *Καὶ ταῦτα ⟨μὲν⟩ πρὸς τὴν ὀνώδη καὶ μυρμηκώδη λέγεται φιλοπλουτίαν· ἑτέρα δ' ἐστὶν ἡ θηριώδης, συκοφαντοῦσα καὶ κληρονομοῦσα καὶ παραλογιζομένη καὶ πολυπραγμονοῦσα καὶ φροντίζουσα καὶ ἀριθμοῦσα τῶν φίλων ἔτι πόσοι ζῶσιν, εἶτα πρὸς μηδὲν ἀπολαύουσα τῶν πανταχόθεν προσποριζομένων. ὥσπερ οὖν ἐχίδνας καὶ* F *κανθαρίδας καὶ φαλάγγια μᾶλλον προβαλλόμεθα καὶ δυσχεραίνομεν ἄρκτων καὶ λεόντων, ὅτι κτείνει καὶ ἀπόλλυσιν ἀνθρώπους μηδὲν χρώμενα τοῖς ἀπολλυμένοις ὑπ' αὐτῶν, οὕτω δεῖ μᾶλλον δυσχεραίνειν τῶν δι' ἀσωτίαν τοὺς διὰ μικρολογίαν καὶ ἀνελευθερίαν πονηρούς· ἀφαιροῦνται γὰρ ἄλλων, οἷς αὐτοὶ | χρῆσθαι μὴ δύνανται μηδὲ* 526 *πεφύκασιν. ὅθεν ἐκεῖνοι μὲν ἐκεχειρίαν ἄγουσιν ἐν ἀφθόνοις γενόμενοι καὶ χορηγίαν ἔχοντες (ὥσπερ ὁ Δημοσθένης ἔλεγε πρὸς τοὺς νομίζοντας τῆς πονηρίας τὸν Δημάδην πεπαῦσθαι, ʽνῦν γάρʼ ἔφη ʽμεστὸν ὁρᾶτε, καθάπερ τοὺς λέονταςʼ)· τοῖς δ' εἰς μηδὲν ἡδὺ μηδὲ χρήσιμον πονηρευομένοις οὐκ ἔστιν ἀνακωχὴ τοῦ πλεονεκτεῖν οὐδ' ἀσχολία κενοῖς οὖσιν ἀεὶ καὶ προσδεομένοις ἁπάντων.*

7. *ʽἈλλὰ νὴ Δίαʼ φήσει τις [ὅτι] ʽπαισὶν οὗτοι καὶ κληρονόμοις φυλάττουσι καὶ θησαυρίζουσι.ʼ πῶς; οἷς ζῶντες*

---

2 τε καὶ Δ   3 καθαρειοτ. G^{2}ε καθαριοτ. O   4 ταῦτα ἔτι G add. Wil. (an [καὶ] ταῦτα?)   5 λέγεται G λέγετ' ἂν τὴν W λέγεται ταύτην LC^1 λέγε ταύτην XυYNMΣ λέγω ταύτην Π (sed λέγε ταῦτα α^1)ΘC^{2}J^2 ταύτην λέγω ε   ἡ om. Δ   6/7 καὶ παραλ. καὶ πολ. om. NDZ καὶ παραλ. om. h   8 ἔτι propter hiatum ante πόσοι pos. (πόσοι ἔτι Ha.)   12 τοὺς ἀνθρ. C μηδὲ G^1 13 τῶν] τὸν G^{1}W τῶι Y   14 τοὺς διὰ G^4(?) in ras.   καὶ ἀνελ. om. C^1 18 ἔλεγε om C^1 πρὸς τὸν WYN δημάδην GWDε δημάδη O   18/19 πεπαῦσθαι δημ. C^1 19 ὁρᾶται G^{1}WYN^1 20 μηδὲ] καὶ G^1 21 πονηρευομένοις Pat. (cf. 829 f al.) πολιτευομένοις Ω ποριζομένοις Ha.   ἀνακοχὴ WY   23 del. Stegm.   24 πῶς Δ om. O

οὐδὲν μεταδιδόασιν, ἀλλ' ὥσπερ τῶν μυῶν τῶν ἐν τοῖς
B *μετάλλοις τὴν χρυσῖτιν ἐσθιόντων οὐκ ἔσται τοῦ χρυσίου*
μεταλαβεῖν εἰ μὴ νεκρῶν γενομένων καὶ ἀνατμηθέντων.
παισὶ δὲ καὶ κληρονόμοις διὰ τί βούλονται πολλὰ χρήματα
καὶ μεγάλην οὐσίαν ἀπολιπεῖν; ἵνα δηλονότι καὶ οὗτοι
φυλάττωσιν ἑτέροις, κἀκεῖνοι πάλιν, ὥσπερ οἱ κεραμεοῖ
σωλῆνες οὐδὲν ἀναλαμβάνοντες εἰς ἑαυτοὺς ἀλλ' ἕκαστος
εἰς ἕτερον ἐξ ἑαυτοῦ μεθιείς, ἄχρι ἄν τις ἔξωθεν ἢ συκο-
φάντης ἢ τύραννος ἐκκόψας τὸν φυλάττοντα καὶ κατάξας
ἀλλαχόσε παρατρέψῃ καὶ παροχετεύσῃ τὸν πλοῦτον, ἤ,
καθάπερ λέγουσιν, εἷς ὁ πονηρότατος ἐν τῷ γένει γενό-
C *μενος, καταφάγῃ τὰ πάντων· οὐ γὰρ μόνον κατὰ τὸν*
Εὐριπίδην (fr. 976)

'ἀκόλασθ' ὁμιλεῖν γίνεται δούλων τέκνα'

⟨ἀλλὰ⟩ καὶ μικρολόγων· ὥς που καὶ Διογένης ἐπέσκωψεν
εἰπὼν 'Μεγαρέως ἀνδρὸς βέλτιον εἶναι κριὸν ἢ υἱὸν
γενέσθαι.' καὶ γὰρ οἷς δοκοῦσι παιδεύειν, ἀπολλύουσι καὶ
προσδιαστρέφουσιν ἐμφυτεύοντες τὴν αὑτῶν φιλαργυρίαν
καὶ μικρολογίαν, ὥσπερ [*οὖν*] *τι φρούριον τῆς κληρο-*
νομίας ἐνοικοδομοῦντες τοῖς κληρονόμοις. ταῦτα γάρ
ἐστιν ἃ παραινοῦσι καὶ διδάσκουσι 'κέρδαινε καὶ φείδου,
καὶ τοσούτου νόμιζε σεαυτὸν ἄξιον ὅσον ἂν ἔχῃς' (cf. Trag.
adesp. 461). *τοῦτο δ' οὐκ ἔστι παιδεύειν, ἀλλὰ συστέλλειν*

---

1 *οὐδενὸς* Δ ft. recte *οὐδενὶ* G[3] 4 *διὰ τί*] *διατοῦτο* G[1] 5 *μεγάλην* om. G[1] *ἀπολείπειν* G 6 *φυλάττουσιν* WN(C[1?]) *πάλιν* G[1] *παισὶν* G[2?]*O* *κεραμεοῖ* ΜΠΔ *κεράμεοι* G[2 mg.] (*γράφεται καὶ κεράμεοι καὶ κεραμεοῖ, ὡς εὗρον ἐν τοῖς ἀντι-γράφοις* C[2]) *κεραμαῖοι* (*κεραμαιοί* Y) *O* 8 *μεθιείς*] *εἰς* in r. G *ἄχρι* G[1] *ἄχρις ἂν* *O*G[4] 9 *ἐκκόψας*] *ας* e corr. G *τὸν φυλ.* sc. *σωλῆνα* (qui aquam continet 'servat', ut homo divitias) *κατατάξας* X *κατεάξας* D *κατάγξας* Θ *κατακόψας* G[1] (corr.[4]) 10 *-ψει* et *-σει* G[1] 11 *ὁ* om. Δ 14 *ὁμιλεῖν* DL IV 35 (de homine qui in convictu linguam non coercet) *ἀμελείαι* G[1] om. Σε *μὲν* *O* 15 suppl. γ *ὥς που*] *ὥσπερ* W *ὡς* D *ἀπέσκ.* C 16 *ἀνδρὸς* G[1]W*s* *ἂν ἀνδρ.* *O*(G[4]) 17 *οἷς* dat. instr. cf. 21 22 *σαυτὸν* ΣΘ

καὶ ἀπορράπτειν ὥσπερ βαλλάντιον, ἵνα στέγειν καὶ φυλάττειν D τὸ εἰσβληθὲν δύνηται. καίτοι τὸ μὲν βαλλάντιον ἐμβληθέντος τοῦ ἀργυρίου γίνεται ῥυπαρὸν καὶ δυσῶδες, οἱ δὲ τῶν φιλαργύρων παῖδες πρὶν ἢ παραλαμβάνειν τὸν πλοῦτον ἀναπίμπλανται τῆς φιλοπλουτίας ἀπ' αὐτῶν τῶν πατέρων. καὶ μέντοι τῆς διδασκαλίας καὶ μισθοὺς ἀξίους ἀποτίνουσιν αὐτοῖς, οὐ φιλοῦντες ὅτι πολλὰ λήψονται, ἀλλὰ μισοῦντες ὅτι μήπω λαμβάνουσι. μηδὲν γὰρ ἄλλο θαυμάζειν ἢ τὸν πλοῦτον μαθόντες μηδ' ἐπ' ἄλλῳ τινὶ ζῆν ἢ τῷ πολλὰ κεκτῆσθαι κώλυσιν τοῦ ἰδίου βίου τὸν ἐκείνων ποιοῦνται, καὶ νομίζουσιν αὐτῶν ἀφαιρεῖσθαι τὸν E χρόνον, ὅσον ἐκείνοις προστίθησι. διὸ καὶ ζώντων μὲν ἔτι τῶν πατέρων λανθάνοντες ἁμωσγέπως παρακλέπτουσι τῆς ἡδονῆς καὶ ἀπολαύουσιν ὥσπερ ἀλλοτρίων, μεταδιδόντες φίλοις ἀναλίσκοντες εἰς ἐπιθυμίας ἔτι ἀκούοντες ἔτι μανθάνοντες. ὅταν δ' ἀποθανόντων τὰς κλεῖς παραλάβωσι καὶ τὰς σφραγῖδας, ἕτερον βίου σχῆμ' αὐτοῖς ἐστι καὶ πρόσωπον ἀγέλαστον αὐστηρὸν ἀνέντευκτον· οὐ κολοφὼν οὐ σφαῖρα οὐ τραχηλισμὸς οὐκ Ἀκαδήμεια οὐ Λύκειον, ἀλλ' οἰκετῶν ἀνάκρισις καὶ γραμματείων ἐπίσκεψις καὶ πρὸς οἰκονόμους ἢ χρεώστας διαλογισμὸς καὶ ἀσχολία καὶ φροντὶς ἀφαιρουμένη τὸ ἄριστον καὶ συνελαύνουσα νυκτὸς F εἰς τὸ βαλανεῖον,

1 στ. τε καὶ CG 2 εἰσβλ. NZ ἐκβλ. G^1 5 ἀπ'] ὑπ' hab 6 τῆς διδ.] καὶ διδασκαλία W alt. καὶ om. CGXh 7 φιλοῦνται et 8 μισοῦνται G^1 8 λαμβάνωσι XυYN^1M^1 8/9 ἄλλο τῶν ἄλλων ἢ τὸν πλ. θαυμ. C (τ. ἄλλων exp.[1?]) 10/11 κωλ. — ἐκ.] sic Δ (τοῦ om. Pat.) κ. δειουνοντον ἐκ. X κ. δεῖ οὖν οὐ τὸν ἐκ. W (οὖν αὐτὸν) υNY κ. δὴ οὖν αὐτῶν ἐκ. G^1h κ. τοῦ αὐτῶν βίου τὸν ἐκ. C$G^{2(?)}$ κώλ. — τὸν om. M^1 κ. βίου τὸν ἐκ. M^2Π κ. βίου τῶν ἐκ. Ricc.[corr.] J^1 11 ποιοῦνται] cf. v. Timol. 4 (συμφορὰν ποιούμενος) αὐτῶν ἂν ἀφ. hN(ἀναφ.) αὐτῶν τοσοῦτον ἀφ. Δε 13 καὶ παρακλ. C 15 ἔτι[1] Wy. ὅτι Ω ἔτι[2] Madv. εἴ τι D τε W τι O μανθάνουσι G^1ΠC^2X^3Θs 18 κολοφών obscurum 19 ἀκαδημία Ω 20 γραμματείων Δn γραμμάτων O 22 βαλ. def. Wil. ('vel ante lucem, ut postea negotiis operam det')

'γυμνάσια δ' οἷσιν ἐνετράφη Δίρκης θ' ὕδωρ'
(Eur. Phoen. 368)

παρῴδευται· κἂν εἴπῃ τις 'οὐκ ἀκούσῃ τοῦ φιλοσόφου;'
'πόθεν ἐμοί;' φησίν 'οὐ σχολάζω τοῦ πατρὸς τεθνηκότος.'
ὦ ταλαίπωρε, τί σοι τοιοῦτο καταλέλοιπεν οἷον ἀφῄρηται,
τὴν σχολὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν; μᾶλλον δ' οὐκ ἐκεῖνος ἀλλ'
ὁ πλοῦτος περιχυθεὶς καὶ κρατήσας, ὥσπερ ἡ παρ' Ἡσιό-
527 *δῳ γυνή* (OD 705) | *'εὕει ἄτερ δαλοῖο καὶ ὠμῷ γήραϊ*
δῶκεν,' ὥσπερ ῥυτίδας ἀώρους ἢ πολιὰς ἐπαγαγὼν τῇ
ψυχῇ τὰς φροντίδας ἐκ τῆς φιλαργυρίας καὶ τὰς ἀσχολίας,
ὑφ' ὧν μαραίνεται τὸ γαῦρον καὶ τὸ φιλότιμον καὶ τὸ
φιλάνθρωπον.

8. *'Τί οὖν;' φήσει τις, 'οὐχ ὁρᾷς καὶ χρωμένους*
ἐνίους δαψιλῶς τοῖς χρήμασι;' σὺ δ' οὐκ ἀκούεις, φήσομεν,
Ἀριστοτέλους λέγοντος ὅτι οἱ μὲν οὐ χρῶνται οἱ δὲ παρα-
χρῶνται, καθάπερ οὐδετέρου προσήκοντος; ἀλλ' ἐκείνους
μὲν οὐκ ὠφελεῖ τὸ οἰκεῖον οὐδὲ κοσμεῖ, τούτους δὲ καὶ
βλάπτει καὶ καταισχύνει. φέρε δὴ σκεψώμεθα τὸ πρῶτον,
B *ἡ χρῆσις αὕτη, δι' ἣν θαυμάζεται ὁ πλοῦτος, πότερον τῶν*
ἀρκούντων; οὐδὲν οὖν πλέον ἔχουσιν οἱ πλούσιοι τῶν
μέτρια κεκτημένων, ἀλλ' 'ἄπλουτος ὁ πλοῦτός ἐστιν' ὡς

8 cf. 100 e

3 *εἴποι Δ* *ἀκούσῃ* DW (*ἀκούσῃς* Ricc) *ἀκούσεις O* *φίλου* G^1 (corr.^{3}) 5 *τοιοῦτον ΣΘ*$M^{corr.}$ *ὅπερ* C^1 (*οἷόν περ* ^{3}) *ἀφαιρεῖται ΣΘ* 6 *οὐκ Δ οὐδὲ O* 7 *περικρατήσας ΠΘ*n (Pat.) 8 sic G (cf. 100 e, ubi *δαλοῦ*) ut fere Hes. codd. *δαλοῦ* (*δαλοῖο* XυNh) *καὶ ἐν* (*ἐν* om. ChΘn) *ὠμῷ γ. θῆκεν O* ut altera rec. ap. Hesiodum, scil. pap. A ut vid. Stob. et (sine *ἐν*) Hes. *Φ* 9 *ἢ πολιὰς* om. W 9/10 *τῇ ψυχῇ Δ*n *τῆς ψυχῆς O* 10 *τὰς*^{2} Wil. *τῆς Ω* (om. *υ* vix recte) 13 *φησὶ* C^1WXυYNh 14 *ἀκούῃς* D 15 *οὐ Δ*n om. *O* 16 [*καθάπερ*] vel *καίπερ* Ha. post *προσήκοντος* add. *ἄλλου προσήκοντος* G^1 (exp.$^{1?}$) 17 *καὶ* om. C^1ε 18 *δεῖ* G^1N 18/19 *πρ. τίνων τίς ἡ Δ* 19 *πλοῦτος Δ πλοῦτος τίς; O* *πότερον* continuatur 343, 13 20 *οὖν* $G^{2 \text{ vel } 3}$ *Δ* om. *O* (Wil. qui *οὐδὲ* pro *οὐδὲν*) 21 *ἀλλ' ἄπλουτος* M^3*ΠΘ*C^2n *ἀλλὰ πλοῦτος O* (*ἀλλὰ τυφλὸς* interpol. D)

φησι Θεόφραστος (fr. 78), καὶ ἄζηλος ἀληθῶς, εἰ Καλλίας ὁ πλουσιώτατος Ἀθηναίων καὶ Ἰσμηνίας ὁ Θηβαίων εὐπορώτατος ἐχρῶντο τούτοις, οἷς Σωκράτης καὶ Ἐπαμεινώνδας. ὡς γὰρ Ἀγάθων τὸν αὐλὸν ἀπέπεμψεν ἐκ τοῦ συμποσίου πρὸς τὰς γυναῖκας οἰόμενος ἀρκεῖν τοὺς λόγους τῶν παρόντων, οὕτως ἀποπέμψειας ἂν καὶ στρωμνὰς ἁλουργεῖς καὶ τραπέζας πολυτελεῖς καὶ τὰ περιττὰ πάντα, τοὺς πλουσίους ὁρῶν χρωμένους οἷς οἱ πένητες· καὶ 'αἶψά κε πηδάλιον μὲν ὑπὲρ καπνοῦ καταθεῖο, ἔργα' δ' οὐ 'βοῶν ἀπόλοιτο καὶ ἡμιόνων ταλαεργῶν,' ἀλλὰ C χρυσοχόων καὶ τορευτῶν καὶ μυρεψῶν καὶ μαγείρων, καλῆς καὶ σώφρονος γενομένης ξενηλασίας τῶν ἀχρήστων. εἰ δὲ τὰ μὲν ἀρκοῦντα κοινὰ καὶ τῶν μὴ πλουσίων ἐστί, σεμνύνεται δ' ὁ πλοῦτος ἐπὶ τοῖς περιττοῖς καὶ τὸν Σκόπαν τὸν Θεσσαλὸν ἐπαινεῖς, ὃς αἰτηθείς τι τῶν κατὰ τὴν οἰκίαν ὡς περιττὸν αὐτῷ καὶ ἄχρηστον 'ἀλλὰ μήν' ἔφη 'τούτοις ἐσμὲν ἡμεῖς εὐδαίμονες καὶ μακάριοι τοῖς περιττοῖς, ἀλλ' οὐκ ἐκείνοις τοῖς ἀναγκαίοις', ὅρα μὴ πομπὴν ἐπαινοῦντι καὶ πανήγυριν μᾶλλον ἢ βίον ἔοικας.

Ἡ πάτριος τῶν Διονυσίων ἑορτὴ τὸ παλαιὸν ἐπέμπετο D δημοτικῶς καὶ ἱλαρῶς· ἀμφορεὺς οἴνου καὶ κληματίς, εἶτα

4 Plato Conv. 176 e (Eryximachus!) 6 στρ — 7 πολ. inter fragm. com. adesp. (457) sine causa rettulit Kock (ut p. 335, 8. 9 342, 4 al.).

2 ὁ ΣΘγ om. *O* 2/3 ἰσμ. εὐπ. θηβ. Πε (ἰσμ. ὁ εὐπ. θ. n) 3 οἷς] ὧν G[1] σ. καὶ ἀριστοφάνης (voluit nescioquis ἀριστείδης) καὶ ἐπ. C[1] 4 ἐξέπ. Πε 6 ἀποπέμψειας ἂν Δγ ἀποπέμψειαν *O* (ἀποπέμψει C[1] -η[2] ἀποπέμψειας G[corr.]) 7 ἁλουργεῖς DZ[1]s[1] ἁλουργοὺς *O* (forma dubia, cf. v. Lyc. 13, at Pomp. 24 al.) 8 οἷς καὶ οἱ Δ 9 καὶ] οὐκ ΠΘC[2] (οὐ καὶ Y[2]) κε] τε D 10 δ' οὐ βοῶν D βοῶν δ' ex Hes. *O* καὶ post ἀλλὰ add. G[3] 13 καὶ om. D μὴ Δ om. *O* 14 περιττοῖς GCΘ περισσοῖς *O* 15 τὸν om. MΠn θεττ. CMΠε ἐπαινεῖς ὃς D ἐπαινέσας G[1] ἐπαινέσαις G[2 vel 1]WXN ἐπαινέσαις ὃς υYMΠε (θετταλὸν ἂν) h ἐπαινέσεις ὃς Θ σκόπαν ἐπαινέσεις τὸν θετταλὸν C[1] (ὃς post θ. ss.[2]) αἰτ. γάρ τι C[1]G[2 vel 3] καὶ τῶν C 16 αὐτῷ Bryan οὕτω 21 κλ. ⟨ἤγετο τὸ πρῶτον⟩ sine nec. Stegm.

τράγον τις εἷλκεν, ἄλλος ἰσχάδων ἄρριχον ἠκολούθει κομίζων, ἐπὶ πᾶσι δ' ὁ φαλλός. ἀλλὰ νῦν ταῦτα παρεώραται καὶ ἠφάνισται χρυσωμάτων παραφερομένων καὶ ἱματίων πολυτελῶν καὶ ζευγῶν ἐλαυνομένων καὶ προσωπείων· οὕτω τὰ ἀναγκαῖα τοῦ πλούτου καὶ χρήσιμα τοῖς ἀχρήστοις κατακέχωσται καὶ τοῖς περιττοῖς. (9.) *οἱ δὲ πολλοὶ τὸ τοῦ Τηλεμάχου πάσχομεν· καὶ γὰρ ἐκεῖνος ὑπ' ἀπειρίας μᾶλλον δ' ἀπειροκαλίας τὴν μὲν Νέστορος ἰδὼν οἰκίαν κλίνας*
E *ἔχουσαν τραπέζας ἱμάτια στρώματα οἶνον ἡδὺν οὐκ ἐμακάριζε τὸν εὐποροῦντα τῶν ἀναγκαίων ἢ καὶ χρησίμων, παρὰ δὲ τῷ Μενελάῳ θεασάμενος ἐλέφαντα καὶ χρυσὸν καὶ ἤλεκτρον ἐξεπλάγη καὶ εἶπε* (δ 74)

'Ζηνός που τοιήδε γ' Ὀλυμπίου ἔνδοθεν αὐλή·
ὅσσα τάδ' ἄσπετα πολλά· σέβας μ' ἔχει εἰσορόωντα.'

Σωκράτης δ' ἂν εἶπεν ἢ καὶ Διογένης 'ὅσσα τάδ' ἄθλια πολλὰ' καὶ ἄχρηστα καὶ μάταια· 'γέλως μ' ἔχει εἰσορόωντα.' 'τί λέγεις, ἀβέλτερε; τῆς γυναικὸς ὀφείλων παρελεῖν
F *τὴν πορφύραν καὶ τὸν κόσμον, ἵνα παύσηται τρυφῶσα καὶ ξενομανοῦσα, τὴν οἰκίαν πάλιν καλλωπίζεις ὡς θέατρον ἢ θυμέλην τοῖς εἰσιοῦσι;'*

10. *Τοιαύτην ὁ πλοῦτος εὐδαιμονίαν ἔχει, θεατῶν ⟨δίχα⟩ καὶ μαρτύρων [ἢ] τὸ μηδὲν οὖσαν. ὅμοιόν γε τὸ σωφρονεῖν*

---

21 ad cap. 10 cf. Clem. Paed. III 2, 10

---

2 *παρεώραται* Dn *παροράται* O 3 *περιφ.* C[1]WG[3]Δh 4 *καὶ οὕτως* D 6 *κατακέχυται* D 7/8 *μᾶλλον δ' ὑπ'* G[1] 10 *ἢ καὶ τῶν χρ.* υD (*καὶ τῶν χρ.* E?) *καὶ* om. A[1] 11 *ἐλ. τόσον καὶ* G 13 *ἔνδον* XυYNM[1] 15 *καὶ* MΠΣΘ om. O *ὅσσα — 17 εἰσορόωντα* om. D *τάδ'* hE *τά γ'* O 15/16 *ἄθλια καὶ ἄχρ. πολλὰ* (*καὶ π.* Π) *καὶ μ.* εΠ 16 *πολλά,* [*καὶ*] Wil. 17 *τί λέγεις;* (fere = *τί πάσχεις;*) secl. Pat. *ἀβέλτερος* D 17/18 *τὴν πορφ. παρ.* C 21 *ἔχει εὐδ.* MΠ *εὐδαιμ. ὁ πλ.* εn suppl. Wil. cf. 36 e (Wy) ⟨*δεομένην*⟩ servato *ἢ* Mez. (cf. Clem. Paed. III 2, 10, 3) 22 *ἢ* om. εn (qui *τὸ μηδὲν ὡς ἀληθῶς οὖσαν*) del. Wil. *μαρτύρων οἷς δεῖ πᾶσιν ἐμπομπεύειν αὐτὸν ἢ* Δ *οὖσαν*] *ἐστιν* D *ὅμοιόν γε* (cf. Epict. I 14, 17)] *ἀλλ' οὐχ ὅμοιόν γε* Δ (*ἀλλ'* non recep. ab)

τὸ φιλοσοφεῖν τὸ γινώσκειν ἃ δεῖ περὶ θεῶν, ⟨ἅ⟩, κἂν
λανθάνῃ πάντας ἀνθρώπους, | ἴδιον σέλας ἔχει καὶ φέγγος 528
ἐν τῇ ψυχῇ μέγα καὶ χαρὰν ποιεῖ σύνοικον αὐτῇ δι'
ἑαυτῆς ἀντιλαμβανομένῃ τἀγαθοῦ, ἄν τ' ἴδῃ τις ἄν τε
λανθάνῃ καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους ἅπαντας. τοιοῦτόν
ἐστιν ἀρετὴ ἀλήθεια μαθημάτων κάλλος [τε] γεωμετρι-
κῶν ἀστρολογικῶν· ὧν τίνι τὰ τοῦ πλούτου φάλαρα ταῦτα
καὶ περιδέραια καὶ ἀνθίσματα κορασιώδη παραβαλεῖν
ἄξιον; μηδενὸς ὁρῶντος μηδὲ προσβλέποντος ὄντως τυφ-
λὸς γίνεται καὶ ἀφεγγὴς ὁ πλοῦτος. μόνος γὰρ ὁ πλούσιος
δειπνῶν μετὰ τῆς γυναικὸς ἢ τῶν συνήθων οὔτε ταῖς
θυίναις παρέχει πράγματα τραπέζαις οὔτε τοῖς χρυσοῖς
ἐκπώμασιν ἀλλὰ χρῆται τοῖς προστυχοῦσι, καὶ ἡ γυνὴ B
ἄχρυσος καὶ ἀπόρφυρος καὶ ἀφελὴς πάρεστιν· ὅταν δὲ
σύνδειπνον, τουτέστι πομπὴ καὶ θέατρον, συγκροτῆται καὶ
δρᾶμα πλουσιακὸν εἰσάγηται, 'νηῶν δ' ἔκφερε λέβητάς τε
τρίποδάς τε' (Ψ 259), τῶν τε λύχνων αἱ θῆκαι περισμῶν-
ται, τὰς κύλικας ἀλλάσσουσι, τοὺς οἰνοχόους μεταμφιεν-

15 cf. Clem. l. coll.

1 τῷ φιλ. G[1] ἃ suppl. Po. ἀλλὰ D om. O 2 ἴδιον γὰρ εn ἴδιον δὲ O (ἴδ. δὴ Pat.) φ. ἔχει κ. σέλ. C 3 τῇ om. W 3/4 αὐτῇ δι' ἑαυτῆς Pat. αὐτῇ ἐν ἑαυτῇ D αὐτὴν (om. C[1] αὐτὴ N) ἑαυτῆς O 4 ἀντιλαμβανομένην CG[3] τἀγαθοῦ D τἀγαθὸν O αντειδηι varie distinguunt codd. 6 τε quod post μαθ. pon. Δ om. γ[2] Laur. 80, 5 Pat. γεωμ. ⟨ἀριθμητικῶν⟩ Wil. 7 ἀστρονομικῶν WG[4] ὧν τίνι ed. Basil. ὧι τινι (ᾧτινι) O pro quo οἷς πάντα (om. τὰ) D 8 περιδέρραια Ω corr. Π inde ab A[3] ἀνθίσματα Po. (cf. Clem. Paed. III 2, 10, 4) θεάματα Ω παραβάλλειν G 9 ἃ μηδενὸς Δ ὄντως δὲ μ. ὁρ. μ. πρ. τυφλὸς G 11 τῆς Δ om. O 12 θυίναις W θοίναις C[1]G[1]X[1](θοίνες)υN ἐνθοίναις YX[2]MΠ(ἐν θ.)Θ Ricc.[1]ε κοιναῖς G[3] χρυσαῖς DhC[rec.] τοῖς om. C[1] χρυσείοις G 15 συγκροτῆται Dn συγκεκρότηται O 16 εἰσάγεται NhJ 17 τε om. C αἱ θῆκαι Pat. (non tegumenta, sed λυχνεῖα Athen. 700 d) δε θῆ καὶ W δέθη καὶ C[1]G[1]XυYM[1] ἔχονται καὶ M[2]ΠC[2]G[3]ε(ἔχωνται)n ἀντέχονται καὶ Δ καίουσι (sp. 10 litt.) καὶ h et (sine lac.) i περισμῶνται Po. περισπῶνται (περισπῶσιν εnγ) 18 περὶ τὰς Δ

νύουσι, πάντα κινοῦσι, χρυσὸν ἄργυρον λιθοκόλλητα, ἄλλοις πλουτεῖν ὁμολογοῦντες. ἀλλὰ σωφροσύνης γε, κἂν μόνος δειπνῇ, δεῖται, κἂν εὐωχίας.

38.

ΠΕΡΙ ΔΥΣΩΠΙΑΣ

(Plan. 12)

1. *Ἔνια τῶν ἐκ τῆς γῆς φυομένων αὐτὰ μέν ἐστιν ἄγρια τῇ φύσει καὶ ἄκαρπα καὶ βλαβερὰν τοῖς ἡμέροις*
D *σπέρμασι καὶ φυτοῖς τὴν αὔξησιν ἔχοντα, σημεῖα δ' αὐτὰ ποιοῦνται χώρας οἱ γεωργοῦντες οὐ πονηρᾶς ἀλλὰ γενναίας καὶ πίονος· οὕτω δὴ καὶ πάθη ψυχῆς ἐστιν οὐ χρηστά, χρηστῆς δὲ φύσεως οἷον ἐξανθήματα καὶ λόγῳ παρασχεῖν ἐργάσιμον ἑαυτὴν ἐπιεικῶς δυναμένης. ἐν τού-*

Lampr. 96. codd.: L (deest usque ad 347, 18 *οὐ*) CGWX(*υ*)JK YNM*α*ADRShiZa
Σ = DR(S)h(i) *Π* = *α*A *Θ* = Za(b non collatus) *Δ* = D*Θ* *Γ* = LCGWXJ(K) *Υ* = YNM¹*ΣΘ*

---

7 Initio libelli scholion adscribunt X¹*υ*¹Y¹ Laur. 80, 28¹ G⁴ atque G^al. m. (rec.) versus finem anteced. libelli et (ex parte) ad p. 347, 4 *καταγελῶσι τοῦ ὀνόματος τῆς δυσωπίας οἱ περὶ ἀττικῆς γράψαντες συνηθείας ὡς ἀδοκίμου* (-*ον* X)· *τὸ γὰρ δυσωπεῖσθαι οὐχ ὡς οἱ νέοι ἐπὶ τοῦ αἰδεῖσθαι ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ὑφορᾶσθαι καὶ δεδιέναι ἐκλαμβάνονται.* Idem J¹K¹ sic: *οἱ π. ἀττ. γρ. σ. ἐπιλαμβάνονται τοῦ ὀν. τ. δυσ. ὡς ἀδοκίμου· τὸ γὰρ δ. οὐκ ἐπὶ — δεδιέναι ἐκλαμβάνουσιν.* Cf. Phrynichum s. *δυσωπεῖσθαι*: *Πλουτάρχῳ μέν ἐστι περὶ δυσωπίας βιβλίον κτλ.*

---

7 sqq. cf. 552 c 12 *χρηστῆς — ἐξ.* male inter fragm. com. inserit Kock III p. 494 cf. ad p. 343, 6

---

1 *πάντα* W Ricc.¹ hiA²E *πάντα πάντα Ο* *κοινοῦσι* C¹GXYN *κοσμοῦσι* hi *λιθοκόλλητα* D -*τον Ο* 2 *ἄλλοις* Po. *ἁπλῶς* *σωφροσ.*] *εὐφροσύνης* *Σ*C² *γε*] *δὲ* C¹ 3 *κἂν* (cf. v. 345, 4) Po. *καὶ* *εὐωχίας*] *δικαιοσύνης* interpol. D 7 *ἐνιαυτῶν* MA¹ *τῆς* om. W*ΣΘ* 8 *φύσει* *Δ*M²*Π*^corr. *γῇ Ο* (etiam *α*A¹)

τοις τίθεμαι καὶ τὴν λεγομένην δυσωπίαν, σημεῖον μὲν
οὐ φαῦλον αἰτίαν δὲ μοχθηρίας οὖσαν. τὰ γὰρ αὐτὰ τοῖς
ἀναισχύντοις οἱ αἰσχυνόμενοι πολλάκις ἁμαρτάνουσι, πλὴν
ὅτι τὸ λυπεῖσθαι καὶ ἀλγεῖν ἐφ' οἷς διαμαρτάνουσι τούτοις
πρόσεστιν οὐχ ὡς ἐκείνοις τὸ ἥδεσθαι. ἀναλγὴς μὲν γὰρ
ὁ ἀναιδὴς πρὸς τὸ αἰσχρόν, εὐπαθὴς δὲ καὶ πρὸς τὸ φαινό- E
μενον αἰσχρὸν ὁ εὐδυσώπητος. ὑπερβολὴ γὰρ τοῦ αἰσχύνε-
σθαι τὸ δυσωπεῖσθαι. διὸ καὶ οὕτως κέκληται, τρόπον
τινὰ τοῦ προσώπου τῇ ψυχῇ συνδιατρεπομένου καὶ συνεξ-
ατονοῦντος. ὡς γὰρ τὴν κατήφειαν ὁρίζονται λύπην κάτω
βλέπειν ποιοῦσαν, οὕτω τὴν αἰσχυντηλίαν μέχρι τοῦ μηδ'
ἀντιβλέπειν τοῖς δεομένοις ὑπείκουσαν δυσωπίαν ὠνόμα-
σαν. ὅθεν ὁ μὲν ῥήτωρ τὸν ἀναίσχυντον οὐκ ἔφη κόρας
ἐν τοῖς ὄμμασιν ἔχειν ἀλλὰ πόρνας· ὁ δ' εὐδυσώπητος αὖ
πάλιν ἄγαν τὸ θῆλυ τῆς ψυχῆς καὶ τρυφερὸν ἐμφαίνει διὰ
τῆς ὄψεως, τὴν ὑπὸ τῶν ἀναισχύντων ἧτταν αἰσχύνην
ὑποκοριζόμενος. ὁ μὲν οὖν Κάτων ἔλεγε τῶν νέων μᾶλλον F
ἀγαπᾶν τοὺς ἐρυθριῶντας ἢ τοὺς ὠχριῶντας, ὀρθῶς ἐθί-
ζων καὶ διδάσκων τὸν ψόγον μᾶλλον ἢ τὸν πόνον δεδιέναι
καὶ τὴν ὑποψίαν μᾶλλον ἢ τὸν κίνδυνον· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ
τοῦ πρὸς τὸν ψόγον ὑπόπτου καὶ ψοφοδεοῦς τὸ ἄγαν
ἀφαιρετέον, | ὡς οὐχ ἧττον ἔνιοι πολλάκις ἀκοῦσαι κακῶς 529
ἢ παθεῖν δείσαντες ἀπεδειλίασαν καὶ προήκαντο τὸ καλὸν
οὐ δυνηθέντες ὑπομεῖναι τὸ ἄδοξον. (2.) οὔτε δὴ τούτους
περιοπτέον οὕτως ἀσθενῶς ἔχοντας οὔτ' αὖ πάλιν ἐκείνην
ἐπαινετέον τὴν ἄτρεπτον καὶ ἀτενῆ διάθεσιν

---

13 immo Timaeus (cf de subl. 4) Ad tota capp. 1. 2 cf. de virt. mor. 12 17 v. Catonis mai. 9 Mor. 29 e 198 e

---

3 πλὴν — 4 διαμαρτάνουσι om. Ch 14 ὀφθαλμοῖς W 16 ἀναισχυντούντιον J ἧτταν WJΠ($α^{1\,mg.}$ A in ras.)G^4 ὄψιν O. Cf. v. Bruti 6 (quae hinc pendet, cf. ad 350, 6) 19 τὸ ψ. L^1C^1 πόνον Po coll. 29 e v. Ages. 2 ἔπαινον O ἔλεγχον M^2ΠΘ κίνδυνον S 21 τὸν om. LC

ʽἐν δὲ τὸ θαρσαλέον τε καὶ ἐμμενὲς ὅππη ὀρούσαι
φαίνετ' Ἀναξάρχου κύνεον μένος' (Timon fr. 58 D),

ἀλλ' ἐμμελῆ τινα μηχανητέον σύγκρασιν ἀμφοῖν, τοῦ μὲν ἀτενοῦς ἄγαν τὴν ἀναίδειαν τοῦ δ' ἐπιεικοῦς σφόδρα τὴν ἀσθένειαν ἀφαιροῦσαν. ἧ καὶ τὸ θεράπευμα δυσχερὲς καὶ οὐκ ἀκίνδυνος ἡ τῶν τοιούτων πλεονασμῶν κόλουσις. ὡς B *γὰρ ὁ γεωργὸς ἄγριον μὲν ἐκκόπτων βλάστημα καὶ ἀγεννὲς αὐτόθεν ἀφειδῶς ἐμβαλὼν τὸ σκαφεῖον ἀνέτρεψε τὴν ῥίζαν ἢ πῦρ προσαγαγὼν ἐπέκαυσεν, ἀμπέλῳ δὲ προσιὼν τομῆς δεομένῃ καὶ μηλέας ἤ τινος ἐλαίας ἁπτόμενος εὐλαβῶς ἐπιφέρει τὴν χεῖρα, δεδιὼς μή τι τοῦ ὑγιαίνοντος ἀποτυφλώσῃ, οὕτως ὁ φιλόσοφος φθόνον μὲν ἐξαιρῶν νέου ψυχῆς, ἀγεννὲς βλάστημα καὶ δυστιθάσευτον, ἢ φιλαργυρίαν ἄωρον ἢ φιληδονίαν ἐπικόπτων ἀκόλαστον αἱμάσσει καὶ πιέζει καὶ τομὴν ποιεῖ καὶ οὐλὴν βαθεῖαν· ὅταν δὲ τρυφερῷ μέρει ψυχῆς καὶ ἁπαλῷ κολούοντα προσαγάγῃ* C *λόγον, οἷόν ἐστι τὸ δυσωπούμενον καὶ διατρεπόμενον, εὐλαβεῖται μὴ λάθῃ τούτοις συναποκόψας τὸ αἰδούμενον. καὶ γὰρ αἱ τίτθαι τῶν βρεφῶν ἐκτρίβουσαι πολλάκις τὸν ῥύπον ἑλκοῦσιν ἐνίοτε τὴν σάρκα καὶ βασανίζουσιν. ὅθεν οὐ δεῖ τῶν νέων παντάπασιν ἐν χρῷ τὴν δυσωπίαν ἐκτρίβοντας ὀλιγώρους ποιεῖν καὶ λίαν ἀτρέπτους· ἀλλ' ὥσπερ οἱ καταλύοντες οἰκίας ἱεροῖς γειτνιώσας τά γε συνεχῆ καὶ πλησίον ἐῶσι καὶ διερείδουσιν, οὕτω δεῖ τὴν δυσωπίαν κινεῖν δεδιότας συνεφελκύσασθαι τὰ ὁμοροῦντα τῆς αἰδοῦς καὶ τῆς ἐπιεικείας καὶ τῆς ἡμερότητος, οἷς ὑποδέδυκε καὶ*

1 cf. 446 b 705 d

1. 2 versus om. Υ(exc. Θ) 1 *ἐμμενὲς* (= *ἐμμενετικόν* cf. ad p. 141, 18) WΘΠ($α^{rubr.}$ A[1] e corr.)G[4] *εὐμενὲς* LG[1]XJα[1]A[1] *ἐμμανὲς* M[2] *ὅπη* G[1]J[1] al. *ὀρούσαι* M[2]Π *ὀροῦσαι* O 6 *κόλασις* C[1](L?)WX (ex *κόλ-*) *κώλυσις* O em. Mez. 8 *ἐμβάλλων* XYMΠShΘ 9 *ἀπέκαυσεν* Θ 10 *ἢ — ἐλαίας* om. LC 13 *δυστιθάσσ.* YJΠh 16 *καὶ ἁπαλῷ ψυχ.* G non male *προσάγῃ* WD(Hu) 18 *εὐλ. — αἰδ.* om. N 20 *ἕλκουσιν* Θ *ἕλκουσιν* O 24 *δεῖ τὴν* om. D

προσπέπλεκται κολακεύουσα τὸν εὐδυσώπητον ὡς φιλάν- D θρωπον καὶ πολιτικὸν καὶ κοινὸν ἔχοντα νοῦν καὶ οὐκ ἄτεγκτον οὐδ' αὐθέκαστον. ὅθεν εὐθὺς οἱ Στωικοὶ καὶ τῷ ῥήματι τὸ αἰσχύνεσθαι καὶ δυσωπεῖσθαι τοῦ αἰδεῖσθαι διέστησαν, ἵνα μηδὲ τὴν ὁμωνυμίαν τῷ πάθει πρόφασιν τοῦ βλάπτειν ἀπολίπωσιν. ἀλλ' ἡμῖν χρῆσθαι τοῖς ὀνόμασιν ἀσυκοφαντήτως δότωσαν, μᾶλλον δ' Ὁμηρικῶς· καὶ γὰρ ἐκεῖνος εἶπεν (Ω 445) 'αἰδώς, ἥτ' ἄνδρας μέγα σίνεται ἠδ' ὀνίνησι·' καὶ οὐ κακῶς τὸ βλάπτον αὐτῆς πρότερον εἶπε. γίγνεται γὰρ ὠφέλιμος ὑπὸ τοῦ λόγου τὸ πλεονάζον ἀφελόντος καὶ τὸ μέτριον ἀπολιπόντος. E

3. Πρῶτον οὖν τοῦτο δεῖ πείθεσθαι τὸν ὑπὸ πολλῆς δυσωπίας βιαζόμενον, ὅτι πάθει βλαβερῷ συνέχεται, καλὸν δὲ τῶν βλαβερῶν οὐδέν, οὐδὲ δεῖ τοῖς ἐπαίνοις κηλούμενον ἥδεσθαι κομψὸν καὶ ἱλαρὸν ἀντὶ σεμνοῦ καὶ μεγάλου καὶ δικαίου προσαγορευόμενον μηδ', ὥσπερ ὁ Εὐριπίδου Πήγασος (fr. 309) 'ἔπτησσ' ὑπείκων μᾶλλον, ᾗ μᾶλλον θέλοι,' τῷ Βελλεροφόντῃ, τοῖς δεομένοις ἑαυτὸν ἐκδιδόναι καὶ συνεκταπεινοῦν, φοβούμενον ἀκοῦσαι τὸ 'σκληρός γε καὶ ἀπηνής.' τῷ μὲν γὰρ Αἰγυπτίῳ Βοκχόριδι φύσει χαλεπῷ γενομένῳ τὴν ἀσπίδα λέγουσιν ὑπὸ τῆς Ἴσιδος ἐπιπεμφθεῖσαν καὶ τῇ κεφαλῇ περιελιχθεῖσαν ἄνωθεν F ἐπισκιάζειν, ἵνα κρίνῃ δικαίως, ἡ δέ τοι δυσωπία τοῖς ἀτόνοις καὶ ἀνάνδροις ἐπικειμένη καὶ πρὸς μηδὲν ἀνανεῦσαι μηδ' ἀντειπεῖν ἰσχύουσα καὶ δικάζοντας ἀποτρέπει τοῦ δικαίου καὶ συμβουλεύοντας ἐπιστομίζει καὶ λέγειν πολλὰ καὶ πράττειν ἀναγκάζει τῶν ἀβουλήτων· | ὁ δ' 530

4 cf. 449 a 8 hinc 124 b 17 cf. 807 e

1 προσπλέκεται D 9 βλάπτον G[1] e corr. D βλάπτειν O 12 δεῖ om. LC 14 κολούμενον L καλ. C 17 ἔπτησεν vel -ησ' multi ἢ plerique μᾶλλον[2] om. Ω, sed cf. 807 e 20 τῷ] τῇ LC βοκχώριδι ΣG[3] βικχόριδι L 23 δέ τοι] τε G[1] δέ γε ⊿ 25 ἰσχ.] παρέχουσα Ha. Plutarchum corrigens

ἀγνωμονέστατος ἀεὶ τοῦ τοιούτου δεσπότης ἐστὶ καὶ κρατεῖ τῷ μὴ αἰδεῖσθαι τὸ αἰδούμενον ἐκβιαζόμενος. ὅθεν ὥσπερ χωρίον ὕπτιον καὶ μαλακὸν ἡ δυσωπία μηδεμίαν ἔντευξιν ἐξῶσαι μηδ' ἀποστρέψαι δυναμένη τοῖς αἰσχίστοις βάσιμός ἐστι πάθεσι καὶ πράγμασι· κακὴ μὲν γὰρ αὕτη παιδικῆς φρουρὸς ἡλικίας, ὡς ἔλεγε Βροῦτος οὐ δοκεῖν αὐτῷ καλῶς τὴν ὥραν διατεθεῖσθαι τὸν πρὸς μηδὲν ἀρνούμενον· κακὴ δὲ θαλάμου καὶ γυναικωνίτιδος ἐπίτροπος, ὥς φησιν ἡ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ μετανοοῦσα πρὸς τὸν μοιχὸν (fr. 773) 'ἔπεισας, ἐξέθωψας.' ὥστ' ἡ δυσωπία προδιαφθείρασα ⟨τὴν ψυχὴν οὐκ ἀναμένει διεγείρεσθαι⟩
B τὸ ἀκόλαστον· αὐτὴ γὰρ ἀνώχυρα πάντα καὶ ἄκλειστα καὶ κατάντη προδίδωσι τοῖς ἐπιτιθεμένοις. καὶ διδόντες μὲν αἱροῦσι τὰς βδελυρωτάτας, τῷ δὲ πείθειν καὶ δυσωπεῖν πολλάκις κατεργάζονται καὶ τὰς ἐπιεικεῖς. ἐῶ δὲ τὰς εἰς τὰ χρήματα βλάβας ὑπὸ τοῦ δυσωπεῖσθαι, δανειζόντων οἷς ἀπιστοῦσιν ἐγγυωμένων οὓς οὐ θέλουσιν ἐπαινούντων μὲν τὸ 'ἐγγύα πάρα δ' ἄτα' χρῆσθαι δ' αὐτῷ περὶ τὰ πράγματα μὴ δυναμένων.

4. Ὅσους δ' ἀνήρηκε τοῦτο τὸ πάθος, οὐκ ἄν τις ἐξαριθμήσαιτο ῥᾳδίως. καὶ γὰρ ὁ Κρέων πρὸς τὴν Μήδειαν εἰπὼν (Eur. Med. 290)·

6 v. Bruti 6

1 τοῦ om. G[1] 4 ἀντιστρέψαι LC ἀποτρέψαι GXJYMNS(R?)ha 5 ἐστι om. LC μὲν οὖν γὰρ LC 11 προδιαφθείρασα Wα[1] e corr. ΠΘ προσδιαφθείρασα GXυJYNMR προσδιαφθείρουσα C(L?)Dh suppl. Po. (cf. 125 a) προδιαφθείρασα τοῦ ἀκολάστου ἀνώχ. Madv. (hiatus!) 12 αὕτη γὰρ Γ(exc. J) om. O corr. Po. 13 κατάντη] πάντα W 14 τοὺς βδελυρωτάτους G[1] post βδ. habent τῶν φύσεων Δ Ducas (in J) 15 ἐῶ] καί D δὲ Emp. δὴ Ω 17 οὓς (cf. Plato Legg. 855 b al.) L ut vid. CG[1]XΔW οἷς O οὐ θέλουσιν] οὐκ ἐθέλουσιν aD (ἐθέλου. in fine v.) ἐθέλουσιν XR θέλουσιν W 18 περί (cf. 354, 17. 25 360, 18 al.)] παρά Laur. 80, 28[1] Re.

'κρεῖσσον δέ μοι νῦν πρός σ' ἀπέχθεσθαι, γύναι,
ἢ μαλθακισθένθ' ὕστερον στένειν' C

ἄλλοις ἐγνωμολόγησεν, αὐτὸς δὲ τῆς δυσωπίας ἥττων γενόμενος καὶ μίαν ἡμέραν αἰτουμένῃ δοὺς ἀπώλεσε τὸν οἶκον. ἔνιοι δὲ καὶ σφαγὰς ὑφορώμενοι καὶ φαρμακείας διετράπησαν. οὕτω παραπώλετο Δίων, οὐκ ἀγνοήσας ἐπιβουλεύοντα Κάλλιππον ἀλλ' αἰσχυνθεὶς φυλάττεσθαι φίλον ὄντα καὶ ξένον· οὕτως Ἀντίπατρος ὁ Κασάνδρου Δημήτριον καλέσας ἐπὶ δεῖπνον εἶτα κληθεὶς τῇ ὑστεραίᾳ πρὸς αὐτὸν ᾐδέσθη πεπιστευμένος ἀπιστεῖν, καὶ πορευθεὶς ἐσφάγη μετὰ τὸ δεῖπνον. Ἡρακλέα δὲ τὸν Ἀλεξάνδρῳ γενόμενον ἐκ Βαρσίνης ὡμολόγησε μὲν Κασάνδρῳ Πολυπέρχων ἀναιρήσειν ἐπὶ ταλάντοις ἑκατὸν εἶτ' ἐπὶ δεῖπνον D ἐκάλει· τοῦ δὲ μειρακίου τὴν κλῆσιν ὑφορωμένου καὶ δεδοικότος ἄλλως δὲ προφασιζομένου μαλακώτερον ἔχειν ἐλθὼν ὁ Πολυπέρχων 'πρῶτον' εἶπεν 'ὦ παῖ, μιμοῦ τοῦ πατρὸς τὸ εὔκολον καὶ φιλέταιρον, εἰ μὴ νὴ Δία δέδοικας ἡμᾶς ὡς ἐπιβουλεύοντας.' αἰδεσθεὶς ἠκολούθησεν ὁ νεανίσκος, οἱ δὲ δειπνίσαντες αὐτὸν ἐστραγγάλισαν. οὐ γελοῖον οὖν, ὥς φασί τινες, οὐδ' ἀβέλτερον ἀλλὰ σοφὸν τὸ τοῦ Ἡσιόδου (OD 342) 'τὸν φιλέοντ' ἐπὶ δαῖτα καλεῖν τὸν δ' ἐχθρὸν ἐᾶσαι.' μὴ δυσωποῦ τὸν μισοῦντα μηδ' ὑπαίκαλλε πιστεύειν δοκοῦντα· κληθήσῃ γὰρ καλέσας καὶ E

1 hinc 124 b 6 v. Dionis 56 8 Antipater cum fratre Alexandro confusus, cf. v. Demetr. 36. 7 21 cf. 707 c et Procli comm. ad locum

1 ἀπέχεσθαι WXJDα^{1} ut Eurip. codd. AB 2 μαλακισθέντα G^{1}WXYM^{1}SiΘ μέγα στένειν JM^{2}ΠDS^{1} e corr. hΘ 8. 12 κασσ. (8 e κασ.) D 11 ἀλεξάνδρου LCG^{1}XυJYNM^{1}RS 12 βαρσίν^{ν}ης D 12. 16 πολυπέρχων GWXJYNMΠhΘ πολυσπ. O 16 τῶν τοῦ D 18 αἰδ. οὖν Δ 19 δειπνήσαντες LCXJYi ἐστρ. αὐτόν YNMα^{1}Rh in mg. συνέτριψαν τὸ σῶμα $X^{1}$$υ^{1}$$J^{1}$$K^{1}$$Y^{1}$ al. 22 ὑπέκβαλε O γρ. ὑπαίκ̄λε $G^{vet.}$ (¯ consulto factum?) ὑπέκκαλε A ὑπεκκάλει J^{1}KC^{2} ὑπεύγαλε N corr. Bern.

δειπνήσεις, ἂν δειπνίσῃς, ὥσπερ βαφὴν τὴν φυλάττουσαν ἀπιστίαν μαλαχθεῖσαν αἰσχύνῃ προέμενος.

5. Ὡς οὖν πολλῶν κακῶν αἴτιον τὸ νόσημα τοῦτ' ὂν πει-
ρατέον ἀποβιάζεσθαι τῇ ἀσκήσει, πρῶτον ἀρξαμένους,
ὥσπερ οἱ τἆλλα μελετῶντες, ἀπὸ τῶν μικρῶν καὶ μὴ
σφόδρα δυσαντιβλέπτων. οἷον ἐν δείπνῳ προπίνει τις ἄδην
ἔχοντι· μὴ δυσωπηθῇς μηδὲ προσβιάσῃ σαυτόν, ἀλλὰ
κατάθου τὸ ποτήριον. αὖθις ἕτερος παρακαλεῖ κυβεύειν
παρὰ πότον· μὴ δυσωπηθῇς μηδὲ δείσῃς σκωπτόμενος· ἀλλ'
F ὥσπερ Ξενοφάνης (A 16) Λάσου τοῦ Ἑρμιονέως μὴ βου-
λόμενον αὐτῷ συγκυβεύειν δειλὸν ἀποκαλοῦντος ὁμολόγει
καὶ πάνυ δειλὸς εἶναι πρὸς τὰ αἰσχρὰ καὶ ἄτολμος. πάλιν
ἀδολέσχῃ συνήντηκας ἐπιλαμβανομένῳ καὶ περιπλεκομέ-
νῳ· μὴ δυσωπηθῇς ἀλλὰ διακόψας ἐπείγου καὶ πέραινε τὸ
581 προκείμενον. αἱ γὰρ τοιαῦται φυγαὶ καὶ διακρούσεις, | ἐν
ἐλαφραῖς μέμψεσι τὴν μελέτην ἔχουσαι τοῦ ἀδυσωπήτου,
προεθίζουσιν ἡμᾶς ἐπὶ τὰ μείζονα. καὶ τὸ τοῦ Δημοσθέ-
νους ἐνταῦθα καλῶς ἔχει διαμνημονεύειν· τῶν γὰρ Ἀθη-
ναίων ὡρμημένων Ἁρπάλῳ βοηθεῖν καὶ κορυσσομένων ἐπὶ
τὸν Ἀλέξανδρον ἐξαίφνης ἐπεφάνη Φιλόξενος ὁ τῶν ἐπὶ
θαλάττῃ πραγμάτων Ἀλεξάνδρου στρατηγός. ἐκπλαγέντος
δὲ τοῦ δήμου καὶ σιωπῶντος διὰ τὸν φόβον ὁ Δημοσθένης
'τί ποιήσουσιν' ἔφη 'τὸν ἥλιον ἰδόντες οἱ μὴ δυνάμενοι
πρὸς τὸν λύχνον ἀντιβλέπειν;' τί γὰρ ποιήσεις ἐν πράγμασι
μεγάλοις, βασιλέως ἐντυγχάνοντος ἢ δήμου δυσωποῦντος,
B εἰ ποτήριον ἀπώσασθαι μὴ δύνασαι προπίνοντος συνήθους
μηδ' ἀδολέσχου λαβὴν διαφυγεῖν, ἀλλὰ παρέχεις ἐμπερι-

---

1 δειπνήσεις] δειπνίσεις WJ[1]a δειπνίσῃς] δειπνήσῃς (L[1]?)G[1] (δειπνήσεις[4]) XJMhY[1] (-ήσῃ//) 3 ὂν om. D, ante τοῦτο hab. Θ 6 ἀίδην G[1] 7 μηδὲ — 9 δυσωπηθῇς om. LC 10 βουλομένου YNh 11 ὁμολόγει Matthaei ὡμ. Ω 12 κ. ἄτ. π. τ. αἰσχρά LC 13 ἀδολέσχῳ solus D 17 προσεθ. G[1]DRi 24 τὸν om. W λύχνον] ἥλιον D 26 προπίνοντος M[2]ΠΘ προτείναντος W ac fort. G[2] προτείνοντος Ο

πατεῖν φλυάρῳ σαυτόν, οὐκ εὐτονῶν εἰπεῖν 'ὄψομαί σ' αὖθις, νῦν δ' οὐ σχολάζω';

6. *Καὶ μὴν οὐδ' ἡ πρὸς τοὺς ἐπαίνους τοῦ ἀδυσωπήτου μελέτη καὶ ἄσκησις ἐν μικροῖς καὶ ἐλαφροῖς ἄχρηστός ἐστιν. οἷον ἐν συμποσίῳ φίλου κιθαρῳδὸς ᾄδει κακῶς ἢ πολλοῦ κωμῳδὸς ἐωνημένος ἐπιτρίβει Μένανδρον, οἱ δὲ πολλοὶ κροτοῦσι καὶ θαυμάζουσιν· οὐδὲν οἶμαι χαλεπὸν οὐδὲ δύσκολον ἀκούειν σιωπῇ καὶ μὴ παρὰ τὸ φαινόμενον ἀνελευθέρως ἐπαινεῖν. ἐὰν γὰρ ἐν τούτοις μὴ κρατῇς σαυτοῦ, τί ποιήσεις φίλου ποίημα φαῦλον ἀναγινώσκοντος* C *ἢ λόγον ἐπιδεικνυμένου γεγραμμένον ἀβελτέρως καὶ γελοίως; ἐπαινέσεις δηλονότι καὶ συνεπιθορυβήσεις τοῖς κολακεύουσι. πῶς οὖν ἐν πράγμασιν ἁμαρτάνοντος ἐπιλήψῃ; πῶς δὲ περὶ ἀρχὴν ἢ γάμον ἢ πολιτείαν ἀγνωμονοῦντα νουθετήσεις; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδὲ τὸ τοῦ Περικλέους ἀποδέχομαι πρὸς τὸν ἀξιοῦντα μαρτυρίαν ψευδῆ μαρτυρῆσαι φίλον, ᾗ προσῆν καὶ ὅρκος, εἰπόντος 'μέχρι τοῦ βωμοῦ φίλος εἰμί'. λίαν γὰρ ἐγγὺς ἦλθεν. ὁ δὲ πόρρωθεν ἑαυτὸν ἐθίσας μήτε λέγοντος ἐπαινεῖν παρὰ γνώμην μήτ' ᾄδοντος κροτεῖν μήτε σκώπτοντος ἀφυῶς ἐπιγελᾶν οὐκ ἐάσει* D *μέχρι τούτου προελθεῖν οὐδ' εἰπεῖν πρὸς τὸν ἐν ἐκείνοις ἀδυσώπητον 'ὄμοσον ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ τὰ ψευδῆ μαρτύρησον καὶ ἀπόφηναι παρὰ τὸ δίκαιον.'*

7. *Οὕτω δὲ δεῖ καὶ πρὸς τοὺς αἰτοῦντας ἀργύριον ἀνταίρειν, προεθιζόμενον ἐν τοῖς μήτε μεγάλοις μήτε δυσπαραιτήτοις. Ἀρχέλαος μὲν γὰρ ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς παρὰ δεῖπνον αἰτηθεὶς ἔκπωμα χρυσοῦν ὑπ' ἀνθρώπου μηδὲν ἡγουμένου καλὸν ἢ τὸ λαμβάνειν ἐκέλευσεν Εὐριπίδῃ τὸν παῖδα δοῦναι, καὶ πρὸς τὸν ἄνθρωπον*

---

15 cf. 808 a 186 c 26 cf. 177 a

---

1 *φλυάρως* LCW (*αὐτόν*) 13 *κολακεύμασι* G *ἐν γράμμασιν* W om. *Σ* 23 *ἀπόφηνε* WYNMα[1]J

ἐκεῖνον ἀποβλέψας 'σὺ μὲν γάρ' εἶπεν 'αἰτεῖν ἐπιτήδειος
E *εἶ καὶ μὴ λαμβάνειν, οὗτος δὲ λαμβάνειν καὶ μὴ αἰτῶν,' ἄριστα τοῦ διδόναι καὶ χαρίζεσθαι κύριον ποιῶν τὸ κρῖνον ἀλλὰ μὴ τὸ δυσωπούμενον· ἡμεῖς δὲ πολλάκις ἀνθρώπους ἐπιεικεῖς καὶ οἰκείους καὶ δεομένους περιορῶντες ἑτέροις αἰτοῦσιν ἐνδελεχῶς καὶ ἰταμῶς ἐδώκαμεν, οὐ δοῦναι θελήσαντες ἀλλ' ἀρνήσασθαι μὴ δυνηθέντες. ὥσπερ Ἀντίγονος ὁ γέρων ὑπὸ Βίαντος ἐνοχληθεὶς πολλάκις 'δότ'' εἶπεν 'Βίαντι τάλαντον καὶ ἀνάγκῃ'. καίτοι μάλιστα τῶν βασιλέων ἐμμελὴς ἦν καὶ πιθανὸς ἀποτρίβεσθαι τὰ τοιαῦτα. κυνικοῦ γάρ ποτε δραχμὴν αἰτήσαντος αὐτόν 'ἀλλ' οὐ βασιλικόν' ἔφη 'τὸ δόμα'· τοῦ δ' ὑποτυ-*
F *χόντος 'δὸς οὖν μοι τάλαντον' ἀπήντησεν 'ἀλλ' οὐ κυνικὸν τὸ λῆμμα'. Διογένης μὲν οὖν τοὺς ἀνδριάντας ᾔτει περιιὼν ἐν Κεραμεικῷ καὶ πρὸς τοὺς θαυμάζοντας ἔλεγεν ἀποτυγχάνειν μελετᾶν· ἡμῖν δὲ πρῶτον ἐμμελετητέον ἐστὶ τοῖς φαύλοις καὶ γυμναστέον περὶ τὰ μικρὰ πρὸς τὸ*
582 *ἀρνεῖσθαι τοῖς αἰτοῦσιν οὐ προσηκόντως, | ⟨ἵνα τοῖς προσηκόντως⟩ ληψομένοις ἐπικουρεῖν ἔχωμεν. οὐδεὶς γάρ, ὡς ὁ Δημοσθένης φησίν* (3, 19), *'εἰς ἃ μὴ δεῖ καταναλώσας τὰ παρόντα τῶν μὴ παρόντων εὐπορήσει πρὸς ἃ δεῖ'· γίνεται δ' ἡμῖν πολλαπλάσιον τὸ αἰσχρόν, ὅταν ἐλλίπωμεν εἰς τὰ καλὰ πλεονάσαντες τοῖς περιττοῖς.*

8. *Ἐπεὶ δ' οὐ χρημάτων μόνον ἡ δυσωπία κακὴ καὶ ἀγνώμων οἰκονόμος ἐστίν, ἀλλὰ καὶ περὶ τὰ μείζονα*

---

9 *καὶ ἀνάγκῃ* Hom. κ 434 al. 11 cf. 182 e

---

1 *γὰρ* Γ exc. W (cf. 177 a) om. *O* 2 *λαμβάνει* G^1N 3 *κύριον* om. Σ *ποιῶν*] *εἰπὼν* ΜΠΘ 4 *τὸ μὴ* LC *μὴ* om. G^1 5 *καὶ οἰκείους* om. G^1 9 *βίαι* WX ss. Y^1 *βία* L ut vid. CG (ex *βίαντι*), propter *καὶ ἀνάγκῃ*? *βίαντα* J 11 *δραγμὴν* G^1XD 12 *ἀλλ'* om ΜΠΘ 18/19 suppl. Pat. ⟨*ἵνα τοῖς κατ' ἀξίαν*⟩ Wil. *ληψ.* — *ἔχωμεν* om. Σ post *ληψ.* inserunt *ὡς ἂν μείζοσιν ἀποτεύξεσιν* M^2ΠJΘ *ἔχομεν* LCWXYM^1N 23 *εἰς*] *πρὸς* Σ 24 *μόνων* ΥΝΜΠ om. Z 25 *ἐστὶν οἰκον.* ΜΠΘ

παραιρεῖται τὸ συμφέρον τοῦ λογισμοῦ (καὶ γὰρ ἰατρὸν νοσοῦντες οὐ παρακαλοῦμεν τὸν ἔμπειρον αἰσχυνόμενοι τὸν συνήθη, καὶ παισὶ διδασκάλους ἀντὶ τῶν χρηστῶν τοὺς παρακαλοῦντας αἱρούμεθα, καὶ δίκην ἔχοντες πολλάκις B *οὐκ ἐῶμεν εἰπεῖν τὸν ὠφέλιμον καὶ ἀγοραῖον, ἀλλ' οἰκείου τινὸς ἢ συγγενοῦς υἱῷ χαριζόμενοι παρεδώκαμεν ἐμπανηγυρίσαι· τέλος δὲ πολλοὺς ἔστιν ἰδεῖν καὶ τῶν φιλοσοφεῖν λεγομένων Ἐπικουρείους καὶ Στωικοὺς ὄντας, οὐχ ἑλομένους οὐδὲ κρίναντας ἀλλὰ προσθεμένους δυσωποῦσιν οἰκείοις καὶ φίλοις)· φέρε δὴ καὶ πρὸς ταῦτα πόρρωθεν ἐν τοῖς ἐπιτυχοῦσι καὶ μικροῖς γυμνάζωμεν ἑαυτούς, ἐθίζοντες μήτε κουρεῖ μήτε γναφεῖ κατὰ δυσωπίαν χρῆσθαι μηδὲ καταλύειν ἐν φαύλῳ πανδοκείῳ βελτίονος παρόντος, ὅτι πολλάκις ὁ πανδοκεὺς ἠσπάσαθ' ἡμᾶς, ἀλλ' ἔθους ἕνεκα, κἂν ᾖ παρὰ μικρόν, αἱρεῖσθαι τὸ βέλτιον· ὥσπερ οἱ Πυθαγορικοὶ παρεφύλαττον ἀεὶ μηδέποτε τῷ* C *δεξιῷ μηρῷ τὸν εὐώνυμον ἐπιτιθέναι μηδὲ τὸν ἄρτιον ἀντὶ τοῦ περιττοῦ λαβεῖν τῶν ἄλλων ἐπ' ἴσης ἐχόντων. ἐθιστέον δὲ καὶ θυσίαν ποιούμενον ἢ γάμον ἤ τιν' ἄλλην τοιαύτην ὑποδοχὴν μὴ τὸν ἀσπασάμενον καλεῖν ἢ προσδραμόντα μᾶλλον ἢ τὸν εὔνουν καὶ χρηστόν· ὁ γὰρ οὕτως ἐθισθεὶς καὶ ἀσκήσας δυσάλωτος ἔσται, μᾶλλον δ' ὅλως ἀνεπιχείρητος ἐν τοῖς μείζοσι.*

9. *Περὶ μὲν οὖν ἀσκήσεως ἱκανὰ καὶ ταῦτα· τῶν δὲ χρησίμων ἐπιλογισμῶν πρῶτός ἐστιν ὁ διδάσκων καὶ ὑπομιμνήσκων, ὅτι πᾶσι μὲν τοῖς πάθεσιν ἀκολουθεῖ καὶ τοῖς νοσήμασιν ἃ φεύγειν δι' αὐτῶν δοκοῦμεν, ἀδοξίαι* D *φιλοδοξίαις καὶ λῦπαι φιληδονίαις καὶ πόνοι μαλακίαις καὶ*

---

1 *παραιτεῖται* RMΠΘ 8 *ἐπικουρίους* XK[1]YN 10 *οἰκείους καὶ φίλους* C[1](L?)GXJ(non K)Y 12 *ἐθιζ.* — *γναφεῖ* om. W *κναφεῖ* Σα *γραφεῖ* Nα[rubr.] 13 *μήτε* Ω corr. Bern. 16 *ἀεὶ*] *ἀμέλει* (pr. hiatum hic positum)? 17 *τὸν ἄρτιον* sc. *ἀριθμόν* cf. 429 b 1027 f al. 19 *δὲ*] *οὖν* LC 27/28 *ἀδοξίαις φιλοδοξίαι* L ut vid. C

φιλονικίαις ἧτται καὶ καταδίκαι, τῇ δὲ δυσωπίᾳ συμβέβηκεν ἀτεχνῶς φευγούσῃ καπνὸν ἀδοξίας εἰς πῦρ ἐμβάλλειν ἑαυτήν. αἰσχυνόμενοι γὰρ ἀντιλέγειν τοῖς ἀγνωμόνως δυσωποῦσιν ὕστερον δυσωποῦνται τοὺς δικαίως ἐγκαλοῦντας, καὶ δεδιότες μέμψιν ἐλαφρὰν πολλάκις αἰσχύνην ὁμολογουμένην ὑπομένουσι· καὶ γὰρ αἰτοῦντος ἀργύριον φίλου δυσωπηθέντες ἀντειπεῖν οὐκ ἔχοντες ἀσχημονοῦσι μετ' ὀλίγον ἐξελεγχόμενοι, καὶ βοηθήσειν ὁμολογήσαντες E *ἐνίοις δίκην ἔχουσιν. εἶτα τοὺς ἑτέρους διατραπέντες ἀποκρύπτονται καὶ δραπετεύουσι. πολλοὺς δὲ καὶ περὶ γάμου θυγατρὸς ἢ ἀδελφῆς εἰς ὁμολογίαν ἀλυσιτελῆ κατακλείσασα δυσωπία ψεύδεσθαι πάλιν ἀναγκάζει μετατιθεμένους.*

10. *Ὁ μὲν γὰρ εἰπών, ὅτι πάντες οἱ τὴν Ἀσίαν κατοικοῦντες ἑνὶ δουλεύουσιν ἀνθρώπῳ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι μίαν εἰπεῖν τὴν 'οὔ' συλλαβήν, οὐκ ἐσπούδασεν ἀλλ' ἔσκωψεν· τοῖς δὲ δυσωπουμένοις, κἂν μηδὲν εἴπωσιν, ἔξεστιν ὀφρῦν ἐπάρασι μόνον ἢ κάτω κύψασι πολλὰς ἀβουλήτους καὶ ἀτόπους ὑπουργίας διαφεύγειν. 'τὴν γὰρ* F *σιωπὴν' ὁ μὲν Εὐριπίδης* (fr. 977) *φησὶ 'τοῖς σοφοῖς ἀπόκρισιν' εἶναι, κινδυνεύομεν δὲ μᾶλλον αὐτῆς δεῖσθαι πρὸς τοὺς ἀγνώμονας, ἐπεὶ τοὺς χαρίεντας ἔστι καὶ παρηγορῆσαι· καὶ πρόχειρά γε δεῖ καὶ συχνὰ τῶν ἐπιφανῶν καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἔχειν ἀποφθέγματα καὶ μνημονεύειν πρὸς τοὺς δυσωποῦντας· οἷον τὸ Φωκίωνος πρὸς Ἀντίπατρον* |

---

2 Proverb. cf. Lucian. Necyom. 4 al. 25 cf. 188 f 64 c 142 b v. Agidis 2

---

2 *ἀδοξίας* del. Stegm. falso; *αἰσχύνη φόβος ἀδοξίας* St. V. Fr. III 407–9 6 *ἀργ. αἰτ.* LC 9 *ἐν. — διατρ.* om W 10 *γάμων* W 10/11 *γ. θυγατρὸς ἢ ἀδ.* G *γ. καὶ* (*ἢ* h) *θυγ. ἢ ἀδ.* NΣ *γ. καὶ περὶ θυγ. ἢ ἀδ.* WXJ[1]YM *γ. καὶ περὶ θυγ. καὶ ἀδ.* CL (alt. loco aut *καὶ* aut *ἢ*) *γ. ἢ περὶ θυγ. ἢ ἀδ.* KΠΘ 11 *εἰς λυσιτέλειαν ὁμολογίαν ὡλ.* W 16 *οὖσαν* WJ[1] 19 *διαφυγεῖν* D *τὴν μὲν γὰρ* LC 24/25 *πρ. τ. δυσ. μν.* R

'οὐ δύνασαί μοι καὶ φίλῳ χρῆσθαι καὶ κόλακι.' καὶ πρὸς 533
τοὺς Ἀθηναίους ἐπιδοῦναι κελεύοντας αὐτὸν ἐν ἑορτῇ καὶ κροτοῦντας 'αἰσχύνομαι' εἶπεν 'ὑμῖν μὲν ἐπιδιδοὺς τούτῳ δὲ μὴ ἀποδιδούς' Καλλικλέα δείξας τὸν δανειστήν. 'πενίαν γὰρ οὐχ ὁμολογεῖν αἰσχρόν' ὥς Θουκυδίδης φησίν (II 40, 1) 'ἀλλ' ἔργῳ μὴ διαφεύγειν αἴσχιον.' ὁ δ' ἀβελτερίᾳ καὶ μαλακίᾳ πρὸς τὸν αἰτοῦντα δυσωπούμενος εἰπεῖν (Tr. adesp. 389)

'οὐκ ἔστ' ἐν ἄντροις λευκός, ὦ ξέν', ἄργυρος,'

εἶθ' ὥσπερ ἐνέχυρον προέμενος τὴν ἐπαγγελίαν (Eur. vel potius Critiae Pirith. fr. 595) 'αἰδοῦς ἀχαλκεύτοισιν ἔζευκται πέδαις.' ὁ δὲ Περσαῖος ἀργύριόν τινι τῶν γνωρίμων δανείζων δι' ἀγορᾶς καὶ τραπέζης ἐποιεῖτο τὸ συμ- B
βόλαιον μεμνημένος δηλονότι τοῦ Ἡσιόδου λέγοντος (OD 371)

'καί τε κασιγνήτῳ γελάσας ἐπὶ μάρτυρα θέσθαι'·

θαυμάσαντος δ' ἐκείνου καὶ εἰπόντος 'οὕτως, ὦ Περσαῖε, νομικῶς;' 'ναί' εἶπεν 'ἵνα φιλικῶς ἀπολάβω καὶ μὴ νομικῶς ἀπαιτήσω'. πολλοὶ γὰρ ἐν ἀρχῇ διὰ δυσωπίαν προέμενοι τὸ πιστὸν ὕστερον ἐχρήσαντο τοῖς νομίμοις μετ' ἔχθρας. (11.) πάλιν ὁ Πλάτων (ep. XIII 360c) 'Ελίκωνι τῷ Κυζικηνῷ διδοὺς πρὸς Διονύσιον ἐπιστολὴν ἐπήνεσεν αὐτὸν ὡς ἐπιεικῆ καὶ μέτριον, εἶτα προσέγραψε τῇ ἐπι-

---

1 v. Phoc. 9 Mor. 188a 822e 12 sqq. deest in St. V. Fr. I 21 cf. 463c 474e

---

2 καὶ[1] om. W 3 αἰσχ. γὰρ εἶπεν LGW μὲν om. LWXJ[1]YNSbΠ (ft. recte, cf. 188a, sed μὲν adest 822e) 4 δαν. αὐτοῦ GWXJM[2]ΠS[2] αὐτοῦ δαν. Θ 5 ὁ θουκ. Θ 9 ἄστροις G[1] 12 περσεύς M[1] 12. 17 περσέας περσέα Σ 16 X[1]υ[1]Y[1] in mg. τούτους τοὺς στίχους ὑπεξαίρουσι τινὲς τοῦ ἡσιόδου· ὁ δὲ πρόκλος καὶ ὁ τούτου καθηγητὴς πλούταρχος ἡσιόδου φασὶν εἶναι τοὺς στίχους (τ. στ. om. Y) cf. Proclum ad v. 354 17 οὕτως om. Y 19 διὰ δυσ. ἐν ἀρ. MΠ 20 νομ. susp. Wil. νομικοῖς Si.

C στολῇ τελευτώσῃ 'γράφω δέ σοι ταῦτα περὶ ἀνθρώπου, ζῴου φύσει εὐμεταβόλου'· Ξενοκράτης δὲ καίπερ αὐστηρὸς ὢν τὸν τρόπον ὅμως ὑπὸ δυσωπίας ἐκάμφθη καὶ συνέστησε Πολυπέρχοντι δι' ἐπιστολῆς ἄνθρωπον οὐ χρηστόν, ὡς τὸ ἔργον ἔδειξε· δεξιωσαμένου δ' αὐτὸν τοῦ Μακεδόνος καὶ πυθομένου μή τινος ἔχοι χρείαν, ᾔτησε τάλαντον· ὁ δ' ἐκείνῳ μὲν ἔδωκε Ξενοκράτει δ' ἔγραψε παραινῶν ἐπιμελέστερον τὸ λοιπὸν ἐξετάζειν οὓς συνίστησιν.

Ὁ μὲν οὖν Ξενοκράτης ἠγνόησεν, ἡμεῖς δὲ καὶ πάνυ πολλάκις ἐπιστάμενοι τοὺς πονηροὺς καὶ γράμματα προϊέμεθα καὶ χρήματα, βλάπτοντες ἑαυτούς, οὐ μεθ' ἡδονῆς D ὥσπερ οἱ ταῖς ἑταίραις χαριζόμενοι καὶ τοῖς κόλαξιν, ἀλλὰ δυσχεραίνοντες καὶ βαρυνόμενοι τὴν ἀναίδειαν ἀνατρέπουσαν ἡμῶν καὶ καταβιαζομένην τὸν λογισμόν. εἰ γὰρ πρὸς ἄλλο τι, καὶ πρὸς τοὺς δυσωποῦντας ἔξεστιν εἰπεῖν τὸ (Eur. Med. 1078) 'μανθάνω μὲν οἷα δρᾶν μέλλω κακά' τὰ ψευδῆ μαρτυρῶν ἢ τὰ μὴ δίκαια κρίνων ἢ τὰ μὴ συμφέροντα χειροτονῶν ἢ δανειζόμενος ὑπὲρ τοῦ μὴ ἀποδώσοντος. (12.) διὸ τῶν παθῶν μάλιστα τῷ δυσωπεῖσθαι τὸ μετανοεῖν οὐχ ὕστερον, ἀλλ' εὐθὺς ἐν οἷς πράττει πάρεστι· καὶ γὰρ διδόντες ἀχθόμεθα καὶ μαρτυροῦντες αἰσχυνόμεθα E καὶ συνεργοῦντες ἀδοξοῦμεν καὶ μὴ παρέχοντες ἐλεγχόμεθα. πολλὰ γὰρ ὑπ' ἀσθενείας τοῦ ἀντιλέγειν καὶ τῶν ἀδυνάτων ἡμῖν ὑπισχνούμεθα τοῖς λιπαροῦσιν, ὡς συστάσεις ἐν αὐλαῖς καὶ πρὸς ἡγεμόνας ἐντεύξεις, μὴ βουλόμενοι μηδ' εὐτονοῦντες εἰπεῖν 'οὐκ οἶδεν ἡμᾶς ὁ βασιλεύς,

---

26 comicum versum elicere conatur Kock III 447

---

1 τελευτώσῃ] error Plutarchi e memoria locum afferentis 4 πολυπέρχ. idem qui 351, 12 exc. J πολυσπ. O 8 τὸ om. Θ 10 γρ. κ. χρ. προιεμ. Δ 12 τοῖς ἑταίροις Mα[1]A[1] 16 μέλλω δρᾶν Γ 17 μὴ[1] om. G[1] 19 τῷ δ. D τὸ G[1] τοῦ O 22 συνηγοροῦντες ci. Wy. sed cf. 64 c Aesch. III 7 24 λιπαροῦσιν Mez. ἀεὶ παροῦσιν Ω

ἀλλ᾽ ἑτέρους ὅρα μᾶλλον᾽, ὡς Λύσανδρος Ἀγησιλάῳ προσ-
κεκρουκὼς ἀξιούμενος δὲ μέγιστον δύνασθαι παρ᾽ αὐτῷ
διὰ τὴν δόξαν οὐκ ᾐσχύνετο παραιτεῖσθαι τοὺς ἐντυγχά-
νοντας, ἀπιέναι πρὸς ἑτέρους κελεύων καὶ πειρᾶσθαι τῶν
μᾶλλον αὐτοῦ παρὰ τῷ βασιλεῖ δυναμένων. οὐ γὰρ αἰσχρὸν
τὸ μὴ πάντα δύνασθαι· τὸ δὲ μὴ δυναμένους ἢ μὴ πε-
φυκότας ἀναδέχεσθαι τὰ τοιαῦτα καὶ παραβιάζεσθαι πρὸς F
τῷ αἰσχρῷ καὶ λυπηρότατόν ἐστιν.

13. Ἀπ᾽ ἄλλης δ᾽ ἀρχῆς· τὰ μὲν μέτρια καὶ πρέποντα
δεῖ προθύμως ὑπουργεῖν τοῖς ἀξιοῦσι | μὴ δυσωπουμέ- 534
νους ἀλλ᾽ ἑκόντας, ἐν δὲ τοῖς βλαβεροῖς καὶ ἀτόποις τὸ
τοῦ Ζήνωνος (St. V. Fr. I 313) ἀεὶ πρόχειρον ἔχειν, ὃς
ἀπαντήσας νεανίσκῳ τινὶ τῶν συνήθων παρὰ τὸ τεῖχος
ἡσυχῇ βαδίζοντι καὶ πυθόμενος ὅτι φεύγει φίλον ἀξιοῦντα
μαρτυρεῖν αὐτῷ τὰ ψευδῆ ‘τί λέγεις’ φησίν ‘ἀβέλτερε; σὲ
μὲν ἐκεῖνος ἀγνωμονῶν καὶ ἀδικῶν οὐ δέδιεν οὐδ᾽ αἰσχύ-
νεται, σὺ δ᾽ ἐκεῖνον ὑπὲρ τῶν δικαίων οὐ θαρρεῖς ὑποστῆ-
ναι;’ ὁ μὲν γὰρ εἰπὼν (Epich. 275) ‘ποτὶ πονηρὸν οὐκ
ἄχρηστον ὅπλον ἁ πονηρία’ κακῶς ἐθίζει μιμούμενον
ἀμύνεσθαι τὴν κακίαν, τὸ δὲ τοὺς ἀναιδῶς καὶ ἀδυσω-
πήτως ἐνοχλοῦντας ἀποτρίβεσθαι τῷ ἀδυσωπήτῳ καὶ μὴ B
χαρίζεσθαι τὰ αἰσχρὰ τοῖς ἀναισχύντοις αἰσχυνόμενον
ὀρθῶς καὶ δικαίως γινόμενόν ἐστιν ὑπὸ τῶν νοῦν ἐχόν-
των.

14. Ἔτι τοίνυν τῶν δυσωπούντων τοῖς μὲν ἀδόξοις καὶ
ταπεινοῖς καὶ μηδενὸς ἀξίοις οὐ μέγ᾽ ἔργον ἀντισχεῖν,
ἀλλὰ καὶ μετὰ γέλωτος ἔνιοι καὶ σκώμματος ἐκκλίνουσι

---

1 v. Ages. 7   18 cf. 21 e

---

1 ὅρα Madv. ὁρᾷ Ω   4 ἀπεῖναι GWXJY(ει in r)NM[1]DSi   5 μᾶλλον] μεῖζον falso Ha. (cf. v. Ages. 7)   6 δὲ om. G[1]WX   8 καὶ ante λυπ. Δ (cf Comp. Alc. Cor. 1 extr., Wy. ad 115 b) om. Ο   11 ἑκόντας Mez. εἴκοντας Ω (εἴκοντα D)   13 τινὶ νεαν. ΥΠ   14 καὶ om. X   16 οὐδ᾽ — 17 δικαίων om. N   27 καὶ μετὰ σκ. Π

τοὺς τοιούτους· ὡς Θεόκριτος, δυεῖν [αὐτὸν] ἐν βαλανείῳ στλεγγίδα κιχραμένων, τοῦ μὲν ξένου τοῦ δὲ γνωρίμου κλέπτου, μετὰ παιδιᾶς ἀμφοτέρους διεκρούσατ' εἴπας 'σὲ μὲν οὐκ οἶδα σὲ δ' οἶδα.' Λυσιμάχη δ' Ἀθήνησιν, ἡ τῆς Πολιάδος ἱέρεια τῶν τὰ ἱερὰ προσαγαγόντων ὀρεωκό-
C *μων ἐγχέαι κελευόντων 'ἀλλ' ὀκνῶ' εἶπε 'μὴ καὶ τοῦτο πάτριον γένηται.' καὶ Ἀντίγονος πρός τινα νεανίσκον, γεγονότα μὲν ἐκ λοχαγοῦ χαρίεντος αὐτὸν δ' ἄτολμον ὄντα καὶ μαλακὸν ἀξιοῦντα δὲ προαχθῆναι, 'παρ' ἐμοί' φησίν 'ὦ μειράκιον, ἀνδραγαθίας εἰσὶν οὐ πατραγαθίας τιμαί.'*

15. *Καὶ μὴν ἐάνπερ ὁ δυσωπῶν ἔνδοξος ᾖ καὶ δυνατός (οἳ δὴ μάλιστα καὶ δυσπαραίτητοι καὶ δυσαπότριπτοι περὶ τὰς κρίσεις καὶ τὰς χειροτονίας ἐντυγχάνοντές εἰσιν), ὃ μὲν ἔπραξεν ὁ Κάτων νέος ὢν ἔτι πρὸς Κάτλον, οὐκ ἄν τινι φανείη ῥᾴδιον ἴσως οὐδ' ἀναγκαῖον. ὁ γὰρ Κάτλος ἦν*
D *μὲν ἐν ἀξιώματι τῶν Ῥωμαίων μεγίστῳ καὶ τότε τὴν τιμητικὴν ἀρχὴν εἶχεν· ἀνέβη δὲ πρὸς τὸν Κάτωνα τεταγμένον ἐπὶ τοῦ δημοσίου ταμιείου παραιτησόμενός τινα τῶν ἐζημιωμένων ὑπ' αὐτοῦ καὶ λιπαρὴς ἐγίνετο ταῖς δεήσεσι προσβιαζόμενος· ἄχρι οὗ δυσανασχετήσας ἐκεῖνος 'αἰσχρόν ἐστιν' ἔφη 'Κάτλε, σὲ τὸν τιμητὴν ἀπαλλαγῆναι μὴ βουλόμενον ἐντεῦθεν ὑπὸ τῶν ἐμῶν ὑπηρετῶν ἕλκεσθαι,' καὶ ὁ Κάτλος αἰσχυνθεὶς πρὸς ὀργὴν ἀπῆλθε.*

---

7 cf. 183 d   15 sqq. cf. v. Caton. min. 16 Mor. 808 e

---

1 *αὐτὸν* *Γ*Y(*ῶι* ss.^{1})N *αὐτῷ* Rb*Π*a *αὐτῷ τὸν* M *παρ' αὐτοῦ* ZD(*αὐ-*) secl. Po. (an *κιχρ.* ut *αἰτεῖν* cum dupl. accus. coniunctum?)   3 *εἴπας* KJ^{1}(in *εἰπὼν* corr.^{1})G^{2}(om.^{1}) *εἶπας* WX (in *εἰπὼν* corr.^{1})Y *εἰπὼν* *O*   4 *μὲν*] *ὦ* D   *οὐκ* post *δ'* LC   5 *Παλλάδος* J^{1}KC^{2} 6 *ἀλλ'* om. G^{1} 8 *μὲν* om. W   13 *καὶ*^{1} om. D   *δυσαπότρεπτοι* *Ω* corr. A^{2} 14/15 ὃ *μὲν*] *ὁ κάτων ἐποίησέ τε καὶ ἔπραξε* LC   15 *νέος ἔτι ὢν* M*Π*   16 *κάτλος* — 18 *τὸν* om. LC   18 *τὸν* om. KM*ΠΣ*a   20 *ἐγένετο* NM*Π*Sha   21 *δεήσεσιν αἰκιζόμενος* L *προσβιά* in r. C   *ἄχρις* LCGX$^{corr.}$K(non J)*ΠΣ*Z(non a)   22 *ἔφη* om. W

σκόπει δὲ μὴ τὸ τοῦ Ἀγησιλάου καὶ τὸ τοῦ Θεμιστοκλέους ἐπιεικέστερόν ἐστι καὶ μετριώτερον. ὁ μὲν γὰρ Ἀγησίλαος ὑπὸ τοῦ πατρὸς κελευόμενος κρῖναί τινα δίκην παρὰ τὸν νόμον 'ἀλλ' ὑπὸ σοῦ', ἔφη 'πάτερ, πείθεσθαι τοῖς νόμοις E ἐδιδασκόμην ἀπ' ἀρχῆς· διὸ καὶ νῦν σοι πείθομαι μηδὲν ποιεῖν παράνομον.' ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς πρὸς τὸν Σιμωνίδην ἀξιοῦντά τι τῶν μὴ δικαίων 'οὔτ' ἂν σὺ ποιητὴς ἀγαθὸς εἴης' ἔφη 'παρὰ μέλος ᾄδων, οὔτ' ἂν ἐγὼ χρηστὸς ἄρχων παρὰ νόμον κρίνων.' (16.) καίτοι οὐ διὰ τὴν τοῦ ποδὸς πρὸς τὴν λύραν ἀμετρίαν, ὥς Πλάτων ἔλεγε (Clitoph. 407c), καὶ πόλεις πόλεσι καὶ φίλοι φίλοις διαφερόμενοι τὰ αἴσχιστα δρῶσί τε καὶ πάσχουσιν, ἀλλὰ διὰ τὴν περὶ τὰ νόμιμα καὶ δίκαια πλημμέλειαν. ἀλλ' ὅμως ἔνιοι τὴν ἐν μέλεσι καὶ γράμμασι καὶ μέτροις ἀκρίβειαν αὐτοὶ φυλάττοντες ἑτέρους ἐν ἀρχαῖς καὶ κρίσεσι καὶ πράξεσιν ἀξιοῦ- F σιν ὀλιγωρεῖν τοῦ καλῶς ἔχοντος. διὸ καὶ τούτῳ μάλιστα χρηστέον πρὸς αὐτούς. ἐντυγχάνει σοι δικάζοντι ῥήτωρ ἢ βουλεύοντι δημαγωγός· ὁμολόγησον, ἐὰν ἐκεῖνος σολοικίσῃ προοιμιαζόμενος ἢ βαρβαρίσῃ διηγούμενος· οὐ γὰρ ἐθελήσει διὰ τὸ φαινόμενον αἰσχρόν· ἐνίους γοῦν ὁρῶμεν οὐδὲ φωνήεντι συγκροῦσαι φωνῆεν ἐν τῷ λέγειν ὑπομένοντας. | ἕτερον πάλιν δυσωποῦντα τῶν ἐπιφανῶν καὶ 535 ἐνδόξων κέλευσον ὀρχούμενον δι' ἀγορᾶς διεξελθεῖν ἢ διαστρέψαντα τὸ πρόσωπον· ἐὰν δ' ἀρνῆται, σός ἐστιν ὁ

6 v. Them. 5 Mor. 185d 807b 9 cf. 439c

1 μὴ τὸ τοῦ ΓD μὴ καὶ τὸ τοῦ vel μὴ καὶ τοῦ (h) vel καὶ τὸ τοῦ (ΜΠΘ)Υ περικλέους YNDRZ 6 κοιῶν Wil. 7 μὴ] οὐ LC 10 ὁ πλ. GXh 11/12 τὰ αἴσχιστα ci. Re. (cf v. 20 362,1 et p. 588a). Ft. tamen rectius τὰ ἔσχατα ut Plato et 439c. τἀλάχιστα O (ταλ. L τὰ ἐλ. MN) τὰ λάκιστα W τὰ κάκιστα DA^{rec} Z^{2} 12 τε καὶ etiam 439c 13 τὴν MΔS^{2} Ducas (in J) τῶν O 16 ὀλ. post ἔχ. R τούτῳ] τοῦτο LCXY^{1}Nh 19 διαγόμενος D οὐ — 20 αἰσχρόν male del. Ha.; oppon. verae turpitudini 22 διεξελθεῖν Γ exc. G^{1}(L inc.) ἐξ. O(G^{4})

καιρὸς εἰπεῖν καὶ πυθέσθαι, τί αἰσχρόν ἐστι, τὸ σολοικίσαι καὶ διαστρέψαι τὸ πρόσωπον ἢ τὸ λῦσαι τὸν νόμον καὶ παραβῆναι τὸν ὅρκον καὶ πλέον νεῖμαι τῷ πονηρῷ τοῦ ἀγαθοῦ παρὰ τὸ δίκαιον. ἔτι τοίνυν, ὥσπερ Νικόστρατος ὁ Ἀργεῖος Ἀρχιδάμου παρακαλοῦντος αὐτὸν ἐπὶ χρήμασι πολλοῖς καὶ γάμῳ γυναικὸς ᾧ βούλεται Λακαίνης προδοῦναι Κρῶμνον οὐκ ἔφη γεγονέναι τὸν Ἀρχίδαμον ἀφ' B Ἡρακλέους· ἐκεῖνον μὲν γὰρ ἀποκτιννύναι περιιόντα τοὺς πονηρούς, τοῦτον δὲ τοὺς χρηστοὺς ποιεῖν πονηρούς· οὕτω καὶ ἡμῖν πρὸς ἄνθρωπον ἀξιοῦντα καλὸν κἀγαθὸν λέγεσθαι ῥητέον, ἂν βιάζηται καὶ δυσωπῇ, μὴ πρέποντα ποιεῖν μηδ' ἄξια τῆς περὶ αὐτὸν εὐγενείας καὶ ἀρετῆς.

17. Ἐπὶ δὲ τῶν φαύλων ὁρᾶν χρὴ καὶ διανοεῖσθαι, τὸν φιλάργυρον εἰ δυσωπήσεις ἄνευ συμβολαίου δανεῖσαι τάλαντον ἢ τὸν φιλότιμον ἐκστῆναι τῆς προεδρίας ἢ τὸν φίλαρχον τῆς παραγγελίας ἐπίδοξον ὄντα κρατήσειν. δεινὸν γὰρ ἂν ἀληθῶς φανείη τούτους μὲν ἐν νοσήμασι καὶ παθήμασιν ἀκάμπτους διαμένειν καὶ ἐχυροὺς καὶ δυσμεταθέ- C τους, ἡμᾶς δὲ βουλομένους καὶ φάσκοντας εἶναι φιλοκάλους καὶ φιλοδικαίους μὴ κρατεῖν ἑαυτῶν ἀλλ' ἀνατρέπεσθαι καὶ προΐεσθαι τὴν ἀρετήν. καὶ γάρ, εἰ μὲν οἱ δυσωποῦντες ἐπὶ δόξῃ καὶ δυναστείᾳ τοῦτο ποιοῦσιν, ἄτοπόν ἐστι κοσμοῦντας ἑτέρους καὶ αὔξοντας ἀσχημονεῖν αὐτοὺς καὶ κακῶς ἀκούειν (ὥσπερ οἱ παραβραβεύοντες ἐν τοῖς ἀγῶσι καὶ περὶ τὰς χειροτονίας ἐξ οὐ προσηκόντων ἀρχεῖα καὶ στεφάνους ἄλλοις χαριζόμενοι καὶ δόξαν

1 τίς αἰσχρός W τί αἴσχιον edd. σολ.] ὀρχήσασθαι G[1] 3 νεῖμαι] εἶναι G[1]D 6 ᾧ] ἧς DZ παραδοῦναι ΜΠΘ 8 περιόντα XJYNShA[1] 11 καὶ ΜΠΘ κἂν O 12 ποιῆι NY καὶ GΠ τε καὶ O 13 χρή] δεῖ Π 15 φιλοτ. πείσεις ἐκστῆναι Γ(ποιήσεις X υ[1] in mg. γρ.)M[3]Π 16 φιλαρχ. ἐκστῆναι τῆς Γ ἐπαγγελίας M[1] 17 παθ. καὶ νοσ Γ 18 ἀκνάπτους L ἐχθροὺς WNh 20 ἀνατρέπειν ZΠ 22 δυναστείαι G[1] δυνάμει O 23 ἑαυτοὺς Υ(exc. Δ)Π αὐτ. J 26 χαριζόμενοι, quod in codd. est ante περὶ v. 25, huc trp. Po. διδόντες hic suppl. Re. στ. κ. δόξ. ἄλλ. Γ

ἀφαιροῦνται τὸ ἔνδοξον αὐτῶν καὶ τὸ καλόν)· εἰ δὲ χρημάτων ἕνεκα προσκείμενον ὁρῶμεν τὸν δυσωποῦντα, πῶς
οὐ παρίσταται δεινὸν εἶναι τὸ τῆς ἰδίας δόξης καὶ ἀρετῆς D
ἀφειδεῖν, ἵνα τὸ τοῦ δεῖνος βαλλάντιον βαρύτερον γένηται;

Καίτοι παρίσταταί γε τοῖς πολλοῖς τὰ τοιαῦτα καὶ οὐ λανθάνουσιν ἑαυτοὺς ἐξαμαρτάνοντες, ὥσπερ οἱ τὰς μεγάλας κύλικας ἐκπίνειν ἀναγκαζόμενοι μόλις καὶ στένοντες καὶ τὰ πρόσωπα διαστρέψαντες ἐκτελοῦσι τὸ προστεταγμένον. (18.) ἀλλ' ἔοικεν ἡ τῆς ψυχῆς ἀτονία σώματος κράσει καὶ πρὸς ἀλέαν κακῶς πεφυκυίᾳ καὶ πρὸς κρύος· ἐπαινούμενοί τε γὰρ ὑπὸ τῶν δυσωπούντων παντάπασι θρύπτονται καὶ χαλῶνται πρός τε τὰς μέμψεις καὶ ὑφοράσεις τῶν ἀποτυγχανόντων ψοφοδεῶς καὶ δειλῶς
ἔχουσι. δεῖ δ' ἀντισχυρίζεσθαι πρὸς ἀμφότερα, μήτε τοῖς E
δεδιττομένοις μήτε τοῖς κολακεύουσιν ἐνδιδόντας. ὁ μὲν οὖν Θουκυδίδης (II 64, 5), ὡς ἀναγκαίως ἑπομένου τῷ δύνασθαι τοῦ φθονεῖσθαι, 'καλῶς' φησί 'βουλεύεσθαι τὸν ἐπὶ μεγίστοις λαμβάνοντα τὸ ἐπίφθονον'· ἡμεῖς δὲ τὸν μὲν φθόνον διαφεύγειν [οὐ] χαλεπὸν ἡγούμενοι, τὸ δὲ μέμψει μὴ περιπεσεῖν μηδὲ λυπηρόν τινι γενέσθαι τῶν χρωμένων ἀδύνατον παντάπασιν ὁρῶντες ὀρθῶς βουλευσόμεθα τὰς τῶν ἀγνωμόνων ἀπεχθείας ἐκδεχόμενοι μᾶλλον ἢ τὰς τῶν δικαίως ἐγκαλούντων, ἐὰν ἐκείνοις μὴ δικαίως ὑπουργῶμεν. καὶ μὴν ἔπαινόν γε τὸν παρὰ τῶν
δυσωπούντων κίβδηλον ὄντα παντάπασι δεῖ φυλάττεσθαι F
καὶ μὴ πάθος πάσχειν ὑῶδες, ὑπὸ κνησμοῦ καὶ γαργαλισμοῦ παρέχοντα χρῆσθαι ῥᾷστα τῷ δεομένῳ καὶ καταβάλλειν ἑαυτὸν ὑποκατακλινόμενον. οὐδὲν γὰρ διαφέ-

---

1 τὸ² om. W 2 τὸν — 3 εἶναι om. LC¹ 7 ἐκπιεῖν ΣΘ 8 διαστρέφοντες ΔΠ (sed cf. 361, 24 Plato Phaedon. 117b) 8/9 τὰ -μένα J τὸ προσταττόμενον ΤΠ 10 ἐλαίαν L ἐλέαν ut vid. C¹ 11 τε om. G¹K 13 φράσεις W 18 ἡμεῖς — 19 φθόνον om. NRh 19 secl. Erasmus (cf. ἀδ. παντάπασιν) 20 τινι G⁴A² τι Ω 21 ἀδ. — ὀρ. om. G¹ 26 ἀπὸ Θ

ρουσι τῶν τὰ σκέλη τοῖς ὑποσπῶσι παρεχόντων οἱ τὰ
ὦτα τοῖς κολακεύουσι παραδιδόντες, ἀλλ' αἴσχιον ἀνατρέ-
586 πονται καὶ πίπτουσιν, | οἱ μὲν ἔχθρας καὶ κολάσεις ἀνιέν-
τες ἀνθρώποις πονηροῖς, ἵν' ἐλεήμονες καὶ φιλάνθρωποι
καὶ συμπαθεῖς κληθῶσιν, οἱ δὲ τοὐναντίον ἀπεχθείας καὶ
κατηγορίας οὐκ ἀναγκαίας οὐδ' ἀκινδύνους ἀναδέξασθαι
πεισθέντες ὑπὸ τῶν ἐπαινούντων ὡς μόνους ἄνδρας καὶ
μόνους ἀκολακεύτους καὶ νὴ Δία στόματα καὶ φωνὰς
προσαγορευόντων. διὸ καὶ Βίων ἀπείκαζε τοὺς τοιούτους
ἀμφορεῦσιν ἀπὸ τῶν ὤτων ῥᾳδίως μεταφερομένοις.
ὥσπερ Ἀλεξῖνον ἱστοροῦσι τὸν σοφιστὴν πολλὰ φαῦλα λέ-
γειν ἐν τῷ περιπάτῳ περὶ Στίλπωνος τοῦ Μεγαρέως,
B εἰπόντος δέ τινος τῶν παρόντων 'ἀλλὰ μὴν ἐκεῖνός σε
πρῴην ἐπῄνει' 'νὴ Δία' φάναι· 'βέλτιστος γὰρ ἀνδρῶν
ἐστι καὶ γενναιότατος.' ἀλλὰ Μενέδημος τοὐναντίον,
ἀκούσας ὡς Ἀλεξῖνος αὐτὸν ἐπαινεῖ πολλάκις 'ἐγὼ δ''
εἶπεν 'ἀεὶ ψέγω Ἀλεξῖνον· ὥστε κακός ἐστιν ἄνθρωπος ἢ
κακὸν ἐπαινῶν ἢ ὑπὸ χρηστοῦ ψεγόμενος.' οὕτως ἄτρεπ-
τος ἦν καὶ ἀνάλωτος ὑπὸ τῶν τοιούτων καὶ κρατῶν
ἐκείνης τῆς παραινέσεως, ἣν ὁ Ἀντισθένειος Ἡρακλῆς
παρῄνει, τοῖς παισὶ διακελευόμενος μηδενὶ χάριν ἔχειν
ἐπαινοῦντι [αὐτούς]· τοῦτο δ' ἦν οὐδὲν ἄλλο ἢ μὴ δυσωπεῖ-
σθαι μηδ' ἀντικολακεύειν τοὺς ἐπαινοῦντας. ἀρκεῖ γὰρ
C οἶμαι τὸ τοῦ Πινδάρου πρὸς τὸν λέγοντα πανταχοῦ καὶ
πρὸς πάντας ἐπαινεῖν αὐτὸν εἰπόντος 'κἀγώ σοι χάριν ἀπο-
δίδωμι· ποιῶ γάρ σ' ἀληθεύειν.'

19. Ὃ τοίνυν πρὸς πάντα τὰ πάθη χρήσιμόν ἐστι, τού-

9 hinc 705 e 27 cap. 19 cf. curios. 10

5 καὶ[2] — 6 ἀκ. om. M[1] 9 τοῖς τοιούτοις G[1] 10 ἀμφιφορεῦσιν G[1]X ἀπὸ Da ὑπὸ O (ἐκ 705 e) -μένους LCM[2]ΠΣΘ 13 σε om. G[1] σε πρῴην om. W 18 ἀπὸ GWXYNRShiα[1]a 20 ἢ G, cuius m. 1 in ὁ ἄν desinit ἀντισθένης XW 22 del. Bern. 24 σκινδάρου D 26 ποιῶ — 27 πάντα om. N 27 τὰ om. Γ exc. J

του δεῖ μάλιστα τοῖς εὐδυσωπήτοις, ὅταν ἐκβιασθέντες ὑπὸ τοῦ πάθους παρὰ γνώμην ἁμάρτωσι καὶ διατραπῶσιν, ἰσχυρῶς μνημονεύειν καὶ τὰ σημεῖα τοῦ δηγμοῦ καὶ τῆς μεταμελείας θεμένους ἐν ἑαυτοῖς ἀναλαμβάνειν καὶ φυλάττειν ἐπὶ πλεῖστον χρόνον. ὡς γὰρ οἱ λίθῳ προσπταίσαντες ὁδοιπόροι ἢ περὶ ἄκραν ἀνατραπέντες κυβερνῆται, ἂν μνημονεύωσιν, οὐκ ἐκεῖνα μόνον ἀλλὰ καὶ τὰ προσόμοια φρίττοντες καὶ φυλαττόμενοι διατελοῦσιν, οὕτως οἱ D *τὰ τῆς δυσωπίας αἰσχρὰ καὶ βλαβερὰ συνεχῶς τῷ μετανοοῦντι καὶ δακνομένῳ προβάλλοντες ἀντιλήψονται πάλιν ἑαυτῶν ἐν τοῖς ὁμοίοις καὶ οὐ προήσονται ῥᾳδίως ὑποφερομένους.*

39.

ΠΕΡΙ ΦΘΟΝΟΥ ΚΑΙ ΜΙΣΟΥΣ

(Plan. 47)

1. *Οὕτω δὴ καὶ δοκεῖ μηθὲν τοῦ μίσους διαφέρειν ἀλλ' ὁ αὐτὸς εἶναι. καθόλου μὲν γὰρ ὥσπερ πολυάγκιστρον ἡ κακία τοῖς ἐξηρτημένοις αὐτῆς πάθεσι κινουμένη δεῦρο κἀκεῖσε πολλὰς πρὸς ἄλληλα συναφὰς καὶ περιπλοκὰς ἐνδίδωσι, ταῦτα δ' ὥσπερ νοσήματα συμπαθεῖ ταῖς ἀλλήλων φλεγμοναῖς. ὁ γὰρ εὐτυχῶν ὁμοίως καὶ τὸν μισοῦντα*

Comparatio invidiae et odii quam Plutarchus de invidia acturus (cf. primum enuntiatum) solam elaboravisse videtur.

Deest in Lampriae catalogo.

Codd.: UHL (initium tantum deest) CyαA(γδ)J(pars altera)s(pars prior)nB(t) *Π* = αA(γδ) *Π*^{2} = idem e correctura Ξ = JsuBα^2

---

3 *δηγμοῦ* ΔJA$^{corr.}$ *δήμου* *O* 4 *ἀναλ.* cf. p. 209, 21 5 *γὰρ* om. X 10 *προβ.* LC^{1}WYDZ *προσβ.* *O* 16 post *διαφέρειν* suppl. *ὁ φθόνος* y*Π*^{2}(α^{2}A^2)Ξ fragmenti naturam ignorantes 19 *πολλὰς πρὸς ἄλληλα*] *πρὸς ἄλλας πρὸς ἀλλήλας* U^1(corr.^{2})H *πρὸς ἄλλας καὶ ἄλλας* y^1 *πρὸς ἄλλας* C^1 (*πολλὰς* add.^{2}, L deest) *πρὸς — ἐνδίδω* in ras. J *ἄλληλα*// α *καὶ* om. UHC^{1}y^{1}α^1

λυπεῖ καὶ τὸν φθονοῦντα. διὸ καὶ τὴν εὔνοιαν ἀμφοτέροις νομίζομεν ἀντικεῖσθαι, βούλησιν οὖσαν ἀγαθῶν τοῖς πλη-
F *σίον, καὶ τὸ μισεῖν τῷ φθονεῖν ταὐτὸν εἶναι, ὅτι τὴν ἐναντίαν τῷ φιλεῖν ἔχει προαίρεσιν. ἐπεὶ δ' οὐχ οὕτω ταὐτὸν αἱ ὁμοιότητες ὡς ἕτερον αἱ διαφοραὶ ποιοῦσι, κατὰ ταύτας τὸ ζητούμενον μεταδιώξωμεν, ἀπὸ τῆς γενέσεως ἀρξάμενοι τῶν παθῶν.*

2. *Γεννᾶται τοίνυν τὸ μῖσος ἐκ φαντασίας τοῦ ὅτι*
587 *πονηρὸς ἢ κοινῶς ἢ πρὸς αὐτόν ἐστιν ὁ μισούμενος | (καὶ γὰρ ἀδικεῖσθαι δόξαντες αὐτοὶ πεφύκασι μισεῖν καὶ τοὺς ἄλλως ἀδικητικοὺς ἢ πονηροὺς προβάλλονται καὶ δυσχεραίνουσι)· φθονοῦσι δ' ἁπλῶς τοῖς εὖ πράττειν δοκοῦσιν. ὅθεν ἔοικεν ὁ μὲν φθόνος ἀόριστος εἶναι, καθάπερ ὀφθαλμία πρὸς ἅπαν τὸ λαμπρὸν ἐκταρασσόμενος, τὸ δὲ μῖσος ὥρισται, καθ' ὑποκειμένων ἀεί τινων ἀπερειδόμενον προσώπων.*

3. *Δεύτερον δὲ τὸ μισεῖν γίνεται καὶ πρὸς ἄλογα ζῷα (καὶ γὰρ γαλᾶς καὶ κανθαρίδας ἔνιοι μισοῦσι καὶ φρύνους καὶ ὄφεις· Γερμανικὸς δ' ἀλεκτρυόνος οὔτε φωνὴν οὔτ' ὄψιν ὑπέμεινεν· οἱ δὲ Περσῶν μάγοι τοὺς μῦς ἀπεκτίν-*
B *νυσαν, ὡς αὐτοί τε μισοῦντες καὶ τοῦ θεοῦ δυσχεραίνοντος τὸ ζῷον· ὁμοῦ τι γὰρ πάντες Ἄραβες καὶ Αἰθίοπες μυσάττονται)· τὸ μέντοι φθονεῖν πρὸς μόνον ἄνθρωπον ἀνθρώπῳ γίνεται.*

---

2 cf. St. V. Fr. III 432 20 cf. 670 d (*τοὺς ἐνύδρους μῦς!*)

---

3 sic U^{2}HC(L?)yB *τῷ μ. τὸ φθ.* *O*(U^{1}) *ταὐτὸν* y(C?) *ταὐτὸ* *O* 6 *τὸ ζητούμενον* (*τὰ ζητούμενα* Madv.) Ha. *ζητοῦμεν* *O* *ζητῶμεν* Π^{2}(non α)t *μεταδιώξομεν* y 8 *τοῦ*] *τοῦτο* UH(L?)C *τοῦτον* y 9 *μιμούμενος* J^{1}s 10 *ἄλλους* CyB 13 *μὲν* Ξ om. *O* *ὁ ἀόρ.* UH 14 *μῖσος* L in ras. yΞ *μεῖζον* *O* 15 *προσώπων* (cf. 1011 c *ὑποκ. προσ.* 18 b) Po. Kron. *πρὸς αὐτὰ* y *πρὸς αὐτὸν* *O* ('aut del. aut *προσαντῶν*' Re.) 17 *τὰ ἄλ.* LC 20 *ὑπέμενεν* Bern. 22 *ὁμοῦ τι* (*τε* *Ω* corr. Re.) *γὰρ*] aut bestiae nomen latere (Wil.) aut aliquid excidisse videtur

4. Ἐν τοῖς θηρίοις φθόνον μὲν οὐκ εἰκὸς ἐγγίνεσθαι πρὸς ἄλληλα (τοῦ γὰρ εὖ πράττειν ἢ κακῶς ἕτερον φαντασίαν οὐ λαμβάνουσιν, οὐδ' ἅπτεται τὸ ἔνδοξον ἢ ἄδοξον αὐτῶν, οἷς ὁ φθόνος ἐκτραχύνεται μάλιστα)· μισοῦσι δ' ἄλληλα καὶ ἀπεχθάνονται καὶ πολεμοῦσιν ὥσπερ ἀσπείστους τινὰς πολέμους ἀετοὶ καὶ δράκοντες, κορῶναι καὶ γλαῦκες, αἰγιθαλλοὶ καὶ ἀκανθυλλίδες, ὥστε τούτων γέ φασι μηδὲ τὸ αἷμα κίρνασθαι σφαττομένων, ἀλλὰ κἂν μίξῃς, ἰδίᾳ πάλιν ἀπορρεῖν διακρινόμενον. εἰκὸς δὲ καὶ τῷ C λέοντι πρὸς τὸν ἀλεκτρυόνα καὶ τῷ ἐλέφαντι πρὸς τὴν ὗν μῖσος ἰσχυρὸν γεγεννηκέναι τὸν φόβον· ὃ γὰρ δεδίασι, καὶ μισεῖν πεφύκασιν. ὥστε καὶ ταύτῃ φαίνεσθαι διαφέροντα τοῦ μίσους τὸν φθόνον, τὸ μὲν δεχομένης τῆς τῶν θηρίων φύσεως τὸν δὲ μὴ δεχομένης.

5. Ἔτι τοίνυν τὸ μὲν φθονεῖν πρὸς οὐδένα γίνεται δικαίως (οὐδεὶς γὰρ ἀδικεῖ τῷ εὐτυχεῖν, ἐπὶ τούτῳ δὲ φθονοῦνται)· μισοῦνται δὲ πολλοὶ δικαίως, [ὡς] οὓς ἀξιομισήτους καλοῦμεν, ⟨ὥστε καὶ τοῖς ἄλλοις ἐγκαλοῦμεν⟩, ἂν μὴ φεύγωσι τοὺς τοιούτους μηδὲ βδελύττωνται καὶ δυσχεραίνωσι. μέγα δὲ τούτου τεκμήριον, ὅτι μισεῖν D μὲν πολλοὺς ὁμολογοῦσιν ἔνιοι, φθονεῖν δ' οὐδενὶ λέγουσι. καὶ γὰρ ἡ μισοπονηρία τῶν ἐπαινουμένων ἐστί· καὶ τὸν ἀδελφιδοῦν τοῦ Λυκούργου Χάριλλον, βασιλεύοντα τῆς Σπάρτης ἐπιεικῆ δ' ὄντα καὶ πρᾶον, ἐπαινούντων τινῶν ὁ συνάρχων 'καὶ πῶς' ἔφη 'χρηστός ἐστι Χάριλλος, ὃς

10 Ael. h. an. VIII 28 22 sqq. cf. 55e 218b (ac Diogenis iudicium de Platone 452d)

1 ἐν δὲ τοῖς θηρίοις yt (sed asyndeton in nova re aptum) κἂν (κᾶν n) τοῖς θηρίοις δὲ Ξ 2 ἕτερον ΞΠ^{2} ἑτέραν UHLCα^{1}A^{1}γ ἕτερα y ἑτέρων t ἑτέρους δ 3 ἢ τὸ ἄδ. LC 5/6 ἀπίστους Ω corr. Re. (⟨πολέμους⟩ ἀσπ.) 6 πολέμους Emp. (πολέμους τάδε Wy.) πολεμοῦσι δ' Ω 8 μηδὲ] μὴ LCy 9 ἀπορρεῖν H ἀπορρεῖ O (sed ρεῖ in ras. U^{2}) εἰκότως Ω corr. Steph. 10 τὸν ὗν y 11 ἐγγεγ. Re. 14 τὸ U^{1}HLC^{1}y 17 ὡς del. Re. 18 suppl. Po. 21 μὲν om. LC^{1}y 22 καί^{2} om. y^{1}

οὐδὲ τοῖς πονηροῖς χαλεπός ἐστι;' καὶ τοῦ Θερσίτου ὁ ποιητὴς τὴν μὲν τοῦ σώματος κακίαν πολυμερῶς καὶ περιωδευμένως ἐξεμόρφησε, τὴν δὲ τοῦ ἤθους μοχθηρίαν συντομώτατα καὶ δι' ἑνὸς ἔφρασεν·

'ἔχθιστος δ' Ἀχιλῆι μάλιστ' ἦν ἠδ' Ὀδυσῆι' (B 220).

E ὑπερβολὴ γάρ τις φαυλότητος τὸ τοῖς κρατίστοις ἐχθρὸν εἶναι. [καὶ] φθονεῖν δ' ἀρνοῦνται· κἂν ἐλέγχωνται, μυρίας σκήψεις προΐσχονται, ὀργίζεσθαι λέγοντες ἢ φοβεῖσθαι τὸν ἄνθρωπον ἢ μισεῖν ἢ ὅ τι ἂν τύχωσιν ἄλλο [τῷ φθόνῳ] τοῦ πάθους ὄνομα περιβάλλοντες καὶ καλύπτοντες ὡς μόνον τοῦτο τῶν τῆς ψυχῆς νοσημάτων ἀπόρρητον.

6. Ἀνάγκη τοίνυν τὰ πάθη ταῦτα τοῖς αὐτοῖς ὥσπερ τὰ φυτὰ καὶ τρέφεσθαι καὶ αὔξεσθαι, ⟨ὅθεν⟩ καὶ ἐπιτείνεσθαι πέφυκεν †ἀλλήλοις. μισοῦμέν γε μᾶλλον τοὺς μᾶλλον εἰς πονηρίαν ἐπιδιδόντας, φθονοῦσι δὲ μᾶλλον τοῖς μᾶλλον ἐπ' ἀρετῇ προϊέναι δοκοῦσι. διὸ καὶ Θεμι-
F στοκλῆς ἔτι μειράκιον ὢν οὐδὲν ἔφη πράττειν λαμπρόν· οὔπω γὰρ φθονεῖσθαι. καθάπερ γὰρ αἱ κανθαρίδες ἐμφύονται μάλιστα τῷ ἀκμάζοντι σίτῳ καὶ τοῖς εὐθαλέσι ῥόδοις, οὕτως ὁ φθόνος ἅπτεται μάλιστα τῶν χρηστῶν

---

5 cf. 30 a

---

4 καὶ συντ. Αγδt 5 ἦν om. UH (μαλιστ'α, sed ultima litera dubia) sα[1] (μάλιστεν et initio novae lineae δυσσῆι J[1]) 6 τις] τῆς H 7 del. Wy. κἂν ἐλ.] καὶ ἐλέγχοντες C[1] 9 alt. ἢ A[2]Π[2] om. O ἄλλο] ἄλλωι H 9/10 del. Po. (sed def. Wil. [τοῦ] Duebn. ὅτου ... ἄλλου τῷ φθόνῳ πάθους Ha.) 10 συγκαλ. LCy ft. recte 11 τῆς HLCy om. O(U) ἀπόρρητον ⟨ὂν⟩ Re. sed Plut. ut alii hanc κακοφωνίαν saepe vitat, cf. p. 403, 17 13—15 necessario hi affectus ut plantae isdem rebus quibus nascuntur (366, 6), etiam crescunt; unde sec. eandem rationem etiam intenduntur 14 suppl. Po. ἐπιτείνεσθαι (cf. 369, 8) Wy. ἐπιγίνεσθαι 15 παραλλήλοις Wil. ἀναλόγως Po. μισοῦσι μέν γε (γὰρ n) Bn 15—17 sec. et quartum μᾶλλον om. LCy 17 ἐπ'] ἐν L 21 αὔξεται y[1]

καὶ αὐξομένων πρὸς ἀρετὴν καὶ δόξαν ἠθῶν καὶ προσώπων. καὶ τοὐναντίον αὖ πάλιν αἱ μὲν ἄκρατοι πονηρίαι συνεπιτείνουσι τὸ μῖσος. τοὺς γοῦν Σωκράτη συκοφαντήσαντας | ὡς εἰς ἔσχατον κακίας ἐληλακότας οὕτως ἐμίση- 588
σαν οἱ πολῖται καὶ ἀπεστράφησαν, ὡς μήτε πῦρ αὔειν μήτ' ἀποκρίνεσθαι πυνθανομένοις, μὴ λουομένοις κοινωνεῖν ὕδατος, ἀλλ' ἀναγκάζειν ἐκχεῖν ἐκεῖνο τοὺς παραχύτας ὡς μεμιασμένον, ἕως ἀπήγξαντο μὴ φέροντες τὸ μῖσος. αἱ δὲ τῶν εὐτυχημάτων ὑπεροχαὶ καὶ λαμπρότητες πολλάκις τὸν φθόνον κατασβεννύουσιν. οὐ γὰρ εἰκὸς Ἀλεξάνδρῳ τινὰ φθονεῖν οὐδὲ Κύρῳ, κρατήσασι καὶ γενομένοις κυρίοις ἁπάντων. ἀλλ' ὥσπερ ὁ ἥλιος, ὧν ἂν ὑπὲρ κορυφῆς γένηται, καταχεόμενος τὸ φῶς ἢ παντάπασι τὴν σκιὰν ἀνεῖλεν ἢ μικρὰν ἐποίησεν, οὕτως πολὺ τῶν εὐτυχη- B
μάτων ὕψος λαβόντων καὶ γενομένων κατὰ κεφαλῆς τοῦ φθόνου συστέλλεται καὶ ἀναχωρεῖ καταλαμπόμενος· τὸ μέντοι μῖσος οὐκ ἀνίησιν ἡ τῶν ἐχθρῶν ὑπεροχὴ καὶ δύναμις. ὁ γοῦν Ἀλέξανδρος φθονοῦντα μὲν οὐδέν' εἶχε, μισοῦντας δὲ πολλούς, ὑφ' ὧν τέλος ἐπιβουλευθεὶς ἀπέθανεν. ὁμοίως τοίνυν καὶ τὰ δυστυχήματα τοὺς μὲν φθονοῦντας παύει τὰς δ' αὖ ἔχθρας οὐκ ἀναιρεῖ. μισοῦσι γὰρ καὶ ταπεινοὺς τοὺς ἐχθροὺς γενομένους, φθονεῖ δ' οὐδεὶς τῷ δυστυχοῦντι, ἀλλὰ καὶ τὸ ῥηθὲν ὑπό τινος τῶν καθ' ἡμᾶς σοφιστῶν, ὅτι ἥδισθ' οἱ φθονοῦντες ἐλεοῦσιν, ἀληθές ἐστιν. ὥστε καὶ ταύτῃ μεγάλην εἶναι τῶν παθῶν δια- C

19 cf. v. Alex. 77

3 συντείνουσι H γὰρ y[1] 4 ὡς om. y συνηλακ. UHyα[1] συνεληλακ. (L?)C 5 ἐναύειν Herw. (cf. Din. 2, 9 Polyb. IX 40, 5 al.) sed cf. Phryn. praep. 21, 1 B 6 μὴ] μήτε Re. 7 ἐκχεῖν yΞ ἔχειν LC ἐγχεῖν O 10 εἰκός HA[corr.]δB ἐοικὸς O 13 καταχ. Hy[1]Ξ καὶ καταχ. O καταχεάμενος Hy (sed cf. 16) 14 πολὺ] παντάπασι J[1]s 20 καὶ om. J[1]s 21 [αὖ] ἔχθρας vel ἀπεχθείας? 22 φθονοῦσι L 25 ταύτην Ω corr. Re. (cf. 367, 12) ταύτην εἶναι μεγ. AΠ[2]

φοράν, ὡς τὸ μὲν μῖσος οὔτ' εὐτυχούντων οὔτε δυστυχούντων ἀφίστασθαι πέφυκεν, ὁ δὲ φθόνος πρὸς τὴν ἀμφοῖν ὑπερβολὴν ἀπαγορεύει. (7.) *ἔτι τοίνυν μᾶλλον ἢ οὕτως ἀπὸ τῶν ἐναντίων τὸ αὐτὸ σκοπῶμεν. λύουσι γὰρ ἔχθρας καὶ μῖσος ἢ πεισθέντες μηδὲν ἀδικεῖσθαι ἢ δόξαν ὡς χρηστῶν, οὓς ἐμίσουν ὡς πονηρούς, λαβόντες ἢ τρίτον εὖ παθόντες· 'ἡ γὰρ τελευταία χάρις', ὡς Θουκυδίδης φησί* (I 42, 3), *'κἂν ἐλάττων ᾖ, καιρὸν ἔχουσα δύναται μεῖζον ἔγκλημα λῦσαι.' τούτων δὲ τὸ μὲν πρῶτον οὐ λύει τὸν φθόνον (πεπεισμένοι γὰρ ἐξ ἀρχῆς μηδὲν ἀδικεῖσθαι φθο-*
D *νοῦσι), τὰ δὲ λοιπὰ καὶ παροξύνει· τοῖς τε γὰρ δοκοῦσι χρηστοῖς βασκαίνουσι μᾶλλον ὡς δὴ τὸ μέγιστον ἀγαθὸν τὴν ἀρετὴν ἔχουσι, κἂν εὖ πάσχωσιν ὑπὸ τῶν εὐτυχούντων, ἀνιῶνται φθονοῦντες αὐτοῖς καὶ τῆς προαιρέσεως καὶ τῆς δυνάμεως· τὸ μὲν γὰρ ἀρετῆς ἐστι τὸ δ' εὐτυχίας, ἀγαθὰ δ' ἀμφότερα. διὸ παντελῶς ἕτερόν ἐστι τοῦ μίσους πάθος ὁ φθόνος, εἰ, δι' ὧν ἐκεῖνο πραΰνεται, τοῦτο λυπεῖται καὶ παροξύνεται.*

8. *Ἤδη τοίνυν καὶ τὴν προαίρεσιν αὐτὴν ἑκατέρου πάθους σκοπῶμεν. ἔστι δὲ μισοῦντος μὲν προαίρεσις*
E *κακῶς ποιῆσαι κατὰ δύναμιν (*** οὕτως ὁρίζονται, διάθεσίν τινα καὶ προαίρεσιν ἐπιτηρητικὴν τοῦ κακῶς ποιῆσαι), τῷ φθόνῳ δὲ τοῦτο γοῦν ἄπεστι. πολλοὺς ⟨γὰρ⟩ οἱ φθονοῦντες τῶν συνήθων καὶ οἰκείων ἀπολέσθαι μὲν οὐκ ἂν ἐθέλοιεν οὐδὲ δυστυχῆσαι, βαρύνονται δ' εὐτυχοῦντας· καὶ κολούουσι μέν, εἰ δύνανται, τὴν δόξαν αὐτῶν καὶ*

---

1 *μὲν* om. LCy 3 *ἢ* (om. y *καὶ* Ξ) *μᾶλλον* Ω trp. Po. 7 *ὡς*] *ὁ* (L?)C 8 *ἐλάσσων* Thuc. 12 *μ. τῶν ἀγαθῶν τ. ἀρχὴν* B 17 *πάθος ὁ φθόνος* om. U[1] (ss.[3], *ἡ δι' ὧν ἐκεῖνο πραΰνεται τοῦτο λυπεῖται* etiam in mg.[1]) H 21 *καὶ τὴν δύναμιν οὕτως ὁρ.* Ω (21—23 *ποιῆσαι· καὶ τὴν δυνα τοῦτο γοῦν* reliquis omissis y, *καὶ τὴν δυνα* del.[1]) *κατὰ δ.* Steph. *διὸ καὶ* suppl. id. *η καὶ τὸ μῖσος* Re. 23 add. Steph. (idem esset ⟨*ἐπεὶ*⟩ *π.*) 26 *κωλύουσι* Ω corr. Bern

λαμπρότητα, συμφορὰς δ' ἀνηκέστους οὐκ ἂν προσβάλοιεν, ἀλλ' ὥσπερ οἰκίας ὑπερεχούσης τὸ ἐπισκοτοῦν αὐτοῖς καθελόντες ἀρκοῦνται.

40.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ 589
ΕΑΥΤΟΝ ΕΠΑΙΝΕΙΝ ΑΝΕΠΙΦΘΟΝΩΣ

(Plan. 8)

1. *Τὸ περὶ ἑαυτοῦ λέγειν ὥς τι ὄντος ἢ δυναμένου πρὸς ἑτέρους, ὦ Ἡρκλανε, λόγῳ μὲν ἐπαχθὲς ἀποφαίνουσι πάντες καὶ ἀνελεύθερον, ἔργῳ δ' οὐ πολλοὶ τὴν ἀηδίαν* B *αὐτοῦ διαπεφεύγασιν οὐδὲ τῶν ψεγόντων. ὁ γοῦν Εὐριπίδης εἰπὼν* (fr. 978)

'εἰ δ' ἦσαν ἀνθρώποισιν ὠνητοὶ λόγοι,
οὐδεὶς ἂν αὑτὸν εὖ λέγειν ἐβούλετο·
νῦν δ', ἐκ βαθείας γὰρ πάρεστιν αἰθέρος

Argumentum libelli, quod Plutarcho se obtulit vitas Demosthenis et Ciceronis scribenti (cf. Comp. D. et C. 2), sumptum ex rhetorum scholis (cf. Hermog. *π. μεθ. δειν.* 25), sed a philosopho vitae magistro iam sene (cap. 20) tractatum. Radermacher, Mus. Rh. LII 419 sqq. Pohlenz, Nachr. Gött. Ges. 1913, 358.

Lampr. 85 (*πῶς ἂν τις ἑαυτὸν ἐπαινέσειεν ἀνεπιφθόνως*). codd.: (L deest) C (quaternio 373, 22 *ὁ* — 391, 2 *περὶ* et verba sequentia usque ad 391, 4 *προσαγορεύσεις* a librariis recentibus sec. memor. *Π* scripta) GWX (*v* paucis locis inspectus) VJKYNM*α* ADRShiZa (desinit 389, 4 *αὐτός*; b raro inspectus, desinit 388, 5 *ἔχοντος*; 377, 21 *δέχεται* — 387, 8 *πολεμίους* om. ab)

Γ = C[vet.] GWXJK *Σ* = DRShi *Π* = *α*AC[rec.] *Θ* = Za(b) *Δ* = D*Θ*.

accedit 𝔍 = Johannes Diaconus (s. X?) qui in comm. ad Hermog. *π. μεθ. δειν.* 25, Vat. gr 2228 fol. 472[v]—476[v] (s. XIV), multa ex hoc libello excerpsit, cf. Rabe Mus. Rh. LXIII 183 Pohlenz l. l.

---

1 *προβ.* yJsd 5 Tit. *ἐν ἄλλῳ· περὶ τοῦ πότε καὶ πῶς ἑαυτὸν ἐπαινεῖν χρὴ* S[2] 9 *ἀποφαίνουσιν ἔργῳ* reliquis omissis YNM*Π*DR 11 *αὐτοῦ — γοῦν* om. W

λαβεῖν ἀμισθί, πᾶς τις ἥδεται λέγων
τά τ' ὄντα καὶ μή· ζημίαν γὰρ οὐκ ἔχει'

φορτικωτάτῃ κέχρηται μεγαλαυχίᾳ [καὶ] τῷ συγκαταπλέκειν τοῖς τραγῳδουμένοις πάθεσι καὶ πράγμασι μηδὲν
C *προσήκοντα τὸν περὶ αὑτοῦ λόγον. ὁμοίως ὁ Πίνδαρος φήσας* (Ol. 9, 38) *'καὶ τὸ καυχᾶσθαι παρὰ καιρὸν μανίαις ὑποκρέκειν' οὐ παύεται μεγαληγορῶν περὶ τῆς ἑαυτοῦ δυνάμεως ἀξίας μὲν ἐγκωμίων οὔσης· τίς γὰρ οὔ φησιν; ἀλλὰ καὶ τοὺς στεφανουμένους ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἕτεροι νικῶντας ἀναγορεύουσι, τὴν ἀηδίαν τῆς περιαυτολογίας ἀφαιροῦντες. ᾗ καὶ τὸν Τιμόθεον ἐπὶ τῇ κατὰ Φρύνιδος νίκῃ γράφοντα* (fr. 27 W.)

'μακάριος ἦσθα, Τιμόθεος, εὖτε κᾶρυξ
εἶπε· 'νικᾷ Τιμόθεος
Μιλήσιος τὸν Κάμωνος τὸν ἰωνοκάμπταν'

εἰκότως δυσχεραίνομεν ὡς ἀμούσως καὶ παρανόμως ἀνα-
D *κηρύττοντα τὴν ἑαυτοῦ νίκην. αὐτῷ μὲν γὰρ ὁ παρ' ἄλλων ἔπαινος ἥδιστον ἀκουσμάτων ἐστίν, ὥσπερ ὁ Ξενοφῶν εἴρηκεν* (Mem. II 1, 31), *ἑτέροις δ' ὁ περὶ αὑτοῦ λυπηρότατον. πρῶτον μὲν γὰρ ἀναισχύντους ἡγούμεθα τοὺς ἑαυτοὺς ἐπαινοῦντας, αἰδεῖσθαι προσῆκον αὐτοῖς κἂν ὑπ' ἄλλων ἐπαινῶνται· δεύτερον δ' ἀδίκους, ἃ λαμβάνειν ἔδει παρ' ἑτέρων, ⟨αὐτοὺς⟩ αὑτοῖς διδόντας· τρίτον ἢ σιωπῶντες ἄχθεσθαι καὶ φθονεῖν δοκοῦμεν, ἢ*

---

1 *ἀμοχθεὶ* Philodem. *π. παρρ.* p. 58 Ol. cf. Anon. Vol. Herc.[1] IX 94 3 *καὶ τῶ* GX[1] (sed *καὶ* erasum) WJ(*τὸ* [*τῷ*] K[1])NΘ *καὶ τὸ* CυYMΠRbℨ corr. Po. *μεγαλαυχίᾳ συγκαταπλέκων* D 6 *μανίας* X(ex -*αις*)M[1] *μανίαις κηθερίζειν ὑποκρέκκειν* N 8 *μὲν* eras. in Xb, om. α 11 *τὸν* om. D 13 *Τιμόθεε* Ω corr. Hartung *εὖτε* Wil. *ὅτε* Ω(ex *ὅτι* G[1]) *κῆρυξ* C[1]XJΘ 15 *ὁ μιλ.* Ω corr. Bergk *κάμωνος* Poll. IV 66 *κάρωνος* D *κάρβωνος* O *ἰωνοκάμπταν* [η] G[1] *ἰωνοκάμπαν* C[1]WNΣ *οἰωνοκάμπτην* J *πιτυοκάμπτην* Θ(-*πην* a) 20 *ἀναισχ.* — 21 *ἐπαιν.* om. M[1] 22 *ἐπαινοῦνται* Wia (*ῶν* in ras. J[1]) 23 suppl. Po. Kron.

τοῦτο δεδοικότες ἀναγκαζόμεθα συνεφάπτεσθαι παρὰ γνώμην τῶν ἐπαίνων καὶ συνεπιμαρτυρεῖν, πρᾶγμα κολακείᾳ μᾶλλον ἀνελευθέρῳ προσῆκον ἢ τιμῇ τὸ ἐπαινεῖν παρόντας ὑπομένοντες.

2. *Οὐ μὴν ἀλλὰ καίπερ οὕτω τούτων ἐχόντων ἔστιν ᾗ* E *παρακινδυνεύσειεν ἂν ὁ πολιτικὸς ἀνὴρ ἅψασθαι τῆς καλουμένης περιαυτολογίας πρὸς οὐδεμίαν αὐτοῦ δόξαν ἢ χάριν, ἀλλὰ καιροῦ καὶ πράξεως ἀπαιτούσης ὡς περὶ ἄλλου τι λεχθῆναι καὶ περὶ αὑτοῦ τῶν ἀληθῶν· μάλιστα δ' ὅταν ᾖ, τὰ πεπραγμένα καὶ προσόντα χρηστὰ [τὸ] μὴ φεισάμενον εἰπεῖν [ἢ] διαπράξασθαί τι τῶν ὁμοίων. καλὸν γὰρ ὁ τοιοῦτος ἔπαινος ἐκφέρει καρπόν, ὥσπερ ἀπὸ σπέρματος πλειόνων ἑτέρων ἀπ' αὐτοῦ καὶ κρειττόνων φυομένων ἐπαίνων. καὶ γὰρ τὴν δόξαν ὁ πολιτικὸς ἀνὴρ οὐχ ὥς τινα μισθὸν ἢ παραμυθίαν τῆς ἀρετῆς ἀπαιτεῖ καὶ ἀγαπᾷ ταῖς πράξεσι παροῦσαν, ἀλλ' ὅτι τὸ πιστεύε-* F *σθαι καὶ δοκεῖν χρηστὸν εἶναι πλειόνων καὶ καλλιόνων πράξεων ἀφορμὰς δίδωσι. πειθομένους γὰρ ἅμα καὶ φιλοῦντας ἡδὺ καὶ ῥᾴδιον ὠφελεῖν, πρὸς δ' ὑποψίαν καὶ διαβολὴν οὐκ ἔστι χρήσασθαι τῇ ἀρετῇ, φεύγοντας εὖ παθεῖν προσβιαζόμενον.*

Εἰ δὲ καὶ δι' ἑτέρας αἰτίας ὁ πολιτικὸς ἂν αὑτὸν ἐπαινέσειε, |[τίνες εἰσὶν αὗται] σκεπτέον, ὅπως ἐξευλαβούμενοι 540 *τὸ κενὸν καὶ δυσχεραινόμενον, εἴ τι χρήσιμον ἔχει, μὴ παραλίπωμεν.*

3. *Ἔστιν οὖν κενὸς ἔπαινος ὁ τῶν ἑαυτοὺς ἐπαινεῖν,*

8/9 *ὡσπερὶ ἄλλό τι* GWaD (alt. *ι* in r.[2]) *ὥσπερ ἄλλο τι* (vel *ἄλλό τι*) *O* *τι* positum ut p. 309, 14 l 134, 12 al. 9 *καὶ περὶ αὐτοῦ λεχθ.* *Π* *αὐτοῦ τι* D *ἀληθῶν* GXJYRΘ *ἀληθινῶν* *O* 10 *τὸ* *O* *τῶ* DhS[corr.] *τὸν* R del. Po. *αὐτῷ* Madv. 11 *ἢ* om. D 13 *ἑτερ. πλ.* *Θ* 22 *αἰτίας* Po. *τινὰς* *O* (*δι' ἑτέρων τινὸς* S[1]) *αἰτίας τινὰς* D *τινὰς αἰτίας* Xyl. *ἂν* om. DR, sed cf. 385, 14

23 *τίνες εἰσὶν αὗται* ante *σκ.* hab. *Γ* (*τίνες αὗται εἰσὶ* J[1]K)vab, post *σκ.* *O* (*τίνες σκεπτέον εἰσὶν αὗται* V) del. Po. 25 *παραλείπωμεν* D

ὅπως ἐπαινεθῶσι, δοκούντων· καὶ καταφρονεῖται μάλιστα, φιλοτιμίας ἕνεκα γίγνεσθαι καὶ δόξης ἀκαίρου φαινόμενος. ὡς γὰρ οἱ τροφῆς ἀποροῦντες ἐξ αὐτοῦ τοῦ σώματος ἀναγκάζονται παρὰ φύσιν τρέφεσθαι, καὶ τοῦτο τοῦ λιμοῦ τέλος ἐστίν, οὕτως οἱ πεινῶντες ἐπαίνων, ἂν μὴ τυγχάνωσιν ἑτέρων ἐπαινούντων, αὐτοὶ τῇ φιλοδοξίᾳ παρ' αὑτῶν ἐπαρκεῖν τι βούλεσθαι καὶ συνεισφέρειν δοκοῦντες ἀσχη-
B *μονοῦσιν. ὅταν δὲ μηδ' ἁπλῶς καὶ καθ' ἑαυτοὺς ἐπαινεῖσθαι ζητῶσιν, ἀλλ' ἁμιλλώμενοι πρὸς ἀλλοτρίους ἐπαίνους ἔργα καὶ πράξεις ἀντιπαραβάλλωσιν αὑτῶν ὡς ἀμαυρώσοντες ἑτέρους, πρὸς τῷ κενῷ βάσκανον πρᾶγμα καὶ κακόηθες ποιοῦσι. τὸν μὲν γὰρ ἐν ἀλλοτρίῳ χορῷ πόδα τιθέντα περίεργον ἡ παροιμία καὶ γελοῖον ἀποδείκνυσι, τὴν δ' ἐν ἀλλοτρίοις ἐπαίνοις εἰς μέσον ὑπὸ φθόνου καὶ ζηλοτυπίας ἐξωθουμένην περιαυτολογίαν εὖ μάλα δεῖ φυλάττεσθαι, καὶ μηδ' ἑτέρων ὑπομένειν ἐπαινούντων αὑτόν, ἀλλὰ παραχωρεῖν τοῖς τιμωμένοις ἀξίοις οὖσιν· ἂν δ' ἀνάξιοι καὶ φαῦλοι δόξωσιν εἶναι, μὴ τοῖς ἰδίοις ἐπαίνοις*
C *ἀφαιρώμεθα τοὺς ἐκείνων, ἀλλ' ἄντικρυς ἐλέγχοντες καὶ δεικνύντες οὐ προσηκόντως εὐδοκιμοῦντας.*

Ταῦτα μὲν οὖν δῆλον ὅτι φυλακτέον. (4.) *αὑτὸν δ' ἐπαινεῖν ἀμέμπτως ἔστι πρῶτον μέν, ἂν ἀπολογούμενος τοῦτο ποιῇς πρὸς διαβολὴν ἢ κατηγορίαν, ὡς ὁ Περικλῆς* (Thuc. II 60, 5)· *'καίτοι ἐμοὶ τοιούτῳ ἀνδρὶ ὀργίζεσθε, ὃς οὐδενὸς ἥσσων οἴομαι εἶναι γνῶναί τε τὰ δέοντα καὶ ἑρμηνεῦσαι ταῦτα, φιλόπολίς τε καὶ*

---

23 *ὡς* — 375, 4 *δεικν.* 𝔍

---

3 cf. 1100 b

---

5 *ἐπ. οἱ π.* M[1]   *τύχωσιν* X (sed in mg. *γρ. τυγχάνωσι*[1]) JM[2]ΠΘ   10 *-βάλωσιν* YM[1]Nh[1]   11 *-σαντες* WX (corr.[1])   16 *ἐπ. αὐτ. ὑπ.* D   17 *ἀξίοις οὖσιν* ΓM[2]Π *ἂν ἄξιοι ὦσιν* O *ἂν ὦσιν ἄξιοι* Θ   23 *ποιῇς* ex corr. X (*ι* eras.) Y[1], in *ποιῇι* corr. G *ποιῇ* υV   21 *καί τι* D   25 *ὃς οὐδὲν ἐλάττων οἴομαι γνῶναι* 𝔍

χρημάτων κρείσσων.' οὐ γὰρ μόνον ἀλαζονείαν καὶ κενότητα καὶ φιλοτιμίαν ἐκπέφευγε τὸ λέγειν τι τηνικαῦτα περὶ αὑτοῦ σεμνόν, ἀλλὰ καὶ φρόνημα καὶ μέγεθος ἀρετῆς διαδείκνυσι τῷ μὴ ταπεινοῦσθαι ταπεινούσης καὶ χειρουμένης τὸν φθόνον. οὐδὲ γὰρ κρίνειν ἔτι D τοὺς τοιούτους ἀξιοῦσιν, ἀλλ' ἐπαίρονται καὶ γάννυνται καὶ συνενθουσιῶσι ταῖς μεγαλαυχίαις, ἄνπερ ὦσι βέβαιοι καὶ ἀληθεῖς· ὡς ἐπιμαρτυρεῖ τὰ γινόμενα. Θηβαῖοι γοῦν, ἐγκαλουμένων τῶν στρατηγῶν ὅτι τοῦ χρόνου τῆς βοιωταρχίας ἐξήκοντος αὐτοῖς οὐκ εὐθὺς ἐπανῆλθον ἀλλ' εἰς τὴν Λακωνικὴν ἐνέβαλον καὶ τὰ περὶ Μεσσήνην διῴκησαν, Πελοπίδαν μὲν ὑποπίπτοντα καὶ δεόμενον μόλις ἀπέλυσαν, Ἐπαμεινώνδου δὲ πολλὰ περὶ τῶν πεπραγμένων μεγαληγορήσαντος, τέλος δὲ φήσαντος ὡς ἕτοιμός ἐστιν ἀποθνήσκειν, ἂν ὁμολογήσωσιν, ὅτι τὴν Λακωνικὴν διεπόρθησε E καὶ Μεσσήνην ᾤκισε καὶ συνέστησεν Ἀρκαδίαν ἀκόντων ἐκείνων, οὐδὲ τὰς ψήφους ἀναλαβεῖν ἐπ' αὐτὸν ὑπέμειναν, ἀλλὰ θαυμάζοντες τὸν ἄνδρα καὶ χαίροντες ἅμα καὶ γελῶντες ἀπηλλάγησαν. ὅθεν οὐδὲ τοῦ Ὁμηρικοῦ Σθενέλου παντάπασιν αἰτιατέον τὸ (Δ 405)

'ἡμεῖς τοι πατέρων μέγ' ἀμείνονες εὐχόμεθ' εἶναι'

μεμνημένους τοῦ (Δ 370)

---

5 οὐ γὰρ — 8 ἀλ., tum καὶ Θηβ. δὲ ἐγκ. — 19 ἀπ. 𝔍

---

8 cf. 194 a 799 e. Pelop. 25 19 ex 29 a (cf. ad 377, 18)

---

2 τὸ (cf. 377, 10)] τῷ JVX[3] τι hic 𝔍, post αὐτοῦ Δ, om. O 5 post ἔτι habent καὶ h, rasuram Mα 6 γάνανται R γάννυνται O𝔍 7 καὶ βεβ. D 8 ὡς] ὥσπερ D γενόμενα D 11 Λακ.] ἀττικὴν 𝔍 15 τὴν Λακ. — 16 ᾤκισε sic Γ (ᾤκησε XG[1] καὶ τὰ περὶ μεσήνην διώκησε X[3] ex v. Pelop 25) υΘ𝔍M[2] (ᾤκησε) Π (τὴν μ. ᾤκησε; in M τὴν erasum) τὴν μεσσήνην ᾤκισε (ᾤκησε YNVM[1]D) καὶ τὴν λακωνικὴν διεπόρθησε YNVMΣ 16 ἑκόντων X[1] ut vid. (ἀκ. υ)VM ἀκουόντων J ἀπόντων 𝔍 18 θαυμάσαντες G 22 τοῦ DW(?)AG[4] τὸ O

'ὤ μοι, Τυδέος υἱὲ δαΐφρονος ἱπποδάμοιο,
τί πτώσσεις; τί δ' ὀπιπεύεις πολέμοιο γεφύρας;'

οὐδὲ γὰρ αὐτὸς ἀκούσας κακῶς ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ φίλου λοιδο-
F *ρηθέντος ἠμύνατο, τῇ περιαυτολογίᾳ παρρησίαν συγγνώ-*
μονα τῆς αἰτίας διδούσης. ἀλλὰ μὴν καὶ Ῥωμαῖοι Κικέ-
ρωνι μὲν ἐδυσχέραινον ἐγκωμιάζοντι πολλάκις ἑαυτοῦ τὰς
περὶ Κατιλίναν πράξεις, Σκιπίωνι δ' εἰπόντι μὴ πρέπειν
αὐτοῖς κρίνειν περὶ Σκιπίωνος, δι' ὃν ἔχουσι τὸ κρίνειν
πᾶσιν ἀνθρώποις, στεφανωσάμενοι συνανέβησαν εἰς τὸ
541 *Καπιτώλιον | καὶ συνέθυσαν. ὁ μὲν γὰρ οὐκ ἀναγκαίως*
ἀλλ' ὑπὲρ δόξης ἐχρῆτο τοῖς ἐπαίνοις, τοῦ δ' ἀφῄρει τὸν
φθόνον ὁ κίνδυνος.

5. *Οὐ μόνον δὲ κρινομένοις καὶ κινδυνεύουσιν, ἀλλὰ καὶ*
δυστυχοῦσι μᾶλλον ἁρμόζει μεγαλαυχία καὶ κόμπος ἢ εὐτυ-
χοῦσιν. οἱ μὲν γὰρ οἷον ἐπιδράττεσθαι τῆς δόξης καὶ ἀπο-
λαύειν χαριζόμενοι τῷ φιλοτίμῳ δοκοῦσιν, οἱ δὲ πόρρω
φιλοτιμίας διὰ τὸν καιρὸν ὄντες ἐξαναφέρειν πρὸς τὴν
τύχην καὶ ὑπερείδειν τὸ φρόνημα καὶ φεύγειν ὅλως τὸ
ἐλεεινὸν καὶ συνεπιθρηνοῦν τοῖς ἀβουλήτοις καὶ ταπεινού-
μενον. ὥσπερ οὖν τοὺς ἐν τῷ περιπατεῖν ἐπαιρομένους καὶ
B *ὑψαυχενοῦντας ἀνοήτους ἡγούμεθα καὶ κενούς, ἂν δὲ πυκ-*
τεύοντες ἢ μαχόμενοι διεγείρωσι καὶ ἀνάγωσιν ἑαυτούς,
ἐπαινοῦμεν, οὕτως ἀνὴρ ὑπὸ τύχης σφαλλόμενος ἑαυτὸν
εἰς ὀρθὸν καθιστὰς καὶ ἀντίπαλον 'πύκτης ὅπως εἰς χεῖ-
ρας' (Soph. Tr. 442), *ἐκ τοῦ ταπεινοῦ καὶ οἰκτροῦ τῇ*
μεγαλαυχίᾳ μεταφέρων εἰς τὸ γαῦρον καὶ ὑψηλόν, οὐκ
ἐπαχθὴς οὐδὲ θρασὺς ἀλλὰ μέγας εἶναι δοκεῖ καὶ ἀήττη-
τος. ὥς που καὶ τὸν Πάτροκλον ὁ ποιητὴς μέτριον καὶ

---

5 post Comp. Dem. et Cic. 2

---

1 *τυδέως* YNMα^{1} ut vid. 2 *πτώσεις* G^{1}Wα^{1} *ὀπικτεύεις* NJ(*ὀπ.*) X^{3}ΠΘ 4 *τὴν περιαυτολογίαν* X^{1}VY^{1}NM^{1}RSh *τὴν περιαυτολογία* G^{1} ut vid. (*τὴ//*)Z 8/9 *κρίνειν τινί* susp. Wil. 10 *καπιτόλιον* M *καπετώλιον* Bern. 23 *σφαλλόμενον* W (ς in ras. X^{3})

ἀνεπίφθονον ἐν τῷ κατορθοῦν ἐν δὲ τῷ τελευτᾶν μεγαλήγορον πεποίηκε λέγοντα (Π 847)

'τοιοῦτοι δ' εἴπερ μοι ἐείκοσιν ἀντεβόλησαν.'

καὶ Φωκίων τἆλλα πρᾶος ἦν, μετὰ δὲ τὴν καταδίκην C ἄλλοις τε πολλοῖς διεδείκνυε τὴν μεγαλοφροσύνην, καὶ πρὸς ἕνα τῶν συναποθνησκόντων ὀδυρόμενον καὶ δυσανασχετοῦντα 'τί λέγεις' εἶπεν 'οὗτος; οὐκ ἀγαπᾷς ἀποθνήσκων μετὰ Φωκίωνος;'

6. Ἔτι τοίνυν οὐχ ἧττον ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἀδικουμένῳ τῷ πολιτικῷ δέδοται τὸ λέγειν τι περὶ αὑτοῦ πρὸς τοὺς ἀγνωμονοῦντας. ὥσπερ ὁ Ἀχιλλεὺς ἄλλως μὲν ὑφίετο τῷ θείῳ τῆς δόξης καὶ μέτριος ἦν λέγων (Α 128)

'αἴ κέ ποθι Ζεύς
δῷσι πόλιν Τροίην εὐτείχεον ἐξαλαπάξαι,'

ὑβρισθεὶς δὲ παρ' ἀξίαν καὶ προπηλακισθεὶς ἐφίησι τὴν μεγαλαυχίαν τῇ ὀργῇ (Ι 328) D

'δώδεκα γὰρ σὺν νηυσὶ πόλεις ἀλάπαξ' ἀνθρώπων'

καί (Π 70)

'οὐ γὰρ ἐμῆς κόρυθος λεύσσουσι μέτωπον
ἐγγύθι λαμπομένης.'

δέχεται γὰρ ἡ παρρησία, μέρος οὖσα τῆς δικαιολογίας, τὴν μεγαληγορίαν. ἀμέλει δὲ καὶ Θεμιστοκλῆς οὐδὲν ἐπὶ τῶν πράξεων εἰπὼν οὐδὲ ποιήσας ἐπαχθές, ὁπηνίκα τοὺς Ἀθηναίους ἑώρα μεστοὺς ὄντας αὐτοῦ καὶ περιορῶντας,

---

7 τί — 8 Φωκ. et 22 ὡς ὁ Θεμ. — 378, 4 παρ. 𝔍

---

4 v. Phoc. 36 Mor. 189 a 18 cf. 29 a

---

3 εἴκοσιν YNV 7 ὦ οὗτος 𝔍 (Re.) sed cf. p. 444, 9 al. 17 γὰρ ut Rh. Gr. III 167, 3 δὴ Homerus 20 ἐγγύθεν M ac ft. α[1] 24 ὑπερορῶντας falso Herw. cf. 764 d Anon. contra Dem. Lept. 174 (Berl. Kl. VII p. 11)

οὐκ ἐφείδετο λέγειν 'τί, ὦ μακάριοι, κοπιᾶτε πολλάκις ὑπὸ τῶν αὐτῶν εὖ πάσχοντες;' καὶ ὅτι 'χειμαζόμενοι μὲν
E ὥσπερ ὑπὸ δένδρον ὑποφεύγετε, γενομένης δ' εὐδίας τίλλετε παρεξιόντες.'

7. Οὗτοι μὲν οὖν ἄλλως ἀδικούμενοι τῶν κατωρθωμένων ἐμέμνηντο πρὸς τοὺς ἀγνωμονοῦντας· ὁ δ' ἐπ' αὐτοῖς ψεγόμενος οἷς κατώρθωκε καὶ παντάπασι συγγνωστός ἐστι καὶ ἄμεμπτος ἐγκωμιάζων τὰ πεπραγμένα· δοκεῖ γὰρ οὐκ ὀνειδίζειν ἀλλ' ἀπολογεῖσθαι. τοῦτο γοῦν λαμπρὰν τῷ Δημοσθένει παρρησίαν ἐδίδου καὶ τὸν κόρον ἀφῄρει τῶν ἐπαίνων, οἷς παρὰ πάντα τὸν λόγον ὁμοῦ τι τὸν ὑπὲρ τοῦ στεφάνου κέχρηται, σεμνυνόμενος οἷς ἐνεκαλεῖτο περὶ τοῦ πολέμου πρεσβεύμασι καὶ ψηφίσμασιν.

8. Οὐ πόρρω δὲ τούτου τεταγμένον ἔχει τινὰ χάριν τὸ
F τῆς ἀντιθέσεως, ὅταν, ἐφ' ᾧ τις ἐγκαλεῖται, τούτου τοὐναντίον αἰσχρὸν ἀποδεικνύῃ καὶ φαῦλον. ὡς ὁ Λυκοῦργος ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τῷ πεπεικέναι τὸν συκοφάντην ἀργυρίου λοιδορούμενος 'εἶτ'' ἔφη 'ποῖός τις ὑμῖν δοκῶ εἶναι πολίτης, ὃς τοσοῦτον χρόνον τὰ δημόσια πράττων παρ' ὑμῖν διδοὺς μᾶλλον ἀδίκως ἢ λαμβάνων εἴλημμαι;' καὶ ὁ Κικέ-
542 ρων, τοῦ Μετέλλου πρὸς αὐτὸν εἰπόντος | ὅτι πλείονας ἀνῄρηκε καταμαρτυρήσας ἢ συνηγορήσας σέσωκε, 'τίς δ'' εἶπεν 'οὔ φησιν ἐν ἐμοὶ πλέον εἶναι πίστεως ἢ δεινότητος;' καὶ τὰ Δημοσθένους τοιαῦτα (18, 101)· 'τίς δ' οὐκ ἂν

---

6 ὁ γὰρ ἐπ' — 8 πεπραγμένα   14—20 libere 𝔍

---

1 v. Them. 22 Mor. 812 b   3 v. Them. 18. Utrumque coniunctum etiam 185 e   16 cf. 842 a   20 v. Cic. 26

---

1 λέγων N𝔍   2 ὅτι Ω𝔍 ἔτι Re. sed cf. I 138, 9 al.   3 δένδρον ⟨μ'⟩ Kron.   γιν. WNZ𝔍   5 κατορθουμένων O κατορθωμ. D κατορθωμάτων WRh corr. Bern.   7 καὶ om. DR (cf. Platon. Theaet. 177 a al.)   9 οὐκ om. D   14 τούτων WJZ   15 ἐγκαλῆται GWXYM^{3}ΠZ𝔍   16 ἀποδεικνύει YDiS^{1} ύηι G(η e corr.) -ύῃ N(η ex corr.^{3})   23 ἐνεῖναι WXKZ   24 ἂν om. G^{1}X^{1}

ἀπέκτεινέ με δικαίως, εἴ τι τῶν τῇ πόλει καλῶν ὑπαρχόντων λόγῳ μόνον αἰσχύνειν ἐπεχείρησα;' καί (18, 240) *'τί ἂν οἴεσθε λέγειν τοὺς μιαροὺς τούτους ἀνθρώπους, εἰ τότε μου περὶ τούτων ἀκριβολογουμένου ἀπῆλθον αἱ πόλεις;' καὶ ὅλως ὁ περὶ τοῦ στεφάνου λόγος εὐφυεστάταις ἀντιθέσεσι ταῖς λύσεσι τῶν αἰτιῶν ἐπεισάγει τοὺς ἐπαίνους.*

9. *Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῦτο χρήσιμόν ἐστιν ἐν ἐκείνῳ τῷ λόγῳ καταμαθεῖν, ὅτι μιγνύων ἐμμελέστατα τῷ περὶ* B *αὐτοῦ λόγῳ τὸν περὶ τῶν ἀκουόντων ἔπαινον ἀνεπίφθονον ἐποίει καὶ ἀφίλαυτον, οἵους μὲν Εὐβοεῦσιν οἱ Ἀθηναῖοι παρέσχον αὐτοὺς οἵους δὲ Θηβαίοις, ὅσα δὲ Βυζαντίους ἀγαθὰ καὶ Χερρονησίτας ἐποίησαν, αὑτῷ δὲ τῆς διακονίας μετεῖναι φάσκων. λανθάνει γὰρ οὕτως ὁ ἀκροατὴς τοῖς ἰδίοις ἐπαίνοις συνυποδυόμενον τὸν τοῦ λέγοντος ἡδέως προσδεχόμενος, καὶ χαίρει μὲν ἐφ' οἷς κατώρθωσε λεγομένοις, τῷ δὲ χαίρειν εὐθὺς ἕπεται τὸ θαυμάζειν καὶ ἀγαπᾶν δι' ὃν κατώρθωσεν. ὅθεν καὶ Ἐπαμεινώνδας Μενεκλείδου ποτὲ χλευάζοντος αὐτὸν ὡς μεῖζον τοῦ Ἀγαμέμνονος φρονοῦντα 'δι' ὑμᾶς γ',' εἶπεν 'ὦ ἄνδρες Θη-* C

---

18 *μενεκλ.* — 380, 2 *ἀρχὴν* 𝔍

---

10 Dem. 18, 80 sqq., inpr. 88

---

5 *εὐφυεστάταις ἀντιθέσεσι* ND(*-τες*)hK in textu S *εὐφυέστατα ταῖς ἀντιθ.* ***O***(K^1 *γρ.*) 6 *ταῖς* Po. *καὶ* ***Ω*** 10 *οἱ* om. DG^1 10/11 *παρ. οἱ ἀθ. αὐτ.* VM^1 (corr.^{2}) *οἱ ἀθ. αὐτ. παρ.* ***Π*** sec. M^2 male intellectum 11 *βυζαντίοις* $G^1WXVJYhS^2$ 12 *χερρονησίταις* $VJY\Sigma X^3$ 13 *λανθ.* — 15 *λεγομένοις* sic $G^{corr.(1?)}$ cf. Nachr. Gött. Ges. 1918, 339 atque 41 b *λ. γ. οὕτω τὸν ἀκροατὴν τ. ἰδ. ἐπ. συνυποδυόμενον* (sic G^1WZA^2 *συναποδυόμενος* V *συνεπιδυόμενον* ***O***) *τὸ* (*τὸν* WZ^2) *τοῦ λέγ. ἡδ. προσδεχόμενον κ. χάριν* (*χαίρειν* KN^2h *χαίρει///* $M^2\alpha$ *χαίρει* V***Π*** et J qui *μὲν* — 16 *χαίρειν* om. *χαίροντα* eraso *μὲν* X^3) *μὲν ἐφ' οἷς κατ. λεγ.* ***O*** ac sic etiam RS nisi quod *τὸ* — *προσδεχόμενον* et *λεγομένοις* omittunt (S *συνεπιδυόμενος*), unde D *λ. γ.* — *συναποδυόμενος ὃς τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ λεγομένοις ἥδεται καὶ χάριν μὲν ἐφ' οἷς κατ. ἔχει, τῷ δὲ* 17 *δι' ὧν* Sh***Π*** ac ft. X^1 (*ὃν* in ras.^{3}) 19 sq. *ἀθηναῖοι* WS^1i

βαῖοι, μεθ' ὧν μόνων ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ κατέλυσα τὴν Λακεδαιμονίων ἀρχήν.'

10. *'Επεὶ δὲ τῷ μὲν ἑαυτὸν ἐπαινοῦντι πολεμοῦσιν οἱ πολλοὶ σφόδρα καὶ ἄχθονται, τῷ δ' ἕτερον οὐχ ὁμοίως, ἀλλὰ καὶ χαίρουσι πολλάκις καὶ συνεπιμαρτυροῦσι προθύμως, εἰώθασιν ἔνιοι τοὺς ταὐτὰ προαιρουμένους καὶ πράττοντας αὐτοῖς καὶ ὅλως ὁμοιοτρόπους ἐπαινοῦντες ἐν καιρῷ συνοικειοῦν καὶ συνεπιστρέφειν πρὸς ἑαυτοὺς τὸν ἀκροατήν· ἐπιγινώσκει γὰρ εὐθὺς ἐν τῷ λέγοντι, κἂν περὶ ἄλλου λέγηται, δι' ὁμοιότητα τὴν ἀρετὴν τῶν αὐτῶν ἀξίαν*
D *ἐπαίνων οὖσαν. ὡς γὰρ ὁ λοιδορῶν ἕτερον οἷς αὐτὸς ἔνοχός ἐστιν οὐ λανθάνει λοιδορῶν μᾶλλον ἑαυτὸν ἢ ἐκεῖνον, οὕτως οἱ ἀγαθοὶ τοὺς ἀγαθοὺς τιμῶντες ἀναμιμνήσκουσιν αὑτῶν τοὺς συνειδότας· ὥστ' εὐθὺς ἐπιφωνεῖν 'σὺ γὰρ οὐ τοιοῦτος;' 'Αλέξανδρος μὲν οὖν 'Ηρακλέα τιμῶν καὶ πάλιν 'Αλέξανδρον 'Ανδρόκοττος ἑαυτοὺς εἰς τὸ τιμᾶσθαι προῆγον ἀπὸ τῶν ὁμοίων, Διονύσιος δὲ τὸν Γέλωνα διασύρων καὶ γέλωτα τῆς Σικελίας ἀποκαλῶν ἐλάνθανεν ὑπὸ φθόνου καθαιρῶν τὸ μέγεθος καὶ τὸ ἀξίωμα τῆς περὶ αὐτὸν δυνάμεως.*

11. *Ταῦτα μὲν οὖν καὶ ἄλλως ἐπίστασθαι καὶ παραφυλάττειν τῷ πολιτικῷ προσήκει. τοὺς δ' ἀναγκασθέντας*
E *ἐπαινεῖν αὑτοὺς ἐλαφροτέρους παρέχει καὶ τὸ μὴ πάντα προσποιεῖν ἑαυτοῖς, ἀλλ' ὥσπερ φορτίου τῆς δόξης τὸ μὲν*

---

3 *καὶ τῷ μὲν* — 11 *οὖσαν* 𝔍 post *ἀρχήν* (2) alia immiscens

---

17 v. Dionis 5

---

1 *μόνον* X[1]W𝔍   4 *ἑτέρω* Rh *ἑτέρους* D   9 *ἐπιγινώσκει* WX(-ει//) Δ *-ειν* O(vix ferendum)   10 *δι' ὁμοιότητα τὴν ἀρετὴν* G[4]𝔍 *δι' ὁμοιότητα ἀρετῆς* O (*δι'* erasum in X) *τὴν ὁμοιότητα τῆς ἀρετῆς* D   *ἀξίαν* om. h, post *ἐπ.* habet JZ, *ἐπ. τ. αὐτ. ἀξ.* V *ἐπαίνων* om. 𝔍 *ἀξίων* W   11 *οἷς* om. W *ἐφ' οἷς* D   12 *οὐ* om. D male, cf. *ἀναμιμνήσκουσιν* 13   16 *ἀνδρόκοττος* v. Alex. 62 *ἀνδρόκοτος* J[1]K *ἀνδρόκοπος* O   24 *φορτίου* DS[corr.]X[2]Z[2] *φορτικοῦ* O

εἰς τὴν τύχην τὸ δ' εἰς τὸν θεὸν ἀποτίθεσθαι. διὸ καλῶς μὲν ὁ Ἀχιλλεύς (X 379)

'ἐπεὶ δὴ τόνδ' ἄνδρα θεοὶ δαμάσασθαι ἔδωκαν,'

καλῶς δὲ Τιμολέων, ἐν Συρακούσαις Αὐτοματίας βωμὸν ἱδρυσάμενος ἐπὶ ταῖς πράξεσι καὶ τὴν οἰκίαν Ἀγαθῷ Δαίμονι καθιερώσας· ἄριστα δὲ Πύθων ὁ Αἴνιος, ἐπειδὴ Κότυν ἀποκτείνας ἧκεν εἰς Ἀθήνας καὶ τῶν δημαγωγῶν διαμιλλωμένων τοῖς ἐγκωμίοις αὐτοῦ πρὸς τὸν δῆμον ᾔσθετο βασκαίνοντας ἐνίους καὶ βαρυνομένους, παρελθὼν 'ταῦτ',' εἶπεν 'ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θεός τις ἔπραξεν, ἡμεῖς F δὲ τὰς χεῖρας ἐχρήσαμεν.' ἀφῄρει δὲ καὶ Σύλλας τὸν φθόνον ἀεὶ τὴν Τύχην ἐπαινῶν, καὶ τέλος Ἐπαφρόδιτον ἑαυτὸν ἀνηγόρευσε. μᾶλλον γὰρ εὐτυχίας ἢ ἀρετῆς ἡττᾶσθαι βούλονται, τὸ μὲν ἀλλότριον ἀγαθὸν ἡγούμενοι τὸ δ' οἰκεῖον ἔλλειμμα καὶ παρ' αὐτοὺς γενόμενον. | οὐχ ἥκιστα 548 γοῦν λέγουσιν ἀρέσαι Λοκροῖς τὴν Ζαλεύκου νομοθεσίαν, ὅτι τὴν Ἀθηνᾶν ἔφασκεν αὐτῷ φοιτῶσαν εἰς ὄψιν ἑκάστοτε τοὺς νόμους ὑφηγεῖσθαι καὶ διδάσκειν αὐτοῦ δὲ μηδὲν εἶναι διανόημα μηδὲ βούλευμα τῶν εἰσφερομένων.

12. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἴσως πρὸς τοὺς παντάπασι χαλεποὺς καὶ βασκάνους ἀνάγκη τὰ φάρμακα καὶ τὰ παρηγορήματα μηχανᾶσθαι· πρὸς δὲ τοὺς μετρίους οὐκ ἄτοπόν ἐστι χρῆσθαι καὶ ταῖς ἐπανορθώσεσι τῶν ἐπαίνων, εἴ τις

2—6 et 11—13 libere ℨ   20 ἀλλὰ — 382, 3 διδάσκων· ὡς ὁ δημοσθένης· οὐ — 382, 11 συμμ. ℨ

---

4 v. Tim. 36 Tim. et Python hinc 816 e   11 v. Sullae 34 Mor. 318 c   Ad tota capp. 11. 2 cf. Hermog. π. μεθ. δειν. 25 (τούτοις ὅμοια καὶ τοῦ ἑρμογένους ἐν τῷ περὶ μεθόδου δεινότητος S³)   16 Arist. fr. 548

---

3 τόνδ' GWD τόν Oℨ   11 δὲ om. MΠℨ   13 προσηγόρευσε (ἀνη supra) Y¹ προάνηγ. N προσανηγ. Σ cf. v. Sullae 34   15 αὐτοῖς NMΠRh γινομ. DX   21 καὶ² del. Stegm. (sed παρ. non ut φ. imaginem continet); probabilius Wil. utrumque τὰ delet cf. 384, 20

ὡς λόγιον ἢ πλούσιον ἢ δυνατὸν ἐπαινοίη, κελεύοντα μὴ
ταῦτα περὶ αὐτοῦ λέγειν, ἀλλὰ μᾶλλον, εἰ χρηστὸς καὶ
B *ἀβλαβὴς καὶ ὠφέλιμος. οὐ γὰρ εἰσφέρει τὸν ἔπαινον ὁ*
τοῦτο ποιῶν ἀλλὰ μετατίθησιν, οὐδὲ χαίρειν δοκεῖ τοῖς
ἐγκωμιάζουσιν αὐτὸν ἀλλὰ μᾶλλον, ὅτι μὴ προσηκόντως
μηδ' ἐφ' οἷς δεῖ, δυσχεραίνειν καὶ ἀποκρύπτειν τὰ φαυλό-
τερα τοῖς βελτίοσιν, οὐκ ἐπαινεῖσθαι βουλόμενος ἀλλ'
ἐπαινεῖν ὡς χρὴ διδάσκων. τὸ γὰρ (Dem. 18, 299) *'οὐ*
λίθοις ἐτείχισα τὴν πόλιν οὐδὲ πλίνθοις ἐγώ· ἀλλ' ἐὰν τὸν
ἐμὸν τειχισμὸν βούλῃ σκοπεῖν, εὑρήσεις ὅπλα καὶ ἵππους
καὶ συμμάχους' τοιούτου τινὸς ἔοικεν ἅπτεσθαι. καὶ τὸ
τοῦ Περικλέους ἔτι μᾶλλον· ὀλοφυρόμενοι γάρ, ὡς ἔοικεν,
ἤδη καταστρέφοντος αὐτοῦ καὶ δυσφοροῦντες οἱ ἐπιτήδειοι
C *τῶν στρατηγιῶν ἐμέμνηντο καὶ τῆς δυνάμεως καὶ ὅσα δὴ*
τρόπαια καὶ νίκας καὶ πόλεις Ἀθηναίοις κτησάμενος ἀπο-
λέλοιπεν· ὁ δὲ μικρὸν ἐπαναστὰς ἐμέμψατ' αὐτούς, ὡς
κοινὰ πολλῶν καὶ τῆς τύχης ἔνια μᾶλλον ἢ τῆς ἀρετῆς
ἐγκώμια λέγοντας, τὸ δὲ κάλλιστον καὶ μέγιστον καὶ
ἴδιον αὐτοῦ παραλείποντας, ὅτι δι' αὐτὸν οὐδεὶς Ἀθηναίων
μέλαν ἱμάτιον ἀνείληφε. τοῦτο δὴ τὸ παράδειγμα καὶ
ῥήτορι δίδωσιν, ἄνπερ ᾖ χρηστός, ἐπαινουμένῳ περὶ λόγου
δεινότητα μεταθεῖναι τὸν ἔπαινον ἐπὶ τὸν βίον καὶ τὸ ἦθος·
καὶ στρατηγῷ θαυμαζομένῳ δι' ἐμπειρίαν πολεμικὴν ἢ
D *δι' εὐτυχίαν περὶ πρᾳότητός τι καὶ δικαιοσύνης αὐτοῦ παρ-*
ρησιάσασθαι· καὶ τοὐναντίον αὖ πάλιν, ὑπερφυῶν τινων
λεγομένων ἐπαίνων, οἷα πολλοὶ κολακεύοντες ἐπίφθονα
λέγουσιν, εἰπεῖν (π 187)

8 cf. Hermog. *π. μεθ. δειν.* 25, qui item Demosthenis verba *οὐδ' — φρονῶ* omittit atque ultima in brevius redigit *συμμάχους* inferens, Nachr. Gött. Ges. 1913, 359   12 v. Per. 38 Mor. 186 d

8 *ὡς*] *ἃ* DR   10 *βούλῃ* (vel *-ηι*) G^{2}WM^2*Π* *βούλει* *O*   *καὶ* *ὅπλα* M*Π*   13 *δυσφοροῦντες* DJNX^{3}Y^3 *-τος* *O*   19 *παραλεί-ποντας* Dh *παραλιπόντας* *O*   24 *δι'* om. *Σ*   *τι*] *τε* M*Π*R

'οὔ τίς τοι θεός εἰμι· τί μ' ἀθανάτοισιν ἐίσκεις;

*ἀλλ' εἴ με γινώσκεις ἀληθῶς, ἐπαίνει τὸ ἀδωροδόκητον ἢ
τὸ σῶφρον ἢ τὸ εὔγνωμον ἢ τὸ φιλάνθρωπον.' ὁ γὰρ φθό-
νος οὐκ ἀηδῶς τῷ τὰ μείζονα παραιτουμένῳ τὰ μετριώ-
τερα δίδωσι, καὶ τὸ ἀληθὲς ἐγκώμιον οὐκ ἀφαιρεῖται τῶν τὰ
ψευδῆ καὶ κενὰ μὴ προσδεχομένων. διὸ καὶ τῶν βασιλέων
τοὺς μὴ θεοὺς μηδὲ παῖδας θεῶν ἀναγορεύεσθαι θέλοντας
ἀλλὰ Φιλαδέλφους ἢ Φιλομήτορας ἢ Εὐεργέτας ἢ Θεο-* E
*φιλεῖς οὐκ ἤχθοντο ταῖς καλαῖς μὲν ἀνθρωπικαῖς δὲ ταύ-
ταις προσηγορίαις τιμῶντες. ὥσπερ αὖ καὶ τῶν γραφόν-
των καὶ λεγόντων βαρυνόμενοι τοὺς τῆς σοφίας ἐπιγρα-
φομένους τοὔνομα χαίρουσι τοῖς φιλοσοφεῖν ἢ προκόπτειν
ἤ τι τοιοῦτο περὶ αὑτῶν ἀνεπίφθονον καὶ μέτριον λέγου-
σιν. οἱ δὲ ῥητορικοὶ σοφισταὶ τὸ 'θείως' καὶ τὸ 'δαιμονίως'
ἐν ταῖς ἐπιδείξεσι προσδεχόμενοι καὶ τὸ 'μετρίως' καὶ τὸ
'ἀνθρωπίνως' προσαπολλύουσι.*

13. *Καὶ μὴν ὥσπερ οἱ τοὺς ὀφθαλμιῶντας ἐνοχλεῖν φυ-
λαττόμενοι τοῖς ἄγαν λαμπροῖς σκιάν τινα παραμιγνύουσιν,* F
*οὕτως ἔνιοι τοὺς αὑτῶν ἐπαίνους μὴ παντελῶς λαμπροὺς μηδ'
ἀκράτους προσφέροντες, ἀλλά τινας ἐλλείψεις ἢ ἀποτεύ-
ξεις ἢ ἁμαρτίας ἐλαφρὰς ἐμβάλλοντες ἀφαιροῦσι τὸ ἐπ-
αχθὲς αὐτῶν καὶ νεμεσητόν. ὥσπερ ὁ Ἐπειός, οὐ μέτρια
περὶ τῆς πυκτικῆς εἰπὼν καὶ θρασυνάμενος ὡς 'ἀντικρὺ
χρόα τε ῥήξει —' 'ἢ οὐχ ἅλις' φησίν 'ὅττι μάχης ἐπιδεύο-
μαι;'* (Ψ 673. 670) | *ἀλλ' οὗτος μὲν ἴσως γελοῖος, ἀθλη-* 544
*τικὴν ἀλαζονείαν δειλίας καὶ ἀνανδρίας ἐξομολογήσει
παραμυθούμενος· ἐμμελὴς δὲ καὶ χαρίεις ὁ λήθην τινὰ καθ'*

---

1. 10 sqq. cf. 81 c 14 cf. de aud. 15 18 cf. 490 c 469 a v. Demosth. 22

---

7 *μέλλοντας* VMΠX³ 11 *τὸ* post *τοὺς* ins. DX³, *τοὔνομα* (12) pro *ὄνομα* (ras. supra prius *ο* Y) Po. 14 *ῥήτορες καὶ σοφισταὶ* male Bern. *δαιμ. καὶ τὸ μεγάλως* X 23 *θρασυνόμενος* X¹G¹SAZ 24 *σύν τ' ὀστέα ῥάξαι* ex Hom. add. D *φησὶν* post *μάχης* W

αὑτοῦ λέγων ἢ ἄγνοιαν ἢ φιλοτιμίαν ἢ πρός τινα μαθήματα καὶ λόγους ἀκρασίαν ὡς ὁ Ὀδυσσεύς (μ 192)

'αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ
ἤθελ' ἀκουέμεναι, λῦσαι δ' ἐκέλευον ἑταίρους
ὀφρύσι νευστάζων,'

καὶ πάλιν (ι 228)

'ἀλλ' ἐγὼ οὐ πιθόμην — ἦ τ' ἂν πολὺ κέρδιον ἦεν —,
B *ὄφρ' αὐτόν τε ἴδοιμι, καὶ εἴ μοι ξείνια δοίη.'*

καὶ ὅλως ὅσαι μὴ παντάπασιν αἰσχραὶ μηδ' ἀγεννεῖς ἁμαρτίαι, παρατιθέμεναι τοῖς ἐπαίνοις τὸν φθόνον ἀφαιροῦσι. πολλοὶ δὲ καὶ πενίας καὶ ἀπορίας καὶ νὴ Δία δυσγενείας ἐξομολόγησιν ἔστιν ὅτε τοῖς ἐγκωμίοις παρεμβάλλοντες ἀμβλυτέρῳ τῷ φθόνῳ χρῶνται. καθάπερ Ἀγαθοκλῆς χρυσᾶ ποτήρια καὶ τορευτὰ τοῖς νέοις προπίνων ἐκέλευσε καὶ κεραμεᾶ κομισθῆναι, καί 'τοιοῦτόν ἐστιν' ἔφη 'τὸ ἐνδελεχὲς καὶ φιλόπονον καὶ ἀνδρεῖον· ἡμεῖς πάλαι ταῦτα, νῦν δ' ἐκεῖνα ποιοῦμεν.' ἐδόκει γὰρ ἐν κεραμείῳ τεθράφ-
C *θαι διὰ δυσγένειαν καὶ πενίαν ὁ Ἀγαθοκλῆς, εἶτα συμπάσης ὀλίγου δεῖν ἐβασίλευσε Σικελίας.*

14. *Καὶ ταῦτα μὲν ἔξωθεν ἔστιν ἐπεισάγεσθαι φάρμακα τῆς περιαυτολογίας. ἕτερα δ' αὐτοῖς τρόπον τινὰ τοῖς ἐπαινουμένοις ἔνεστιν· οἷς καὶ Κάτων ἐχρῆτο φθονεῖσθαι λέγων, ὅτι τῶν ἰδίων ἀμελεῖ καὶ τὰς νύκτας ἀγρυπνεῖ διὰ τὴν πατρίδα· καὶ τὸ* (Eurip. Philoct. fr. 787)

---

9 *ἔτι δὲ καὶ ὅσα μὴ* — 10 *ἀφαιροῦσιν* 𝔍

---

18 cf. 176 e   24 cf. Dio Chr. 52, 11 59, 1

---

1 *αὐτὸν* GX^{1}VJMΠRShZ   *φιλονεικίαν* D   2 *ἀκρόασιν* Ω corr. Mez. cf. Q. Conv. VII 5 Comp. Dem. et Cic. 2 (Dio Chr. 19, 3 ubi idem mendum) *λόγων ἀκρόασιν ὀλιγωρίαν* D   7 *πειθόμην* WXJYM^1 ac ft. G^{1}A^1 8 *ξεινήια* GX (ut Homeri UP^2)   11 *ἀπειρίας* Ω corr. Wy.   15 *κεράμεα* GJYNM (sine acc. X^1) *-άμια* W *-άμεια* V   16 *πάλαι μὲν τ.* M   17 *ποιοῦμεν* ut 176 e etiam de eo dictum qui fieri iubet

'πῶς δ' ἂν φρονοίην, ᾧ παρῆν ἀπραγμόνως
ἐν τοῖσι πολλοῖς ἠριθμημένῳ στρατοῦ
ἴσον μετασχεῖν τῷ σοφωτάτῳ τύχης;'

καὶ τὸ (ibid. 789)

'ὀκνῶν δὲ μόχθων τῶν πρὶν ἐκχέαι χάριν
καὶ τοὺς παρόντας οὐκ ἀπωθοῦμαι πόνους.'

ὡς γὰρ οἰκίαν καὶ χωρίον, οὕτως καὶ δόξαν οἱ πολλοὶ καὶ D
ἀρετὴν τοῖς προῖκα καὶ ῥᾳδίως ἔχειν δοκοῦσιν οὐ τοῖς πριαμένοις πόνων πολλῶν καὶ κινδύνων φθονοῦσιν.

15. Ἐπεὶ δ' οὐ μόνον ἀλύπως καὶ ἀνεπιφθόνως ἀλλὰ καὶ χρησίμως καὶ ὠφελίμως προσοιστέον ἐστὶ τοὺς ἐπαίνους, ἵνα μὴ τοῦτο πράττειν ἀλλ' ἕτερόν τι διὰ τούτου δοκῶμεν, ὅρα πρῶτον, εἰ προτροπῆς ἕνεκα καὶ ζήλου καὶ φιλοτιμίας τῶν ἀκουόντων αὑτὸν ἄν τις ἐπαινέσειεν, ὡς ὁ Νέστωρ τὰς ἑαυτοῦ διηγούμενος ἀριστείας καὶ μάχας τόν τε Πάτροκλον παρώρμησε καὶ τοὺς ἐννέα πρὸς τὴν μονομαχίαν ἀνέστησεν (Λ 655 sqq. Η 123 sqq.). ἡ γὰρ ἔργον ὁμοῦ
καὶ λόγον ἔχουσα προτροπὴ καὶ παράδειγμα καὶ ζῆλον E
οἰκεῖον ἔμψυχός ἐστι καὶ κινεῖ καὶ παροξύνει καὶ μεθ' ὁρμῆς καὶ προαιρέσεως ἐλπίδας ὡς ἐφικτῶν καὶ οὐκ ἀδυνάτων παρίστησι. διὸ καὶ τῶν ἐν Λακεδαίμονι χορῶν ᾀδουσιν οἱ μὲν τῶν γερόντων (Carm. pop. 17 II 197 D)

'ἀμές ποτ' ἦμες ἄλκιμοι νεανίαι,'

---

10 ἔτι ἐπειδὴ οὐ — 21 παρίστησιν 𝔍

---

22 v. Lyc. 21 Mor. 238 a. Ordo chororum hic mutatus, ne pueri ultimi canant.

---

5 ὀκνῶ Ω Stob. III 630, 1 corr. Cobet Coll. crit. 228 cf. Dio Chr. 59, 2 6 παρόντας D πίπτοντας O 10 per totum cap. 15 h et i multas lacunas habent spatio relicto ἀλυπ. — 11 χρησ. om. W 14 ὡς ΓΖ𝔍 ὥσπερ O 19 οἰκεῖον om. 𝔍 παροτρύνει VΠ (quia in M ξ pro τρ accipi potest) 22 οἱ] pluralis quia quotannis cantant (ὁ Lyc. 21 Mor. 238 a) 23—386, 4 ἄμες (vel ἅμες) G¹JMΠXυY cf. Choerob. An. Oxon. II 217, 14 Etym. Gud. 243, 18 ἄμμες O ἦμες (vel ἧμες) YMΠNS corr. ἦμεν O

οἱ δὲ τῶν παίδων

ἀμὲς δέ γ' ἐσσόμεσθα πολλῷ κάρρονες,'

οἱ δὲ τῶν νεανίσκων

'ἀμὲς δέ γ' εἰμές· αἰ δὲ λῇς, αὐγάσδεο,'

καλῶς καὶ πολιτικῶς τοῦ νομοθέτου τὰ πλησίον καὶ οἰκεῖα παραδείγματα τοῖς νέοις δι' αὐτῶν τῶν εἰργασμένων ἐκτιθέντος.

16. *Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ καταπλήξεως ἐνιαχοῦ καὶ συστο-*
F *λῆς ἕνεκα καὶ τοῦ ταπεινῶσαι καὶ λαβεῖν ὑποχείριον τὸν αὐθάδη καὶ ἰταμὸν οὐ χεῖρόν ἐστι κομπάσαι τι περὶ αὑτοῦ καὶ μεγαληγορῆσαι· καθάπερ αὖ πάλιν ὁ Νέστωρ* (*A* 260)

'ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ καὶ ἀρείοσιν ἠέπερ ὑμῖν
ἀνδράσιν ὡμίλησα, καὶ οὔ ποτέ μ' οἵ γ' ἀθέριζον.'|

545 *οὕτω δὴ καὶ πρὸς Ἀλέξανδρον ὁ Ἀριστοτέλης* (fr. 664) *οὐ μόνον ἔφη τοῖς πολλῶν κρατοῦσιν ἐξεῖναι μέγα φρονεῖν, ἀλλὰ καὶ τοῖς περὶ θεῶν δόξας ἀληθεῖς ἔχουσι. χρήσιμα δὲ καὶ πρὸς πολεμίους καὶ πρὸς ἐχθροὺς τὰ τοιαῦτα* (*Z* 127)

'δυστήνων δέ τε παῖδες ἐμῷ μένει ἀντιόωσι.'

καὶ περὶ τοῦ Περσῶν βασιλέως μεγάλου δὲ καλουμένου ὁ Ἀγησίλαος 'τί δ' ἐμοῦ γε μείζων ἐκεῖνος, εἰ μὴ καὶ δικαιότερος;' καὶ πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους τῶν Θη-

---

9 *ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ ταπ.* — 387, 8 *μεγαλ. ἦν* nonnullis omissis 𝔍

---

15 cf. 472 e 78 d (ubi rectius *πρὸς Ἀντίπατρον περὶ Ἀλεξάνδρου γράφων*) 20 v. Ages. 23 Mor. 78 d (cf. ad 15 et 388, 29) 190 f 213 c 22 cf. 193 d

---

2 *ἐσσόμεσθα* $Ma^{rubr.}$D *ἐσσόμεθα* (vel *ἐσόμ.*) *O* *κάρρωνες* M^1N 4 *εἰμὲν* (*εἰμεν* D *εἶμεν* υYN) quod post *ἧμες* 385, 28 vix credibile *Ω* *αἰ δὲ λῇς, αὐγάσδεο* (sic M^3ΠS^2 *αὐγάσδεο* GWXυYM^1Z)] *ἢν θέλῃς, πεῖραν λαβέ* $M^{3\,mg.}$ (*θέλεις*) J^1K *αἰ δὲ λῇς, πεῖραν λαβέ Σ* (pro *αν λαβέ* lac. in i) 10 *τι* om. 𝔍 15 *δὲ* M*Π* *ὁ* (cf. 78 d) om. DN𝔍 20 *καὶ*] *ὡς* 𝔍 *δὲ* om. D

βαίων κατηγοροῦντας ὁ Ἐπαμεινώνδας ‘ἡμεῖς μέντοι ὑμᾶς βραχυλογοῦντας ἐπαύσαμεν.’ ἀλλὰ ταῦτα μὲν πρὸς ἐχθροὺς καὶ πολεμίους· τῶν δὲ φίλων καὶ πολιτῶν οὐ μόνον ἔστι B *τοὺς θρασυνομένους καταστορέσαι καὶ ποιῆσαι ταπεινοτέρους, ἀλλὰ καὶ τοὺς περιφόβους καὶ καταπλῆγας ἐξᾶραι πάλιν καὶ παρορμῆσαι χρησάμενον ἐν δέοντι μεγαλαυχίᾳ. καὶ γὰρ ὁ Κῦρος παρὰ τὰ δεινὰ καὶ τὰς μάχας ‘ἐμεγαληγόρει ἄλλοτε δ’ οὐ μεγαλήγορος ἦν’* (Xen. Cyr. VII 1, 17)· *καὶ Ἀντίγονος ὁ δεύτερος τἆλλα μὲν ἦν ἄτυφος καὶ μέτριος, ἐν δὲ τῇ περὶ Κῶ ναυμαχίᾳ τῶν φίλων τινὸς εἰπόντος ‘οὐχ ὁρᾷς, ὅσῳ πλείους εἰσὶν αἱ πολέμιαι νῆες;’ ‘ἐμὲ δέ γ’ αὐτόν’ εἶπε· ‘πρὸς πόσας ἀντιτάττετε;’ καὶ τοῦτο δ’ ἔοικε συνιδεῖν Ὅμηρος· τὸν γὰρ Ὀδυσσέα πεποίηκεν ἀποδειλιώντων τῶν ἑταίρων πρὸς τὸν ψόφον καὶ κλύδωνα τὸν* C *περὶ τὴν Χάρυβδιν ἀναμιμνήσκοντα τῆς αὐτοῦ δεινότητος καὶ ἀνδρείας* (μ 209)· *‘οὐ μὴν τόδε μεῖζον* [*οἱ*] *κακὸν ἢ ὅτε Κύκλωψ*

εἴλει ἐνὶ σπῆι γλαφυρῷ κρατερῇ γε βίηφι·
ἀλλὰ καὶ ἔνθεν ἐμῇ ἀρετῇ βουλῇ τε νόῳ τε
ἐκφύγομεν.’

οὐ γάρ ἐστι δημαγωγοῦντος οὐδὲ σοφιστιῶντος ὁ τοιοῦτος

21—388, 5 ℑ

---

9 cf. 183 c (apophth. *Ἀντιγόνου τ. δευτέρου*) v. Pel. 2 (*Ἀντίγονος ὁ γέρων, ὅτε ναυμαχεῖν περὶ Ἄνδρον ἔμελλεν*)

---

1 *μέντοι* (cf. 198 d)] *μέν τε* RS *μέν γε* D 6 *εἰς δέον τῇ μεγαλαυχίᾳ* ΘJ^{1}K^{1}γρ. 8 *μεγαλ. ἦν* om. ΘJ 10 *κῶι* WY *κῶ//* GX *κῶν* M^{2}Π *κῶ* *O* 12 *πάσας* Y^{1}NMα^{1}Σ 14 *ἑτέρων* X^{1}D^{1}Na 16 *οὐ μὴν τόδε* (*τότε δὲ* υ) *μεῖζον* (*μέζον* Y) *οἱ* (*οἱ* M, ante *τόδε* ponit Σ om. ΘJ) *κακόν ποτε* (*ἢ ὅτε* M^{2}ΠΣ praeter h i qui inter *μεῖζον* et *κύκλ.* vel *ὅτε* — sic i — vacuum spatium exhibent, *οἷόν ποτε* ΘJV) *κύκλωψ* (*κ.* om. W) *O* *οὐ μὴν τοῦτό γε μεῖζον κ. ἢ ὅτε* (*ὁπότε* G) *κ.* GCX^3 (in X^1 certe *τό γε* . . . *οἱ κακόν ποτε*); *οἱ* potius ex *οἷον* quam ex Homeri *ἔπι* (*ἔπει ἔπει*) natum. 18 *κρατερῆιφι βίηφι* (ut Hom.) XV 19 *βουλῇ* om. D

ἔπαινος οὐδὲ κρότον οὐδὲ ποππυσμὸν αἰτοῦντος, ἀλλὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἐπιστήμην ἐνέχυρον τοῦ θαρρεῖν τοῖς φίλοις διδόντος. μέγα γὰρ ἐν καιροῖς ἐπισφαλέσι πρὸς σωτη- D ρίαν δόξα καὶ πίστις ἀνδρὸς ἡγεμονικὴν ἐμπειρίαν καὶ δύναμιν ἔχοντος.

17. Ὅτι μὲν οὖν τὸ πρὸς ἔπαινον ἀλλότριον καὶ δόξαν ἀντιπαραβάλλειν ἑαυτὸν ἥκιστα πολιτικόν, εἴρηται πρότερον (c. 3)· οὐ μὴν ἀλλ' ὅπου βλάπτει καὶ διαφθείρει ζῆλον ἐμποιῶν πρὸς τὰ φαῦλα καὶ προαίρεσιν πονηρὰν ἐν πράγμασι μεγάλοις ἡμαρτημένος ἔπαινος, οὐκ ἄχρηστόν ἐστιν ἐκκροῦσαι μᾶλλον δ' ἀποστρέψαι τὸν ἀκροατὴν ἐπὶ τὰ κρείττω τὴν διαφορὰν ἐνδεικνύμενον. ἀγαπήσειε γὰρ ἄν τις οἶμαι λοιδορουμένης κακίας καὶ ψεγομένης ἐθέλοντας ἀπέχεσθαι τοὺς πολλοὺς ὁρῶν· εἰ δὲ προσλάβοι δόξαν ἡ κακία E καὶ τῷ καθ' ἡδονὰς αὐτῆς ἢ πλεονεξίας ἄγοντι προσγένοιτο τιμὴ καὶ τὸ εὐδοκιμεῖν, οὐκ ἔστιν εὐτυχὴς οὕτως οὐδ' ἰσχυρὰ φύσις, ἧς οὐκ ἂν κρατήσειε. διὸ δεῖ μὴ τοῖς τῶν ἀνθρώπων ἐπαίνοις, ἀλλὰ τοῖς τῶν πραγμάτων, ἄνπερ ᾖ φαῦλα, πολεμεῖν τὸν πολιτικόν· οὗτοι γὰρ διαστρέφουσι καὶ τούτοις τὸ μιμεῖσθαι τὰ αἰσχρὰ καὶ ζηλοῦν ὡς καλὰ συνεισέρχεται. μάλιστα δ' ἐξελέγχονται τοῖς ἀληθινοῖς παρατιθεμένοις· οἷον ὁ τῶν τραγῳδιῶν ὑποκριτὴς Θεόδωρος εἰπεῖν ποτε πρὸς τὸν κωμικὸν λέγεται Σάτυρον, ὡς οὐ θαυμαστόν ἐστι τὸ γελᾶν ποιεῖν τοὺς θεατὰς ἀλλὰ τὸ F δακρύειν καὶ κλαίειν· ἂν δέ γ' οἶμαι πρὸς τοῦτον αὐτὸν εἴπῃ φιλόσοφος ἀνὴρ 'ἀλλ' οὐ τὸ ποιεῖν, ὦ βέλτιστε, κλαίειν καὶ δακρύειν, τὸ δὲ παύειν λυπουμένους καὶ κλαίοντας σεμνόν ἐστιν,' ἐπαινῶν ἑαυτὸν ὠφελεῖ τὸν ἀκούοντα καὶ μετατίθησι τὴν κρίσιν. οὕτως καὶ ὁ Ζήνων (St. V. Fr.

---

29 cf. 78 d (ad 386, 20)

---

1 αἰτοῦντος] ποιοῦντος YNRhΘ 7 ἀντιβάλλειν Σ 10 ἐστιν om. Σ 15 ἢ] ἐκ RSh καὶ D 16 οὕτως εὐτ. Σ 17 δεῖ, sed ει in ras. X³G⁴ δὴ Z 18 ἄνπερ] ἂν Σ(exc. h)N 25 ἂν δέ γε οἶμαι] ἄμεινον δ' οἶμαι ἂν D 28 sic Γ ἐπαινῶν γὰρ ἑ. O

I 280) πρὸς τὸ πλῆθος τῶν Θεοφράστου μαθητῶν 'ὁ ἐκείνου χορός' ἔφη 'μείζων, οὑμὸς δὲ συμφωνότερος.' | καὶ 546 ὁ Φωκίων ἔτι τοῦ Λεωσθένους εὐημεροῦντος ὑπὸ τῶν ῥητόρων ἐρωτώμενος τί τὴν πόλιν αὐτὸς ἀγαθὸν πεποίηκεν 'οὐδέν' εἶπεν 'ἀλλ' ἢ τὸ ὑμᾶς ἐμοῦ στρατηγοῦντος ἐπιτάφιον λόγον μὴ εἰπεῖν ἀλλὰ πάντας ἐν τοῖς πατρῴοις μνήμασι θάπτεσθαι τοὺς ἀποθνήσκοντας.' πάνυ δὲ χαριέντως καὶ ὁ Κράτης (fr. 8 Diels) πρὸς τό

'ταῦτ' ἔχω, ὅσσ' ἔφαγον καὶ ἐφύβρισα καὶ μετ' ἔρωτος
τέρπν' ἔπαθον'

ἀντέγραψε τό

'ταῦτ' ἔχω, ὅσσ' ἔμαθον καὶ ἐφρόντισα καὶ μετὰ Μουσῶν
σέμν' ἐδάην.'

καλὸς γὰρ ὁ τοιοῦτος ἔπαινος καὶ ὠφέλιμος καὶ διδάσκων B τὰ χρήσιμα καὶ τὰ συμφέροντα θαυμάζειν καὶ ἀγαπᾶν ἀντὶ τῶν κενῶν καὶ περιττῶν. διὸ τοῦτο μὲν συγκατατετάχθω τοῖς εἰρημένοις εἰς τὸ πρόβλημα.

18. Λείπεται δ' ἡμῖν, τοῦ λόγου τὸ ἐφεξῆς ἀπαιτοῦντος καὶ παρακαλοῦντος, εἰπεῖν ὅπως ἂν ἕκαστος ἐκφύγοι τὸ ἐπαινεῖν ἀκαίρως ἑαυτόν. μέγα γὰρ ἡ περιαυτολογία τὴν φιλαυτίαν ὁρμητήριον ἔχουσα καὶ τοῖς πάνυ δοκοῦσι μετρίως ἔχειν πρὸς δόξαν ἐμφαίνεται πολλάκις ἐπιτιθε-

---

20 ὅτι μέγα ἡ περ. — 22 ἐπιτ. ℑ

---

3 v. Phoc. 23   9 cf. Anth. Pal. VII 326 cum Stadtmuelleri app. crit. de Sardanapalli epigr. cf. 330 f   18 c. 18—22 ἡ ἄσκησις tractatur (Herm. 31 p. 329). c. 18. 9 conscripta sec. garr. 22. cf. etiam Q. Conv. II 1

---

3 εὐδοκιμοῦντος G (γρ. εὐημεροῦντος[1])   5 ἀλλ' ἢ τὸ D (v. Phoc. οὐ μικρὸν τὸ ... θάπτεσθαι) ἀλλὰ τοῦτο O ἀλλ' ἢ τοῦτο G (sed ἢ in ras [4]) ἀλλ' ἢ τοῦτο τὸ J   9 ἐνύβρισα (ut ap. Dionem Chr. 4, 135 PY) GXvYMΠ   καὶ[3] — 10 ἔπαθον] ἡδὲ μετ' ἔρωτος τέρφθην VYM[1]Σ (sed γρ. καὶ — ἔπαθον S[1]) nullo alio scriptore assentiente   19 πῶς Wil. probabiliter   22 ἐμφαίνεται (cf. 968 c al.)] ἐμφύεται M[3]Π

μένη. καθάπερ γὰρ τῶν ὑγιεινῶν ἕν ἐστι παραγγελμάτων τὸ τὰ νοσώδη χωρία φυλάττεσθαι παντάπασιν ἢ προσέχειν μᾶλλον αὑτῷ γινόμενον ἐν αὐτοῖς, οὕτως ἔχει τινὰς ἡ περι-
C *αυτολογία καιροὺς καὶ τόπους ὀλισθηροὺς καὶ περιφέροντας εἰς αὐτὴν ἐκ πάσης προφάσεως. πρῶτον μὲν γὰρ ἐν τοῖς ἀλλοτρίοις ἐπαίνοις, ὥσπερ εἴρηται* (c. 3), *τὸ φιλότιμον ἐξανθεῖ τὴν περιαυτολογίαν· καί τις αὐτὸ καταλαμβάνει δακνόμενον καὶ γαργαλιζόμενον οἷον ὑπὸ κνησμοῦ δυσκαρτέρητος ἐπιθυμία καὶ ὁρμὴ πρὸς δόξαν, ἄλλως τε κἂν ἐπὶ τοῖς ἴσοις ἕτερος ἢ τοῖς ἐλάττοσιν ἐπαινῆται. καθάπερ γὰρ οἱ πεινῶντες ἑτέρων ἐσθιόντων ἐν ὄψει μᾶλλον ἐρεθίζονται καὶ παροξύνονται τὴν ὄρεξιν, οὕτως ὁ τῶν πλησίον ἔπαινος ἐκκαίει τῇ ζηλοτυπίᾳ τοὺς πρὸς δόξαν*
D *ἀκρατῶς ἔχοντας.* (19.) *δεύτερον αἱ τῶν εὐτυχῶς καὶ κατὰ νοῦν πεπραγμένων διηγήσεις λανθάνουσι πολλοὺς εἰς μεγαλαυχίαν ὑπὸ χαρᾶς ἐκφέρουσαι καὶ κόμπον· ἐμπεσόντες γὰρ εἰς τὸ λέγειν νίκας τινὰς ἑαυτῶν ἢ κατορθώσεις ἐν πολιτεύμασιν ἢ παρ' ἡγεμόσι πράξεις καὶ λόγους εὐδοκιμήσαντας οὐ κρατοῦσιν οὐδὲ μετριάζουσιν. ᾧ γένει μάλιστα τῆς περιαυτολογίας τὸ αὐλικὸν ἰδεῖν ἔστι καὶ στρατιωτικὸν ἁλισκόμενον. συμβαίνει δὲ καὶ τοῖς ἐκ πότων ἡγεμονικῶν καὶ πραγμάτων μεγάλων ἐπανήκουσι τοῦτο πάσχειν ἐπιεικῶς· μεμνημένοι γὰρ ἀνδρῶν ἐπιφανῶν καὶ βασιλικῶν*
E *συγκαταπλέκουσι περὶ αὑτῶν εὐφημίας τινὰς ὑπ' ἐκείνων*

---

5 *πρῶτον* — 10 *ἐπ.* et 14 *δεύτερον* — 16 *κόμπων* (sic) 𝔍

---

1 non extat in lib. de san. tuenda 17 sqq. cf. garr. 22 630 b sqq.

---

4 *τόπους* Re. (cf. 631 c) *λόγους* 5 *εἰς* om. DR 8 *δακνόμενον*] *γινόμενον* 𝔍v^{ms} (γρ) *γιγνόμενον* G[1] (*δακνο* ss.[2]) an *κινούμενον*? cf. 610 d 9 *ὀργὴ* Γ (in GX corr.) 12 *τὴν ὄρ.* om. W *τῶν* ΓZ *τοῦ* *O* 14 *δεύτερον* ⟨*δ'*⟩ Bern. sed cf. *τρίτον* p. 174, 20 15 *λανθάνουσι* DhX[3] *λαμβάνουσι* *O* 19 *οὐ* — 22 *ἐπανήκουσι* om. W 20 *τὸ αὐλητικὸν* G[1] *τὸν αὐλιτικὸν* $X^{rec.}$C *τὸ ναυτιλικὸν* M[3]Π *τὸ ναυτικὸν* J[1](sed corr. ipse)KZ (non male, ut 680 c, sed cf. v. 18 et p. 518 d) 21 *τόπων* *Ω* corr. D[1]

εἰρημένας, καὶ νομίζουσιν οὐχ αὑτοὺς ἐπαινεῖν ἀλλ' ἑτέρων ἐπαίνους διηγεῖσθαι περὶ .αὐτῶν γενομένους. οἱ δ' ὅλως οἴονται λανθάνειν τοὺς ἀκούοντας, ὅταν βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων δεξιώσεις καὶ προσαγορεύσεις καὶ φιλοφροσύνας ἀπαγγέλλωσιν, ὡς οὐχ αὑτῶν ἐπαίνους ἀποδείξεις δὲ τῆς ἐκείνων ἐπιεικείας καὶ φιλανθρωπίας διεξιόντες. ὅθεν εὖ μάλα δεῖ προσέχειν ἑαυτοῖς περὶ τοὺς ἑτέρων ἐπαίνους, ὅπως καθαροὶ καὶ ἀνύποπτοι φιλαυτίας καὶ περιαυτολογίας ὦσι καὶ μὴ δοκῶμεν 'Πάτροκλον πρόφασιν' σφᾶς δ' αὐτοὺς δι' ἐκείνων ἐπαινεῖν. F

20. Ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ περὶ τοὺς ψόγους καὶ τὰς καταιτιάσεις γένος ἐπισφαλές ἐστι καὶ παρέχον ἐκτροπὰς τοῖς περὶ δόξαν νοσοῦσιν. ᾧ μάλιστα περιπίπτουσιν οἱ γέροντες, ὅταν εἰς τὸ νουθετεῖν ἑτέρους καὶ κακίζειν ἔθη φαῦλα καὶ πράξεις ἡμαρτημένας προαχθῶσι, μεγαλύνοντες αὑτοὺς ὡς περὶ ταὐτὰ θαυμασίους δή τινας γενομένους. | τούτοις 547 μὲν οὖν, ἂν μὴ μόνον ἔχωσιν ἡλικίαν ἀλλὰ καὶ δόξαν καὶ ἀρετήν, δοτέον (οὐ γὰρ ἀνωφελὲς ἀλλὰ μέγα, ζῆλον ἐμποιοῦν ἅμα καὶ φιλοτιμίαν τινὰ τοῖς οὕτω κολαζομένοις)· οἱ δ' ἄλλοι σφόδρα φυλάττεσθαι καὶ δεδιέναι τὴν ἐκτροπὴν ταύτην ὀφείλομεν. ἀνιαροῦ γὰρ ὄντος ἄλλως καὶ μόλις ἀνεκτοῦ τοῦ τῶν πλησίον ἐλέγχου καὶ δεομένου πολλῆς εὐλαβείας ὁ μιγνύων ἔπαινον ἴδιον ἀλλοτρίῳ ψόγῳ καὶ δι' ἀδοξίας ἑτέρου δόξαν αὑτῷ θηρώμενος ἐπαχθὴς παντάπασι καὶ φορτικός ἐστιν, ὡς ἐνευδοκιμεῖν ἀσχημονοῦσιν ἄλλοις βουλόμενος.

11—15 προαχθ. et 16 τούτοις οὖν ἂν ἔχωσι δόξαν — 26 βουλόμενος 𝔍

---

9 *Τ* 302 cf. Eustath. ad l. et Paroemiogr. I 294

---

2 in περὶ desinit C^3 αὐτῶν — 4 προσαγορεύσεις add. m. aequalis, in καὶ (4) iterum incipit C^1 5 -έλωσι G^1WX^1YDS 14 εἰς τὸ om. 𝔍 16 ταῦτα *Ω* 18 μέγα (cf. 752 e 106 d al.) ΝΣ𝔍 μέγαν *O* 21 ἄλλως om. 𝔍 22 πλησίων G^1X^{11}

21. Ἔτι τοίνυν τοῖς μὲν πρὸς τοὺς γέλωτας εὐκαταφό-
B ροις φύσει καὶ προχείροις μάλιστα φεύγειν προσήκει καὶ φυλάττεσθαι τοὺς γαργαλισμοὺς καὶ τὰς ψηλαφήσεις, ἐν αἷς τὰ λειότατα τοῦ σώματος ὀλισθάνοντα καὶ συρρέοντα κινεῖ καὶ συνεξορμᾷ τὸ πάθος· ὅσοι δὲ πρὸς δόξαν ἐμπαθέστερον ἐρρυήκασι, τούτοις ἂν τις οὐχ ἥκιστα παραινέσειεν ἀπέχεσθαι τοῦ σφᾶς αὐτοὺς ἐπαινεῖν, ὅταν ὑπ' ἄλλων ἐπαινῶνται. δεῖ γὰρ ἐρυθριᾶν ἐπαινούμενον οὐκ ἀπερυθριᾶν, καὶ καταστέλλειν τοὺς μέγα τι περὶ αὐτῶν λέγοντας οὐκ ἐλέγχειν ὡς ἐνδεέστερον ἐπαινοῦντας· ὅπερ οἱ πολλοὶ ποιοῦσιν, ὑπομιμνήσκοντες αὐτοὶ καὶ
C προσεμφοροῦντες ἄλλας τινὰς πράξεις καὶ ἀνδραγαθίας, ἄχρι οὗ τῷ παρ' αὐτῶν καὶ τὸν παρ' ἑτέρων ἔπαινον διαφθείρωσιν. ἔνιοι μὲν οὖν κολακεύοντες αὐτοὺς ὥσπερ γαργαλίζουσι καὶ φυσῶσιν, ἔνιοι δὲ κακοήθως οἷόν τι δέλεαρ μικρὸν εὐλογίας ὑποβάλλοντες ἐκκαλοῦνται τὴν περιαυτολογίαν, οἱ δὲ προσπυνθάνονται καὶ διερωτῶσιν, ὡς παρὰ τῷ Μενάνδρῳ (fr. 562) τὸν στρατιώτην, ἵνα γελάσωσι·

'πῶς τὸ τραῦμα τοῦτ' ἔχεις;'
'μεσαγκύλῳ.' 'πῶς πρὸς θεῶν'; 'ἐπὶ κλίμακα
πρὸς τεῖχος ἀναβαίνων.' 'ἐγὼ μὲν δεικνύω
ἐσπουδακώς, οἱ δὲ πάλιν ἐπεμυκτήρισαν.'

22. Ἐν ἅπασιν οὖν τούτοις εὐλαβητέον ὡς ἔνι μάλιστα, μήτε συνεκπίπτοντα τοῖς ἐπαίνοις μήτε ταῖς
D ἐρωτήσεσιν ἑαυτὸν προϊέμενον. ἐντελεστάτη δὲ τούτων εὐλάβεια καὶ φυλακὴ τὸ προσέχειν ἑτέροις ἑαυτοὺς

---

3 cf. quae Epicureos secutus p. 765 c 766 e de amore exponit 8 Demosth. 18, 128 Menand. fr. 782 14 sqq. cf. garr. 20

---

1 γελῶντας GWX^{1}VJY^{1}NM^{1}S^{1}Z 13 ἄχρι οὗ G^{1}X ἄχρις οὗ CWJVM^{2}ΠΖ ἄχρις YNM^1 ἄχρις ἂν Σ τῷ WX^{2}D τῶν CM^1 τὸν O παρ' ἑαυτῶν X^2 περὶ αὐτῶν O καὶ τὸν] καὶ τῶν J(τὸν om. K^1)Y(corr.^{1})ND περὶ ἑταίρων G^1 18 ἵνα γελάσωσι iam Menandro trib. Xyl. 19 πῶς δὴ τὸ D 25 ἐντελέστατον ἡ δὲ X ac ft. G^1 -τατα ἡ δὲ W

ἐπαινοῦσι καὶ μνημονεύειν, ὡς ἀηδὲς τὸ πρᾶγμα καὶ λυπηρὸν ἅπασι καὶ λόγος ἄλλος οὐδεὶς οὕτως ἐπαχθὴς οὐδὲ βαρύς. οὐδὲ γὰρ ἔχοντες εἰπεῖν ὅ τι πάσχομεν ἄλλο κακὸν ὑπὸ τῶν αὐτοὺς ἐπαινούντων ὥσπερ φύσει βαρυνόμενοι τὸ πρᾶγμα καὶ φεύγοντες ἀπαλλαγῆναι καὶ ἀναπνεῦσαι σπεύδομεν· ὅπου καὶ κόλακι καὶ παρασίτῳ καὶ δεομένῳ δύσοιστον ἐν χρείᾳ καὶ δυσεγκαρτέρητον ἑαυτὸν ἐγκωμιάζων πλούσιός τις ἢ σατράπης ἢ βασιλεύς, καὶ 'συμβολὰς ταύτας ἀποτίνειν μεγίστας' λέγουσιν, ὡς ὁ παρὰ Με- E *νάνδρῳ* (fr. 563)·

> *'σφάττει με, λεπτὸς γίνομ' εὐωχούμενος·*
> *τὰ σκώμμαθ' οἷα τὰ σοφὰ καὶ στρατηγικά·*
> *οἷος δ' ἀλαζών ἐστιν ἀλιτήριος.'*

ταῦτα γὰρ οὐ πρὸς στρατιώτας μόνον οὐδὲ νεοπλούτους εὐπάρυφα καὶ σοβαρὰ διηγήματα περαίνοντας, ἀλλὰ καὶ πρὸς σοφιστὰς καὶ φιλοσόφους καὶ στρατηγοὺς ὀγκουμένους ἐφ' ἑαυτοῖς καὶ μεγαληγοροῦντας εἰωθότες πάσχειν καὶ λέγειν, ἂν μνημονεύωμεν, ὅτι τοῖς ἰδίοις ἐπαίνοις ἀλλότριος ἕπεται ψόγος ἀεὶ καὶ γίνεται τέλος ἀδοξία τῆς κενοδοξίας ταύτης καὶ τὸ λυπεῖν τοὺς ἀκούοντας, ὡς ὁ Δημοσθένης φησί (18, 128), *περίεστιν οὐ τὸ δοκεῖν εἶναι* F *τοιούτους, ἀφεξόμεθα τοῦ λέγειν περὶ αὑτῶν, ἂν μή τι μεγάλα μέλλωμεν ὠφελεῖν ἑαυτοὺς ἢ τοὺς ἀκούοντας.*

---

2 ἐν ἅπασι WZ οὐδεὶς ἄλλος G 6 καὶ[1] (ci. Re.) D om. *O* 7 δυσεγκαρτέρητον Γ (δυσ//καρτ. G) δυσκαρτ. *O* 9 ἀποτίνειν C[1]DZ ἀποτείνειν *O* 12 σκώμαθ' G[1]X[1]Y τὰ στρατιωτικὰ καὶ σοφὰ G σοφά τε καὶ J[1 corr.] ΠZ 13 οἷς NRh ἀλιτ. *O* (sed Xα ft. ex ἀλ.) ὁ ἀλιτ. N 14 οὐδὲ νεοπλ. μ. Π μ. οὐδὲ πρὸς ν. μόνον Z 15 παραινοῦντας G[1] 17 πάσχειν Wy. φάσκειν 22 τι (cf. 765 e al.)] τινα D

41.

548 # ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΘΕΙΟΥ ΒΡΑΔΕΩΣ ΤΙΜΩΡΟΥΜΕΝΩΝ

(Plan. 4)

1. *Τοιαῦτα μὲν ὁ Ἐπικούρειος εἰπών, ὦ Κυῆτε, καὶ*
B *πρὶν ἀποκρίνασθαί τινα, πρὸς τῷ πέρατι τῆς στοᾶς γενομένων ἡμῶν ᾤχετ' ἀπιών· ἡμεῖς δ' ὅσον τι θαυμάσαι τοῦ ἀνθρώπου τὴν ἀτοπίαν, ἐπιστάντες σιωπῇ καὶ πρὸς ἀλλήλους διαβλέψαντες ἀνεστρέφομεν πάλιν ὥσπερ ἐτυγχάνο-*

Dialogus Delphis a Plutarcho iam diu sacerdotio fungente compositus (419, 20 406, 18 408, 21 416, 17 425, 10 432, 2). colloquitur ipse cum Timone fratre, Patroclea, Olympicho (de huius nomine cf. ad p. 397, 11).

usus est hoc libello Proclus in quaest. VIII. IX disputationis de X dubitationibus circa providentiam quae Latine tantum extat a Guilelmo Moerbecensi s. XIII translata (Procli opera ed. Cousin I Parisiis² 1864. Klostermann, Späte Vergeltung, Schr. d. Wiss. Ges. Straßburg XXVI 1916).

Lampr. 91. codd.: GCW (desunt foliis post f. 23. 29. 37 amissis 395, 7 *ἡμῶν* — 397, 6 *ἐπιχει-*, 409, 4 *-λε* — 411, 8 *μηδεμίαν*, 426, 6 *κτίσαι* — 427, 25 *ἰατρὸς ἤ*) X (fol. 69. 70 = 413, 9 *ἔστι* — 417, 18 *περὶ* suppleta ab X^suppl. sec. exemplar codicis V simile, cf. praef. ad l. de coh. ira; in hac parte collatus *v*) F (desunt folio amisso 441, 1 *κολαζομένων* — 443, 1 *παθῶν*) l (inde a cap. 22 collatus) J (fol. 27 et 30 = 421, 18 *-δίδης* — 424, 23 *ἀφθάρτους* et 430, 25 *χρηστὸς* — 434, 8 *περι-* suppl. m. rec.) KV (des. folio amisso 436, 16 *καὶ* — 441, 6 *πρὸς*) YN (des. 441, 12 *χρυσίον* — 443, 1 *παθῶν* lac. non indicata) MαAED (extant pauca folia, scil. 395, 10 *κεκίνηκεν* — 398, 2 *ὤν*, 400, 17 *πρὸς* — 403, 11 *γένεσιν*, 408, 20 *τὸν* — 411, 12 *τιμωρίας*, 414, 7 *τὰ* — 416, 21 *χρῆμα*) RSh(i = h)Z(nvw).

Γ = G⁽¹⁾X⁽¹⁾F⁽¹⁾K *Σ* = DRS *Π* = αAE *Π²* = A²E

---

2 Tit. *περὶ βραδέως κολαζομένων ὑπὸ τοῦ θείου* Lampr. codd. Exordium integrum, cf. Kahle, De Plutarchi ratione dial. comp. Gottingae 1912, 15   5 *Ἐπικούρειος* Fabricius (sectam, non certum hominem consulto Plut. nominat) *Ἐπίκουρος*   *κύνιε O κύριε* S *κύ^υριε α*¹ *κύρνε Π* (ex *κύριε* A¹) *Κύντε* Re. *Κυητέ* Patzig, cf. lib. de frat. amore   [*καὶ*]?

μεν περιπατοῦντες. εἶτα πρῶτος ὁ Πατροκλέας ‘*τί οὖν;*
εἶπεν ‘*ἐᾶν δοκεῖ τὴν ζήτησιν, ἢ τῷ λόγῳ καθάπερ παρόν-*
τος ἀποκρινώμεθα τοῦ εἰπόντος;’ *ὑπολαβὼν δ’ ὁ Τίμων*
‘*ἀλλ’ οὐδ’ εἰ βαλών*’ *εἶπεν* ‘*ἀπηλλάγη, καλῶς εἶχε περι-*
ορᾶν τὸ βέλος ἐγκείμενον. ὁ μὲν γὰρ Βρασίδας ὡς ἔοικεν
ἐξελκύσας τὸ δόρυ τοῦ σώματος αὐτῷ τούτῳ τὸν βαλόντα C
πατάξας ἀνεῖλεν· ἡμῶν δ’ ἀμύνασθαι μὲν οὐδὲν ἔργον ἐστὶ
δήπου τοὺς ἄτοπον ἢ ψευδῆ λόγον εἰς ἡμᾶς ἀφέντας, ἀρκεῖ
δ’ αὐτοὶ πρὶν ἅψασθαι τὴν δόξαν ἂν ἐκβάλωμεν.’ ‘*τί οὖν*’
ἔφην ἐγὼ ‘*μάλιστα κεκίνηκεν ὑμᾶς τῶν εἰρημένων; ἀθρόα*
γὰρ πολλὰ καὶ κατὰ τάξιν οὐδέν, ἄλλο δ’ ἀλλαχόθεν ἄνθρω-
πος ὥσπερ ὀργῇ τινι καὶ λοιδορίᾳ σπαράττων ἅμα κατε-
φόρει τῆς προνοίας.’

2\. *Καὶ ὁ Πατροκλέας* ‘*ἡ περὶ τὰς τιμωρίας*’ *εἶπε* ‘*τῶν*
πονηρῶν βραδυτὴς τοῦ δαιμονίου καὶ μέλλησις ἐμοὶ δοκεῖ
μάλιστα δεινὸν εἶναι· καὶ νῦν ὑπὸ τῶν λόγων τούτων
ὥσπερ πρόσφατος γέγονα τῇ δόξῃ καὶ καινός, ἔκπαλαι δ’ D
ἠγανάκτουν ἀκούων Εὐριπίδου λέγοντος (Or. 420)

‘*μέλλει, τὸ θεῖον δ’ ἐστὶ τοιοῦτον φύσει.*’

καίτοι πρὸς οὐθὲν ἥκιστα δὲ πρέπει πρὸς τοὺς πονηροὺς ῥᾴθυμον εἶναι τὸν θεόν, οὐ ῥαθύμους ὄντας αὐτοὺς οὐδ’ ‘*ἀμβολιεργούς*’ *τοῦ κακῶς ποιεῖν, ἀλλ’ ὀξυτάταις ὁρμαῖς ὑπὸ τῶν παθῶν φερομένους πρὸς τὰς ἀδικίας. καὶ μὴν* ‘*τὸ ἀμύνασθαι τῷ παθεῖν,*’ *ὡς Θουκυδίδης* (III 38, 1) *φησίν,*

---

5 cf. 190 b 219 c   22 cf. Hes. OD 413

---

1 *πατροκλέης* semper V, hic S (v. 14 *-λέας*, sed ss. *η*) 2 *ἐὰν δοκῇ* X^{1}F 2/3 sic G^{1}h *κ. παρόντος καὶ μὴ παρόντος ἀπ.* Ο 3 *ἀποκρινόμεθα* Π^{2}Z *ὑποκρινώμεθα* WvY^{1}NR *ὑποκρινόμεθα* G^{1}X^{1}FNh 7 *ἡμῶν* (‘nostrum non est’) Ω *ἡμῖν* Madv. 9 *δὲ δὲ* G *αὐτοῖς* vel *αὐτοῖς* Ω *αὐτοὶ* Wil. sec. Bern. (qui *ἂν αὐτοὶ . . . δόξαν* [*ἂν*]) *ἐκβάλλωμεν* JMNY(ex *-ομεν*) *ἄνθρωπος* ut vid. Ω *ἄνθρ.* Duebn. 12 *ἢ κατεφρόνει* X$^{1mg.}$F$^{1mg.}$C^{3}n^2 16 *καὶ μάλιστα* Π 18 *εὐρ. ἀκ.* C 24 *τω π.*, *ι* postea addito C *τοῦ παθεῖν* Σ(S$^{mg.}$)n^{2}K^2 ft. recte cf. p. 401, 23

*ὅτι ἐγγυτάτω κείμενον' εὐθὺς ἀντιφράττει τὴν ὁδὸν τοῖς
ἐπὶ πλεῖστον εὐροούσῃ τῇ κακίᾳ χρωμένοις. οὐθὲν γὰρ
οὕτω χρέος ὡς τὸ τῆς δίκης ὑπερήμερον γινόμενον ἀσθενῆ*
E *μὲν ταῖς ἐλπίσι ποιεῖ καὶ ταπεινὸν τὸν ἀδικούμενον, αὔξει
δὲ θρασύτητι καὶ τόλμῃ τὸν μοχθηρόν· αἱ δ' ὑπὸ χεῖρα
τοῖς τολμωμένοις ἀπαντῶσαι τιμωρίαι καὶ τῶν μελλόντων
εἰσὶν ἐπισχέσεις ἀδικημάτων καὶ μάλιστα τὸ παρηγοροῦν
τοὺς πεπονθότας ἔνεστιν αὐταῖς. ὡς ἔμοιγε καὶ τὸ τοῦ
Βίαντος ἐνοχλεῖ πολλάκις ἀναλαμβάνοντι τὸν λόγον· ἔφη
γάρ, ὡς ἔοικε, πρός τινα πονηρόν, ὡς οὐ δέδιε μὴ οὐ δῷ
δίκην, ἀλλὰ μὴ οὐκ αὐτὸς ἐπίδῃ. τί γὰρ Μεσσηνίοις
ὄφελος τοῖς προαναιρεθεῖσι τῆς Ἀριστοκράτους τιμωρίας,
ὃς προδοὺς τὴν ἐπὶ Κάπρῳ μάχην καὶ λαθὼν ὑπὲρ εἴκοσιν*
F *ἔτη καὶ πάντα ταῦτα βασιλεύσας Ἀρκάδων ὕστερον ἔδωκε
δίκην φωραθείς, οἱ δ' οὐκέτ' ἦσαν; ἢ τίν' Ὀρχομενίων τοῖς
ἀποβαλοῦσι παῖδας καὶ φίλους καὶ οἰκείους ὑπὸ Λυκίσκου
προδοθέντας ἤνεγκε παραμυθίαν ἡ χρόνοις ὕστερον πολ-*
549 *λοῖς ἁψαμένη νόσος κατανεμηθεῖσα τοῦ σώματος, | ὅσον
ἀεὶ βάπτων καὶ βρέχων εἰς τὸν ποταμὸν ὤμοσε καὶ κατη-
ράσατο σαπῆναι προδόντος αὐτοῦ καὶ ἀδικήσαντος; τὰς
μὲν γὰρ Ἀθήνησι τῶν ἐναγῶν σωμάτων ῥίψεις καὶ νεκρῶν
ἐξορισμοὺς οὐδὲ παίδων παισὶν ἐπιδεῖν ὑπῆρξε τῶν ἀπο-
σφαγέντων ἐκείνων. ὅθεν Εὐριπίδης ἄτοπος εἰς ἀποτρο-
πὴν κακίας τούτοις χρώμενος* (fr. 979)·

---

2 Proclus p. 126, 13 21 mira neglegentia Plut. ea quae ipse v. Sol. 12 narrat cum rebus postea gestis (Herod. V 70) miscet

---

1 *ἀντιφράττειν* D 3 *γενομ-* *Σ* 5 *ὑπὸ*] *ἀνὰ* ss. *Π*^{2}X^3 6 *τολμ.*] *γινομένοις* GF^1(*γρ. τολμ.*^{1})J^{1}KY$^{mg.}$ 7 *προσηγ.* S 12 *σωκράτους* R 13 *ἐπὶ*] *ἐν* G^1 *κύπρῳ* *Ω* (*κρύπτῳ* h^1) corr. Xyl. e Paus. IV 19, 3 Plutarchum duo proelia confudisse probabiliter statuens. *γρ. τάφῳ* Victorius in Monac. 178. *Τάφρῳ* Palmer cf. Paus. IV 17, 2 VIII 5, 13 Pol. IV 33, 6 14 *ταῦτα πάντα* X 16 *λυίσκου* G^1 18 *καὶ καταν.* G^{2}K*ΣΠ*(non *α*^{1})C^{2}J^2 *ὅσον* D *ὃς* *O* 19 *τρέχων* G *βρέχων τὼ πόδε* (e p. 421, 3) C^{2}J^{2}X^{2}S^1 21 *ἐν ἀθήνησι* GCJ^{1}Y^{1}NhS^{2}Z 22 *ἰδεῖν* C^{1}XNM*Π*Dnh *ὑπῆρξεν ἰδεῖν* S^1 23 ⟨*ὑπ'*⟩ *ἐκ.* ?

'οὔτοι προσελθοῦσ' ἡ Δίκη σε, μὴ τρέσῃς,
παίσει πρὸς ἧπαρ οὐδὲ τῶν ἄλλων βροτῶν
τὸν ἄδικον, ἀλλὰ σῖγα καὶ βραδεῖ ποδὶ
στείχουσα μάρψει τοὺς κακούς, ὅταν τύχῃ.'

οὐ γὰρ ἄλλα δήπου, ταῦτα δ' αὐτὰ τοὺς κακοὺς εἰκός ἐστιν B *ἑαυτοῖς διακελευομένους καὶ παρεγγυῶντας ἐπιχειρεῖν τοῖς παρανομήμασιν, ὡς τῆς ἀδικίας τὸν μὲν καρπὸν εὐθὺς ὡραῖον καὶ προὔπτον ἀποδιδούσης, τὴν δὲ τιμωρίαν ὀψὲ καὶ πολὺ τῆς ἀπολαύσεως καθυστεροῦσαν.'*

3. *Ταῦτα τοῦ Πατροκλέου διελθόντος ἐπιβαλὼν ὁ Ὀλύμπιχος 'ἐκεῖνο δ'' εἶπεν 'ὦ Πατροκλέα, πηλίκον αἱ περὶ ταῦτα τοῦ θείου διατριβαὶ καὶ μελλήσεις ἄτοπον ἔχουσιν, ὅτι τὴν πίστιν ἡ βραδυτὴς ἀφαιρεῖ τῆς προνοίας, καὶ τὸ μὴ παρ' ἕκαστον ἀδίκημα τοῖς πονηροῖς ἐπακολουθοῦν κακὸν ἀλλ' ὕστερον εἰς ἀτυχήματος χώραν τιθέμενοι* C *καὶ συμφορὰν οὐ τιμωρίαν ὀνομάζοντες οὐθὲν ὠφελοῦνται, τοῖς μὲν συμβαίνουσιν ἀχθόμενοι τοῖς δὲ πεπραγμένοις μὴ μεταμελόμενοι; καθάπερ γὰρ ἵππον ἡ παραχρῆμα τὸ πταῖσμα καὶ τὴν ἁμαρτίαν διώκουσα πληγὴ καὶ νύξις ἐπανορθοῖ καὶ μετάγει πρὸς τὸ δέον, οἱ δ' ὕστερον καὶ μετὰ χρόνον σπαραγμοὶ καὶ ἀνακρούσεις καὶ περιψοφήσεις ἑτέρου τινὸς ἕνεκα μᾶλλον δοκοῦσι γίνεσθαι ἢ διδασκα-*

---

18 sqq. Proclus p. 125, 27

---

1 *πρ. ἠδίκησε* XhZ 3 *σῖγα* ΠnJ² *σιγὰ* D¹ *σιγᾶ* *O* 4 *μάρπτει* Stob. ecl. I p. 56, 8 5 *κακῶς* Γ(exc. K) *τοὺς κακοὺς* om. R 6 *ἐπιχειρεῖν* WJ²MΠS¹ *ἐπιχαίρειν* *O* (α²) 8 *ἀποδ.* om. R 10 *πατροκλέου* D *-έους* *O* (*ἐκ τοῦ πατροκλῆς τοῦ πατροκλέους κλίνω πατροκλέας δὲ τοῦ πατροκλέου γράφω* C^rec.) *ἐπιβαλὼν* (cf. 39 c) *ὑπολαβὼν* SA²E²X³ 11 *ὀλύμπιχος* 654 b *ὀλυμπικὸς* hic et 424, 16 427, 7 431, 23 *Ω* nisi quod *ὀλυμπιακὸς* hic SJ², 431, 23 X¹F¹*υ* (D tantum primo loco extat) *πατρόκλεις* Γ(*πατροκλέα* *υ*X¹ᵐᵍ·)J¹Z 13 *ἀφαιρεῖται* DF 15 *ἀδικήματος* G *μετατιθ.* R 18 *ἵππον ἢ* Re. *ἡ κοινὴ ἡ* (*κοινη ἡ* S¹, sed *ι* fort. m. al., *ἡ*² eras. in X) *Ω* 22 *ἑτέρου δοκ. τινὸς μᾶλλον γιν.* S *ἕνεκεν* Ch *γενέσθαι* G¹ [*ἢ διδασκαλίας*]?

λίας, δι' ὃ τὸ λυποῦν ἄνευ τοῦ παιδεύειν ἔχουσιν, οὕτως ἡ καθ' ἕκαστον ὧν πταίει καὶ προσπίπτει ῥαπιζομένη καὶ ἀνακρουομένη τῷ κολάζεσθαι κακία μόλις ἂν γένοιτο D σύννους καὶ ταπεινὴ καὶ κατάφοβος πρὸς τὸν θεὸν ὡς ἐφεστῶτα τοῖς ἀνθρωπίνοις πράγμασι καὶ πάθεσιν οὐχ ὑπερήμερον δικαιωτήν· ἡ δ' ἀτρέμα καὶ 'βραδεῖ ποδί' κατ' Εὐριπίδην (cf. p. 397, 3) καὶ ὡς ἔτυχεν ἐπιπίπτουσα Δίκη τοῖς πονηροῖς τῷ αὐτομάτῳ μᾶλλον ἢ τῷ κατὰ πρόνοιαν ὅμοιον ἔχει τὸ πεπλανημένον καὶ ὑπερήμερον καὶ ἄτακτον. ὥστ' οὐχ ὁρῶ, τί χρήσιμον ἔνεστι τοῖς ὀψὲ δὴ τούτοις ἀλεῖν λεγομένοις μύλοις τῶν θεῶν καὶ ποιοῦσι τὴν δίκην ἀμαυρὰν καὶ τὸν φόβον ἐξίτηλον τῆς κακίας.'

4. 'Ῥηθέντων οὖν τούτων κἀμοῦ πρὸς αὐτοῖς ὄντος ὁ Τίμων 'πότερον' εἶπεν 'ἐπιθῶ καὶ αὐτὸς ἤδη τῷ λόγῳ τὸν E κολοφῶνα τῆς ἀπορίας, ἢ πρὸς ταῦτ' ἐάσω πρότερον αὐτὸν διαγωνίσασθαι;' 'τί γάρ' ἔφην ἐγώ 'δεῖ τὸ τρίτον ἐπενεγκεῖν κῦμα καὶ προσκατακλύσαι τὸν λόγον, εἰ τὰ πρῶτα μὴ δυνατὸς ἔσται διώσασθαι μηδ' ἀποφυγεῖν ἐγκλήματα; πρῶτον οὖν ὥσπερ ἀφ' ἑστίας ἀρχόμενοι πατρῴας τῆς πρὸς τὸ θεῖον εὐλαβείας τῶν ἐν Ἀκαδημείᾳ φιλοσόφων τὸ μὲν ὡς εἰδότες τι περὶ τούτων λέγειν ἀφοσιωσόμεθα. πλέον γάρ ἐστι τοῦ περὶ μουσικῶν ἀμούσους καὶ πολεμικῶν ἀστρατεύτους διαλέγεσθαι τὸ τὰ θεῖα καὶ τὰ δαιμόνια πράγματα διασκοπεῖν ἀνθρώπους ὄντας, οἷον ἀτέχνους

---

11 cf. Sext. Emp. math. I 287 14—16 cf. cap. 12 (p. 416, 6) 15 Proclus 140, 31 16 sqq. cf. Plato Resp. 472 a Proclus 136, 4 22 Proclus p. 128, 8

---

1 *δι' ὃ — ἔχουσιν* del Ha. 2 *προπίπτει* $F^1J^1YNM^1h$ 3 *ἀνακριν.* Z *μάλιστ'* Wy. 7 *ἐμπίπτουσα* C 13 *αὐτοῖς* Re. *αὐτὸν* (*ἑαυτὸν* S) vel *αὐτὸν* Ω (cf. Wy.) an *αὐτὸν* ⟨*ἀπαντᾶν μέλλ*⟩*οντος*? cf. Plato Resp. 362 d 14 *λόγῳ* Γ(exc. K)J^2S$Π^2B^{mg.}$ *λογισμῷ* O 16 *ἀγων.* W 19 *μὲν οὖν* V 20 sic $X^{corr.}J^2RShA^2BZ$ *τῶν μὲν ἐν* Ω *ἀκαδημίᾳ* Ω 20/21 *τὸ μὲν* om. W 21 sic ΓZ *λέγειν περὶ τούτων* O 23 sic ΓZ *τὰ*^{2} om. O

τεχνιτῶν διάνοιαν ἀπὸ δόξης καὶ ὑπονοίας κατὰ τὸ εἰκὸς F μετιόντας. οὐ γὰρ ἰατροῦ μὲν ἰδιώτην ὄντα συμβαλεῖν λογισμόν, ὡς πρότερον οὐκ ἔτεμεν ἀλλ' ὕστερον οὐδ' ἐχθὲς ἔκαυσεν ἀλλὰ σήμερον, ἔργον ἐστί, περὶ θεῶν δὲ θνητὸν ῥᾴδιον ἢ βέβαιον εἰπεῖν ἄλλο πλὴν ὅτι τὸν καιρὸν εἰδὼς ἄριστα τῆς περὶ τὴν κακίαν ἰατρείας | ὡς φάρμακον 550 ἑκάστῳ προσφέρει τὴν κόλασιν, οὔτε μεγέθους μέτρον κοινὸν οὔτε χρόνον ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ἐπὶ πάντων ἔχουσαν. ὅτι γὰρ ἡ περὶ ψυχὴν ἰατρεία, δίκη δὲ καὶ δικαιοσύνη προσαγορευομένη, πασῶν ἐστι τεχνῶν μεγίστη, πρὸς μυρίοις ἑτέροις καὶ Πίνδαρος ἐμαρτύρησεν (fr. 57) 'ἀριστοτέχναν' ἀνακαλούμενος τὸν ἄρχοντα καὶ κύριον ἁπάντων θεόν, ὡς δὴ δίκης ὄντα δημιουργόν, ᾗ προσήκει τὸ πότε καὶ πῶς καὶ μέχρι πόσου κολαστέον ἕκαστον τῶν πονηρῶν ὁρίζειν. καὶ ταύτης φησὶ τῆς τέχνης ὁ Πλάτων (Legg. 624 a Min. 319 d) υἱὸν ὄντα τοῦ Διὸς γεγονέναι τὸν Μίνω μαθητήν, ὡς οὐ δυνατὸν ἐν τοῖς δικαίοις κατορθοῦν οὐδ' αἰσθάνεσθαι τοῦ κατορθοῦντος τὸν μὴ μαθόντα μηδὲ B κτησάμενον τὴν ἐπιστήμην. οὐδὲ γὰρ οὓς ἄνθρωποι νόμους τίθενται τὸ εὔλογον ἁπλῶς ἔχουσι καὶ πάντοτε φαινόμενον, ἀλλ' ἔνια καὶ δοκεῖ κομιδῇ γελοῖα τῶν προσταγμάτων. οἷον ἐν Λακεδαίμονι κηρύττουσιν οἱ ἔφοροι παριόντες εὐθὺς εἰς τὴν ἀρχὴν μὴ τρέφειν μύστακα καὶ πείθε-

---

9 Proclus p. 127, 38 cf. Plato Gorg. 464 b sqq.
11 cf. 807 c 1065 e 22 v. Cleom. 9 Procl. ad Hes. OD 724

---

1 ὑπονοίας Mez. cf. 861 d διανοίας Ω 2 οὐ γὰρ κτλ. 'non enim res ita se habet ut illud difficile sit, hoc vel facile vel tutum' συμβάλλειν Γ(exc. K)Z 3 ᾧ? Po. 3/4 οὐδεχθὲς X^{1}F οὐδὲ χθὲς O 4 ἔκαυσεν Klostermann ἔλυσεν CK ἔλουσεν O ἐστὶν ἔργον S θεοῦ $X^{3}J^{3}\alpha^{3}$ sed Plut. saepe numerum variat 5 θνητῶν X^{1}(non υ)FC θνητῷ ci. Pat. 8 ἔχουσαν $XY^{3}J^{2}$KS (R -σιν)h ἔχουσα O 9 sic ΓZh π. τὴν ψ. O (Plato Gorg. 464 b ἐπὶ τῇ ψυχῇ — ἐπὶ σώματι) δὲ] τε X^{3}S 16 τοῦ om. C^{1} 16/17 τοῦ διὸς τὸν μίνω καὶ μαθ. ὥστ' οὐ R 17 μίνωα ΜΠV ἐν — κατορθοῦν om. R 20 πάντοσε Wy. 21 καὶ om. W προσταγμ.] πραγμάτων S

σθαι τοῖς νόμοις, ὡς μὴ χαλεποὶ ὦσιν αὐτοῖς· Ῥωμαῖοι δέ, οὓς ἂν εἰς ἐλευθερίαν ἀφαιρῶνται, κάρφος αὐτῶν λεπτὸν ἐπιβάλλουσι τοῖς σώμασιν· ὅταν δὲ διαθήκας γράφωσιν, ἑτέρους μὲν ἀπολείπουσι κληρονόμους ἑτέροις δὲ πωλοῦσι τὰς οὐσίας· ὃ δοκεῖ παράλογον εἶναι. παραλογώτατον δὲ
C τὸ τοῦ Σόλωνος, ἄτιμον εἶναι τὸν ἐν στάσει πόλεως μηδετέρᾳ μερίδι προσθέμενον μηδὲ συστασιάσαντα. καὶ ὅλως πολλὰς ἄν τις ἐξείποι νόμων ἀτοπίας μήτε τὸν λόγον ἔχων τοῦ νομοθέτου μήτε τὴν αἰτίαν συνιεὶς ἑκάστου τῶν γραφομένων. τί δὴ θαυμαστόν, εἰ τῶν ἀνθρωπίνων οὕτως ἡμῖν ὄντων δυσθεωρήτων οὐκ εὔπορόν ἐστι τὸ περὶ τῶν θεῶν εἰπεῖν, ᾧτινι λόγῳ τοὺς μὲν ὕστερον τοὺς δὲ πρότερον τῶν ἁμαρτανόντων κολάζουσιν;'

5. 'Ταῦτα δ' οὐκ ἀποδράσεως πρόφασίς ἐστιν ἀλλὰ συγγνώμης αἴτησις, ὅπως ὁ λόγος, οἷον εἰς λιμένα καὶ καταφυγὴν ἀποβλέπων, εὐθαρσέστερον ἐξαναφέρῃ τῷ πιθανῷ πρὸς τὴν ἀπορίαν. ἀλλὰ σκοπεῖτε πρῶτον, ὅτι κατὰ Πλά-
D τωνα πάντων καλῶν ὁ θεὸς ἑαυτὸν ἐν μέσῳ παράδειγμα θέμενος τὴν ἀνθρωπίνην ἀρετήν, ἐξομοίωσιν οὖσαν ἁμωσγέπως πρὸς αὐτόν, ἐνδίδωσι τοῖς ἕπεσθαι θεῷ δυναμένοις. καὶ γὰρ ἡ πάντων φύσις ἄτακτος οὖσα ταύτην ἔσχε τὴν ἀρχὴν τοῦ μεταβαλεῖν καὶ γενέσθαι κόσμος, ὁμοιότητι καὶ μεθέξει τινὶ τῆς περὶ τὸ θεῖον ἰδέας καὶ ἀρετῆς. καὶ τὴν ὄψιν αὐτὸς οὗτος ἀνὴρ ἀνάψαι φησὶ τὴν φύσιν ἐν

---

2 cf. Gai. inst. II 103 5 v. Sol. 20 17 sqq. cf. e Platone ipso Legg. 715 e sqq. Theaet. 176 b Phaedr. 253 a, porro ad v. 21 Tim. 29 e—31 a, ad v. 24 Tim. 47 b; sed Plut. hic a recentioribus Platonicis pendet: cf. Areum Did. ap. Stob. ecl. II p. 49, 8 et ad v. 24 Tim. Locr. cap. 11 (τὰν ὄψιν ἀνάψαι εἰς θέαν κτλ.) — cf. Proclus p. 180, 26 sqq. 24 cf. 958 e

---

3 στόμασιν C² 4 ἕτερον Ω corr. Amyot 8 τῶν νόμων Ch 11/12 τὸν θεὸν X¹ 18 π. τῶν καλῶν X³ 21 τὴν om. D 22 sic G¹ corr. X³ΣΜΠ μεταβάλλειν O ὁμοιότητα καὶ μέθεξίν τινα Ha. 24 ὁ πλάτων αὔτος J¹ ἀνὴρ Duebn. ὁ ἀνὴρ K ἀνὴρ O

ἡμῖν, ὅπως ὑπὸ θέας τῶν ἐν οὐρανῷ φερομένων καὶ θαύματος ἀσπάζεσθαι καὶ ἀγαπᾶν ἐθιζομένη τὸ εὔσχημον ἡ ψυχὴ καὶ τεταγμένον ἀπεχθάνηται τοῖς ἀναρμόστοις καὶ πλανητοῖς πάθεσι καὶ φεύγῃ τὸ εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχεν, E
ὡς κακίας καὶ πλημμελείας ἁπάσης γένεσιν. οὐ γάρ ἐστιν ὅ τι μεῖζον ἄνθρωπος ἀπολαύειν θεοῦ πέφυκεν ἢ τὸ μιμήσει καὶ διώξει τῶν ἐν ἐκείνῳ καλῶν καὶ ἀγαθῶν εἰς ἀρετὴν καθίστασθαι. διὸ καὶ τοῖς πονηροῖς ἐν χρόνῳ καὶ σχολαίως τὴν δίκην ἐπιτίθησιν, οὐκ αὐτός τινα τοῦ ταχὺ κολάζειν ἁμαρτίαν δεδιὼς ἢ μετάνοιαν, ἀλλ' ἡμῶν τὸ περὶ τὰς τιμωρίας θηριῶδες καὶ λάβρον ἀφαιρῶν καὶ διδάσκων μὴ σὺν ὀργῇ μηδ' ὅτε μάλιστα φλέγεται καὶ σφαδάζει 'πηδῶν ὁ θυμὸς τῶν φρενῶν ἀνωτέρω' (Tr. adesp. 390), *καθάπερ δίψαν ἢ πεῖναν ἀποπιμπλάντας ἐπιπηδᾶν τοῖς λελυπηκόσιν, ἀλλὰ μιμουμένους τὴν ἐκείνου πρᾳότητα καὶ* F
τὴν μέλλησιν ἐν τάξει καὶ μετ' ἐμμελείας, τὸν ἥκιστα μετανοίᾳ προσοισόμενον χρόνον ἔχοντας σύμβουλον, ἅπτεσθαι τῆς δίκης. ὕδατι γὰρ τεταραγμένῳ προσπεσόντα χρῆσθαι δι' ἀκρασίαν ἧττόν ἐστι κακόν, ὡς Σωκράτης ἔλεγεν, | ἢ θολερὸν ὄντα καὶ διάπλεω τὸν λογισμὸν ὀργῆς 551
καὶ μανίας, πρὶν ἢ καταστῆναι καὶ γενέσθαι καθαρόν, ἐμφορεῖσθαι τιμωρίας συγγενοῦς καὶ ὁμοφύλου σώματος. οὐ γὰρ 'ἐγγυτάτω τὸ ἀμύνασθαι τῷ παθεῖν', ὡς Θουκυδί-

---

11sqq. capitis 5 altera pars hausta ex eadem disputatione de ira qua coh. ira 11 utitur (Rabbow, Ant. Schriften üb. Seelenheilung I p. 72)   19 ubi?   23 cf. p. 395, 24

---

1 *φαινομένων* R *γενομένων* M^{1}V   2 *ἀσπάζεται* WN^{1}Z *ἀσπάζηται* CG$^{4?}$X^{1}vJ^{2}MΠnRh *γρ. ἁρπάζηται* A$^{ms.}$E$^{ms.}$ Victorius in Monac. 173   4 *φεύγῃ* sed *η* in ras. WX *φεύγει* FJ^{1}Y *φεύγειν* NZ   7 *ἐν* om. R   14 *π. ἢ δ.* KR (*πεινᾶν ἢ διψᾶν*)   15 *μιμ.* om. R   15/16 *καὶ τὴν* DJ^{2}AB *τε καὶ* G^{2}R *τὴν* *O*(G^1)   16 *μετ' ἐμμελείας* C^{3}J^{2}X^3 ac ft. S^1 *ἐμμελείᾳ* D *μεταμελείᾳ(ι)* *O*   17 *προσοισόμενον* cf. 577 a   19 *ὡς*] *ὁ* R   20 *διάπλεων* G^{2}F$^{corr.}$RA   23 sic X^{1}v^{1}D(B?) *τὸ ἀμ. τοῦ π.* GWF^{1}J^{2}X^{3}KRZ ft. recte (395, 24) *τοῦ ἀμ. τὸ π.* CJ^{1}YNMΠnShV

δης ἔλεγεν (III 38, 1), *ἀλλὰ μᾶλλον ἀπωτάτω κείμενον ἀπολαμβάνει τὸ προσῆκον. ὡς γὰρ ὁ θυμὸς κατὰ τὸν Μελάνθιον* (Tr. fr. p. 760) '*τὰ δεινὰ πράττει τὰς φρένας μετοικίσας*', *οὕτω καὶ ὁ λογισμὸς τὰ δίκαια πράττει καὶ μέτρια, τὴν ὀργὴν καὶ τὸν θυμὸν ἐκποδὼν θέμενος. ὅθεν ἡμεροῦνται καὶ τοῖς ἀνθρωπίνοις παραδείγμασιν, ἀκούοντες ὡς Πλάτων τε τὴν βακτηρίαν ἀνατεινάμενος τῷ παιδὶ*
B *πολὺν ἔστη χρόνον, ὡς αὐτὸς ἔφη, τὸν θυμὸν κολάζων, καὶ Ἀρχύτας οἰκετῶν τινα πλημμέλειαν ἐν ἀγρῷ καὶ ἀταξίαν καταμαθών, εἶθ' ἑαυτοῦ συναισθανόμενος ἐμπαθέστερον ἔχοντος καὶ τραχύτερον πρὸς αὐτοὺς οὐδὲν ἐποίησεν ἀλλ' ἢ τοσοῦτον ἀπιών* '*εὐτυχεῖτ*'' *εἶπεν* '*ὅτι ὀργίζομαι ὑμῖν.*' *εἴπερ οὖν ἀνδρῶν λόγοι μνημονευόμενοι καὶ πράξεις λεγόμεναι τὸ τραχὺ καὶ σφοδρὸν ἀπαρύτουσι τῆς ὀργῆς, πολὺ μᾶλλον εἰκὸς ἡμᾶς τὸν θεὸν ὁρῶντας, ᾧ δέος οὐδὲν οὐδὲ μετάνοια πράγματος οὐδενός, ὅμως ἐν τῷ μέλλοντι τὴν τιμωρίαν κατατιθέμενον καὶ περιμένοντα*
C *τὸν χρόνον εὐλαβεῖς περὶ τὰ τοιαῦτα γίνεσθαι καὶ θεῖον ἡγεῖσθαι μόριον ἀρετῆς τὴν πραότητα καὶ τὴν μεγαλοπάθειαν, ἣν ὁ θεὸς ἐνδείκνυται τῷ μὲν κολάζειν ὀλίγους ἐπανορθοῦσαν, τῷ δὲ βραδέως πολλοὺς ὠφελοῦσαν καὶ νουθετοῦσαν.*'

---

3 cf. 458 f 7 cf. Sen. de ira III 12, 5 Proclus p. 131, 16 11 cf. de Charillo 189 f 12 sqq. Proclus 131, 29

---

3 *πράττει* (*πράσσει* 458 f) Pl. hic propter v. 4 admisisse vid. 5 *τὸν θ. καὶ τὴν ὀ.* N 5/6 *ὅθεν ἡμ. καὶ κτλ.* obversatur iam dei exemplum 6 *παρ.* om. S[1] 7 *τε*] *ποτὲ* h 10 *συναισθόμενος* GWKV 14 *ἀπαρύττουσι* GCW al., corr. in M 15 *ἡμᾶς εἰκὸς* R *εἰκὸς* om. E 16 *πραγμάτων* X 17 *τὴν* om. W 19 *μεγαλοπάθειαν* (*μεγαπαθ.* R) *Ω* Proclus (*μεγαλοπάθειαν* id est magnipatientiam Moerbeke) dictum de deo ut *μεγαλοφροσύνη* 167 e al. (*μετριοπάθειαν* Patzig non sine veri specie, cf. v. 5 et p. 174, 28) 20 *τῷ μὲν* ⟨*ταχέως*⟩ Re. (et n[5]), sed deus celeriter non punit (401, 8), et cf. coh. ira 11 et Proclum

6. Ἀεύτερον τοίνυν τοῦτο διανοηθῶμεν, ὡς αἱ μὲν δικαιώσεις αἱ παρ᾽ ἀνθρώπων μόνον ἔχουσαι τὸ ἀντιλυποῦν [καὶ] ἐν τῷ κακῶς τὸν δεδρακότα παθεῖν ἵστανται, περαιτέρω δ᾽ οὐκ ἐξικνοῦνται, διὸ τοῖς ἡμαρτηκόσι κυνὸς δίκην ἐφυλακτοῦσαι κατακολουθοῦσι καὶ τὰς πράξεις ἐκ ποδὸς ἐπιδιώκουσι· τὸν θεὸν δ᾽ εἰκός, ἧς ἂν ἐφάπτηται τῇ δίκῃ ψυχῆς νοσούσης, τά τε πάθη διορᾶν, εἴ πή τι καμπτόμενα πρὸς μετάνοιαν ἐνδίδωσι, καὶ χρόνον γε, οἷς οὐκ D ἄκρατος οὐδ᾽ ἄτρεπτος ἡ κακία πέφυκε, προσορίζειν. ἅτε γὰρ εἰδώς, ὅσην μοῖραν ἀρετῆς ἀπ᾽ αὐτοῦ φερόμεναι πρὸς γένεσιν αἱ ψυχαὶ βαδίζουσι, καὶ τὸ γενναῖον ὡς ἰσχυρὸν αὐταῖς καὶ οὐκ ἐξίτηλον ἐμπέφυκεν, ἐξανθεῖ δὲ τὴν κακίαν παρὰ φύσιν ὑπὸ τροφῆς καὶ ὁμιλίας φαύλης φθειρόμενον, εἶτα θεραπευθὲν ἐνίοις καλῶς ἀπολαμβάνει τὴν προσήκουσαν ἕξιν, οὐ πᾶσι κατεπείγει τὴν τιμωρίαν ὁμοίως, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀνήκεστον εὐθὺς ἐξεῖλε τοῦ βίου καὶ ἀπέκοψεν, ὡς ἑτέροις γε πάντως βλαβερὸν αὐτῷ τε βλαβερώτατον ἀεὶ E συνεῖναι μετὰ πονηρίας, οἷς δ᾽ ὑπ᾽ ἀγνοίας τοῦ καλοῦ μᾶλλον ἢ προαιρέσει τοῦ αἰσχροῦ τὸ ἁμαρτητικὸν εἰκὸς

5 cf. Joh. Chrysost. de Babyla PGr. L col. 541 7 Proclus 132, 11 sqq.

2 *μόνον*] *νόμον* JMΠnZV *ἔχουσι* J^{2}MΠnZ 2/3 *ἀντιλυπεῖν ἔργον ἐν* D 3 *καὶ* om. K(D) del. in X et J (a Duca); lac. post *καὶ* stat. Pat. 4 *οὐκ* — 6 *δ᾽* om. X^1 add. X^d *ἡμαρτηκόσι* Pat. *ἁμαρτάνουσιν ἥκασι* R *ἁμαρτήσασι* G^{1}X^d *ἁμαρτήμασι* *O* (*τοῖς ἡμαρτηκόσι μὴ κατὰ πόδας τὴν τιμωρίαν ἐπάγειν ἀλλ᾽ ἐνδιδόναι τῷ πεπλημμεληκότι χρόνον καὶ προθεσμίαν ὥστε τὸ πλημμεληθὲν ἀπολύσασθαι καὶ διὰ τῆς μετανοίας κτλ.* Chrysost.) 5/6 *ἐκποδῶν* KSV 8 *χρόνοις* R post *χρόνον γε* lac. 2 litt. hab. W, *διδόναι* (om. *γε*) ins. D *διδόναι πρὸς ἐπανόρθωσιν* X^{3}C^2 Ducas (in J)Z *φρονεῖν γ᾽ ὡς* ci. Pat. 9 *προσορίζειν* (cf. p. 399, 15 v. Lyc. 27) Po. *προσιζάνειν* *Ω* ('determinare' mox Proclus) 11 *βαδ. καὶ*] *δικάζουσι* R 12/13 sic ΓZ *παρὰ φύσιν τὴν κακίαν* *O* 13 *τρυφῆς* WKC^2 17 *αὐτὸ* CX^{1}FW^{1}J^{1}NZV^1 *βλαβερὸν* ⟨*ὂν*⟩ Re. sed cf. ad p. 368, 11 an ⟨*τῷ*⟩ *ἀεί*? 19 *εἰκὸς*] *πάντως* J^{1}Y (e v. 17)

ἐγγεγονέναι, δίδωσι μεταβαλέσθαι χρόνον, ἐὰν δ' ἐπιμένωσι, καὶ τούτοις ἀπέδωκε τὴν δίκην· οὐ γάρ που δέδιε, μὴ διαφύγωσι. σκόπει δ' ὅσαι μεταβολαὶ γεγόνασιν εἰς ἦθος ἀνδρῶν καὶ βίον· ᾗ καὶ τρόπος ὠνομάσθη τὸ μεταβάλλον αὐτοῦ, καὶ ἦθος, ὡς πλεῖστον [αὐτοῦ] ἐνδύεται τὸ ἔθος καὶ κρατεῖ μάλιστα καθαπτόμενον. οἶμαι μὲν οὖν καὶ τὸν Κέκροπα διφυᾶ προσαγορεῦσαι τοὺς παλαιούς, οὐχ ὡς ἔνιοι λέγουσιν ἐκ χρηστοῦ βασιλέως ἄγριον καὶ δρα-
F κοντώδη γενόμενον τύραννον, ἀλλὰ τοὐναντίον ἐν ἀρχῇ σκολιὸν ὄντα καὶ φοβερόν, εἶθ' ὕστερον ἄρξαντα πρᾴως καὶ φιλανθρώπως. εἰ δὲ τοῦτ' ἄδηλον, ἀλλὰ Γέλωνά γ' ἴσμεν καὶ Ἱέρωνα τοὺς Σικελιώτας καὶ Πεισίστρατον τὸν Ἱπποκράτους, ὅτι πονηρίᾳ κτησάμενοι τυραννίδας ἐχρή-
552 σαντο πρὸς ἀρετὴν αὐταῖς | καὶ παρανόμως ἐπὶ τὸ ἄρχειν ἐλθόντες ἐγένοντο μέτριοι καὶ δημωφελεῖς ἄρχοντες, οἱ μὲν εὐνομίαν τε πολλὴν καὶ γῆς ἐπιμέλειαν παρασχόντες αὐτούς τε σώφρονας τοὺς πολίτας καὶ φιλεργοὺς ἐκ πολυτελῶν καὶ λάλων κατασκευάσαντες, Γέλων δὲ καὶ προπολεμήσας ἄριστα καὶ κρατήσας μάχῃ μεγάλῃ Καρχηδονίων οὐ πρότερον εἰρήνην ἐποιήσατο πρὸς αὐτοὺς δεομένους ἢ καὶ τοῦτο ταῖς συνθήκαις περιλαβεῖν, ὅτι παύσονται τὰ τέκνα τῷ Κρόνῳ καταθύοντες. ἐν δὲ Μεγάλῃ πόλει Λυδιάδας ἦν τύραννος, εἶτ' ἐν αὐτῷ τῷ τυραννεῖν μεταβαλόμενος
B καὶ δυσχεράνας τὴν ἀδικίαν ἀπέδωκε μὲν τοὺς νόμους τοῖς πολίταις, μαχόμενος δὲ πρὸς τοὺς πολεμίους ὑπὲρ τῆς

5 cf. 443 c 3 a 18 cf. 175 a (ubi ipsi Geloni etiam cura agriculturae tribuitur) 22 v. Cleom. 6 Arat. 30

1 ἐκγεγ. Γ(exc. K)Z μεταβάλλ. Γ(exc. K)ZJ τοῦ μεταβαλέσθαι W (τοῦ — λέ in ras.) 3 ἀποφύγωσι W 5 ὡς] ᾧ Bern. del. Bern. 6 μᾶλλον R 7 κέκροπα om. W 9/10 σκ. ἐν ἀρχῇ R 11 γ'] περ Z 13 πον.] τιμωρίᾳ Z 17/18 πολυγέλων Ω corr. Cobet 18 καί[2] om. R προπ. X[corr.]Z προσπ. O (σ in ras. M[1]) 19 μεγ. μάχῃ h 22 μεγαλοπόλει FK λυσίδας V 23 sic FYKMΠ μεταβαλλ. O 25 πρὸς om. M[1]

πατρίδος ἐπιφανῶς ἔπεσεν. εἰ δέ τις ἢ τύραννον ἀπέκτεινε Μιλτιάδην ἐν Χερρονήσῳ πρότερον ἢ Κίμωνα συνόντα τῇ ἀδελφῇ διώξας εἷλεν ἢ Θεμιστοκλέους, ἐφ' οἷς ἀσελγαίνων ἐκώμαζε καὶ ὕβριζε δι' ἀγορᾶς, ἀφείλετο τὴν πόλιν ὡς ὕστερον Ἀλκιβιάδου γραψάμενος, ἆρ' οὐκ ἂν ἀπωλώλεσαν ἡμῖν οἱ Μαραθῶνες οἱ Εὐρυμέδοντες τὸ καλὸν Ἀρτεμίσιον,

> *'ὅθι παῖδες Ἀθηναίων ἐβάλοντο φαεννὰν*
> *κρηπῖδ' ἐλευθερίας'* (Pind. fr. 77);

οὐδὲν γὰρ αἱ μεγάλαι φύσεις μικρὸν ἐκφέρουσιν οὐδ' ἀργεῖ δι' ὀξύτητα τὸ σφοδρὸν ἐν αὐταῖς καὶ δραστήριον, ἀλλ' ἐν C *σάλῳ διαφέρονται, πρὶν εἰς τὸ μόνιμον καὶ καθεστηκὸς ἦθος ἐλθεῖν. ὥσπερ οὖν ὁ γεωργίας ἄπειρος οὐκ ἂν ἀσπάσαιτο χώραν ἰδὼν λόχμης ἔμπλεω δασείας καὶ φυτῶν ἀγρίων καὶ θηρία πολλὰ καὶ ῥεύματα καὶ πολὺν ἔχουσαν πηλόν, ἀλλὰ τῷ μεμαθηκότι διαισθάνεσθαι καὶ κρίνειν αὐτὰ ταῦτα τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ πλῆθος ὑποδείκνυσι καὶ τὴν μαλακότητα τῆς γῆς, οὕτως ἄτοπα πολλὰ καὶ φαῦλα προεξανθοῦσιν αἱ μεγάλαι φύσεις, ὧν ἡμεῖς μὲν εὐθὺς τὸ τραχὺ καὶ νύττον οὐ φέροντες ἀποκόπτειν οἰόμεθα δεῖν καὶ κολούειν, ὁ δὲ βελτίων κριτὴς καὶ ἀπὸ τούτων τὸ χρηστὸν ἐνορῶν καὶ γενναῖον περιμένει λόγου καὶ ἀρετῆς* D *συνεργὸν ἡλικίαν καὶ ὥραν, ᾗ τὸν οἰκεῖον ἡ φύσις καρπὸν ἀποδίδωσι.'*

---

3 sqq. Proclus p. 134, 18 3 v. Them. 3 Mor. 350 a 867 c
10 sqq. cf. v. Demetr. 1 (ubi Platonis Remp 491 e affert) Them. 2 (ubi res v. 3 indicatas consulto transit) Proclus 133, 36
18 cf. 528 c

---

5 *ὕστερον ἂν* R *ἀπωλώλεσαν* α^1 ut vid. *ἀπωλώλεισαν O ἀπολώλεσαν* N 14 *ἔμπλεων* G^1N^1*Π*(exc. α^1) 17 *τὸ πλῆθος* Wil. (*τὸ βάθος* Po.) *πάνθ' ὅσ' Ω καὶ πάνθ' ὅσα τ. ἰσχὺν* Stegm., sed ad *αὐτὰ ταῦτα* nihil addendum 19 *αἱ μεγ. φύσεις* post *οὕτως* (18) C 19/20 *τὸ τραχὺ μὲν εὐθὺς* R 21/22 sic *ΓZ ἐνορῶν τὸ χρηστὸν O* 23 *καρπὸν ἡ φ.* G

7. 'Ταῦτα μὲν οὖν ταύτῃ· τὸν δ' ἐν Αἰγύπτῳ νόμον ἆρ' οὐκ εἰκότως ὑμῖν ἀπογράψασθαι δοκοῦσιν ἔνιοι τῶν Ἑλλήνων, ὃς κελεύει τὴν ἔγκυον, ἂν ἁλῷ θανάτου, μέχρι τέκῃ, φυλάττειν;' 'πάνυ μὲν οὖν' ἔφασαν. εἶπον οὖν ἐγώ 'εἰ δὲ παιδία μὴ κύοι τις, ἀλλὰ πρᾶξιν ἢ βουλὴν ἀπόρρητον εἰς φῶς ἡλίου δυνατὸς εἴη προαγαγεῖν χρόνῳ καὶ ἀναδεῖξαι κακόν τι μηνύσας λανθάνον ἢ σωτηρίου γνώμης γενόμενος σύμβουλος ἢ χρείας εὑρετὴς ἀναγκαίας, οὐκ ἀμεί- E νων ὁ περιμείνας τῆς τιμωρίας τὸ χρήσιμον τοῦ προανελόντος; ἐμοὶ μὲν γάρ' ἔφην 'δοκεῖ'. 'καὶ ἡμῖν' ὁ Πατροκλέας εἶπεν. 'ὀρθῶς' ἔφην· 'σκόπει γάρ, εἰ Διονύσιος ἐν ἀρχῇ τῆς τυραννίδος ἔδωκε δίκην, ὡς οὐδεὶς ἂν Ἑλλήνων ᾤκει Σικελίαν ἀνάστατον ὑπὸ Καρχηδονίων γενομένην, ὥσπερ οὐδ' Ἀπολλωνίαν οὐδ' Ἀνακτόριον οὐδὲ τὴν Λευκαδίων χερρόνησον ᾤκουν ἂν Ἕλληνες, εἰ Περίανδρος ἐκολάσθη μὴ μετὰ πολὺν χρόνον. οἶμαι δὲ καὶ Κασάνδρῳ γενέσθαι τῆς δίκης ἀναβολήν, ὅπως αἱ Θῆβαι συνοικῶνται πάλιν. τῶν δὲ τουτὶ τὸ ἱερὸν συγκαταλαβόντων ξένων οἱ F πολλοὶ Τιμολέοντι συνδιαβάντες εἰς Σικελίαν, ὅτε Καρχηδονίους ἐνίκησαν καὶ κατέλυσαν τὰς τυραννίδας, ἐξώλοντο κακοὶ κακῶς ὕστερον. ἐνίοις γὰρ ἀμέλει καὶ κολασταῖς ἑτέρων πονηρῶν οἷον δημοκοίνοις ἀπεχρήσατο τὸ δαιμόνιον, εἶτ' ἐπέτριψε, καθάπερ οἶμαι τοὺς πλείστους τυράν-

---

1 et 11 sqq. Proclus p. 134, 7 18 v. Timol. 30

---

3 μέχρι οὗ K 4 οὖν² om. G¹ 5 κύοι Pat. κύει ΓZSV κύῃ O 6 εἴη Pat. εἰ RZ ἢ O 7 'si quis praegnans sit ac suo tempore sive alterius arcana sive ipsius salutiferas cogitationes in lucem editurus' 10 μὲν om. R ἔφη Ω corr. X³J³ ἡμῖν G²Y²K³S¹ ὑμῖν O 10/11 ὁ πατρ. ἔφη ὀρθῶς εἶπε Z 11 ἔφη Ω (om. K) corr. X³ 12 δίκην ἔδωκε Z 15 ἂν ΓZV om. O οἱ ἕλλ. G 15/16 sic Γ (ἐκολάσθη μὴ om. X¹, μὴ ἐκ. add.² post χρόνον) ZVM² (sed postea alia m. corr. ex O) Π Proclus μὴ post εἰ coll. O 16 κασανδρ sic Ω 18 συγκαταβαλ. J¹M¹V 20 καὶ κατέλυσαν om. R 23 ἐπέτρεψε X¹vh -στρεψε Z οἶμαι om. C¹

νους. ὥσπερ γὰρ ὑαίνης χολὴ καὶ φώκης πυτία, θηρίων | τἆλλα μιαρῶν, ἔχουσί τι πρὸς τὰς νόσους χρήσιμον, οὕτως 558 ἐνίοις δηγμοῦ δεομένοις καὶ κολάσεως ἐμβαλὼν ὁ θεὸς πικρίαν τινὰ τυράννου δυσμείλικτον καὶ τραχύτητα χαλεπὴν ἄρχοντος οὐ πρότερον ἐξεῖλε τὸ λυποῦν καὶ ταράττον ἢ τὸ νοσοῦν ἀπαλλάξαι καὶ καθᾶραι. τοιοῦτο καὶ Φάλαρις ἦν Ἀκραγαντίνοις φάρμακον καὶ Ῥωμαίοις Μάριος. Σικυωνίοις δὲ καὶ διαρρήδην ὁ θεὸς προεῖπε μαστιγονόμων δεῖσθαι τὴν πόλιν, ὅτε Τελητίαν παῖδα στεφανούμενον ἐν Πυθίοις ἀφαιρούμενοι Κλεωναίων ὡς ἴδιον πολίτην διέσπασαν. ἀλλὰ Σικυωνίοις μὲν Ὀρθαγόρας γενόμενος τύραννος καὶ μετ' ἐκεῖνον οἱ περὶ Μύρωνα καὶ Κλεισθένη B τὴν ἀκολασίαν ἔπαυσαν· Κλεωναῖοι δὲ τῆς αὐτῆς οὐ τυχόντες ἰατρείας εἰς τὸ μηδὲν ἥκουσι. καὶ Ὁμήρου δέ που λέγοντος ἀκούετε (O 641)

'τοῦ γένετ' ἐκ πατρὸς πολὺ χείρονος υἱὸς ἀμείνων
παντοίην ἀρετήν·'

καίτοι λαμπρὸν οὐδὲν οὐδ' ἐκπρεπὲς ἔργον ἐκεῖνος ὁ τοῦ Κοπρέως (O 369) παρέσχεν· ἀλλὰ τὸ Σισύφου καὶ τὸ Αὐτολύκου καὶ τὸ Φλεγύου γένος ἤνθησεν ἐν δόξαις καὶ ἀρεταῖς μεγάλων βασιλέων. γέγονε δὲ καὶ Περικλῆς Ἀθήνησιν ἐναγοῦς οἰκίας· καὶ Πομπήιος Μάγνος ἐν Ῥώμῃ Στράβωνος ἦν υἱός, οὗ τὸν νεκρὸν ὁ Ῥωμαίων δῆμος ὑπὸ μίσους ἐξέβαλε καὶ κατεπάτησεν. τί οὖν ἄτοπον, C

---

1 cf. 1065 b 22 v. Pomp. 1

---

3 ⟨δήμοις⟩ δηγμοῦ Plasberg (ap. Klostermann) probabiliter 4 τινα om. R χαλεπὴν G^{1}KYRSΠ^{2}C^{2}X^3 λεπτὴν O(G^4) 6 καθᾶραι cf. I 277, 6 al. (καθῆραι v. Pomp. 26) 9 ὅτι WJ Τελευτίαν? Wil. 11 ὀρθ.] ὁ πυθαγόρας W 17 παντοίας ἀρετὰς plerique Hom. codd. (-ὴν -ὴν v. l. ap. Eustath.) 18 λαμπρόν τε οὐδὲ N εὐπρεπὲς Ω corr. Wy. 19 Σισύφου μὲν τρίτος Βελλεροφόντης Φλεγύου δὲ Ἀσκληπιὸς Αὐτολύκου δὲ Ὀδυσσεὺς nota marg. in C(m. al.)XFJ(omiss. ultimis)Y(M? evanidum) α(m. al.) τὸ^2 om. CWJYNhR 20 τὸ om. ΜΠV

εἰ, καθάπερ γεωργὸς οὐκ ἐκκόπτει τὴν ἄκανθαν ἂν μὴ λάβῃ τὸν ἀσπάραγον οὐδ' οἱ Λίβυες τὸ φρύγανον ἐπικάουσι πρότερον ἢ τὸ λήδανον ἀπ' αὐτοῦ συναγαγεῖν, οὕτως ὁ θεὸς ἐνδόξου καὶ βασιλικοῦ γένους ῥίζαν πονηρὰν καὶ τραχεῖαν οὐκ ἀναιρεῖ πρότερον ἢ φῦναι τὸν προσήκοντα καρπὸν ἀπ' αὐτῆς; μυρίας γὰρ Ἰφίτου βοῦς καὶ ἵππους ἀπολέσθαι κρεῖττον ἦν Φωκεῦσι καὶ πλείονα χρυσὸν ἐκ Δελφῶν οἴχεσθαι καὶ ἄργυρον ἢ μήτ' Ὀδυσσέα μήτ' Ἀσκληπιὸν φῦναι μήτε τοὺς ἄλλους ἐκ κακῶν καὶ πονηρῶν ἄνδρας ἀγαθοὺς καὶ μεγαλωφελεῖς γενομένους.'

D 8. 'Τὸ δ' ἐν καιρῷ καὶ τρόπῳ τῷ προσήκοντι γενέσθαι τὰς τιμωρίας οὐ βέλτιον εἶναι τοῦ ταχὺ καὶ παραχρῆμα νομίζεις; οἷόν ἐστι τὸ κατὰ Κάλλιππον, ᾧ ξιφιδίῳ φίλος εἶναι δοκῶν ἀπέκτεινε Δίωνα, τούτῳ πάλιν αὐτὸν ὑπὸ τῶν φίλων ἀποθανεῖν, καὶ τὸ Μίτυος τοῦ Ἀργείου κατὰ στάσιν ἀναιρεθέντος ἀνδριάντα χαλκοῦν ἐν ἀγορᾷ θέας οὔσης ἐμπεσεῖν τῷ κτείναντι τὸν Μίτυν καὶ ἀνελεῖν. καὶ τὰ περὶ τὸν Βέσσον τὸν Παίονα καὶ Ἀρίστωνα τὸν Οἰταῖον ξεναγὸν οἶσθα δήπουθεν, ὦ Πατροκλέα.' 'μὰ Δί'' εἶπεν 'ἀλλὰ δέομαι μαθεῖν.' 'ὁ μὲν Ἀρίστων' ἔφην 'τὸν Ἐριφύλης κόσμον ἐνταῦθα κείμενον καθελὼν τῶν τυράννων διδόν-
E των ἐκόμισε τῇ γυναικὶ δῶρον· ὁ δ' υἱὸς αὐτοῦ πρὸς τὴν μητέρα διοργισθεὶς ἔκ τινος αἰτίας ὑφῆψε τὴν οἰκίαν καὶ

13 v. Dion. 58   20 Parthen. 25

3 ἀπ'] ἐξ K   6 ἀπ'] ἐξ G om. R   Ἰφίτου] ⟨παρὰ⟩ Φλεγύου Schwartz ap. Klostermannum adn. 30, sed Autolycus sec. Σ φ 22 Iphiti (Euryti fil.) equas furatus est qui hic cum Phocensium rege (B 518) confusus esse videtur. Phlegyas autem Apollinis templum incendit (Serv. Aen. VI 618 al.)   9 τοὺς om. R   11 γίνεσθαι $α^{corr.}$ΠC²   13 νομίζειν Ω (om. F) corr. Bern.)   κατὰ del. Kron.   15 τὸ in ras. G² (fuitne τὸν?)   Μίτυος Aristot. Poet. 1452 a 8 (Demosth. 59, 33 sed μίτιος SQ) μιτίου G(4?)FvJ²KY²SM²ΠZ μίτιος O(G¹?)   17 μίτιον Ω (μίτυον fort. voluit S¹) corr. Bern.   καὶ ἀνελεῖν om. X¹   19 δήπου C   πατρόκλεις FG² (cf. 397, 11)   εἶπεν CKhα²X³ εἰπεῖν O   20 ἀρίστων] ἀετὸν J¹   ἔφη ut vid. Ω

πάντας ἐν τῷ αὐτῷ κατέκαυσεν. ὁ δὲ Βέσσος, ὡς ἔοικεν, ἀπεκτονὼς τὸν πατέρα τὸν ἑαυτοῦ πολὺν χρόνον ἐλάνθανεν, ὕστερον δὲ πρὸς ξένους ἐπὶ δεῖπνον ἐλθὼν χελιδόνων τινὰ νεοσσιὰν τῇ λόγχῃ νύξας κατέβαλε καὶ τοὺς νεοσσοὺς διέφθειρε· λεγόντων δ' οἷον εἰκὸς τῶν παρόντων 'ἄνθρωπε, τί παθὼν ἔργον οὕτως ἀλλόκοτον ἔπραξας;' 'οὐ γάρ' ἔφη 'μου πάλαι καταμαρτυροῦσιν αὗται ψευδῶς καὶ καταβοῶσιν ὡς ἀπεκτονότος τὸν πατέρα;' θαυμάσαντες δ' οἱ παρόντες τὸν λόγον ἐμήνυσαν τῷ βασιλεῖ, καὶ τοῦ πράγματος ἐξελεγχθέντος ἔτισεν ὁ Βέσσος τὴν δίκην.' F

9. 'Ἀλλὰ ταῦτα μέν' ἔφην 'ἡμεῖς λέγομεν, ὥσπερ ἠξίωται, γίγνεσθαί τινα τῆς τιμωρίας ἀναβολὴν ὑποθέμενοι τοῖς πονηροῖς· τὰ λοιπὰ δ' Ἡσιόδου χρὴ νομίζειν ἀκροᾶσθαι λέγοντος οὐχ ᾗ Πλάτων (Legg. 728 c) 'ἀκόλουθον εἶναι τιμωρίαν ἀδικίας πάθην', | ἀλλ' ἡλικιῶτιν 554 ἐκ τῆς αὐτῆς ὁμόθεν χώρας καὶ ῥίζης συνυποφυομένην· 'ἡ γὰρ κακή' φησί (OD. 266) 'βουλὴ τῷ βουλεύσαντι κακίστη·' καί

'ὅς δ' ἄλλῳ κακὰ τεύχει, ἑῷ κακὸν ἥπατι τεύχει.'

ἡ μὲν γὰρ κανθαρὶς ἐν αὑτῇ λέγεται τὸ βοηθητικὸν ἔκ τινος ἀντιπαθείας ἔχειν συγκεκραμένον, ἡ δὲ πονηρία συγγεννῶσα τὸ λυποῦν ἑαυτῇ καὶ κολάζον οὐχ ὕστερον ἀλλ' ἐν αὐτῇ τῇ ὕβρει τὴν δίκην τοῦ ἀδικεῖν δίδωσι· καὶ τῷ μὲν σώματι τῶν κολαζομένων ἕκαστος κακούργων

---

17 cf. 36 a   19 memoria lapsus Plut. pro Hes. v. 265 (οἷ τ' αὐτῷ κακὰ τεύχει ἀνὴρ ἄλλῳ κακὰ τεύχων) alium versum citat, quem etiam Lucill. (AP XI 183, 5) affert, fort. Callimachi (fr. 222)

---

1 ὡς ἔοικεν om. R   11 μὲν — 12 τῆς om. D   ἔφη G   12 γενέσθαι τῆς R   15 πάθην C^2X^3 σπάθην G^4 παθεῖν O(G^1)   19 ἑῷ — τεύχει om. D   22 ἑαυτῇ] ἐν αὐτῇ FKNR ἐν ἑαυτῇ S   καὶ om. N^1 23 δίκην om. G^1 add.[2] (ἀλλ' ἐν αὐτῇ τὴν δίκην τοῦ ἀδικεῖν δίδωσιν[4])   24 ἕκαστόν R   κακ. $DX^{corr.}$ τῶν κακ. O

ἐκφέρει τὸν αὑτοῦ σταυρόν, ἡ δὲ κακία τῶν κολαστηρίων B ἐφ' ἑαυτὴν ἕκαστον ἐξ αὑτῆς τεκταίνεται, δεινή τις οὖσα βίου δημιουργὸς οἰκτροῦ καὶ σὺν αἰσχύνῃ φόβους τε πολλοὺς καὶ μεταμελείας καὶ πάθη χαλεπὰ καὶ ταραχὰς ἀπαύστους ἔχοντος. ἀλλ' οὐδὲν ἔνιοι διαφέρουσι παιδαρίων, ἃ τοὺς κακούργους ἐν τοῖς θεάτροις θεώμενα πολλάκις ἐν χιτῶσι διαχρύσοις καὶ χλαμυδίοις ἁλουργοῖς ἐστεφανωμένους καὶ πυρριχίζοντας ἄγαται καὶ τέθηπεν ὡς μακαρίους, ἄχρι οὗ κεντούμενοι καὶ μαστιγούμενοι καὶ πῦρ ἀνιέντες ἐκ τῆς ἀνθινῆς ἐκείνης καὶ πολυτελοῦς ἐσθῆτος ὀφθῶσιν. οἱ γὰρ πολλοὶ τῶν πονηρῶν οἰκίας περιβεβλημένοι μεγάλας C καὶ ἀρχὰς καὶ δυνάμεις περιφανεῖς λανθάνουσιν ὅτι κολάζονται, πρὶν ἂν φθῶσιν ἀποσφαγέντες ἢ κατακρημνισθέντες· ἅπερ ἄν τις οὐ τιμωρίαν εἴποι πέρας δὲ τιμωρίας καὶ συντέλειαν. ὥσπερ γὰρ Ἡρόδικον τὸν Σηλυμβριανὸν εἰς φθίσιν, ἀνήκεστον πάθος, ἐμπεσόντα καὶ μίξαντα πρῶτον ἀνθρώπων γυμναστικὴν ἰατρικῇ φησιν ὁ Πλάτων (Resp. 406 a b) μακρὸν ποιῆσαι τὸν θάνατον αὑτῷ καὶ τοῖς ὁμοίως νοσοῦσιν, οὕτως καὶ τῶν πονηρῶν ὅσοι τὴν παραυτίκα πληγὴν ἐκφυγεῖν ἔδοξαν, οὐ μετὰ πλείονα χρόνον ἀλλ' ἐν πλείονι χρόνῳ τιμωρίαν μακροτέραν οὐ βραδυτέραν τίνουσιν, οὐδὲ γηράσαντες ἐκολάσθησαν ἀλλ' D ἐγήρασαν κολαζόμενοι. λέγω δὲ πρὸς ἡμᾶς τὸν πολὺν χρόνον· ἐπεὶ τοῖς γε θεοῖς πᾶν ἀνθρωπίνου βίου διάστημα τὸ μηδέν ἐστι, καὶ τὸ νῦν ἀλλὰ μὴ πρὸ ἐτῶν τριάκοντα τοιοῦ-

20 Procl. p. 130, 8   24 sqq. Procl. p. 184, 40 sqq.

2 δεινοῦ ἤ τις D δεινότης R   3 οἰκτροῦ καὶ CF^{3}hR οἴκτου καὶ O unde οἴκτου (om. καὶ) KS^{1}V οἴκτους D οἴκτους καὶ effec. X^{d}J^{2}Y^{2}α^{3} 4 sic Γ κ. πάθη χαλ. καὶ μετ. O   9 ἄχρις G^{2}SM^{2}Π   10 ἐκείνης om. K   13 ἂν φθῶσιν Voss 2$^{ms.}$ ἀναφθῶσιν O ἂν ἀφθῶσιν R ἂν ὀφθῶσιν X^{3}FKVY ἂν φθάσωσιν D   κατακρημνισθῶσιν R   15 ὅσπερ X^{1}Z   σηλυβρ. ΠSX^{3} (ex σελυμβρ.)   16 [φθίσιν] Ha.   17 ὥς φησιν Ω corr. Ducas in JX^{2} 18 μακρὰν X^{1}F^{3}ZV   19 καὶ om. R   20 πλείονα — 21 ἐν om. X^{1} add. X^{d} 22 γηράσκοντες R   23 ὑμᾶς C

τόν ἐστιν οἷον τὸ δείλης ἀλλὰ μὴ πρωὶ στρεβλοῦν ἢ κρεμαννύναι τὸν πονηρόν, ἄλλως τε καὶ φρουρούμενον ἐν τῷ βίῳ καθάπερ εἱρκτῇ μηδεμίαν μετανάστασιν ἐχούσῃ μηδὲ διάφευξιν, εὐωχίας δὲ πολλὰς διὰ μέσου καὶ πραγματείας καὶ δόσεις καὶ χάριτας ἀμέλει καὶ παιδιάς, ὥσπερ ἐν δεσμωτηρίῳ κυβευόντων ἢ πεττευόντων ὑπὲρ κεφαλῆς τοῦ σχοινίου κρεμαμένου. (10.) καίτοι τί κωλύει μηδὲ τοὺς ἐπὶ θανάτῳ καθειργμένους φάναι κολάζεσθαι, μέχρι οὗ τις E ἀποκόψῃ τὸν τράχηλον, μηδὲ τὸν πεπωκότα τὸ κώνειον εἶτα περιιόντα καὶ προσμένοντα βάρος ἐγγενέσθαι τοῖς σκέλεσιν αὐτοῦ, πρὶν ἢ τὴν συνάπτουσαν ἀναισθησίᾳ σβέσιν καὶ πῆξιν καταλαβεῖν, εἰ τὸν ἔσχατον τῆς τιμωρίας καιρὸν ἡγούμεθα τιμωρίαν τὰ δ' ἐν μέσῳ παθήματα καὶ φόβους καὶ προσδοκίας καὶ μεταμελείας, οἷς ἀδικήσας ἕκαστος ἐνέχεται τῶν πονηρῶν, παραλείπομεν, ὥσπερ ἰχθὺν καταπεπωκότα τὸ ἄγκιστρον οὐ φάσκοντες ἑαλωκέναι, πρὶν ὑπὸ τῶν μαγείρων ὀπτώμενον ἴδωμεν ἢ κατατεμνόμενον; ἔχεται γὰρ ἕκαστος ἀδικήσας τῇ δίκῃ καὶ τὸ F γλυκὺ τῆς ἀδικίας ὥσπερ δέλεαρ εὐθὺς ἐξεδήδοκε, τὸ δὲ συνειδὸς ἐγκείμενον ἔχων καὶ ἀποτινάσσων (Tr. adesp. 391)

'θύννος βολαῖος πέλαγος ὣς διαστροβεῖ.'

ἡ γὰρ ἰταμότης ἐκείνη καὶ τὸ θρασὺ τῆς κακίας ἄχρι τῶν ἀδικημάτων ἰσχυρόν ἐστι καὶ πρόχειρον, | εἶτα τοῦ πά- 555

9 cf. Plato Phaedon. 117 e 17 Proclus 135, 29 21 v. Luc. 1

4/5 εὐωχίας intellegendum sec. Platonis Phaedon. 116 e ('a loco habente cum suppliciis etiam εὐπαθείας id est boni passiones' Proclus) δόσ. κ. χάρ. reciproca (v. Mar. 46) 5 ὥσπερ om. D 8 καθειργμένους GKS^{1}(corr.^{1}) (cf. πεπωκότα) καθειργνυμένους O φᾶναι MΠ al. φᾶν καὶ N τρυφᾶν καὶ CRS^{2}V μέχρις CJM^{2}ΠG^{2}K$^{corr.}$ al. 9 ἀποκόψει G^{1}X^{1}J 10 περιιόντα J^{2}D$^{1e\,corr.}$ περιόντα O cf. 417, 3 12 τῆς om. W 16 καταπεπωκέναι J^{1}Y 17 ἴδομεν G^{1}X^{1}NZ εἴδομεν MαA^{1} 20 ἀποτινάσσων (sc. ut thunnus iaculum inhaerens) Po. (cf. 414, 22) ἀποτίνων O (ἀποτείνων h ἀποτίνον CY^{2}M ἀποτῖνον X^{3}J^{2}RV ἀποτεῖνον K) ἀντιτεῖνον Wil. 23 πρόθυμον R

θους ὥσπερ πνεύματος ὑπολείποντος ἀσθενὲς καὶ ταπεινὸν ὑποπίπτει τοῖς φόβοις καὶ ταῖς δεισιδαιμονίαις· ὥστε πρὸς τὰ γιγνόμενα καὶ πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἀποπλάττεσθαι τὸ τῆς Κλυταιμνήστρας ἐνύπνιον τὸν Στησίχορον, οὑτωσί πως λέγοντα (fr. 42 B)

'τᾶ δὲ δράκων ἐδόκησεν μολεῖν κάρα βεβροτωμένος ἄκρον,
ἐκ δ' ἄρα τοῦ βασιλεὺς Πλεισθενίδας ἐφάνη.'

καὶ γὰρ ὄψεις ἐνυπνίων καὶ φάσματα μεθημερινὰ καὶ χρησμοὶ καὶ καταιβασίαι, καὶ ὅ τι δόξαν ἔσχεν αἰτίᾳ θεοῦ περαίνεσθαι, χειμῶνας ἐπάγει καὶ φόβους τοῖς οὕτω δια-
B *κειμένοις. οἷόν φασιν Ἀπολλόδωρόν ποτε κατὰ τοὺς ὕπνους ὁρᾶν ἐκδερόμενον ἑαυτὸν ὑπὸ Σκυθῶν εἶτα καθεψόμενον, τὴν δὲ καρδίαν ἐκ τοῦ λέβητος ὑποφθεγγομένην καὶ λέγουσαν 'ἐγώ σοι τούτων αἰτία', καὶ πάλιν τὰς θυγατέρας διαπύρους καὶ φλεγομένας τοῖς σώμασι κύκλῳ περὶ αὐτὸν τρεχούσας, Ἵππαρχον δὲ τὸν Πεισιστράτου μικρὸν ἔμπροσθεν τῆς τελευτῆς αἷμα προσβάλλουσαν αὐτῷ τὴν Ἀφροδίτην ἔκ τινος φιάλης πρὸς τὸ πρόσωπον. †οἱ δὲ Πτολεμαίου τοῦ Κεραυνοῦ φίλοι καλούμενον αὐτὸν ἑώρων ἐπὶ δίκην ὑπὸ Σελεύκου γυπῶν καὶ λύκων δικαζόντων*
C *καὶ κρέα πολλὰ τοῖς πολεμίοις διανέμοντα. Πανσανίας δὲ Κλεονίκην ἐν Βυζαντίῳ παρθένον ἐλευθέραν ὕβρει μετα-*

---

11 Proclus p. 185, 37   19 Proclus 185, 41   21 v. Cim. 6

---

1 *ἀπολείπ.* CZ *ἐπιλιπόντος* X³ (*ἐπιλ.* vel *ἀπολ.* usitatius sed cf. v. Crass. 10)   5/6 *λέγοντα τάδε* (*τάδε* om. R)· *δράκων* fere Ω corr. Re.   6 *ἐδόκησεν* vel *-σε* codd.   8 *φαντάσματα* X¹ *φάσματα* in ras. R   9 *καταβασίαι* GJ¹KYRS (*αιβα* in ras. X³ *καταιβ.* υ)   10 *περιγενέσθαι* KS   11 *καθ' ὕπνους* Z   12 *Σκυθῶν*] 'a qualibus quibusdam' Proclus   15 *τοῖς* — 16 *περιτρεχούσας* om. h   16 sic GS²V *περιτρεχ.* O   17 sic KhV *προσβαλοῦσαν* O   18 *πρὸς*] *εἰς* C   19 aptius Proclus: 'Ptolemaeum autem Ceraunum vocantem amicos putare se ipsum in somnis vocari ad iudicium' eqs. *οἱ* — *φίλοι* ⟨*καλοῦντος αὐτοῦ παραγενόμενοι νύκτωρ οὕτως ἐξέπληξαν αὐτόν, ὥστε δοκεῖν ὁρᾶν*⟩ *καλούμενον αὐτὸν* [*ἑώρων*] *ἐπὶ* vel sim.?   21 *διανεμόντων* Re.

πεμψάμενος ὡς ἕξων διὰ νυκτός, εἶτα προσιοῦσαν ἔκ τινος ταραχῆς καὶ ὑποψίας ἀνελὼν ἑώρα πολλάκις ἐν τοῖς ὕπνοις λέγουσαν αὐτῷ

'βαῖνε δίκης ἆσσον· μάλα τοι κακὸν ἀνδράσιν ὕβρις.'

οὐ παυομένου δὲ τοῦ φάσματος, ὡς ἔοικε, πλεύσας ἐπὶ τὸ ψυχοπομπεῖον εἰς Ἡράκλειαν ἱλασμοῖς τισι καὶ χοαῖς ἀνεκαλεῖτο τὴν ψυχὴν τῆς κόρης· ἐλθοῦσα δ' εἰς ὄψιν εἶπεν ὅτι παύσεται τῶν κακῶν, ὅταν ἐν Λακεδαίμονι γένηται· γενόμενος δ' εὐθὺς ἐτελεύτησεν. (11.) *ὥστ', εἰ μηδὲν ἔστι τῇ ψυχῇ μετὰ τὴν τελευτὴν ἀλλὰ καὶ χάριτος πέρας ἁπά-* D *σης καὶ τιμωρίας ὁ θάνατος, μᾶλλον ἄν τις εἴποι τοῖς ταχὺ κολαζομένοις τῶν πονηρῶν καὶ ἀποθνήσκουσι μαλακῶς καὶ ῥαθύμως χρῆσθαι τὸ δαιμόνιον.*

Καὶ γὰρ εἰ μηδὲν ἄλλο φαίη τις ἐν τῷ βίῳ καὶ τῷ χρόνῳ τὸν πονηρὸν πάσχειν κακόν, ἀλλ' ἐξελεγχομένης που τῆς ἀδικίας, πράγματος ἀκάρπου καὶ ἀχαρίστου καὶ χρηστὸν οὐδὲν οὐδ' ἄξιον σπουδῆς ἀναφέροντος ἐκ πολλῶν καὶ μεγάλων ἀγώνων ἡ αἴσθησις αὐτῶν ἀνατρέπει τὴν ψυχήν. οἷον ἱστοροῦσι δήπου Λυσίμαχον ὑπὸ δίψης ἐκβιασθέντα καὶ παραδόντα τοῖς Γέταις τὸ σῶμα καὶ τὴν δύναμιν, ὡς ἔπιεν ὑποχείριος γενόμενος, εἰπεῖν 'φεῦ τῆς ἐμῆς κακίας, ὃς δι' E *ἡδονὴν οὕτω βραχεῖαν ἐστέρημαι βασιλείας τηλικαύτης.' καίτοι γε πρὸς φυσικὴν πάθους ἀνάγκην ἀντιβῆναι παγχάλεπόν ἐστιν· ὅταν δ' ἄνθρωπος ἢ χρημάτων ἕνεκα πλεονεξίας ἢ φθόνῳ πολιτικῆς δόξης καὶ δυνάμεως ἢ δι' ἡδονήν*

---

19 cf. 126 e 188 b

---

4 *βαῖνε*] *στεῖχε* v. Cim. 5 *πλεύσας* post *ψυχοπ.* W *πέμψας* C (post *ψυχοπ.*) FKM$^{γρ. mg.}$ *ἐμβλέψας* S (sed *λε* e corr.) V[1] (*κατέφυγε πρὸς τὸ νεκυομαντεῖον εἰς Ἡράκλειαν* v. Cim.) 6 *εἰς*] *ὡς* S[1] 10 *τὴν* om. Gh 14 *δὲν* — 15 *πονηρῶν* om. M[1] *ἐν*] *ἂν* WCvM[2]Π *βίος καὶ χρόνος* ut 993 d 15 *τὸν πονηρὸν* G[2] *τῶν πονηρῶν* *O* *πάσχειν* Po. *παρέχειν* *Ω* 16 *που* GRZ om. *O* *ἀδ.*] *ἀληθείας* h *πονηρίας* C 18 *μάθησις* VX$^{suppl.}$ 19 [*αὐτῶν*]? 20/21 *τὸ σ. τοῖς γ.* F 23 *τοιαύτ.* C 24 *γε* om. F *πάνυ χαλ.* G *χαλ.* Z

*τινα συνουσίας ἄνομον ἔργον ἐργασάμενος καὶ δεινόν,
εἶτα τοῦ πάθους ἀφιεὶς τὸ διψῶδες καὶ μανικὸν ἐν χρόνῳ
καθορᾷ τὰ αἰσχρὰ καὶ φοβερὰ τῆς ἀδικίας [πάθη] παρα-
μένοντα, χρήσιμον δὲ μηδὲν μηδ' ἀναγκαῖον μηδ' ὀνησι-
φόρον, ἆρ' οὐκ εἰκὸς ἐμπίπτειν αὐτῷ πολλάκις λογισμόν,*
F *ὡς ὑπὸ κενῆς δόξης ἢ δι' ἡδονὴν ἀνελεύθερον καὶ ἀχάρι-
στον ἀνατρέψας τὰ κάλλιστα καὶ μέγιστα τῶν ἐν ἀνθρώ-
ποις [δικαίων] ἐμπέπληκεν αἰσχύνης καὶ ταραχῆς τὸν
βίον; ὥσπερ γὰρ ὁ Σιμωνίδης ἔλεγε παίζων τὴν τοῦ
ἀργυρίου κιβωτὸν εὑρίσκειν ἀεὶ πλήρη τὴν δὲ τῶν χαρίτων
κενήν, οὕτως οἱ πονηροὶ τὴν κακίαν ἐν ἑαυτοῖς διορῶντες
ἀνθ' ἡδονῆς μὲν εὐθὺς κενὴν χάριν ἐχούσης ἐλπίδος ἔρημον*
556 *εὑρίσκουσι,* | *φόβων δὲ καὶ λυπῶν καὶ μνήμης ἀτερποῦς καὶ
πρὸς μὲν τὸ μέλλον ὑποψίας ἀπιστίας δὲ πρὸς τὸ παρὸν ἀεὶ
γέμουσαν· ὥσπερ τῆς Ἰνοῦς ἀκούομεν ἐν τοῖς θεάτροις
λεγούσης, ἐφ' οἷς ἔδρασε μεταμελομένης,*

> *'φίλαι γυναῖκες, πῶς ἂν ἐξ ἀρχῆς δόμους*
> *Ἀθάμαντος οἰκήσαιμι τῶν πεπραγμένων*
> *δράσασα μηδέν;'* (Eur. fr. 399)

*ταῦθ' ⟨εἰκὸς⟩ ἑκάστου τῶν πονηρῶν τὴν ψυχὴν ἀναπολεῖν
ἐν αὑτῇ καὶ διαλογίζεσθαι, πῶς ἂν ἐκβᾶσα τῆς μνήμης τῶν
ἀδικημάτων καὶ τὸ συνειδὸς ἐξ ἑαυτῆς ἐκβαλοῦσα καὶ*
B *καθαρὰ γενομένη βίον ἄλλον ἐξ ἀρχῆς βιώσειεν. οὐ γάρ
ἐστι θαρραλέον οὐδ' ἄτυφον οὐδὲ μόνιμον καὶ βέβαιον ἐν
οἷς προαιρεῖται τὸ πονηρόν, εἰ μὴ νὴ Δία σοφούς τινας*

---

9 cf. 520 a

---

1 *καὶ δεινὸν* om. X 2 *ἀφεὶς* R 3 *καθορῶν* W del. Po. *πάντα* ci. Kron. 8 del. Po. 9 *ὡς* R 12 *ἀνθ'* Po. *δι'* *Ω* (om. D) *ἐχ. καὶ ἐλπίδος χρηστῆς ἔ.* D 14 sic CW *μὲν* post *μέλλον* pon. D om. *O* *ἀεὶ δ' ἀπιστίας πρ. τὸ π. γ.* h 15 sic ΓZVX[suppl.] *ἀκούομεν* post *θεάτροις* R post *λεγούσης* *O*(v) 17 *πῶς οὖν* R 20 *εἰκὸς* suppl. Steph. (post *πον.*, hic Wy.) 23 *ἄλλον*] *ἄλυπον* FKS[2]VX[suppl.]

εἶναι φήσομεν τοὺς ἀδικοῦντας· ἀλλ' ὅπου φιλοπλουτία καὶ φιληδονία περιμανὴς καὶ φθόνος ἄκρατος ἐνοικίζεται μετὰ δυσμενείας ἢ κακοηθείας, ἐνταῦθα καὶ δεισιδαιμονίαν σκοπῶν ἀνευρήσεις ὑποκαθημένην καὶ μαλακίαν πρὸς πόνον καὶ δειλίαν πρὸς θάνατον καὶ μετάπτωσιν ὀξεῖαν ὁρμῶν καὶ χαυνότητα πρὸς δόξαν ὑπ' ἀλαζονείας· καὶ τοὺς ψέγοντας φοβοῦνται καὶ τοὺς ἐπαινοῦντας δεδίασιν ὡς ἀδικουμένους τῇ ἀπάτῃ καὶ μάλιστα τοῖς κακοῖς πολεμοῦντας, ὅτι τοὺς δοκοῦντας [C] ἀγαθοὺς ἐπαινοῦσι προθύμως. τὸ γὰρ σκληρὸν ἐν κακίᾳ καθάπερ ἐν φαύλῳ σιδήρῳ σαθρόν ἐστι καὶ τὸ ἀντίτυπον εὔθραυστον. ὅθεν ἐν χρόνῳ πολλῷ μᾶλλον ὡς ἔχουσιν αὑτοὺς καταμανθάνοντες ἄχθονται καὶ δυσκολαίνουσι καὶ προβάλλονται τὸν ἑαυτῶν βίον. οὐ γὰρ δήπου παρακαταθήκην μὲν ἀποδοὺς καὶ γνώριμον ἐγγυησάμενος καὶ πατρίδι μετὰ δόξης καὶ φιλοτιμίας ἐπιδοὺς καὶ συνεισενεγκὼν ὁ φαῦλος εὐθύς ἐστιν ἐν μεταμελείᾳ καὶ τοῖς πεπραγμένοις ἀνιᾶται διὰ τὸ πάντῃ μεταπτωτὸν αὐτοῦ καὶ πλανώμενον τῆς γνώμης, καὶ κροτούμενοί τινες ἐν τοῖς θεάτροις εὐθὺς στένουσιν ὑπονοστούσης τῆς φιλοδοξίας [D] εἰς τὴν φιλαργυρίαν, οἱ δὲ καταθύοντες ἀνθρώπους ἐπὶ τυραννίσι καὶ συνωμοσίαις ὡς Ἀπολλόδωρος, καὶ χρήματα φίλων ἀποστεροῦντες ὡς Γλαῦκος ὁ Ἐπικύδους οὐ μετενόουν οὐδ' ἐμίσουν ἑαυτοὺς οὐδ' ἠνιῶντο τοῖς γεγενημένοις. ἐγὼ μὲν οὖν, εἰ θέμις ἐστὶν εἰπεῖν, οὔτε τινὸς

12 cf. 458 e 22. 23 cf. Polyaen. VI 7, 2 Herod. VI 86

1 post φιλ. fort. adiectivum excidit 2 περιμάχητος (-ον C) Ω corr. Emp. (cf. 43 d) 4 ἂν εὑρήσεις Ω unde (pro εὑρ.) εὑρήσῃς N εὑρήσοις D εὕρῃς Z 8 ἀγάπῃ R 9 ὅτι] ὃ C 10/11 ἐν καρδίᾳ C 12 εὔθραστον NMα[1]h 15 sic G[3(?)](Y?)Σα[2] παραθήκην O 16 πατρίδα G 17 φαῦλος] φιλάργυρος Wy. 18 sic WRD ἀμετάπτωτον S εὐμετάπτωτον O 20 ὑπον. cf. 366 e 21 καταλύοντες R 22 συν.] φιλοδοξίαις R 23 ἐπικύδου D 25 οὖν Po. οὐ J om. O εἰ G[1](ἢ θέμις ἀντὶ τοῦ εἰ θέμις G[3 mg.])RZ om. J[1] ἢ (ἡ C ἦ N) O ἐστιν om. C

θεῶν οὔτ' ἀνθρώπων δεῖσθαι κολαστοῦ νομίζω τοὺς ἀνοσιουργοῦντας, ἀλλὰ τὸν βίον αὐτῶν ἐξαρκεῖν ὑπὸ τῆς κακίας διεφθαρμένον ὅλον καὶ συντεταραγμένον.'

12. *''Ἀλλὰ σκοπεῖτε τὸν λόγον' ἔφην 'μὴ τοῦ καιροῦ πορρωτέρω πρόεισι.' καὶ ὁ Τίμων 'τυχόν' ἔφη 'πρὸς τὸ*
E *μέλλον καὶ τὸ λειπόμενον αὐτῷ μῆκος. ἤδη γὰρ ὥσπερ ἔφεδρον ἀνίστημι τὴν τελευταίαν ἀπορίαν, ἐπεὶ ταῖς πρώταις διηγώνισται μετρίως. ἃ γὰρ Εὐριπίδης* (fr. 580) *ἐγκαλεῖ καὶ παρρησιάζεται πρὸς τοὺς θεοὺς 'τὰ τῶν τεκόντων σφάλματ' εἰς τοὺς ἐγγόνους' τρέποντας, αἰτιᾶσθαι νόμιζε καὶ τοὺς σιωπῶντας ἡμῶν. εἴτε γὰρ οἱ δράσαντες αὐτοὶ δίκην ἔδοσαν, οὐθὲν ἔτι δεῖ κολάζειν τοὺς μὴ ἀδικήσαντας, ὅπου δὶς ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς οὐδὲ τοὺς δράσαντας δίκαιον· εἴτε ῥαθυμίᾳ καταπροέμενοι τὴν τιμωρίαν ἐν τοῖς πονηροῖς ὀψὲ παρὰ τῶν ἀναιτίων εἰσπράττουσιν, οὐκ εὖ τῷ ἀδίκως τὸ βραδέως ἀναλαμβάνουσιν.*
F *οἷον ἐνταῦθα δήπουθεν λέγεται ἐλθεῖν Αἴσωπον, ἔχοντα παρὰ Κροίσου χρυσίον ὅπως τε τῷ θεῷ θύσῃ μεγαλοπρεπῶς καὶ Δελφῶν ἑκάστῳ διανείμῃ μνᾶς τέσσαρας· ὀργῆς δέ τινος, ὡς ἔοικεν, αὐτῷ καὶ διαφορᾶς γενομένης πρὸς τοὺς αὐτόθι τὴν μὲν θυσίαν ἐποιήσατο, τὰ δὲ χρή-*
557 *ματ' ἀνέπεμψεν εἰς Σάρδεις, | ὡς οὐκ ἀξίων ὄντων ὠφεληθῆναι τῶν ἀνθρώπων· οἱ δὲ συνθέντες αἰτίαν ἐπ' αὐτὸν ἱεροσυλίας ἀπέκτειναν, ὤσαντες ἀπὸ τῆς πέτρας ἐκείνης*

---

7 cf. p. 398, 15   9 cf. p. 480, 23   11 sqq. Proclus 136, 18

---

1 ἀνθρώπου ΠS^{2} κολ. δεῖσθαι G   7 ἀνίστησι CW   16 τῷ] τὸ FKDRhAE τῶι G sed ω ft. in ras., ι postea add. ἀδίκωι W   τὸ W^{2}υ$J^{2}$$S^{1}$$α^{3}$ το/// G τῶ $Π^{2}$ τοῦ O   βραδέως sed ω e corr. G   ἀντιλαμβ. WFKJ^{2} 17 λέγουσιν Bern. λέγ. δήπουθεν Bens. propter hiatum   18 θύση///ται G θύσηται F χρήσεται Z ὅπ. τε θύσῃ τῷ θεῷ h ὅπ. τε θύσηται τῷ θεῷ O ὅπ. θύσῃ τε τῷ θεῷ Bern.   20 ὡς ἔοικεν om. υS   καὶ διαφορᾶς γεν. αὐτῷ WCR καὶ διαφορᾶς αὐτῷ γεν. υMΠ(καὶ om. $α^{1}$)DJ^{2} 21 τὸ δὲ χρῆμα Ω corr. Ducas in J   22 ἀνέπεμψεν J ἀπέπ. h ἀντέπ. O (post χρῆμα deest D)   23 ἐπ' αὐτὸν αἰτίαν R

ἣν Ὑάμπειαν καλοῦσιν. ἐκ δὲ τούτου λέγεται μηνῖσαν τὸ θεῖον αὐτοῖς ἀφορίαν τε γῆς ἐπαγαγεῖν καὶ νόσων ἀτόπων ἰδέαν πᾶσαν, ὥστε περιιόντας ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς πανηγύρεσι κηρύσσειν καὶ καλεῖν ἀεὶ τὸν βουλόμενον ὑπὲρ Αἰσώπου δίκην λαβεῖν παρ' αὐτῶν. τρίτῃ δὲ γενεᾷ Σάμιος Ἴδμων ἀφίκετο, γένει μὲν οὐδὲν Αἰσώπῳ προσήκων ἀπόγονος δὲ τῶν πριαμένων αὐτὸν ἐν Σάμῳ γεγονώς· καὶ τούτῳ τινὰς δίκας δόντες οἱ Δελφοὶ τῶν κακῶν ἀπηλλάγησαν. ἐξ ἐκείνου δέ φασι καὶ τὴν τιμωρίαν τῶν ἱεροσύ- [B] λων ἐπὶ τὴν Αὐλίαν ἀπὸ τῆς Ὑαμπείας μετατεθῆναι. καὶ τὸν Ἀλέξανδρον οὐδ' οἱ πάνυ φιλοῦντες, ὧν ἐσμεν καὶ ἡμεῖς, ἐπαινοῦσι τὸ Βραγχιδῶν ἄστυ συγχέαντα καὶ διαφθείραντα πᾶσαν ἡλικίαν διὰ τὴν γενομένην τοῦ περὶ Μίλητον ἱεροῦ προδοσίαν ὑπὸ τῶν προπάππων αὐτῶν. Ἀγαθοκλῆς δ' ὁ Συρακοσίων τύραννος καὶ σὺν γέλωτι χλευάζων Κερκυραίους ἐρωτῶντας διὰ τί πορθοίη τὴν νῆσον αὐτῶν 'ὅτι νὴ Δί'' εἶπεν 'οἱ πατέρες ὑμῶν ὑπεδέξαντο τὸν Ὀδυσσέα', καὶ τῶν Ἰθακησίων ὁμοίως ἐγκαλούντων ὅτι πρόβατα λαμβάνουσιν αὐτῶν οἱ στρατιῶται [C] 'ὁ δ' ὑμέτερος' ἔφη 'βασιλεὺς ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς καὶ τὸν ποιμένα προσεξετύφλωσεν.' ἆρ' οὖν οὐκ ἀτοπώτερος τούτων ὁ Ἀπόλλων, εἰ Φενεάτας ἀπόλλυσι τοὺς νῦν, ἐμφράξας τὸ βάραθρον καὶ κατακλύσας τὴν χώραν ἅπασαν αὐτῶν,

5 cf. Herod. II 134 18 cf. 176 f

1 μηνῖσαι (vel -ίσαι) Ω corr. Re. 3 περιόντας W περιιόντες R 5 λαβεῖν CXυYNMΠRS (ἀνελέσθαι Her.) λαμβάνειν O 6 Ἴδμων Ω cf. Σ Arist. Aves 471 Ἰάδμων Her. II 134 7 τῷ πριαμένῳ R 8 δίκας τινὰς h 10 αὐλίαν G[1]N[1]M[1]Rh ναυλίαν G[2]CWFJKYN[2]M[2]α[1]S[1]Z ναυπλίαν WΠ(exc. α[1])υ ναυτιλίαν SVX[suppl.] nomen incertum 12 βρ. — διαφθείραντα om. NR βραγχιδῶν GC[2] βραγχίδων O (βραχίδων Π exc. α) 15 συρακοσίων W[1] συρακούσ. (συρρακουσ. SVX[s]) O καὶ] 'tam late patet haec opinio ut etiam in iocum abusus sit Ag.' 17 ἐδέξ. C 21 συνεξ. C 23 τὸ βάραθρον quod Hercules effecerat, Paus. VIII 14, 2

ὅτι πρὸ χιλίων ἐτῶν, ὥς φασιν, ὁ Ἡρακλῆς ἀνασπάσας τὸν τρίποδα τὸν μαντικὸν εἰς Φενεὸν ἀπήνεγκε, Συβαρίταις δὲ φράζων ἀπόλυσιν τῶν κακῶν, ὅταν τρισὶν ὀλέθροις ἱλάσωνται τὸ μήνιμα τῆς Λευκαδίας Ἥρας; καὶ μὴν οὐ πολὺς χρόνος ἀφ' οὗ Λοκροὶ πέμποντες εἰς Τροίαν πέπαυνται τὰς παρθένους,

D 'αἳ καὶ ἀναμπέχονοι γυμνοῖς ποσὶν ἠύτε δοῦλαι
ἠοῖαι σαίρεσκον Ἀθηναίης περὶ βωμόν,
νόσφι κρηδέμνοιο, καὶ εἰ βαθὺ γῆρας ἱκάνοι,'

διὰ τὴν Αἴαντος ἀκολασίαν. ποῦ δὴ ταῦτα τὸ εὔλογον ἴσχει καὶ δίκαιον; οὐδὲ γὰρ Θρᾷκας ἐπαινοῦμεν, ὅτι στίζουσιν ἄχρι νῦν τιμωροῦντες Ὀρφεῖ τὰς αὑτῶν γυναῖκας, οὐδὲ τοὺς περὶ Ἠριδανὸν βαρβάρους μελανοφοροῦντας ἐπὶ πένθει τοῦ Φαέθοντος, ὥσπερ λέγουσιν· ἔτι δ' ἂν οἶμαι γελοιότερον ἦν, εἰ τῶν τότ' ἀνθρώπων, ὅτε διεφθάρη Φαέθων, παραμελησάντων οἱ πέντε γενεαῖς ἢ δέκα E τοῦ πάθους ὕστερον γεγονότες ἤρξαντο τὴν ἐσθῆτα μεταβάλλειν ἐπ' αὐτῷ καὶ πενθεῖν. καίτοι τοῦτ' ἀβελτερίαν μὲν ἔχει μόνον οὐδὲν δὲ δεινὸν οὐδ' ἀνήκεστον· αἱ δὲ τῶν θεῶν ὀργαὶ τίνι λόγῳ παραχρῆμα δυόμεναι καθάπερ ἔνιοι τῶν ποταμῶν εἶθ' ὕστερον ἐπ' ἄλλους ἀναφερόμεναι πρὸς ἐσχάτας συμφορὰς τελευτῶσιν;'

13. Ὡς δὲ πρῶτον ἐπέσχε, δείσας ἐγὼ μὴ πάλιν ἐξ ὑπαρχῆς ἐπαγάγῃ πλείονας καὶ μείζονας ἀτοπίας, εὐθὺς

7 sqq. cf. Wilamowitz, D. Ilias u. Homer 384   11 cf. Phanocles fr. 1, 23   18 Polyb. II 16, 13

1 ὁ om. R   2 μαντ.] δελφικὸν Z   φενένεον YJ[1]   7 ἀναμπεχόμενοι WC[1](-ναι)J ἀμπεχόμενοι R ἀμπέχονοι N   8 ἢ οἷαι (vel ἢ οἷαις αἴρ.) Ω corr. X[2]   9 βαθὺ C[1] (cf. Leon. Tar. AP. VII 163, 9) βαρὺ O   11 ἔχει C[1]   οὐ γὰρ R   12 ἄχρι τοῦ νῦν G[3]h   τιμωροῦντες, sed ωροῦν e corr. G[3]   τῷ ὀρφ. Π   γυναῖκας om. N   17 πένθους YJ[1]   18 μὲν om. h ft. recte   20 καθάπερ — 21 ἀναφερόμεναι om. R   22 ἀποτελευτῶσιν ΠJ[2]   24 ἐπαγ. om. R

ἠρόμην αὐτόν 'εἶεν' ἔφην, 'ταῦτα γὰρ πάντα ἀληθινὰ ἡγῇ;' κἀκεῖνος 'εἰ δὲ μὴ πάντ'' εἶπεν 'ἀλλ' ἔνια, τὴν αὐτὴν ἀπορίαν ἔχειν οὐ νομίζεις τὸν λόγον;' 'ἴσως' ἔφην ἐγώ, '⟨ἀλλὰ⟩ καὶ τοῖς σφόδρα πυρέττουσιν, ἐάν θ' ἓν ἱμάτιον ἐάν τε F πολλὰ περιβεβλημένοι τυγχάνωσι, ταὐτὸ καῦμα καὶ παραπλήσιον, ὅμως δ' εἰς παραμυθίαν ἀφελεῖν τὸ πλῆθος· εἰ δὲ μὴ βούλει, τοῦτο μὲν ἐάσωμεν (καίτοι τὰ πλεῖστα μύθοις ἔοικε καὶ πλάσμασιν), ἀναμνήσθητι δὲ τῶν ἔναγχος Θεοξενίων καὶ τῆς καλῆς ἐκείνης μερίδος, ἣν ἀφαιροῦντες τοὺς Πινδάρου κηρύττουσι λαμβάνειν ἀπογόνους, | ὥς σοι 558 τὸ πρᾶγμα σεμνὸν ἐφάνη καὶ ἡδύ'. 'τίς δ' οὐκ ἄν' εἶπεν 'ἡσθείη τῇ χάριτι τῆς τιμῆς οὕτως Ἑλληνικῶς καὶ ἀφελῶς ἀρχαϊζούσης, εἰ μὴ 'μέλαιναν καρδίαν κεχάλκευται ψυχρᾷ φλογί' (fr. 123) κατ' αὐτὸν τὸν Πίνδαρον;' 'ἐῶ τοίνυν' ἔφην 'ὅμοιον ἐν Σπάρτῃ κήρυγμα τούτῳ τὸ 'μετὰ Λέσβιον ᾠδόν' (Paroem. II p. 522) ἐπὶ τιμῇ καὶ μνήμῃ Τερπάνδρου τοῦ παλαιοῦ κηρυττόμενον· ὁ γὰρ αὐτός ἐστι λόγος. ἀλλ' ὑμεῖς γε δήπου πλέον ἔχειν ἑτέρων ἔν τε Βοιωτοῖς Ὀφελτιάδαι γένος ὄντες ἀξιοῦτε καὶ παρὰ Φωκεῦσι διὰ Δαΐφαντον, ἐμοὶ δὲ καὶ παρῆτε καὶ συνελαμβάνεσθε πρῴην, ὅτε Λυκόρμαις καὶ Σατιλαίοις τὴν πάτριον Ἡρα- B

---

13 cf. 91 a   18 cf. v. Cim. 1   19 cf. 1099 e 244 b
21 ignoti

---

2 [ἡγῇ]? ἀπορ. ex πονηριάν G[1]   3 οὐ νομ. ἔχ. R οὐ om. S add. Po.   4 ἐάν[1] — 5 τυγχάνωσι om. X[1]   5 καὶ] ἢ Ha., sed cf. τοιαῦτα καὶ παραπλήσια sim.   6 δ'] δεῖ X[4]JKYMΠRS hiatu intolerabili.   ⟨ὠφέλιμον⟩ ἀφελεῖν Po. ἔχει pro εἰς ci. Si., sed ft. ἔστι audiendum cum Wil.   πάθος G[1]   7 μὴ βούλει] sc. ἀφελεῖν τὸ πλῆθος (μὴ del. Wy.)   τοῦτον WN   ἐάσωμεν (sc. ἐξετάζειν ταῦτα) Po. ἔασον   8 θεοξ. C[2]X[corr.]RS τῶν θεοξ. O   9 μητρίδος N ἐξαιρ. Wy.   10 ἀπ. λαμβ. G   12 ἀφελῶς] φιλοκάλως G[4]XF[mg.]J[1]K[mg.]Y[mg.]RSα[3] καὶ φιλοκάλως add. C[2]   18 ὑμᾶς γε δεῖ που G[2]   19 ὀφελτ. Xyl. cf. v. Cim. 1 ὧ (ὡς C[2]X[3]) φιλτιάδαι Ω γένους G[2]FK(et ὄντος)M[2]ΠRZ   ἀξιοῦτε C[2]X[3] (τε in ras.) ἀξίου τὲ GW (τε) ἀξίου O (in M κ sequens e corr.)   21 πρῴην Re. πρῶτον sic C[2]X[3]Y[2]J[2]K(λυκόρταις)S[1]Π[2] λυκόρμαι (-μου W -μοι h) κ. σατιλαῖοι O

κλειδῶν μετιοῦσι τιμὴν καὶ στεφανηφορίαν συνανασῴζων ἔλεγον ὅτι δεῖ μάλιστα τοῖς ἀφ' Ἡρακλέους γεγονόσι τὰς τιμὰς ὑπάρχειν βεβαίους καὶ τὰς χάριτας, ὧν τοὺς Ἕλληνας εὐεργετήσας οὐκ ἔτυχεν αὐτὸς ἀξίας χάριτος οὐδ' ἀμοιβῆς.' 'καλοῦ γ'' εἶπεν 'ἡμᾶς ἀγῶνος καὶ φιλοσοφίᾳ μάλα πρέποντος ἀνέμνησας.' 'ἄφες οὖν' εἶπον 'ὦ τᾶν, τὸ σφοδρὸν τοῦτο τῆς κατηγορίας, καὶ μὴ φέρε πικρῶς, εἰ κολάζονταί τινες ἐκ κακῶν γεγονότες ἢ πονηρῶν, ἢ μὴ χαῖρε μηδ' ἐπαίνει τιμωμένης εὐγενείας. δεῖ γάρ, εἰ τὴν C *χάριν ἐν τῷ γένει τῆς ἀρετῆς ἀνασῴζομεν, εὐλόγως μηδὲ τὴν κόλασιν οἴεσθαι δεῖν ἀπαυδᾶν καὶ προαπολείπειν ἐπὶ ταῖς ἀδικίαις ἀλλὰ συνεκτρέχειν ἐκείνῃ τὸ κατ' ἀξίαν ἀντιστρόφως ἀποδιδοῦσαν. ὁ δὲ τοὺς ἀπὸ Κίμωνος ἡδέως ὁρῶν Ἀθήνησι τιμωμένους, τῶν δὲ Λαχάρους ἢ Ἀριστίωνος ἐκγόνων ἐλαυνομένων ἀχθόμενος καὶ ἀγανακτῶν ὑγρός ἐστι λίαν καὶ ῥάθυμος μᾶλλον δὲ φιλαίτιος ὅλως καὶ δύσκολος πρὸς τὸ θεῖον, ἐγκαλῶν μέν, ἂν ἀνδρὸς ἀδίκου καὶ πονηροῦ παῖδες ἐκ παίδων εὐτυχεῖν δοκῶσιν, ἐγκαλῶν δὲ πάλιν, ἂν τὰ γένη κολούηται καὶ ἀφανίζηται τῶν φαύ-* D *λων, αἰτιώμενός τε τὸν θεὸν ὁμοίως μέν, ἂν χρηστοῦ πατρὸς τέκνα πράττῃ κακῶς, ὁμοίως δέ, ἂν πονηροῦ.'*

14. *'Καὶ ταῦτα μέν' ἔφην 'ὥσπερ ἀντιφράγματά σοι κείσθω πρὸς τοὺς ἄγαν πικροὺς καὶ κατηγορικοὺς ἐκείνους. ἀναλαβόντες δ' αὖθις ὥσπερ ἀρχὴν κλωστῆρος ἐν σκοτεινῷ καὶ πολλοὺς ἑλιγμοὺς καὶ πλάνας ἔχοντι τῷ περὶ θεοῦ λόγῳ, καθοδηγῶμεν αὐτοὺς μετ' εὐλαβείας ἀτρέμα πρὸς τὸ εἰκὸς καὶ πιθανόν· ὡς τό γε σαφὲς καὶ τὴν ἀλή-*

---

5 *φιλοσοφίας* CWJ^{1}YNMΠS^{2}h 6 *μάλα* om. C^1 post *πρέπ.* MΠJ^2 *πρεπόντως* CWX^{1}J^{1}YMΠhZ^1 8 *ἢ καὶ πον.* V *καὶ πον.?* Po. cf. v. 18 11 *προλείπειν* G(*ειπ* in ras) *προσαπολείπειν* C^2 *προαπειλεῖν* Y^{re}·J^{1}K ac ft. X^1 (*προαπολιπεῖν υ*) 12 *ἐκείναις* ss. C^{2}X^3 -*η* in ras. S^2 13 *ἀποδιδοῦσαν* C^{2}X^{3}S^1 -*διδούσῃ* O 14 *Ἀρίστωνος* Ω corr. Re. (cf. 809 e v. Sull. 13; idem mendum v. Luc. 19) 20 *τε* Po. *δὲ* *ἂν* om. F 24 *ἀναλαβόντος* X^{1}Z 26 *θεοῦ* GCKS^{2}V *τοῦ θεοῦ* O

θειαν οὐδ' ἐν οἷς αὐτοὶ πράττομεν ἀσφαλῶς εἰπεῖν ἔχομεν. οἷον, διὰ τί τῶν ὑπὸ φθίσεως ἢ ὑδέρου διαφθαρέντων τοὺς παῖδας εἰς ὕδωρ τὼ πόδε βρέχοντας καθίζεσθαι κελεύομεν, E
ἕως ἂν ὁ νεκρὸς κατακαῇ; δοκεῖ γὰρ οὕτω τὸ νόσημα μὴ μεθίστασθαι μηδὲ προσπελάζειν αὐτοῖς· ἢ πάλιν, δι' ἣν αἰτίαν αἰγὸς τὸν ἠρυγγίτην λαβούσης εἰς τὸ στόμα ὅλον ἐφίσταται τὸ αἰπόλιον, ἄχρι ἂν ἐξέλῃ προσελθὼν ὁ αἰπόλος; ἄλλαι τε δυνάμεις ἁφὰς ἔχουσαι καὶ διαδόσεις ἀπίστους ὀξύτησι καὶ μήκεσι δι' ἑτέρων εἰς ἕτερα περαίνουσιν. ἀλλ' ἡμεῖς τὰ κατὰ τοὺς χρόνους διαλείμματα θαυμάζομεν, οὐ τὰ κατὰ τοὺς τόπους. καίτοι θαυμασιώτερον εἰ πάθους ἐν Αἰθιοπίᾳ λαβόντος ἀρχὴν ἀνεπλήσθησαν αἱ Ἀθῆναι καὶ Περικλῆς ἀπέθανε καὶ Θουκυδίδης ἐνόσησεν, ἢ εἰ Δελφῶν καὶ Συβαριτῶν γενομένων πονηρῶν F
(cap. 12) ἡ δίκη φερομένη περιῆλθεν εἰς τοὺς παῖδας. ἔχουσι γάρ τινας αἱ δυνάμεις ἀναφορὰς ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἐπὶ τὰ πρῶτα καὶ συνάψεις· ὧν ἡ αἰτία, κἂν ὑφ' ἡμῶν ἀγνοῆται, σιωπῇ περαίνει τὸ οἰκεῖον.'

15. Οὐ μὴν ἀλλὰ τά γε δημόσια τῶν πόλεων μηνίματα τὸν τοῦ δικαίου λόγον ἔχει πρόχειρον. | ἓν γάρ τι 559
πρᾶγμα καὶ συνεχὲς ἡ πόλις ὥσπερ ζῷον οὐκ ἐξιστάμενον αὐτοῦ ταῖς καθ' ἡλικίαν μεταβολαῖς οὐδ' ἕτερον ἐξ ἑτέρου τῷ χρόνῳ γινόμενον, ἀλλὰ συμπαθὲς ἀεὶ καὶ οἰκεῖον αὐτῷ καὶ πᾶσαν ὧν πράττει κατὰ τὸ κοινὸν ἢ ἔπραξεν αἰτίαν καὶ

---

5 cf. 776 f 700 d 12 Thuc. II 48, 3 19 ad cap. 15 cf. de E 18 21 sqq. Proclus p. 136, 32 *πόλιν* et *γένος* (cap. 16) simul respiciens

---

1 *αὐτοὶ* om. R 2 *φθαρ.* R 6 *τὸν*] *τὴν* CR *τὸν ἠρυίτην* G^4 *τὸν νηρυίτην* X^1FKV^{re} *τὸ ἠρύγγιον* 776 f 700 d 7 *ἄχρις* G^3M^3A(non α) al. 8 *ἔχουσι* CG^3 9 *ὀξ.* pendet ab *ἀπίστους* (*ἀπίστοις* male Xyl.) 11 *καίτοι*] *καὶ τὸ* CWY^1NM^1J^3 19 *τά γε* C *γε τὰ* O 20 *πρόδηλον* F^1 22 *αὐτῆς* Ω corr. Xyl. 23 *γεν.* CWNh 24 *τὴν κοινὸν* F^1(corr.^{1re}) *τὸ κοινὸν* sed *τὸ* e corr. X^3 *τὴν κοινὴν* Z *ἢ* om. G^1F^1(corr.^{1re}) Z

χάριν ἀναδεχόμενον, μέχρι ἂν ἡ ποιοῦσα καὶ συνδέουσα ταῖς ἐπιπλοκαῖς κοινωνία τὴν ἑνότητα διαφυλάττῃ. τὸ δὲ πολλὰς πόλεις διαιροῦντα τῷ χρόνῳ ποιεῖν μᾶλλον δ' ἀπείρους ὅμοιόν ἐστι τῷ πολλοὺς τὸν ἕνα ποιεῖν ἄνθρωπον, ὅτι νῦν πρεσβύτερός ἐστι πρότερον δὲ νεώτερος ἀνωτέρω δὲ μειράκιον ἦν. μᾶλλον δ' ὅλως ταῦτά γε τοῖς Ἐπιχαρ- B *μείοις* (fr. 170) *ἔοικεν, ἐξ ὧν ὁ αὐξόμενος ἀνέφυ τοῖς σοφισταῖς λόγος· ὁ γὰρ λαβὼν πάλαι τὸ χρέος νῦν οὐκ ὀφείλει γεγονὼς ἕτερος, ὅ τε κληθεὶς ἐπὶ δεῖπνον ἐχθὲς ἄκλητος ἥκει τήμερον· ἄλλος γάρ ἐστι. καίτοι μείζονάς γε παραλλαγὰς αἱ ἡλικίαι περὶ ἕκαστον ἡμῶν ποιοῦσιν ἢ κοινῇ περὶ τὰς πόλεις. γνοίη γὰρ ἄν τις ἰδὼν τὰς Ἀθήνας ἔτει τριακοστῷ, καὶ τὰ νῦν ἤθη καὶ κινήματα παιδιαί τε καὶ σπουδαὶ καὶ χάριτες καὶ ὀργαὶ τοῦ δήμου πάνυ γε τοῖς παλαιοῖς ἐοίκασι· ἀνθρώπου δὲ μόλις ἄν τις οἰκεῖος ἢ φίλος ἐντυχὼν διὰ χρόνου μορφὴν γνωρίσειεν, αἱ δὲ τῶν ἠθῶν μεταβολαὶ παντὶ λόγῳ καὶ πόνῳ καὶ πάθει καὶ* C *νόμῳ ῥᾳδίως τρεπόμεναι καὶ πρὸς τὸν ἀεὶ συνόντα τὴν ἀτοπίαν καὶ τὴν καινότητα θαυμαστὴν ἔχουσιν. ἀλλ' ἄνθρωπός τε λέγεται μέχρι τέλους εἷς ἀπὸ γενέσεως, πόλιν τε τὴν αὐτὴν ὡσαύτως διαμένουσαν ἐνέχεσθαι τοῖς ὀνείδεσι τῶν προγόνων ἀξιοῦμεν, ᾧ δικαίῳ μέτεστιν αὐτῇ δόξης τε τῆς ἐκείνων καὶ δυνάμεως· ἢ λήσομεν εἰς τὸν Ἡρακλείτειον* (fr. 91) *ἅπαντα πράγματα ποταμὸν ἐμβα-*

---

7 sqq. cf. 1083 a 23 cf. 392 b

---

1 *μέχρι*] ς postea add. in $G^{(3)}$CXJM al. *ποιοῦσα* sc. *τὴν ἑνότητα* cf. Plato Resp. 462 b (Arist. 1276 b 1) *ἑνοποιοῦσα* Ruhnken 3 *τῷ λόγῳ* C^2X^3 4 *τῷ*] *τὸ* G^1YNM^1RZ 6 *ταῦτά γε* om. J^1 7 *αὐξανόμενος* h 9 *ἕτ.*] *ὕστερος* C^1W *ὁ δὲ* Ω corr. Po. *χθὲς* h$X^{corr.}$ 10 *γε* X^3SΠ^2 *τε* *O* 13 *παιδεῖαι* CW 15 *ἀνθρώπου* $C^2X^d J^2$SΠ(exc. α^1)VZ *-ων* W *-ον* *O* 18 [*καὶ*] Re. climaca (cf. v. 15/16) ignorans 19 *κενοτ.* X^1F^1YZ 22 *ἀξιοῦσιν* h 23 *τε* eras. in M, hab. Π 24 *ἅπαντα τὰ* ΓC^2RZ *ποτ. ἅπ. πρ.* V

λόντες, εἰς ὃν οὔ φησι δὶς ἐμβῆναι τῷ πάντα κινεῖν καὶ ἑτεροιοῦν τὴν φύσιν μεταβάλλουσαν.'

16. *'Εἰ δ' ἐστὶ* [*τι*] *πόλις ἓν πρᾶγμα καὶ συνεχές, ἔστι δήπου καὶ γένος, ἐξηρτημένον ἀρχῆς μιᾶς καὶ δύναμίν τινα* D *καὶ κοινωνίαν διαπεφυκυῖαν ἀναφερούσης, καὶ τὸ γεννηθὲν οὐχ ὥς τι δημιούργημα πεποιημένον ἀπήλλακται τοῦ γεννήσαντος· ἐξ αὐτοῦ γὰρ οὐχ ὑπ' αὐτοῦ γέγονεν, ὥστ' ἔχει τι καὶ φέρεται τῶν ἐκείνου μέρος ἐν ἑαυτῷ καὶ κολαζόμενον προσηκόντως καὶ τιμώμενον. εἰ δὲ μὴ δόξαιμι παίζειν, ἐγὼ φαίην ἂν ἀνδριάντα Κασάνδρου καταχαλκευόμενον ὑπ' Ἀθηναίων πάσχειν ἀδικώτερα καὶ τὸ Διονυσίου σῶμα μετὰ τὴν τελευτὴν ἐξοριζόμενον ὑπὸ Συρακοσίων ἢ τοὺς ἐκγόνους αὐτῶν δίκην τίνοντας. τῷ μὲν γὰρ ἀνδριάντι τῆς Κασάνδρου φύσεως οὐθὲν ἔνεστι, καὶ τὸν νεκρὸν ἡ Διονυσίου ψυχὴ προλέλοιπε· Νυσαίῳ δὲ καὶ* E *Ἀπολλοκράτει καὶ Ἀντιπάτρῳ καὶ Φιλίππῳ καὶ τοῖς ἄλλοις ὁμοίως παισὶ τῶν πονηρῶν τὸ κυριώτατον ἐμπέφυκε καὶ πάρεστι μέρος, οὐχ ἡσυχαῖον οὐδ' ἀργόν, ἀλλὰ ζῶσιν αὐτῷ καὶ τρέφονται καὶ διοικοῦνται καὶ φρονοῦσι· καὶ οὐθὲν δεινὸν οὐδ' ἄτοπον, ἂν ἐκείνων ὄντες πάσχωσι τὰ ἐκείνων. καθόλου δ' εἰπεῖν, ὥσπερ ἐν ἰατρικῇ τὸ χρήσιμον καὶ δίκαιόν ἐστι, καὶ γελοῖος ὁ φάσκων ἄδικον εἶναι τῶν ἰσχίον πονούντων καίειν τὸν ἀντίχειρα καὶ τοῦ ἥπατος ὑπούλου γεγονότος ἀμύσσειν τὸ ἐπιγάστριον καὶ τῶν*

3 sqq. Proclus 187, 17. 35 sqq. 6 cf. 1001 c
21 sqq. Proclus 188, 7

3 *τι* (*τὶς* KV) del. Re. 4/5 *κοιν. τινὰ κ. δύν.* h *δύναμιν κτλ.* male temptata. 'vim quandam quae per omne genus permanat tamquam fluvium subterraneum (418, 21) certo tempore ad lucem promovens' 10 *καταχαλκ.* cf. v. Lys. 17 *χαλκοῦν καταχωνευόμενον* Wy. 11 *ἀδικώτατα Ω* corr. Steph. *διονύσου* ΓC¹YNMαA¹RhZ 12 *συρακοσ.* W *συ(ρ)ρακουσ.* vel *συρακοσσ.* *O* 14 *ἔνεστι* Re. *ἐστὶ Ω* (*οὐ μέτεστι* C³X³) 17 *παισὶ* α³ *πᾶσι O* 20 *πάσχωσι* (cf. v. 11—13) Po. *ἔχωσι Ω* (def. Wil.) 21 *εἰπεῖν* C³X³JV *εἶπον O* [*τὸ*] ita ut *καίειν* subiectum sit? 23 *ἰσχίων* Γ(exc. K)YNMα¹R

F βοῶν, ἂν εἰς τὰς χηλὰς μαλακιῶσι, προσαλείφειν τὰ ἄκρα τῶν κεράτων, οὕτως ὁ περὶ τὰς κολάσεις ἄλλο τι δίκαιον ἢ τὸ θεραπεῦον τὴν κακίαν ἡγούμενος καὶ ἀγανακτῶν, ἐάν τις δι' ἑτέρων ἐφ' ἑτέρους ἀναφέρῃ τὴν ἰατρείαν ὥσπερ οἱ τὴν φλέβα διαιροῦντες ἵνα τὴν ὀφθαλμίαν κουφίσωσιν, 560 οὐδὲν ἔοικε περαιτέρω τῆς αἰσθήσεως ἐφορᾶν, | οὐδὲ μνημονεύειν, ὅτι καὶ διδάσκαλος παίδων ἑνὸς καθικόμενος ἑτέρους ἐνουθέτησε, καὶ στρατηγὸς ἐκ δεκάδος ἀνελὼν ἕνα πάντας ἐνέτρεψε, καὶ οὕτως οὐ μέρει διὰ μέρους ἑτέρου μόνον, ἀλλὰ καὶ ψυχῇ διὰ ψυχῆς γίνονταί τινες διαθέσεις καὶ κακώσεις καὶ ἐπανορθώσεις μᾶλλον ἢ σώματι διὰ σώματος. ἐκεῖ μὲν γάρ, ὡς ἔοικε, τὸ αὐτὸ δεῖ πάθος ἐγγίνεσθαι καὶ τὴν αὐτὴν μεταβολήν, ἐνταῦθα δ' ἡ ψυχὴ ταῖς φαντασίαις ἀγομένη κατὰ τὸ θαρρεῖν καὶ δεδιέναι χεῖρον ἢ βέλτιον διαγίγνεσθαι πέφυκεν.'

17. Ἔτι δ' ἐμοῦ λέγοντος ὑπολαβὼν ὁ Ὀλύμπιχος B 'ἔοικας' ἔφη 'τῷ λόγῳ μεγάλην ὑπόθεσιν ὑποτίθεσθαι, τὴν ἐπιμονὴν τῆς ψυχῆς.' 'καὶ ὑμῶν γ'' εἶπον ἐγώ 'διδόντων μᾶλλον δὲ δεδωκότων· ὡς γὰρ τοῦ θεοῦ τὸ κατ' ἀξίαν νέμοντος ἡμῖν ὁ λόγος ἐξ ἀρχῆς δεῦρο προελήλυθε.' κἀκεῖνος 'εἶτα δ'' ἔφη 'νομίζεις ἕπεσθαι τῷ τοὺς θεοὺς ἐπιβλέπειν καὶ νέμειν ἕκαστα τῶν καθ' ἡμᾶς τὸ τὰς ψυχὰς ὑπάρχειν ἢ πάμπαν ἀφθάρτους ἢ χρόνον τινὰ μετὰ τὴν τελευτὴν ἐπιμενούσας;' 'οὔκ, ὦ 'γαθέ'; εἶπον 'ἀλλὰ μικρὸς οὕτω καὶ κενόσπουδος ὁ θεός ἐστιν, ὥστε μηδὲν

1 μαλακιῶσι ('boum ungulis mollificatis' Procl.) cf. Luc. Lexiph. 2 al. 3 θεραπεύειν corr. Re. 4 δι' ἑτέρους ἀναφ. F^1 ἀναφέρει X^1FZ ὥσπερ γὰρ εἰ C^1 6 μνημονεύειν GZ$M^{corr.}$ -ει O(Π) 8 ἐνουθ.] ἐσωφρόνησε R 9 ἀνέτρεψε GCWX^3vh ἀνέστρεψε O corr. Re. οὕτως] ὅτι e corr. C^1 (οὕτως ^{3}) μέλει διὰ μέλους Wy., sed opponuntur etiam 'pars — totum' ἑτέρου om. K 11 μᾶλλον om. R τῷ σώματι Γ(exc. K)Z 12 δεῖ om. G δὴ X^1F ὑποβαλὼν Γ(exc. K)Z (ὑπολαβὼν om. S^1 add. ipse) 18 ὑπομ. K 21 τῷ] τὸ Γ(τῷ ex τὸ G^1) W^1Z 24 οὔκ κτλ. 'num non sequi putas'? 25 μικρὸς cf. 811 c 1069 d al.

ἡμῶν ἐχόντων θεῖον ἐν αὑτοῖς μηδὲ προσόμοιον ἁμωσγέπως ἐκείνῳ καὶ διαρκὲς καὶ βέβαιον, ἀλλὰ φύλλοις, ὡς Ὅμηρος ἔφη (Z 146), παραπλησίως ἀπομαραινομένων C παντάπασι καὶ φθινόντων ἐν ὀλίγῳ ποιεῖσθαι λόγον τοσοῦτον, ὥσπερ αἱ τοὺς Ἀδώνιδος κήπους ἐπ' ὀστράκοις τισὶ τιθηνούμεναι καὶ θεραπεύουσαι γυναῖκες ἐφημέρους ⟨σπείρων⟩ ψυχὰς ἐν σαρκὶ τρυφερᾷ καὶ βίου ῥίζαν ἰσχυρὰν οὐ δεχομένῃ βλαστανούσας εἶτ' ἀποσβεννυμένας εὐθὺς ὑπὸ τῆς τυχούσης προφάσεως; εἰ δὲ βούλει, τοὺς ἄλλους θεοὺς ἐάσας σκόπει τουτονὶ τὸν ἐνταυθοῖ τὸν ἡμέτερον, εἴ σοι δοκεῖ τὰς ψυχὰς τῶν τελευτώντων ἀπολλυμένας ἐπιστάμενος εὐθὺς ὥσπερ ὁμίχλας ἢ καπνοὺς ἀποπνεούσας τῶν σωμάτων ἱλασμούς τε πολλοὺς προσφέρειν τῶν κατοιχομένων καὶ γέρα μεγάλα καὶ τιμὰς ἀπαιτεῖν τοῖς D τεθνηκόσιν, ἐξαπατῶν καὶ φενακίζων τοὺς πιστεύοντας. ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ ἂν προείμην τῆς ψυχῆς τὴν διαμονήν, εἰ μή τις ὥσπερ ὁ Ἡρακλῆς ὑφελὼν τὸν τρίποδα τῆς Πυθίας ἀναιρήσει καὶ διαφθερεῖ τὸ χρηστήριον· ἄχρι ⟨δὲ⟩ τοῦ πολλὰ τοιαῦτα προθεσπίζεσθαι καὶ καθ' ἡμᾶς, οἷα καὶ Κόρακι τῷ Ναξίῳ χρησθῆναι λέγουσιν, οὐχ ὅσιόν ἐστι τῆς ψυχῆς καταγνῶναι θάνατον.' καὶ ὁ Πατροκλέας 'τί δ' ἦν' ἔφη 'τὸ χρησθὲν ἢ τίς ὁ Κόραξ οὗτος; ὡς ἐμοὶ καὶ τὸ πρᾶγμα καὶ τὸ ὄνομα ξένον.' 'οὐδαμῶς' εἶπον, 'ἀλλ' αἴτιος ἐγὼ παρωνύμῳ χρησάμενος ἀντὶ τοῦ ὀνόματος. ὁ γὰρ ἀποκτείνας ἐν τῇ μάχῃ τὸν Ἀρχίλοχον ἐκαλεῖτο E Καλώνδης, ὡς ἔοικεν, ἦν δ' αὐτῷ Κόραξ ἐπωνύμιον.

19 sqq. cf. Aelian fr. 80

1 ἡμῶν om. S post ἐχ. R ἑαυτοῖς GC 6 add. Po. (Wil. ex τιθηνούμεναι verbum audiendum putat) 8 εὐθὺς] ἀεὶ WJ^{1}KYNMΠSh 13 προσφ. sc. τ. χρωμένοις 14 ἀπαιτεῖν G^{2}N^{2}RZ^{3}Π^2 ἀπαιτεῖ O 18 sic SΠ^{2}X^3 ἀναιρήσει καὶ διαφθείρει G^1 (διαφθείρῃ ^{2}) RhV ἀναιρήσῃ καὶ διαφθείρῃ O suppl. Mez. 23 τὸ ὄνομα R τὸ ὀνομαζόμενον O 24 παρ.] τῶι ἀνωνύμωι G^1 (τῶι παρ.^{2}) ἐπωνύμῳ C^{2}X^3 παρ in ras. S^2 25 καλώνδης GWCKRShZ καλλ. O (Καλώνδας Aelian)

ἐκβληθεὶς δὲ τὸ πρῶτον ὑπὸ τῆς Πυθίας ὡς ἱερὸν ἄνδρα
τῶν Μουσῶν ἀνῃρηκώς, εἶτα χρησάμενος λιταῖς τισι καὶ
προστροπαῖς μετὰ δικαιολογίας ἐκελεύσθη πορευθεὶς ἐπὶ
τὴν τοῦ Τέττιγος οἴκησιν ἱλάσασθαι τὴν τοῦ Ἀρχιλόχου
ψυχήν. τοῦτο δ' ἦν ὁ Ταίναρος· ἐκεῖ γάρ φασιν ἐλθόντα
μετὰ στόλου Τέττιγα τὸν Κρῆτα πόλιν κτίσαι καὶ κατοι-
κῆσαι παρὰ τὸ ψυχοπομπεῖον. ὁμοίως δὲ καὶ Σπαρτιάταις
χρησθὲν ἱλάσασθαι τὴν Παυσανίου ψυχὴν ἐξ Ἰταλίας
F μεταπεμφθέντες οἱ ψυχαγωγοὶ καὶ θύσαντες ἀπεσπάσαντο
τοῦ ἱεροῦ τὸ εἴδωλον.'

18. 'Εἷς οὖν ἐστι λόγος', ἔφην 'ὁ τοῦ θεοῦ τὴν πρό-
νοιαν ἅμα καὶ τὴν διαμονὴν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς βε-
βαιῶν, καὶ θάτερον οὐκ ἔστιν ἀπολιπεῖν ἀναιροῦντα θάτε-
ρον. οὔσῃ δὲ τῇ ψυχῇ μετὰ τὴν τελευτὴν μᾶλλον εἰκὸς ἔτι
561 καὶ τιμὰς ἀποδίδοσθαι καὶ τιμωρίας· | ἀγωνίζεται γὰρ
ὥσπερ ἀθλητὴς τὸν βίον, ὅταν δὲ διαγωνίσηται, τότε
τυγχάνει τῶν προσηκόντων. ἀλλ' ἃς μὲν ἐκεῖ καθ' ἑαυτὴν
οὖσα κομίζεται τῶν προβεβιωμένων χάριτας ἢ τίσεις,
οὐθέν εἰσι πρὸς ἡμᾶς τοὺς ζῶντας, ἀλλ' ἀπιστοῦνται καὶ
λανθάνουσιν· αἱ δὲ διὰ τῶν παίδων ἰοῦσαι καὶ διὰ γένους
ἐμφανεῖς τοῖς δεῦρο γενόμεναι πολλοὺς ἀποτρέπουσι καὶ
συστέλλουσι τῶν πονηρῶν. ὅτι δ' οὐκ ἔστιν αἰσχίων οὐδὲ
λυποῦσα μᾶλλον ἑτέρα κόλασις ἢ τοὺς ἐξ ἑαυτῶν κακὰ
πάσχοντας δι' αὐτοὺς ὁρᾶν, καὶ ὅτι ψυχὴν ἀνδρὸς ἀσεβοῦς
B καὶ παρανόμου μετὰ θάνατον ἐφορῶσαν οὐκ ἀνδριάντας

---

3 προστροπαῖς Emp. τροπαῖς GV προτρ. O 4 τοῦ^2 om. F 5 ὁ om. M^1 φασιν om. C^{1}W 6 κτίσαι πόλιν R 7 παρὰ MΠ(Z?) Ducas in J περὶ O 8 ἐξιλ. h 11 sic ΓZ ἔφην λόγος O 12 διανομὴν C^{1}X^{1}RhZ διαβεβ. R 14 οὖσαν δὲ τὴν ψυχὴν K ἔτι Po. (cf. 423, 9) ἐστὶ 15 κατὰ τὸν βίον Π^{2}C^{2}X^2 sed vita ipsa ἀγὼν esse videtur ut 87 f 17 καθ' ἑαυτὴν ἐκεῖ G 18 τίσεις Po. τινας (τινας ἢ τινας) V κολάσεις Ω (τινὰς del. Wil.) 19 ἐστι CX^{1}FJ^{2}KNMΠh 21 γιν. X^{2}SV 21/22 καὶ συστ. om. G^1 22 οὐδὲ] καὶ X^1(οὐ ^{2} οὐδὲ ^{3})FJ^{1}K 23 λ. που μᾶλλον C^{2}XFJ^{1}KY^{mg}·RS 24 ὅτι καὶ G (καὶ ante ὅτι add. m. al.)

οὐδὲ τιμάς τινας ἀνατρεπομένας ἀλλὰ παῖδας ἢ φίλους ἢ γένος οἰκεῖον αὐτῆς ἀτυχήμασι χρωμένους μεγάλοις δι' αὐτὴν καὶ δίκην τίνοντας οὐδεὶς ἂν ἀναπείσειεν αὖθις ἐπὶ ταῖς τοῦ Διὸς τιμαῖς ἄδικον γενέσθαι καὶ ἀκόλαστον, ἔχω μέν τινα καὶ λόγον εἰπεῖν ἔναγχος ἀκηκοώς, ὀκνῶ δὲ μὴ φανῇ μῦθος ὑμῖν· μόνῳ οὖν χρῶμαι τῷ εἰκότι.' 'μηδαμῶς' εἶπεν ὁ Ὀλύμπιχος 'ἀλλὰ δίελθε κἀκεῖνον.' τὰ δ' αὐτὰ καὶ τῶν ἄλλων δεομένων 'ἐάσατ'' εἶπον 'ἀποδοῦναί με τῷ λόγῳ τὸ εἰκός· ὕστερον δὲ τὸν μῦθον, ἐὰν δόξῃ, κινήσομεν, εἴ γε δὴ μῦθός ἐστιν.'

19. *"Ο γὰρ Βίων τὸν θεὸν κολάζοντα τοὺς παῖδας τῶν* C *πονηρῶν γελοιότερον εἶναί φησιν ἰατροῦ διὰ νόσον πάππου καὶ πατρὸς ἔκγονον ἢ παῖδα φαρμακεύοντος. ἔστι δὲ πῇ μὲν ἀνόμοια τὰ πράγματα πῇ δ' ἐοικότα καὶ ὅμοια. νόσου μὲν γὰρ ἄλλος ἄλλον οὐ παύει θεραπευόμενος, οὐδὲ βέλτιόν τις ἔσχε τῶν ὀφθαλμιώντων ἢ πυρεττόντων ἰδὼν ἄλλον ὑπαλειφόμενον ἢ καταπλαττόμενον· αἱ δὲ τιμωρίαι τῶν πονηρῶν διὰ τοῦτο δείκνυνται πᾶσιν, ὅτι δίκης κατὰ λόγον περαινομένης ἔργον ἐστὶν ἑτέρους δι' ἑτέρων κολαζομένων ἐπισχεῖν. ᾗ δὲ προσέοικε τῷ ζητουμένῳ τὸ παραβαλλόμενον [ὑπὸ τοῦ Βίωνος], ἔλαθεν αὐτόν· ἤδη γὰρ ἀνδρὸς εἰς νόσημα μοχθηρὸν οὐ μὴν ἀνίατον ἐμπεσόντος,* D *εἶτ' ἀκρασίᾳ καὶ μαλακίᾳ προεμένου τῷ πάθει τὸ σῶμα καὶ διαφθαρέντος υἱὸν οὐ δοκοῦντα νοσεῖν ἀλλὰ μόνον ἐπιτηδείως ἔχοντα πρὸς τὴν αὐτὴν νόσον ἰατρὸς ἢ οἰκεῖος ἢ ἀλείπτης καταμαθὼν ἢ δεσπότης χρηστὸς ἐμβαλὼν εἰς δίαιταν αὐστηρὰν καὶ ἀφελὼν ὄψα καὶ πέμματα καὶ πότους*

---

3 cf. 760 b 4 sqq. cf. 589 f 5/6 cf. Plato Gorg. 523 a

---

1 *ἀνατρ. τινὰς* G 2 *οἰκ.* M[1]SX[corr.] *ἢ οἰκ.* ***O*** (*ἢ οἰκείους* V[2] Re.) 3 *ἀγαπήσειεν* corr. Emp. 4 *ἄδ. τιμαῖς* h 6 ⟨*δ'*⟩ *οὖν* ? Po. *γ' οὖν* Si. 7 *ταὐτὰ δὲ* K 14 *πῇ — ὅμοια* SC[2]X[3]Π[2] om. ***O*** 15 *γὰρ* om. G 21 del. Wy.

καὶ γύναια, φαρμακείαις δὲ χρησάμενος ἐνδελεχέσι καὶ διαπονήσας γυμνασίοις ἐσκέδασε καὶ ἀπέπεμψε μεγάλου πάθους σπέρμα μικρόν, οὐκ ἐάσας εἰς μέγεθος προελθεῖν. ἢ γὰρ οὐχ οὕτω παρακελευόμεθα προσέχειν ἀξιοῦντες
E *ἑαυτοῖς καὶ παραφυλάττεσθαι καὶ μὴ παραμελεῖν ὅσοι γεγόνασιν ἐκ πατέρων ἢ μητέρων νοσηματικῶν, ἀλλ' εὐθὺς ἐξωθεῖν τὴν ἐγκεκραμένην ἀρχὴν εὐκίνητον οὖσαν καὶ ἀκροσφαλῆ προκαταλαμβάνοντας;' 'πάνυ μὲν οὖν' ἔφασαν. 'οὐ τοίνυν ἄτοπον' εἶπον 'ἀλλ' ἀναγκαῖον, οὐδὲ γελοῖον ἀλλ' ὠφέλιμον πρᾶγμα ποιοῦμεν, ἐπιληπτικῶν παισὶ καὶ μελαγχολικῶν καὶ ποδαγρικῶν γυμνάσια καὶ διαίτας καὶ φάρμακα προσάγοντες οὐ νοσοῦσιν ἀλλ' ἕνεκα τοῦ μὴ νοσῆσαι· τὸ γὰρ ἐκ πονηροῦ σώματος γινόμενον σῶμα τιμωρίας μὲν οὐδεμιᾶς ἰατρείας δὲ καὶ φυλακῆς*
F *ἄξιόν ἐστιν· ἣν εἴ τις, ὅτι τὰς ἡδονὰς ἀφαιρεῖ καὶ δηγμὸν ἐπάγει καὶ πόνον, τιμωρίαν ὑπὸ δειλίας καὶ μαλακίας ἀποκαλεῖ, χαίρειν ἐατέον. ἆρ' οὖν σῶμα μὲν ἔκγονον φαύλου σώματος ἄξιόν ἐστι θεραπεύειν καὶ φυλάττειν, κακίας δ' ὁμοιότητα συγγενικὴν ἐν νέῳ βλαστάνουσαν*
562 *ἤθει καὶ ἀναφυομένην ἐᾶν δεῖ | καὶ περιμένειν καὶ μέλλειν, ἄχρι ἂν ἐκχυθεῖσα τοῖς πάθεσιν ἐμφανὴς γένηται*

> *'κακόφρονά τ' ἀμφάνη πραπίδων*
> *καρπόν'*

ὥς φησι Πίνδαρος (fr. 211);' (20.) *ἢ κατὰ τοῦτο μὲν ὁ θεὸς οὐδὲν τοῦ Ἡσιόδου σοφώτερος διακελευομένου καὶ παρεγγυῶντος* (OD 735)

---

2 *διακ. γ.* (sc. *τὸν υἱόν*) *Γ διαπον. τὸ σῶμα γυμν. O* 4 *ἤ Γ*(exc. K)J^2NM*Π* *ἢ O* 5 *ἑαυτοῖς* CX^3S *ἑαυτοὺς O* *φυλάττ. Γ* 8 *προσκ.* X^1Z 11 *γυμνάσιον* G 13 *γεν.* X^3h 21 *ἄχρις* G^3 al. *ἐκφανὴς* V 22 *τ' ἀμφάνη* Ruhnken *τἀμφανῆ* K^{mg}V *τὸ ἀμφάνη* W *τὸ ἀμφανῆ* $G^1X^1F^4$(*αἰφ.* [2])$J^1K^1Y^1$R(*ἐμφ.*) *τὸν ἀμφανῆ* G^2υM^2(*τὸ ἀκφανεῖ* [1]?)*Π*J^3 *τὸν ἀφανῆ* C^1Y^2hZ *τ' ἐμφανεῖς* N^1(-*ῆ* [2]) *τ' ἀκφανῆ* (*ἀκ* in ras) S *τ' ἐκφανεῖ* C^2X^3 23 *καὶ καρπὸν* K

'μηδ' ἀπὸ δυσφήμοιο τάφου ἀπονοστήσαντα
σπερμαίνειν γενεήν, ἀλλ' ἀθανάτων ἀπὸ δαιτός,'

ὡς οὐ κακίαν μόνον οὐδ' ἀρετὴν ἀλλὰ καὶ λύπην καὶ χαρὰν καὶ πάνθ' ὅσ' ἀναδεχομένης τῆς γενέσεως ἱλαροὺς καὶ ἡδεῖς καὶ διακεχυμένους ἄγοντος πρὸς τὴν τέκνωσιν; ἐκεῖνο δ' οὐκέτι καθ' Ἡσίοδον οὐδ' ἀνθρωπίνης ἔργον σοφίας ἀλλὰ θεοῦ, τὸ διορᾶν καὶ διαισθάνεσθαι τὰς B *ὁμοιοπαθείας καὶ τὰς διαφοράς, πρὶν εἰς μεγάλα τοῖς πάθεσιν ἐμπεσούσας ἀδικήματα γενέσθαι καταφανεῖς. ἄρκτων μὲν γὰρ ἔτι νήπια καὶ λύκων τέκνα καὶ πιθήκων εὐθὺς ἐμφαίνει τὸ συγγενὲς ἦθος ὑπὸ μηδενὸς ὑπαμπεχόμενον μηδὲ καταπλαττόμενον· ἡ δ' ἀνθρώπου φύσις εἰς ἔθη καὶ δόγματα καὶ νόμους ἑαυτὴν ἐμβαλοῦσα κρύπτει τὰ φαῦλα καὶ τὰ καλὰ μιμεῖται πολλάκις, ὥστ' ἢ παντάπασιν ἐξαλεῖψαι καὶ διαφυγεῖν ἐγγενῆ κηλῖδα τῆς κακίας, ἢ διαλαθεῖν πολὺν χρόνον οἷον ἔλυτρόν τι τὴν πανουργίαν ἑαυτῇ περιβαλοῦσαν, διαλαθεῖν δ' ἡμᾶς τοὺς ὥσπερ ὑπὸ* C *πληγῆς ἢ δήγματος ἑκάστου τῶν ἀδικημάτων μόλις αἰσθανομένους τῆς κακίας, μᾶλλον δ' ὅλως τότε γίγνεσθαι νομίζοντας ἀδίκους ὅτ' ἀδικοῦσιν. ἀκολάστους ὅθ' ὑβρίζουσιν καὶ ἀνάνδρους ὅτε φεύγουσιν (ὥσπερ εἴ τις οἴοιτο τοῖς σκορπίοις ἐμφύεσθαι τὸ κέντρον ὅτε τύπτουσι, καὶ ταῖς ἐχίδναις τὸν ἰὸν ὅτε δάκνουσιν, εὐήθως οἰόμενος· οὐ γὰρ ἅμα γίγνεται καὶ φαίνεται τῶν πονηρῶν ἕκαστος, ἀλλ' ἔχει*

1 cf. 158 b 7 sqq. 17. 22 sqq. Procl. 140, 4 sqq.

1 *δυσφήμοιο* (ut Hes.) G *δυστήνοιο* *O* 4 *γεννήσεως* male Ha.; non enim de parientibus agitur sed de iis qui pariuntur 5 *ἄγειν* $WX^{3}RSA^{2}$ *ἄγῃ* $J^{1}Y$ *ἄγει* *O* corr. Po. sec. 658 c 6 *οὐκέτι* Γ(exc. K)C^{3} *οὐκ ἔστι* *O* 9 *ἐμπεσόντας* Z 12 *καταπληττ.* $G^{1}W$ *καταπλ.* — 13 *ἔθη καὶ* quae in M unum versum efficiunt om. α^{1} (add. ipse) 16 sic KV *οἷον ἔλυτρόν τι ἑαυτῇ τ. παν.* $vFZS^{3}M^{2}\Pi$ *οἷον ἐσθῆτα τινὰ τ. παν. ἑαυτῇ* R *οἷον ἑαυτῇ τινα τ. παν.* *O* sed *ἐπικάλυψιν* ante *οἷον* hab. S^{1} add. $C^{3}X^{3}$ 17 *περιβαλοῦσα* WE 21 *ὡς* (ex *ὥστ'* ?) X^{3} ⟨*τότε*⟩ *τοῖς* Re. 22 *ἐκφ.* C

μὲν ἐξ ἀρχῆς τὴν κακίαν χρῆται δὲ καιροῦ καὶ δυνάμεως ἐπιλαβόμενος τῷ κλέπτειν ὁ κλέπτης καὶ τῷ παρανομεῖν ὁ τυραννικός)· ἀλλ' ὁ θεὸς οὔτ' ἀγνοεῖ δήπου τὴν ἑκάστου D *διάθεσιν καὶ φύσιν ἅτε δὴ ψυχῆς μᾶλλον ἢ σώματος αἰσθάνεσθαι πεφυκώς, οὔτ' ἀναμένει τὴν βίαν ἐν χερσὶ γενομένην καὶ τὴν ἀναίδειαν ἐν φωνῇ καὶ τὴν ἀκολασίαν ἐν αἰδοίοις κολάζειν. οὐ γὰρ ἀμύνεται τὸν ἀδικήσαντα κακῶς παθὼν οὐδ' ὀργίζεται τῷ ἁρπάσαντι βιασθεὶς οὐδὲ μισεῖ τὸν μοιχὸν ὑβρισθείς, ἀλλ' ἰατρείας ἕνεκα τὸν μοιχικὸν καὶ τὸν πλεονεκτικὸν καὶ ἀδικητικὸν κολάζει πολλάκις, ὥσπερ ἐπιληψίαν τὴν κακίαν πρὶν ἢ καταλαβεῖν ἀναιρῶν.'*

21. *Ἡμεῖς δ' ἀρτίως μὲν ἠγανακτοῦμεν ὡς ὀψὲ καὶ βραδέως τῶν πονηρῶν δίκην διδόντων, νῦν δ' ὅτι καὶ πρὶν* E *ἀδικεῖν ἐνίων τὴν ἕξιν [αὐτῶν] κολούει καὶ τὴν διάθεσιν, ἐγκαλοῦμεν ἀγνοοῦντες ὅτι τοῦ γενομένου πολλάκις τὸ μέλλον καὶ τὸ λανθάνον τοῦ προδήλου χεῖρόν ἐστι καὶ φοβερώτερον, οὐ δυνάμενοι δὲ συλλογίζεσθαι τὰς αἰτίας, δι' ἃς ἐνίους μὲν καὶ ἀδικήσαντας ἐᾶν βέλτιόν ἐστιν ἐνίους δὲ καὶ διανοουμένους προκαταλαμβάνειν· ὥσπερ ἀμέλει καὶ φάρμακ' ἐνίοις μὲν οὐχ ἁρμόζει νοσοῦσιν, ἐνίοις δὲ λυσιτελεῖ καὶ μὴ νοσοῦσιν ἐπισφαλέστερον ἐκείνων ἔχουσιν. ὅθεν οὐδὲ πάντα 'τὰ τῶν τεκόντων σφάλματ' εἰς τοὺς ἐκγόνους οἱ θεοὶ τρέπουσιν'* (Eurip. fr. 580), *ἀλλ' ἐὰν μὲν ἐκ φαύλου γένηται χρηστὸς ὥσπερ εὐεκτικὸς ἐκ νοσώ-*

11 Proclus 140, 14   24 cf. p. 416, 9

2 *ὁ κλ. τῷ κλ.* K   3 *ὁ δὲ θεὸς* Z   6 *ἐν φωνῇ*] *ἐν φανῇ* F *ἐμφανῇ* K^{1}RV^{2} *ἐκφανῇ* (ex *ἐν φωνῇ*?) G^{2} 'fort. *ἐμφανῇ* post *γεν.* inserendum' Pat., sed ad *ἐν χ. γεν.* (v. Pyrrh. 7 al.) facile adnectuntur sequentia   9 *οὐδὲ — ὑβρισθεὶς* om. XJ^{1}Y   10 *μοιχὸν* G^{1}S   *τὸν* om. MΠ   15 *ἐνίους* SC^{2}X^{3} (edd. servato *αὐτῶν*) del. Po.   17 *προχείρου* h   18 *δὲ* om. K   *συλλογίσασθαι* R   21 *ἐνίοις δὲ — 22 νοσοῦσιν* om. X^{1} add.^{d} 23 *τὰ* om. W   25 *ἐκ νοσ.*] *ἐκ γένους* G^{1}

δους, ἀφεῖται τῆς τοῦ γένους ποινῆς οἷον ἐκποίητος τῆς F
κακίας γενόμενος, νόσον δ' εἰς ὁμοιότητα μοχθηροῦ γέ-
νους ἀναφερομένῳ προσήκει δήπουθεν ὡς χρέα κληρονο-
μίας διαδέχεσθαι τῆς πονηρίας τὴν κόλασιν. οὐ γὰρ
Ἀντίγονός γε διὰ Δημήτριον οὐδὲ τῶν προτέρων Φυλεὺς
δι' Αὐγέαν οὐδὲ Νέστωρ διὰ Νηλέα δίκας ἔδωκεν | (ἐκ 563
κακῶν μὲν γὰρ ἀγαθοὶ δ' ἦσαν), ἀλλ' ὅσων ἡ φύσις ἔστερξε
καὶ προσήκατο τὸ συγγενές, τούτων ἡ δίκη διώκουσα τὴν
ὁμοιότητα τῆς κακίας ἐπεξῆλθεν. ὡς γὰρ ἀκροχορδόνες
καὶ μελάσματα καὶ φακοὶ πατέρων ἐν παισὶν ἀφανισθέντες
ἀνέκυψαν ὕστερον ἐν υἱωνοῖς καὶ θυγατριδοῖς, καὶ γυνή
τις Ἑλληνὶς τεκοῦσα βρέφος μέλαν εἶτα κρινομένη μοι-
χείας ἐξανεῦρεν αὑτὴν Αἰθίοπος οὖσαν γενεὰν τετάρτην,
τῶν δὲ Πύθωνος τοῦ Θισβέως παίδων, ὃς ἔναγχος τέ-
θνηκε, λεγομένου τοῖς Σπαρτοῖς προσήκειν ⟨εἰς⟩ ἐξανή-
νεγκε λόγχης τύπον ἐν τῷ σώματι, διὰ χρόνων τοσούτων
ἀνασχούσης καὶ ἀναδύσης ὥσπερ ἐκ βυθοῦ τῆς πρὸς τὸ B
γένος ὁμοιότητος, οὕτω πολλάκις ἤθη καὶ πάθη ψυχῆς
αἱ πρῶται κρύπτουσι γενέσεις καὶ καταδύουσιν, ὕστερον
δέ ποτε καὶ δι' ἑτέρων ἐξήνθησε καὶ ἀπέδωκε τὸ οἰκεῖον
εἰς κακίαν καὶ ἀρετὴν ἡ φύσις.'

22. *Ἐπεὶ δὲ ταῦτ' εἰπὼν ἐσιώπησα, διαμειδιάσας ὁ Ὀλύμπιχος 'οὐκ ἐπαινοῦμέν σ'' εἶπεν, 'ὅπως μὴ δόξωμεν ἀφιέναι τὸν μῦθον ὡς τοῦ λόγου πρὸς ἀπόδειξιν ἱκανῶς ἔχοντος, ἀλλὰ τότε δώσομεν τὴν ἀπόφασιν, ὅταν κἀκεῖνον*

---

9 sqq. Proclus 140, 15

---

1 *ἐκ ποιότητος Ω* corr. Mez. 2 *νόσον* Po. *νόσου* YV *νόσῳ* *O* (*νέῳ* interpol. $Π^{2}X^{3}$) 5 *προτέρων* Emp. *πονηρῶν Ω* (*τῶν πον.* del. Mez.) 6 *ἔδωκεν* Γ(exc. K)CZ *ἔδωκαν O* 7 *ὅσον* $G^{1}X^{1}Y^{1}$ 8/9 *τῆς κακ. τ. ὁμ.* R 9 *διεξῆλθεν Ω* corr. Re. *ἀκροχορδῶνες* $C^{2}X^{3}$ 14 *θίσβεως* ss. G^{2} *νισίβεως* (*νοσίβεως* M^{1}) *O* 15 suppl. Stegm. 17 *ἀναδούσης* C^{1} *διαδούσης* G^{1} 18 *ἤθη ψυχῆς καὶ πάθη* h 24 *διαφιέναι* C^{1} 25 *τὴν ἀποφ. δώσ.* S *κἀκεῖνα Ω* corr. X^{3}

ἀκούσωμεν.' οὕτως οὖν ἔφην ὅτι ὁ Σολεὺς Θεσπέσιος, ἀνὴρ ἐκείνου τοῦ γενομένου μεθ' ἡμῶν ἐνταῦθα Πρωτο- C *γένους οἰκεῖος καὶ φίλος, ἐν πολλῇ βιώσας ἀκολασίᾳ τὸν πρῶτον χρόνον εἶτα ταχὺ τὴν οὐσίαν ἀπολέσας ἤδη χρόνον τινὰ καὶ διὰ τὴν ἀνάγκην ἐγένετο πονηρός, καὶ τὸν πλοῦτον ἐκ μετανοίας διώκων ταὐτὸ τοῖς ἀκολάστοις ἔπασχε πάθος, οἳ τὰς γυναῖκας ἔχοντες μὲν οὐ φυλάττουσι, προέμενοι δὲ πειρῶσιν αὖθις ἀδίκως ἑτέροις συνούσας [διαφθείρειν]. οὐδενὸς οὖν ἀπεχόμενος αἰσχροῦ φέροντος εἰς ἀπόλαυσιν ἢ κέρδος οὐσίαν μὲν οὐ πολλὴν δόξαν δὲ πονηρίας ἐν ὀλίγῳ πλείστην συνήγαγε. μάλιστα δ' αὐτὸν διέβαλεν ἀνενεχθεῖσά τις ἐξ Ἀμφιλόχου μαντεία. πέμψας* D *γὰρ ὡς ἔοικεν ἠρώτα τὸν θεόν, εἰ βέλτιον βιώσεται τὸν ἐπίλοιπον βίον· ὁ δ' ἀνεῖλεν ὅτι πράξει βέλτιον, ὅταν ἀποθάνῃ. καὶ δὴ τρόπον τινὰ τοῦτο μετ' οὐ πολὺν χρόνον αὐτῷ συνέπεσε. κατενεχθεὶς γὰρ ἐξ ὕψους τινὸς εἰς τράχηλον οὐ γενομένου τραύματος ἀλλὰ πληγῆς μόνον ἐξέθανε, καὶ τριταῖος ἤδη περὶ τὰς ταφὰς αὐτὰς ἀνήνεγκε. ταχὺ δὲ ῥωσθεὶς καὶ παρ' αὑτῷ γενόμενος ἄπιστόν τινα τοῦ βίου τὴν μεταβολὴν ἐποίησεν. οὔτε γὰρ δικαιότερον περὶ τὰ συμβόλαια γινώσκουσιν ἕτερον Κίλικες ἐν τοῖς τότε χρόνοις γενόμενον, οὔτε πρὸς τὸ θεῖον ὁσιώτερον οὔτε λυπηρότερον ἐχθροῖς ἢ βεβαιότερον φίλοις· ὥστε καὶ* E *ποθεῖν τοὺς ἐντυγχάνοντας αὐτῷ τὴν αἰτίαν ἀκοῦσαι*

---

2 Protogenes *ὁ Ταρσεὺς* in Amatorio dialogo interest, cf. 749 b
12 cf. 434 d

---

1 *ὁ σολεὺς* Mez. *σωλεὺς* Γ(exc. K)SZ (om. *ὅτι*) *σωλεὺς ὁ* WVYNM[1] *σολεὺς ὁ* *O* *Θεσπίσιος*] *Ἀριδαῖος* Ha. propter 434, 20 sed iis temporibus quae v. 18 sqq. describuntur iam *Θεσπέσιος* erat 2 *ἡμῶν* G[3]SVv *ἡμᾶς* *O* (G[1?] et [4]) 5 *καὶ*[1] del. in X[1] 6 *ἔπαθε* J[1] 7 *μὲν ἔχ.* F *φυλ.*] *τηροῦσιν* V[mg.] 9 del. Cobet (cf. 760 c al.) 14 *πράξει*] acumen inest in verbo ambigue a deo prolato; male *πρ.* et *βιώσ.* (18) trp. Wy. 20 *ἐποίει* h 21 *ἕτερον* om. G ft. recte 23 *οὔτε φίλοις βεβ.* h

τῆς διαφορᾶς, οὐκ ἀπὸ τοῦ τυχόντος οἰομένους γεγονέναι διακόσμησιν εἰς ἦθος τοσαύτην. ὅπερ ἦν ἀληθές, ὡς αὐτὸς διηγεῖτο τῷ τε Πρωτογένει καὶ τοῖς ὁμοίως ἐπιεικέσι τῶν φίλων.

23. Ἐπεὶ γὰρ ἐξέπεσε τὸ φρονοῦν τοῦ σώματος, οἷον ἄν τις ἐκ πλοίου κολυμβητὴς εἰς βυθὸν ἀπορριφεὶς πάθοι τὸ πρῶτον, οὕτως ὑπὸ τῆς μεταβολῆς ἔσχεν· εἶτα μικρὸν ἐξαρθεὶς ἔδοξεν ἀναπνεῖν ὅλος καὶ περιορᾶν πανταχόθεν, ὥσπερ ἑνὸς ὄμματος ἀνοιχθείσης τῆς ψυχῆς. ἑώρα δὲ τῶν πρότερον οὐδὲν ἀλλ' ἢ τὰ ἄστρα παμμεγέθη καὶ ἀπέχοντα πλῆθος ἀλλήλων ἄπλετον, αὐγήν τε τῇ χρόᾳ θαυμαστὴν F
ἀφιέντα καὶ τόνον ἔχουσαν, ὥστε τὴν ψυχὴν ἐποχουμένην λείως πλοῖον ὥσπερ ἐν γαλήνῃ τῷ φωτὶ ῥᾳδίως πάντῃ καὶ ταχὺ διαφέρεσθαι. τὰ δὲ πλεῖστα τῶν θεαμάτων παραλιπὼν ἔφη τὰς ψυχὰς τῶν τελευτώντων κάτωθεν ἀνιούσας πομφόλυγα φλογοειδῆ ποιεῖν ἐξισταμένου τοῦ ἀέρος, | εἶτα 564
ῥηγνυμένης ἀτρέμα τῆς πομφόλυγος ἐκβαίνειν τύπον ἐχούσας ἀνθρωποειδῆ τὸν δ' ὄγκον εὐσταλεῖς, κινουμένας δ' οὐχ ὁμοίως, ἀλλὰ τὰς μὲν ἐκπηδᾶν ἐλαφρότητι θαυμαστῇ καὶ διᾴττειν ἐπ' εὐθείας ἄνω, τὰς δ' ὥσπερ οἱ ἄτρακτοι περιστρεφομένας ἅμα κύκλῳ, καὶ τοτὲ μὲν κάτω τοτὲ δ'

---

8 cf. 590 c   21 sqq. cf. 592 a

1/2 τῆς διατῆς διαφορᾶς διακόσμησιν M^1 (reliqua suppl.^{2}) τῆς διαφορᾶς ante διακ. repetunt Ω exc. R (ibi τῆς om. N) τοῦ βίου pro τῆς διαφ. SC^{2}X^3 οὐκ ἀπὸ — διαφορᾶς bis scr. v
2 ἀληθὲς sc. τὸ οὐκ ἀπὸ τ. τυχόντος γεγ. κτλ. ([ὡς] male Wy.) 3 ὁμοίως GX^{3}FΠ^2 ὁμοίοις O 6 κολυμβητὴς Po. (pro quo κυβιστητὴς ex Et. M. 543, 23 ft. rectius Rabbow) cf. Aesch. Suppl. 408 κυβερνήτης Ω ἀπορριφθεὶς X^{1}l(e corr.)YNZ
8 ὅλως Wlh ὁ λόγος α^1 9 σώματος J^{1}Π τῶν] τῷ X^1 10 πρότερον CG^{2}X ac ft. M^1 προτέρων O 11 αὐγὴν ex αὐγῆι G^1 αὐγὴ Z χρόᾳ C χρ[?]ιᾶ O 12 καὶ om. G^1 (add.^{1}) ἔχουσα Γ (exc K) ἐποχ. G$^{2\ vel\ 3}$X^{3}SΠ^{2}J^{2}n^2 ἐνοχλουμένην O 13 οἷον ὥσπερ Ω (οἷον om. l) corr. Schw. sec. Duebn. qui ὥσπερ πλοῖον 17 ἠρέμα S
18 δὲ om. C 20 ἐπ'] ἀπ' W οἱ om. CWYlNM^1 21 sq. τότε μὲν ἄνω. τότε δὲ κάτω R

ἄνω ῥεπούσας μικτήν τινα ⟨φορὰν⟩ φέρεσθαι καὶ τεταραγμένην [καὶ] πολλῷ πάνυ χρόνῳ καὶ μόλις ἀποκαθισταμένην. τὰς μὲν οὖν πολλὰς ἠγνόει τίνες εἰσί, δύο δ' ἢ τρεῖς ἰδὼν γνωρίμους ἐπειρᾶτο προσμῖξαι καὶ προσειπεῖν· αἱ δ' οὔτ' ἤκουον οὔτ' ἦσαν παρ' ἑαυταῖς, ἀλλ' ἔκφρονες καὶ
B διεπτοημέναι, πᾶσαν ὄψιν ἀποφεύγουσαι καὶ ψαῦσιν ἐρέμβοντο πρῶτον αὐταὶ καθ' ἑαυτάς, εἶτα πολλαῖς ὁμοίως διακειμέναις ἐντυγχάνουσαι καὶ περιπλεκόμεναι φοράς τε πάσας πρὸς οὐδὲν ἀκρίτως ἐφέροντο καὶ φωνὰς ἵεσαν ἀσήμους, οἷον ἀλαλαγμοῖς θρήνου καὶ φόβου μεμιγμένας. ἄλλαι δ' ἄνωθεν ἐν ⟨τῷ⟩ καθαρῷ τοῦ περιέχοντος ὀφθῆναί τε φαιδραὶ καὶ πρὸς ἀλλήλας ὑπ' εὐμενείας θαμὰ πελάζουσαι τὰς δὲ θορυβώδεις ἐκείνας ἐκτρεπόμεναι διεσήμαινον ὡς ἔοικε συστολῇ μὲν εἰς αὑτὰς τὸ δυσχεραῖνον, ἐκπετάσει δὲ καὶ διαχύσει τὸ χαῖρον καὶ προσιέμενον.

24. Ἐνταῦθα μίαν ἔφη ⟨γνῶναι⟩ συγγενοῦς τινος, οὐ
C μέντοι σαφῶς· ἀποθανεῖν γὰρ ἔτι παιδὸς ὄντος· ἀλλ' ἐκείνην προσαγαγοῦσαν ἐγγὺς εἰπεῖν 'χαῖρε, Θεσπέσιε.' θαυμάσαντος δ' αὐτοῦ καὶ φήσαντος ὡς οὐ Θεσπέσιος ἀλλ' Ἀριδαῖός ἐστι, 'πρότερόν γε' φάναι, 'τὸ δ' ἀπὸ τοῦδε Θεσπέσιος. οὐδὲ γάρ τοι τέθνηκας, ἀλλὰ μοίρᾳ τινὶ θεῶν ἥκεις δεῦρο τῷ φρονοῦντι, τὴν δ' ἄλλην ψυχὴν ὥσπερ ἀγκύριον ἐν τῷ σώματι καταλέλοιπας. σύμβολόν δέ σοι

---

1 suppl. Bern. (cf. v. 9); post τετ. inserunt κίνησιν SC^{2}X^3 2 del. Ha. 5 αὐταῖς CWYM^{1}VS 7 ἐρρέμβ. M^{2}ΠJ^1(Y?) 8 sic C^{2}X^{3}J^{2}R ἐντυγχάνουσι (σαι Y$^{corr.}$ l$^{corr.}$) καὶ περιπλεκομέναις *O* 10 ἤιεσαν X^{1}FYZ ἤεσαν NSJ ἀλαλαγμοῖς (eiulatio ut 610 c) RSC^{2}X^3 -οὶ GC^{1}FlYZ -οῦ W -ὸν NKV -οὺς υMΠJ^{2}hn θρήνου] ft. ex θρήνῳ α^1 θρήνους υ ἀλαλαγμούς, ⟨ἐκ⟩ θρ. Pat. φόβου υKl^{2}Π^2(α^2)n φόνου *O* μεμιγμένους υ 11 κάρῳ *O* καλῷ C^{2}X^{3}V ἄκρῳ υΠ^2(α^2)Z (Schw.) ἄκρῳ κάρῳ S καθαρῷ ci. Pat. (cf. 590 b) τῷ add. Po. 15 ἐπεκτάσει WMΠ (ἐκτάσει l$^{corr.}$) sed cf. 590 c διαχύσει Π^{2}C^{2}X^3 διαλύσει *O* 16 γνῶναι add. Pat. (ἐπιγνῶναι post σαφῶς Re. ἰδεῖν post τινος Jannot.) 18 προσάγουσαν C^{2}J^1 προσανάγουσαν *O* corr. Re. 20 τοῦδε] τοῦ γε N τούτου Γ

καὶ νῦν καὶ αὖθις ἔστω τὸ τὰς ψυχὰς τῶν τεθνηκότων μήτε σκιὰν ποιεῖν μήτε σκαρδαμύττειν.' ταῦτ' ἀκούσας ὁ Θεσπέσιος ἤδη τε μᾶλλον ἑαυτὸν τῷ λογίζεσθαι συνήγαγε καὶ διαβλέψας εἶδεν ἑαυτῷ μὲν [τινα] συναιωρουμένην ἀμυδράν D *τινα καὶ σκιώδη γραμμήν, ἐκείνους δὲ περιλαμπομένους κύκλῳ καὶ διαφανεῖς ἐντός, οὐ μὴν ὁμοίως ἅπαντας· ἀλλὰ τοὺς μέν, ὥσπερ ἡ καθαρωτάτη πανσέληνος, ἓν χρῶμα λεῖον καὶ συνεχὲς ὁμαλῶς ἱέντας, ἑτέρων δὲ φολίδας τινὰς διατρεχούσας ἢ μώλωπας ἀραιούς, ἄλλους δὲ κομιδῇ ποικίλους καὶ ἀτόπους τὴν ὄψιν, ὥσπερ οἱ ἔχεις μελάσμασι κατεστιγμένους, ἄλλους δέ τινας ἀμβλείας ἀμυχὰς ἔχοντας.*

25. *Ἔλεγεν οὖν ἕκαστα φράζων ὁ τοῦ Θεσπεσίου συγγενὴς (οὐδὲν γὰρ οὕτω κωλύει τὰς ψυχὰς ὀνόματι τῶν ἀνθρώπων προσαγορεύειν), ὡς Ἀδράστεια μέν, Ἀνάγκης* E *καὶ Διὸς θυγάτηρ, ἐπὶ πᾶσι τιμωρὸς ἀνωτάτω τέτακται τοῖς ἀδικήμασι. καὶ τῶν πονηρῶν οὔτε μέγας ⟨οὕτως⟩ οὐδεὶς οὔτε μικρὸς γέγονεν ὥστ' ἢ λαθὼν διαφυγεῖν ἢ βιασάμενος. ἄλλη δ' ἄλλη τιμωρία τριῶν οὐσῶν φύλακι καὶ χειρουργῷ προσήκει· τοὺς μὲν γὰρ εὐθὺς ἐν σώμασι καὶ διὰ σωμάτων κολαζομένους μεταχειρίζεται Ποινὴ ταχεῖα, πράῳ τινὶ τρόπῳ καὶ παραλείποντι πολλὰ τῶν καθαρμοῦ δεομένων· ὧν δὲ μεῖζόν ἐστιν ἔργον ἡ περὶ τὴν κακίαν ἰατρεία, τούτους Δίκη μετὰ τὴν τελευτὴν ὁ δαίμων παραδίδωσι·* F *τοὺς δὲ πάμπαν ἀνιάτους ἀπωσαμένης τῆς Δίκης ἡ τρίτη καὶ ἀγριωτάτη τῶν Ἀδραστείας ὑπουργῶν Ἐρινύς, μεταθέουσα πλανωμένους καὶ περιφεύγοντας ἄλλον*

---

1 *καί*[2] om. WKMΠ   *ἔσται* G[1]   4 *εἶδεν ἐν* W (prius *ἐν* in ras.)   del. Po.   5 *τινα* om. XKh   6 *ὁμοίως* MαRh *ὁμοίους* *O*(A ex *ος*)   8 *καὶ* ante *ὁμαλῶς* iterant omnes exc. WN, unde *ὁμαλὲς* C[2]X[3]J[2]l[2] *ὁμαλὸν* R   14 *οὕτω* om. S *ὀνομαστὶ* l   17 add. Duebn. (post *οὐδεὶς*)   18 sic Π[2]C[2]X[3] *διαφεύγειν* *O* (*φεύγειν* G)   19 *ἄλλου δὲ ἄλλη* C[2]X[3] *ἄλλη δὲ ἄλλης* Z   20 sic GK *σώματι* *O*   21 *διὰ τῶν σωμ.* C   26 *ὑπουργῶν* om. G[1]

ἄλλως οἰκτρῶς δὲ καὶ χαλεπῶς ἅπαντας ἠφάνισε καὶ κατ-
565 έδυσεν εἰς τὸ ἄρρητον καὶ ἀόρατον. | 'τῶν δ' ἄλλων' ἔφη 'δικαιώσεων ἡ μὲν ὑπὸ τῆς Ποινῆς ἐν τῷ βίῳ ταῖς βαρβαρικαῖς ἔοικεν· ὡς γὰρ ἐν Πέρσαις τῶν κολαζομένων τὰ ἱμάτια καὶ τὰς τιάρας ἀποτίλλουσι καὶ μαστιγοῦσιν, οἱ δὲ παύσασθαι δακρύοντες ἀντιβολοῦσιν, οὕτως αἱ διὰ χρημάτων καὶ σωμάτων κολάσεις ἁφὴν οὐκ ἔχουσι δριμεῖαν οὐδ' αὐτῆς ἐπιλαμβάνονται τῆς κακίας, ἀλλὰ πρὸς δόξαν αἱ πολλαὶ καὶ πρὸς αἴσθησιν αὐτῶν εἰσιν· (26.) ὃς δ' ἂν ἐκεῖθεν ἀκόλαστος ἐνταῦθα καὶ ἀκάθαρτος ἐξίκηται, τοῦτον ἡ Δίκη διαλαβοῦσα τῇ ψυχῇ καταφανῆ, γυμνόν,
B εἰς οὐδὲν ἔχοντα καταδῦναι καὶ ἀποκρύψασθαι καὶ περιστεῖλαι τὴν μοχθηρίαν ἀλλὰ πανταχόθεν καὶ ὑπὸ πάντων καὶ πάντα καθορώμενον ἔδειξε πρῶτον ἀγαθοῖς γονεῦσιν, ἄνπερ ὦσι, καὶ προγόνοις αὐτοῦ πρόσπτυστον ὄντα καὶ ἀνάξιον· ἐὰν δὲ φαῦλοι, κολαζομένους ἐπιδὼν ἐκείνους καὶ ὀφθεὶς δικαιοῦται πολὺν χρόνον ἐξαιρούμενος ἕκαστον τῶν παθῶν ἀλγηδόσι καὶ πόνοις, οἳ τοσοῦτο μεγέθει καὶ σφοδρότητι τοὺς διὰ σαρκὸς ὑπερβάλλουσιν, ὅσον τὸ ὕπαρ ἂν εἴη τοῦ ὀνείρατος ἐναργέστερον. οὐλαὶ δὲ καὶ μώλωπες ἐπὶ τῶν παθῶν ἑκάστου τοῖς μὲν μᾶλλον ἐμμένουσι τοῖς δ' ἧσσον. ὅρα δ'' εἶπε 'τὰ ποικίλα ταῦτα καὶ
C παντοδαπὰ χρώματα τῶν ψυχῶν· τὸ μὲν ὄρφνιον καὶ ῥυπαρόν, ἀνελευθερίας ἀλοιφὴν καὶ πλεονεξίας, τὸ δ'

---

2 cf. 1130 e 4 cf. 173 e 35 e

---

1 δὲ Γ τε *O*(G^{2}) 1/2 sic υΠhZ κατέδησεν *O* 7 διὰ σωμ. υJ^{2}MΠ (διὰ σωμ. καὶ χρημ. R) 9 αὐτῶν (propter hiatum non post πολλαὶ positum) om. Y^{1} 11 διαλ. (cf. Plato Resp. 615 e al.) διαλαμβάνουσα G^{1} λαβοῦσα S^{1}h τῇ ψυχῇ κτλ. cf. Plato Gorg. 523 d γυμνὸν] μᾶλλον R 14 ⟨κατὰ⟩ πάντα Re. 15 καὶ^{2} M (extra versum) R ss. V om. *O* 18 τοσοῦτο G$^{corr.}$ τοσούτῳ *O*(G^{1}) 19 τοῖς CG^{1}X^{1}S ὅσῳ MΠh 21 ἐπὶ eras. in X ἀπὸ Ha., sed cf. Epict. II 18, 11 al. 22 ταῦτα om. C^{1}R (ποικιλώτατα) 23 τὸ] τοῖς C^{1}GW^{2}X^{1}JYl^{1}(οἷς ^{2})h 24 δηλοῖ post πλεον. add. C^{2}X^{3} τὸ] τῷ W

αἱματωπὸν καὶ διάπυρον, ὠμότητος καὶ πικρίας· ὅπου δὲ τὸ γλαύκινόν ἐστιν, ἐντεῦθεν ἀκρασία τις περὶ ἡδονὰς ἐκτέτριπται μόλις· κακόνοια δ' ἐνοῦσα μετὰ φθόνου τουτὶ τὸ ἰῶδες καὶ ὕπουλον, ὥσπερ αἱ σηπίαι τὸ μέλαν, ἀφίησιν. ἐκεῖ γὰρ ἡ [τε] κακία τῆς ψυχῆς τρεπομένης ὑπὸ τῶν παθῶν καὶ τρεπούσης τὸ σῶμα τὰς χρόας ἀναδίδωσι, ἐνταῦθα δὲ καθαρμοῦ καὶ κολάσεως πέρας ἐστὶ τούτων ἐκλεανθέντων παντάπασι τὴν ψυχὴν αὐγοειδῆ καὶ σύγχρουν γίνεσθαι· μέχρι δ' οὗ ταῦτ' ἔνεστι, γίνονταί τινες D ὑποτροπαὶ τῶν παθῶν σφυγμοὺς ἔχουσαι καὶ πήδησιν, ἐνίαις μὲν ἀμυδρὰν καὶ ταχὺ κατασβεννυμένην ἐνίαις δὲ νεανικῶς ἐντείνουσαν. ὧν αἱ μὲν πάλιν καὶ πάλιν κολασθεῖσαι τὴν προσήκουσαν ἕξιν καὶ διάθεσιν ***, τὰς δ' αὖθις εἰς σώματα ζῴων ἐξήνεγκε βιαιότης ἀμαθίας καὶ φιληδονίας †εἶδος. ἡ μὲν γὰρ ἀσθενείᾳ λόγου καὶ δι' ἀργίαν τοῦ θεωρεῖν ἔρρεψε τῷ πρακτικῷ πρὸς γένεσιν, ἡ δ' ὀργάνου τῷ ἀκολάστῳ δεομένη ποθεῖ τὰς ἐπιθυμίας συρράψαι ταῖς ἀπολαύσεσι καὶ συνεπαυρέσθαι διὰ σώματος·

4 cf. 978 a

1 αἱμαπὸν X^{1}F^{1} αἱμωπὸν G$^{4(?)}$ 2 γλαύκιον WXS 3 δ' ἐνοῦσα Re. μόλις κακὸν οἷα δεινὸν οὖσα CG^{1} (ὠδίνουσα $^{3\,mg.}$) X^{d} (δεῖν οὖσα^{1})υ^{1}F(δινοῦσα)l(= F)ShΠJ^{2}Z ac ft. M^{1} (γρ. κακόνοια ὠδίνουσα ^{2} in mg. ac sic nunc in textu) μολι κακὸν οια δεινουσα fere J^{1}YN μολιακόνοια δεινοῦσα W μολιακὸν οἷα (οἷ K) ὠδίνουσα K^{1} (ὠδινούσης ^{2}) R (ὠδινούσης, tum reliquis omissis ἐκεῖ v. 5) et var. l. in α et aliis Π 4 τὸ ἰῶδες] τοιῶδες G^{1}S ποιῶδες C^{1}W τοιοῦτον h τιτυῶδες (pro τουτὶ τὸ ἰῶδες) C^{2}X^{3} 5 ἐκεῖ ut 436, 10 secl. Po. (τε γὰρ Z γὰρ ἡ μὲν ss. W ἡ μὲν Re. μὲν γὰρ ἡ Bern.) τρεπομένης F^{2}υM^{2}ΠJ^{1}(τερπ. ac sic Y^{2}) -νη O (τερπ. Y^{1}) 6 τρεπούσης G^{2}υM^{2}Π(τερπ. JY^{2}) τρέπουσα KRS τροπούσης G^{1}O(τροπούση F^{2}ex τρεπ.? στροπούσης C^{1} unde στροβοῦσα C^{2}X^{3}) τὰς] α in ras. G^{1} 7 καθαρμῶν Z 9 ἐστι C^{1} 13 καὶ διαθ. om. h lac. ind. Po. ἔχουσι suppl. C^{1}lh (in G ft. aliquid supra vers. erasum) ἀναλαμβάνουσι S^{1}C^{2}X^{3}J^{2} non male (ἀπολ. 403, 14); sed etiam de reditu in caelum dici oportebat (434, 11) 15 εἶδος Ω ἧλος Bern. (cf. 718 d Plato Phaedon. 83 d, sed clavus non deducit) ἵμερος Schw. (an πειθώ?) 17 τοῦ ἀκολάστου Ω corr. Re. 18 συνεπαίρεσθαι Ω corr. Madv.

E *ἐνταῦθα γὰρ οὐδὲν ἢ σκιά τις ἀτελὴς καὶ ὄναρ ἡδονῆς πλήρωσιν οὐκ ἐχούσης πάρεστι.'*

27. *Ταῦτα δ' εἰπὼν ἦγεν αὐτὸν ταχὺ μέν, ἄπλετον δέ τινα τόπον ὡς ἐφαίνετο διεξιόντα ῥᾳδίως καὶ ἀπλανῶς, οἷον ὑπὸ πτερῶν τῶν τοῦ φωτὸς αὐγῶν ἀναφερόμενον, μέχρι οὗ πρός τι χάσμα μέγα καὶ κάτω διῆκον ἀφικόμενος ὑπὸ τῆς ὀχούσης ἀπελείφθη δυνάμεως. καὶ τὰς ἄλλας ψυχὰς ἑώρα ταὐτὸ πασχούσας ἐκεῖ· συστελλόμεναι γὰρ ὥσπερ αἱ ὄρνιθες καὶ καταφερόμεναι κύκλῳ τὸ χάσμα περιῄεσαν (ἄντικρυς δὲ περᾶν οὐκ ἐτόλμων), εἴσω μὲν ὀφθῆναι τοῖς βακχικοῖς ἄντροις ὁμοίως ὕλης χλωρότητι* F *καὶ χρόαις ἀνθέων ἁπάσαις διαπεποικιλμένον· ἐξέπνει δὲ μαλακὴν καὶ πραεῖαν αὔραν ὀσμὰς ἀναφέρουσαν ἡδονάς τε θαυμασίας καὶ κρᾶσιν οἵαν ὁ οἶνος τοῖς μεθυσκομένοις ἐμποιοῦσαν· εὐωχούμεναι γὰρ αἱ ψυχαὶ ταῖς εὐωδίαις διεχέοντο καὶ πρὸς ἀλλήλας ἐφιλοφρονοῦντο· καὶ τὸν τόπον ἐν κύκλῳ κατεῖχε βακχεία καὶ γέλως καὶ πᾶσα μοῦσα* 566 *παιζόντων καὶ τερπομένων. | ἔλεγε ⟨δὲ⟩ ταύτῃ τὸν Διόνυσον ἀνελθεῖν καὶ τὴν Σεμέλην ἀναγαγεῖν ὕστερον· καλεῖσθαι δὲ Λήθης τὸν τόπον. ὅθεν οὐδὲ διατρίβειν βουλόμενον εἴα τὸν Θεσπέσιον, ἀλλ' ἀφεῖλκε βίᾳ, διδάσκων ἅμα καὶ λέγων ὡς ἐκτήκεται καὶ ἀνυγραίνεται τὸ φρονοῦν ὑπὸ τῆς ἡδονῆς, τὸ δ' ἄλογον καὶ σωματοειδὲς ἀρδόμενον*

---

11 sqq. cf. fr. de anima 2 (VII p. 28)   14 cf. 487 e

---

1 ἡδονῆς etiam post τις R   3 μὲν ταχὺ XF   4 ῥᾳδίως om. R   ἁπαλῶς ΠΖ   7 ἐχούσης Ω corr. Madv.   8 ταὐτὸ Wy. τοῦτο   συστ. ΝΜΠΖ στελλ. Ο   10 περᾶν οὐκ ἐτ. om. R   11 ὕλης G (Pat. cf. v. Flam. 3) ὕλῃ καὶ Ο   12 χρόαις Gl^{2} χλόαις Ω   -μένων W -μένοις Kl^{2} 13 ἡδονὰς Victorius in Monac. 178 ἡδονῆς Ω   14 οἷον Γ (sed οἷον ἂν K) C^{1}JlY^{1} 15 διεχέοντο CGlJ^{2}h διέχεόν τε W^{1}X^{1}J^{1}Y^{1}NMα^{1}S διεχέοντο τε Ο   17 ἐν om. S eras. in X   18 δὲ edd. om. Ω   ταύτηι CGFlS ταῦτα h τοῦτο α^{3} ταύτην Ο   19 sic WJ^{1}Y^{1}NM^{1} εἰς θεοὺς post ἀνελθεῖν add. lυM^{2}Π (ἀνελθεῖς α^{1}) Z, ante ἀν. Ο (εἰς θέαν ἐλθεῖν R)   ἀνάγειν Ω corr. Bern.   21 ἀφεῖλε Ω corr. Re.

καὶ σαρκούμενον ἐμποιεῖ τοῦ σώματος μνήμην, ἐκ δὲ τῆς μνήμης ἵμερον καὶ πόθον ἕλκοντα πρὸς γένεσιν, ἣν οὕτως ὠνομάσθαι, νεῦσιν ἐπὶ γῆν οὖσαν ὑγρότητι βαρυνομένης τῆς ψυχῆς.

28. *Ἄλλην οὖν τοσαύτην διελθὼν ὁδὸν ἔδοξεν ἀφορᾶν κρατῆρα μέγαν, εἰς δὲ τοῦτον ἐμβάλλοντα ῥεύματα, τὸ* B *μὲν ἀφροῦ θαλάσσης ἢ χιόνων λευκότερον, τὸ δ' ὁποῖον ἶρις ἐξανθεῖ τὸ ἁλουργόν, ἄλλα δ' ἄλλαις βαφαῖς κεχρωσμένα, πρόσωθεν ἴδιον ἐχούσαις φέγγος. ὡς δὲ πλησίον ἦλθον, ὁ κρατὴρ ἐκεῖνος ἀφανὴς †χλεμάβλου τοῦ περιέχοντος, τῶν τε χρωμάτων ἀμαυρουμένων τὸ ἀνθηρότερον ἀπέλειπε πλὴν τῆς λευκότητος. ἑώρα δὲ τρεῖς δαίμονας ὁμοῦ καθημένους ἐν σχήματι τριγώνου πρὸς ἀλλήλους τὰ ῥεύματα μέτροις τισὶν ἀνακεραννύντας. ἔλεγεν οὖν ὁ τοῦ Θεσπεσίου ψυχοπομπὸς ἄχρι τούτου τὸν Ὀρφέα* (Orph. fr. 294) *προελθεῖν, ὅτε τὴν ψυχὴν τῆς γυναικὸς μετῄει, καὶ μὴ καλῶς διαμνημονεύσαντα λόγον εἰς ἀνθρώπους* C *κίβδηλον ἐξενεγκεῖν ὡς κοινὸν εἴη μαντεῖον ἐν θεοῖς Ἀπόλλωνος καὶ Νυκτός· οὐδενὸς γὰρ Ἀπόλλωνι Νύκτα κοινωνεῖν· 'ἀλλὰ τοῦτο μὲν' ἔφη 'Νυκτός ἐστι καὶ Σελήνης μαντεῖον κοινόν, οὐδαμοῦ τῆς γῆς περαῖνον οὐδ' ἔχον ἕδραν μίαν, ἀλλὰ πάντη πλανητὸν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους ἐνυπνίοις*

---

3 cf. fr. de anima 2 (VII p. 22, 9)

---

3 *νεῦσιν* *ἐπιτείνουσαν* Ω corr. Mez. 6/7 *τὸ* (*τὸν* S) *μὲν* — *τὸ δὲ* WX$^{corr.}$l^{2}JS *τὸν μὲν* — *τὸν δὲ* *O* (*τὰ δὲ* R) *χιόνος* Gh 8 *δ'*] *δι'* GX^{1}l^{1}KNMα(sed corr.^{1})h *βαφῶν* R 9 *πρόσωθεν* — *φέγγος* om. R *ἴδιον* Π^2(α^2) *ἴδοις* GKC^{2}X^{2}S^{2}hMα$^{1 \text{ et } 3}$ *ἴδοι* *O* (*ἴδοιεν* i) *ἐχούσαις* Wl^{2}JY^{2}SAE *-σας* *O* 10 sic CG^4(ex *χλεμβάλου*) WXFK (*χεμάβλου* ut vid.)Y(*χλεμά//βλου*)N(*χε μαβλου*)M^{1}h *ἀφανὴς ἦν ἐνιαχοῦ τ.* R *ἀφανὴς ἦν δι' ἀμαυροῦ τ.* l^2 *ἀφανισθέντος μᾶλλον τ.* M^{2}ΠSJ^{2}vZ *ἀφανὴς* ⟨*ἦν καθ' ὁμοίωσιν ὥσπερ*⟩ *χαμαιλέων τοῦ π.* tempt. Po. cl. 53 d 916 f v. Alc. 28 ⟨*ἦν ἀ*⟩*χλυώδου*⟨*ς γινομένου*⟩ *τοῦ π.* Schw. 12 *ἀπέλειπε* GJNYZ *ἀπέλιπε* *O* 16 *προσελθεῖν* Ω corr. Wy. 18 *θεοῖς* Po. (cf. Orph. fr. 103. 105 b. 155) *δελφοῖς* Ω (def. Wil.) 20 *ἔφη* GX^{2}MΠZ *ἔφην* *O* 21 *κοινὸν* — *περαῖνον* om. Wl *μαντεῖον* post *περ.* iterant *O* (del. in A ac ft. in X) *οὐδαμοῦ κτλ.* oppos. v. 18

καὶ εἰδώλοις· ἐκ τούτου γὰρ οἱ ὄνειροι μιγνύμενον, ὡς ὁρᾷς, τῷ ἀπατηλῷ καὶ ποικίλῳ τὸ ἁπλοῦν καὶ ἀληθὲς παραλαμβάνοντες διασπείρουσι. (29.) *τὸ δ' Ἀπόλλωνος οὐκέτ' οἶδα' εἶπεν 'εἰ κατιδεῖν ἔσῃ δυνατός· ἀνωτέρω* D *γὰρ οὐκ ἐπιδίδωσιν οὐδὲ χαλᾷ τὸ τῆς ψυχῆς ἐπίγειον ἀλλὰ κατατείνει τῷ σώματι προσηρτημένον.' ἅμα δ' ἐπειρᾶτο προσάγων ἐπιδεικνύειν αὐτῷ τὸ φῶς ἐκ τοῦ τρίποδος, ὡς ἔλεγε, διὰ τῶν κόλπων τῆς Θέμιδος ἀπερειδόμενον εἰς τὸν Παρνασόν. προθυμούμενος ⟨δ' αὐτὸς⟩ ἰδεῖν οὐκ εἶδεν ὑπὸ λαμπρότητος, ἀλλ' ἤκουε παριὼν φωνὴν ὀξεῖαν γυναικὸς ἐν μέτρῳ φράζουσαν ἄλλα τινὰ καὶ χρόνον, ὡς ἔοικε, τῆς ἐκείνου τελευτῆς. ἔλεγε δ' ὁ δαίμων τὴν φωνὴν εἶναι Σιβύλλης· ᾄδειν γὰρ αὐτὴν περὶ τῶν μελλόντων ἐν τῷ προσώπῳ τῆς σελήνης περιφερομένην. βουλόμενος οὖν ἀκροᾶ-* E *σθαι πλείονα τῇ ῥύμῃ τῆς σελήνης εἰς τοὐναντίον ὥσπερ ἐν ταῖς δίναις ἐξεώσθη καὶ βραχέα κατήκουσεν· ὧν ἦν καὶ τὰ περὶ τὸ Βέσβιον ὄρος καὶ τὴν Δικαιαρχείας ὑπὸ πυρὸς φθορὰν γενησομένην, καί τι κομμάτιον περὶ τοῦ τότε ἡγεμόνος ὡς*

'ἐσθλὸς ἐὼν νούσῳ τυραννίδα λείψει.'

---

(10) 12—18 ex 398 c—e minus apte translata

---

1 *μιγνύμενοι* Ω (*δεικνύμ.* v) corr. Turn. 3 *περιλ.* KS 4 *οὐκέτ' οἶδα* Po. (*οὐκέτι* ut p. 429, 6) *οὐ κάτοιδα* Y^{1}G^3(*οὐ* e corr.)M^1 *οὐ κάτοιδας* C^{1}vlM^{3}ΠhZ *εἰ κάτοιδα* O *εἰ*] *οὐ* FK(M^1?)RS^2 *οὐδὲ* G^{3}vlM^{3}ΠZ *κατιδεῖν ἔσῃ* vJ^{2}RMΠ *κατιδεῖν ἔσσι* CG^{3}X^{3}FlKYh *κατιδήεσσι* X^1(J^1?)N *κατίδη ἐσσὶ* ut vid. G^1 *κατιδεῖν ἔσῃ* in lac. 30 mm. om. W 5 *οὐ δίδωσι* C^{1}l^3 *ἐπίγειον* (*ει* in ras.) l^3 *ἐπίγυον* CGKR *ἐπίγυιον* WX^{1}vFJYNM^{3}Π *ὑπόγυιον* M^{1}X^{3}S *ὑπόγυον* h 6 *καὶ κατ.* h 9 suppl. Po. *πρ. δὲ* G$^{corr.}$ *προθ. οὖν* C^{1}lhi *καὶ προθ.* vM^{3}Π(N?)R *ὃ προθ.* SC^{2}X^3 11 *ἐν μετεώρῳ* R *ἐν μέσῳ* Z sic CG^{2}lM^{3}Πh *ἄλλα τε τινὰ καὶ χρ.* S^1(*ἄλλον τινὰ* ^{2})X^3 Ducas in J *ἄλλα* (*ἄλλον* F^{1}K) *τινὰ χρ.* O(G^1) 14 *περιφλεγομένην* W 16 *τὰ* C^{2}X^3 Ducas in J *τὸ* R om. O 17 *βέσβιον* C(^{λ} ss.^{1}) G^2 $^{mg.}$(*γρ.*)WJ^{1}KNYlA$^{corr.}$(*βλέσβιον* E) *λέσβιον* O(*τό τε λ.* h) *δικαιάρχειαν* (CG^{2}X^{1}R) vel *δικαιαρχίαν* Ω corr. Re. 18 *φθορὰν* l^3 Re. (cf. 398 e) *φορὰν* K *φορᾶς* S *φορᾶ(ι)* O (*φᾶ* v) 20 *νούσῳ* hΠ^3 *νόσῳ* O *λήψη* h

30. *Μετὰ δὲ ταῦτα πρὸς τὴν θέαν τῶν κολαζομένων ἐτρέποντο. καὶ τὰ μὲν πρῶτα δυσχερεῖς καὶ οἰκτρὰς εἶχον μόνον ὄψεις· ἐπεὶ δὲ καὶ φίλοις καὶ οἰκείοις καὶ συνήθεσιν ὁ Θεσπέσιος οὐκ ἂν προσδοκήσας κολαζομένοις ἐνετύγχανε, καὶ δεινὰ παθήματα καὶ τιμωρίας ἀσχήμονας καὶ ἀλγεινὰς ὑπομένοντες ᾠκτίζοντο πρὸς ἐκεῖνον καὶ ἀνεκλαίοντο, τέλος δὲ τὸν πατέρα τὸν ἑαυτοῦ κατεῖδεν ἔκ τινος βαράθρου στιγμάτων καὶ οὐλῶν μεστὸν ἀναδυό-* F *μενον, ὀρέγοντα τὰς χεῖρας αὐτῷ καὶ σιωπᾶν οὐκ ἐώμενον ἀλλ' ὁμολογεῖν ἀναγκαζόμενον ὑπὸ τῶν ἐφεστώτων ταῖς τιμωρίαις, ὅτι περὶ ξένους τινὰς μιαρὸς γενόμενος χρυσίον ἔχοντας φαρμάκοις διαφθείρας καὶ ἐκεῖ διαλαθὼν ἅπαντας ἐνταῦθ' ἐξελεγχθεὶς τὰ μὲν ἤδη πέπονθε τὰ δ' ἄγεται πεισόμενος, | ἱκετεύειν μὲν ἢ παραιτεῖσθαι* 567 *περὶ τοῦ πατρὸς οὐκ ἐτόλμα δι' ἔκπληξιν καὶ δέος, ὑποστρέψαι δὲ καὶ φυγεῖν βουλόμενος οὐκέτι τὸν πρᾶον ἐκεῖνον ἑώρα καὶ οἰκεῖον ξεναγόν, ἀλλ' ὑφ' ἑτέρων τινῶν φοβερῶν τὴν ὄψιν εἰς τὸ πρόσθεν ὠθούμενος, ὡς ἀνάγκην οὖσαν οὕτω διεξελθεῖν, ἐθεᾶτο τῶν μὲν γνωρίμως πονηρῶν γενομένων καὶ κολασθέντων αὐτόθι τὴν αἰκίαν οὐκέτ' †εἶναι χαλεπῶς οὐδ' ὁμοίως τριβομένην, ἅτε δὴ περὶ τὸ ἄλογον καὶ παθητικὸν ἔτι μόνον οὖσαν· ὅσοι δὲ πρόσχημα καὶ δόξαν ἀρετῆς περιβαλόμενοι διεβίωσαν κακίᾳ λανθανούσῃ, τούτους ἐπιπόνως καὶ ὀδυνηρῶς ἠνάγκαζον*

---

3 *ὄψεις μόνον* ΠΖ *ἔπειτα* et 14 *μὲν* ⟨*οὖν*⟩ Wil. 5 *οἷ καὶ δ.* Π² 5/6 *καὶ ἀλγεινὰς* om. C¹ 12/3 *λαθὼν* C 15 *καὶ δέος*] *δέους* G (def. Pat. sed cf. v. Mar. 20) *ἀποστρέψαι* C¹WJ¹YlShV 17 *κ. οἰκ. ἑώρα* Z 19 *οὕτω* om. X *γνωρίμων* Ω corr. Re. *πονηρῶν* om. S¹ 20 *καὶ*] *ἢ* vl (Re.) *αἰκίαν* Po. (ut 8 f Axioch. 372 a) *σκιὰν* Ω (*ψυχὴν* in ras. l²; post *σκιὰν* ras. 3 litt. in G), cf. 435, 1 21 *εἶναι*] latet partic. velut *ἁπτομένην* -ς *οὐδ'* in ras. l² *ὁμοίως* spectat ad sequentia *ἅτε δὴ* lR (CFHermann) *ἅτε τῇ* h *ἀτελῆ* *O* (*ἀτελεῖ* S) 22 *ἔτι* (cf. 21 *οὐκέτι*) *μόνον* ci. Po. *ἐπίπονον* Ω *τὸ ἐπίπονον σχοῦσαν* l² 23 *ἀρετῆς* om. G¹ *περιβαλλ.* CGX¹JKYhZ 24 *τούτους* G² vel 1 e corr. X³ *τούτοις* *O*(G¹)

B ἕτεροι περιεστῶτες ἐκτρέπεσθαι τὰ ἐντὸς ἔξω τῆς ψυχῆς, ἰλυσπωμένους παρὰ φύσιν καὶ ἀνακαμπτομένους, ὥσπερ αἱ θαλάττιαι σκολόπενδραι καταπιοῦσαι τὸ ἄγκιστρον ἐκτρέπουσιν ἑαυτάς· ἐνίους δ' ἀναδέροντες αὐτῶν καὶ ἀναπτύσσοντες ἀπεδείκνυσαν ὑπούλους καὶ ποικίλους, ἐν τῷ λογιστικῷ καὶ κυρίῳ τὴν μοχθηρίαν ἔχοντας. ἄλλας δ' ἔφη ψυχὰς ἰδεῖν, ὥσπερ τὰς ἐχίδνας περιπεπλεγμένας σύνδυο καὶ σύντρεις καὶ πλείονας, ἀλλήλας ἐσθιούσας ὑπὸ μνησικακίας καὶ κακοθυμίας ὧν ἔπαθον ἐν τῷ ζῆν ἢ ἔδρασαν. εἶναι δὲ καὶ λίμνας παρ' ἀλλήλας, τὴν μὲν C χρυσοῦ περιζέουσαν τὴν δὲ μολίβδου ψυχροτάτην ἄλλην δὲ τραχεῖαν σιδήρου· καί τινας ἐφεστάναι δαίμονας ὥσπερ οἱ χαλκεῖς ὀργάνοις ἀναλαμβάνοντας καὶ καθιέντας ἐν μέρει τὰς ψυχὰς τῶν δι' ἀπληστίαν καὶ πλεονεξίαν πονηρῶν. ἐν μὲν γὰρ τῷ χρυσῷ διαπύρους καὶ διαφανεῖς ὑπὸ τοῦ φλέγεσθαι γενομένας ἐνέβαλλον εἰς τὴν τοῦ μολίβδου βάπτοντες· ἐκπαγείσας δ' αὐτόθι καὶ γενομένας σκληρὰς ὥσπερ αἱ χάλαζαι πάλιν εἰς τὴν τοῦ σιδήρου μεθίστασαν· ἐνταῦθα δὲ μέλαιναί τε δεινῶς ἐγίνοντο καὶ περικλώμεναι διὰ σκληρότητα καὶ συντριβόμεναι τὰ εἴδη μετέβαλλον· D εἶθ' οὕτω πάλιν εἰς τὸν χρυσὸν ἐκομίζοντο, δεινάς, ὡς ἔλεγεν, ἐν ταῖς μεταβολαῖς ἀλγηδόνας ὑπομένουσαι.

31. Πάντων δὲ πάσχειν ἔλεγεν οἰκτρότατα τὰς ἤδη δοκούσας ἀφεῖσθαι τῆς δίκης, εἶτ' αὖθις συλλαμβανομένας· αὗται δ' ἦσαν, ὧν εἴς τινας ἐκγόνους ἢ παῖδας ἡ ποινὴ περιῆλθεν. ὁπότε γάρ τις ἐκείνων ἀφίκοιτο καὶ περιτύχοι, προσέπιπτεν ὀργῇ καὶ κατεβόα καὶ τὰ σημεῖα

3 cf. 977 b (de vulpe marina)

2 ἀνακ. R (Junius) ἅμα καμπτ. O   4 ἐκπέμπουσιν K ἑαυτοὺς W   δὲ αὐτῶν ἀναδέροντες R   5 ποικίλως G²XJ¹   6 μοχθ.] τιμωρίαν KVS²   9 ἔπ. et 10 ἔδρ. trp. S¹   11 περιζέοντος Ω corr. Re.   ψυχροτάτου K   14 καὶ πλ. om. C¹   15 ὑπὸ τοῦ] ἐν τῷ C   16 γεν. ΠΖ γιν. O (ι in ras. C?)   19 ἐγένοντο MαA¹Z   24 συλλαβομένας G¹Y   26 παρῆλθεν W

τῶν παθῶν ἐδείκνυεν, ὀνειδίζουσα καὶ διώκουσα φεύγειν καὶ ἀποκρύπτεσθαι βουλομένην οὐ δυναμένην δέ. ταχὺ γὰρ μετέθεον οἱ κολασταὶ [πρὸς τὴν δίκην] καὶ ἐξ ἀρχῆς ἀπῆγον ὀλοφυρομένας τῷ προγινώσκειν τὴν τιμωρίαν. ἐνίαις δὲ καὶ πολλὰς ἅμα τῶν ἐκγόνων ἔλεγε συνηρτῆσθαι E *καθάπερ μελίττας ἢ νυκτερίδας ἀτεχνῶς ἐχομένας καὶ τετριγυίας ὑπὸ μνήμης καὶ ὀργῆς ὧν ἔπαθον δι' αὐτάς.* **(32.)** *ἔσχατα δ' ὁρῶντος αὐτοῦ τὰς ἐπὶ δευτέραν γένεσιν τρεπομένας ψυχὰς εἴς τε ζῷα παντοδαπὰ καμπτομένας βίᾳ καὶ μετασχηματιζομένας ὑπὸ τῶν ταῦτα δημιουργούντων, ὀργάνοις τισὶ καὶ πληγαῖς τὰ μὲν κολλώντων μέρη καὶ συνελαυνόντων, τὰ δ' ἀποστρεφόντων, ἔνια δ' ἐκλεαινόντων καὶ ἀφανιζόντων παντάπασιν, ὅπως ἐφαρμόσειεν ἑτέροις ἤθεσι καὶ βίοις, ἐν ταύταις φανῆναι τὴν Νέρωνος, τὰ τ' ἄλλα κακῶς ἔχουσαν ἤδη καὶ διαπεπαρ-* F *μένην ἥλοις διαπύροις. προκεχειρισμένων δὲ καὶ ταύτῃ τῶν δημιουργῶν Πινδαρικῆς* (fr. 276) *ἐχίδνης εἶδος, ἐν ᾧ κυηθεῖσαν καὶ διαφαγοῦσαν τὴν μητέρα βιώσεσθαι, φῶς ἔφασκεν ἐξαίφνης διαλάμψαι μέγα καὶ φωνὴν ἐκ τοῦ φωτὸς γενέσθαι προστάττουσαν εἰς ἄλλο γένος ἡμερώτε-*

---

6 cf. ω 5 sqq.

---

1 *διώκουσα* Turn. *δοκοῦσα* *O* (*δοκούση* ci. l³) *δοκοῦσαν* R (et *ὀνειδίζουσαν*) et omisso *καὶ* $X^3J^2S^1\Pi^2$ 2 *βουλομένη* // et *δυναμένη* // G 3 *πρὸς τ. δίκην* post *ἀπῆγον* trp. Wy., ut glossam ad *ἀπ.* del. Po. 4 *ἀπῆγον* (vel *ἐπῆγον*) Wy. *ἤπειγον* *Ω* 5 *ἐνίας* *Ω* corr. Re. 6 ⟨*ἑαυτῶν*⟩ *ἐχ.* R ⟨*ἀλλήλων*⟩ *ἐχ.* Ha. sed *ἔχονται τῆς τ. προγόνων ψυχῆς* 7 *περιτετριγυίας* C 8 *ἐσχάτας* hl 10 *βία καὶ μετ.* om. YJ 11 *τὰ*] *τὸ* W *τῶν* FKR *κολλώντων* Po. (cf. 653 f et 1112 a) *ὅλων* (*ὅλα* G) *τῶν* *Ω* praeter $SX^3vlJ^2\alpha^2\Pi^2$ qui *τῶν μὲν ὅλα τὰ μέρη συνελ.* interpolaverunt (item C^3 qui *τῶν* non correxit) *τὰ μὲν τῶν μελῶν συν.* Wil. 12 *τὰ δ'*] *τῶν δ'* $FlKRS^3$ 14 *καὶ* ante *τὴν* add. C^3X^3 15 *κικέρωνος* Z sic *Γ* *νέρωνος ψυχὴν* *O* 16 *προσκεχαρισμένων* G^1 *προκεχειρισμένην* W *καὶ* om. Y *ταύτην* *Ω* corr. Re. 17 *πινδαρικῆς* addub. Wy. Schroeder. an *'Ινδικῆς*? (cf. Herod. III 109. 106) 18 sic X^3 *κυηθεῖσα καὶ διαφυγοῦσα* (*διαφαγοῦσα* $CvG^3M\Pi$) *O*

ρον μεταβαλεῖν, ᾠδικόν τι μηχανησαμένους περὶ ἕλη καὶ λίμνας ζῷον· ὧν μὲν γὰρ ἠδίκησε δεδωκέναι δίκας, ὀφεί-
568 *λεσθαι δέ τι καὶ χρηστὸν αὐτῷ παρὰ θεῶν, | ὅτι τῶν ὑπηκόων τὸ βέλτιστον καὶ θεοφιλέστατον γένος ἠλευθέρωσε [τὴν Ἑλλάδα].*

33. *Μέχρι μὲν οὖν τούτων εἶναι θεατής· ὡς δ' ἀναστρέφειν ἔμελλεν, ἐν παντὶ [κακῷ] γενέσθαι διὰ φόβον· γυναῖκα γὰρ αὐτοῦ λαβομένην θαυμαστὴν τὸ εἶδος καὶ τὸ μέγεθος 'δεῦρο δή' εἰπεῖν 'οὗτος, ὅπως ἕκαστα μᾶλλον μνημονεύσῃς', καί τι ῥαβδίον, ὥσπερ οἱ ζωγράφοι, διάπυρον προσάγειν· ἑτέραν δὲ κωλύειν, αὐτὸν δ' ὥσπερ ὑπ' ἴυγγος ἐξαίφνης σπασθέντα πνεύματι νεανικῷ σφόδρα καὶ βιαίῳ τῷ σώματι προσπεσεῖν καὶ ἀναβλέψαι σχεδὸν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ μνήματος.*

---

3 v. Flamin. 12

---

1 *ᾠδικόν* υM^{2}ΠRZ et e corr. G$^{(2)}$JKS *ἄδικόν* **O** 2 *ζῷον* υM^{2}ΠZS et e corr. XJK *ζώων* **O** *δέδωκε* (*ἔδωκε* KV) **Ω** corr. Re. 5 del. Ha. 6 *εἶναι τούτων* υΠZJ^{2} 7 *κακῷ* quod ante *γεν.* ponunt GXF, post *γεν.* **O** del. Wy. (ut etiam *διὰ φόβον*, sed cf. Plato Euthyd. 301 a) 8 *αὐτοῦ λαβ.* Γ *τινα λαβομένην αὐτοῦ* **O** 9 *εἶπεν* C^{1}X^{1}υFKY^{1}MΠ 10 *καί τι*] *καίτοι* J 11 *ὑπ' ἴυγγος* ci. Po. (cf. 1093 d) *ὑπὸ σύριγγος* **Ω** *διὰ σύριγγος* Re. Wil. 12 *βιαίῳ*] *γενναίῳ* W 13 *ἐπ'* Wy. *ἀπ'* (*ὑπ'* C^{1}F^{1})

42.

*ΠΕΡΙ ΕΙΜΑΡΜΕΝΗΣ

(Plan. 37)

Τὰ περὶ τῆς εἱμαρμένης δοκοῦνθ' ἡμῖν ὡς οἷόν τε σαφῶς καὶ συντόμως πειράσομαι ἐπιστεῖλαί σοι, φίλτατε C *Πείσων, ἐπειδὴ σὺ τοῦτ' ἠξίωσας οὐκ ἀγνοῶν ἣν ἔχω πρὸς τὸ γράφειν εὐλάβειαν.*

1. *Πρῶτον τοίνυν ἴσθι, ὅτι εἱμαρμένη διχῶς καὶ λέγεται καὶ νοεῖται· ἡ μὲν γάρ ἐστιν ἐνέργεια ἡ δ' οὐσία. πρῶτον μὲν οὖν ἐνέργειαν τύπῳ ὑπέγραψεν ὁ Πλάτων ἔν τε τῷ Φαίδρῳ* (248 c) *λέγων 'θεσμός τε Ἀδραστείας ὅδε, ἥτις ἂν ⟨ψυχὴ⟩ θεῷ ξυνοπαδὸς γενομένη ...' ἔν τε τῷ Τιμαίῳ* (41 e) *'νόμους' οὓς ἐπὶ τῇ τοῦ παντὸς φύσει ὁ θεὸς εἶπε ταῖς ἀθανάτοις ψυχαῖς· ἐν δὲ τῇ Πολιτείᾳ* (617 d) *'Ἀνάγκης θυγατρὸς κόρης Λαχέσεως λόγον' φησὶν εἶναι* D *τὴν εἱμαρμένην, οὐ τραγικῶς ἀλλὰ θεολογικῶς τὸ ἀρέσκον αὐτῷ ἀποφαινόμενος. εἰ δὲ κοινότερον ἐθέλοι τις ταῦτα μεταλαβὼν ὑπογράψαι, ὡς μὲν ἐν Φαίδρῳ, λέγοιτ' ἂν ἡ εἱμαρμένη λόγος θεῖος ἀπαράβατος δι' αἰτίαν ἀνεμπόδιστον, ὡς δ' ἐν τῷ Τιμαίῳ, νόμος ἀκόλουθος τῇ τοῦ παντὸς φύσει,*

Libellus iam dudum a Plutarcho abiudicatus. Cf. Gercke, 'Eine platonische Quelle des Neuplatonismus' in Mus. Rh. N. S. XLI; Schmertosch, De Plut. sententiarum quae ad divinationem spectant origine, Diss. Lips. 1889, p. 28 sqq. Cat. Lampr. 58: *περὶ εἱμαρμένης βιβλία β'*. Codd.: X(p. alt.)αAE. *Π* = αAE, Π^1 = αA^1. Ald.[3] = lectiones in marg. Aldinae Hamburgensis.

---

8 sqq. cf. Chalcid. in Platonis Timaeum 143 Nemes. *π. φύσ. ἀνθρ.* c. 38 p. 144 17 sqq. cf. Chalcid. 144

---

11 *ὅδε* Plato *ὧδε Ω* 12 add. ex Plat. *ἔν τε* Ald.[2] *ἐν δὲ Ω* 17 sqq. sententiae partes distinxit Po.

*καθ' ὃν διεξάγεται τὰ γινόμενα*** τοῦτο γὰρ ἡ Λάχεσις ἐργάζεται, ἡ τῆς Ἀνάγκης ἀληθῶς θυγάτηρ, ὡς καὶ πρότερον παρελάβομεν καὶ ὕστερον ἔτι μᾶλλον εἰσόμεθ' ἐν τοῖς*
E *κατὰ σχολὴν λόγοις. ἥδε μὲν οὖν ἡ κατ' ἐνέργειαν εἱμαρμένη,* (2.) *ἡ ⟨δὲ⟩ κατ' οὐσίαν ἔοικεν εἶναι σύμπασ' ἡ τοῦ κόσμου ψυχὴ τριχῇ διανεμηθεῖσα, εἴς τε τὴν ἀπλανῆ μοῖραν καὶ εἰς τὴν πλανᾶσθαι νομιζομένην καὶ τρίτην [εἰς] τὴν ὑπουράνιον τὴν περὶ γῆν ὑπάρχουσαν· ὧν ἡ μὲν ἀνωτάτω Κλωθὼ προσαγορεύεται, ἡ δὲ μετ' αὐτὴν Ἄτροπος, ἡ κατωτάτω δ' αὖ Λάχεσις, δεχομένη μὲν τὰς οὐρανίας τῶν ἀδελφῶν ἐνεργείας, συμπλέκουσα δὲ καὶ διαδιδοῦσα ταύτας εἰς τὰ ὑπ' αὐτῇ τεταγμένα τὰ ἐπίγεια. δυνάμει μὲν οὖν εἴρηται, ὁποῖα χρὴ λέγεσθαι περὶ τῆς κατ' οὐσίαν*
F *εἱμαρμένης· καὶ γὰρ ἥτις ἐστὶ καὶ πόση τις καὶ ὁποία καὶ ὅπως τέτακται καὶ ὅπως ἔχει αὐτή τε πρὸς ἑαυτὴν καὶ δὴ καὶ πρὸς ἡμᾶς, ὡς ἐν ἐπιτομῇ εἴρηται· τὰ δὲ καθ' ἕκαστα περὶ τούτων ὁ ἕτερος μῦθος ὁ ἐν τῇ Πολιτείᾳ μετρίως αἰνίττεται, καὶ ἡμεῖς εἰς δύναμίν σοι ταῦτ' ἐπειράθημεν ἐξηγήσασθαι.*

3. *Πάλιν γε μὴν τὴν κατ' ἐνέργειαν εἱμαρμένην ἀναλαβόντες λέγωμεν· περὶ γὰρ ταύτην τὰ πολλὰ ζητήματα φυσικά τε καὶ ἠθικὰ καὶ διαλεκτικὰ τυγχάνει ὄντα. τίς μὲν οὖν ἐστιν, ἐπιεικῶς ἀφώρισται· ὁποία δ' ἐστίν, ἑξῆς*
569 *ῥητέον, εἰ καὶ πολλοῖς ἄτοπον φαίνεται. | ἀπείρων γὰρ ἐξ ἀπείρου καὶ εἰς ἄπειρον ⟨ὄντων⟩ τῶν γινομένων τὰ*

---

1 D. L. VII 149 5 sqq. cf. 591 b 745 b 945 c Sext. adv. math. VII 147/9 (= Xenocrates fr. 5 Heinze) Chalcid. 144 20 sqq. cf. Chalcid. 148

---

1 lac. ind. Drexler, quod sequentia Remp. respiciunt post *γὰρ* hab. *ἔχει* X 4 *ἤδη* Ω corr. Turn. 5 *ἡ δὲ*] *τῇ* Ω corr. Turn. *σύμπ.* om. α[1] 7 del. Duebn. 11 *διαδ.* Ven. 248 mg. *διδοῦσα* O 12 *ὑπ'* Ald.[2] *ἐπ'* Ω *αὐτῆς* Ω corr. Bern. 16/17 *καθέκαστα* semper Ω 21 *λέγομεν* Ω corr. Turn. *ταῦτα* Ω corr. Si. *τὰ* del. Po. 25 add. Wy.

πάντα περιβαλοῦσ' ἐν κύκλῳ ἡ εἱμαρμένη οὐκ ἄπειρος ἀλλὰ πεπερασμένη ἐστίν· οὔτε γὰρ νόμος οὔτε λόγος οὔτε τι θεῖον ἄπειρον ἂν εἴη. ἔτι δ' ἂν μάθοις τὸ λεγόμενον νοήσας τήν τε ὅλην περίοδον καὶ τὸν σύμπαντα χρόνον, 'ὅταν τῶν ὀκτὼ περιόδων' ὥς φησιν ὁ Τίμαιος (39 d) 'τὰ πρὸς ἄλληλα συμπερανθέντα τάχη σχῇ κεφαλήν, τῷ ⟨τοῦ⟩ ταὐτοῦ καὶ ὁμοίως ἰόντος ἀναμετρηθέντα κύκλῳ.' ἐν γὰρ τούτῳ τῷ χρόνῳ ὡρισμένῳ τ' ὄντι καὶ θεωρουμένῳ πάνθ' ὅσα τε κατ' οὐρανὸν ἅ τ' ἐπὶ τὴν γῆν ἐξ ἀνάγκης ἄνωθεν B συνίσταται, πάλιν μὲν εἰς τὸ αὐτὸ καταστήσεται, πάλιν δ' ἐξ ἀρχῆς ὅλα κατὰ τὰ αὐτὰ ὡσαύτως ἀποδοθήσεται. μόνη γοῦν ἡ κατ' οὐρανὸν σχέσις αὐτή τε πρὸς ἑαυτὴν κατὰ πάντα τεταγμένη πρός τε τὴν γῆν καὶ πρὸς τὰ ἐπίγεια πάντα διὰ μακρῶν περιόδων πάλιν ἐπανήξει ποτέ· αἵ τε μετ' αὐτὴν ἐφεξῆς καὶ [ἐχόμεναι ἀλλήλαις] ἐχομένως παρέσονται, ἑκάστη τὰ αὐτῆς ἐξ ἀνάγκης φέρουσαι. ἔστω δὲ πρὸς τὸ σαφὲς τῶν περὶ ἡμᾶς νῦν ὄντων, ὅτι οὐ συμβαίνει ἀπὸ τῶν οὐρανίων ὡς πάντων αἰτιῶν ὄντων καὶ τὸ ἐμὲ γράφειν νυνὶ τάδε καὶ ὡδὶ σέ τε πράττειν ἅπερ C καὶ ὅπως τυγχάνεις πράττων· †πάλιν τοίνυν ἐπειδὰν ἡ αὐτὴ ἀφίκηται αἰτία, τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως οἱ αὐτοὶ γενόμενοι πράξομεν, οὕτω δὲ καὶ πάντες ἄνθρωποι· καὶ τά τ' ἑξῆς κατὰ τὴν ἑξῆς αἰτίαν γενήσεται καὶ πραχθήσεται,

16 sqq. cf. 569 f 570 c Gercke p. 290 (falso Zeller, Phil. d. Gr. III 2[5] p. 281 n. 3)

3 ⟨μᾶλλον⟩ μάθ. dub. Bern. 5 ὅτ. ἁπασῶν τῶν Plato περ. Plato ποδῶν Ω 6 add. e Plat. 8 χρ. Maresch (cf. praefat.) ex Chalcid. λόγῳ Ω τ'] γε E 9 τῆς γῆς Gercke 10 καταστ.] κεῖται στήσεται Ω (non α a. c.) corr. Ald.[2] 11 ὅλα κατὰ] κεῖται Ω corr. Wy. 12 ἑαυτὴν E -ὸν O κατὰ Vulc. κεῖται Ω 14 αἵ E ἡ O 15 del. Si. ἄλληλα Ω corr. Ald.[2] 16 παρέχ. Ω corr. Wy. παραδέχονται Drexler, cf. 446, 10 ἔστω] νοείσθω Wy. 17/18 συμβαίνειν αὐτῶν οὐρ. Ω corr. Wy. 19 σέ τε] καὶ σὲ E 20 πάλ. τοίν.] 'rursum tamen' Wy. πλὴν τοίν. vel πλὴν [τοίν.] Po. lac. ante πάλ. ind. Schw. 22 πράξωμεν XΠ[1] 23 τ' Wil. γ' Ω

καὶ πάνθ' ὅσα ⟨καὶ⟩ κατὰ μίαν τὴν ὅλην περίοδον καὶ
καθ' ἑκάστην τῶν ὅλων, ὡσαύτως ἀποδοθήσεται. φανερὸν
τοίνυν ἤδη ὅ τι ἔφαμεν, τὴν εἱμαρμένην ἄπειρον τρόπον
τινὰ οὖσαν μὴ ἄπειρον εἶναι, καὶ τό γε ῥηθέν, ὅτι κύκλος
τίς ἐστι, μετρίως που κατῶπται· ὡς γὰρ καὶ ἡ τοῦ κύκλου
κίνησις ὅ τε ταύτην παραμετρῶν χρόνος κύκλος τίς ἐστιν,
οὕτω καὶ τῶν κατὰ κύκλον γινομένων ὁ λόγος κύκλος ἂν
νομισθείη.

D 4. Σχεδὸν μὲν οὖν καὶ τοῦτο δηλοῖ, ὁποῖόν τι τυγχάνει
ἡ εἱμαρμένη, πλὴν οὐχ ἥ γε κατὰ μέρος οὐδ' ἡ καθ'
ἕκαστα. ποία τις οὖν καὶ ἥδε κατ' αὐτὸ δὴ τὸ εἶδος τοῦ
λόγου; ἔστι τοίνυν, ὡς ἄν τις εἰκάσαι, οἷος ὁ πολιτικὸς
νόμος, ⟨ὃς⟩ πρῶτον μὲν τὰ πλεῖστα, εἰ καὶ μὴ πάντα,
ἐξ ὑποθέσεως προστάττει, ἔπειτα μὴν καθόλου τὰ πόλει
προσήκοντα εἰς δύναμιν περιλαμβάνει. πάλιν δὴ τούτων
ἑκάτερον ὁποῖόν τί ἐστι, σκεπτέον. ἀκολούθως τοίνυν ὁ
πολιτικὸς νόμος περί τ' ἀριστέως καὶ λιποτάκτου δια-
λέγεται καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως, ἀλλ' οὐ περὶ τοῦδ'
ἢ τοῦδ' ⟨ᾗ⟩ νόμιμόν ἐστιν, ἀλλὰ τὰ μὲν καθόλου προ-
E ηγουμένως, τὰ δ' ὑποπίπτοντα τούτοις ἑπομένως. καὶ
γὰρ τὸ τιμῆσαι τόνδε τινὰ ἠριστευκότα καὶ τὸ κολάσαι
τόνδε τινὰ λιποταχτήσαντα νόμιμον ἂν φήσαιμεν, ὡς δυνά-
μει καὶ περὶ τούτων διατεταγμένου τοῦ νόμου, ὃν τρόπον
ὁ ἰατρικὸς καὶ ὁ γυμναστικὸς ὡς εἰπεῖν νόμος δυνάμει τὰ
καθ' ἕκαστα τοῖς ὅλοις συμπεριλαμβάνει· οὕτω δὲ καὶ ὁ τῆς
φύσεως νόμος τὰ μὲν καθόλου προηγουμένως, τὰ δὲ καθ'
F ἕκαστα ἑπομένως. ἔστι θ' εἱμαρμένα τρόπον τινὰ καὶ
ταῦτα, ὄντ' ἐκείνοις συνειμαρμένα. τάχα δ' ἄν τις τῶν

---

2 sqq. cf. Chalcid. 149

---

1 add. Wy. κατὰ Ald.[2] κεῖται Ω 2 τῶν ἄλλων Gercke 6 χρόνου Ω corr. Wy. 10 ἡ[1]] καὶ AE κατὰ Turn. κεῖται Ω 11 δὴ Schw. δὲ Ω 13 add. Wy. 16 ἀκολ. 'convenienter' def. Po. καθόλου Wy., at cf. 19 19 add. Wy. 20 τούτων Ω corr. Wil. 23 ὄντ' Wy. πάντα Ω

ἄγαν ἀκριβολογουμένων τὰ τοιαῦτα καὶ τοὐναντίον φαίη προηγούμενα συντετάχθαι τὰ καθ' ἕκαστα, εἶναί τε τούτων ἕνεκα καὶ τὸ καθόλου, προηγεῖσθαι δὲ τῶν ἕνεκά του τὸ οὗ ἕνεκα. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐν ἄλλοις σκεπτέον· ὅτι δ' οὐ πάντα καθαρῶς οὐδὲ διαρρήδην ἡ εἱμαρμένη περιέχει ἀλλ' ὅσα καθόλου, τοῦτο δὴ ἐν τῷ παρόντι ῥηθὲν πρός τε τὸν ἑξῆς λόγον καὶ τὸν ὀλίγον ἔμπροσθεν χώραν ἔχει. | τὸ μὲν γὰρ ὡρισμένον οἰκεῖον τῇ θείᾳ φρονήσει ἐν τῷ 570 καθόλου μᾶλλον θεωρεῖται (τοιοῦτος μέντοι γε ὁ θεῖος νόμος καὶ ὁ πολιτικός), τὸ δ' ἄπειρον ἐν τῷ καθ' ἕκαστα.

μετὰ δὴ ταῦτα, οἷον μέν ἐστι ⟨τὸ⟩ ἐξ ὑποθέσεως, ὅτι δὲ τοιοῦτον καὶ ἡ εἱμαρμένη, ὁριζέσθω. ἐξ ὑποθέσεως δὴ ἔφαμεν τὸ μὴ καθ' ἑαυτὸ τιθέμενον, ἀλλά πως ἑτέρῳ τινὶ ὡς ἀληθῶς ὑποτεθέν, ὁπόσα ἀκολουθίαν σημαίνει. 'θεσμός τε Ἀδραστείας ὅδε· ἥτις ἂν ψυχὴ συνοπαδὸς γενομένη κατίδῃ τι τῶν ἀληθῶν, μέχρι τῆς ἑτέρας περιόδου εἶναι ἀπήμονα· κἂν ἀεὶ δύνηται τοῦτο ποιεῖν, ⟨ἀεὶ⟩ ἀβλαβῆ εἶναι' (Plat. Phaedr. 248 c). τοιοῦτον μὲν δὴ τὸ B ἐξ ὑποθέσεως ἅμα καὶ καθόλου. ὅτι δὲ καὶ ἡ εἱμαρμένη τοιοῦτόν τυγχάνει ὄν, ἔκ τε τῆς οὐσίας αὐτῆς καὶ ἐκ τῆς προσηγορίας δῆλον. εἱμαρμένη τε γὰρ προσαγορεύεται ὡς ἂν εἰρομένη τις· θεσμὸς δὲ καὶ νόμος ὑπάρχει τῷ τὰ ἀκόλουθα τοῖς γινομένοις πολιτικῶς διατετάχθαι.

5. Ἑξῆς δὲ σκεπτέον καὶ τὰ κατὰ τὸ πρός τι, πῶς μὲν πρὸς τὴν πρόνοιαν ἡ εἱμαρμένη ἔχει, πῶς δὲ πρὸς τὴν τύχην καὶ τό γ' ἐφ' ἡμῖν καὶ τὸ ἐνδεχόμενον καὶ ὅσα τοιαῦτα· πρὸς δὲ τούτῳ διωρίσθω, πῇ μὲν ἀληθὲς πῇ δὲ ψεῦδος τό C

22 εἱρ.] D. L. VII 149

2 τὰ $α^{2}$ mg. καὶ O εἶν. Wy. ἓν Ω 3 προηγεῖται Ω corr. Wy. 6 δὴ Duebn. δὲ Ω 9/10 τοι. καὶ ὁ θ. ν. ὁ μ. γ. π. Ω trp. Wy. sec. Turn. vers. 11 add. Po. 12 οἰέσθω Ω corr. Po. cf. 27 al. 13 πως Wy. πρὸς Ω 16 ἀληθῶν Plato -ῶς Ω τῆς] τε τῆς Plato 17 add. e Plat. 26 ἐπιδεχ. Ω corr. Steph. 27 πρὸ δὲ τούτων dub. Po.

'πάντα καθ' εἱμαρμένην.' εἰ μὲν οὖν τὸ ἐν τῇ εἱμαρμένῃ πάντα περιέχεσθαι δηλοῖ, συγχωρητέον εἶναι ἀληθές· εἴ θ' ὅσα περὶ ἀνθρώπους εἴτε κατὰ γῆν ἅπαντα εἴτε κατ' οὐρανὸν γινόμενα βούλεταί τις ἐν τῇ εἱμαρμένῃ τίθεσθαι, καὶ ταῦθ' ὡς πρὸς τὸ παρὸν συγκεχωρήσθω· εἰ δ', ὅπερ καὶ μᾶλλον ἐμφαίνει, τὸ καθ' εἱμαρμένην οὐχ ἅπαντα, ἀλλ' αὐτὸ μόνον τὸ ἑπόμενον αὐτῇ σημαίνει, οὐ πάντα ῥητέον καθ' εἱμαρμένην, οὐδ' εἰ καθ' εἱμαρμένην πάντα. οὐδὲ γὰρ νόμιμα οὐδὲ κατὰ νόμον πάνθ' ὁπόσα περιείληφεν ὁ νόμος· καὶ γὰρ προδοσίαν καὶ λιποταξίαν καὶ μοι-
D *χείαν καὶ πολλὰ ἕτερα τοιαῦτα περιλαμβάνει, ὧν οὐδὲν ἄν τις εἴποι νόμιμον, ὁπότ' οὐδὲ τὸ ἀριστεῦσαι ἢ τυραννοκτονῆσαι ἤ τι ἄλλο κατορθῶσαι φαίην ἂν ἔγωγε νόμιμον. τὸ μὲν γὰρ δὴ νόμιμον πρόσταγμα νόμου ἐστί· τὰ δ' εἴπερ ὁ νόμος προστάττει, πῶς οὐκ ἂν ἀπειθοῖεν καὶ παρανομοῖεν οἵ γε μὴ ἀριστεύοντες καὶ τυραννοκτονοῦντες καὶ ὅσοι τὰ τοιαῦτα μὴ κατορθοῦσιν; ἢ πῶς, εἰ παράνομοι οἵδε, οὐ δίκαιον κολάζειν τοὺς τοιούτους; εἴ γε μὴν ταῦτα λόγον οὐκ ἔχει, μόνα ῥητέον νόμιμά τε καὶ κατὰ νόμον τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁρισθέντ' ἐπὶ τοῖς ὁπωσοῦν πρατ-*
E *τομένοις· μόνα δ' εἱμαρμένα καὶ καθ' εἱμαρμένην τὰ ἀκόλουθα τοῖς ἐν τῇ θείᾳ διατάξει προηγησαμένοις. ὥστε πάντα μὲν τὰ γινόμεν' ἡ εἱμαρμένη περιλαμβάνει, πολλὰ δὲ τῶν ἐν αὐτῇ καὶ σχεδὸν ὅσα προηγεῖται οὐκ ὀρθὸν λέγειν καθ' εἱμαρμένην.*

6. *Τούτων δ' οὕτως ἐχόντων ἑξῆς ῥητέον, ὡς τό γ' ἐφ' ἡμῖν καὶ ἡ τύχη τό τε δυνατὸν καὶ τὸ ἐνδεχόμενον καὶ τὰ*

---

9 sqq. cf. Chalcid. 179 14 cf. St. V. Fr. III 528
26 sqq. cf. Schmertosch p. 34 sqq. Chalcid 155 Nemes. c. 34 p. 186/7

---

3 εἴ θ'] εἴτε Ω corr. Si. περὶ ... κατὰ Si. περὶ ... περὶ O παρὰ ... παρὰ X 7 μόν. X μέν. O αὐτῇ Po. αὐτῷ Ω 8 οὐδ' ... πάντα del. Wy., at cf. 22 sqq. 459, 9 9 οὔτε ... οὔτε dub. Gercke 12 ὁπ.] ὥσπερ? 14 τὰ Po. (cf. p. 451, 8) τὸ Ω 24 ὅσα πρ. cf. 451, 1 24/25 ὀρθολογεῖν Ω corr. Wy. (ὀρθὸν λόγον Turn. sec. Gr.-Lat.)

τούτων συγγενῆ ταχθέντα ἐν τοῖς προηγουμένοις αὐτά τε
σῴζοιτ' ἂν καὶ τὴν εἱμαρμένην σῴζοι. ἡ μὲν γὰρ εἱμαρ-
μένη πάντα περιέχει καθάπερ καὶ δοκεῖ· τὰ δ' οὐκ ἐξ
ἀνάγκης γενήσεται, ἀλλ' ἕκαστον αὐτῶν οἷον καὶ πέφυκεν F
εἶναι. πέφυκε δὲ τὸ δυνατὸν ὡς γένος προϋφεστάναι τοῦ
ἐνδεχομένου, τὸ ⟨δ'⟩ ἐνδεχόμενον ὡς ὕλη τῶν ἐφ' ἡμῖν
προϋποκεῖσθαι, τὸ δ' ἐφ' ἡμῖν ὡς κύριον χρῆσθαι τῷ
ἐνδεχομένῳ· ἡ δὲ τύχη παρεμπίπτει τῷ ἐφ' ἡμῖν διὰ τὴν
ἐφ' ἑκάτερα ῥοπὴν τοῦ ἐνδεχομένου. μάθοις δ' ἂν τὸ λεγό-
μενον σαφῶς ἐννοήσας, ὡς τὸ γινόμενον ἅπαν καὶ ἡ γέ-
νεσις αὐτὴ οὐ δίχα δυνά|μεως, ἡ δὲ δύναμις οὐκ ἄνευ 571
οὐσίας. οἷον ⟨ἀνθρώπου⟩ εἴτε γένεσις εἴτε γενητὸν οὐκ
ἄνευ τῆς δυνάμεως, αὕτη δὲ περὶ ἄνθρωπον, οὐσία δ' ὁ
ἄνθρωπος. ἀπὸ δὲ τῆς δυνάμεως μεταξὺ οὔσης ἡ μὲν
οὐσία δυνάμενον, ἡ δὲ γένεσις καὶ τὸ γινόμενον ἄμφω δυ-
νατά. τριῶν τοίνυν τούτων, δυνάμεως καὶ δυναμένου καὶ
δυνατοῦ, δυνάμεως μὲν ὡς τὸ εἶναι προϋπόκειται τὸ δυνά-
μενον, δυνατοῦ δ' ἡ δύναμις προϋφίσταται. σαφὲς μὲν
οὖν καὶ οὕτως τὸ δυνατόν· τύπῳ δ' ἂν ἀφορισθείη κοι-
νότερον μὲν τὸ κατὰ δύναμιν πεφυκὸς γίνεσθαι, κυριώτε-
ρον δὲ ταὐτὸ τοῦτο, ὁπόταν μηδὲν ἔξωθεν ἔχῃ πρὸς τὸ
γίνεσθαι ἐμποδών. τῶν δὲ δυνατῶν τὰ μὲν οὐκ ἂν κωλυ- B
θείη ποτέ, ὥσπερ τὰ κατ' οὐρανόν, ἀνατολαὶ καὶ δύσεις
καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια· τὰ δ' οἷά τε κωλυθῆναί ἐστιν,
ὡς πολλὰ μὲν τῶν ἀνθρωπίνων πολλὰ δὲ καὶ τῶν μετ-
αρσίων. τὰ μὲν οὖν πρότερ' ὡς ἐξ ἀνάγκης γινόμεν'
ἀναγκαῖα προσαγορεύεται, ἃ δέ πως τοὐναντίον ἐπιδέχεται
ἐνδεχόμενα. ἀφορίζοιτο δ' ἂν κατὰ ταῦτα· τὸ μὲν ἀναγ-

10 sqq. cf. Aristot. Met. 1049 b 24 sqq. 22 sqq. eadem exempla apud Aristot. E. N. 1112 a 21 sqq.

1 ταὐτά τε Ω corr. Wy. 6 add. Ald.[2] 12 add. Ald.[2] lac. 22 litt. XE 17 α 9 A 19 οὖν om. X 27 ἃ Duebn. τὰ Ω δέ πως] δὲ cum lac. 7 litt. α δὲ πρὸς α[2]O corr. Bern. δὲ πρὸς ⟨αὐτὰ⟩ Po. 28 κατὰ Po. cf. p. 452, 28 καὶ Ω

καῖον δυνατὸν τὸ ἀντικείμενον ἀδυνάτῳ, τὸ δ' ἐνδεχόμενον δυνατόν, οὗ καὶ τὸ ἀντικείμενον δυνατόν. τὸ μὲν γὰρ C καταδῦναι τὸν ἥλιον ἀναγκαῖόν θ' ἅμα καὶ δυνατόν, ἀντίκειται ⟨γὰρ⟩ ἀδύνατον τὸ μὴ καταδῦναι· τὸ δὲ καταδύντος ἡλίου ὄμβρον γενέσθαι ⟨καὶ μὴ γενέσθαι⟩, ἀμφότερα δυνατὰ καὶ ἐνδεχόμενα. πάλιν δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνδεχομένου, τὸ μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, τὸ δ' ὡς ἐπ' ἔλαττον, τὸ δ' ὡς ἐπίσης καὶ ὁπότερον ἔτυχε· τοῦτο μὲν φανερὸν ὡς αὐτὸ αὑτῷ ἀντιτέτακται, τὸ δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ἐπ' ἔλαττον ἀλλήλοις· καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τῇ φύσει τὸ πλεῖστον, ἐφ' ἡμῖν δὲ τὸ ἐπίσης. τὸ μὲν γὰρ ὑπὸ κύνα καῦμ' ἢ ψῦχος, ⟨ὧν τὸ μὲν⟩ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ δ' ὡς ἐπ' ἔλαττον, τῇ φύσει ἄμφω ὑποτέτακται· τὸ δὲ περιπατεῖν D καὶ μὴ καὶ ὅσα τοιαῦτα, ὧν ἑκάτερον ἐπί⟨σης⟩, τῇ ἀνθρωπίνῃ ὁρμῇ ὑποτέτακται, ὃ δὴ ἐφ' ἡμῖν καὶ κατὰ προαίρεσιν λέγεται. γενικώτερον δὲ μᾶλλον τὸ ἐφ' ἡμῖν· δύο γὰρ ἔχει εἴδη, τό τ' ἐκ πάθους καὶ θυμοῦ ἢ ἐπιθυμίας τό τ' ἐξ ἐπιλογισμοῦ ἢ διανοίας, ὅπερ ἤδη κατὰ προαίρεσιν ⟨ἂν⟩ τις εἴποι. ἔχει δὲ λόγον μὴ τὸ δυνατὸν καὶ ἐνδεχόμενον τοῦτο, ὅπερ καθ' ὁρμὴν καὶ ἐφ' ἡμῖν εἴρηται, [μὴ] τὸ αὐτὸ κατ' ἄλλο λέγεται· κατὰ μὲν γὰρ τὸ μέλλον δυνατόν τε καὶ ἐνδεχόμενον, κατὰ δὲ τὸ παρὸν ἐφ' ἡμῖν τε καὶ καθ' ὁρμήν. ἀφορίζοιτο δ' ἂν ὧδε· τὸ μὲν ἐνδεχόμενον ὅπερ αὐτό τε καὶ τὸ ἀντικείμενον, τὸ δ' ἐφ' ἡμῖν θάE τερον μέρος τοῦ ἐνδεχομένου τὸ κατὰ τὴν ἡμετέραν ὁρμὴν ἤδη γινόμενον. ὅτι μὲν οὖν τὸ δυνατὸν τοῦ ἐνδεχομένου

---

6 sqq. cf. Chalcid. 156   11 sqq. cf. Aristot. Met. 1064 b 36 sqq. 16 cf. Aristot. E. N. 1111 b 29

---

2 δυν.] ἀδύνατον Π   4 add. Po.   5 add. Ald.[2]   8 μὲν om. AE del. Gercke   11 δὲ Gercke τε Ω   12 add. Wy. (τὸ μὲν iam Leon.)   14 add. Maresch   17 ἔχ. Wy. εἶναι Ω   19 add. Bern.   21 del. Schw.   λέγεται (η supra ε) E[1]   24 ὅπερ ⟨δυνατὸν⟩ Po. cf. v. 2   26 γενόμ. E

πρότερον τῇ φύσει τὸ δ' ἐνδεχόμενον τοῦ ἐφ' ἡμῖν προϋφίσταται, καὶ οἷον αὐτῶν τυγχάνει ὂν ἕκαστον καὶ πόθεν ὀνομάζεται καὶ τά γε παρακείμενα αὐτοῖς, σχεδὸν εἴρηται.

7. Περὶ δὲ τῆς τύχης καὶ τοῦ αὐτομάτου καὶ εἴ τι παρὰ ταῦτα θεωρεῖται, νῦν ἡμῖν λεκτέον. αἴτιον μὲν δή τι ἡ τύχη. τῶν δ' αἰτίων τὰ μὲν καθ' αὑτά, τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός· οἷον οἰκίας ἢ νεὼς καθ' αὑτὸ μὲν αἴτιον τὸ οἰκοδομικὸν καὶ τὸ ναυπηγικόν, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ τὸ μουσικὸν ἢ γεωμετρικόν, καὶ πᾶν ὅ τι ἂν τῷ οἰκοδομικῷ F ἢ ναυπηγικῷ εἴδει συμβεβήκῃ, εἴτε κατὰ σῶμα εἴτε κατὰ ψυχὴν εἴτε κατὰ τὰ ἐκτός. ὅθεν καὶ δῆλον, ὡς τὸ καθ' αὑτὸ ὡρισμένον καὶ ἕν, τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκὸς οὐχ ἕν τε καὶ ἀόριστον· | πολλὰ γὰρ καὶ ἄπειρα 572 τῷ ἑνὶ ὑπάρχει παντάπασιν ἀλλήλων διαφέροντα. τὸ μέντοι κατὰ συμβεβηκός, ὅταν μὴ μόνον ἐν τοῖς ἕνεκά του γίγνηται, ἀλλὰ καὶ ἐν οἷς ἡ προαίρεσις, τότε δὴ καὶ [τὸ] ἀπὸ τύχης προσαγορεύεται· οἷον τὸ εὑρεῖν χρυσίον σκάπτονθ' ἵνα φυτεύσῃ, ἢ παθεῖν τι ἢ δρᾶσαι τῶν παρὰ τὸ ἔθος φεύγοντ' ἢ διώκοντ' ἢ ἄλλως βαδίζοντ' ἢ αὐτὸ μόνον ἐπιστραφέντ' οὐ τούτου ἕνεκα, ὅπερ συνέπεσεν, ἀλλ' ἑτέρου τινὸς χάριν. διὸ καὶ ἀπρονόητον αἰτίαν καὶ ἄδηλον ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ τὴν τύχην ἀπέδοσαν τῶν παλαιῶν ἔνιοι. κατὰ δὲ τοὺς ἀπὸ Πλάτωνος ἔγγιον ἔτι προσιόντας αὐτῆς τῷ λόγῳ οὕτως ἀφώρισται B ἡ τύχη, αἰτία κατὰ συμβεβηκὸς τῶν ἕνεκά του ἐν τοῖς κατὰ προαίρεσιν· ἔπειτ' ἤδη καὶ τὸ ἀπρονόητον καὶ τὸ ἄδηλον ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ προστιθέασιν. καίτοι γε κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ τὸ σπάνιον καὶ παράλογον ἐμφαίνεται τῷ κατὰ

5 sqq. cf. Aristot. Phys. 195 b 31 sqq. 196 b 21 sqq. Chalcid. 158 sqq. Dox. Gr. p. 325 b 16   15 cf. Aristot. Met. 1065 a 30 Chalcid. 159 Nemes. c. 39 p. 149

5 παρὰ] περὶ ss. β   11 συμβεβήκει Ω corr. edd.   18 om. n   24 πάλαι AE   29 τῷ] τὸ α[1]

συμβεβηκός· οἷον δ' ἐστὶ τοῦτο, εἰ καὶ μὴ ἐκ τῶν ἄρτι ῥηθέντων, ἀλλ' ἔκ γε τῶν ἐν τῷ Φαίδωνι γεγραμμένων σαφέστατα προσπίπτει. γέγραπται δ' ὧδε (58a)· 'οὐδὲ τὰ περὶ τῆς δίκης ἄρα ἐπύθοντο ὃν τρόπον ἐγένετο; Ναί· ταῦτα μὲν ἡμῖν ἤγγειλέ τις· καὶ ἐθαυμάζομέν γε, ὅτι πάλαι
C αὐτῆς γενομένης ὕστερον φαίνεται ἀποθανών· τί ἦν τοῦτο, ὦ Φαίδων; Τύχη τις αὐτῷ, ὦ Ἐχέκρατες, συνέβη· ἔτυχε γὰρ τῇ προτεραίᾳ τῆς δίκης ἡ πρύμνα ἐστεμμένη τοῦ πλοίου, ὃ εἰς Δῆλον Ἀθηναῖοι πέμπουσιν.' ἐν γὰρ τούτοις τό 'συνέβη' οὐκ ἀντὶ τοῦ 'γέγονεν' ἀκουστέον, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἐκ συνδρομῆς τινος αἰτίων ἀπέβη ἄλλου πρὸς ἄλλο γεγονότος. ὁ μὲν γὰρ ἱερεὺς ἔστεφε τὸ πλοῖον ἄλλου χάριν ἀλλ' οὐ Σωκράτους· οἱ δὲ δι' ἕτερον κατεψηφίσαντ' αὐτοῦ· αὐτὸ δὲ τὸ ἀποβὰν παράλογον καὶ τοιοῦτο ἀπέβη, οἷον κἂν ἐκ προνοίας ἐγεγόνει ἤτοι ἀνθρωπίνου τινὸς ἢ τῶν
D ἔτι κρειττόνων. καὶ περὶ μὲν τῆς τύχης ταῦθ' ἱκανά· ⟨ἑξῆς δὲ σκεπτέον⟩ οἷς συνυφίστασθαι ⟨αὐτὴν⟩ ἀνάγκη. †τὸ μὲν ἀπ' αὐτοῦ παρωνύμως καὶ τοῦ ἐφ' ἡμῖν προϋποκεῖσθαι ἐλέχθη, τὸ δ' αὐτόματον ἐπὶ πλεῖον τῆς τύχης· εἰ γὰρ καὶ αὐτὴν περιλαβὸν ἔχει καὶ πολλὰ τῶν ἄλλοτ' ἄλλως συμπίπτειν πεφυκότων. ἔστι δὲ κατ' ὄνομα, ὅπερ αὐτόματον λέγεται, τὸ πεφυκὸς ἄλλου ἕνεκα, ὅταν μὴ ἐκεῖνο παρ.... ἐπεφύκει· οἷον δοκεῖ τὸ ὑπὸ κύνα ψῦχος. ποτὲ γὰρ ψῦχος οὐ μάτην, οὐδὲ .... τὸ δ' ὅλον, ὡς τὸ ἐφ'

16 sqq. cf. Aristot. Phys. 197 a 36 sqq. b 22 sqq.

1/2 ἄ. ῥ. Wy. ἀντιρρηθέντων Ω 2 γε Duebn. τε Ω 4 ἐπύθεσθε Plato 6 γεν. αὐ. Plato τί οὖν ἦν Plato 13 σωκράτης Xα ἑτέρου Π 14 ⟨εἰ⟩ καὶ Po. cf. p. 458, 20 15 ἀνθρώπου Po. 17 lac. 12 litt. Xa, nulla AE suppl. Si. οἷς Wy. ὡς Ω add. Wy. Corrupta. τὸ μὲν οὖν ἐνδεχόμενον τοῦ ἐφ' ἡμῖν προϋπ. ἐλέχθη (p. 453, 1), τὸ δ' αὐτ. ἔτι πλ. . . tempt. Si. 19 εἰ γὰρ] cf. Vahlen ad Ar. Poet. 1450 b 18 21 sqq. ἔστι . . . ὅπερ 'αὐτὸ μάτην' γίνεται, ὅταν τὸ πεφ. ἄλ. ἕν. μὴ ἐκεῖνο περαίνῃ, οὗ ἕνεκα ἦν καὶ ἐπεφύκει· οἷον . . ψῦχος. τότε γὰρ τὸ ψῦχ. μάτην οὐδ' ὅτε πέφυκε γέγονεν. τὸ δ' ὅλ. . . ex Aristotele suppl. Wy. 23 lac. 11 litt. X 9 α 14 A 24 E 24 lac. 30 litt. XA 36 α 24 E

ἡμῖν μέρος τοῦ ἐνδεχομένου, οὕτως ἡ τύχη τοῦ αὐτο-
μάτου. ἔστι δ' ἑκατέρου ἑκάτερον σύμπτωμα, τὸ μὲν E
αὐτόματον τοῦ ἐνδεχομένου, ἡ δὲ τύχη τοῦ ἐφ' ἡμῖν, καὶ
τούτου οὐχ ἅπαντος, ἀλλ' ὅπερ ἂν καὶ κατὰ προαίρεσιν
ᾖ, ὡς προείρηται (571 d). διὸ καὶ τὸ μὲν αὐτόματον κοινὸν
ἐμψύχων τε καὶ ἀψύχων, ἡ δὲ τύχη ἀνθρώπου ἴδιον ἤδη
πράττειν δυναμένου. τεκμήριον δέ, ὅτι τὸ εὐτυχεῖν καὶ
εὐδαιμονεῖν ταὐτὰ εἶναι δοξάζεται· ἡ δὲ εὐδαιμονία
εὐπραξία τις ἡ δ' εὐπραξία περὶ μόνον καὶ τέλειον ἄν-
θρωπον.

8. Καὶ τὰ μὲν ἐντὸς τῆς εἱμαρμένης τοιαῦτα, τό τ' ἐν-
δεχόμενον καὶ ⟨τὸ⟩ δυνατόν, ἥ τε προαίρεσις καὶ τὸ ἐφ' ἡμῖν,
ἥ τε τύχη καὶ τὸ αὐτόματον, τά τε παρακείμεν' αὐτοῖς
ὧν καὶ τὸ τάχα καὶ τὸ ἴσως· ἃ δὴ πάντα περιέχει μὲν ἡ F
εἱμαρμένη, οὐδὲν δ' αὐτῶν ἐστι καθ' εἱμαρμένην. λοιπὸν
δ' ἂν εἴη καὶ περὶ προνοίας εἰπεῖν, ὡς αὐτή γε περιείληφε
τὴν εἱμαρμένην.

9. Ἔστιν οὖν πρόνοια ἡ μὲν ἀνωτάτω καὶ πρώτη τοῦ
πρώτου θεοῦ νόησις εἴτε καὶ βούλησις οὖσα εὐεργέτις
ἁπάντων, καθ' ἣν πρώτως ἕκαστα τῶν θείων διὰ παντὸς
ἄριστά τε καὶ κάλλιστα κεκόσμηται, ἡ δὲ δευτέρα δευ-
τέρων θεῶν τῶν κατ' οὐρανὸν ἰόντων, καθ' ἣν τά τε 573
θνητὰ γίνεται τεταγμένως καὶ ὅσα πρὸς διαμονὴν καὶ
σωτηρίαν ἑκάστων τῶν γενῶν, τρίτη δ' ἂν εἰκότως ῥηθείη
πρόνοιά τε καὶ προμήθεια τῶν ὅσοι περὶ γῆν δαίμονες
τεταγμένοι τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων φύλακές τε καὶ
ἐπίσκοποί εἰσι. τριττῆς τοίνυν τῆς προνοίας θεωρου-
μένης, κυριώτατα δὲ καὶ μάλιστα τῆς πρώτης λεγομένης,
οὐκ ἂν ὀκνήσαιμεν εἰπεῖν, εἰ καὶ φιλοσόφοις ἀνδράσι

---

5 cf. Chalcid. 158 fin. 18 sqq. cf. Nemes. c. 44 p. 167 sqq. Chalcid. 186—188 Apul. de Plat. I 12

---

6 ἴδ. ἀνθ. Π 12 add. Po. (cf. 450, 27) 16 δ' ss. α[2] 24 εἰκότι Ω corr. Turn.

τἀναντία λέγειν δόξαιμεν, ὡς πάντα μὲν καθ' εἱμαρμένην καὶ κατὰ πρόνοιαν, οὐ μὴν καὶ κατὰ φύσιν· ἀλλ' ἔνια μὲν B *κατὰ πρόνοιαν καὶ ἄλλα γε κατ' ἄλλην, ἔνια δὲ καθ' εἱμαρμένην. καὶ ἡ μὲν εἱμαρμένη πάντως κατὰ πρόνοιαν, ἡ δὲ πρόνοια οὐδαμῶς καθ' εἱμαρμένην (ἔστω δ' ὁ λόγος τὰ νῦν περὶ τῆς πρώτης καὶ ἀνωτάτω)· τὸ μὲν ⟨γὰρ⟩ κατά τι ὕστερον ἐκείνου, καθ' ὅ τι ἂν καὶ λέγηται, οἷον τὸ κατὰ νόμον τοῦ νόμου καὶ τὸ κατὰ φύσιν τῆς φύσεως· οὕτω δὲ καὶ τὸ καθ' εἱμαρμένην τῆς εἱμαρμένης νεώτερον ἂν εἴη· ἡ δ' ἀνωτάτω πρόνοια πρεσβύτατον ἁπάντων, πλὴν οὗπέρ ἐστιν εἴτε βούλησις εἴτε νόησις εἴτε καὶ ἑκάτερον. ἔστι δ' ὡς πρότερον εἴρηται τοῦ πάντων πατρός τε καὶ δημιουργοῦ. 'λέγωμεν γὰρ δή' φησὶν ὁ Τίμαιος* C (29 d) *'δι' ἥντινα αἰτίαν γένεσιν καὶ τὸ πᾶν τόδε ὁ ξυνιστὰς συνέστησεν. ἀγαθὸς ἦν· ἀγαθῷ δὲ οὐδεὶς οὐδέποτε περὶ οὐδενὸς ἐγγίγνεται φθόνος· τούτου δ' ἐκτὸς ὢν πάντα ὅτι μάλιστα ἐβουλήθη γενέσθαι παραπλήσια ἑαυτῷ. ταύτην δὴ γενέσεως καὶ κόσμου μάλιστ' ἄν τις ἀρχὴν κυριωτάτην παρ' ἀνδρῶν φρονίμων ἀποδεχόμενος ὀρθότατ' ἀποδέχοιτ' ἄν. βουληθεὶς γὰρ ὁ θεὸς ἀγαθὰ μὲν πάντα, φαῦλον δὲ μηδὲν εἶναι κατὰ δύναμιν, οὕτω δὴ πᾶν ὅσον ἦν ὁρατὸν παραλαβών, οὐχ ἡσυχίαν ἄγον ἀλλὰ κινούμενον πλημμελῶς καὶ ἀτάκτως, εἰς τάξιν αὐτὸ ἤγεν ἐκ τῆς ἀταξίας, ἡγησάμενος ἐκεῖνο τοῦδε πάντως ἄμεινον. θέμις*

---

1 sqq. cf. Nemes. c. 38 p. 145, c. 44 p. 170 Chalcid. 189

---

1 *ὡς* . . .] cf. 450, 1 455, 16 2 *οὐ* . . .] perstringitur opinio a Nemesio quoque p. 170 refutata *ἔνια* sanum; hic enim de tribus, 4 sqq. de summa providentia agitur, cf. 457, 2—27 et cap. 10. Wy. hunc locum corruptum putavit et hoc modo mutavit 1 sqq.: *πάντα μὲν ⟨τὰ⟩ . . . 2 καὶ ⟨τὰ⟩ κατὰ φ. ⟨πάντα καὶ καθ' εἱμαρμένην⟩· ἀλλὰ πάντα μὲν κ. πρ. κ. ἄλλο γε* . . . 3 *γε*] *δὲ* dub. Gercke 6 add. Si. 13 *λέγομεν Π* 15 *ἦν*] *ὢν Ω* 15/16 *περὶ οὐδενὸς οὐδέπ.* Plato 17 *γεν. ἐβ.* Plato 18 *δή*] *δὲ* Plato 21 *φλαῦρον* Plato 22 *ἡσίαν Π*[1] (corr. $α^{2\,mg.}$) 23 *ἤγαγεν* Plato 24 *τοῦδε*] *τούτου* Plato

δὲ οὔτ' ἦν οὔτ' ἔστι τῷ ἀρίστῳ δρᾶν ἄλλο πλὴν τὸ κάλλιστον.' ταῦτα μὲν οὖν καὶ τὰ τούτων ἐχόμενα μέχρι ψυ- D χῶν ἀνθρωπίνων κατὰ πρόνοιαν νομιστέον τήν γε πρώτην συνεστηκέναι· τὰ δ' ἐντεῦθεν οὕτω λεγόμενα (41 d) 'συστήσας δὲ τὸ πᾶν ἰσαρίθμους τοῖς ἄστροις ἔταξεν .... διεῖλέ τε ψυχὰς ἑκάστην πρὸς ἕκαστον, καὶ ἐμβιβάσας ὡς εἰς ὄχημα τὴν τοῦ παντὸς φύσιν ἔδειξε νόμους τε τοὺς εἱμαρμένους ⟨εἶπεν αὐταῖς⟩·' ταῦτα δὲ τίς οὐκ ἂν διαρρήδην καὶ σαφέστατ' οἰηθείη τὴν εἱμαρμένην δηλοῦν, ὥσπερ τινὰ βάσιν καὶ πολιτικὴν νομοθεσίαν ταῖς ἀνθρωπίναις ψυχαῖς προσήκουσαν, ἧς δὴ καὶ τὴν αἰτίαν ἐξῆς ἐπιφέρει; τὴν δὲ δευτέραν πρόνοιαν ὧδέ πως ἐπισημαίνεται λέγων (42 d) 'διαθεσμοθετήσας πάντα αὐτοῖς, ἵνα τοῖς E ἔπειτα εἴη κακίας ἑκάστων ἀναίτιος, ἔσπειρε τοὺς μὲν εἰς τὴν γῆν, τοὺς δ' εἰς τὴν σελήνην, τοὺς δ' εἰς τὰ ἄλλα ⟨ὅσα⟩ ὄργανα χρόνου. τὸ δὲ μετὰ τὸν σπόρον τοῖς νέοις παρέδωκε θεοῖς σώματα πλάττειν θνητά, τό τ' ἐπίλοιπον, ὅσον ἐστὶ ψυχῆς ἀνθρωπίνης δέον προσγενέσθαι, τοῦτο καὶ πάνθ' ὅσα ἀκόλουθα ἐκείνοις ἀπεργασαμένους ἄρχειν καὶ κατὰ δύναμιν ὅτι κάλλιστα καὶ ἄριστα τὸ θνητὸν διακυβερνᾶν F ζῷον, ὅ τι μὴ κακῶν αὐτὸ αὑτῷ γίνοιτο αἴτιον.' ἐν γὰρ τούτοις τὸ μέν 'ἵνα τοῖς ἔπειτα εἴη κακίας ἀναίτιος ἑκάστῳ' σαφεστάτην αἰτίαν σημαίνει τῆς εἱμαρμένης, ἡ δὲ τῶν νέων θεῶν τάξις καὶ δημιουργία τὴν δευτέραν πρόνοιαν δηλοῖ· καί πως καὶ τρίτης παρεφάπτεσθαι ἔοικεν, εἴ γε δὴ τούτου χάριν ἡ θεσμοθεσία, 'ἵνα τῆς ἔπειτα εἴη κακίας ἑκάστῳ ἀναίτιος·' θεὸς δὲ κακίας ἄμοιρος οὔτε νόμων οὔθ' εἱμαρμένης ἐπιδέοιτ' ἄν, ἀλλὰ τῇ προνοίᾳ τοῦ

3 γε Χα v. r. τε O 5 ἰσ. — 6 ψυχ.] διεῖλεν ψυχ. ἰσ. τ. ἄ. ἔνειμέν θ' Plato lac. 12 litt. XαA 30 E 8 εἶ. αὐ.] lac. 15 litt. Xα 10 A nulla E 13 αὐτ.] αὐτ. ταῦτα Plato 15 τὴν (bis) om. Plato add. e Plat. 17 ἐστὶ] ἔτι ἦν Plato 21 ὅ τι] εἴ τι AE κακὸν Π μακρὸν X 22 ἑκάστων E[1] 26 τῆς] τοῖς Ald.[2]

γεννήσαντος συνεπισπώμενος ἕκαστος αὐτῶν πράττει τὰ
574 *αὐτοῦ· | ταῦτα δ' ἀληθῆ καὶ ἀρέσκοντα τῷ Πλάτωνι εἶναι φανερά μοι δοκεῖ μαρτύρια τὰ πρὸς τοῦ νομοθέτου ἐν τοῖς Νόμοις οὕτω λεγόμενα* (875 c sqq.)· '*ἐπεὶ ταῦτα εἴ ποτέ τις ἀνθρώπων φύσει ἱκανός, θείᾳ μοίρᾳ γεννηθείς, παραλαβεῖν δυνατὸς εἴη, νόμων οὐδὲν ἂν δέοιτο αὐτοῦ ἀρξόντων· ἐπιστήμης γὰρ οὔτε νόμος οὔτε τάξις οὐδεμία κρείττων, οὐδὲ θέμις ἐστὶ ⟨νοῦν⟩ οὐδενὸς ὑπήκοον οὐδὲ δοῦλον ἀλλὰ πάντων ἄρχοντα εἶναι, ἐάνπερ ἀληθινὸς ἐλεύθερός τε ὄντως ᾖ κατὰ φύσιν.*'

10. *Ἐγὼ μὲν οὖν τὰ [πρὸς] τοῦ Πλάτωνος ⁺ταύτῃ τῇ*
B *παροιμίᾳ λαμβάνω. τριττῆς γὰρ οὔσης τῆς προνοίας ἡ μὲν ἅτε γεννήσασα τὴν εἱμαρμένην τρόπον τινὰ αὐτὴν περιλαμβάνει, ἡ δὲ συγγεννηθεῖσα τῇ εἱμαρμένῃ πάντως αὐτῇ συμπεριλαμβάνεται, ἡ δ' ὡς ὕστερον τῆς εἱμαρμένης γενομένη κατὰ τὰ αὐτὰ δὴ ἐμπεριέχεται ὑπ' αὐτῆς, καθ' ἃ καὶ τὸ ἐφ' ἡμῖν καὶ ἡ τύχη εἴρηται. 'οἷς γὰρ ἂν συλλάβηται τῆς συνουσίας ἡ τοῦ δαιμονίου δύναμις', ὥς φησι Σωκράτης μονονουχὶ θεσμόν τινα καίτοι οὐ τὸν Ἀδραστείας διεξιὼν πρὸς τὸν Θεάγην,* (129 e) '*οὗτοί εἰσιν, ὧν καὶ σὺ ᾔσθησαι· ταχὺ γὰρ παραχρῆμα ἐπιδιδόασιν.*' *οὐκοῦν ἐν τούτῳ τὸ μὲν 'συλλαμβάνειν τισὶ τὸ*
C *δαιμόνιον' κατὰ τὴν τρίτην πρόνοιαν [ἀνα]θετέον, τὸ δέ 'ταχὺ παραχρῆμα ἐπιδιδόναι' καθ' εἱμαρμένην, τὸ δ' ὅλον οὐκ ἄδηλον, ὡς αὐτὸ τοῦθ' εἱμαρμένη τίς ἐστιν. τάχα δ' ἂν αὖ τῳ πολὺ πιθανώτερον δόξειε καὶ τὴν δευτέραν πρόνοιαν ὑπὸ τῆς εἱμαρμένης περιέχεσθαι καὶ πάνθ' ἁπλῶς*

2/3 *φαν. μοι δ. μαρτ. εἶν.* Ω trp. Wy. 4 *ἐ. τ. εἴ π.*] *ἔπη τοῦ τί ποτε* Ω corr. e Plat. 6 *αὐτ. ἀρξ.*] *τῶν ἀρξ. ἑαυτοῦ* Plato 7 *νόμων* Ω corr. e Plat. 8 add. e Plat. 9 *πάντα* Ω corr. e Plat. 11 del. Wy. 11/12 *τ. τ. π.*] *τοιαῦτ' ἢ παρόμοια* Po. 15/16 *τὴν εἱμαρμένην γειναμένη* Ω corr. Ald.[2] 18 *τῆς σ. ἡ* Plato *ἡ τῆς οὐσίας* Ω 19/20 *καὶ τοιοῦτον* Ω corr. Turn. 20 *θεατὴν* Ω corr. Xyl. 23 del. Wy. 26 *αὖ τῳ* Wy. *οὕτω* Ω

τὰ γινόμενα, εἴ γε καὶ ἡ κατ' οὐσίαν εἱμαρμένη ὀρθῶς ἡμῖν εἰς τὰς τρεῖς μοίρας διανενέμηται καὶ ὁ τῆς ἀλύσεως λόγος τὰς περὶ οὐρανὸν περιόδους τοῖς ἐξ ὑποθέσεως ἀποβαίνουσι συγκαταλέγει. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων οὐκ⟨ἂν⟩ ἔγωγ' ἐπὶ πλέον διενεχθείην πότερον ἐξ ὑποθέσεως† λεγό- D μενα ἢ ὡς μᾶλλον σὺν εἱμαρμένῃ προκατάρχοντος αὐτῆς τῆς εἱμαρμένης εἱμαρμένου.

11. Ὁ ⟨μὲν⟩ οὖν ἡμέτερος λόγος ἐπὶ κεφαλαίων εἰπεῖν τοιοῦτός τις ἂν εἴη, ὁ δὲ τούτων ἐναντίος οὐ μόνον ἐν εἱμαρμένῃ ἀλλὰ καὶ καθ' εἱμαρμένην πάντα τίθεται, πάντα δὲ θατέρῳ συνᾴδει· τὰ δὲ τῷ ἑτέρῳ συνῳδὰ δῆλον ὅτι καὶ θατέρῳ. κατὰ μὲν οὖν τόνδε τὸν λόγον τὸ ἐνδεχόμενον ⟨πρῶτον⟩ εἴρηται καὶ τό γ' ἐφ' ἡμῖν δεύτερον καὶ τρίτον ἥ τε τύχη καὶ τὸ αὐτόματον καὶ ὅσα κατ' αὐτά· ἔπαινος δὲ καὶ ψόγος καὶ τὰ τούτων συγγενῆ τέταρτα, πέμπτον δὲ E καὶ ἐπὶ πᾶσιν εὐχαὶ θεῶν καὶ θεραπεῖαι λεγέσθω· ἀργοὶ δὲ καὶ θερίζοντες λόγοι καὶ ὁ παρὰ τὴν εἱμαρμένην ὀνομαζόμενος σοφίσμαθ' ὡς ἀληθῶς κατὰ τοῦτον τὸν λόγον τυγχάνει ὄντα. κατὰ δὲ τὸν ἐναντίον μάλιστα μὲν καὶ πρῶτον ⟨ἂν⟩ εἶναι δόξειε τὸ μηδὲν ἀναιτίως γίγνεσθαι ἀλλὰ κατὰ προηγουμένας αἰτίας, δεύτερον δὲ τὸ φύσει διοικεῖσθαι τόνδε τὸν κόσμον σύμπνουν καὶ συμπαθῆ αὐτὸν αὑτῷ ὄντα, τρίτον δέ, ἃ πρὸς τούτοις μαρτύρια μᾶλλον ἔοικεν εἶναι· μαντικὴ μὲν ἅπασιν ἀνθρώποις εὐ-

---

9/10 cf. 570 c   19 sqq. St. V. Fr. II 912

---

4 add. Bern.   5 *πρότερον Ω* corr. Leon.   *ἐ. ὑ.* ⟨*ἂν εἴη ὀρθῶς*⟩ *λεγ.* Po.   6 *ἢ μᾶλλ. συνειμαρμένα προκατ.* . . . Wy.
8 add. Steph.   11 *συνᾴδ.*] concinit quod et eadem atque altera ratio postulat et plura   *δὲ*] *γὰρ* Si.   12 *θατέρῳ* Turn. *θάτερον Ω*   *πάντα*¹ 10 subiectum et 11/12 *ὅτι κατὰ θατέρου* scriptum fuisse putat Po. totus locus videtur lacunosus esse
13 add. Drexler   16 *ἀγροὶ Π*   19 *καὶ* del. Arnim.
20 add. Bern.   23 *ἃ* Wy. *τὰ Ω*   *τὰ — εἶναι* ut lectoris notam del. Arnim   24 *ἅπ.*] *πρῶτον* (= α') *πᾶσιν* Patzig

δόκιμος ὡς ἀληθῶς θεῷ ⟨συν⟩υπάρχουσα, ἡ δὲ τῶν σοφῶν
F πρὸς τὰ συμβαίνοντα εὐαρέστησις, ὡς πάντα κατὰ μοῖραν
γιγνόμενα, δευτέρα, τρίτον δὲ τὸ πολυθρύλητον τοῦτο,
ὅτι πᾶν ἀξίωμα ἢ ἀληθές ἐστιν ἢ ψευδές. τούτων γε μὴν
ἐπὶ τοσοῦτον ἐμνήσθημεν, ἵνα ὡς ἐπὶ βραχὺ τὰ τῆς εἱμαρμένης ⟨κεφάλαια δηλωθείη⟩· ἃ χρὴ διερευνήσασθαι κατὰ τὴν ἀκριβῆ βάσανον ἑκατέρου τῶν λόγων, τὰ δὲ καθ' ἕκαστα τούτων ἐσαῦθις μέτιμεν.

43.

575 ## ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ ΔΑΙΜΟΝΙΟΥ

(Plan. 75)

Colloeuntur Archidamus et Caphisias aliis (cf. 575 e f) praesentibus.

1. *Α.* Ζωγράφου τινός, ὦ Καφισία, ⟨μέμνημαί ποτε⟩
περὶ τῶν θεωμένων τοὺς γεγραμμένους πίνακας λόγον
B οὐ φαῦλον ἀκούσας ἐν εἰκόνι λελεγμένον. ἔφη γὰρ ἐοικέναι τοὺς μὲν ἰδιώτας καὶ ἀτέχνους θεατὰς ὄχλον ὁμοῦ πολὺν ἀσπαζομένοις, τοὺς δὲ κομψοὺς καὶ φιλοτέχνους καθ' ἕκαστον ἰδίᾳ τῶν ἐντυγχανόντων προσαγορεύουσι.

---

9 Christ, Sitz. Ber. Akad. München 1901; Bock, Untersuch. zu Plutarchs Schrift *Π. τ. Σ. δ.* Diss. München 1910; de ratione quae inter hunc librum et v. Pel. intercedit cf. Kahle, De Plutarchi ratione dialogorum componendorum, Diss. Gott. 1912, p. 71 sqq. Colloquio philosophico quod a Caphisia refertur, praeter eum ipsum intersunt Charo, Theocritus, Phidolaus, Simmias, Polymnis, Galaxidorus, Epaminondas, Theanor; praeter hos in ceteris minores partes agunt Phyllidas, Hippesthenidas, Chlido; pauca verba addunt alii nonnulli. Cat. Lampr. 69: *περὶ Σωκράτους δαιμονίου πρὸς Ἀλκιδάμαντα.* Codd.: EB. Ald.[2] = lectiones in marg. Aldinae Hamburgensis

---

1 add. Schw. 3 *δεύτερα* Ω corr. Patzig del. Arnim *τρίτ.*] *τέταρτον* Arnim 4 post *ψευδ.* lac. 4 litt. Xα 6 lac. 5 litt. X 11 α 14 A 18 E suppl. Wy. 13 Nomina personarum in codd. non indicantur. *Καφεισίας* semper Ω corr. Wil. cf. Bechtel, Gr. Dial. I 220 add. Wil. (*μέμν.* iam Xyl.) lac. 17 litt. E 11 B 17 *ἀσπαζομένους* Ω corr. Basil. 18 *τοὺς ἐντυγχάνοντας* Wil.

τοῖς μὲν γὰρ οὐκ ἀκριβὴς ἀλλὰ τύπῳ τινὶ γίγνεται μόνον ἡ τῶν ἀποτελεσμάτων σύνοψις, τοὺς δὲ τῇ κρίσει κατὰ μέρος τὸ ἔργον διαλαμβάνοντας οὐδὲν ἀθέατον οὐδ' ἀπροσφώνητον ἐκφεύγει τῶν καλῶς ἢ τοὐναντίον γεγονότων. οἶμαι δὴ καὶ περὶ τὰς ἀληθινὰς πράξεις ὁμοίως τῷ μὲν ἀργοτέρῳ τὴν διάνοιαν ἐξαρκεῖν πρὸς ἱστορίαν, εἰ τὸ κεφάλαιον C αὐτὸ καὶ τὸ πέρας πύθοιτο τοῦ πράγματος, τὸν δὲ φιλότιμον καὶ φιλόκαλον τῶν ὑπ' ἀρετῆς ὥσπερ τέχνης μεγάλης ἀπειργασμένων θεατὴν τὰ καθ' ἕκαστα μᾶλλον εὐφραίνειν, ⟨ὡς⟩ τοῦ μὲν τέλους πολλὰ κοινὰ πρὸς τὴν τύχην ἔχοντος, τοὺς δ' ἐν ταῖς αἰτίαις καὶ τοῖς . . . . μέρους ἀγῶνας ἀρετῆς πρὸς τὰ συντυγχάνοντα καὶ τόλμας ἔμφρονας παρὰ τὰ δεινὰ καθορῶντα καιρῷ καὶ πάθει μεμιγμένου λογισμοῦ. τούτου δὴ τοῦ γένους τῶν θεατῶν καὶ D ἡμᾶς ὑπολαμβάνων εἶναι δίελθέ τε τὴν πρᾶξιν ἡμῖν ἀπ' ἀρχῆς ὡς ἐπράχθη καὶ τοῦ λόγου ⟨μετάδος ὃν ἀκούομεν⟩ γενέσθαι ⟨τότε σοῦ⟩ παρόντος, ὡς ἐμοῦ μηδ' ἂν εἰς Θήβας ἐπὶ τούτῳ κατοκνήσαντος ἐλθεῖν, εἰ μὴ καὶ νῦν Ἀθηναίοις πέρα τοῦ δέοντος ἐδόκουν βοιωτίζειν.

K. Ἀλλ' ἔδει μέν, ὦ Ἀρχίδαμε, σοῦ δι' εὔνοιαν οὕτω προθύμως τὰ πεπραγμένα μαθεῖν σπουδάζοντος ἐμέ 'καὶ ἀσχολίας ὑπέρτερον θέσθαι' κατὰ Πίνδαρον (Isthm. I 2) τὸ δεῦρ' ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν διήγησιν· τὸ δὲ πρεσβείας ἀφιγμένους ἕνεκα καὶ σχολὴν ἄγοντας, ἄχρι οὗ τὰς ἀποκρίσεις τοῦ δήμου λάβωμεν, ἀντιτείνειν καὶ ἀγροικίζεσθαι πρὸς E

10 cf. v. Per. 38 fin.

5/6 τῶν μὲν ἀργοτέρων Ω corr. Duebn. 7 τὸν — 9 ἀπειργ. Re. τῶν δὲ φιλοτίμων καὶ φιλοκάλων τὸν ὑπὲρ ἀρ. . . . ἀπειργασμένον Ω 10 add. Si. 11 τοὺς Po. τοῦ Ω δ' ἐν Bern. δὲ Ω lac. 20 litt. E 23 B ⟨ἔργοις αὐτοῖς ἐπὶ⟩ suppl. Po. (ἐπὶ iam Turn.) 12 ἀρετῇ Ω corr. Turn. 13 παρὰ] πρὸς dub. Si. 15 ἡμ. Schaefer ἥτις Ω 16 add. Po. lac. 20 litt. E 22 B. 17 add. Po. (σοῦ iam Turn.) lac. 16 litt. Ω consulto Plutarchus hoc loco argumentum et personas colloquii nondum indicat, cf. Kahle p. 20 18 τούτῳ (ου supra) E 19 βοιωτιάζειν Bern. 24 ἄχρις Ω

*εὐγνώμονα καὶ φίλον ἑταῖρον δόξειεν ἂν ἐγείρειν τὸ κατὰ Βοιωτῶν ἀρχαῖον εἰς μισολογίαν ὄνειδος ἤδη μαραινόμενον *** παρὰ Σωκράτῃ τὸν ὑμέτερον, ἡμεῖς δὲ παρὰ Λῦσιν τὸν ἱερὸν σπουδάζοντες οὕτω διεφάνημεν. ἀλλ' ὅρα τοὺς παρόντας, εἰ πρὸς ἀκρόασιν ἅμα πράξεων καὶ λόγων τοσούτων εὐκαίρως ἔχουσιν· οὐ γὰρ βραχὺ μῆκός ἐστι τῆς διηγήσεως, ἐπεὶ σὺ καὶ τοὺς λόγους προσπεριβαλέσθαι κελεύεις.*

Α. Ἀγνοεῖς, ὦ Καφισία, τοὺς ἄνδρας; ἦ μὴν ἄξιον εἰδέναι πατέρων ὄντας ἀγαθῶν καὶ πρὸς ὑμᾶς οἰκείως
F *ἐχόντων. ὁδὶ μέν ἐστιν ἀδελφιδοῦς Θρασυβούλου Λυσιθείδης, ὁδὶ δὲ Τιμόθεος Κόνωνος υἱός, οὗτοι δ' Ἀρχίνου παῖδες, οἱ δ' ἄλλοι τῆς ἑταιρίας* ⟨*καὶ αὐτοὶ τῆς*⟩ *ἡμετέρας πάντες· ὥστε σοι θέατρον εὔνουν καὶ οἰκεῖον ἔχειν τὴν διήγησιν.*

Κ. Εὖ λέγεις. ἀλλὰ τίς ἂν ὑμῖν μέτριος ἀρχὴ γένοιτο τῆς διηγήσεως πρὸς ἃς ἴστε πράξεις;

Α. Ἡμεῖς, ὦ Καφισία, σχεδὸν ὡς εἶχον αἱ Θῆβαι πρὸ τῆς καθόδου τῶν φυγάδων ἐπιστάμεθα. καὶ γάρ, ὡς οἱ περὶ Ἀρχίαν καὶ Λεοντίδην Φοιβίδαν πείσαντες ἐν σπονδαῖς καταλαβεῖν τὴν Καδμείαν τοὺς μὲν ἐξέβαλον τῶν
576 *πολιτῶν τοὺς δὲ φόβῳ κατεῖργον | ἄρχοντες αὐτοὶ παρανόμως καὶ βιαίως, ἔγνωμεν ἐνταῦθα τῶν περὶ Μέλωνα καὶ Πελοπίδαν, ὡς οἶσθα, ἰδιόξενοι γενόμενοι καὶ παρ' ὃν χρόνον ἔφευγον ἀεὶ συνδιατρίβοντες αὐτοῖς· καὶ πάλιν ὡς Λακεδαιμόνιοι Φοιβίδαν μὲν ἐζημίωσαν ἐπὶ τῷ τὴν*

19 sqq. cf. v. Pel. 5. 6 Xen. H. G. V 2. 25 sqq. Diod. XV 20 Corn. Nep. v. Pel. 1, 2. 3

1 *φιλέταιρον* Ω corr. Wil. *δοκεῖν ἀνεγείρειν* Ω corr. Holwerda 3 lac. ind. Schw., desideratur Simiae et Cebetis mentio 3/4 *Λ. τ. ἱ.* C. F. Hermann *δυσὶ τῶν ἱερῶν* Ω 4 *οὕτω*] *ὄντως* Wy. 5 *ἅμ. π.* Basil. *ἀναπ.* Ω 7 *προσπαραβ.* Holwerda 10 *ὄντων* B 12 *ἀρχείνου* E 13 add. Wil. (*τῆς* iam Ald.²) lac. 15 litt. E 10 B 14 *οἰκεῖαν ἔχον* Ω corr. Madv. 21 *καδμια* semper Ω corr. edd.

Καδμείαν καταλαβεῖν καὶ τῆς εἰς Ὄλυνθον στρατηγίας ἀπέστησαν, Λυσανορίδαν δὲ τρίτον αὐτὸν ἀντ' ἐκείνου πέμψαντες ἐγκρατέστερον ἐφρούρουν τὴν ἄκραν, ἠκούσαμεν· ἔγνωμεν δὲ καὶ τὸν Ἰσμηνίαν οὐ τοῦ βελτίστου θανάτου τυχόντ' εὐθὺς ἀπὸ τῆς δίκης τῆς περὶ αὐτοῦ γενομένης, Γοργίδου πάντα τοῖς φυγάσι δεῦρο διὰ γραμμάτων ἐξαγ- B
γείλαντος. ὥστε σοι λείπεται τὰ περὶ τὴν κάθοδον αὐτὴν τῶν φίλων καὶ τὴν κατάλυσιν τῶν τυράννων διηγεῖσθαι.

2\. *K. Καὶ μὴν ἐκείναις γε ταῖς ἡμέραις, ὦ Ἀρχίδαμε, πάντες οἱ τῶν πραττομένων μετέχοντες εἰώθειμεν εἰς τὴν Σιμμίου συνιόντες οἰκίαν ἔκ τινος πληγῆς περὶ τὸ σκέλος ἀναλαμβάνοντος αὐτὸν ἐντυγχάνειν μὲν ἀλλήλοις εἴ του δεήσειε, φανερῶς δὲ διατρίβειν ἐπὶ λόγοις καὶ φιλοσοφίᾳ, πολλάκις ἐφελκόμενοι τὸν Ἀρχίαν καὶ τὸν Λεοντίδην εἰς τὸ ἀνύποπτον οὐκ ὄντας ἀλλοτρίους παντάπασι τῆς τοιαύτης διατριβῆς. καὶ γὰρ ὁ Σιμμίας πολὺν χρόνον* C
ἐπὶ τῆς ξένης γεγονὼς καὶ πεπλανημένος ἐν ἀλλοδαποῖς ἀνθρώποις ὀλίγῳ πρόσθεν εἰς Θήβας ἀφῖκτο μύθων τε παντοδαπῶν καὶ λόγων βαρβαρικῶν ὑπόπλεως· ὧν ὁπότε τυγχάνοι σχολὴν ἄγων ὁ Ἀρχίας, ἡδέως ἠκροᾶτο συγκαθιεὶς μετὰ τῶν νέων καὶ βουλόμενος ἡμᾶς ἐν λόγοις διάγειν μᾶλλον ἢ προσέχειν τὸν νοῦν οἷς ἔπραττον ἐκεῖνοι. τῆς δ' ἡμέρας ἐκείνης, ἐν ᾗ σκότους ἔδει γενομένου τοὺς φυγάδας ἥκειν κρύφα πρὸς τὸ τεῖχος, ἀφικνεῖταί τις ἐνθένδε Φερενίκου πέμψαντος ἄνθρωπος οὐδενὶ τῶν παρ' ἡμῖν ἢ Χάρωνι γνώριμος· ἐδήλου δὲ τῶν φυγάδων ὄντας δώδεκα τοὺς νεωτάτους μετὰ κυνῶν περὶ τὸν Κιθαιρῶνα θηρεῦσαι ὡς πρὸς ἑσπέραν ἀφιξομένους· αὐτὸς δὲ πεμ- D

---

26 sqq. cf. Corn. Nep. v. Pel. 2, 5

---

7 *αὐτῶν Ω* corr. Re. 8 *καταλ.* Si. (cf. 804 f) *ἅλωσιν Ω* 18 *τε* Duebn. *δὲ Ω* (*δ* in ras. E) 19 *ὑπ. ὤν, Ω* corr. Wy. 21 *συγκαθιείς* E (cf. Plat. Rep. 568 a) *συγκαθεὶς* B 25 *φερενείκου Ω* corr. edd. 25/26 *ἢ X. τ. π. ἡ. Ω* trp. Bens. (hiatus) 28 *θηρ.*] hiatus in fine coli *ἀφικ. Ω* corr. Re.

φθῆναι ταῦτά τε προερῶν καὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ κρυβήσονται παρελθόντες, ὅς παρέξει, γνωσόμενος, ὡς ἂν εἰδότες εὐθὺς ἐκεῖ βαδίζοιεν. ἀπορουμένων δ' ἡμῶν καὶ σκοπούντων αὐτὸς ὡμολόγησεν ὁ Χάρων παρέξειν. ὁ μὲν οὖν ἄνθρωπος ἔγνω πάλιν ἀπελθεῖν σπουδῇ πρὸς τοὺς φυγάδας· (3.) ἐμοῦ δ' ὁ μάντις Θεόκριτος τὴν χεῖρα πιέσας σφόδρα καὶ πρὸς τὸν Χάρωνα βλέψας προερχόμενον 'οὗτος,' εἶπεν 'ὦ Καφισία, φιλόσοφος οὐκ ἔστιν οὐδὲ μετείληφε παιδείας διαφόρου καὶ περιττῆς ὥσπερ Ἐπαμεινώνδας ὁ σὸς ἀδελφός· ἀλλ' ὁρᾷς, ὅτι φύσει πρὸς τὸ
E καλὸν ὑπὸ τῶν νόμων ἀγόμενος τὸν μέγιστον ὑποδύεται κίνδυνον ἑκουσίως ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Ἐπαμεινώνδας δὲ Βοιωτῶν ἁπάντων τῷ πεπαιδεῦσθαι πρὸς ἀρετὴν ἀξιῶν διαφέρειν ἀμβλύς ἐστι καὶ ἀπρόθυμος .... τοῦτον ἤ τινα βελτίονα καιρὸν αὐτῷ πεφυκότι καὶ παρεσκευασμένῳ καλῶς οὕτω χρησόμενος.' κἀγὼ πρὸς αὐτόν 'ὦ προ-
F θυμότατε' εἶπον 'Θεόκριτε, τὰ δεδογμένα πράττομεν ἡμεῖς· Ἐπαμεινώνδας δὲ μὴ πείθων, ὡς οἴεται βέλτιον εἶναι, ταῦτα μὴ πράσσειν εἰκότως ἀντιτείνει πρὸς ἃ μὴ πέφυκε μηδὲ δοκιμάζει παρακαλούμενος. οὐδὲ γὰρ ἰατρὸν ἄνευ σιδήρου καὶ πυρὸς ὑπισχνούμενον τὸ νόσημα παύσειν εὐγνωμονοίης ἄν, οἶμαι, τέμνειν ἢ ἀποκάειν βιαζόμενος.... οὐκοῦν καὶ οὗτος .... δήπου μηδὲ διὰ τῶν πολιτῶν .... ἄκριτον, ἀλλὰ καὶ αἵματος ἐμφυλίου καὶ σφαγῆς τὴν πόλιν ἐλευθεροῦσι συναγωνιεῖσθαι προθύμως. ἐπεὶ δ' οὐ

---

3 cf. v. Pel. 7   12 sqq. cf. v. Pel. 5   22 τ. ἢ ἀ.] v. Cat. Mai. 16

---

1 τε om. B   7 προσερχ. Bern.   11 οὐχ ὑπὸ Holwerda   14 lac. 67 litt. E 56 B; deest, ut vid., infinitivus ab ἀπροθ. pendens; reliqua e. g. sic rest. Wy. Bern.: ὡς εἰ μὴ παρὰ⟩ τοῦτον παρὰ τίνα βελτ. ...   22 lac. 45 litt. E 32 B; deesse videtur responsum Theocriti assentientis   23 lac. 22 litt. E 19 B; ⟨συγγνώμης ἄξιος⟩ suppl. Po.   μ. δ.] μηδένα Wy.   lac. 56 litt. E 39 B; Epam. sicut medicus cautus vi et armis in cives non utitur

πείθει τοὺς πολλούς, ἀλλὰ ταύτην ὡρμήκαμεν τὴν ὁδόν,
ἐὰν αὐτὸν κελεύει φόνου καθαρὸν ὄντα καὶ ἀναίτιον|ἐφ- 577
εστάναι τοῖς καιροῖς μετὰ τοῦ δικαίου καὶ τῷ συμφέροντι
προσοισόμενον. οὐδὲ γὰρ ὅρον ἕξειν τὸ ἔργον, ἀλλὰ Φε-
ρένικον μὲν ἴσως καὶ Πελοπίδαν ἐπὶ τοὺς αἰτίους μάλιστα
τρέψεσθαι καὶ πονηρούς, Εὐμολπίδαν δὲ καὶ Σαμίδαν,
ἀνθρώπους διαπύρους πρὸς ὀργὴν καὶ θυμοειδεῖς, ἐν
νυκτὶ λαβόντας ἐξουσίαν οὐκ ἀποθήσεσθαι τὰ ξίφη, πρὶν
ἐμπλῆσαι τὴν πόλιν ὅλην φόνων καὶ διαφθεῖραι πολλοὺς
τῶν ἰδίᾳ διαφόρων ὄντων.'

4. Ταῦτά μου διαλεγομένου πρὸς τὸν Θεόκριτον
διέκρουσεν ὁ Γαλαξίδωρος, ἐγγὺς γὰρ ⟨Ἀρχίαν ἔδειξε⟩ καὶ
Λυσανορίδαν τὸν Σπαρτιάτην ἀπὸ τῆς Καδμείας ὥσπερ
εἰς ταὐτὸν ἡμῖν σπεύδοντας. ἡμεῖς μὲν οὖν ἐπέσχομεν, B
ὁ δ' Ἀρχίας καλέσας τὸν Θεόκριτον καὶ τῷ Λυσανορίδᾳ
προσαγαγὼν ἰδίᾳ ⟨διε⟩λάλει πολὺν χρόνον ἐκνεύσας τῆς
ὁδοῦ μικρὸν ὑπὸ τὸ Ἄμφιον, ὥσθ' ἡμᾶς ἀγωνιᾶν, μή τις
ὑπόνοια προσπέπτωκεν ἢ μήνυσις αὐτοῖς, περὶ ἧς ἀνακρί-
νουσι τὸν Θεόκριτον. ἐν τούτῳ δὲ Φυλλίδας, ὃν οἶσθ', ὦ
Ἀρχίδαμε, τότε τοῖς περὶ τὸν Ἀρχίαν πολεμαρχοῦσι γραμ-
ματεύων .... ἥξειν καὶ τῆς πράξεως μετέχων, λαβόμενός
μου τῆς χειρὸς ὥσπερ εἰώθει φανερῶς ἔσκωπτεν εἰς τὰ γυ
μνάσια καὶ τὴν πάλην, εἶτα πόρρω τῶν ἄλλων ἀπαγαγὼν
ἐπυνθάνετο περὶ τῶν φυγάδων, εἰ τὴν ἡμέραν φυλάττουσιν.
ἐμοῦ δὲ φήσαντος 'οὐκοῦν' εἶπεν 'ὀρθῶς ἐγὼ τὴν ὑπο- C

17 Ἄμφ.] cf. Wil. Pindaros, pp. 26. 33 19 cf. v. Pel. 7 Xen. H. G. V 4, 2

3 καὶ falso del. Wy. 4 ἕξει Ω corr. Xyl. 6 σαμιάδαν Ω corr. Re. cf. 509, 9 10 διαφ. ὄντ. Cobet διαφερόντων Ω 12 διέκρουσεν Bern. in Symbolis suis; διακούων Ω Ἀναξιδ. Ω corr. Salm. lac. 15 litt. E 16 B suppl. Wil. 16 λαλεῖ Ω corr. Wil. inter ἐκν. et τ. ras. 1 litt. E 19 οἶσθας Ω corr. Re. 21 lac. 28 litt. E 19 B; γραμματεύοντα (hoc iam Turn.) ⟨συνειδὼς τοὺς φυγάδας μέλλοντας⟩ suppl. Wil. (συνειδὼς iam Schadewaldt)

δοχὴν παρεσκεύακα σήμερον ὡς δεξόμενος Ἀρχίαν καὶ παρέξων ἐν οἴνῳ καὶ μέθῃ τοῖς ἀνδράσιν εὐχείρωτον.' 'ἄριστα μὲν οὖν,' εἶπον 'ὦ Φυλλίδα, καὶ πειράθητι πάντας ἢ ⟨τούς γε⟩ πλείους εἰς ταὐτὸ τῶν ἐχθρῶν συναγαγεῖν.' 'ἀλλ' οὐ ῥᾴδιον,' ἔφη 'μᾶλλον δ' ἀδύνατον· ὁ γὰρ Ἀρχίας ἐλπίζων τινὰ τῶν ἐν ἀξιώματι γυναικῶν ἀφίξεσθαι τηνικαῦτα πρὸς αὐτὸν οὐ βούλεται παρεῖναι τὸν Λεοντίδην. ὥσθ' ἡμῖν δίχα διαιρετέον αὐτοὺς ἐπὶ τὰς οἰκίας· Ἀρχίου D *γὰρ ἅμα καὶ Λεοντίδου προκαταληφθέντων οἶμαι τοὺς ἄλλους ἐκποδὼν ἔσεσθαι φεύγοντας ἢ μενεῖν μεθ' ἡσυχίας ἀγαπῶντας ἄν τις διδῷ τὴν ἀσφάλειαν.' 'οὕτως' ἔφην 'ποιήσομεν. ἀλλὰ τί πρᾶγμα τούτοις πρὸς Θεόκριτόν ἐστιν, ὑπὲρ οὗ διαλέγονται;' καὶ ὁ Φυλλίδας 'οὐ σαφῶς' εἶπεν ⟨'ἔχω λέγειν⟩ οὐδ' ὡς ἐπιστάμενος, ἤκουον δὲ σημεῖα καὶ μαντεύματα δυσχερῆ καὶ χαλεπὰ προτεθεσπίσθαι τῇ Σπάρτῃ.' . . . Φειδόλαος ὁ ⟨Ἁλιάρ⟩τιος ἀπαντήσας 'μικρόν' εἶπεν 'ὑμᾶς ἐνταῦθα περιμεῖναι ⟨παρακαλεῖ⟩ Σιμμίας· ἐντυγχάνει γὰρ ἰδίᾳ Λεοντίδῃ περὶ Ἀμφι*E *θέου παραιτούμενος [μεῖναι] αὐτὸν διαπράξασθαι φυγὴν ἀντὶ θανάτου τῷ ἀνθρώπῳ.'*

5. *Καὶ ὁ Θεόκριτος 'εἰς καιρόν' ἔφη 'καὶ ὥσπερ ἐπίτηδες· καὶ γὰρ ἐβουλόμην πυθέσθαι, τίν' ἦν τὰ εὑρεθέντα καὶ τίς ὅλως ἡ ὄψις τοῦ Ἀλκμήνης τάφου παρ' ὑμῖν ἀνοιχθέντος, εἰ δὴ παρεγένου καὶ αὐτός, ὅτε πέμψας Ἀγησίλαος εἰς Σπάρτην τὰ λείψανα μετεκόμιζε.' καὶ ὁ Φειδόλαος 'οὐ γάρ' ἔφη 'παρέτυχον, καὶ πολλὰ δυσανασχετῶν καὶ ἀγανακτῶν πρὸς τοὺς πολίτας ἐγκατελείφθην ὑπ'*

---

4 add. Wil. 10 *μένειν* Ω corr. edd. 14 add. Wy. 15 *προστίθεσθαι* Ω corr. Emp. 16 lac. 107 litt. E 81 B; ⟨*ἐν τούτῳ δὲ τοῦ Θεοκρίτου πρὸς ἡμᾶς ἐπανελθόντος*⟩ suppl. Amyot *Ἁλ.* Amyot *τῖος* Ω 17 *περιμείνασι* Ω corr. Xyl. add. Klaffenbach cl. 470, 24 18 *ἰδ. Λ.* Re. *διὰ Λεοντίδην* Ω 19 del. Si. cf. v. 17 *αὐτὸν* Si. *τὸ* Ω 24 *εἰ δὴ* Ald.² *ἤδη* Ω

αὐτῶν. εὑρέθη δ' οὖν .... σώματος, ψέλλιον δὲ χαλκοῦν F οὐ μέγα καὶ δύ' ἀμφορεῖς κεραμεοῖ γῆν ἔχοντες ἐντὸς ὑπὸ χρόνου λελιθωμένην ἤδη καὶ συμπεπηγυῖαν, ⟨ἐπάνω δὲ⟩ τοῦ μνήματος ⟨ἔκειτο⟩ πίναξ χαλκοῦς ἔχων γράμματα πολλὰ θαυμαστὸν ὡς παμπάλαια· γνῶναι γὰρ ἐξ αὐτῶν οὐδὲν παρεῖχε καίπερ ἐκφανέντα τοῦ χαλκοῦ καταπλυθέντος, ἀλλ' ἴδιός τις ὁ τύπος καὶ βαρβαρικὸς τῶν χαρακτήρων ἐμφερέστατος Αἰγυπτίοις· διὸ καὶ Ἀγησίλαος, ὥς ἔφασαν, ἐξέπεμψεν ἀντίγραφα τῷ βασιλεῖ δεόμενος δεῖξαι τοῖς ἱερεῦσιν, εἰ ξυνήσουσιν. ἀλλὰ περὶ τούτων μὲν ἴσως ἂν ἔχοι τι καὶ Σιμμίας ἡμῖν ἀπαγγεῖλαι, | 578 κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐν Αἰγύπτῳ πολλὰ τοῖς ἱερεῦσι διὰ φιλοσοφίαν συγγενόμενος. Ἁλιάρτιοι δὲ τὴν μεγάλην ἀφορίαν καὶ τὴν ἐπίβασιν τῆς λίμνης οὐκ ἀπὸ ταὐτομάτου γενέσθαι νομίζουσιν, ἀλλὰ μήνιμα τοῦ τάφου τοῦτο περιελθεῖν ἀνασχομένους ὀρυττόμενον'. καὶ ὁ Θεόκριτος μικρὸν διαλιπὼν 'ἀλλ' οὐδ' αὐτοῖς' ἔφη 'Λακεδαιμονίοις ἀμήνιτον ἔοικεν εἶναι τὸ δαιμόνιον, ὡς προδείκνυσι τὰ σημεῖα περὶ ὧν ἄρτι Λυσανορίδας ἡμῖν ἐκοινοῦτο· καὶ νῦν μὲν ἄπεισιν εἰς Ἁλίαρτον ἐπιχώσων αὖθις τὸ σῆμα καὶ χοὰς ποιησόμενος Ἀλκμήνῃ καὶ Ἀλέῳ κατὰ δή τινα χρησμόν, ἀγνοῶν B τὸν Ἄλεον ὅστις ἦν· ἐπανελθὼν δ' ἐκεῖθεν οἰός ἐστι τὸν Δίρκης ἀναζητεῖν τάφον ἄγνωστον ὄντα τοῖς Θηβαίοις πλὴν τῶν ἱππαρχηκότων. ὁ γὰρ ἀπαλλαττόμενος τὸν παραλαμβάνοντα τὴν ἀρχὴν μόνος ἄγων μόνον ἔδειξε νύκτωρ, καί τινας ἐπ' αὐτῷ δράσαντες ἀπύρους

19 sqq. v. Lys. 28

1 lac. 40 litt. E 33 B; ⟨λίθος ἀντὶ τοῦ⟩ suppl. Wil. ex Antonin. Lib. 33 ψέλλι B 2 ἀμφορέες κεράμειοι Ω corr. Bern 3 lac 15 litt. E 14 B; suppl. Bern. 4 lac. 9 litt. E 8 B; suppl. Re. χάλκεος Ω corr. Bern. 5 θαυμαστὰ Ω corr. Bern. 6 οὐδὲ Ω corr. Leon. 9 ἀντιγραφὰς Ω corr. Re. 12 ἐν Αἰγ. om. B 19 μὲν om. B 21 Ἀλέῳ Duebn. ἄλσον Ω 22 τὸν B τὸ E 26 τινες Ω corr. Ald.[2] ἀπείρους Ω corr. Ald.[2]

*ἱερουργίας, ὧν τὰ σημεῖα συγχέουσι καὶ ἀφανίζουσιν,
ὑπὸ σκότος ἀπέρχονται χωρισθέντες. ἐγὼ δέ τ . . . . μέν,
ὦ Φειδόλαε, ... καλῶς ἐξευρήσειν αὐτοὺς νομίζω· φεύ-
C γουσι γὰρ οἱ πλεῖστοι τῶν ἱππαρχηκότων νομίμως, μᾶλλον
δὲ πάντες πλὴν Γοργίδου καὶ Πλάτωνος, ὧν οὐδ' ἂν ἐπι-
χειρήσειαν ἐκπυνθάνεσθαι δεδιότες τοὺς ἄνδρας· οἱ δὲ νῦν
ἄρχοντες ἐν τῇ Καδμείᾳ τὸ δόρυ καὶ τὴν σφραγῖδα παρα-
λαμβάνουσιν οὔτ' εἰδότες οὐδὲν οὔτε . . . .'*

6. *Ταῦτα τοῦ Θεοκρίτου λέγοντος ὁ Λεοντίδης ἐξῄει
μετὰ τῶν φίλων, ἡμεῖς δ' εἰσελθόντες ἠσπαζόμεθα τὸν
Σιμμίαν ἐπὶ τῆς κλίνης καθεζόμενον οὐ κατατετευχότα
τῆς δεήσεως, οἶμαι, μάλα σύννουν καὶ διαλελυπημένον·
ἀποβλέψας δὲ πρὸς ἅπαντας ἡμᾶς 'ὦ Ἡράκλεις,' εἶπεν
D 'ἀγρίων καὶ βαρβάρων ἠθῶν· εἶτ' οὐχ ὑπέρευ Θαλῆς ὁ
παλαιὸς ἀπὸ ξένης ἐλθὼν διὰ χρόνου τῶν φίλων ἐρωτών-
των ὅ τι καινότατον ἱστορήκοι 'τύραννον' ἔφη 'γέροντα.'
καὶ γὰρ ᾧ μηδὲν ἰδίᾳ συμβέβηκεν ἀδικεῖσθαι, τὸ βάρος
αὐτὸ καὶ τὴν σκληρότητα τῆς ὁμιλίας δυσχεραίνων
ἐχθρός ἐστι τῶν ἀνόμων καὶ ἀνυπευθύνων δυναστειῶν.
ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἴσως θεῷ μελήσει· τὸν δὲ ξένον ἴστε τὸν
ἀφιγμένον, ὦ Καφισία, πρὸς ὑμᾶς ὅστις ἐστίν;' 'οὐκ οἶδ',
ἔφην ἐγώ 'τίνα λέγεις'. 'καὶ μὴν' ἔφη 'Λεοντίδης ⟨φησὶν⟩
ἄνθρωπον ὦφθαι παρὰ τὸ Λύσιδος μνημεῖον ἐκ νυκτῶν
E ἀνιστάμενον, ἀκολουθίας πλήθει καὶ κατασκευῇ σοβαρόν,
αὐτόθι κατηυλισμένον ἐπὶ στιβάδων· φαίνεσθαι γὰρ ἄγνου
καὶ μυρίκης χαμεύνας ἔτι δ' ἐμπύρων λείψανα καὶ χοὰς
γάλακτος· ἕωθεν δὲ πυνθάνεσθαι τῶν ἀπαντώντων, εἰ*

16 cf. 147 b

2 *σκότους* Bern. lac. 1 litt. *Ω* 3 lac. 157 litt. E 114 B: *τ⟨οῦτο⟩ μέν, ὦ Φ., ⟨ἐπαινῶ τὸ οὕτω σπουδάζειν περὶ τῶν ἱερουργιῶν, τὸν δὲ τοῦ τάφου τόπον οὐκ εὐ⟩κόλως ἐξ.* suppl. Po. 8 lac. 28 litt. E 20 B; *οὐκ εἰ. οὐ. οὔ. ⟨περὶ τῶν δρωμένων οὔτε περὶ τοῦ τάφου⟩* suppl. Wil. 22 add. Wy.

τοὺς Πολύμνιος παῖδας ἐνδημοῦντας εὑρήσει.' 'καὶ τίς ἂν' εἶπον 'ὁ ξένος εἴη; περιττῷ γὰρ ἀφ' ὧν λέγεις τινὶ καὶ οὐκ ἰδιώτῃ προσέοικεν.'

7. 'Οὐ γὰρ οὖν' εἶπεν ὁ Φειδόλαος· 'ἀλλὰ τοῦτον μέν, ὅταν ἥκῃ πρὸς ἡμᾶς, δεξόμεθα· νυνὶ δ' ὑπὲρ ὧν ἀρτίως ἠποροῦμεν, ὦ Σιμμία, γραμμάτων, εἴ τι γιγνώσκεις πλεῖον ἐξάγγειλον ἡμῖν· λέγονται γὰρ οἱ κατ' Αἴγυπτον ἱερεῖς τὰ F γράμματα συμβαλεῖν τοῦ πίνακος, ἃ παρ' ἡμῶν ἔλαβεν Ἀγησίλαος τὸν Ἀλκμήνης τάφον ἀνασκευασάμενος.' καὶ ὁ Σιμμίας εὐθὺς ἀναμνησθείς 'οὐκ οἶδ'' ἔφη 'τὸν πίνακα τοῦτον, ὦ Φειδόλαε, γράμματα δὲ πολλὰ παρ' Ἀγησιλάου κομίζων Ἀγητορίδας ὁ Σπαρτιάτης ἧκεν εἰς Μέμφιν ὡς Χόνουφιν τὸν προφήτην, ... ποτὲ συμφιλοσοφοῦντες διετρίβομεν ἐγὼ καὶ Πλάτων καὶ Ἐλλοπίων ὁ Πεπαρήθιος. ἧκε δὲ πέμψαντος βασιλέως καὶ κελεύσαντος τὸν Χόνουφιν, εἴ τι συμβάλλοι τῶν γεγραμμένων, ἑρμηνεύσαντα ταχέως ἀποστεῖλαι· πρὸς ἑαυτὸν δὲ τρεῖς ἡμέρας ἀναλεξάμενος βιβλίων τῶν παλαιῶν παντοδαποὺς χαρακτῆρας | ἀντέγραψε τῷ βασιλεῖ καὶ πρὸς ἡμᾶς ἔφρασεν, 579 ὡς Μούσαις ἀγῶνα συντελεῖσθαι κελεύει τὰ γράμματα, τοὺς δὲ τύπους εἶναι τῆς ἐπὶ Πρωτεῖ βασιλεύοντι γραμματικῆς, ⟨ἣν⟩ Ἡρακλέα τὸν Ἀμφιτρύωνος ἐκμαθεῖν, ὑφηγεῖσθαι μέντοι καὶ παραινεῖν τοῖς Ἕλλησι διὰ τῶν γραμμάτων τὸν θεὸν ἄγειν σχολὴν καὶ εἰρήνην διὰ φιλοσοφίας ἀγωνιζομένους ἀεί, Μούσαις καὶ λόγῳ διακρινομένους περὶ τῶν δικαίων τὰ ὅπλα καταθέντας. ἡμεῖς δὲ καὶ τότε λέγειν καλῶς ἡγούμεθα τὸν Χόνουφιν καὶ μᾶλλον ὁπηνίκα κομιζομένοις ἡμῖν ἀπ' Αἰγύπτου περὶ Καρίαν Δη- B λίων τινὲς ἀπήντησαν δεόμενοι Πλάτωνος ὡς γεωμετρικοῦ λῦσαι χρησμὸν αὐτοῖς ἄτοπον ὑπὸ τοῦ θεοῦ προβε-

6 εἴ τι in ras. E 7 ἱερέες Ω corr. Turn. 8 ἃ] ὃν Re. 13 lac. 10 litt. E 8 B; ⟨ᾧ πολλὰ⟩ τότε Schw. 22 add. Cobet ἀμφιτρύονος Ω corr. edd. 29 τινὸς B

βλημένον. ἦν δ' ὁ χρησμὸς Δηλίοις καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι παῦλαν τῶν παρόντων κακῶν ἔσεσθαι διπλασιάσασι τὸν ἐν Δήλῳ βωμόν. οὔτε δὲ τὴν διάνοιαν ἐκεῖνοι συμβάλλειν δυνάμενοι καὶ περὶ τὴν τοῦ βωμοῦ κατασκευὴν γελοῖα πάσχοντες (ἑκάστης γὰρ τῶν τεσσάρων πλευρῶν διπλασιαζομένης ἔλαθον τῇ αὐξήσει τόπον στερεὸν ὀκταπλάσιον ἀπεργασάμενοι δι' ἀπειρίαν ἀναλογίας ἣν τὸ μήκει διπλά-
C *σιον παρέχεται) Πλάτωνα τῆς ἀπορίας ἐπεκαλοῦντο βοηθόν. ὁ δὲ τοῦ Αἰγυπτίου μνησθεὶς προσπαίζειν ἔφη τὸν θεὸν Ἕλλησιν ὀλιγωροῦσι παιδείας οἷον ἐφυβρίζοντα τὴν ἀμαθίαν ἡμῶν καὶ κελεύοντα γεωμετρίας ἅπτεσθαι μὴ παρέργως· οὐ γάρ τοι φαύλης οὐδ' ἀμβλὺ διανοίας ὁρώσης ἄκρως δὲ τὰς γραμμὰς ἠσκημένης ἔργον εἶναι [καὶ] δυεῖν μέσων ἀνάλογον λῆψιν, ᾗ μόνῃ διπλασιάζεται σχῆμα κυβικοῦ σώματος ἐκ πάσης ὁμοίως αὐξόμενον διαστάσεως. τοῦτο μὲν οὖν Εὔδοξον αὐτοῖς τὸν Κνίδιον ἢ τὸν Κυζικηνὸν Ἑλίκωνα συντελέσειν· μὴ τοῦτο δ' οἴεσθαι χρῆναι ποθεῖν τὸν θεὸν ἀλλὰ προστάσσειν Ἕλλησι πᾶσι πολέμου καὶ*
D *κακῶν μεθεμένους Μούσαις ὁμιλεῖν καὶ διὰ λόγων καὶ μαθημάτων τὰ πάθη καταπραΰνοντας ἀβλαβῶς καὶ ὠφελίμως ἀλλήλοις συμφέρεσθαι.'*

8. *Μεταξὺ δὲ τοῦ Σιμμίου λέγοντος ὁ πατὴρ ἡμῶν Πολύμνις ἐπεισῆλθε καὶ καθίσας παρὰ τὸν Σιμμίαν "Ἐπαμεινώνδας' ἔφη 'καὶ σὲ καὶ τούτους παρακαλεῖ πάντας, εἰ μή τις ἀσχολία μείζων, ἐνταῦθα περιμεῖναι βουλόμενος ὑμῖν γνωρίσαι τὸν ξένον, ἄνδρα γενναῖον μὲν αὐτὸν ⟨ὄντα⟩ μετὰ ⟨δὲ⟩ γενναίας καὶ καλῆς ἀφιγμένον τῆς*

---

1 sqq. cf. 386 e; D. L. III 6 Theo Smyrn. p. 2 Hiller; ex Eratosthenis Platonico p. 131 Hiller 12 sqq. Cantor, Vorles. üb. Gesch. der Mathematik[2] p. 198 sqq. 218 sq.

---

1 *δ' ὁ* Kron. *δὲ Ω* 3 *δὲ] δὴ* Ald.[2] 7 *ἣν τὸ* Ha. *ᾗ τῷ Ω* 12 *τοι] τι* E 13 del. Wy. 13/14 *δ. μέσ. ἀν.]* $a : x = x : y = y : 2a$; $x^3 = 2a^3$ 14 *μέσον Ω* corr. Ald.[2] 17 *δ' οἴ.* Re. *δεῖσθαι Ω* 27 lac. 9 litt. E 5 B; suppl. Re. *δὲ* add. Turn

προαιρέσεως ⟨ἀποστειλάντων⟩ ἐξ Ἰταλίας τῶν Πυθαγορικῶν. ἀφῖκται δὲ Λύσιδι τῷ γέροντι χοὰς χέασθαι περὶ τὸν τάφον ἔκ τινων ἐνυπνίων ὥς φησι καὶ φασμάτων ἐναρ- E γῶν, συχνὸν δὲ κομίζων χρυσίον οἴεται δεῖν Ἐπαμεινώνδᾳ τὰς Λύσιδος γηροτροφίας ἀποτίνειν καὶ προθυμότατός ἐστιν οὐ δεομένων οὐδὲ βουλομένων ἡμῶν τῇ πενίᾳ βοηθεῖν.' καὶ ὁ Σιμμίας ἡσθείς 'πάνυ θαυμαστόν γε λέγεις' εἶπεν 'ἄνδρα καὶ φιλοσοφίας ἄξιον· ἀλλὰ τίς ἡ αἰτία, δι' ἣν οὐκ εὐθὺς ἥκει πρὸς ἡμᾶς;' 'ἐκεῖνον' ἔφη 'νυκτερεύσαντα περὶ τὸν τάφον ἐμοὶ δοκεῖ τὸν Λύσιδος ἦγεν Ἐπαμεινώνδας F πρὸς τὸν Ἰσμηνὸν ἀπολουσόμενον, εἶτ' ἀφίξονται δεῦρο πρὸς ἡμᾶς· πρὶν δ' ἐντυχεῖν ἐνηυλίσατο τῷ τάφῳ διανοούμενος ἀνελέσθαι τὰ λείψανα τοῦ σώματος καὶ κομίζειν εἰς Ἰταλίαν, εἰ μή τι νύκτωρ ὑπεναντιωθείη δαιμόνιον.' ὁ μὲν οὖν πατὴρ ταῦτ' εἰπὼν ἐσιώπησεν, (9.) ὁ δὲ Γαλαξίδωρος 'ὦ Ἡράκλεις,' εἶπεν 'ὡς ἔργον ἐστὶν εὑρεῖν ἄνδρα καθαρεύοντα τύφου καὶ δεισιδαιμονίας. οἱ μὲν γὰρ ἄκοντες ὑπὸ τῶν παθῶν τούτων ἁλίσκονται δι' ἀπειρίαν ἢ δι' ἀσθένειαν, οἱ δέ, ὡς θεοφιλεῖς καὶ περιττοί τινες εἶναι δοκοῖεν, ἐπιθειάζουσι τὰς πράξεις, ὀνείρατα καὶ φάσματα καὶ τοιοῦτον ἄλλον ὄγκον προϊστάμενοι τῶν ἐπὶ νοῦν ἰόντων. | 580 ὃ πολιτικοῖς μὲν ἀνδράσι καὶ πρὸς αὐθάδη καὶ ἀκόλαστον ὄχλον ἠναγκασμένοις ζῆν οὐκ ἄχρηστον ἴσως ἐστὶν ὥσπερ ἐκ χαλινοῦ τῆς δεισιδαιμονίας πρὸς τὸ συμφέρον ἀντεπισπάσαι καὶ μεταστῆσαι τοὺς πολλούς· φιλοσοφίᾳ δ' οὐ μόνον ἔοικεν ἀσχήμων ὁ τοιοῦτος εἶναι σχηματισμός, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ἐπαγγελίαν ἐναντίος, εἰ πᾶν ἐπαγγειλαμένη λόγῳ τἀγαθὸν καὶ τὸ συμφέρον διδάσκειν εἰς θεοὺς ἐπαναχωρεῖ ⟨περὶ⟩ τῆς τῶν πράξεων ἀρχῆς ὡς τοῦ λόγου καταφρονοῦσα, καὶ τὴν ἀπόδειξιν ᾗ δοκεῖ διαφέρειν ἀτιμάσασα πρὸς μαντεύματα τρέπεται καὶ ὀνειράτων

1 lac. 8 litt. E 10 B; suppl. Wil. 5 τὰς] τῆς? cf. 479, 1 8 ἡ om. E 9 ἐκεῖθεν Schw. 11 Ἰσμηνίαν Ω corr. Basil. 20 ἐκθειάζ. Po. 25 φιλοσοφίας Ω corr. Re. 27 εἰ Ald.[2] ἢ Ω 29 add. Po.

B ὄψεις, ἐν οἷς ὁ φαυλότατος οὐχ ἧττον τῷ κατατυγχάνειν πολλάκις φέρεται τοῦ κρατίστου. διὸ καὶ Σωκράτης ὁ ὑμέτερος, ὦ Σιμμία, δοκεῖ μοι φιλοσοφώτερον χαρακτῆρα παιδείας καὶ λόγου περιβάλλεσθαι, τὸ ἀφελὲς τοῦτο καὶ ἄπλαστον ὡς ἐλευθέριον καὶ μάλιστα φίλον ἀληθείας ἑλόμενος τὸν δὲ τῦφον ὥσπερ τινὰ καπνὸν φιλοσοφίας εἰς τοὺς σοφιστὰς ἀποσκεδάσας.' ὑπολαβὼν δ' ὁ Θεόκριτος 'τί γάρ,' εἶπεν 'ὦ Γαλαξίδωρε; καὶ σὲ Μέλητος πέπεικεν, ὅτι Σωκράτης ὑπερεώρα τὰ θεῖα; τοῦτο γὰρ αὐτοῦ καὶ C πρὸς Ἀθηναίους κατηγόρησεν'. 'οὐδαμῶς' ἔφη 'τά γε θεῖα· φασμάτων δὲ καὶ μύθων καὶ δεισιδαιμονίας ἀνάπλεω φιλοσοφίαν ἀπὸ Πυθαγόρου .... Ἐμπεδοκλέους δεξάμενος εὖ μάλα βεβακχευμένην εἴθισεν ὥσπερ πρὸς τὰ πράγματα πεπνῦσθαι καὶ λόγῳ νήφοντι μετιέναι τὴν ἀλήθειαν.'

10. 'Εἶεν' εἶπεν ὁ Θεόκριτος, 'τὸ δὲ δαιμόνιον, ὦ βέλτιστε, τὸ Σωκράτους ψεῦδος ἢ τί φαμεν; ἐμοὶ γὰρ οὐδὲν οὕτω μέγα τῶν περὶ Πυθαγόρου λεγομένων εἰς μαντικὴν ἔδοξε καὶ θεῖον· ἀτεχνῶς γὰρ οἵαν Ὅμηρος Ὀδυσσεῖ πεποίηκε τὴν Ἀθηνᾶν (Κ 279, ν 301) 'ἐν πάντεσσι πόνοισι παρισταμένην,' τοιαύτην ἔοικε Σωκράτει τοῦ βίου προποδηγὸν ἐξ ἀρχῆς τινα συνάψαι τὸ δαιμόνιον ὄψιν, 'ἥ' D μόνη 'οἱ πρόσθεν ἰοῦσα τίθει φάος (Υ 95)' ἐν πράγμασιν ἀδήλοις καὶ πρὸς ἀνθρωπίνην ἀσυλλογίστοις φρόνησιν, ⟨ἐν⟩ οἷς αὐτῷ συνεφθέγγετο πολλάκις τὸ δαιμόνιον ἐπιθειάζον ταῖς αὐτοῦ προαιρέσεσι. τὰ μὲν οὖν πλείονα καὶ μείζονα Σιμμίου χρὴ καὶ τῶν ἄλλων ἐκπυνθάνεσθαι Σωκράτους ἑταίρων· ἐμοῦ δὲ παρόντος, ὅτε πρὸς Εὐθύφρονα

---

19 sqq. cf. Apul. de deo Socr. 165 sqq. Kahle p. 81 n. 3

---

4 -βαλέσθαι Re. 11 ⟨τὴν⟩ φιλ. Wil., at cf. 129, 18 12 lac. 44 litt. E 29 B; deesse videntur aliorum philosophorum nomina 13 ὤ. π.] αὖ περὶ Wy. 14 μετεῖναι Ω corr. Duebn. 19 οἷον Ω corr. Bern. 23 οἱ Wil. (γ' οἱ dub. Bern.) τοι Ω 25 add. Wy. ⟨καλῶς δ' ἔπραττε πειθόμενος⟩ e. g. ins. Schw.

τὸν μάντιν ἥκομεν, ἔτυχε μὲν, ὦ Σιμμία, μέμνησαι γάρ, ἄνω πρὸς τὸ Σύμβολον Σωκράτης καὶ τὴν οἰκίαν τὴν Ἀνδοκίδου βαδίζων ἅμα τι διερωτῶν καὶ διασείων τὸν Εὐθύφρονα μετὰ παιδιᾶς. ἄφνω δ' ἐπιστὰς καὶ σιωπήσας προσέσχεν αὐτῷ συχνὸν χρόνον, εἶτ' ἀναστρέψας ἐπορεύετο τὴν διὰ τῶν κιβωτοποιῶν καὶ τοὺς προκεχωρηκότας E
ἤδη τῶν ἑταίρων . . . . γεγονέναι τὸ δαιμόνιον. οἱ μὲν οὖν πολλοὶ συνανέστρεφον, ἐν οἷς κἀγὼ τοῦ Εὐθύφρονος ἐχόμενος, νεανίσκοι δέ τινες τὴν εὐθεῖαν βαδίζοντες ὡς δὴ τὸ Σωκράτους ἐλέγξοντες δαιμόνιον ἐπεσπάσαντο Χάριλλον τὸν αὐλητὴν ἥκοντα καὶ αὐτὸν μετ' ἐμοῦ εἰς Ἀθήνας πρὸς Κέβητα· πορευομένοις δ' αὐτοῖς διὰ τῶν ἑρμογλύφων παρὰ τὰ δικαστήρια σύες ἀπαντῶσιν ἀθρόαι βορβόρου περίπλεαι καὶ κατ' ἀλλήλων ὠθούμεναι διὰ πλῆ- F
θος, ἐκτροπῆς δὲ μὴ παρούσης τοὺς μὲν ἀνέτρεψαν ἐμβαλοῦσαι τοὺς δ' ἀνεμόλυναν. ἧκεν οὖν καὶ ὁ Χάριλλος οἴκαδε τά τε σκέλη καὶ τὰ ἱμάτια βορβόρου μεστός, ὥστ' ἀεὶ τοῦ Σωκράτους δαιμονίου μεμνῆσθαι μετὰ γέλωτος ⟨ἡμᾶς σφόδρα⟩ θαυμάζοντας, εἰ μηδαμοῦ προλείπει τὸν ἄνδρα μηδ' ἀμελεῖ τὸ θεῖον αὐτοῦ.'

11. Καὶ ὁ Γαλαξίδωρος 'οἴει γάρ,' ἔφη 'Θεόκριτε, τὸ Σωκράτους δαιμόνιον ἰδίαν καὶ περιττὴν ἐσχηκέναι δύναμιν, οὐχὶ τῆς κοινῆς μόριόν τι ἀνάγκης τὸν ἄνδρα πείρᾳ βεβαιωσάμενον ἐν τοῖς ἀδήλοις καὶ ἀτεκμάρτοις τῷ λογισ-

---

2 Σύμβ.] 'compitum' Christ p. 97 n. 2   21 sqq. cf. H. v. Arnim, Plutarch über Dämonen und Mantik, Verh. Kon. Ak. van Wet. Amsterdam 1921, p. 3 sqq.

---

1 ἥκον Ω corr. Re.   4 σιωπήσας Wy. συμπείσας Ω   5 αὐτῷ Wy. οὕτω Ω   7 lac. 27 litt. Ω; ⟨ἀνεκαλεῖτο φάσκων αὐτῷ⟩ suppl. Amyot   11/12 εἰς Ἀ. μ. ἐμ. Bens. (hiatus)   13 ἑρμογλυφιῶν Ω corr. Re.   ἄθροοι Ω corr. Bern.   14 περίπλεοι Ω corr. Bern. cf. 490, 26   19 lac. 10 litt. E 7 B suppl. Wil. (ἡμᾶς iam Wy.)   προλείπει (οι supra ει) B   23 ἀνάγκ.] μαντικῆς Holwerda, 'at cf. Cic. de divin. I 125 sqq.' Po.

μῷ ῥοπὴν ἐπάγειν; ὡς γὰρ ὁλκὴ μία καθ' αὑτὴν οὐκ ἄγει
581 τὸν ζυγόν,|ἰσορροποῦντι δὲ βάρει προστιθεμένη κλίνει τὸ σύμπαν ἐφ' ἑαυτήν, οὕτω πταρμὸς ἢ κληδὼν ἤ τι τοιοῦτον σύμβολον .... καὶ κοῦφον ἐμβριθῆ διάνοιαν ἐπισπάσασθαι πρὸς πρᾶξιν· δυεῖν δ' ἐναντίων λογισμῶν θατέρῳ προσελθὸν ἔλυσε τὴν ἀπορίαν τῆς ἰσότητος ἀναιρεθείσης, ὥστε κίνησιν γίγνεσθαι καὶ ὁρμήν.' ὑπολαβὼν δ' ὁ πατὴρ 'ἀλλὰ μήν' ἔφη 'καὶ αὐτός, ὦ Γαλαξίδωρε, Μεγαρικοῦ τινος ἤκουσα, Τερψίωνος δὲ ἐκεῖνος, ὅτι τὸ Σωκράτους δαιμόνιον πταρμὸς ἦν, ὅ τε παρ' αὐτοῦ καὶ ὁ παρ' ἄλλων. ἑτέρου μὲν γὰρ πταρόντος ἐκ δεξιᾶς εἴτ' ὄπισθεν
B εἴτ' ἔμπροσθεν ὁρμᾶν αὐτὸν ἐπὶ τὴν πρᾶξιν, εἰ δ' ἐξ ἀριστερᾶς, ἀποτρέπεσθαι· τῶν δ' αὐτοῦ πταρμῶν τὸν μὲν ἔτι μέλλοντος βεβαιοῦν τὸν δ' ἤδη πράσσοντος ἐπέχειν καὶ κωλύειν τὴν ὁρμήν. ἀλλ' ἐκεῖνό μοι δοκεῖ θαυμαστόν, εἰ πταρμῷ χρώμενος οὐ τοῦτο τοῖς ἑταίροις ἀλλὰ δαιμόνιον εἶναι τὸ κωλῦον ἢ κελεῦον ἔλεγε· τύφου γὰρ ἂν ἦν τινος, ὦ φίλε, κενοῦ καὶ κόμπου τὸ τοιοῦτον, οὐκ ἀληθείας καὶ ἁπλότητος οἷς τὸν ἄνδρα μέγαν ὡς ἀληθῶς καὶ διαφέροντα τῶν πολλῶν γεγονέναι δοκοῦμεν, ὑπὸ φωνῆς ἔξωθεν ἢ πταρμοῦ τινος ὁπηνίκα τύχοι θορυβούμενον ἐκ τῶν πράξεων ἀνατρέπεσθαι καὶ προΐεσθαι τὸ δεδογμένον.
C αἱ δὲ Σωκράτους ὁρμαὶ τὸ .... ἔχουσαι καὶ σφοδρότητα φαίνονται πρὸς ἅπαν, ὡς ἂν ἐξ ὀρθῆς καὶ ἰσχυρᾶς ἀφειμέναι κρίσεως καὶ ἀρχῆς· πενίᾳ γὰρ ἐμμεῖναι παρὰ πάντα τὸν βίον ἑκουσίως σὺν ἡδονῇ καὶ χάριτι τῶν διδόντων ἔχειν δυνάμενον καὶ φιλοσοφίας μὴ ἐκστῆναι πρὸς τοσαῦτα κωλύματα καὶ τέλος εἰς σωτηρίαν καὶ φυγὴν αὐτῷ σπου-

1 ἐπαγαγεῖν Re. 3 οὕτ. πτ. ἢ Bern. οὕτως ἐφαρμόσει Ω 4 lac. 17 litt. E 15 B; ⟨οὐχ οἷόν τε μικρὸν ὂν⟩ suppl. Arnim 6 προσελθὼν Ω corr. Emp. 11 γὰρ om. edd. πτ.] παρόντος B 17/18 ἂν ἦν Re αὖ Ω 22 προσίεσθαι Ω corr. Xyl. 23 ἀφορμαὶ Ω corr. Si. cf. v. 15 et v. Cleom. 1: μετὰ σφοδρότητος ὁρμή lac. 19 litt. E 16 B; τό⟨νον ἀμετάστρεπτον⟩ propter ἀφειμ. v. 24 suppl. Schw.

δῆς ἑταίρων καὶ παρασκευῆς εὐμηχάνου γενομένης μήτε
καμφθῆναι λιπαροῦσι μήθ' ὑποχωρῆσαι τῷ θανάτῳ πε-
λάζοντι, χρῆσθαι δ' ἀτρέπτῳ τῷ λογισμῷ πρὸς τὸ δει- D
νόν, οὐκ ἔστιν ἀνδρὸς ἐκ κληδόνων ἢ πταρμῶν μεταβαλλο-
μένην ὅτε τύχοι γνώμην ἔχοντος ἀλλ' ὑπὸ μείζονος ἐπιστα-
σίας καὶ ἀρχῆς ἀγομένου πρὸς τὸ καλόν. ἀκούω δὲ καὶ
τὴν ἐν Σικελίᾳ τῆς Ἀθηναίων δυνάμεως φθορὰν προειπεῖν
αὐτὸν ἐνίοις τῶν φίλων. καὶ πρότερον ἔτι τούτων Πυρι-
λάμπης ὁ Ἀντιφῶντος ἁλοὺς ἐν τῇ διώξει περὶ Δήλιον ὑφ'
ἡμῶν δορατίῳ τετρωμένος, ὡς ἤκουσε τῶν ἐπὶ τὰς σπον-
δὰς ἀφικομένων Ἀθήνηθεν, ὅτι Σωκράτης μετ' Ἀλκιβιά-
δου καὶ Λάχητος †ἐπὶ Ῥηγίστης καταβὰς ἀπονενοστήκοι, E
πολλὰ μὲν τοῦτον ἀνεκαλέσατο, πολλὰ δὲ φίλους τινὰς καὶ
λοχίτας οἷς συνέβη μετ' αὐτοῦ παρὰ τὴν Πάρνηθα φεύ-
γουσιν ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἱππέων ἀποθανεῖν, ὡς τοῦ Σω-
κράτους δαιμονίου παρακούσαντας ἑτέραν ὁδὸν οὐχ ἣν
ἐκεῖνος ἦγε τρεπομένους ἀπὸ τῆς μάχης. ταῦτα δ' οἶμαι
καὶ Σιμμίαν ἀκηκοέναι.' 'πολλάκις' ὁ Σιμμίας ἔφη 'καὶ
πολλῶν· διεβοήθη γὰρ οὐκ ἠρέμα τὸ Σωκράτους Ἀθή-
νησιν ἐκ τούτων δαιμόνιον.'

12. 'Τί οὖν,' ὁ Φειδόλαος εἶπεν 'ὦ Σιμμία; Γαλαξί-
δωρον ἐάσωμεν παίζοντα καταβάλλειν τοσοῦτο μαν-
τείας ἔργον εἰς πταρμοὺς καὶ κληδόνας, οἷς καὶ οἱ πολλοὶ
καὶ ἰδιῶται περὶ μικρὰ προσχρῶνται καὶ παίζοντες, ὅταν F
δὲ κίνδυνοι βαρύτεροι καὶ μείζονες καταλάβωσι πράξεις,
ἐκεῖνο γίγνεται τὸ Εὐριπίδειον (fr. 282, 22)

'οὐδεὶς σιδήρου ταῦτα μωραίνει πέλας';'

καὶ ὁ Γαλαξίδωρος 'Σιμμίου μέν,' ἔφη 'Φειδόλαε, περὶ
τούτων, εἴ τι Σωκράτους αὐτὸς λέγοντος ἤκουσεν, ἑτοι-

---

6 v. Nic. 13 8 sqq. cf. Cic. de divin. I 54, 123

2/3 παίζοντι Ω corr. Emp. 12 μάχητος E πάχ. (μ supra) B corr. Turn. locus nondum sanatus 14 πάρνητα Ω corr. edd. 15 ἵππων Ω corr. Duebn.

μος ἀκροᾶσθαι καὶ πείθεσθαι μεθ' ὑμῶν· τὰ δ' ὑπὸ σοῦ λελεγμένα καὶ Πολύμνιος οὐ χαλεπὸν ἀνελεῖν. ὡς γὰρ ἐν ἰατρικῇ σφυγμὸς ἢ φλύκταινα μικρὸν οὐ μικροῦ δὲ σημεῖόν ἐστι, καὶ κυβερνήτῃ πελαγίου φθόγγος ὄρνιθος ἢ
582 διαδρομὴ κνηκίδος ἀραιᾶς | πνεῦμα σημαίνει καὶ κίνησιν τραχυτέραν θαλάσσης, οὕτω μαντικῇ ψυχῇ πταρμὸς ἢ κληδὼν οὐ μέγα καθ' αὑτὸ ⟨μεγάλου δὲ σημεῖον⟩ συμπτώματος· ⟨ἐπ'⟩ οὐδεμιᾶς γὰρ τέχνης καταφρονεῖται τὸ μικροῖς μεγάλα καὶ δι' ὀλίγων πολλὰ προμηνύειν. ἀλλ' ὥσπερ εἴ τις ἄπειρος γραμμάτων δυνάμεως ὁρῶν ὀλίγα πλήθει καὶ φαῦλα τὴν μορφὴν ἀπιστοίη ἄνδρα γραμματικὸν ἐκ τούτων ἀναλέγεσθαι πολέμους μεγάλους, οἳ τοῖς πάλαι συνέτυχον, καὶ κτίσεις πόλεων πράξεις τε καὶ παθή-
B μata βασιλέων, εἶτα φαίη δαιμόνιόν τι μηνύειν καὶ καταλέγειν ἐκείνῳ τῶν ἱστορικῶν τούτων ἕκαστον, ἡδὺς ἄν, ὦ φίλε, γέλως σοι τοῦ ἀνθρώπου τῆς ἀπειρίας ἐπέλθοι, οὕτω σκόπει, μὴ καὶ ἡμεῖς τῶν μαντικῶν ἑκάστου τὴν δύναμιν ἀγνοοῦντες, ᾗ συμβάλλει πρὸς τὸ μέλλον, εὐήθως ἀγανακτῶμεν, εἰ νοῦν ἔχων ἄνθρωπος ἐκ τούτων [ἂν] ἀποφαίνεταί τι περὶ τῶν ἀδήλων, καὶ ταῦτα φάσκων αὐτὸς οὐ πταρμὸν οὐδὲ φωνὴν ἀλλὰ δαιμόνιον αὐτῷ τῶν πράξεων ὑφηγεῖσθαι. μέτειμι γὰρ ἤδη πρὸς σέ, ὦ Πολύμνι, θαυμάζοντα Σωκράτους ἀνδρὸς ἀτυφίᾳ καὶ ἀφελείᾳ μάλιστα δὴ φιλοσοφίαν ἐξανθρωπίσαντος, εἰ μὴ πταρμὸν
C μηδὲ κληδόνα τὸ σημεῖον ἀλλὰ τραγικῶς πάνυ [τὸ] δαιμόνιον ὠνόμαζεν. ἐγὼ γὰρ ἂν τοὐναντίον ἐθαύμαζον ἀνδρὸς ἄκρου διαλέγεσθαι καὶ κρατεῖν ὀνομάτων, ὥσπερ Σωκράτης, εἰ μὴ τὸ δαιμόνιον ἀλλὰ τὸν πταρμὸν αὐτῷ

---

1 πείθ. Xyl. φείδ. Ω 4 πελάγους Ω corr. Xyl. 7 lac. 50 litt. E 29 B suppl. Xyl. 8 add. Wil. 11 ἀπιστ.] hiatus 13 κτήσεις Ω corr. Xyl. μαθήμ. Ω corr. Leon. 14 φ. δ. τ. Wy. φανῆναι ὀμνύοντι Ω 15 τῷ ἱστορικῷ Ω corr. Wy. 19 del. Duebn. 24 -πήσαντος ex -πισ. B[1] 25 del. Stegm. 28 εἰ μὴ τὸν πτ. ἀλ. τ. δ. Ω corr. Ald.[2]

σημαίνειν ἔλεγεν· ὥσπερ εἴ τις ὑπὸ τοῦ βέλους φαίη τετρῶσθαι μὴ τῷ βέλει ὑπὸ τοῦ βαλόντος, μεμετρῆσθαι δ' αὖ τὸ βάρος ὑπὸ τοῦ ζυγοῦ μὴ τῷ ζυγῷ ὑπὸ τοῦ ἱστάντος. οὐ γὰρ τοῦ ὀργάνου τὸ ἔργον, ἀλλ' οὗ καὶ τὸ ὄργανον ᾧ χρῆται πρὸς τὸ ἔργον· ὄργανον δέ τι καὶ τὸ σημεῖον ᾧ χρῆται τὸ σημαῖνον. ἀλλ' ὅπερ εἶπον, εἴ τι Σιμμίας ἔχει λέγειν, ἀκουστέον, ὡς εἰδότος ἀκριβέστερον.'

13. Καὶ ὁ Θεόκριτος 'πρότερόν γ'' ἔφη 'τοὺς εἰσιόντας οἵτινές εἰσιν ἀποσκεψαμένοις, μᾶλλον δὲ τὸν ξένον ⟨ὃν⟩ D ἔοικεν ἡμῖν Ἐπαμεινώνδας ὁδὶ κομίζειν.' ἀποβλέψαντες οὖν πρὸς τὰς θύρας ἑωρῶμεν ἡγούμενον μὲν τὸν Ἐπαμεινώνδαν καὶ ⟨τῶν⟩ †συνεστώτων φίλων Ἰσμηνόδωρον καὶ Βακχυλίδαν καὶ Μέλισσον τὸν αὐλητήν, ἑπόμενον δὲ τὸν ξένον οὐκ ἀγεννῆ τὸ εἶδος ἀλλὰ πραότητα καὶ φιλοφροσύνην τοῦ ἤθους ὑποφαίνοντα καὶ σεμνῶς ἀμπεχόμενον τὸ σῶμα. καθίσαντος οὖν ἐκείνου μὲν αὐτοῦ παρὰ τὸν Σιμμίαν τοῦ δ' ἀδελφοῦ παρ' ἐμὲ τῶν δ' ἄλλων ὡς ἕκαστος ἔτυχε καὶ γενομένης σιωπῆς ὁ Σιμμίας τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καλέσας 'εἶεν,' εἶπεν 'ὦ Ἐπαμεινώνδα, τίνα χρὴ τὸν ξένον καὶ πῶς καὶ πόθεν προσαγορεύειν; ἀρχὴ E γάρ τις ἐντυχίας καὶ γνώσεως αὕτη συνήθης.' καὶ ὁ Ἐπαμεινώνδας 'Θεάνωρ,' εἶπεν 'ὦ Σιμμία, ὄνομα μὲν τῷ ἀνδρί, γένος δὲ Κροτωνιάτης τῶν ἐκεῖ φιλοσόφων οὐ καταισχύνων τὸ μέγα Πυθαγόρου κλέος· ἀλλὰ καὶ νῦν ἥκει δεῦρο μακρὰν ὁδὸν ἐξ Ἰταλίας ἔργοις καλοῖς καλὰ δόγματα βεβαιῶν.' ὑπολαβὼν δ' ὁ ξένος 'οὐκοῦν' ἔφη 'σὺ κωλύεις, ὦ Ἐπαμεινώνδα, τῶν ἔργων τὸ κάλλιστον. εἰ γὰρ εὖ ποιεῖν φίλους καλόν, οὐκ αἰσχρὸν εὖ πάσχειν ὑπὸ φίλων· ἡ γὰρ F χάρις οὐχ ἧττον δεομένη τοῦ λαμβάνοντος ἢ τοῦ διδόντος ἐξ ἀμφοῖν τελειοῦται πρὸς τὸ καλόν, ὁ δὲ μὴ δεξάμενος

30 St. V. Fr. III 724

2 βέλ. 3 ζυγῷ] hiatus 6 ἔχοι Ω corr. Xyl. 9 οἵτ. Steph. εἴ τ. Ω add. Bern. 12 add. Wy. συνηθεστάτων Wil. 13 -υλλίδαν Ω corr. Basil. 21 εὐτυχ. B 22 τῷ ἀ. om. B

ὥσπερ σφαῖραν εὖ φερομένην κατήσχυνεν ἀτελῆ πεσοῦσαν. ποίου γὰρ οὕτω σκοποῦ βάλλοντα καὶ τυχεῖν ἡδὺ καὶ διαμαρτάνειν ἀνιαρὸν ὡς ἀνδρὸς εὖ παθεῖν ἀξίου διὰ χάριτος ἐφιέμενον; ἀλλ' ἐκεῖ μὲν ὁ τοῦ σκοποῦ μένοντος ἀτυχήσας σφάλλεται δι' αὑτόν, ἐνταυθοῖ δ' ὁ παραιτούμενος καὶ ὑποφεύγων ἀδικεῖ τὴν χάριν εἰς ὃ ἔσπευκε μὴ περαίνουσαν. σοὶ μὲν οὖν τὰς αἰτίας ἤδη διῆλθον, ὑφ' ὧν ἔπλευσα
588 δεῦρο, | βούλομαι δὲ καὶ τούτοις διελθὼν χρήσασθαι πρός σε δικασταῖς. ἐπεὶ γὰρ ἐξέπεσον αἱ κατὰ πόλεις ἑταιρεῖαι τῶν Πυθαγορικῶν στάσει κρατηθέντων, τοῖς δ' ἔτι συνεστῶσιν ἐν Μεταποντίῳ συνεδρεύουσιν ἐν οἰκίᾳ πῦρ οἱ Κυλώνειοι περιένησαν καὶ διέφθειραν ἐν ταὐτῷ πάντας πλὴν Φιλολάου καὶ Λύσιδος νέων ὄντων ἔτι ῥώμῃ καὶ κουφότητι διωσαμένων τὸ πῦρ, Φιλόλαος μὲν εἰς Λευκανοὺς φυγὼν ἐκεῖθεν ἀνεσώθη πρὸς τοὺς ἄλλους φίλους ἤδη πάλιν ἀθροιζομένους καὶ κρατοῦντας τῶν Κυλωνείων,
B Λῦσις δ' ὅπου γέγονεν ἠγνοεῖτο πολὺν χρόνον, πρίν γε δὴ Γοργίας ὁ Λεοντῖνος ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἀναπλέων εἰς Σικελίαν ἀπήγγελλε τοῖς περὶ Ἄρκεσον βεβαίως Λύσιδι συγγεγονέναι διατρίβοντι περὶ Θήβας. ὥρμησε μὲν ὁ Ἄρκεσος πόθῳ τοῦ ἀνδρὸς αὐτὸς ὡς εἶχε πλεῦσαι, κομιδῇ δὲ διὰ γῆρας καὶ ἀσθένειαν ἐλλείπων ἐπέσκηψε μάλιστα μὲν ζῶντα κομίσαι τὸν Λῦσιν εἰς Ἰταλίαν ἢ τὰ λείψανα τεθνηκότος. οἱ δ' ἐν μέσῳ πόλεμοι καὶ στάσεις καὶ τυραννίδες ἐκώλυσαν αὐτῷ ζῶντι συντελέσαι τοὺς φίλους τὸν ἆθλον. ἐπεὶ δ' ἡμῖν τὸ Λύσιδος δαιμόνιον ἤδη τεθνηκότος ἐναργῶς προὔπέφαινε τὴν τελευτήν, καὶ τὰς παρ' ὑμῖν, ὦ Πολύμνι,
C θεραπείας καὶ διαίτας τοῦ ἀνδρὸς οἱ σαφῶς εἰδότες ἀπήγ-

9 sqq. cf. Iambl. v. Pythag. 249 Porphyr. de Pythag. 55, 57 D. L. VIII 39

8 τούτους Ω corr. Turn. 12 τούτῳ Ω corr. Wy 15 ἐσώθη B 17 πρίν] 'donec' Xyl. πλήν Ω cf. 541, 17 19 ἀπήγγειλε nonnullae edd., at cf. 498, 24 20 ⟨ταῦτα δ' ἀκούσας⟩ ὥρμ. prop. Po. μὲν] δὲ B 23 'Ιτ., ⟨εἰ δὲ μ⟩ή, τά ⟨γε⟩λ. Re. (εἰ δὲ μή iam Xyl.)

γελλον, ὅτι πλουσίας ἐν οἴκῳ πένητι γηροκομίας τυχὼν καὶ πατὴρ τῶν σῶν υἱέων ἐπιγραφεὶς οἴχοιτο μακαριστός, ἀπεστάλην ἐγὼ νέος καὶ εἷς ὑπὸ πολλῶν καὶ πρεσβυτέρων, ἐχόντων οὐκ ἔχουσι χρήματα διδόντων, πολλὴν ⟨δὲ⟩ χάριν καὶ φιλίαν ἀντιλαμβανόντων. Λῦσις δὲ καὶ κεῖται καλῶς ὑφ' ὑμῶν, καὶ τάφου καλοῦ κρείττων αὐτῷ χάρις ἐκτινομένη φίλοις ὑπὸ φίλων καὶ οἰκείων.'

14. Ταῦτα τοῦ ξένου λέγοντος ὁ μὲν πατὴρ ἐπεδάκρυσε τῇ μνήμῃ τοῦ Λύσιδος πολὺν χρόνον, ὁ δ' ἀδελφὸς ὑπομειδιῶν ὥσπερ εἰώθει πρὸς ἐμέ 'πῶς' ἔφη 'ποιοῦμεν, ὦ D Καφισία; προϊέμεθα τὴν πενίαν τοῖς χρήμασι καὶ σιωπῶμεν;' 'ἥκιστ'' ἔφην ἐγώ 'τὴν φίλην καὶ 'ἀγαθὴν κουροτρόφον' (ι 27), ἀλλ' ἄμυνε· σὸς γὰρ ὁ λόγος.' 'καὶ μὴν ἐγώ,' εἶπεν 'ὦ πάτερ, ταύτῃ μόνον τὴν οἰκίαν ἐδεδίειν ἁλώσιμον ὑπὸ χρημάτων εἶναι, κατὰ τὸ Καφισίου σῶμα καλῆς μὲν ἐσθῆτος δεόμενον ἵνα τοῖς ἐρασταῖς ἐγκαλλωπίσηται τοσούτοις οὖσιν, ἀφθόνου δὲ καὶ πολλῆς τροφῆς ἵν' ἀντέχῃ πρὸς τὰ γυμνάσια καὶ πρὸς τοὺς ἐν ταῖς παλαίστραις ἀγῶνας· ὁπηνίκα δ' οὗτος οὐ προδίδωσι [τὴν πενίαν] οὐδ' ὡς βαφὴν ἀνίησι τὴν πάτριον πενίαν, ἀλλὰ καίπερ ὢν μειράκιον εὐτελείᾳ καλλωπίζεται καὶ στέργει E τὰ παρόντα, τίς ἂν ἡμῖν γένοιτο τῶν χρημάτων διάθεσις καὶ χρῆσις; ἦπου καταχρυσώσομεν τὰ ὅπλα καὶ τὴν ἀσπίδα πορφύρᾳ συμμεμιγμένῃ πρὸς χρυσίον, ὥσπερ Νικίας ὁ Ἀθηναῖος, διαποικιλοῦμεν; σοὶ δ', ὦ πάτερ, Μιλησίαν χλανίδα τῇ δὲ μητρὶ παραλουργὸν ὠνησόμεθα χιτώνιον; οὐ γὰρ εἰς γαστέρα δήπου καταχρησόμεθα τὴν δωρεὰν εὐωχοῦντες αὐτοὺς πολυτελέστερον, ὥσπερ ξένον ὑποδεδεγμένοι βαρύτερον τὸν πλοῦτον.' 'ἄπαγ',' εἶπεν ὁ πατήρ 'ὦ παῖ· μηδέποτε τοιαύτην ἐπίδοιμι μετα- F κόσμησιν τοῦ βίου [ἡμῶν].' 'καὶ μὴν οὐδ' ἀργόν' ἔφη

2 σῶν om. B 4 χρήμ. Ald.² γράμμ. Ω add. Re. 6 αὐτῷ del. Po. 10 εἴωθε E 14 μόνῃ Ω corr. Holwerda 19/20 del. Si. 26 χλαμύδα B (νι in ras. E) 31 del. Bern.

'καθισόμεθα φρουροῦντες οἴκοι τὸν πλοῦτον· ἄχαρις γὰρ
ἂν οὕτως ἡ χάρις καὶ ἄτιμος ἡ κτῆσις εἴη.' 'τί μήν;' εἶπεν
ὁ πατήρ. 'οὐκοῦν' ἔφη ὁ Ἐπαμεινώνδας 'Ἰάσωνι μὲν τῷ
Θετταλῶν ταγῷ πέμψαντι δεῦρο πολὺ χρυσίον ἔναγχος
πρὸς ἡμᾶς καὶ δεομένῳ λαβεῖν ἀγροικότερος ἐφάνην ἀπο-
κρινόμενος ἀδίκων χειρῶν αὐτὸν κατάρχειν, ὅτι μοναρ-
χίας ὢν ἐραστὴς ἄνδρα δημότην ἐλευθέρας καὶ αὐτονόμου
584 πόλεως ἐπείρα διὰ χρη|μάτων· σοῦ δ', ὦ ξένε, τὴν μὲν
προθυμίαν (καλὴ γὰρ καὶ φιλόσοφος) δέχομαι καὶ ἀγαπῶ
διαφερόντως, ἥκεις δὲ φάρμακα φίλοις μὴ νοσοῦσι κομί-
ζων. ὥσπερ οὖν εἰ πολεμεῖσθαι πυθόμενος ἡμᾶς ἔπλευσας
[ἡμᾶς] ὅπλοις καὶ βέλεσιν ὠφελήσων, εἶτα φιλίαν καὶ
εἰρήνην εὗρες, οὐκ ἂν ᾤου δεῖν ἐκεῖνα διδόναι καὶ ἀπολεί-
πειν μὴ δεομένοις, οὕτω σύμμαχος μὲν ἀφῖξαι πρὸς πενίαν
ὡς ἐνοχλουμένοις ὑπ' αὐτῆς, ἡ δ' ἐστὶ ῥᾴστη φέρειν ἡμῖν
καὶ φίλη σύνοικος· οὔκουν δεῖ χρημάτων [οὐδ'] ὅπλων
ἐπ' αὐτὴν μηδὲν ἀνιῶσαν, ἀλλ' ἀπάγγελλε τοῖς ἐκεῖ γνω-
B ρίμοις, ὅτι κάλλιστα μὲν αὐτοὶ πλούτῳ χρῶνται καλῶς δὲ
πενίᾳ χρωμένους αὐτόθι φίλους ἔχουσι, τὰς δὲ Λύσιδος
ἡμῖν τροφὰς καὶ ταφὰς αὐτὸς ὑπὲρ αὐτοῦ Λῦσις ἀπέδωκε,
τά τ' ἄλλα καὶ πενίαν διδάξας μὴ δυσχεραίνειν.'

15. Ὑπολαβὼν δ' ὁ Θεάνωρ 'ἆρ' οὖν' ἔφη 'τὸ πενίαν
δυσχεραίνειν ἀγεννές ἐστι τὸ δὲ πλοῦτον δεδιέναι καὶ φεύγειν
οὐκ ἄτοπον;' '⟨ἄτοπον', εἶπεν ὁ Ἐπαμεινώνδας⟩, 'εἰ μὴ
λόγῳ τις αὐτὸν ἀλλὰ σχηματιζόμενος ἢ δι' ἀπειροκαλίαν
ἢ τῦφόν τινα διωθεῖται.' 'καὶ τίς ἄν' ἔφη 'λόγος ἀπείργοι
τὴν ἐκ καλῶν καὶ δικαίων κτῆσιν, ὦ Ἐπαμεινώνδα; μᾶλ-
λον δὲ (πραότερον γὰρ ἡμῖν ἢ τῷ Θετταλῷ πρὸς τὰς ἀπο-
C κρίσεις ἐνδίδου σαυτὸν ὑπὲρ τούτων) εἰπέ μοι, πότερον
ἡγῇ δόσιν μὲν εἶναί τινα χρημάτων ὀρθὴν λῆψιν δὲ μη-

2 εἴη. τ. μ. Re. ἐπὶ τ. μ. Ω 6 αὐτῶν B 12 del. Si. (post βέλ. posuit B) 16 del. Si. 24 ἄτ. add. Wy. cett. Bern. 27 ὦ Ἐ. Wy. ὡς ἐπαμινώνδας E ὡς ὁ ἐπαμεινώνδας B 28 πρότερον Ω corr. Wy.

δεμίαν ἢ καὶ τοὺς διδόντας ἁμαρτάνειν πάντως καὶ τοὺς λαμβάνοντας;' 'οὐδαμῶς' εἶπεν ὁ Ἐπαμεινώνδας, 'ἀλλ' ὥσπερ ἄλλου τινὸς ἐγὼ καὶ πλούτου χάριν τε καὶ κτῆσιν εἶναι νομίζω τὴν μὲν αἰσχρὰν τὴν δ' ἀστείαν.' 'ἆρ' οὖν' ἔφη ὁ Θεάνωρ 'ὁ [ἃ] ὀφείλων διδοὺς ἑκουσίως καὶ προθύμως οὐ καλῶς δίδωσιν;' ὡμολόγησεν. 'ὁ δ' ἅ τις καλῶς δίδωσι δεξάμενος οὐ καλῶς εἴληφεν; ἢ γένοιτ' ἂν δικαιοτέρα χρημάτων λῆψις τῆς παρὰ τοῦ δικαίως διδόντος;' 'οὐκ ἂν' ἔφη 'γένοιτο.' 'δυεῖν ἄρα φίλων,' εἶπεν 'ὦ D Ἐπαμεινώνδα, εἰ θατέρῳ δοτέον, θατέρῳ δήπου ληπτέον· ἐν μὲν γὰρ ταῖς μάχαις τὸν εὖ βάλλοντα τῶν πολεμίων ἐκκλιτέον, ἐν δὲ ταῖς χάρισι τὸν καλῶς διδόντα τῶν φίλων οὔτε φεύγειν οὔτ' ἀπωθεῖσθαι δίκαιον· εἰ γὰρ ἡ πενία μὴ δυσχερές, οὐδ' αὖ πάλιν ὁ πλοῦτος οὕτως ἄτιμος καὶ ἀπόβλητος.' 'οὐ γὰρ οὖν' εἶπεν ὁ Ἐπαμεινώνδας, 'ἀλλ' ἔστιν ὅτῳ μὴ λαβόντι τὸ καλῶς διδόμενον τιμιώτερον ὑπάρχει καὶ κάλλιον· οὑτωσὶ δ' ἐπίσκεψαι μεθ' ἡμῶν. εἰσὶ δήπουθεν ἐπιθυμίαι πολλαὶ καὶ πολλῶν, ἔνιαι μὲν ἔμφυτοι λεγόμεναι καὶ περὶ τὸ σῶμα βλαστάνουσαι πρὸς τὰς ἀναγκαίας ἡδονάς, αἳ δ' ἐπήλυδες, αἳ ἕνεκα κενῶν δοξῶν, E ἰσχὺν δὲ καὶ βίαν ὑπὸ χρόνου καὶ συνηθείας ἐν τροφῇ μοχθηρᾷ λαβοῦσαι πολλάκις ἕλκουσι καὶ ταπεινοῦσι τὴν ψυχὴν ἐρρωμενέστερον τῶν ἀναγκαίων. ἔθει δὲ καὶ μελέτῃ πολὺ μέν τις ἤδη καὶ τῶν ἐμφύτων ἀπαρύσαι παθῶν τῷ λόγῳ παρέσχε· τὸ δὲ πᾶν τῆς ἀσκήσεως κράτος, ὦ φίλε, ταῖς ἐπεισοδίοις καὶ περιτταῖς προσάγοντας ἐπιθυμίαις ἐκπονεῖν χρὴ καὶ ἀποκόπτειν αὐτὰς ἀνείρξεσι καὶ κατοχαῖς ὑπὸ τοῦ λόγου κολαζομένας. εἰ γὰρ δίψαν ἐκβιάζεται καὶ πεῖναν ἡ πρὸς τροφὴν καὶ ποτὸν ἀντίβασις τοῦ λογισμοῦ, F

18 sqq cf. 127 a

1 *πάντας* Re. 5 del. Si. 10 *θατ.*[2] Basil. *θάτερον* Ω 16 *λαβ* Wy *διδ.* Ω 20 *αἳ* Bern. *αἱ* Ω 26 -*αγαγόντας* Ω corr. Klaffenbach 29 *πεῖν* E

μακρῷ δήπου ῥᾷόν ἐστι φιλοπλουτίαν κολοῦσαι καὶ φιλοδοξίαν ἀποχαῖς ὧν ἐφίενται καὶ ἀνείρξεσιν εἰς τέλος καταλυθείσας· ἢ οὐ δοκεῖ σοι;' ὡμολόγησεν ὁ ξένος. 'ἆρ' οὖν' ἔφη 'διαφορὰν ὁρᾷς ἀσκήσεως καὶ τοῦ πρὸς ὃ ἡ ἄσκησις ἔργου, καὶ καθάπερ ἀθλητικῆς ἔργον μὲν ἂν εἴποις τὴν ὑπὲρ τοῦ στεφάνου πρὸς τὸν ἀντίπαλον ἅμιλλαν, ἄσκησιν δὲ τὴν ἐπὶ τοῦτο διὰ τῶν γυμνασίων παρασκευὴν τοῦ σώματος, οὕτω καὶ ἀρετῆς ὁμολογεῖς τὸ μὲν ἔργον εἶναι τὸ δ' ἄσκησιν;' ὁμολογήσαντος δὲ τοῦ ξένου 'φέρε τοίνυν πρῶτον ἐπὶ τῆς ἐγκρατείας τὸ τῶν αἰσχρῶν καὶ παρανόμων
585 ἡδονῶν ἀπέχεσθαι πότερον ἄσκησιν | ἢ μᾶλλον ἔργον καὶ ἀπόδειξιν ἀσκήσεως εἶναι νομίζεις;' 'ἔργον' εἶπεν 'ἐγὼ καὶ ἀπόδειξιν.' 'ἄσκησιν δὲ καὶ μελέτην [μετὰ] ἐγκρατείας οὐχ ἧπερ ἔτι νῦν ἐφείλκυσθε πάντες ὑμεῖς, ὅταν γυμνασάμενοι καὶ κινήσαντες ὥσπερ ζῷα τὰς ὀρέξεις ἐπιστῆτε λαμπραῖς τραπέζαις καὶ ποικίλοις ἐδέσμασι πολὺν χρόνον, εἶτα ταῦτα τοῖς οἰκέταις ὑμῶν εὐωχεῖσθαι παραδόντες αὐτοὶ τὰ λιτὰ καὶ ἁπλᾶ προσφέρησθε κεκολασμέναις ἤδη ταῖς ἐπιθυμίαις; ἡ γὰρ ἐν οἷς ἔξεστιν ἀποχὴ τῶν ἡδονῶν ἄσκησίς ἐστι τῇ ψυχῇ πρὸς ἃ κεκώλυται.' 'πάνυ μὲν οὖν' εἶπεν. 'ἔστιν οὖν τις, ὦ φίλε, καὶ δικαιοσύνη
B πρὸς φιλοπλουτίαν καὶ φιλαργυρίαν ἄσκησις, οὐ τὸ μὴ κλέπτειν ἐπιόντα νύκτωρ τὰ τῶν πέλας μηδὲ λωποδυτεῖν, οὐδ' εἰ μὴ προδίδωσί τις πατρίδα καὶ φίλους δι' ἀργύριον, οὗτος ἀσκεῖ πρὸς φιλαργυρίαν (καὶ γὰρ ὁ νόμος ἴσως ἐνταῦθα καὶ ὁ φόβος ἀπείργει τὴν πλεονεξίαν τοῦ ἀδικεῖν), ἀλλ' ὁ τῶν δικαίων καὶ συγκεχωρημένων ὑπὸ τοῦ νόμου κερδῶν πολλάκις ἀφιστὰς ἑαυτὸν ἑκουσίως ἀσκεῖ καὶ προσεθίζεται μακρὰν εἶναι παντὸς ἀδίκου καὶ παρανόμου λήμ-

---

13 cf. Diod. X 5, 2

---

4 ὃ E ἃ B 10 ἐπὶ Kron. εἰπὲ Ω 12 νομίζειν Ω corr. Basil. εἶπον Ω corr. Re. 13 del. Re. 14 ἐφ.] cum Plat. Rep. 544e comp. Wil. 15 γυμναζόμ. Ω corr. Re.

ματος. οὔτε γὰρ ἐν ἡδοναῖς μεγάλαις μὲν ἀτόποις δὲ καὶ βλαβεραῖς οἷόν τε τὴν διάνοιαν ἠρεμεῖν μὴ πολλάκις ἐν ἐξουσίᾳ τοῦ ἀπολαύειν καταφρονήσασαν, οὔτε λήμματα C μοχθηρὰ καὶ πλεονεξίας μεγάλας εἰς ἐφικτὸν ἡκούσας ὑπερβῆναι ῥᾴδιον ᾧτινι μὴ πόρρωθεν δέδεται καὶ κεκόλασται τὸ φιλοκερδές, ἀλλ' ⟨ἐν⟩ οἷς ἔξεστιν ἀνέδην εἰς τὸ κερδαίνειν ἀνατεθραμμένον [ὃ γὰρ] σπαργᾷ [περὶ τῆς ἀδικίας] μάλα μόλις καὶ χαλεπῶς τοῦ πλεονεκτεῖν ἀπεχόμενον. ἀνδρὶ δὲ μὴ φίλων προϊεμένῳ χάρισι μὴ βασιλέων δωρεαῖς αὐτόν, ἀλλὰ καὶ τύχης κλῆρον ἀπειπαμένῳ καὶ θησαυροῦ φανέντος ἐπιπηδῶσαν ἀποστήσαντι τὴν φιλοπλουτίαν οὐκ ἐπανίσταται πρὸς τὰς ἀδικίας οὐδὲ θορυβεῖ τὴν διάνοιαν, ἀλλ' εὐκόλως χρῆται πρὸς τὸ κα- D λὸν αὑτῷ μέγα φρονῶν καὶ τὰ κάλλιστα τῇ ψυχῇ συνειδώς. τούτων ἐγὼ καὶ Καφισίας ἐρασταὶ τῶν ἀνθρώπων ὄντες, ὦ φίλε Σιμμία, παραιτούμεθα τὸν ξένον ἐᾶν ἡμᾶς ἱκανῶς ἐγγυμνάσασθαι τῇ πενίᾳ πρὸς τὴν ἀρετὴν ἐκείνην.'

16. Ταῦτα τοῦ ἀδελφοῦ διελθόντος [ὅσον] ὁ Σιμμίας δὶς ἢ τρὶς ἐπινεύσας τῇ κεφαλῇ 'μέγας' ἔφη 'μέγας ἀνήρ ἐστιν Ἐπαμεινώνδας, τούτου δ' αἴτιος οὑτοσὶ Πολύμνις ἐξ ἀρχῆς τὴν ἀρίστην τροφὴν ἐν φιλοσοφίᾳ τοῖς παισὶ παρασκευασάμενος. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων αὐτοὶ διαλύεσθε πρὸς αὐτούς, ὦ ξένε· τὸν δὲ Λῦσιν ἡμῖν, εἰ θέμις E ἀκοῦσαι, πότερον ἄρα κινεῖς ἐκ τοῦ τάφου καὶ μετοικίζεις εἰς Ἰταλίαν ἢ καταμένειν ἐνταῦθα παρ' ἡμῖν ἐάσεις εὐμενέσι καὶ φίλοις, ὅταν ἐκεῖ γενώμεθα, συνοίκοις χρησόμενον;' καὶ ὁ Θεάνωρ ἐπιμειδιάσας 'ἔοικεν' ἔφη 'Λῦσις, ὦ Σιμμία, φιλοχωρεῖν οὐδενὸς τῶν καλῶν ἐνδεὴς γε-

4 εἰς ἐφ. E ἐφιστὸν B 5 ἐνδέδωκε E ἐνδέδοται B corr. Schw. 6 add. Po. cf. 482, 10 ἀλλ' οἷς ἔξ. Emp. ἄλλαις ἔξεσιν Ω ἀναίδην Ω corr. Re. 7 del. Holwerda 8 del. Schw. cf. v. 12 15 ἀνθ.] ἀγώνων Re. 17 ἐγγυμνάσθαι E -ᾶσθαι B corr. Wy. 18 del. Re. 21 ἐξ ἀ. ante οὑτοσὶ 20 B 22 αὐτὸς Ω corr. Vulc. διαλύεσθαι Ω corr. Turn.

*γονὼς δι' Ἐπαμεινώνδαν. ἔστι γάρ τι γιγνόμενον ἰδίᾳ
περὶ τὰς ταφὰς τῶν Πυθαγορικῶν ὅσιον, οὗ μὴ τυχόντες
οὐ δοκοῦμεν ἀπέχειν τὸ μακαριστὸν καὶ οἰκεῖον τέλος. ὡς
οὖν ἔγνωμεν ἐκ τῶν ὀνείρων τὴν Λύσιδος τελευτήν (δια-
γιγνώσκομεν δὲ σημείῳ τινὶ φαινομένῳ κατὰ τοὺς ὕπνους,*
F *εἴτε τεθνηκότος εἴτε ζῶντος εἴδωλόν ἐστιν), ἔννοια πολ-
λοῖς ἐπεισῆλθεν, ὡς ἐπὶ ξένης ὁ Λῦσις ἄλλως κεκή-
δευται καὶ κινητέος ἐστὶν ἡμῖν ὅπως ἐκεῖ μεταλάχῃ τῶν
νομιζομένων. τοιαύτῃ δὲ διανοίᾳ παραγενόμενος καὶ πρὸς
τὸν τάφον εὐθὺς ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ὁδηγηθεὶς ἑσπέρας
ἤδη χοὰς ἐχεόμην ἀνακαλούμενος τὴν Λύσιδος ψυχὴν κατ-
ελθεῖν ἀποθεσπίσουσαν ὡς χρὴ ταῦτα πράσσειν. προϊού-
σης δὲ τῆς νυκτὸς εἶδον μὲν οὐδέν, ἀκοῦσαι δὲ φωνῆς
ἔδοξα τὰ ἀκίνητα μὴ κινεῖν· ὁσίως γὰρ ὑπὸ τῶν φίλων
κεκηδεῦσθαι τὸ Λύσιδος σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν ἤδη κεκρι-
μένην ἀφεῖσθαι πρὸς ἄλλην γένεσιν ἄλλῳ δαίμονι συλλα-
χοῦσαν. καὶ μέντοι καὶ συμβαλὼν ἕωθεν Ἐπαμεινώνδᾳ |*
586 *καὶ τὸν τρόπον ἀκούσας ᾧ θάψειε Λῦσιν ἐπέγνων ὅτι
καλῶς ἄχρι τῶν ἀπορρήτων πεπαιδευμένος ὑπ' ἐκείνου
τἀνδρὸς εἴη καὶ χρῷτο ταὐτῷ δαίμονι πρὸς τὸν βίον, εἰ μὴ
κακὸς ἐγὼ τεκμήρασθαι τῷ πλῷ τὸν κυβερνήτην. μυρίαι
μὲν γὰρ ἀτραποὶ βίων, ὀλίγαι δ' ἃς δαίμονες ἀνθρώπους
ἄγουσιν.' ὁ μὲν οὖν Θεάνωρ ταῦτ' εἰπὼν τῷ Ἐπαμει-
νώνδᾳ προσέβλεψεν, οἷον ἐξ ὑπαρχῆς ἀναθεώμενος αὐτοῦ
τὴν φύσιν ⟨καὶ⟩ τὸ εἶδος.*

17. *Ἐν τούτῳ δ' ὁ μὲν ἰατρὸς προσελθὼν περιέλυσε
τοῦ Σιμμίου τὸν ἐπίδεσμον ὡς θεραπεύσων τὸ σῶμα, Φυλ-*
B *λίδας δ' ἐπεισελθὼν μεθ' Ἱπποσθενείδου καὶ κελεύσας
ἐμὲ καὶ Χάρωνα καὶ Θεόκριτον ἐξαναστῆναι προσῆγεν*

---

26 sqq. cf. v. Pel. 8

---

1 -ώνδα E *γενόμ.* Ω corr. Stegm. 20 *ταὐτῷ*] *καλῷ* dub. Re. 21 *μυρ.* Richards cf. 770 c *εὐρεῖαι* Ω 24 *ἀναθέμενος* Ω corr. Ald.[2] 25 add. Ald.[2]

εἴς τινα γωνίαν τοῦ περιστύλου, σφόδρα τεταραγμένος ὡς διεφαίνετο τῷ προσώπῳ. κἀμοῦ ‘μή τι καινότερον, ὦ Φυλλίδα, προσπέπτωκεν;’ εἰπόντος ‘ἐμοὶ μὲν οὐδέν’ ἔφη ‘καινόν, ὦ Καφισία· καὶ γὰρ προῄδειν καὶ προύλεγον ὑμῖν τὴν Ἱπποσθενείδου μαλακίαν δεόμενος μὴ ἀνακοινοῦσθαι μηδὲ παραλαμβάνειν εἰς τὴν πρᾶξιν’. ἐκπλαγέντων δὲ τὸν λόγον ἡμῶν ὁ Ἱπποσθενείδας ‘μὴ λέγε πρὸς θεῶν,’ ἔφη ‘Φυλλίδα, ταῦτα μηδὲ τὴν προπέτειαν εὐτολμίαν οἰόμενος ἀνατρέψῃς καὶ ἡμᾶς καὶ τὴν πόλιν, ἀλλ’ ἔασον ἀσφαλῶς, εἴπερ εἵμαρται, κατελθεῖν τοὺς ἄνδρας’. καὶ ὁ Φυλλίδας παροξυνόμενος ‘εἰπέ μοι,’ φησίν ‘ὦ Ἱπποσθενείδα, πό- C
σους οἴει μετέχειν τῶν ἀπορρήτων εἰς τὴν πρᾶξιν ἡμῖν;’ ‘ἐγὼ μέν’ εἶπεν ‘οὐκ ἐλάσσους ἢ τριάκοντα γιγνώσκω.’ ‘τί οὖν’ ἔφη ‘τοσούτων τὸ πλῆθος ὄντων τὰ πᾶσι δόξαντα μόνος ἀνῄρηκας καὶ διακεκώλυκας ἐκπέμψας ἱππέα πρὸς τοὺς ἄνδρας ἤδη καθ’ ὁδὸν ὄντας, ἀναστρέφειν κελεύσας καὶ μὴ κατατεῖναι σήμερον, ὅτε τῶν πρὸς τὴν κάθοδον αὐτοῖς τὰ πλεῖστα καὶ τὸ αὐτόματον συμπαρεσκεύασεν.’ εἰπόντος δὲ ταῦτα τοῦ Φυλλίδου πάντες μὲν διεταράχθημεν, ὁ δὲ Χάρων τῷ Ἱπποσθενείδᾳ πάνυ σκληρῶς τὴν D
ὄψιν ἐνερείσας ‘ὦ μοχθηρέ’ εἶπεν ‘ἄνθρωπε, τί δέδρακας ἡμᾶς;’ ‘οὐδέν’ ἔφη ‘δεινόν’ ὁ Ἱπποσθενείδας, ‘ἐὰν ἀνεὶς τὴν τραχύτητα τῆς φωνῆς ἀνδρὸς ἡλικιώτου καὶ πολιὰς παραπλησίως ἔχοντος λογισμῶν μετάσχῃς. εἰ μὲν γὰρ εὐψυχίαν φιλοκίνδυνον ἀποδείξασθαι τοῖς πολίταις καὶ θυμὸν ὀλιγωροῦντα τοῦ βίου προῃρήμεθα, Φυλλίδα, πολὺ τὸ τῆς ἡμέρας μῆκος ἔτι, καὶ τὴν ἑσπέραν μὴ περιμένωμεν ἀλλ’ ἤδη βαδίζωμεν ἐπὶ τοὺς τυράννους τὰ ξίφη λαβόντες· ἀποκτιννύωμεν, ἀποθνήσκωμεν, ἀφειδῶμεν ἑαυτῶν. εἰ δὲ ταῦτα μὲν οὔτε δρᾶσαι χαλεπὸν οὔτε παθεῖν, ἐξελέσθαι E
δὲ τὰς Θήβας ὅπλων τοσούτων πολεμίων περιεχόντων καὶ τὴν Σπαρτιατῶν φρουρὰν ἀπώσασθαι δυσὶ νεκροῖς ἢ τρισὶν

17 ὅτι B   31 ὁπλιτῶν Wil.

οὐ ῥᾴδιον (οὐδὲ γὰρ τοσοῦτον εἰς τὰ συμπόσια καὶ τὰς ὑποδοχὰς παρεσκεύακε Φυλλίδας ἄκρατον, ὥστε τοὺς χιλίους καὶ πεντακοσίους Ἀρχίᾳ μεθυσθῆναι δορυφόρους· ἀλλὰ κἂν ἐκεῖνον ἀνέλωμεν, ἐφεδρεύει τῇ νυκτὶ νήφων Ἑρμιππίδας καὶ Ἄρκεσος), τί σπεύδομεν κατάγειν φίλους καὶ οἰκείους ἄνδρας ἐπὶ προῦπτον ὄλεθρον καὶ τοῦτο μηδ' ἀγνοούντων τῶν ἐχθρῶν παντάπασι τὴν κάθοδον; διὰ τί γὰρ Θεσπιεῦσι μὲν παρήγγελται τρίτην ἡμέραν ταύτην F *ἐν τοῖς ὅπλοις εἶναι καὶ προσέχειν, ὅταν οἱ Σπαρτιατῶν ἡγεμόνες καλῶσιν; Ἀμφίθεον δὲ σήμερον, ὡς πυνθάνομαι, μέλλουσιν ἀνακρίναντες, ὅταν Ἀρχίας ἐπανέλθῃ, διαφθερεῖν. οὐ μεγάλα ταῦτα σημεῖα τοῦ μὴ λανθάνειν τὴν πρᾶξιν; οὐ κράτιστον ἐπισχεῖν χρόνον οὐχὶ πολὺν ἀλλ' ὅσον ἐξοσιώσασθαι τὰ θεῖα; καὶ γὰρ οἱ μάντεις τῇ Δήμητρι τὸν βοῦν θύοντες πολὺν θόρυβον καὶ κίνδυνον λέγουσι δημόσιον ἀποσημαίνειν τὰ ἔμπυρα. καὶ τὸ σοὶ πλείστης δεόμενον, ὦ Χάρων, εὐλαβείας, ἐχθὲς ἐξ ἀγροῦ μοι συνοδεύων Ὑπατόδωρος ὁ Ἐριάνθους, χρηστὸς μὲν ἄλλως καὶ* 587 *οἰκεῖος ἀνὴρ οὐδὲν δὲ τῶν πρασσομένων συνειδώς, | 'ἔστι σοί,' φησίν 'ὦ Ἱπποσθενείδα, Χάρων ἑταῖρος ἐμοὶ δ' οὐ πάνυ συνήθης· ἐὰν οὖν δοκῇ σοι, φράσον αὐτῷ φυλάττεσθαί τινα κίνδυνον ἐξ ἐνυπνίου μάλα δυσχεροῦς καὶ ἀτόπου. τῆς γὰρ ἄλλης νυκτὸς ᾤμην αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ὠδίνειν ὥσπερ κύουσαν, αὐτὸν δὲ καὶ τοὺς φίλους συναγωνιῶντας εὔχεσθαι καὶ κύκλῳ παρεῖναι, τὴν δὲ μυκᾶσθαι καὶ ἀφιέναι φωνάς τινας ἀνάρθρους, τέλος δὲ πῦρ λάμψαι πολὺ καὶ δεινὸν ἐξ αὐτῆς ἔνδοθεν, ὡς τὰ πλεῖστα τῆς πόλεως φλέγεσθαι τὴν δὲ Καδμείαν καπνῷ μόνῳ περιέχεσθαι* B *τὸ δὲ πῦρ ἄνω μὴ ἐπιπολάζειν.' ἡ μὲν οὖν ὄψις, ὦ Χάρων, ἣν ὁ ἄνθρωπος διεξῆλθε, τοιαύτη τις ἦν· ἐγὼ δὲ καὶ παραχρῆμα κατέδεισα καὶ πολὺ μᾶλλον ἀκούσας*

---

4 *τῇ ν.*] *πύκτης* Herw.   *κριππίδας* Ω corr. Wil. cf. v. Pel. 13   14 *δημήτρα* Ω corr. Bern.   19 *προεσομένων* Ω corr. Bern.   25 *τὴν*] *τὸν* Ω (η ss. B)   29 *περιπολάζειν* Ω corr. Turn.

σήμερον ὡς εἰς τὴν σὴν οἰκίαν οἱ φυγάδες καταίρειν μέλλουσιν, ἀγωνιῶ, μὴ μεγάλων κακῶν ἐμπλήσωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς οὐδὲν ἀξιόλογον τοὺς πολεμίους δράσαντες ἀλλ' ὅσον διαταράξαντες. τὴν γὰρ πόλιν πρὸς ἡμῶν τίθεμαι, τὴν δὲ Καδμείαν ὥσπερ ἐστὶ πρὸς ἐκείνων.' (18.) ὑπολαβὼν δ' ὁ Θεόκριτος καὶ κατασχὼν τὸν Χάρωνα βουλόμενον εἰπεῖν τι πρὸς τὸν Ἱπποσθενείδαν 'ἀλλ' ἔμοιγ'' εἶπεν 'ἀπ' οὐδενὸς οὕτως οὐδέποτε θαρρῆσαι πρὸς τὴν πρᾶξιν, ὦ Ἱπποσθενείδα, παρέστη, καίπερ ἱεροῖς ἀεὶ C χρησαμένῳ καλοῖς ὑπὲρ τῶν φυγάδων, ὡς ἀπὸ τῆς ὄψεως ταύτης· εἴ γε φῶς μὲν πολὺ καὶ λαμπρὸν ἐν τῇ πόλει λέγεις ἐξ οἰκίας φίλης ἀνασχεῖν, καπνῷ δὲ συμμελανθῆναι τὸ τῶν πολεμίων οἰκητήριον οὐδὲν οὐδέποτε δακρύων καὶ ταραχῆς φέροντι κρεῖττον, ἀσήμους δὲ φωνὰς ἐκφέρεσθαι παρ' ἡμῶν, ὥστε κἂν [εἴ] τις ἐπιχειρῇ κατηγορεῖν, περιφώνησιν ἀσαφῆ καὶ τυφλὴν ὑπόνοιαν ἡ πρᾶξις λαβοῦσα μόνον ἅμα καὶ φανήσεται καὶ κρατήσει. δυσιερεῖν δέ γε θύοντας εἰκός· ἡ γὰρ ἀρχὴ καὶ τὸ ἱερεῖον οὐ δημόσιον ἀλλὰ τῶν κρατούντων ἐστίν.' ἔτι δὲ τοῦ Θεοκρίτου λέγοντος λέγω πρὸς τὸν Ἱπποσθενείδαν 'τίνα πρὸς τοὺς ἄνδρας ἐξαπέστειλας; εἰ γὰρ οὐ πολὺ προείληφας, D διωξόμεθα.' καὶ ὁ Ἱπποσθενείδας 'οὐκ οἶδ,'' εἶπεν 'ὦ Καφισία (δεῖ γὰρ ὑμῖν τἀληθῆ λέγειν), εἰ καταλάβοις ἂν τὸν ἄνθρωπον ἵππῳ χρώμενον τῶν ἐν Θήβαις κρατίστῳ· γνώριμος δ' ὑμῖν ὁ ἄνθρωπός ἐστι τῶν Μέλωνος ἁρματηλατῶν ἐπιστάτης καὶ διὰ Μέλωνα τὴν πρᾶξιν ἀπ' ἀρχῆς συνειδώς.' κἀγὼ κατιδὼν τὸν ἄνθρωπον 'ἆρ' οὐ Χλίδωνα λέγεις,' εἶπον 'ὦ Ἱπποσθενείδα, τὸν κέλητι τὰ Ἡρά⟨κλε⟩ια νικῶντα πέρυσιν;' 'ἐκεῖνον μὲν οὖν αὐτόν'

14 φέροντι· κρεῖττον δ' ἀσήμ. Wil. 15 del. Po. 16 περὶ φωνῆς ἵν' Ω corr. Re. 17 κρατήσῃ Ω corr. Emp. 21 προείληφε Re. 27 οὐ] οὖν Re. 28 ἀντισθενείδα Ω corr. Ald.[2] 29 Ἡράκλ. Christ p. 107 sqq. (cf. Robert Oidipus II 127) cf. 511, 4 ἡραῖα Ω

ἔφησε. ‘καὶ τίς οὗτος’ ἔφην ‘ἐστὶν ὁ πρὸς ταῖς αὐλείοις
θύραις ἐφεστὼς πάλαι καὶ προσβλέπων ἡμῖν;’ ἐπιστρέψας
E *οὖν ὁ Ἱπποσθενείδας ‘Χλίδων’ ἔφη ‘νὴ τὸν Ἡρακλέα·*
φεῦ, μή τι χαλεπώτερον συμβέβηκε;’ κἀκεῖνος, ὡς εἶδεν
ἡμᾶς προσέχοντας αὐτῷ, ἀπὸ τῆς θύρας ἡσυχῇ προσῆγε.
τοῦ δ’ Ἱπποσθενείδου νεύσαντος αὐτῷ καὶ λέγειν κελεύ-
σαντος εἰς ἅπαντας .... ‘οἶδ’’ ἔφη ‘τοὺς ἄνδρας ἀκριβῶς,
Ἱπποσθενείδα, καί σε μήτε κατ’ οἶκον εὑρὼν μήτ’ ἐπ’
ἀγορᾶς δεῦρο πρὸς τούτους ἐτεκμαιρόμην ἥκειν καὶ συν-
F *έτεινον εὐθύς, ἵνα μηδὲν ἀγνοῆτε τῶν γεγονότων. ὡς γὰρ*
ἐκέλευσας τάχει παντὶ χρησάμενον ἐπὶ τοῦ ὄρους ἀπαν-
τῆσαι τοῖς ἀνδράσιν, εἰσῆλθον οἴκαδε ληψόμενος τὸν
ἵππον, αἰτοῦντι δέ μοι τὸν χαλινὸν οὐκ εἶχεν ἡ γυνὴ δοῦναι,
ἀλλὰ διέτριβεν ἐν τῷ ταμιείῳ πολὺν χρόνον ὡς ζητοῦσα
καὶ σκευωρουμένη τὰ ἔνδον· ἱκανῶς δ’ ἀπολαύσασά μου
τέλος ὡμολόγησε κεχρηκέναι τῷ γείτονι τὸν χαλινὸν
ἑσπέρας αἰτησαμένης αὐτοῦ τῆς γυναικός. ἀγανακτοῦντος
δ’ ἐμοῦ καὶ κακῶς αὐτὴν λέγοντος τρέπεται πρὸς δυσ-
φημίας ἀποτροπαίους ἐπαρωμένη κακὰς ⟨μὲν⟩ ὁδοὺς
588 *κακὰς δ’ ἐπανόδους· | ἃ νὴ Δία πάντα τρέψειαν εἰς αὐτὴν*
ἐκείνην οἱ θεοί. τέλος δὲ μέχρι πληγῶν προαχθεὶς ὑπ’
ὀργῆς, εἶτ’ ὄχλου γειτόνων καὶ γυναικῶν συνδραμόντος
αἴσχιστα ποιήσας καὶ παθὼν μόλις ἀφῖγμαι πρὸς ὑμᾶς,
ὅπως ἄλλον ἐκπέμπητε πρὸς τοὺς ἄνδρας, ὡς ἐμοῦ παντά-
πασιν ἐκστατικῶς ἐν τῷ παρόντι καὶ κακῶς ἔχοντος.’
(19.) *ἡμᾶς δέ τις ἔσχεν ἄτοπος μεταβολὴ τοῦ πάθους.*
μικρὸν γὰρ ἔμπροσθεν τῷ κεκωλῦσθαι δυσχεραίνοντες
πάλιν διὰ τὴν ὀξύτητα τοῦ καιροῦ καὶ τὸ τάχος, ὡς οὐκ
οὔσης ἀναβολῆς, εἰς ἀγωνίαν ὑπηγόμεθα καὶ φόβον. οὐ
B *μὴν ἀλλ’ ἐγὼ προσαγορεύσας τὸν Ἱπποσθενείδαν καὶ*

---

7 lac. 45 litt. E 26 B; ⟨*ὡς τοῦ πράγματος μετέχοντας*⟩ Po. 8 *εὖρον* Ω corr. Ald.² 14 *διέτριβον* Ω corr. Xyl. 15 *σκαιωρ.* Ω corr. Re. *δ’* ante 14 *ζητ.* Ω (*δὲ*) trp. Wil. 18/19 *δυσθυμίας* Ω corr. Steph. 19 add. Herw. 21 *οἱ* om. B

δεξιωσάμενος ἐθάρρυνον, ὡς καὶ τῶν θεῶν παρακαλούντων ἐπὶ τὴν πρᾶξιν.

Ἐκ δὲ τούτου Φυλλίδας μὲν ᾤχετο τῆς ὑποδοχῆς ἐπιμελησόμενος καὶ τὸν Ἀρχίαν εὐθὺς ἐνσείσων εἰς τὸν πότον, Χάρων δὲ τῆς οἰκίας . . . ., ἐγὼ δὲ καὶ Θεόκριτος πάλιν πρὸς τὸν Σιμμίαν ἐπανήλθομεν, ὅπως τῷ Ἐπαμεινώνδᾳ καιρὸν λαβόντες ἐντύχοιμεν. (20.) *οἱ δ' ἦσαν ἤδη πρόσω ζητήσεως οὐκ ἀγεννοῦς ἀλλ' ἧς ὀλίγον ἔμπροσθεν οἱ περὶ Γαλαξίδωρον καὶ Φειδόλαον ἥψαντο, διαποροῦντες τίνος οὐσίας καὶ δυνάμεως εἴη τὸ Σωκράτους λεγόμενον δαιμόνιον.* C *ἃ μὲν οὖν πρὸς τὸν Γαλαξιδώρου λόγον ἀντεῖπεν ὁ Σιμμίας οὐκ ἠκούσαμεν· αὐτὸς δὲ Σωκράτη μὲν ἔφη περὶ τούτων ἐρόμενός ποτε μὴ τυχεῖν ἀποκρίσεως, διὸ μηδ' αὖθις ἐρέσθαι, πολλάκις δ' αὐτῷ παραγενέσθαι τοὺς μὲν δι' ὄψεως ἐντυχεῖν θείῳ τινὶ λέγοντας ἀλαζόνας ἡγουμένῳ, τοῖς δ' ἀκοῦσαί τινος φωνῆς φάσκουσι προσέχοντι τὸν νοῦν καὶ διαπυνθανομένῳ μετὰ σπουδῆς. ὅθεν ἡμῖν παρίστατο σκοπουμένοις ἰδίᾳ πρὸς ἀλλήλους ὑπονοεῖν μήποτε τὸ Σωκράτους δαιμόνιον οὐκ ὄψις ἀλλὰ φωνῆς τινος αἴσθησις ἢ λόγου νόησις εἴη συνάπτοντος ἀτόπῳ τινὶ τρόπῳ* D *πρὸς αὐτόν, ὥσπερ καὶ καθ' ὕπνον οὐκ ἔστι φωνή, λόγων δέ τινων δόξας καὶ νοήσεις λαμβάνοντες οἴονται φθεγγομένων ἀκούειν. ἀλλὰ τοῖς μὲν ὡς ἀληθῶς ὄναρ ἡ τοιαύτη σύνεσις γίγνεται δι' ἡσυχίαν καὶ γαλήνην τοῦ σώματος, ὅταν καθεύδωσι, ... μόλις ἐπήκοον ἔχουσι τὴν ψυχὴν τῶν κρειττόνων καὶ πεπνιγμένοι γε θορύβῳ τῶν παθῶν καὶ περιαγωγῇ τῶν χρειῶν εἰσακοῦσαι καὶ παρασχεῖν τὴν*

7 sqq. cf. Reinhardt, Poseidonios p. 464 sqq.

5 lac. 52 litt. E 18 B; ⟨*τὰ ἀναγκαῖα παρασκευάσων, ὡς δεξόμενος τοὺς φυγάδας*⟩ suppl. Amyot Wy. 7 *ἤδη ἦσ.* E trp. Si. *ἤδη* post *ἀγεννοῦς* B 9 10 *τίς οὐσία* Ω corr. Turn. 15 *ἡγούμενον* Ω corr. Steph. 16 *φασκούσης* Ω corr. Ald.[2] 20 *ἢ λόγ.* Ald.[2] *ἀλόγου* Ω 25 lac. 20 litt. E 15 B; ⟨*μᾶλλον ἀκούουσιν, ὕπαρ δὲ*⟩ suppl. Po. 26 *πεπνυμένοι* Ω corr. Turn. *πεπνυμέν⟨ων⟩ οἵ* Schw. cf. 683 b

διάνοιαν οὐ δύνανται τοῖς δηλουμένοις. Σωκράτει δ' ὁ νοῦς καθαρὸς ὢν καὶ ἀπαθής, τῷ σώματι [μὴ] μικρὰ τῶν ἀναγ-
E καίων χάριν καταμιγνὺς αὑτόν, εὐαφὴς ἦν καὶ λεπτὸς ὑπὸ τοῦ προσπεσόντος ὀξέως μεταβαλεῖν· τὸ δὲ προσπῖπτον οὐ φθόγγον ἀλλὰ λόγον ἄν τις εἰκάσειε δαίμονος ἄνευ φωνῆς ἐφαπτόμενον αὐτῷ τῷ δηλουμένῳ τοῦ νοοῦντος. πληγῇ γὰρ ἡ φωνὴ προσέοικε τῆς ψυχῆς δι' ὤτων βίᾳ τὸν λόγον εἰσδεχομένης, ὅταν ἀλλήλοις ἐντυγχάνωμεν· ὁ δὲ τοῦ κρείττονος νοῦς ἄγει τὴν εὐφυᾶ ψυχὴν ἐπιθιγγάνων τῷ νοηθέντι πληγῆς μὴ δεομένην, ἡ δ' ἐνδίδωσιν αὐτῷ χαλῶντι καὶ συντείνοντι τὰς ὁρμὰς οὐ βιαίους ὑπὸ παθῶν
F ἀντιτεινόντων, ἀλλ' εὐστρόφους καὶ μαλακὰς ὥσπερ ἡνίας ἐνδούσας. οὐ δεῖ δὲ θαυμάζειν ὁρῶντας τοῦτο μὲν ὑπὸ μικροῖς οἴαξι μεγάλων περιαγωγὰς ὁλκάδων τοῦτο δὲ τροχῶν κεραμεικῶν δίνησιν ἄκρας παραψαύσει χειρὸς ὁμαλῶς περιφερομένων· ἄψυχα μὲν γὰρ ἀλλ' ὅμως τροχαλὰ ταῖς κατασκευαῖς ὑπὸ λειότητος ἐνδίδωσι πρὸς τὸ κινοῦν ῥοπῆς γενομένης, ψυχὴ δ' ἀνθρώπου μυρίαις ὁρμαῖς οἷον ὕσπληξιν ἐντεταμένη μακρῷ πάντων ὀργάνων εὐστροφώτατόν ἐστιν, ἄν τις κατὰ λόγον ἅπτηται, ῥοπὴν λαβοῦσα
589 πρὸς τὸ νοηθὲν κινεῖσθαι. | ἐνταῦθα γὰρ εἰς τὸ νοοῦν αἱ τῶν παθῶν καὶ ὁρμῶν κατατείνουσιν ἀρχαί, τούτου δὲ σεισθέντος ἑλκόμεναι σπῶσι καὶ συντείνουσι τὸν ἄνθρωπον. ᾗ καὶ μάλιστα τὸ νοηθὲν ἡλίκην ἔχει ῥώμην καταμαθεῖν δίδωσιν· ὀστᾶ γὰρ ἀναίσθητα καὶ νεῦρα καὶ σάρκες ὑγρῶν περίπλεαι καὶ βαρὺς ὁ ἐκ τούτων ὄγκος ἡσυχάζων καὶ κείμενος, ἅμα ⟨δὲ⟩ τῷ τὴν ψυχὴν ἐν νῷ τι βαλέσθαι καὶ πρὸς αὐτὸ κινῆσαι τὴν ὁρμὴν ὅλος ἀναστὰς καὶ συνταθεὶς πᾶσι τοῖς μέρεσιν οἷον ἐπτερωμένος φέρεται πρὸς τὴν

---

2 del. Basil. 3 ληπτὸς Ald.[2] 3/4 [ὑπὸ] . . . μεταλαβεῖν Ha. 11 βιαίως Ω corr. Re. 12 μαλακαῖς ὥ. ἡνίαις Wil. ἡνίαις ἐνδιδ. Ha. trad. def. Si., cf. v. 18/19, 491, 3 15 ἄκρᾳ Ω corr. Herw. 27 add. Wil. νῷ τι Wy. (νῷ Turn.) νηστεία Ω

πρᾶξιν. οὐδ' ὁ τῆς κινήσεως καὶ συνεντάσεως καὶ παραστάσεως τρόπος χαλεπὸς ἢ παντελῶς ἄπορος συνοφθῆναι, B καθ' ὃν ἡ ψυχὴ νοήσασα ἐφέλκεται ταῖς ὁρμαῖς τὸν ὄγκον, ἀλλ' †ἐν ὅσῳ μάλα δίχα φωνῆς ἐννοηθεὶς κινεῖ λόγος ἀπραγμόνως, οὕτως οὐκ ἂν οἶμαι δυσπείστως ἔχοιμεν ὑπὸ νοῦ κρείσσονος νοῦν καὶ ⟨ψυχὴν⟩ ψυχῆς θειοτέρας ἄγεσθαι θύραθεν ἐφαπτομένης ἣν πέφυκεν ἐπαφὴν λόγος ἴσχειν πρὸς λόγον ὥσπερ φῶς ἀνταύγειαν. τῷ γὰρ ὄντι τὰς μὲν ἀλλήλων νοήσεις οἷον ὑπὸ σκότῳ διὰ φωνῆς ψηλαφῶντες γνωρίζομεν· αἱ δὲ τῶν δαιμόνων φέγγος ἔχουσαι τοῖς δυναμένοις ⟨ἰδεῖν⟩ ἐλλάμπουσιν, οὐ δεόμεναι ῥημάτων οὐδ' ὀνομάτων, οἷς χρώμενοι πρὸς ἀλλήλους οἱ ἄνθρωποι συμβόλοις εἴδωλα C τῶν νοουμένων καὶ εἰκόνας ὁρῶσιν, αὐτὰ δ' οὐ γιγνώσκουσι πλὴν οἷς ἔπεστιν ἴδιόν τι καὶ δαιμόνιον ὥσπερ εἴρηται φέγγος. καίτοι τὸ περὶ τὴν φωνὴν γιγνόμενον ἔστιν ᾗ παραμυθεῖται τοὺς ἀπιστοῦντας· ὁ γὰρ ἀὴρ φθόγγοις ἐνάρθροις τυπωθεὶς καὶ γενόμενος δι' ὅλου λόγος καὶ φωνὴ πρὸς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀκροωμένου περαίνει τὴν νόησιν. ὥστε θαυμάζειν ⟨οὐκ⟩ ἄξιον, εἰ καὶ κατὰ [τοῦτο] τὸ νοηθὲν ὑπὸ τῶν δαι⟨μόνων⟩ ὁ ἀὴρ τρεπόμενος δι' εὐπάθειαν ἐνσημαίνεται τοῖς θείοις καὶ περιττοῖς ἀνδράσι τὸν τοῦ νοήσαντος λόγον. ὥσπερ γὰρ αἱ πληγαὶ τῶν ⟨ὑπορυττ⟩όντων ἀσπίσι χαλκαῖς ἁλίσκονται διὰ τὴν ἀντήχησιν, ὅταν ἐκ βάθους ἀναφερόμεναι προσπέσωσι, D

---

1 συντάσεως Re., at cf. Arnim p. 10 ἀναστάσεως Schw. 3 ταῖς ὁρμ. ἐφ. Bens. (hiatus) 4 sic B ἀλλ' (seq. ras. 1 vel 2 litt.) σω μάλα E (ἐν ὅσῳ scriptum fuisse propter spatium exiguum verisimile non est; restat accentus acutus) ἀλλ' εἰ σῶμα (σ. iam Wy.) καὶ Si. ἀλλ' οἷον σῶμα Wil. ft. post ὄγκον aliquid excidit 4/5 ἀπρ. οὔ. οὐκ in ras. E 5 οὕτως coniunge cum ἄγεσθαι ἔχει μὲν Ω corr. Wy. 6 add. Re. ἀγαγέσθαι Ω corr. Si. 7 ἣν Re. ἢ Ω ὁ λόγ. B 11 add. Wil. ⟨ἀνταυγεῖν⟩ Kahle p. 85[1] 14 ἔνεστιν Re. 19 add. Amyot 20 del. Wil. δαιμ. Wy. ἀμει cum lac. 5 litt. E 4 B ἀμεινόνων Turn. Schw. 22 lac. 8 litt. E 10 B (όντων E ὄντων B) suppl. Herw. cf. Aeneas Tact. 37

τὰ δ' ἄλλ' ἀδήλως διεκθέουσαι λανθάνουσιν, οὕτως οἱ τῶν δαιμόνων λόγοι διὰ πάντων φερόμενοι μόνοις ἐνηχοῦσι τοῖς ἀθόρυβον ⟨τὸ⟩ ἦθος καὶ νήνεμον ἔχουσι τὴν ψυχήν, οὓς δὴ καὶ ἱεροὺς καὶ δαιμονίους ἀνθρώπους καλοῦμεν. οἱ δὲ πολλοὶ καταδαρθοῦσιν οἴονται τὸ δαιμόνιον ἀνθρώποις ἐπιθειάζειν, εἰ δ' ἐγρηγορότας καὶ καθεστῶτας ἐν τῷ φρονεῖν ὁμοίως κινοῦσι, θαυμαστὸν ἡγοῦνται καὶ ἄπιστον· ὥσπερ ἂν εἴ τις οἴοιτο τὸν μουσικὸν ἀνειμένῃ τῇ λύρᾳ χρώμενον, ὅταν συστῇ τοῖς τόνοις ἢ καθαρμοσθῇ, μὴ ἅπτεσθαι μηδὲ χρῆσθαι. τὸ γὰρ αἴτιον οὐ συνορῶσι,
E τὴν ἐν αὐτοῖς ἀναρμοστίαν καὶ ταραχήν, ἧς ἀπήλλακτο Σωκράτης ὁ ἑταῖρος ἡμῶν, ὥσπερ ὁ δοθεὶς ἔτι παιδὸς ὄντος αὐτοῦ τῷ πατρὶ χρησμὸς ἀπεθέσπισεν· ἐᾶν γὰρ αὐτὸν ἐκέλευσεν ὅ τι ἂν ἐπὶ νοῦν ἴῃ πράττειν, καὶ μὴ βιάζεσθαι μηδὲ παράγειν ἀλλ' ἐφιέναι τὴν ὁρμὴν τοῦ παιδός, εὐχόμενον ὑπὲρ αὐτοῦ Διὶ Ἀγοραίῳ καὶ Μούσαις, τὰ δ' ἄλλα μὴ πολυπραγμονεῖν περὶ Σωκράτους, ὡς κρείττονα δήπουθεν
F ἔχοντος ἐν αὐτῷ μυρίων διδασκάλων καὶ παιδαγωγῶν ἡγεμόνα πρὸς τὸν βίον.'

21. 'Ἡμῖν μέν, ὦ Φειδόλαε, καὶ ζῶντος Σωκράτους καὶ τεθνηκότος οὕτως ἐννοεῖν περὶ τοῦ δαιμονίου παρίσταται, τῶν κληδόνας ἢ πταρμοὺς ἤ τι τοιοῦτον ⟨παραγόντων⟩ καταφρονοῦσιν· ἃ δὲ Τιμάρχου τοῦ Χαιρωνέως ἠκούσαμεν ὑπὲρ τούτων διεξιόντος, οὐκ οἶδα μὴ μύθοις ⟨ὁμοιότερ' ἢ⟩ λόγοις ὄντα σιωπᾶν ἄμεινον.' 'μηδαμῶς' εἶπεν ὁ Θεόκριτος, 'ἀλλὰ δίελθ' αὐτά· καὶ γὰρ εἰ μὴ λίαν ἀκριβῶς, ἀλλ' ἔστιν ὅπη ψαύει τῆς ἀληθείας καὶ τὸ μυθῶ-
590 δες. πρότερον δὲ τίς ἦν οὗτος ὁ Τίμαρχος φράσον· | οὐ

23 sqq. cf. mythos 561 b sqq. 942 d sqq. Armin l. c. p. 17 sqq.

1 τῶν δ' ἄλλων Ω corr. Wil. 3 add. Hu. 7 κινεῖ Bock, at cf. v. 1/2 11 ἀπήλλακται Ω corr. Re. 22 add. Wil. 24 τούτου Ω corr. Wil. μὴ] εἰ μὴ Herw. 25 lac. 31 litt. E 22 B suppl. Herw. λ. ὄ. Herw. λογίσονται Ω

γὰρ ἔγνων τὸν ἄνθρωπον.' 'εἰκότως γ',' εἶπεν ὁ Σιμμίας 'ὦ Θεόκριτε· νέος γὰρ ὢν κομιδῇ ⟨κατέστρεψε τὸν βίον⟩ καὶ Σωκράτους δεηθεὶς ταφῆναι παρὰ Λαμπροκλέα τὸν Σωκράτους υἱόν, ⟨ὀλίγ⟩αις πρότερον ἡμέραις αὐτοῦ τεθνηκότα, φίλον καὶ ἡλικιώτην γενόμενον. οὗτος οὖν ποθῶν γνῶναι τὸ Σωκράτους δαιμόνιον ἣν ἔχει δύναμιν, ἅτε δὴ νέος οὐκ ἀγεννὴς ἄρτι γεγευμένος φιλοσοφίας, ἐμοὶ καὶ Κέβητι κοινωσάμενος μόνοις εἰς Τροφωνίου κατῆλθε δράσας τὰ νομιζόμενα περὶ τὸ μαντεῖον. ἐμμείνας δὲ δύο B νύκτας κάτω καὶ μίαν ἡμέραν, τῶν πολλῶν ἀπεγνωκότων αὐτὸν ἤδη καὶ τῶν οἰκείων ὀδυρομένων, πρωὶ μάλα φαιδρὸς ἀνῆλθε· προσκυνήσας δὲ τὸν θεόν, ὡς πρῶτον διέφυγε τὸν ὄχλον, διηγεῖτο ἡμῖν θαυμάσια πολλὰ καὶ ἰδεῖν καὶ ἀκοῦσαι. (22.) ἔφη δὲ καταβὰς εἰς τὸ μαντεῖον περιτυχεῖν σκότῳ πολλῷ τὸ πρῶτον, εἶτ' ἐπευξάμενος κεῖσθαι πολὺν χρόνον οὐ μάλα συμφρονῶν ἐναργῶς εἴτ' ἐγρήγορεν εἴτ' ὀνειροπολεῖ· πλὴν δόξαι γε τῆς κεφαλῆς ἅμα ψόφῳ προσπεσόντι πληγείσης τὰς ῥαφὰς διαστάσας μεθιέναι τὴν ψυχήν. ὡς δ' ἀναχωροῦσα κατεμίγνυτο πρὸς ἀέρα διαυγῆ καὶ καθαρὸν ἀσμένη, πρῶτον μὲν ἀναπνεῦσαι τότε δοκεῖν διὰ χρόνου συχνοῦ τεινομένην τέως καὶ πλείονα γίγνε- C σθαι τῆς πρότερον ὥσπερ ἱστίον ἐκπεταννύμενον, ἔπειτα κατακούειν ἀμαυρῶς ῥοίζου τινὸς ὑπὲρ κεφαλῆς περιελαυνομένου φωνὴν ἡδεῖαν ἱέντος. ἀναβλέψας δὲ τὴν μὲν γῆν οὐδαμοῦ καθορᾶν, νήσους δὲ λαμπομένας μαλακῷ πυρὶ κατ' ἀλλήλων ἐξαμειβούσας ἄλλην ἄλλοτε χρόαν ὥσπερ βαφὴν ἅμα τῷ φωτὶ ποικιλλομένῳ κατὰ τὰς μεταβολάς. φαίνεσθαι δὲ πλήθει μὲν ἀναρίθμους μεγέθει δ' ὑπερ-

2 add. Drexler cf. v. Thes. 19 ἐτελεύτησε Ald.[2] (hiatus) 3 καὶ . . . κράτους (lac. 3 litt.) E κ. τοῦ σ. B 4 add. Basil. 12 διέφευγε Ω corr. Bern. 17 ὠνειροπόλει Ω corr. Stegm. 21 τειν.] συντειν. Re. πνιγ. Po. τειν. = ἐντειν. (propter hiatum) Schw. τέως] ὥστε Schw. πλείονα parum intellegitur. παχίονα? 22 ἐκπεταννυμένην E -ον B corr. Basil. 26 καταλλήλως ⟨δ'⟩ ('deinceps') Arnim 27 ἅμα Wy. ἄγειν Ω ἀεὶ Wil.

*φυεῖς, οὐκ ἴσας δὲ πάσας ἀλλ' ὁμοίως κυκλοτερεῖς· οἴεσθαι
δὲ ταύταις τὸν αἰθέρα κύκλῳ φερομέναις ὑπορροιζεῖν
⟨λιγυρῶς⟩· εἶναι γὰρ ὁμολογουμένην τῇ τῆς κινήσεως*
D *λειότητι τὴν πραότητα τῆς φωνῆς ἐκείνης ἐκ πασῶν συνηρ-
μοσμένης. διὰ μέσου δ' αὐτῶν θάλασσαν ἢ λίμνην ὑπο-
κεχύσθαι τοῖς χρώμασι διαλάμπουσαν διὰ τῆς γλαυκό-
τητος ἐπιμιγνυμένοις· καὶ τῶν νήσων ὀλίγας μὲν ⟨δι⟩εκ-
πλεῖν κατὰ πόρον καὶ διακομίζεσθαι πέραν τοῦ ῥεύματος,
ἄλλας δὲ πολλὰς .... ἐφέλκεσθαι τῇ .... σχεδὸν ὑπο-
φερομένης. εἶναι δὲ τῆς θαλάσσης πῇ μὲν πολὺ βάθος
κατὰ νότον μάλιστα, ⟨πῇ⟩ δ' ἀραιὰ τενάγη καὶ βραχέα,
πολλαχῇ δὲ καὶ ὑπερχεῖσθαι καὶ ἀπολείπειν αὖθις οὐ
μεγάλας ἐκβολὰς λαμβάνουσαν, καὶ τῆς χρόας τὸ μὲν*
E *ἄκρατον καὶ πελάγιον, τὸ δ' οὐ καθαρὸν ἀλλὰ συγκεχυ-
μένον καὶ λιμνῶδες. τῶν δὲ ῥοθίων τὰς νήσους ἅμα περι-
γινομένας ἐπανάγειν· οὐ μὴν εἰς ταὐτὸ τῇ ἀρχῇ συν-
άπτειν τὸ πέρας οὐδὲ ποιεῖν κύκλον, ἀλλ' ἡσυχῇ παραλ-
λάσσειν τὰς ἐπιβολὰς ἕλικα ποιούσας μίαν ἐν τῷ περι-
στρέφεσθαι. τούτων δὲ πρὸς τὸ μέσον μάλιστα τοῦ
περιέχοντος καὶ μέγιστον ἐγκεκλίσθαι τὴν θάλασσαν
ὀλίγῳ τῶν ὀκτὼ μερῶν τοῦ παντὸς ἔλαττον, ὡς αὐτῷ*
F *κατεφαίνετο· δύο δ' αὐτὴν ἔχειν ἀναστομώσεις πυρὸς ἐμ-
βάλλοντας ἐναντίους ποταμοὺς δεχομένας, ὥστ' ἐπὶ πλεῖ-
στον ἀνακοπτομένην κοχλάζειν καὶ ἀπολευκαίνεσθαι τὴν
γλαυκότητα. ταῦτα μὲν οὖν ὁρᾶν τερπόμενος τῇ θέᾳ·*

---

3 lac. 7 litt. E 9 B suppl. Wil. 7 *-μένοις*[ης] B add. Arnim 9 lac. 10 litt. Ω *⟨τούτῳ συν⟩εφ.* suppl. Arnim lac. 43 litt. E 25 B; *τῇ⟨ς θαλάσσης καὶ αὐτῆς κύκλῳ⟩* Arnim 11 add. Bern. 12 *καὶ*[1] om. E *ἀπολιπεῖν* Ω corr. Bern. 13 *τῆς* Bern. *τὰς* Ω 15 *περαινομένας* Ω corr. Si. 16 *οὐ μὴν* Arnim *οὐδὲν* Ω 16/17 *ταὐτὸ συν. τὸ πέρ. τῇ ἀρχῇ* B 19 *τούτων* pendet a 20 *θάλ.* (15 *τὸν δὲ ῥόμβον τὰς ... περαιουμένας* (hoc iam Wy.) ... 16 *οὐ μὴν* ... 19 *τούτου* (i. e. *τοῦ ῥόμβου*) Arnim) 21 *αὐτὸ* Ω corr. Leon. 22 *ἐμβαλόντας* Ω corr. Bern. 23 *ὥστ* Bern. *ὡς* Ω 24 *κολάζειν* Ω corr. Re.

*κάτω δ' ἀπιδόντι φαίνεσθαι χάσμα μέγα στρογγύλον οἷον
ἐκτετμημένης σφαίρας, φοβερὸν δὲ δεινῶς καὶ βαθύ, πολ-
λοῦ σκότους πλῆρες οὐχ ἡσυχάζοντος ἀλλ' ἐκταραττο-
μένου καὶ ἀνακλύζοντος πολλάκις· ὅθεν ἀκούεσθαι μυρίας
μὲν ὠρυγὰς καὶ στεναγμοὺς ζῴων μυρίων δὲ κλαυθμὸν
βρεφῶν καὶ μεμιγμένους ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ὀδυρμούς,
ψόφους δὲ παντοδαποὺς καὶ θορύβους ἐκ βάθους πόρ-
ρωθεν ἀμυδροὺς ἀναπεμπομένους | οἷς οὐ μετρίως αὐτὸς* 591
*ἐκπεπλῆχθαι. χρόνου δὲ προϊόντος εἰπεῖν τινα πρὸς αὐτὸν
οὐχ ὁρώμενον 'ὦ Τίμαρχε, τί ποθεῖς πυθέσθαι;' φράσαι
δ' αὐτὸν ὅτι 'πάντα, τί γὰρ οὐ θαυμάσιον;' 'ἀλλ' ἡμῖν'
φάναι 'τῶν ἄνω μέτεστι μικρόν· ἄλλων γὰρ θεῶν ἐκεῖνα·
τὴν δὲ Φερσεφόνης μοῖραν, ἣν ἡμεῖς διέπομεν, τῶν τετ-
τάρων μίαν οὖσαν ὡς ἡ Στὺξ ὁρίζει, βουλομένῳ σοι
σκοπεῖν πάρεστιν.' ἐρομένου δ' αὐτοῦ τίς ἡ Στύξ ἐστιν,
'ὁδὸς εἰς Ἅιδου' φάναι 'καὶ πρόεισιν ⟨ἐξ⟩ ἐναντίας, αὐτῇ
σχίζουσα τῇ κορυφῇ τὸ φῶς· ἀνατείνουσα δ', ὡς ὁρᾷς,
ἐκ τοῦ Ἅιδου κάτωθεν ᾗ ψαύει περιφερομένη [καὶ] τοῦ
φωτός, ἀφορίζει τὴν ἐσχάτην μερίδα τῶν ὅλων. τέσσαρες* B
*δ' εἰσὶν ἀρχαὶ πάντων, ζωῆς μὲν ἡ πρώτη κινήσεως δ' ἡ
δευτέρα γενέσεως δ' ἡ τρίτη φθορᾶς δ' ἡ τελευταία· συνδεῖ
δὲ τῇ μὲν δευτέρᾳ τὴν πρώτην Μονὰς κατὰ τὸ ἀόρατον,
τὴν δὲ δευτέραν τῇ τρίτῃ Νοῦς καθ' ἥλιον, τὴν δὲ τρίτην
πρὸς τετάρτην Φύσις κατὰ σελήνην. τῶν δὲ συνδέσμων
ἑκάστου Μοῖρα κλειδοῦχος Ἀνάγκης θυγάτηρ κάθηται,
τοῦ μὲν πρώτου Ἄτροπος τοῦ δὲ δευτέρου Κλωθώ, τοῦ
δὲ πρὸς σελήνην Λάχεσις, περὶ ἣν ἡ καμπὴ τῆς γενέσεως.
αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι νῆσοι θεοὺς ἔχουσι· σελήνη δὲ δαιμόνων* C
*ἐπιχθονίων οὖσα φεύγει τὴν Στύγα μικρὸν ὑπερφέρουσα,
λαμβάνεται δ' ἅπαξ ἐν μέτροις δευτέροις ἑκατὸν ἑβδομή-*

---

19 sqq. cf. 568 e 745 b 945 c

---

11 δὲ πρὸς αὐτ. B 14 ὡς] ὧν Re. 16 add. Wy. ⟨ἡμῖν ἐξ⟩ Arnim αὐτὴ Ω corr. Re. 18 del. Wy. 20 πάντ. Ald.² πάσης Ω 26 hiatus, cf. 56, 1/2 30 nondum explicata

κοντα ἑπτά. καὶ τῆς Στυγὸς ἐπιφερομένης αἱ ψυχαὶ βοῶσι
δειμαίνουσαι· πολλὰς γὰρ ὁ Ἅιδης ἀφαρπάζει περιολισθα-
νούσας, ἄλλας δ' ἀνακομίζεται κάτωθεν ἡ σελήνη προσ-
νηχομένας, αἷς εἰς καιρὸν ἡ τῆς γενέσεως τελευτὴ συν-
έπεσε, πλὴν ὅσαι μιαραὶ καὶ ἀκάθαρτοι· ταύτας δ' ἀστρά-
πτουσα καὶ μυκωμένη φοβερὸν οὐκ ἐᾷ πελάζειν, ἀλλὰ
θρηνοῦσαι τὸν ἑαυτῶν πότμον ἀποσφαλλόμεναι φέρονται
κάτω πάλιν ἐπ' ἄλλην γένεσιν, ὡς ὁρᾷς.' 'ἀλλ' οὐδὲν ὁρῶ'
D *τὸν Τίμαρχον εἰπεῖν 'ἢ πολλοὺς ἀστέρας περὶ τὸ χάσμα*
παλλομένους, ἑτέρους δὲ καταδυομένους εἰς αὐτό, τοὺς δ'
ᾄττοντας αὖ κάτωθεν.' 'αὐτοὺς ἄρα' φάναι 'τοὺς δαίμονας
ὁρῶν ἀγνοεῖς. ἔχει γὰρ ὧδε· ψυχὴ πᾶσα νοῦ μετέσχεν,
ἄλογος δὲ καὶ ἄνους οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ὅσον ἂν αὐτῆς σαρκὶ
μιχθῇ καὶ πάθεσιν, ἀλλοιούμενον τρέπεται καθ' ἡδονὰς
καὶ ἀλγηδόνας εἰς τὸ ἄλογον. μίγνυται δ' οὐ πᾶσα τὸν
αὐτὸν τρόπον· ἀλλ' αἱ ⟨μὲν⟩ ὅλαι κατέδυσαν εἰς σῶμα,
καὶ δι' ὅλων ἀναταραχθεῖσαι τὸ σύμπαν ὑπὸ παθῶν διαφέ-
ρονται κατὰ τὸν βίον· αἱ δὲ πῇ μὲν ἀνεκράθησαν, πῇ δ'
E *ἔλιπον ἔξω τὸ καθαρώτατον, οὐκ ἐπισπώμενον ἀλλ' οἷον*
ἀκρόπλουν ἐπιψαῦον ἐκ κεφαλῆς τοῦ ἀνθρώπου καθάπερ
ἐν βυθῷ δεδυκότος ἄρτημα κορυφαῖον, ὀρθουμένης περὶ
αὐτὸ τῆς ψυχῆς ἀνέχον ὅσον ὑπακούει καὶ οὐ κρατεῖται
τοῖς πάθεσιν. τὸ μὲν οὖν ὑποβρύχιον ἐν τῷ σώματι φερό-
μενον ψυχὴ λέγεται· τὸ δὲ φθορᾶς λειφθὲν οἱ πολλοὶ νοῦν
καλοῦντες ἐντὸς εἶναι νομίζουσιν αὐτῶν, ὥσπερ ἐν τοῖς
ἐσόπτροις τὰ φαινόμενα κατ' ἀνταύγειαν· οἱ δ' ὀρθῶς ὑπο-
νοοῦντες, ὡς ἐκτὸς ὄντα δαίμονα προσαγορεύουσι. τοὺς
μὲν οὖν ἀποσβέννυσθαι δοκοῦντας ἀστέρας, ὦ Τίμαρχε,'
F *φάναι 'τὰς εἰς σῶμα καταδυομένας ὅλας ψυχὰς ὁρᾶν*
νόμιζε, τοὺς δ' οἷον ἀναλάμποντας πάλιν καὶ ἀναφαινο-
μένους κάτωθεν, ἀχλύν τινα καὶ ζόφον ὥσπερ πηλὸν ἀπο-

4 *τῆς γέν. ἡ* Re., redarg. Po. ('finis nascendi') 11 *ᾄττ.* Re. *ἄκοντας Ω λάμποντας* Leon. 16 add. Leon. 17 *ἀνακραθεῖσαι* dub. Wy. 20 *ἀκρ.*] cf. p. 497, 1 *ἐκαναπλεούσας*

σειομένους, τὰς ἐκ τῶν σωμάτων ἐπαναπλεούσας μετὰ τὸν θάνατον· οἱ δ' ἄνω [δια]φερόμενοι δαίμονές εἰσι τῶν νοῦν ἔχειν λεγομένων ἀνθρώπων. πειράθητι δὲ κατιδεῖν ἑκάστου τὸν σύνδεσμον, ᾗ τῇ ψυχῇ συμπέφυκε.' ταῦτ' ἀκούσας αὐτὸς ἀκριβέστερον προσέχειν καὶ θεᾶσθαι τῶν ἀστέρων ἀποσαλεύοντας τοὺς μὲν ἧττον τοὺς δὲ μᾶλλον, | ὥσπερ τοὺς τὰ δίκτυα διασημαίνοντας ἐν τῇ θαλάσσῃ 592 *φελλοὺς ὁρῶμεν ἐπιφερομένους· ἐνίους δὲ τοῖς κλωθομένοις ἀτράκτοις ὁμοίως ἕλικα τεταραγμένην καὶ ἀνώμαλον ἕλκοντας, οὐ δυναμένους καταστῆσαι τὴν κίνησιν ἐπ' εὐθείας. λέγειν δὲ τὴν φωνὴν τοὺς μὲν εὐθεῖαν καὶ τεταγμένην κίνησιν ἔχοντας εὐηνίοις ψυχαῖς χρῆσθαι διὰ τροφὴν καὶ παίδευσιν ἀστείαν, οὐκ ἄγαν σκληρὸν καὶ ἄγριον παρεχομέναις τὸ ἄλογον· τοὺς δ' ἄνω καὶ κάτω πολλάκις ἀνωμάλως καὶ τεταραγμένως ἐγκλίνοντας, οἷον ἐκ δεσμοῦ σπαραττομένους, δυσπειθέσι καὶ ἀναγώγοις δι'* B *ἀπαιδευσίαν ζυγομαχεῖν ἤθεσι, πῇ μὲν κρατοῦντας καὶ περιάγοντας ἐπὶ δεξιάν, πῇ δὲ καμπτομένους ὑπὸ τῶν παθῶν καὶ συνεφελκομένους τοῖς ἁμαρτήμασιν, εἶτα πάλιν ἀντιτείνοντας καὶ βιαζομένους. τὸν μὲν γὰρ σύνδεσμον οἷα χαλινὸν τῷ ἀλόγῳ τῆς ψυχῆς ἐμβεβλημένον, ὅταν ἀντισπάσῃ, τὴν λεγομένην μεταμέλειαν ἐπάγειν ταῖς ἁμαρτίαις καὶ τὴν ἐπὶ ταῖς ἡδοναῖς, ὅσαι παράνομοι καὶ ἀκρατεῖς, αἰσχύνην, ἀλγηδόνα καὶ πληγὴν οὖσαν ἔνδοθεν τῆς ψυχῆς ὑπὸ τοῦ κρατοῦντος καὶ ἄρχοντος ἐπιστομιζομένης,* C *μέχρι ἂν οὕτω κολαζομένη πειθήνιος γένηται καὶ συνήθης ὥσπερ θρέμμα πρᾶον ἄνευ πληγῆς καὶ ἀλγηδόνος ὑπὸ συμβόλων ὀξέως καὶ σημείων αἰσθανομένη τοῦ δαίμονος. 'αὗται μὲν οὖν ὀψέ ποτε καὶ βραδέως ἄγονται καὶ καθίστανται πρὸς τὸ δέον. ἐκ δὲ τῶν εὐηνίων ἐκείνων ⟨καὶ⟩ κατηκόων εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς καὶ γενέσεως τοῦ οἰκείου*

2 del. Po. 4 ἧ] ᾧ Bern. 9 ἕλ. τ. Arnim *ἐγκατατ.* Ω 13 *οὐκ ἄγαν* Turn. *οὐ κατὰ γαῖαν* Ω 16 *ἀναλώτοις* Ω corr. Turn. 24 *ἔνδ.* Herw. *ἐνθένδε* Ω 28 *ὑπὸ* del. Schw. 31 add. Turn.

*δαίμονος καὶ τὸ μαντικόν ἐστι καὶ θεοκλυτούμενον γένος·
ὧν τὴν Ἑρμοδώρου τοῦ Κλαζομενίου ψυχὴν ἀκήκοας δή-
πουθεν, ὡς ἀπολείπουσα παντάπασι τὸ σῶμα νύκτωρ καὶ
μεθ' ἡμέραν ἐπλανᾶτο πολὺν τόπον, εἶτ' αὖθις ἐπανήει
D πολλοῖς τῶν μακρὰν λεγομένων καὶ πραττομένων ἐντυ-
χοῦσα καὶ παραγενομένη, μέχρι οὗ τὸ σῶμα τῆς γυναικὸς
προδούσης λαβόντες οἱ ἐχθροὶ ψυχῆς ἔρημον οἴκοι κατέπρη-
σαν. τοῦτο μὲν οὖν οὐκ ἀληθές ἐστιν· οὐ γὰρ ἐξέβαινεν
ἡ ψυχὴ τοῦ σώματος, ὑπείκουσα δ' ἀεὶ καὶ χαλῶσα τῷ
δαίμονι τὸν σύνδεσμον ἐδίδου περιδρομὴν καὶ περιφοί-
τησιν, ὥστε πολλὰ συνορῶντα καὶ κατακούοντα τῶν ἐκτὸς
εἰσαγγέλλειν. οἱ δ' ἀφανίσαντες τὸ σῶμα κοιμωμένου
μέχρι νῦν δίκην ἐν τῷ ταρτάρῳ τίνουσι. ταῦτα δ' εἴσῃ'
E φάναι 'σαφέστερον, ὦ νεανία, τρίτῳ μηνί· νῦν δ' ἄπιθι.'
παυσαμένης δὲ τῆς φωνῆς βούλεσθαι μὲν αὐτὸν ὁ Τί-
μαρχος ἔφη θεάσασθαι περιστρέφοντα, τίς ὁ φθεγγό-
μενος εἴη· σφόδρα δὲ τὴν κεφαλὴν αὖθις ἀλγήσας, καθά-
περ βίᾳ συμπιεσθεῖσαν, οὐδὲν ἔτι γιγνώσκειν οὐδ' αἰσθά-
νεσθαι τῶν καθ' ἑαυτόν, εἶτα μέντοι μετὰ μικρὸν ἀν-
ενεγκὼν ὁρᾶν αὐτὸν ἐν Τροφωνίου παρὰ τὴν εἴσοδον, οὗπερ
ἐξ ἀρχῆς κατεκλίθη, κείμενον. (23.) ὁ μὲν οὖν Τιμάρχου
μῦθος οὗτος· ἐπεὶ δ' ἐλθὼν Ἀθήναζε τρίτῳ μηνὶ κατὰ τὴν
F γενομένην φωνὴν ἐτελεύτησεν, ἡμεῖς δὲ Σωκράτει θαυμά-
ζοντες ἀπηγγέλλομεν, ἐμέμψατο Σωκράτης ἡμᾶς, ὅτι μὴ
ζῶντος ἔτι τοῦ Τιμάρχου διήλθομεν· αὐτοῦ γὰρ ἂν ἡδέως
ἐκείνου πυθέσθαι καὶ προσανακρῖναι σαφέστερον.'
'Ἀπέχεις, ὦ Θεόκριτε, μετὰ τοῦ λόγου τὸν μῦθον, ἀλλ'
ὅρα μὴ καὶ τὸν ξένον ἡμῖν παρακλητέον ἐπὶ τὴν ζήτησιν·
οἰκεία γὰρ πάνυ καὶ προσήκουσα θείοις ἀνδράσι.' 'τί δ''
εἶπεν 'Ἐπαμεινώνδας οὐ συμβάλλεται γνώμην ἀπὸ τῶν*

2 de Hermotimo Clazomenio loquitur, cf. Ar. Met. 984 b 19 Vors. 46 A 58; vitium, ut vid., ipsius Plutarchi

16 περιστρέφων Schw. 22 κατὰ cf. v. 13/14 μετὰ Herw.

αὐτῶν ἀναγόμενος ἡμῖν;' καὶ ὁ πατὴρ μειδιάσας 'τοιοῦτον' ἔφη 'τὸ ἦθος, ὦ ξένε, τὸ τούτου, σιωπηλὸν καὶ πρὸς τοὺς λόγους εὐλαβές, ἄπληστον δὲ τοῦ μανθάνειν καὶ ἀκροᾶσθαι· διὸ καὶ Σπίνθαρος ὁ Ταραντῖνος οὐκ ὀλίγον αὐτῷ συνδιατρίψας ἐνταῦθα χρόνον ἀεὶ δήπου λέγει μηδενί πη τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀνθρώπων ἐντετυχηκέναι | μήτε 593 πλείονα γιγνώσκοντι μήτ' ἐλάσσονα φθεγγομένῳ. σὺ οὖν ἃ φρονεῖς αὐτὸς δίελθε περὶ τῶν εἰρημένων.'

24. ''Εγὼ τοίνυν' ἔφη 'τὸν μὲν Τιμάρχου λόγον ὥσπερ ἱερὸν καὶ ἄσυλον ἀνακεῖσθαί φημι τῷ θεῷ χρῆναι· θαυμάζω δ' εἰ τοῖς ὑπὸ Σιμμίου λεγομένοις αὐτοῦ δυσπιστήσουσί τινες, κύκνους μὲν [γὰρ] ἱεροὺς καὶ δράκοντας καὶ κύνας καὶ ἵππους ὀνομάζοντες, ἀνθρώπους δὲ θείους εἶναι καὶ θεοφιλεῖς ἀπιστοῦντες, καὶ ταῦτα τὸν θεὸν οὐ φίλορνιν ἀλλὰ φιλάνθρωπον ἡγούμενοι. καθάπερ οὖν ἀνὴρ φίλιππος οὐ πάντων ὁμοίως ἐπιμελεῖται τῶν ὑπὸ τὸ γένος, ἀλλ' B ἀεί τιν' ἄριστον ἐξαιρῶν καὶ ἀποκρίνων καθ' αὑτὸν ἀσκεῖ καὶ τρέφει καὶ ἀγαπᾷ διαφερόντως, ⟨οὕτω⟩ καὶ ἡμῶν οἱ ὑπὲρ ἡμᾶς τοὺς βελτίστους οἷον ἐξ ἀγέλης χαράξαντες ἰδίας τινὸς καὶ περιττῆς παιδαγωγίας ἀξιοῦσι, οὐχ ὑφ' ἡνίας οὐδὲ ῥυτήρων ἀλλὰ λόγῳ διὰ συμβόλων εὐθύνοντες· ὧν οἱ πολλοὶ καὶ ἀγελαῖοι παντάπασιν ἀπείρως ἔχουσιν. οὐδὲ γὰρ οἱ πολλοὶ κύνες τῶν θηρατικῶν σημείων οὐδ' [οἱ πολλοὶ] ἵπποι τῶν ἱππικῶν συνιᾶσιν, ἀλλ' οἱ μεμαθηκότες εὐθὺς ἀπὸ σιγμοῦ τοῦ τυχόντος ἢ ποππυσμοῦ τὸ προσταττόμενον αἰσθανόμενοι ῥᾳδίως εἰς ὃ δεῖ καθίστανται. φαίνεται δὲ γιγνώσκων καὶ Ὅμηρος ἣν λέγομεν C διαφορὰν ἡμεῖς· τῶν γὰρ μάντεων οἰωνοπόλους τινὰς καλεῖ καὶ ἱερεῖς, ἑτέρους δὲ τῶν θεῶν αὐτῶν διαλεγομένων

4 cf. 39 b

11 ⟨περὶ⟩ αὐτ. Re., at cf. Kahle p. 87 n. 1 12 del. Re. 16 ὑπὸ Wil. ὑπ' αὐτὸ Ω 18 add. Re. 24 del. Wil. (hiatus)

συνιέντας καὶ συμφρονοῦντας ἀποσημαίνειν οἴεται τὸ μέλλον, ἐν οἷς λέγει (*H* 44)

'τῶν δ' Ἕλενος, Πριάμοιο φίλος παῖς, ξύνθετο θυμῷ
βουλήν, ἥ ῥα θεοῖσιν ἐφήνδανε μητιόωσι·'

καί (*H* 53)

'ὡς γὰρ ἐγὼν ὄπ' ἄκουσα θεῶν ⟨αἰει⟩γενετάων.'

ὥσπερ γὰρ τῶν βασιλέων καὶ τῶν στρατηγῶν τὴν διάνοιαν οἱ μὲν ἐκτὸς αἰσθάνονται καὶ γιγνώσκουσι πυρσοῖς τισι καὶ κηρύγμασι καὶ ὑπὸ σαλπίγγων, τοῖς δὲ πιστοῖς καὶ συνήθεσιν αὐτοὶ φράζουσιν, οὕτω τὸ θεῖον ὀλίγοις
D *ἐντυγχάνει δι' αὑτοῦ καὶ σπανίως, τοῖς δὲ πολλοῖς σημεῖα δίδωσιν, ἐξ ὧν ἡ λεγομένη μαντικὴ συνέστηκε. θεοὶ μὲν* [*γὰρ*] *οὖν ὀλίγων ἀνθρώπων κοσμοῦσι βίον, οὓς ἂν ἄκρως μακαρίους τε καὶ θείους ὡς ἀληθῶς ἀπεργάσασθαι βουληθῶσιν· αἱ δ' ἀπηλλαγμέναι γενέσεως ψυχαὶ καὶ σχολάζουσαι τὸ λοιπὸν ἀπὸ σώματος, οἷον ἐλεύθεραι πάμπαν ἀφειμέναι, δαίμονές εἰσιν ἀνθρώπων ἐπιμελεῖς καθ' Ἡσίοδον* (OD 122sq.). *ὡς γὰρ ἀθλητὰς καταλύσαντας ἄσκησιν ὑπὸ γήρως οὐ τελέως ἀπολείπει τὸ φιλότιμον καὶ φιλοσώματον, ἀλλ' ἑτέρους ἀσκοῦντας ὁρῶντες ἥδονται καὶ*
E *παρακαλοῦσι καὶ συμπαραθέουσιν, οὕτως οἱ πεπαυμένοι τῶν περὶ τὸν βίον ἀγώνων δι' ἀρετὴν ψυχῆς γενόμενοι δαίμονες οὐ παντελῶς ἀτιμάζουσι τὰ ἐνταῦθα πράγματα καὶ λόγους καὶ σπουδάς, ἀλλὰ τοῖς ἐπὶ ταὐτὸ γυμναζομένοις τέλος εὐμενεῖς ὄντες καὶ συμφιλοτιμούμενοι πρὸς τὴν ἀρετὴν ἐγκελεύονται καὶ συνεξορμῶσιν, ὅταν ἐγγὺς ἤδη τῆς ἐλπίδος ἁμιλλωμένους καὶ ψαύοντας ὁρῶσιν.*

οὐ γὰρ οἷς ἔτυχε συμφέρεται τὸ δαιμόνιον, ἀλλ' οἷον ἐπὶ
F *τῶν νηχομένων ἐν θαλάττῃ τοὺς μὲν πελαγίους ἔτι καὶ πρόσω τῆς γῆς φερομένους οἱ ἐπὶ γῇ ἑστῶτες σιωπῇ*

---

6 add. ex Hom. 13 del. Po. 16 *ἀφιέμεναι* Ω corr. Bern. 19 *φιλοσώμ.*] *φιλοστέφανον* Po. cf. 1000 b

θεῶνται μόνον, τοὺς δ' ἐγγὺς ἤδη παραθέοντες καὶ παρεμβαίνοντες ἅμα καὶ χειρὶ καὶ φωνῇ βοηθοῦντες ἀνασῴζουσιν, οὗτος, ὦ . . . . τοῦ δαιμονίου ὁ τρόπος· . . . . ἡμᾶς βαπτιζομένους ὑπὸ τῶν πραγμάτων καὶ σώματα πολλὰ καθάπερ ὀχήματα μεταλαμβάνοντας αὐτοὺς ἐξαμιλλᾶσθαι καὶ μακροθυμεῖν δι' οἰκείας πειρωμένους ἀρετῆς σῴζεσθαι καὶ τυγχάνειν λιμένος. ἥτις δ' ἂν ἤδη διὰ μυρίων γενέσεων ἠγωνισμένη μακροὺς ἀγῶνας εὖ καὶ προθύμως ψυχὴ τῆς περιόδου συμπεραινομένης κινδυνεύουσα | καὶ 594 *φιλοτιμουμένη περὶ τὴν ἔκβασιν ἱδρῶτι πολλῷ ⟨τοῖς⟩ ἄνω προσφέρηται, ταύτῃ τὸν οἰκεῖον οὐ νεμεσᾷ δαίμονα βοηθεῖν ὁ θεὸς ἀλλ' ἀφίησι τῷ προθυμουμένῳ· προθυμεῖται δ' ἄλλος ἄλλην ἀνασῴζειν ἐγκελευόμενος, ἡ δὲ συνακούει διὰ τὸ πλησιάζειν καὶ σῴζεται, μὴ πειθομένη δέ, ἀπολιπόντος τοῦ δαίμονος, οὐκ εὐτυχῶς ἀπαλλάσσει.'*

25. *Τούτων εἰρημένων ὁ Ἐπαμεινώνδας ἀποβλέψας εἰς ἐμέ 'σοὶ μέν,' εἶπεν 'ὦ Καφισία, σχεδὸν ὥρα βαδίζειν εἰς τὸ γυμνάσιον ἤδη καὶ μὴ ἀπολείπειν τοὺς συνήθεις, ἡμεῖς δὲ Θεάνορος ἐπιμελησόμεθα διαλύσαντες ὅταν δοκῇ* B *τὴν συνουσίαν.' κἀγώ 'ταῦτ' ' ἔφην 'πράττωμεν· ἀλλὰ μικρὸν οἶμαί τι μετ' ἐμοῦ καὶ Γαλαξιδώρου βούλεταί σοι διαλεχθῆναι [ὁ] Θεόκριτος οὑτοσί.' 'ἀγαθῇ τύχῃ' εἶπε 'διαλεγέσθω' καὶ προῆγεν ἀναστὰς εἰς τὸ ἐπικάμπειον τῆς στοᾶς. καὶ ἡμεῖς περισχόντες αὐτὸν ἐπεχειροῦμεν παρακαλεῖν ἐπὶ τὴν πρᾶξιν. ὁ δὲ καὶ τὴν ἡμέραν ἔφη πάνυ σαφῶς εἰδέναι τῆς καθόδου τῶν φυγάδων καὶ συντετάχθαι μετὰ Γοργίδου τοῖς φίλοις πρὸς τὸν καιρόν, ἀποκτενεῖν δὲ τῶν πολιτῶν ἄκριτον οὐδένα μὴ μεγάλης ἀνάγκης γενομένης, ἄλλως δὲ καὶ πρὸς τὸ πλῆθος ἁρμόζειν τὸ Θηβαίων* C

---

3 *οὕτως* Ω corr. Re. lac. 10 litt. E 7 B; ⟨*φίλοι, καὶ*⟩ suppl. Wil. lac. 6 litt. E 13 B; ⟨*ἐᾷ γὰρ*⟩ Amyot 6 *μακρ.* corruptum censet Wil. 10 add. P. Maas 20 *πράττομεν* Ω corr. Wy. 22 *οὑτ. ὁ* (*ὁ* del. Bern.) *Θ.* Ω trp. Wil. 27 *τοὺς φίλους* Ω corr. Re. 28 *μὴ μετὰ μεγ.* B

εἶναί τινας ἀναιτίους καὶ καθαροὺς τῶν πεπραγμένων, ⟨οἳ⟩ μᾶλλον ἕξουσιν ἀνυπόπτως ⟨πρὸς⟩ τὸν δῆμον ὡς ἀπὸ τοῦ βελτίστου παραινοῦντες. ἐδόκει ταῦθ' ἡμῖν. κἀκεῖνος μὲν ἀνεχώρησεν αὖθις ὡς τοὺς περὶ Σιμμίαν, ἡμεῖς δὲ καταβάντες εἰς τὸ γυμνάσιον ἐνετυγχάνομεν τοῖς φίλοις, καὶ διαλαμβάνων ἄλλος ἄλλον ἐν τῷ συμπαλαίειν τὰ μὲν ἐπυνθάνετο τὰ δ' ἔφραζε καὶ συνετάττετο πρὸς τὴν πρᾶξιν. ἑωρῶμεν δὲ καὶ τοὺς περὶ Ἀρχίαν καὶ Φίλιππον ἀληλιμμένους ἀπιόντας ἐπὶ τὸ δεῖπνον. ὁ γὰρ Φυλ- D *λίδας δεδιὼς μὴ τὸν Ἀμφίθεον προανέλωσιν, εὐθὺς ἀπὸ τῆς Λυσανορίδου προπομπῆς τὸν Ἀρχίαν δεξάμενος καὶ περὶ τῆς . . . . γυναικός, ἧς ἐπιθυμῶν ἐτύγχανεν, εἰς ἐλπίδας ἐμβαλὼν ὡς ἀφιξομένης εἰς τὸν πότον, ἔπεισε πρὸς ῥᾳθυμίαν καὶ ἄνεσιν τραπέσθαι μετὰ τῶν εἰωθότων αὐτῷ συνακολασταίνειν.*

26. *Ὀψὲ δ' ⟨ἦν⟩ ἤδη τό τε ψῦχος ἐπέτεινε πνεύματος γενομένου, καὶ διὰ τοῦτο τῶν πολλῶν τάχιον εἰς τὰς οἰκίας ἀνακεχωρηκότων ἡμεῖς μὲν τοὺς περὶ Δαμοκλείδαν καὶ Πελοπίδαν καὶ Θεόπομπον ἐντυχόντες ἀνελαμβάνομεν,* E *ἄλλοι δ' ἄλλους· ἐσχίσθησαν γὰρ εὐθὺς ὑπερβάλλοντες τὸν Κιθαιρῶνα, καὶ παρέσχεν αὐτοῖς ὁ χειμὼν τὰ πρόσωπα συγκεκαλυμμένοις ἀδεῶς διελθεῖν τὴν πόλιν· ἐνίοις δ' ἐπήστραψε δεξιὸν ἄνευ βροντῆς εἰσιοῦσι διὰ τῶν πυλῶν· καὶ τὸ σημεῖον ἐδόκει καλὸν πρὸς ἀσφάλειαν καὶ δόξαν, ὡς λαμπρῶν ἀκινδύνων δὲ τῶν πράξεων ἐσομένων.* (27.) *ὡς οὖν ἅπαντες ἔνδον ἦμεν πεντήκοντα δυεῖν δέοντες, ἤδη τοῦ Θεοκρίτου καθ' ἑαυτὸν ἐν οἰκίσκῳ τινὶ σφαγιαζο-*

---

9 sqq. cf. v. Pel. 9   16 sqq. cf. Xen. H. G. V 4, 3 sqq.
25 sqq. cf. v. Pel. 9

---

2 add. Wy.   add. Re.   4 *π. τὸν σιμ.* B   11 *δεξιωσάμενος* Herw.   12 lac. 7 litt. E; ⟨*ὑπάνδρου*⟩ suppl. Bern. e. v. Pel. 9, ⟨*ἐν ἀξιώματι*⟩ Po. ut 466, 6. nomen mariti intercidisse putant Wil. Sykutris   13 *τόπον* Ω corr. Salm.   16 add. Kron.
18 *τοῖς* B ss. E (*οὓς* ss. B)   20 *ὑπερβαλόντες* Herw.

*μένου πολὺς ἦν τῆς θύρας ἀραγμός, καὶ μετὰ μικρὸν
ἧκέ τις ἀγγέλλων ὑπηρέτας τοῦ Ἀρχίου δύο κόπτειν τὴν
αὔλειον ἀπεσταλμένους σπουδῇ πρὸς Χάρωνα καὶ κε-
λεύειν ἀνοίγειν καὶ ἀγανακτεῖν βράδιον ὑπακουόντων.* F
*θορυβηθεὶς οὖν ὁ Χάρων ἐκείνοις μὲν εὐθὺς ἀνοιγνύναι
προσέταξεν, αὐτὸς δ' ἀπαντήσας ἔχων στέφανον ὡς τε-
θυκὼς καὶ πίνων ἐπυνθάνετο τῶν ὑπηρετῶν ὅ τι βούλοιντο.
λέγει δ' ἅτερος 'Ἀρχίας καὶ Φίλιππος ἔπεμψαν ἡμᾶς κε-
λεύοντες ὡς τάχιστά σ' ἥκειν πρὸς αὐτούς.' ἐρομένου δὲ
τοῦ Χάρωνος, τίς ἡ σπουδὴ τῆς τηνικαῦτα μεταπέμψεως
αὐτοῦ καὶ μή τι καινότερον, 'οὐδὲν ἴσμεν' ὁ ὑπηρέτης ἔφη
'πλέον, ἀλλὰ τί λέγωμεν αὐτοῖς;' 'ὅτι νὴ Δί'' εἶπεν ὁ
Χάρων 'θεὶς τὸν στέφανον ἤδη καὶ λαβὼν τὸ ἱμάτιον ἕπο-
μαι· μεθ' ὑμῶν γὰρ τηνικαῦτα βαδίζων διαταράξω τινὰς
ὡς ἀγόμενος.' 'οὕτως' ἔφη 'ποίει· | καὶ γὰρ ἡμᾶς δεῖ τοῖς* 595
*ὑπὸ πόλιν φρουροῖς κομίσαι τι πρόσταγμα παρὰ τῶν ἀρ-
χόντων.' ἐκεῖνοι μὲν οὖν ᾤχοντο, τοῦ δὲ Χάρωνος εἰσελ-
θόντος πρὸς ἡμᾶς καὶ ταῦτα φράσαντος ἔκπληξις ἅπαντας
ἔσχεν οἰομένους μεμηνῦσθαι, καὶ τὸν Ἱπποσθενείδαν ὑπε-
νόουν οἱ πλεῖστοι κωλῦσαι μὲν ἐπιχειρήσαντα τὴν κάθοδον
διὰ τοῦ Χλίδωνος, ἐπεὶ δ' ἀπέτυχε καὶ συνῆπτε τῷ καιρῷ
τὸ δεινόν, ἐξενηνοχέναι πιθανὸν ὄντα τὴν πρᾶξιν ὑπὸ
δέους· οὐ γὰρ ἀφίκετο μετὰ τῶν ἄλλων εἰς τὴν οἰκίαν,
ἀλλ' ὅλως ἐδόκει πονηρὸς γεγονέναι καὶ παλίμβολος. οὐ
μὴν ἀλλὰ τόν γε Χάρωνα πάντες ᾠόμεθα χρῆναι βαδίζειν
καὶ ὑπακούειν τοῖς ἄρχουσι καλούμενον. ὁ δὲ κελεύσας* B
*τὸν υἱὸν ἐλθεῖν κάλλιστον ὄντα Θηβαίων, ὦ Ἀρχίδαμε,
παῖδα καὶ φιλοπονώτατον περὶ τὰ γυμνάσια, πεντεκαι-
δεκέτη μὲν σχεδὸν πολὺ δὲ ῥώμῃ καὶ μεγέθει διαφέροντα
τῶν ὁμηλίκων, 'οὗτος,' εἶπεν 'ὦ ἄνδρες, ἐμοὶ μόνος ἐστὶ
καὶ ἀγαπητός, ὥσπερ ἴστε· τοῦτον ὑμῖν παραδίδωμι πρὸς*

---

1 *ἀρραγμός* Ω corr. edd. 9 *σ'* om. B 12 *εἰπεῖν* Ω corr. Basil. 15/16 *τ. ἐπὶ τῶν πυλῶν φ.* dub. Re. 21 *συνῆπται* B, at cf. 624 c 24 *ὅλος* B (ss. *ω*) 27 *ἀρχέδαμε* hic et infra Ω

*θεῶν ἅπασι πρὸς δαιμόνων ἐπισκήπτων· εἰ φανείην ἐγὼ
πονηρὸς περὶ ὑμᾶς, ἀποκτείνατε, μὴ φείσησθ' ἡμῶν· τὸ
δὲ λοιπόν, ὦ ἄνδρες ἀγαθοί, πρὸς τὸ συμπεσὸν ἀντι-
τάξασθε, μὴ πρόησθε τὰ σώματα διαφθεῖραι τοῖς*
C *ἐχθίστοις ἀνάνδρως καὶ ἀκλεῶς, ἀλλ' ἀμύνασθε τὰς
ψυχὰς ἀηττήτους τῇ πατρίδι φυλάττοντες.' ταῦτα τοῦ
Χάρωνος λέγοντος τὸ μὲν φρόνημα καὶ τὴν καλοκἀγαθίαν
ἐθαυμάζομεν, πρὸς δὲ τὴν ὑποψίαν ἠγανακτοῦμεν καὶ
ἀπάγειν ἐκελεύομεν τὸν παῖδα. 'τὸ δ' ὅλον' εἶπεν ὁ Πελο-
πίδας 'οὐδ' εὖ βεβουλεῦσθαι δοκεῖς ἡμῖν, ὦ Χάρων, μὴ
μεταστησάμενος εἰς οἰκίαν ἑτέραν τὸν υἱόν· τί γὰρ αὐτὸν
δεῖ κινδυνεύειν μεθ' ἡμῶν ἐγκαταλαμβανόμενον; καὶ νῦν
ἐκπεμπτέος, ἵν' ἡμῖν, ἐάν τι πάσχωμεν, εὐγενὴς ὑπο-
τρέφηται τιμωρὸς ἐπὶ τοὺς τυράννους.' 'οὐκ ἔστιν' εἶπεν
ὁ Χάρων, 'ἀλλ' αὐτοῦ παραμενεῖ καὶ κινδυνεύσει μεθ'*
D *ὑμῶν· οὐδὲ γὰρ τούτῳ καλὸν ὑποχείριον γενέσθαι τοῖς
ἐχθροῖς, ἀλλὰ τόλμα παρ' ἡλικίαν, ὦ παῖ, γενόμενος ἄθ-
λων ἀναγκαίων καὶ κινδύνευε μετὰ πολλῶν καὶ ἀγαθῶν
πολιτῶν ὑπὲρ ἐλευθερίας καὶ ἀρετῆς· πολλὴ δ' ἐλπὶς
ἔτι λείπεται, καί πού τις ἐφορᾷ θεῶν ἡμᾶς ἀγωνιζομένους
περὶ τῶν δικαίων.'*

28. *Δάκρυα πολλοῖς ἐπῆλθεν ἡμῶν, ὦ Ἀρχίδαμε, πρὸς
τοὺς λόγους τἀνδρός, αὐτὸς δ' ἄδακρυς καὶ ἄτεγκτος
ἐγχειρίσας Πελοπίδᾳ τὸν υἱὸν ἐχώρει διὰ θυρῶν δε-
ξιούμενος ἕκαστον ἡμῶν καὶ παραθαρρύνων. ἔτι δὲ μᾶλλον
ἂν ἠγάσω τοῦ παιδὸς αὐτοῦ τὴν φαιδρότητα καὶ τὸ ἀδεὲς*
E *πρὸς τὸν κίνδυνον, ὥσπερ τοῦ Νεοπτολέμου, μήτ' ὠχριά-
σαντος μήτ' ἐκπλαγέντος, ἀλλ' ἕλκοντος τὸ ξίφος τοῦ
Πελοπίδου καὶ καταμανθάνοντος. ἐν τούτῳ †Κηφισοδώρῳ*

---

1 *πρός τε δαιμ* Re. asyndeton def. Wil.   3 *ὦ*] *ὡς* Kron. *συμπόσιον* Ω corr. Re.   5 *αἰσχίστοις* Ω corr. Wy.   22 *ἡμ.* om. B   23 *αὐτὸς* Re. *οὗτος* Ω   26 *ἀδαὲς* Ω corr Basil.
29 *Κηφισόδωρος* ⟨*ὁ*⟩ *Διο*⟨*γεί*⟩*τονος* Wil. Sykutris ('nomina Thebis frequentia')

Διότονος, εἷς τῶν φίλων, παρῆν πρὸς ἡμᾶς ξίφος ἔχων
καὶ θώρακα σιδηροῦν ὑπενδεδυμένος καὶ πυθόμενος τὴν
Χάρωνος ὑπ' Ἀρχίου μετάπεμψιν ᾐτιᾶτο τὴν μέλλησιν
ἡμῶν καὶ παρώξυνεν εὐθὺς ἐπὶ τὰς οἰκίας βαδίζειν· φθή-
σεσθαι γὰρ ἐμπεσόντας αὐτοῖς, εἰ δὲ μή, βέλτιον εἶναι
προελθόντας ἐν ὑπαίθρῳ συμπλέκεσθαι πρὸς [ἀλλήλους]
ἀσυντάκτους καὶ σποράδας ἢ μένειν ἐν οἰκίσκῳ καθειρ-
ξαντας αὐτοὺς ὥσπερ σμῆνος ἐξαιρεθησομένους ὑπὸ τῶν F
πολεμίων. ἐνῆγε δὲ καὶ ὁ μάντις Θεόκριτος, ὡς τῶν
ἱερῶν σωτηρίων καὶ καλῶν καὶ πρὸς ἀσφάλειαν ἐχεγγύων
αὐτῷ γεγονότων. **(29.)** ὁπλιζομένων δ' ἡμῶν καὶ συν-
ταττομένων αὖθις ἀφικνεῖται Χάρων ἱλαρῷ τῷ προσώπῳ
καὶ μειδιῶν καὶ προσβλέπων εἰς ἡμᾶς θαρρεῖν ἐκέλευεν,
ὡς δεινοῦ μηδενὸς ὄντος ἀλλὰ τῆς πράξεως ὁδῷ βαδι-
ζούσης. 'ὁ γὰρ Ἀρχίας' ἔφη 'καὶ ὁ Φίλιππος ὡς ἤκουσαν
ἥκειν ἐμὲ κεκλημένον, | ἤδη βαρεῖς ὑπὸ τῆς μέθης ὄντες 596
καὶ συνεκλελυμένοι τοῖς σώμασι τὰς ψυχάς, μόλις δι-
αναστάντες ἔξω προῆλθον ἐπὶ τὰς θύρας. εἰπόντος δὲ τοῦ
Ἀρχίου 'φυγάδας, ὦ Χάρων, ἀκούομεν ἐν τῇ πόλει κρύ-
πτεσθαι παρεισελθόντας' οὐ μετρίως ἐγὼ διαταραχθεὶς
'ποῦ δ'' εἶπον 'εἶναι λέγονται καὶ τίνες;' 'ἀγνοοῦμεν' ὁ
Ἀρχίας εἶπε 'καί σε τούτου χάριν ἐλθεῖν ἐκελεύσαμεν,
εἰ δή τι τυγχάνοις σαφέστερον ἀκηκοώς.' κἀγὼ μικρὸν
ὥσπερ ἐκ πληγῆς ἀναφέρων τὴν διάνοιαν ἐλογιζόμην
λόγον εἶναι τὴν μήνυσιν οὐ βέβαιον, οὐδ' ὑπὸ τῶν συν-
ειδότων ἐξενηνέχθαι τὴν πρᾶξιν οὐδενός· οὐ γὰρ ⟨ἂν⟩ B
ἀγνοεῖν τὴν οἰκίαν αὐτούς, εἴ τις εἰδὼς ἀκριβῶς ἐμήνυεν,
ἄλλως δ' ὑποψίαν ἢ λόγον ἄσημον ἐν τῇ πόλει περιφερό-
μενον ἥκειν εἰς ἐκείνους. εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν ὅτι 'ζῶντος
μὲν Ἀνδροκλείδου πολλάκις ἐπίσταμαι φήμας τοιαύτας

11 sqq. cf. v. Pel 10 29 cf. Xen. H. G. III 5, 1 v. Pel. 5. 6

4 εὐθὺς om. B 6 del. Madv. (dub. iam Xyl.) 12 αὖθ. Turn. αὐτοῖς Ω 24 ἐκ πλ. Turn. ἐκπλαγεὶς Ω 26 add. Wy.

ῥυείσας διακενῆς καὶ λόγους ψευδεῖς ἐνοχλήσαντας ἡμῖν, νυνὶ δ'' ἔφην 'οὐδὲν ἀκήκοα τοιοῦτον, ὦ Ἀρχία· σκέψομαι δὲ τὸν λόγον, εἰ κελεύεις, κἂν πύθωμαί τι φροντίδος ἄξιον, ὑμᾶς οὐ λήσεται.' 'πάνυ μὲν οὖν' ὁ Φυλλίδας εἶπε 'μηδέν, ὦ Χάρων, ἀδιερεύνητον μηδ' ἄπυστον ὑπὲρ τούτων ἀπολίπῃς· τί γὰρ κωλύει μηδενὸς καταφρονεῖν ἀλλὰ C *πάντα φυλάττεσθαι καὶ προσέχειν; καλὸν γὰρ ἡ πρόνοια καὶ τὸ ἀσφαλές.' ἅμα δὲ τὸν Ἀρχίαν ὑπολαβὼν ἀπῆγεν εἰς τὸν οἶκον, ἐν ᾧ πίνοντες τυγχάνουσιν. ἀλλὰ μὴ μέλλωμεν, ἄνδρες, ἔφη, 'προσευξάμενοι δὲ τοῖς θεοῖς ἐξίωμεν.' ταῦτα τοῦ Χάρωνος εἰπόντος εὐχόμεθα τοῖς θεοῖς καὶ παρεκαλοῦμεν ἀλλήλους.*

30. *Ὥρα μὲν οὖν ἦν καθ' ἣν ἄνθρωποι μάλιστα περὶ δεῖπνόν εἰσι, τὸ δὲ πνεῦμα μᾶλλον ἐπιτεῖνον ἤδη νιφετὸν ὑπεκίνει ψεκάδι λεπτῇ μεμιγμένον, ὥστε πολλὴν ἐρημίαν εἶναι διὰ τῶν στενωπῶν διεξιοῦσιν. οἱ μὲν οὖν ἐπὶ τὸν Λεοντίδην καὶ τὸν Ὑπάτην ταχθέντες ἐγγὺς ἀλλήλων οἰκοῦντας ἐν ἱματίοις ἐξῄεσαν ἔχοντες οὐδὲν ἕτερον τῶν ὅπλων* D *ἢ μάχαιραν ἕκαστος (ἐν δὲ τούτοις ἦν καὶ Πελοπίδας καὶ Δαμοκλείδας καὶ Κηφισόδωρος), Χάρων δὲ καὶ Μέλων καὶ οἱ μετ' αὐτῶν ἐπιτίθεσθαι τοῖς περὶ Ἀρχίαν μέλλοντες, ἡμιθωράκια ἐνδεδυμένοι καὶ στεφάνους δασεῖς ἔχοντες οἱ μὲν ἐλάτης οἱ δὲ πεύκης, ἔνιοι δὲ καὶ χιτώνια τῶν γυναικ⟨εί⟩ων ἀμπεχόμενοι, μεθύοντας ἀπομιμούμενοι κώμῳ χρωμένους μετὰ γυναικῶν. ἡ δὲ χείρων, ὦ Ἀρχίδαμε, τύχη καὶ τὰς τῶν πολεμίων μαλακίας καὶ ἀγνοίας ταῖς ἡμετέραις ἐπανισοῦσα τόλμαις καὶ παρασκευαῖς καὶ καθάπερ δρᾶμα τὴν πρᾶξιν ἡμῶν ἀπ' ἀρχῆς διαποικίλλουσα* E *κινδυνώδεσιν ἐπεισοδίοις εἰς αὐτὸ συνέδραμε τὸ ἔργον,*

---

18 cf. v. Pel. 11

---

4 οὐ λ. ὑ. Ω trp. Wil. (hiatus)   5 ἄπιστον B   7 γὰρ] δὲ B (corr. in mg.)   17 ὑπάτην . . . οἰκοῦντες Ω corr. Xyl. e v. Pel.   21 αὐτὸν B   24 add. Herw.   25 ἡ Ald.² ὃ Ω

ὀξὺν ἐπιφέρουσα καὶ δεινὸν ἀνελπίστου περιπετείας ἀγῶνα. τοῦ γὰρ Χάρωνος ὡς ἀνέπεισε τοὺς περὶ Ἀρχίαν καὶ Φίλιππον ἀναχωρήσαντος οἴκαδε καὶ διασκευάζοντος ἡμᾶς ἐπὶ τὴν πρᾶξιν ἧκεν ἐνθένδε παρ' ὑμῶν ἐπιστολὴ παρ' Ἀρχίου τοῦ ἱεροφάντου πρὸς Ἀρχίαν ἐκεῖνον ὄντα φίλον αὐτῷ καὶ ξένον, ὡς ἔοικεν, ἐξαγγέλλουσα τὴν κάθοδον καὶ τὴν ἐπιβουλὴν τῶν φυγάδων καὶ τὴν οἰκίαν, εἰς ἣν F παρεληλύθεισαν, καὶ τοὺς συμπράττοντας αὐτοῖς. ἤδη δὲ καὶ τῇ μέθῃ κατακεκλυσμένος ὁ Ἀρχίας καὶ τῇ προσδοκίᾳ τῶν γυναικῶν ἀνεπτοημένος ἐδέξατο μὲν τὴν ἐπιστολήν, τοῦ δὲ γραμματοφόρου φήσαντος ὑπὲρ [τῶν] σπουδαίων αὐτῷ γεγράφθαι 'τὰ σπουδαῖα τοίνυν εἰς αὔριον' ἔφη. καὶ τὴν μὲν ἐπιστολὴν ὑπέθηκεν ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον, αἰτήσας δὲ ποτήριον ἐκέλευσεν ἐγχεῖν καὶ τὸν Φυλλίδαν ἐξέπεμπε συνεχῶς ἐπὶ θύρας σκεψόμενον εἰ τὰ γύναια πρόσεισι. (31.) τοιαύτης δὲ τὸν πότον ἐλπίδος διαπαιδαγωγησάσης προσμίξαντες ἡμεῖς καὶ διὰ τῶν οἰκετῶν εὐθὺς ὠσάμενοι πρὸς τὸν ἀνδρῶνα μικρὸν ἐπὶ ταῖς θύραις ἔστημεν ἐφορῶντες τῶν κατακειμένων ἕκαστον. | ἡ μὲν οὖν τῶν 597 στεφάνων καὶ τῆς ἐσθῆτος ὄψις παραλογιζομένη τὴν ἐπιδημίαν ἡμῶν σιγὴν ἐποίησεν· ἐπεὶ δὲ πρῶτος ὁ Μέλων ὥρμησε διὰ μέσου τὴν χεῖρα τῇ λαβῇ τοῦ ξίφους ἐπιβεβληκώς, Καβίριχος ὁ κυαμευτὸς ἄρχων τοῦ βραχίονος αὐτὸν παραπορευόμενον ἀντισπάσας ἀνεβόησεν 'οὐ Μέλων οὗτος, ὦ Φυλλίδα;' τούτου μὲν οὖν ἐξέκρουσε τὴν ἐπιβο[υ]λὴν ἅμα τὸ ξίφος ἀνέλκων, διανιστάμενον δὲ χαλεπῶς τὸν Ἀρχίαν ἐπιδραμὼν οὐκ ἀνῆκε παίων ἕως ἀπέκτεινε. τὸν δὲ Φίλιππον ἔτρωσε μὲν Χάρων παρὰ τὸν τράχηλον,

2 sqq cf. v. Pel. 10 Corn. Nep. v. Pel. 3 12 cf. 619 d

2 ἐνέκεισε τοῖς Ω corr. Re. 9 -κλασμένος Ω corr. Cobet καὶ[3] Turn. κἂν Ω 11 del. Cobet 23 κυαμιστὸς Ω corr. Dindorf 26 del. Re.

B *ἀμυνόμενον δὲ τοῖς παρακειμένοις ἐκπώμασιν ὁ Λυσίθεος ἀπὸ τῆς κλίνης χαμαὶ καταβαλὼν ἀνεῖλε. τὸν δὲ Καβίριχον ἡμεῖς κατεπραΰνομεν ἀξιοῦντες μὴ τοῖς τυράννοις βοηθεῖν ἀλλὰ τὴν πατρίδα συνελευθεροῦν ἱερὸν ὄντα καὶ τοῖς θεοῖς καθωσιωμένον ὑπὲρ αὐτῆς· ὡς δὲ καὶ διὰ τὸν οἶνον οὐκ ἦν εὐπαρακόμιστος τῷ λογισμῷ πρὸς τὸ συμφέρον ἀλλὰ μετέωρος καὶ τεταραγμένος ἀνίστατο καὶ τὸ δόρυ προεβάλλετο κατ' αἰχμήν, ὅπερ ἐξ ἔθους ἀεὶ φοροῦσιν οἱ παρ' ἡμῖν ἄρχοντες, ἐγὼ μὲν ἐκ μέσου διαλαβὼν τὸ δόρυ καὶ μετεωρίσας ὑπὲρ κεφαλῆς ἐβόων ἀφεῖ-*
C *ναι καὶ σῴζειν ἑαυτόν, εἰ δὲ μή, πεπλήξεσθαι· Θεόπομπος δὲ παραστὰς ἐκ δεξιῶν καὶ τῷ ξίφει πατάξας αὐτὸν 'ἐνταῦθ'' ἔφη 'κεῖσο μετὰ τούτων, οὓς ἐκολάκευες· μὴ γὰρ ἐν ἐλευθέραις στεφανώσαιο ταῖς Θήβαις μηδὲ θύσειας ἔτι τοῖς θεοῖς, ἐφ' ὧν κατηράσω πολλὰ τῇ πατρίδι πολλάκις ὑπὲρ τῶν πολεμίων εὐχόμενος.' πεσόντος δὲ τοῦ Καβιρίχου τὸ μὲν ἱερὸν δόρυ Θεόκριτος παρὼν ἀνήρπασεν ἐκ τοῦ φόνου, τῶν δὲ θεραπόντων ὀλίγους τολμήσαντας ἀμύνασθαι διεφθείραμεν ἡμεῖς, τοὺς δ' ἡσυχίαν ἄγοντας εἰς τὸν ἀνδρῶνα κατεκλείσαμεν οὐ βουλόμενοι διαπεσόντας ἐξαγγεῖλαι τὰ πεπραγμένα, πρὶν εἰδέναι καὶ τὰ τῶν ἑταί-*
D *ρων εἰ καλῶς κεχώρηκεν.*

32. *Ἐπράχθη δὲ κἀκεῖνα τοῦτον τὸν τρόπον· ἔκοψαν οἱ περὶ Πελοπίδαν τοῦ Λεοντίδου τὴν αὔλειον ἡσυχῇ προσελθόντες καὶ πρὸς τὸν ὑπακούσαντα τῶν οἰκετῶν ἔφασαν ἥκειν Ἀθήνηθεν γράμματα τῷ Λεοντίδῃ παρὰ Καλλιστράτου κομίζοντες. ὡς δ' ἀπαγγείλας καὶ κελευσθεὶς ἀνοῖξαι τὸν μοχλὸν ἀφεῖλε καὶ μικρὸν ἐνέδωκε τὴν θύραν, ἐμπεσόντες ἀθρόοι καὶ ἀνατρέψαντες τὸν ἄνθρωπον ἵεντο δρόμῳ διὰ τῆς αὐλῆς ἐπὶ τὸν θάλαμον. ὁ δ' εὐθὺς ἐπὶ*

23 sqq. cf. v. Pel. 11

11 *θέοπος* Ω corr. Amyot **21** *ἑτέρων* Ω corr. Leon.
24 *αὔλιον* E

τὴν ἀλήθειαν ἐξενεχθεὶς τῇ ὑπονοίᾳ καὶ σπασάμενος τὸ ἐγχειρίδιον ὥρμησε πρὸς ἄμυναν, ἄδικος μὲν ἀνὴρ καὶ E τυραννικὸς εὔρωστος δὲ τῇ ψυχῇ καὶ κατὰ χεῖρα ῥωμαλέος· οὐ μὴν ἔγνω γε τὸν λύχνον καταβαλεῖν καὶ διὰ σκότους συμμῖξαι τοῖς ἐπιφερομένοις, ἀλλ' ἐν φωτὶ καθορώμενος ὑπὸ τούτων ἅμα τῆς θύρας ἀνοιγομένης παίει τὸν Κηφισόδωρον εἰς τὸν λαγόνα καὶ δευτέρῳ τῷ Πελοπίδᾳ συμπεσὼν μέγα βοῶν ἀνεκαλεῖτο τοὺς θεράποντας. ἀλλ' ἐκείνους μὲν οἱ περὶ τὸν Σαμίδαν ἀνεῖργον οὐ παρακινδυνεύοντας εἰς χεῖρας ἐλθεῖν ἀνδράσιν ἐπιφανεστάτοις τῶν πολιτῶν καὶ κατ' ἀλκὴν διαφέρουσιν. ἀγὼν δ' ἦν τῷ Πελοπίδᾳ πρὸς τὸν Λεοντίδην καὶ διαξιφισμὸς ἐν ταῖς θύραις τοῦ θαλάμου στεναῖς οὔσαις καὶ τοῦ Κηφισοδώρου F πεπτωκότος ἐν μέσαις αὐταῖς καὶ θνήσκοντος, ὥστε μὴ δύνασθαι τοὺς ἄλλους προσβοηθεῖν. τέλος δ' ὁ ἡμέτερος λαβὼν μὲν εἰς τὴν κεφαλὴν οὐ μέγα τραῦμα δοὺς δὲ πολλὰ καὶ καταβαλὼν τὸν Λεοντίδην ἐπέσφαξε θερμῷ τῷ Κηφισοδώρῳ· καὶ γὰρ εἶδε πίπτοντα τὸν ἐχθρὸν ὁ ἀνὴρ καὶ τῷ Πελοπίδᾳ τὴν δεξιὰν ἐνέβαλε καὶ τοὺς ἄλλους ἀσπασάμενος ἅμ' ἵλεως ἐξέπνευσε. γενόμενοι δ' ἀπὸ τούτων ἐπὶ τὸν Ὑπάτην τρέπονται καὶ τῶν θυρῶν ὁμοίως αὐτοῖς ἀνοιχθεισῶν φεύγοντα τὸν Ὑπάτην ὑπὲρ τέγους τινὸς εἰς τοὺς γείτονας ἀποσφάττουσιν.

33. Ἐκεῖθεν δὲ πρὸς ἡμᾶς ἠπείγοντο καὶ συμβάλλου- 598 σιν ἡμῖν ἔξωθεν παρὰ τὴν πολύστυλον. ἀσπασάμενοι δ' ἀλλήλους καὶ συλλαλήσαντες ἐχωροῦμεν ἐπὶ τὸ δεσμωτήριον. ἐκκαλέσας ⟨δὲ τὸν⟩ ἐπὶ τῆς εἱρκτῆς ὁ Φυλλίδας 'Ἀρχίας' ἔφη 'καὶ Φίλιππος κελεύουσί σε ταχέως ἄγειν ἐπ' αὐτοὺς Ἀμφίθεον.' ὁ δ' ὁρῶν καὶ τῆς ὥρας τὴν ἀτοπίαν καὶ τὸ μὴ καθεστηκότα λαλεῖν αὐτῷ τὸν Φυλλίδαν, ἀλλὰ θερμὸν ὄντα τῷ ἀγῶνι καὶ μετέωρον, ὑπ[ε]ιδόμενος

9 σαμείδαν Ω cf. 465, 6   14 μέσοις αὐτοῖς Ω corr. Holwerda   21. 22 ἱππάτην Ω corr. Xyl.   27 lac. 8 litt. E 7 B suppl. Turn.   31 del. Bern.

τὸ πλάσμα 'πότ',' ἔλεγεν 'ὦ Φυλλίδα, τηνικαῦτα μετ- B *επέμψαντο δεσμώτην οἱ πολέμαρχοι; πότε δὲ διὰ σοῦ; τί δὲ κομίζεις παράσημον;' ***ἅμα δὲ τῷ λόγῳ ξυστὸν ἱππικὸν ἔχων διῆκε τῶν πλευρῶν καὶ κατέβαλε πονηρὸν ἄνθρωπον, ᾧ καὶ μεθ' ἡμέραν ἐπενέβησαν καὶ προσέπτυσαν οὐκ ὀλίγαι γυναῖκες. ἡμεῖς δὲ τὰς θύρας τῆς εἱρκτῆς κατασχίσαντες ἐκαλοῦμεν ὀνομαστὶ πρῶτον μὲν τὸν Ἀμφίθεον, εἶτα τῶν ἄλλων πρὸς ὃν ἕκαστος ἐπιτηδείως εἶχεν· οἱ δὲ τὴν φωνὴν γνωρίζοντες ἀνεπήδων ἐκ τῶν χαμευνῶν ἄσμενοι τὰς ἁλύσεις ἐφέλκοντες, οἱ δὲ τοὺς πόδας ἐν τῷ ξύλῳ δεδεμένοι τὰς χεῖρας ὀρέγοντες ἐβόων δεόμενοι μὴ ἀπολειφθῆναι. λυομένων δὲ τούτων ἤδη πολλοὶ* C *προσεφέροντο τῶν ἐγγὺς οἰκούντων αἰσθανόμενοι τὰ πραττόμενα καὶ χαίροντες. αἱ δὲ γυναῖκες, ὡς ἑκάστη περὶ τοῦ προσήκοντος ἤκουσεν, οὐκ ἐμμένουσαι τοῖς Βοιωτῶν ἔθεσιν ἐξέτρεχον πρὸς ἀλλήλας καὶ διεπυνθάνοντο παρὰ τῶν ἀπαντώντων, αἱ δ' ἀνευροῦσαι πατέρας ἢ ἄνδρας αὐτῶν ἠκολούθουν, οὐδεὶς δ' ἐκώλυε· ῥοπὴ γὰρ ἦν μεγάλη πρὸς τοὺς ἐντυγχάνοντας ὁ παρ' αὐτῶν ἔλεος καὶ δάκρυα καὶ δεήσεις σωφρόνων γυναικῶν.*

34. *Ἐν δὲ τούτῳ τῶν πραγμάτων ὄντων πυθόμενος τὸν Ἐπαμεινώνδαν ἐγὼ καὶ τὸν Γοργίδαν ἤδη μετὰ τῶν* D *φίλων συναθροίζεσθαι περὶ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἱερὸν ἐπορευόμην πρὸς αὐτούς, ἧκον δὲ πολλοὶ καὶ ἀγαθοὶ τῶν πολιτῶν ὁμοῦ καὶ συνέρρεον ἀεὶ πλείονες. ὡς δ' ἀπήγγειλα καθ' ἕκαστον αὐτοῖς τὰ πεπραγμένα καὶ παρεκάλουν βοηθεῖν ἐλθόντας εἰς τὴν ἀγοράν, ἅμα πάντες εὐθὺς ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν ἐκήρυττον τοὺς πολίτας. τοῖς δὲ τότ' ὄχλοις τῶν συνισταμένων ὅπλα παρεῖχον αἵ τε στοαὶ πλήρεις οὖσαι*

21 sqq. cf. v. Pel. 12

1 *πάλαισμα* E 3 lac. ind. Po., suppl. e. g. ⟨*'ἰδού' ἔφη ὁ Φυλλίδας 'τὸ παράσημον·'*⟩ Po. 9 *ἀπεπήδων* Ω corr. Wy. 16 *ἤθεσιν* Ω corr. Wy. 28 *τοῖς δ' ἔτ' ἀνόπλοις* Wil. 29 *αἵ θ' ἑστίαι* Ω corr. Turn. e v. Pel.

παντοδαπῶν λαφύρων καὶ τὰ τῶν ἐγγὺς οἰκούντων ἐργαστήρια μαχαιροποιῶν. ἧκε δὲ καὶ Ἱπποσθενείδας μετὰ τῶν φίλων καὶ οἰκετῶν τοὺς ἐπιδεδημηκότας κατὰ τύχην πρὸς τὰ Ἡράκλεια σαλπικτὰς παραλαμβάνων. εὐθέως δ' E *οἱ μὲν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ἐσήμαινον οἱ δὲ κατ' ἄλλους τόπους, πανταχόθεν ἐκταράττοντες τοὺς ὑπεναντίους, ὡς πάντων ἀφεστώτων. οἱ μὲν οὖν λακωνίζοντες .... τὴν Καδμείαν ἔφευγον ἐπισπασάμενοι καὶ τοὺς †κρείττους λεγομένους, εἰωθότας δὲ περὶ τὴν ἄκραν κάτω νυκτερεύειν, οἱ δ' ἄνω, τούτων μὲν ἀτάκτως καὶ τεθορυβημένως ἐπιχεομένων, ἡμᾶς δὲ περὶ τὴν ἀγορὰν ἀφορῶντες, οὐδενὸς μέρους ἡσυχάζοντος, ἀλλὰ πανταχόθεν ψόφων καὶ θορύβων ἀναφερομένων, καταβαίνειν μὲν οὐ διενοοῦντο, καίπερ περὶ πεντακοσίους καὶ χιλίους τὸ πλῆθος ὄντες,* F *ἐκπεπληγμένοι δὲ τὸν κίνδυνον ἄλλως προυφασίζοντο Λυσανορίδαν περιμένειν· †γὰρ .... ἡ τῆς ἡμέρας ἐκείνης. διὸ καὶ τοῦτον μὲν ὕστερον, ὡς πυνθανόμεθα, χρήμασιν οὐκ ὀλίγοις ἐζημίωσαν τῶν Λακεδαιμονίων οἱ γέροντες, Ἑρμιππίδαν δὲ καὶ Ἄρκεσον ἀπέκτειναν εὐθὺς ἐν Κορίνθῳ λαβόντες, τὴν δὲ Καδμείαν ὑπόσπονδον παραδόντες ἡμῖν ἀπήλλαττον μετὰ τῶν στρατιωτῶν.*

---

4 sqq. cf. Diod. XV 25—27 16 *Λυσ.*] cf. 578 a
17 sqq. cf. v. Pel. 13

---

7 *οὖν λακ.* Re. *καὶ καπνίζοντες Ω* lac. 21 litt. E 19 B; ⟨*ἐκ τῆς πόλεως ἐπὶ*⟩ suppl. Bern. 8 *ἐκκρίτους* Wil. 9 *κάτω* Turn. *καὶ τῷ Ω* 14 *πεντ. κ. χ.* Wil. e v. Pel. *πεντάκισχιλίους Ω* 16 *παραμένειν Ω* corr. Re. lac. 17 litt. E 16 B; *ἀπ⟨εδήμησε γὰρ κ⟩η* Schw. 18 *οὐκ. ὀ. ἐ.* om. E cum lac. 19 litt.

44.

599 ΠΕΡΙ ΦΥΓΗΣ

(Plan. 24)

1. *Τῶν λόγων ἀρίστους καὶ βεβαιοτάτους ὥσπερ τῶν
φίλων φασὶν εἶναι τοὺς ἐν ταῖς συμφοραῖς παρόντας ὠφε-*
B *λίμως καὶ βοηθοῦντας, ἐπεὶ πάρεισί γε πολλοὶ καὶ προσ-
διαλέγονται τοῖς ἐπταικόσιν, ἀλλ' ἀχρήστως μᾶλλον δὲ
βλαβερῶς καθάπερ ἀκόλυμβοι πνιγομένοις ἐπιχειροῦντες
βοηθεῖν περιπλεκόμενοι καὶ συγκαταδύνοντες· δεῖ δὲ τὸν
παρὰ τῶν φίλων καὶ τῶν βοηθούντων λόγον παρηγορίαν
εἶναι μὴ συνηγορίαν τοῦ λυποῦντος· οὐ γὰρ συνδακρυόν-
των καὶ συνεπιθρηνούντων ὥσπερ χορῶν τραγικῶν ἐν
τοῖς ἀβουλήτοις χρείαν ἔχομεν, ἀλλὰ παρρησιαζομένων
καὶ διδασκόντων ὅτι τὸ λυπεῖσθαι καὶ τὸ ταπεινοῦν*
C *ἑαυτὸν ἐπὶ παντὶ μὲν ἄχρηστόν ἐστι καὶ γιγνόμενον κενῶς
καὶ ἀνοήτως, ὅπου δ' αὐτὰ τὰ πράγματα δίδωσιν ὑπὸ τοῦ
λόγου ψηλαφηθέντα καὶ ἀνακαλυφθέντα πρὸς ἑαυτὸν εἰ-
πεῖν* (Menand. Epitr. fr. 179)

'οὐδὲν πέπονθας δεινόν, ἂν μὴ προσποιῇ',

*κομιδῇ γελοῖόν ἐστι μὴ τῆς σαρκὸς πυνθάνεσθαι τί πέ-
πονθε μηδὲ τῆς ψυχῆς εἰ διὰ τὸ σύμπτωμα τοῦτο χείρων
γέγονεν, ἀλλὰ τοῖς ἔξωθεν συναχθομένοις καὶ συναγα-
νακτοῦσι διδασκάλοις χρῆσθαι τῆς λύπης.*

Libellus videtur missus esse ad Menemachum Sardianum, cf. 798 a sqq. Giesecke, De philosophorum veterum quae ad exilium spectant sententiis, Diss. Lips. 1891, Siefert, Comm. Ien. VI 1. Cat. Lampr 101. Codd.: J(pars alt.)v(w)αAEβ. Π = αAE (Π[1] = αA[1]). Raro affertur n. Ald.[2] = lectiones in marg. Aldinae Hamburgensis

---

6 sqq. cf. 610 b   19 cf. 475 b

---

9 *συγκ.*] prius *ν* eras. J -*δύντες* falso Re.   10 *λόγων* α[1]Aβ   14 *τὸ*[2] om. v eras. β   20 *μὴ*] *μὲν* v   21 *εἰ δὲ διὰ* vΠ (corr. α[2])β

2. Ὅθεν αὐτοὶ καθ' αὑτοὺς γινόμενοι τῶν συμπτωμάτων ὥσπερ φορτίων ἑκάστου τὸν σταθμὸν ἐξετάζωμεν. τὸ μὲν γὰρ σῶμα πιέζεται τῷ τοῦ βαρύνοντος ἄχθει, ἡ δὲ D ψυχὴ τοῖς πράγμασι πολλάκις τὸ βάρος ἐξ αὑτῆς προστίθησιν. ὁ λίθος φύσει σκληρός, ὁ κρύσταλλος φύσει ψυχρός ἐστιν, οὐκ ἔξωθεν εἰκῇ ταύτας τὰς ἀντιτυπίας ἐπιφέροντες καὶ τὰς πήξεις· φυγὰς δὲ καὶ ἀδοξίας καὶ τιμῶν ἀποβολάς, ὥσπερ αὖ τἀναντία, στεφάνους καὶ ἀρχὰς καὶ προεδρίας, οὐ τὴν αὐτῶν φύσιν ἀλλὰ τὴν ἡμετέραν κρίσιν μέτρον ἔχοντα τοῦ λυπεῖν καὶ εὐφραίνειν ἕκαστος ἑαυτῷ κοῦφα καὶ βαρέα καὶ ῥᾴδια φέρειν ποιεῖ καὶ τοὐναντίον. ἔξεστι δ' ἀκούειν τοῦ μὲν Πολυνείκους ἀποκρινομένου πρὸς τὸ ἐρώ- E τημα τοῦτο (Eur. Phoen. 388)

'τί τὸ στέρεσθαι πατρίδος; ἦ κακὸν μέγα;'
'μέγιστον· ἔργῳ δ' ἐστὶ μεῖζον ἢ λόγῳ·'

τοῦ δ' Ἀλκμᾶνος, ὡς ὁ γράψας τὸ ἐπιγραμμάτιον πεποίηκε (Anth. Pal. VII 709),

'Σάρδιες, ἀρχαῖος πατέρων νομός, εἰ μὲν ἐν ὑμῖν
ἐτρεφόμην, κερνᾶς ἤ τις ἂν ἢ βακέλας
χρυσοφόρος, ῥήσσων καλὰ τύμπανα· νῦν δέ μοι Ἀλκμὰν
οὔνομα, καὶ Σπάρτας εἰμὶ πολυτρίποδος,
καὶ Μούσας ἐδάην Ἑλληνίδας, αἵ με τυράννων
θῆκαν Δασκύλεω κρείσσονα καὶ Γύγεω.'

τὸ γὰρ αὐτὸ πρᾶγμα τῷ μὲν εὔχρηστον ἡ δόξα καθάπερ F νόμισμα δόκιμον, τῷ δὲ δύσχρηστον καὶ βλαβερὸν ἐποίησεν.

4 cf. 100 c 14 cf. 605 f

2 τ. θυμὸν ἐξετάζομεν Ω corr. Wy. 8 τοὐναντίον v 9 αὐτῶν $J\alpha^2\beta$ (in ras.) τὴν ss. β^2 αὐτὴν O 11 τοὐν.] 'i. e. καὶ χαλεπὰ φέρειν' Re. nihil delendum 18 ἀρχαῖαι Anth. 19 ἐστρεφ. β^1 κέλσας Ω κέρνας Anth. corr. Jacobs ἢ (vel ἥ) τίς ἀνὴρ Ω ηστισαν ἢ Anth. corr. Salm. μακέλας Ω corr. Ursinus 20 καλὰ] λάλα Meineke 21 πολ. Anth. πολίτης Ω 22 Ἑλλ.] Ἑλικωνίδας Anth. τύραννον n 23 δυσκύλ. $J\Pi^1$ κρ.] μείζονα Anth.

3. Ἔστω δὲ δεινόν, ὥσπερ οἱ πολλοὶ λέγουσι καὶ
ᾄδουσιν, ἡ φυγή. καὶ γὰρ τῶν βρωμάτων πικρὰ πολλὰ
καὶ δριμέα καὶ δάκνοντα τὴν αἴσθησίν ἐστιν, ἀλλὰ μι-
γνύντες αὐτοῖς ἔνια τῶν γλυκέων καὶ προσηνῶν τὴν ἀηδίαν
ἀφαιροῦμεν. ἔστι δὲ καὶ χρώματα λυπηρὰ τῇ ὄψει, πρὸς
ἃ γίνεται τὸ συγχεῖσθαι καὶ μαραυγεῖν διὰ σκληρότητα
600 καὶ βίαν ἄκρατον. | εἰ τοίνυν ἴαμα τῆς δυσχρηστίας ἐκείνης
ἐμίξαμεν τὴν σκιὰν αὐτοῖς ἢ τὴν ὄψιν ἀπεστρέψαμεν ἐπί τι
τῶν χλοερῶν καὶ προσηνῶν, τοῦτ' ἔξεστι ποιεῖν καὶ πρὸς
τὰ συμπτώματα, κεραννύντας αὐτοῖς τὰ χρήσιμα καὶ
φιλάνθρωπα τῶν νυνί σοι παρόντων, εὐπορίαν φίλους
ἀπραγμοσύνην τὸ μηδὲν ἐνδεῖν τῶν ἀναγκαίων πρὸς τὸν
βίον. οὐ γὰρ οἶμαι πολλοὺς εἶναι Σαρδιανῶν, οἳ μὴ τὰ
σὰ πράγματα καὶ μετὰ φυγῆς μᾶλλον ἐθελήσουσιν αὐ-
τοῖς ὑπάρχειν καὶ ἀγαπήσουσιν ἐπὶ ξένης οὕτω διάγοντες
B ἢ καθάπερ οἱ κοχλίαι τοῖς ὀστράκοις συμφυεῖς ὄντες ἄλλο
δὲ μηδὲν ἀγαθὸν ἔχοντες τῶν οἴκοι μετέχειν ἀλύπως.
(4.) ὥσπερ οὖν ἐν κωμῳδίᾳ τις ἠτυχηκότα φίλον θαρ-
ρεῖν καὶ τὴν τύχην ἀμύνεσθαι παρακαλῶν ἐρομένου 'τίνα
τρόπον;' ἀποκρίνεται 'φιλοσόφως,' οὕτω καὶ ἡμεῖς αὐτὴν
ἀμυνώμεθα φιλοσοφοῦντες ἀξίως· (Com. adesp. 118)

'τὸν Δία δὲ πῶς ὕοντα; τὸν βορέαν δὲ πῶς;'

πῦρ ζητοῦμεν βαλανεῖον ἱμάτιον στέγην· καὶ γὰρ οὐχ
ὑόμενοι καθήμεθ' οὐδὲ κλαίομεν. καὶ σοὶ τοίνυν παρ'
ὁντιναοῦν ἔστι τὸ κατεψυγμένον τοῦτο τοῦ βίου μέρος
ἀναζωπυρεῖν καὶ ἀναθάλπειν ἑτέρων βοηθημάτων μὴ δεό-
μενον ἀλλὰ χρώμενον εὐλογίστως τοῖς παροῦσιν. αἱ μὲν
C γὰρ ἰατρικαὶ σικύαι τὸ φαυλότατον ἐκ τοῦ σώματος ἀνα-
λαμβάνουσαι κουφίζουσι καὶ σῴζουσι τὸ λοιπόν, οἱ δὲ

---

5 cf. 469 a 473 f 490 c 548 f v. Demosth 22 9 cf. 478 e 610 e
18 cf. 611 b 27 cf. 469 b 518 b

---

7 ἄκρ. Wil. ἀνίατον Ω (ἄλλως ἀνίκητον w[2 mg.]) 16 κοχλ. cf. 525 e

φιλόλυποι καὶ φιλαίτιοι τῷ τὰ χείριστα τῶν ἰδίων συνάγειν ἀεὶ καὶ διαλογίζεσθαι καὶ προστετηκέναι τοῖς ἀνιαροῖς ἄχρηστα καὶ τὰ χρήσιμα ποιοῦσιν ἑαυτοῖς, ἐν ᾧ μάλιστα καιρῷ βοηθεῖν πέφυκε. τοὺς γὰρ δοιοὺς πίθους, ὦ φίλε, οὓς Ὅμηρος (Ω 527 sqq.) ἔφη κηρῶν ἐμπλείους ἐν οὐρανῷ κεῖσθαι τὸν μὲν ἀγαθῶν τὸν δὲ φαύλων, οὐχ ὁ Ζεὺς ταμιεύων κάθηται καὶ μεθιεὶς τοῖς μὲν ἤπια καὶ μεμιγμένα τοῖς δ' ἄκρατα ῥεύματα τῶν κακῶν, ἀλλ' ἡμῶν αὐ- D τῶν οἱ μὲν νοῦν ἔχοντες ἐκ τῶν ἀγαθῶν τοῖς κακοῖς ἐπαρυτόμενοι τὸν βίον ποιοῦσιν ἡδίω καὶ ποτιμώτερον, τοῖς δὲ πολλοῖς ὥσπερ ἠθμοῖς ἐμμένει καὶ προσίσχεται τὰ φαυλότατα τῶν βελτιόνων ὑπεκρεόντων. (5.) διὸ κἂν ἀληθῶς κακῷ τινι καὶ λυπηρῷ περιπέσωμεν, ἐπάγεσθαι δεῖ τὸ ἱλαρὸν καὶ τὸ εὔθυμον ἐκ τῶν ὑπαρχόντων καὶ ὑπολειπομένων ἀγαθῶν τῷ οἰκείῳ τὸ ἀλλότριον ἐκλεαίνοντας· ὧν δ' ἡ φύσις οὐδὲν ἔχει κακὸν ἀλλ' ὅλον καὶ πᾶν τὸ λυποῦν ἐκ κενῆς δόξης ἀναπέπλασται, ταῦτα δεῖ, καθάπερ E τοῖς δεδοικόσι τὰ προσωπεῖα παιδίοις ἐγγὺς καὶ ὑπὸ χεῖρα ποιοῦντες καὶ ἀναστρέφοντες ἐθίζομεν καταφρονεῖν, οὕτως ἐγγὺς ἁπτομένους καὶ συνερείδοντας τῷ λογισμῷ τὸ σαθρὸν καὶ τὸ κενὸν καὶ τετραγῳδημένον ἀποκαλύπτειν.

Οἷόν ἐστιν ἡ νῦν σοι παροῦσα μετάστασις ἐκ τῆς νομιζομένης πατρίδος. φύσει γὰρ οὐκ ἔστι πατρίς, ὥσπερ οὐδ' οἶκος οὐδ' ἀγρὸς οὐδὲ χαλκεῖον, ὡς Ἀρίστων (St. V. Fr. I 371) ἔλεγεν, οὐδ' ἰατρεῖον· ἀλλὰ γίνεται μᾶλλον δ' ὀνομάζεται καὶ καλεῖται τούτων ἕκαστον ἀεὶ πρὸς τὸν οἰκοῦντα καὶ χρώμενον. ὁ γὰρ ἄνθρωπος, ᾗ φησιν ὁ F Πλάτων (Tim. 90a), 'φυτὸν οὐκ ἔγγειον' οὐδ' ἀκίνητον

---

4 cf. 473 b 9 ἐπαρ.] cf. 471 c 20 cf. 476 d 23 cf. 400 b

---

2 ἀεὶ om. J^1 add. $J^{2\,mg.}$ 4 τοὺς $Ald.^2$ τὸ Ω 14 τὸ ἱλαρὸν A^2 in ras. 17 ταῦτα] τούτων $Ald.^2$ 20 ἁπτ. A^2 in ras. τὸν λογισμὸν Ω corr. Si. 23 κατάστασις Ω corr. Xyl.

'ἀλλ' οὐράνιόν' ἐστιν, ὥσπερ ἐκ ῥίζης τὸ σῶμα τῆς κεφαλῆς ὀρθὸν ἱστάσης πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀνεστραμμένον. ὅθεν εὖ μὲν ὁ Ἡρακλῆς εἶπεν (Trag. adesp. 392)

'Ἀργεῖος ἢ Θηβαῖος· οὐ γὰρ εὔχομαι
μιᾶς· ἅπας μοι πύργος Ἑλλήνων πατρίς.'

ὁ δὲ Σωκράτης βέλτιον, οὐκ Ἀθηναῖος οὐδ' Ἕλλην ἀλλὰ κόσμιος εἶναι φήσας, ὡς ἄν τις Ῥόδιος εἶπεν ἢ Κορίν-
601 *θιος,* | *ὅτι μηδὲ Σουνίῳ μηδὲ Ταινάρῳ μηδὲ τοῖς Κεραυνίοις ἐνέκλεισεν ἑαυτόν.*

'ὁρᾷς τὸν ὑψοῦ τόνδ' ἄπειρον αἰθέρα,
καὶ γῆν πέριξ ἔχονθ' ὑγραῖς ⟨ἐν⟩ ἀγκάλαις;'
(Eur. fr. 941, 1. 2)

οὗτοι τῆς πατρίδος ἡμῶν ὅροι [εἰσί], καὶ οὐδεὶς οὔτε φυγὰς ἐν τούτοις οὔτε ξένος οὔτ' ἀλλοδαπός, ὅπου τὸ αὐτὸ πῦρ ὕδωρ ἀήρ, ἄρχοντες οἱ αὐτοὶ καὶ διοικηταὶ καὶ πρυτάνεις ἥλιος σελήνη φωσφόρος· οἱ αὐτοὶ νόμοι πᾶσι, ὑφ' ἑνὸς προστάγματος καὶ μιᾶς ἡγεμονίας τροπαὶ βόρειοι τροπαὶ νότιοι ἰσημερίαι Πλειὰς Ἀρκτοῦρος ὧραι σπόρων
B *ὧραι φυτειῶν· εἷς δὲ βασιλεὺς καὶ ἄρχων· 'θεὸς ἀρχήν τε καὶ μέσα καὶ τελευτὴν ἔχων τοῦ παντὸς εὐθείᾳ περαίνει κατὰ φύσιν περιπορευόμενος· τῷ δ' ἕπεται Δίκη τῶν ἀπολειπομένων τοῦ θείου νόμου τιμωρός'* (Plat. Legg. 716 a), *ᾗ χρώμεθα πάντες ἄνθρωποι φύσει πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὥσπερ πολίτας.* (6.) *τὸ δέ σε μὴ κατοικεῖν Σάρδεις*

---

3 *ὅθεν* — 5 *πατ.* Stob. III p. 735, 7 6 cf. Muson. p. 42, 1 H. 24 sqq. cf. Muson. p. 41, 6 sqq.

---

2 *ἱστώσης Ω* corr. Bern. *ἀντεστρ.* Re. 3 *εὖ μὲν ὁ* Stob. *ὁ μὲν Ω* (in ras. J) *εἶπ. ἐρωτηθεὶς* Stob. 7 '*Ρ. . . . Κ.*] 'etiam nautae, qui per maria navigant, mundi cives se appellant' Wil. *ὡσανεὶ* '*'Ροδ.' . . . 'Κορ.'*.Po. 11 add. ex Luciani Iove Trag. 41 13 *ὅρ. ἡμ.* $α^{mg.}$ del. Bens. *οὔτε*] *οὕτω* AE 16 *αὐτ. δὲ νόμ.* v 17 *ὑφ'*] *ἀφ'* $vβ^2$ *πράγματος* J cf. 88, 5 18 *ἰσημερία* $Jvα^1β$ 19 *φυτῶν* v

οὐδέν ἐστιν· οὐδὲ γὰρ Ἀθηναῖοι πάντες κατοικοῦσι Κολλυτὸν οὐδὲ Κορίνθιοι Κράνειον οὐδὲ Πιτάνην Λάκωνες. ἆρ' οὖν ξένοι καὶ ἀπόλιδές εἰσιν Ἀθηναίων οἱ μεταστάντες ἐκ Μελίτης εἰς Διωμίδα, ὅπου καὶ μῆνα Μεταγειτνιῶνα καὶ θυσίαν ἐπώνυμον ἄγουσι τοῦ μετοικισμοῦ τὰ Μεταγείτνια, τὴν πρὸς ἑτέρους γειτνίασιν εὐκόλως καὶ ἱλαρῶς ἐκδεχόμενοι καὶ στέργοντες; οὐκ ἂν εἴποις. τί οὖν τῆς οἰκου- C *μένης μέρος ἢ τῆς γῆς ἁπάσης ἕτερον ἑτέρου μακράν ἐστιν, ἣν ἀποδεικνύουσιν οἱ μαθηματικοὶ σημείου λόγον ἔχουσαν ἀδιαστάτου πρὸς τὸν οὐρανόν; ἀλλ' ἡμεῖς ὥσπερ μύρμηκες ἢ μέλιτται μυρμηκιᾶς μιᾶς ἢ κυψέλης ἐκπεσόντες ἀδημονοῦμεν καὶ ξενοπαθοῦμεν, οὐκ εἰδότες οὐδὲ μεμαθηκότες οἰκεῖα τὰ πάντα ποιεῖσθαι καὶ νομίζειν ὥσπερ ἐστί. καίτοι γελῶμεν τὴν ἀβελτερίαν τοῦ φάσκοντος ⟨τὴν⟩ ἐν Ἀθήναις βελτίονα σελήνην εἶναι τῆς ἐν Κορίνθῳ τρόπον τινὰ τὸ αὐτὸ πάσχοντες, ὅταν ἀμφιγνοῶμεν ἐπὶ ξένης γενόμενοι τὴν γῆν τὴν θάλατταν τὸν ἀέρα τὸν οὐρανὸν ὡς ἕτερα καὶ διαφέροντα τῶν συνήθων. ἡ μὲν γὰρ φύσις* D *ἐλευθέρους ἡμᾶς καὶ λελυμένους ἀφίησιν, ἡμεῖς δ' αὐτοὶ συνδέομεν ἑαυτοὺς συστενοχωροῦμεν ἐγκατοικοδομοῦμεν εἰς μικρὰ καὶ γλίσχρα συνελαύνομεν. εἶτα τῶν μὲν Περσῶν βασιλέων καταγελῶμεν, εἴ γε δὴ ἀληθῶς τὸ τοῦ Χοάσπου μόνον ὕδωρ πίνοντες ἄνυδρον αὑτοῖς τὴν ἄλλην ποιοῦσιν οἰκουμένην· ὅταν δὲ μεταστῶμεν εἰς ἕτερα χωρία, τοῦ Κηφισοῦ γλιχόμενοι καὶ τὸν Εὐρώταν ἢ τὸν Ταΰγετον ἢ τὸν Παρνασὸν ἐπιποθοῦντες ἄπολιν καὶ ἀοίκητον αὑτοῖς τὴν οἰκουμένην ποιοῦμεν.*

10 *ἀλλ'* — 20 *συστεν.* Stob. III p. 735, 10 nonnulla omittens 19 cf. Teles p. 23, 3 H.^{2} Epict. I 25, 28

1 *κολυττὸν Ω* corr. Duebn. 4 *-ῶντα Ω* 9 *ἀποδ.* w *ὑποδ. O* *μαθητικοὶ* n^{1}β^1 12 *οὐδὲ μ.* Stob. om. *Ω* 13 *τὰ* Stob. om. *Ω* 14 *καὶ τί γελ.* et 18 *συνήθων;* Po. add. Tournier Rev. de Philol. 1877, p. 261 15 *καλλίονα* Weil ibid. 16 *ποιοῦντες* Po. 19 *αὐτ. δὲ ἡμ.* Stob. 20 *στενοχ.* Stob. (Epict.) 22 *δὴ* del. Bens. (hiatus) *ἀλ.* v *ἀληθὲς O*

7. *Αἰγυπτίων μὲν οὖν οἱ δι' ὀργήν τινα καὶ χαλεπότητα*
E *τοῦ βασιλέως εἰς Αἰθιοπίαν μετοικιζόμενοι πρὸς τοὺς*
δεομένους ἐπανελθεῖν ἐπὶ τέκνα καὶ γυναῖκας ἐπιδεικ-
νύντες τὰ αἰδοῖα κυνικώτερον οὔτε γάμων ἔφασαν οὔτε
παίδων ἀπορήσειν, ἄχρι οὗ ταῦτα μεθ' ἑαυτῶν ἔχωσιν·
εὐπρεπέστερον δ' ἐστὶ καὶ σεμνότερον εἰπεῖν ὡς, ὅπου καὶ
ὅτῳ μετρίων πρὸς τὸν βίον εὐπορεῖν συμβέβηκεν, ἐνταῦθ'
οὗτος οὔτ' ἄπολις οὔτ' ἀνέστιος οὔτε ξένος ἐστί. μόνον
F *ἔχειν δεῖ πρὸς τούτοις νοῦν καὶ λογισμὸν ὥσπερ ἄγκυραν*
κυβερνήτην, ἵνα παντὶ χρῆσθαι λιμένι προσορμισθεὶς
δύνηται. πλοῦτον μὲν γὰρ ἀποβαλόντα ῥᾳδίως οὐκ ἔστι καὶ
ταχέως ἄλλον συναγαγεῖν, πατρὶς δὲ γίνεται πᾶσα πόλις
εὐθὺς ἀνθρώπῳ χρῆσθαι μεμαθηκότι καὶ ῥίζας ἔχοντι
πανταχοῦ ζῆν τε καὶ τρέφεσθαι καὶ παντὶ τόπῳ προσ-
φύεσθαι δυναμένας, οἵας εἶχε Θεμιστοκλῆς οἵας Δημή-
τριος ὁ Φαληρεύς. οὗτος μὲν γὰρ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μετὰ
τὴν φυγὴν πρῶτος ὢν τῶν Πτολεμαίου φίλων οὐ μόνον
αὐτὸς ἐν ἀφθόνοις διῆγεν ἀλλὰ καὶ τοῖς Ἀθηναίοις δω-
602 *ρεὰς ἔπεμπε,* | *Θεμιστοκλῆς δὲ χορηγίᾳ βασιλικῇ πρυτα-*
νευόμενος εἰπεῖν λέγεται πρὸς τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παῖ-
δας 'ἀπωλόμεθ' ἄν, εἰ μὴ ἀπωλόμεθα.' διὸ καὶ Διογένης
ὁ κύων πρὸς τὸν εἰπόντα 'Σινωπεῖς σου φυγὴν ἐκ Πόντου
κατέγνωσαν' 'ἐγὼ δ'' εἶπεν 'ἐκείνων ἐν Πόντῳ μονήν'

'ἄκραις ἐπὶ ῥηγμῖσιν ἀξένου πόρου (Eur. I. T. 253).'

Στρατόνικος δὲ τὸν ἐν Σερίφῳ ξένον ἠρώτησεν, ἐφ' ὅτῳ
τῶν ἀδικημάτων φυγὴ τέτακται παρ' αὐτοῖς ἐπιτίμιον·

---

1 Herod. II 30 Diod. I 67 6 cf. Muson. p. 44, 16 11 *πλοῦτ.* — 13 *μεμαθ.* Stob. III p. 736, 8 19 cf. 185 f 328 f Teles p. 22, 14 Muson. p. 46, 7 al. 21 sqq. D. L. VI 49

---

5 *ἔχουσι* JE 11 *μ. γ.*] *δὲ* Stob. *ῥᾳδ.* Stob. *ῥᾷον* Ω 11/12 *κ. τ. οὐκ ἔ.* Stob. 12 *ἄλ.* Stob. om. Ω 14 *τρόπῳ* Ω corr. Ald.[2] 24 dictum Diogenis hoc versu a Plutarcho illustratur, cf. versum 296, 5. *εὐξείνου πόντου* Ω corr. ex Eur. verba *ἄκ. ἐ. ῥ.* textui Plutarcheo vindicat, *εὐξ. π.* ut glossam del. Wil.

ἀκούσας δ' ὅτι τοὺς ῥᾳδιουργοὺς φυγαδεύουσι, 'τί οὖν' εἶπεν 'οὐκ ἐρρᾳδιούργησας, ὅπως ἐκ τῆς στενοχωρίας ταύτης μεταστῇς;' ὅπου φησὶν ὁ κωμικὸς (Cratinus B fr. 217 Com. adesp. 812) *τὰ σῦκα ταῖς σφενδόναις τρυγᾶσθαι καὶ πάντ' ἔχειν ὅσων δεῖ τὴν νῆσον.*

8. *Ἂν γὰρ σκοπῇς ἄνευ κενῆς δόξης τὴν ἀλήθειαν, ὁ μίαν πόλιν ἔχων ξένος ἐστὶ τῶν ἄλλων ἁπασῶν καὶ ἀλλότριος. οὐ γὰρ δοκεῖ καλὸν οὐδὲ δίκαιον εἶναι καταλιπόντα τὴν ἑαυτοῦ νέμειν ἑτέραν.*

'Σπάρταν ἔλαχες, ταύτην κόσμει (Eur. fr. 723, 1),'

κἂν ἄδοξος ᾖ κἂν νοσώδης κἂν ταράττηται στάσεσιν ὑφ' ἑαυτῆς καὶ πράγμασι μὴ ὑγιαίνουσιν. οὗ δ' ἡ τύχη τὴν ἰδίαν ἀφῄρηται, τούτῳ δίδωσιν ἔχειν τὴν ἀρέσασαν. τὸ γὰρ καλὸν ἐκεῖνο παράγγελμα τῶν Πυθαγορείων 'ἑλοῦ βίον τὸν ἄριστον, ἡδὺν δ' αὐτὸν ἡ συνήθεια ποιήσει,' C *κἀνταῦθα σοφόν ἐστι καὶ χρήσιμον· 'ἑλοῦ πόλιν τὴν ἀρίστην καὶ ἡδίστην, πατρίδα δ' αὐτὴν ὁ χρόνος ποιήσει', καὶ πατρίδα μὴ περισπῶσαν μὴ ἐνοχλοῦσαν μὴ προστάττουσαν 'εἰσένεγκε, πρέσβευσον εἰς Ῥώμην, ὑπόδεξαι τὸν ἡγεμόνα, λειτούργησον.' ἂν γὰρ τούτων τις μνημονεύῃ φρένας ἔχων καὶ μὴ παντάπασι τετυφωμένος, αἱρήσεται καὶ νῆσον οἰκεῖν φυγὰς γενόμενος Γύαρον ἢ Κίναρον* (Trag. adesp. 393, Com. adesp. 1238)

'σκληρὰν ἄκαρπον καὶ φυτεύεσθαι κακήν'

οὐκ ἀθυμῶν οὐδ' ὀδυρόμενος οὐδὲ λέγων ἐκεῖνα τὰ τῶν παρὰ Σιμωνίδῃ (fr. 51) *γυναικῶν,* D

'Ἴσχει δέ με πορφυρέας ἁλὸς ἀμφιταρασσομένας ὀρυμαγδός',

6 *ἂν* — 7 *ἀλλ.* Stob. III p. 736, 6 10 cf. 472 d Paroem. II p. 772 14 cf. 47 b 128 c 466 f 24 cf. PL. III p. 787

5 ⟨*οὐ*⟩ *δεῖ* Cobet 15 *τὸν* om. JΠβ[1] 18 *προσταράσσ.* J 19 *εἰσένεγκαι* Ω corr. Cobet 27 *ὀρ.* β *ὀρυγδός* (*μα* supra) A *ὀρυγμαδός* O

ἀλλὰ μᾶλλον τὸ τοῦ Φιλίππου λογιζόμενος· πεσὼν γὰρ ἐν παλαίστρᾳ καὶ μεταστραφείς, ὡς εἶδε τοῦ σώματος τὸν τύπον, ‘ὦ Ἡράκλεις,’ εἶπεν ‘ὡς μικροῦ μέρους τῆς γῆς φύσει μετέχοντες ὅλης ἐφιέμεθα τῆς οἰκουμένης.’

9. *Οἶμαί σε τῆς Νάξου γεγονέναι θεατήν, εἰ δὲ μή, τῆς γ' Οὐρίας ἐνταῦθα πλησίον οὔσης· ἀλλ' ἐκείνη μὲν ἐχώρει τὸν Ἐφιάλτην καὶ τὸν Ὦτον, αὕτη δὲ τοῦ Ὠρίωνος ἦν οἰκητήριον. ὁ δ' Ἀλκμαίων ἰλὺν νεοπαγῆ τοῦ Ἀχελῴου προσχωννύντος ἐπῴκησεν ὑποφεύγων τὰς Εὐμενίδας, ὡς*
E *οἱ ποιηταὶ λέγουσιν, ἐγὼ δὲ κἀκεῖνον εἰκάζω φεύγοντα πολιτικὰς ταραχὰς καὶ στάσεις καὶ συκοφαντίας ἐρινυώδεις ἑλέσθαι βραχὺ χωρίον ἀπραγμόνως ἐν ἡσυχίᾳ κατοικεῖν. Τιβέριος δὲ Καῖσαρ ἐν Καπρέαις ἑπτὰ ἔτη διητήθη μέχρι τῆς τελευτῆς, καὶ τὸ τῆς οἰκουμένης ἡγεμονικὸν [ἱερὸν] ὥσπερ εἰς καρδίαν συνηγμένον οὐδαμοῦ μετέστη τοσοῦτον χρόνον. ἀλλ' ἐκείνῳ μὲν αἱ τῆς ἡγεμονίας φροντίδες ἐπιχεόμεναι καὶ προσφερόμεναι πανταχόθεν οὐ καθαρὰν παρεῖχον οὐδ' ἀκύμονα τὴν νησιῶτιν ἡσυχίαν· ᾧ δ' ἔξεστιν*
F *εἰς μικρὰν ἀποβάντι νῆσον οὐ μικρῶν ἀπηλλάχθαι κακῶν, οὗτος ἄθλιός ἐστι μὴ προσλαλῶν ἑαυτῷ τὰ Πινδαρικὰ μηδ' ἐπᾴδων πολλάκις* (fr. 154 = Paean IV 50 sqq.)

‘ἔα, φρήν, κυπάρισσον [φιλέειν], ἔα δὲ νομὸν [Κρήτας] περιδάιον.
ἐμοὶ δ' ὀλίγον μὲν γᾶς δέδοται, †ὅθεν ἄδρυς, πενθέων
δ' οὐκ ἔλαχον ⟨οὐδὲ⟩ στασίων’

οὐδὲ προσταγμάτων ἡγεμονικῶν οὐδ' ὑπουργιῶν ἐν πολιτικαῖς χρείαις καὶ λειτουργιῶν δυσπαραιτήτων. **(10.)** *ὅπου γὰρ οὐ φαύλως δοκεῖ λέγειν ὁ Καλλίμαχος* (fr. 481 = Pap. Ox. XVII 2079, 18) *τό ‘μὴ σχοίνῳ Περσίδι τὴν σοφίην,’*

---

6 *γ' Οὐρ.* Giesecke *θουρίας Ω* 11 *ταρ.* Emp. *ἀρχὰς Ω* 13 *Καπ.*] *κεστρίαις Ω* corr. edd. 14 del. Wil. Po. 22 *ἔ. φ.* Pap. Pind. *ἐλαφρὰν Ω* om. Pap. 22 *ἔα*[2] Pap *ἐὰν Ω* om. Pap. 23 *περιδαίων Ω* corr. ex Pap. 24/25 perierunt in Pap., restant *δοται θα*, unde *θάμνος* pro *ὅθ.* Schw. 25 add. Steph.

ἤπου τὴν εὐδαιμονίαν σχοίνοις καὶ παρασάγγαις μετροῦν-
τες, | ἐὰν νῆσον οἰκῶμεν διακοσίων σταδίων ἀλλὰ μὴ τεσ- 603
σάρων ἡμερῶν ὥσπερ ἡ Σικελία περίπλουν ἔχουσαν, ὀδυ-
νᾶν ἑαυτοὺς καὶ θρηνεῖν ὀφείλομεν ὡς κακοδαιμονοῦντες;
τί γὰρ ἡ πλατεῖα χώρα πρὸς τὸν ἄλυπον βίον; οὐκ ἀκούεις
τοῦ Ταντάλου λέγοντος ἐν τῇ τραγῳδίᾳ (Aeschyl. fr. 158, 1)

'σπείρω δ' ἄρουραν δώδεχ' ἡμερῶν ὁδόν,
Βερέκυντα χῶρον,'

εἶτα μετ' ὀλίγον λέγοντος (Aeschyl. fr. 159)

'οὑμὸς δὲ πότμος οὐρανῷ κυρῶν ἄνω
ἔραζε πίπτει καί με προσφωνεῖ τάδε·
γίνωσκε τἀνθρώπεια μὴ σέβειν ἄγαν';

ὁ δὲ Ναυσίθοος τὴν εὐρύχωρον 'Υπέρειαν καταλιπὼν διὰ
τὸ γειτνιᾶν τοὺς Κύκλωπας αὐτῇ καὶ μεταστὰς εἰς νῆσον B
'ἑκὰς ἀνδρῶν ἀλφηστάων' (ζ 8) καὶ κατοικῶν ἀνεπίμικτος
ἀνθρώπων 'ἀπάνευθε πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ' (ζ 204) τὸν
ἥδιστον παρεσκεύασε βίον τοῖς ἑαυτοῦ πολίταις. τὰς δὲ
Κυκλάδας πρότερον μὲν οἱ Μίνω παῖδες, ὕστερον δ' οἱ
Κόδρου καὶ Νείλεω κατῴκησαν, ἐν αἷς τὰ νῦν οἱ ἀνόητοι
φυγάδες οἴονται κολάζεσθαι. καίτοι ποία φυγαδικὴ
νῆσος οὐκ ἔστι πλατυτέρα τῆς Σκιλλουντίας χώρας, ἐν
ᾗ Ξενοφῶν μετὰ τὴν στρατείαν τὸ λιπαρὸν εἶδε γῆρας;
ἡ δ' Ἀκαδήμεια, τρισχιλίων δραχμῶν χωρίδιον ἐωνη-
μένον, οἰκητήριον ἦν Πλάτωνος καὶ Ξενοκράτους καὶ C
Πολέμωνος αὐτόθι σχολαζόντων καὶ καταβιούντων τὸν
ἅπαντα χρόνον πλὴν μίαν ἡμέραν, ἐν ᾗ Ξενοκράτης καθ'
ἕκαστον ἔτος εἰς ἄστυ κατήει Διονυσίων καινοῖς τραγῳ-
δοῖς ἐπικοσμῶν, ὡς ἔφασαν, τὴν ἑορτήν. Ἀριστοτέλην δὲ

---

7 cf. 778 b

---

7 σπείρων J 8 Βερ. Strabo p 580 βερεκύνθα O ἐρεκύνθα J (β litt. add. m.[2]) v Π[1] ἐρεκάνθα β 10 οὐ. δ. π.] θυμὸς δὲ ποθ' ἀμὸς (ἀμνὸς v) Ω corr. Porson 15 ἀνδ] ἄλλων Ω corr. ex Hom. 19 νήλεω β (ει ss. β[2]) 27 ἔτος] χρόνον J[1]

καὶ λελοιδόρηκε Θεόκριτος ὁ Χῖος (FHG. II p. 86), ὅτι τὴν παρὰ Φιλίππῳ καὶ Ἀλεξάνδρῳ δίαιταν ἀγαπήσας

'εἵλετο ναίειν
ἀντ' Ἀκαδημείας Βορβόρου ἐν προχοαῖς.'

ἔστι γὰρ ποταμὸς περὶ Πέλλην, ὃν Μακεδόνες Βόρβορον καλοῦσι. τὰς δὲ νήσους ὥσπερ ἐπίτηδες ὑμνῶν καὶ συνιστὰς ἡμῖν ὁ ποιητής (Ξ 230)

'Λῆμνον δ' εἰσαφίκανε, πόλιν θείοιο Θόαντος·'

καί (Ω 544)

D 'ὅσσον Λέσβος ἄνω, Μάκαρος ἕδος, ἐντὸς ἐέργει·'

καί (Ι 668)

'Σκῦρον ἑλὼν αἰπεῖαν, Ἐνυῆος πτολίεθρον·'

καί (Β 625)

'οἳ δ' ἐκ Δουλιχίοιο Ἐχινάων θ' ἱεράων
νήσων, αἳ ναίουσι πέρην ἁλὸς Ἤλιδος ἄντα·'

καὶ τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν νῆσον οἰκεῖν φησι τὸν θεοφιλέστατον Αἴολον, τὸν σοφώτατον Ὀδυσσέα, τὸν ἀνδρειότατον Αἴαντα, τὸν φιλοξενώτατον Ἀλκίνουν.

11. Ὁ μὲν οὖν Ζήνων πυθόμενος ἣν ἔτι λοιπὴν εἶχε ναῦν μετὰ τῶν φορτίων καταπεπομένην ὑπὸ τῆς θαλάσσης 'εὖγ',' εἶπεν 'ὦ τύχη, ποιεῖς, εἰς τρίβωνα καὶ βίον E φιλόσοφον συνελαύνουσ' ἡμᾶς·' ἀνὴρ δὲ μὴ τετυφωμένος παντάπασι μηδ' ὀχλομανῶν οὐκ ἂν οἶμαι μέμψαιτο τὴν τύχην συνελαυνόμενος εἰς νῆσον, ἀλλ' ἐπαινέσειεν ὅτι τὸν πολὺν ἄλυν καὶ ῥέμβον ἑαυτοῦ καὶ πλάνας ἐν ἀποδημίαις καὶ κινδύνους ἐν θαλάσσῃ καὶ θορύβους ἐν ἀγορᾷ περι-

---

19 sqq. St. V. Fr. I 277 cf. 87 a 467 d Sen. tranq. 14, 2

---

2 παρὰ] περὶ αA 10 ὅσα (vel ὅσω) Ω corr. ex Hom. Μάκ. Hom. μακάρων Ω 16 φασι Ω corr. Duebn. 23/24 τ. τύχ. μέμψ. JΠβ

ελοῦσα μόνιμον καὶ σχολαῖον καὶ ἀπερίσπαστον καὶ ἴδιον βίον ὡς ἀληθῶς δίδωσι, κέντρῳ καὶ διαστήματι περιγράψασα τὴν τῶν ἀναγκαίων χρείαν. ποία γὰρ νῆσος οἰκίαν οὐκ ἔχει περίπατον λουτρὸν ἰχθῦς λαγωοὺς ἄγρᾳ καὶ παιδιᾷ χρῆσθαι βουλομένοις; τὸ ⟨δὲ⟩ μέγιστον, ἡσυχίας, ἧς διψῶσιν ἕτεροι, σοὶ πολλάκις τυχεῖν ἔνεστιν. F *ἀλλὰ πεττεύοντας καὶ ἀποκρυπτομένους οἴκοι συκοφάνται καὶ πολυπράγμονες ἐξιχνεύοντες καὶ διώκοντες ἐκ τῶν προαστίων καὶ τῶν κήπων εἰς ἀγορὰν καὶ εἰς αὐλὴν βίᾳ κατάγουσιν, εἰς δὲ νῆσον οὐκ ἐνοχλῶν τις οὐκ αἰτῶν οὐ δανειζόμενος οὐκ ἐγγυήσασθαι παρακαλῶν οὐ συναρχαιρεσιάσαι, | δι' εὔνοιαν δὲ καὶ πόθον οἱ βέλτιστοι* 604 *τῶν ἀναγκαίων καὶ οἰκείων πλέουσιν, ὁ δ' ἄλλος βίος ἄσυλος καὶ ἱερὸς ἀνεῖται τῷ βουλομένῳ καὶ μεμαθηκότι σχολάζειν. ὁ δὲ τοὺς περιτρέχοντας ἔξω καὶ τοῦ βίου τὸ πλεῖστον ἐν πανδοκείοις καὶ πορθμείοις ἀναλίσκοντας εὐδαιμονίζων ὅμοιός ἐστι τῷ τοὺς πλάνητας οἰομένῳ τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων πράττειν ἄμεινον. καίτοι τῶν πλανήτων ἕκαστος ἐν μιᾷ σφαίρᾳ καθάπερ ἐν νήσῳ περιπολῶν διαφυλάττει τὴν τάξιν· 'ἥλιος γὰρ οὐχ ὑπερβήσεται μέτρα' φησὶν ὁ Ἡράκλειτος* (fr. 94)· *'εἰ δὲ μή, Ἐρινύες μιν Δίκης ἐπίκουροι ἐξευρήσουσιν.'* B

12. *Ἀλλὰ ταῦτα μέν, ὦ φίλε, καὶ τὰ τοιαῦτα πρὸς ἐκείνους λέγωμεν κἀκείνοις ἐπᾴδωμεν, οἷς εἰς νῆσον ἀπῳκισμένοις ἀνεπίμικτα ποιεῖ τὰ ἄλλα* (*Φ* 59)

'πόντος ἁλὸς ⟨πολιῆς⟩, ὃ πολεῖς ἀέκοντας ἐρύκει·'

σοὶ δ' οὐχ ἑνὸς δεδομένου μόνου, ἀλλ' ἀπειρημένου τόπου, πασῶν ἐστιν ἐξουσία πόλεων ἢ μιᾶς κώλυσις. ἀλλὰ μὴν τῷ 'οὐκ ἄρχομεν οὐδὲ βουλεύομεν οὐδ' ἀγωνοθετοῦμεν'

---

2 cf. 513 c 524 e 776 f 822 d 1098 d   29 cf. 475 f

---

1 *ἴδιον* sanum, cf. 524, 18 sqq.   2/3 *περιγρ.* ⟨*τὸν τόπον, δαψιλῶς δὲ παρέχουσα*⟩ Schw.   3 *τῇ . . . χρείᾳ* Re.   5 add. Bern.   16 *πορθμίοις Ω* corr. Bern.   26 add. ex Hom.   *πολέας* Hom.

ἀντίθες τό ‘οὐ στασιάζομεν οὐδ’ ἀναλίσκομεν οὐδὲ προσηρτήμεθα θύραις ἡγεμόνος· οὐδὲν νῦν μέλει, ὅστις ὁ κεκληρωμένος τὴν ἐπαρχίαν ἐστίν, εἰ ἀκράχολος εἰ C ἐπαχθής.’ ἀλλ’ [ὡς] ἡμεῖς, καθάπερ Ἀρχίλοχος τῆς Θάσου τὰ καρποφόρα καὶ οἰνόπεδα παρορῶν διὰ τὸ τραχὺ καὶ ἀνώμαλον διέβαλε τὴν νῆσον εἰπών (fr. 21, 1. 2)

‘ἥδε δ’ ὥστ’ ὄνου ῥάχις
ἕστηκεν ὕλης ἀγρίας ἐπιστεφής,’

οὕτω τῆς φυγῆς πρὸς ἓν μέρος τὸ ἄδοξον ἐντεινόμενοι παρορῶμεν τὴν ἀπραγμοσύνην καὶ τὴν σχολὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν. καίτοι τούς γε Περσῶν βασιλέας ἐμακάριζον ἐν Βαβυλῶνι τὸν χειμῶνα διάγοντας, ἐν δὲ Μηδίᾳ τὸ θέρος, ἐν δὲ Σούσοις τὸ ἥδιστον τοῦ ἔαρος. ἔξεστι δήπου καὶ τῷ μεθεστῶτι μυστηρίοις ἐν Ἐλευσῖνι διατρίβειν, Διονυσίοις ἐν ἄστει πανηγυρίζειν, Πυθίων ἀγομένων εἰς Δελφοὺς παρελθεῖν, Ἰσθμίων εἰς Κόρινθον, ἄνπερ ᾖ φιλο- D θέωρος· εἰ δὲ μή, σχολὴ περίπατος ἀνάγνωσις ὕπνος ἀθορύβητος τὸ τοῦ Διογένους ‘Ἀριστοτέλης ἀριστᾷ, ὅταν δοκῇ Φιλίππῳ, Διογένης, ὅταν Διογένει’ μήτε πραγματείας μήτ’ ἄρχοντος μήθ’ ἡγεμόνος τὴν συνήθη δίαιταν περισπῶντος.

13. Διὰ τοῦτο τῶν φρονιμωτάτων καὶ σοφωτάτων ὀλίγους ἂν εὕροις ἐν ταῖς ἑαυτῶν πατρίσι κεκηδευμένους, οἱ δὲ πλεῖστοι μηδενὸς ἀναγκάζοντος αὐτοὶ τὸ ἀγκύριον ἀράμενοι μεθωρμίσαντο τοὺς βίους καὶ μετέστησαν ο μὲν εἰς Ἀθήνας οἱ δ’ ἐξ Ἀθηνῶν. τίς γὰρ εἴρηκε τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος ἐγκώμιον τοιοῦτον, οἷον Εὐριπίδης;

---

12 cf. 499 a 13 sqq. cf. Wil. Herm. 1927, 296 18 D. L. VI 45 Gnom. Vat. ed. Sternb. (Wien. Stud. X) n. 275

---

1 ἂν τιθῇς $β^1$ ἂν ἀντιθῇς (ῇ in ras. A) O corr. Emp. οὐδ’ Stegm. οὐκ Ω 2 οὐδὲ Ω corr. Schw. μέλλει $JΠ^1$ 4 del. Basil. 14 μετέξοντι $β^2$ 15 ἄστει Re. ἄργει Ω 24 αὐτὸ $JvΠ^1β^1$ ἀργύριον Jα (ἀγκύ ss. $α^3$) ἀργύρια v .

῾ἣ πρῶτα μὲν λεὼς οὐκ ἐπακτὸς ἄλλοθεν,
αὐτόχθονες δ' ἔφυμεν· αἱ δ' ἄλλαι πόλεις E
πεσσῶν ὁμοίως διαφορηθεῖσαι βολαῖς
ἄλλαι παρ' ἄλλων εἰσὶν εἰσαγώγιμοι.' (fr. 360)
῾εἰ δ' ⟨οὖν⟩ πάρεργον χρή τι κομπάσαι, γύναι,
οὐρανὸν ὑπὲρ γῆς ἔχομεν εὖ κεκραμένον,
ἵν' οὔτ' ἄγαν πῦρ οὔτε χεῖμα συμπίτνει.
ἃ δ' Ἑλλὰς Ἀσία τ' ἐκτρέφει κάλλιστα, γῆς
δέλεαρ ἔχοντες ⟨τῇσδε⟩ συνθηρεύομεν·' (fr. 981)

ἀλλ' ὁ ταῦτα γράψας εἰς Μακεδονίαν ᾤχετο καὶ παρ' Ἀρχελάῳ κατεβίωσεν. ἀκήκοας δὲ δήπου καὶ τουτὶ τὸ ἐπιγραμμάτιον (PL. II p. 241)

Αἰσχύλον Εὐφορίωνος Ἀθηναῖον τόδε κεύθει F
μνῆμα καταφθίμενον πυροφόροιο Γέλας·'

καὶ γὰρ καὶ οὗτος εἰς Σικελίαν ἀπῆρε καὶ Σιμωνίδης πρότερον. τὸ δ' ῾῾Ἡροδότου Ἁλικαρνασσέως ἱστορίης ἀπόδεξις ἥδε' πολλοὶ μεταγράφουσιν ῾῾Ἡροδότου Θουρίου'· μετῴκησε γὰρ εἰς Θουρίους καὶ τῆς ἀποικίας ἐκείνης μετέσχε. τὸ δ' ἱερὸν | καὶ δαιμόνιον ἐν μούσαις πνεῦμα, 605
῾Φρυγίας κοσμήτορα μάχας,' Ὅμηρον οὐ τοῦτο πεποίηκε πολλαῖς ἀμφισβητήσιμον πόλεσιν, ὅτι μὴ μιᾶς ἐστιν ἐγκωμιαστής; καὶ ξενίου Διὸς πολλαὶ τιμαὶ καὶ μεγάλαι. (14.) εἰ δὲ φήσει τις ὅτι δόξαν οὗτοι καὶ τιμὰς ἐθήρευον, ἐπὶ τοὺς σοφοὺς ἐλθὲ καὶ τὰς σοφὰς Ἀθήνησι σχολὰς καὶ διατριβάς· ἀνάπεμπασαι τὰς ἐν Λυκείῳ τὰς ἐν Ἀκαδημείᾳ τὴν Στοὰν τὸ Παλλάδιον τὸ Ὠιδεῖον. εἰ τὴν Περι-

---

4 ἀγώγ. Ω corr. ex Lyc. in Leocr. 100 5 add. Dobree γυναῖκες Ω corr. Steph. 6 εὖ συγκεκρ. Ω corr. Xyl. 8 τ' ἐκτ. Musgrave τε τρέφει Ω γῆς Re. τῆς Ω 9 δέλεαρ J δὲ ἔλεαρ O add. R. Ellis 11 δὲ δήπου Wy. δι' ἐπῶν Ω 16 -ασσέως v -ασσῆος w -ασέως O 16/17 ἀπ. ἥ. w ἀπόδειξις τόδε O 17 θούρους Ω corr. Xyl.

πατητικὴν ἀσπάζῃ μάλιστα καὶ τεθαύμακας, Ἀριστοτέλης
B ἦν ἐκ Σταγίρων, Θεόφραστος ἐξ Ἐρέσου, Στράτων ἐκ
Λαμψάκου, Λύκων ἐκ Τρωάδος, Ἀρίστων ἐκ Κέω, Κρι-
τόλαος Φασηλίτης· εἰ τὴν Στωικήν, Ζήνων Κιτιεύς,
Κλεάνθης Ἄσσιος, Χρύσιππος Σολεύς, Διογένης Βαβυ-
λώνιος, Ἀντίπατρος Ταρσεύς, ὁ δ' Ἀθηναῖος Ἀρχέδημος
εἰς τὴν Πάρθων μεταστὰς ἐν Βαβυλῶνι Στωικὴν δια-
δοχὴν ἀπέλιπε. τίς οὖν τούτους ἐδίωξεν; οὐδείς· ἀλλ' αὐ-
τοὶ διώκοντες ἡσυχίαν, ἧς οὐ πάνυ μέτεστιν οἴκοι τοῖς
ἡντιναοῦν δόξαν ἢ δύναμιν ἔχουσι, τὰ μὲν ἄλλα λόγοις
τοῦτο δ' ἔργοις ἡμᾶς διδάσκουσι. καὶ γὰρ νῦν οἱ δοκιμώ-
τατοι καὶ κράτιστοι ζῶσιν ἐπὶ ξένης οὐ μετασταθέντες
C ἀλλὰ μεταστάντες οὐδὲ φυγαδευθέντες ἀλλὰ φυγόντες
αὐτοὶ πράγματα καὶ περισπασμοὺς καὶ ἀσχολίας, ἃς αἱ
πατρίδες φέρουσι. καὶ γὰρ τοῖς παλαιοῖς ὡς ἔοικεν αἱ
Μοῦσαι τὰ κάλλιστα τῶν συνταγμάτων καὶ δοκιμώτατα
φυγὴν λαβοῦσαι συνεργὸν ἐπετέλεσαν. Θουκυδίδης Ἀθη-
ναῖος συνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ
Ἀθηναίων' (I 1) ἐν Θρᾴκῃ περὶ τὴν Σκαπτὴν ὕλην,
Ξενοφῶν ἐν Σκιλλοῦντι τῆς Ἠλείας, Φίλιστος ἐν Ἠπείρῳ,
Τίμαιος ὁ Ταυρομενείτης ἐν Ἀθήναις, Ἀνδροτίων Ἀθη-
D ναῖος ἐν Μεγάροις, Βακχυλίδης ὁ Ἰουλιήτης ἐν Πελοπον-
νήσῳ. πάντες οὗτοι καὶ πλείονες ἄλλοι τῶν πατρίδων
ἐκπεσόντες οὐκ ἀπέγνωσαν οὐδ' ἔρριψαν ἑαυτούς, ἀλλ'
ἐχρήσαντο ταῖς εὐφυΐαις ἐφόδιον παρὰ τῆς τύχης τὴν
φυγὴν λαβόντες, δι' ἣν πανταχοῦ καὶ τεθνηκότες μνη-

1 Ἀρ. — 13 μεταστάντες Stob. III p. 786, 8 nonnulla omittens
6 Ἀντ.] St. V. Fr. III p. 244 Ἀρχ.] St. V. Fr. III p. 262
11 cf. Muson. p. 43, 8 sqq.

2 ἐφέσου Ω ἐρεσίου Stob. corr. Basil. 3 Λύκ.] γλύκων Ω γλαύκων δὲ Stob. corr. Xyl. cf. D. L. V 65 sqq. 4 εἰ n εἰς O 5 Ἄ.] λύδιος Ω (κ ss. AE) corr. Ald.[2] 9 ἡσ. καὶ σπουδήν Stob. 11 ἡμᾶς ἔργῳ Stob. 20 φίλιππος Ω corr. Ald.[2] Φιλ. ⟨ὁ Συρακόσιος⟩ Re. 22 Ἰουλ. Cobet ποιητὴς Ω (def. Giesecke p. 94) 23 πλέονες JvΠ[1]

μονεύονται· τῶν δ' ἐκβαλόντων καὶ ⟨κατα⟩στασιασάντων οὐδὲ εἷς λόγος οὐδενὸς ἀπολέλειπται. (15.) *διὸ καὶ γελοῖός ἐστιν ὁ νομίζων ἀδοξίαν τῇ φυγῇ προσεῖναι. τί λέγεις; ἄδοξός ἐστι Διογένης ὃν ἰδὼν Ἀλέξανδρος ἐν ἡλίῳ καθήμενον ἐπιστὰς ἠρώτησεν, εἴ τινος δεῖται, τοῦ δὲ* E *μηδὲν ἀλλ' ἢ σμικρὸν ἀποσκοτίσαι κελεύσαντος ἐκπλαγεὶς τὸ φρόνημα πρὸς τοὺς φίλους εἶπεν 'εἰ μὴ Ἀλέξανδρος ἤμην, Διογένης ἂν ἤμην'; ἠδόξει δὲ Κάμιλλος ἐκ τῆς Ῥώμης ἐλαυνόμενος, ἧς δεύτερος κτίστης νῦν ἀναγορεύεται; καὶ μὴν Θεμιστοκλῆς οὐ τὴν ἐν τοῖς Ἕλλησι δόξαν φυγὼν ἀπέβαλεν ἀλλὰ τὴν ἐν τοῖς βαρβάροις προσέλαβε· καὶ οὐδείς ἐστιν οὕτως ἀφιλότιμος οὐδ' ἀγεννής, ὃς μᾶλλον ἂν ἐβούλετο Λεωβώτης ὁ γραψάμενος ἢ Θεμιστοκλῆς ὁ φυγαδευθεὶς εἶναι καὶ Κλώδιος ὁ ἐκβαλὼν ἢ* F *Κικέρων ὁ ἐκβληθεὶς καὶ Ἀριστοφῶν ὁ κατηγορήσας ἢ Τιμόθεος ὁ μεταστὰς ἐκ τῆς πατρίδος.*

16. *Ἀλλ' ἐπεὶ πολλοὺς τὰ τοῦ Εὐριπίδου κινεῖ δυνατῶς τῆς φυγῆς κατηγορεῖν δοκοῦντος, ἴδωμεν ἃ λέγει καθ' ἕκαστον ἐρωτῶν καὶ ἀποκρινόμενος* (Phoen. 388)·

'τί τὸ στέρεσθαι πατρίδος; ἦ κακὸν μέγα;'
'μέγιστον· ἔργῳ δ' ἐστὶ μεῖζον ἢ λόγῳ.'
'τίς ὁ τρόπος αὐτοῦ; τί φυγάσιν τὸ δυστυχές;'
'ἓν μὲν μέγιστον· οὐκ ἔχει παρρησίαν.'
'δούλου τόδ' εἶπας, μὴ λέγειν ἅ τις φρονεῖ.' |
'τὴν τῶν κρατούντων ἀμαθίαν φέρειν χρεών.' 606

ταῦτα πρῶθ' ⟨ὁρᾷς⟩ ὡς οὐκ ὀρθῶς οὐδ' ἀληθῶς ἀξιοῦται. πρῶτον μὲν γὰρ οὐ δούλου τό 'μὴ λέγειν ἅ τις φρονεῖ',

---

4 D. L. VI 38 Cic. Tusc. V 32, 92 Sen. benef. V 4, 3/4
20 cf. 599 d 23 sqq. cf. Muson. p. 48, 6 sqq.

---

1 add. Emp. 13 *λεωβάτης* (*λεόβ.* J[1] *λεωκράτης* in ras. β[2]) Ω corr. Wil. (Kirchner Prosop. Att. 9071) 22 *φυγάσι* Ω corr. ex Eur. *δυστ.*] *δυσχερὲς* Eur. 25 *τὰς . . . ἀμαθίας* Eur. 26 *πρ. ὀρ. ὡς* Po. (*ὁρᾷς ὡς* Re.) *πρώτως* Ω cf. 529, 3. 18

ἀλλὰ νοῦν ἔχοντος ἀνδρὸς ἐν καιροῖς καὶ πράγμασιν ἐχεμυθίας καὶ σιωπῆς δεομένοις, ὥσπερ αὐτὸς ἀλλαχόθι βέλτιον εἴρηκε (fr. 413, 2)

'σιγᾶν θ' ὅπου δεῖ καὶ λέγειν ἵν' ἀσφαλές·'

ἔπειτα 'τὴν τῶν κρατούντων ἀμαθίαν' οὐχ ἧττον οἴκοι μένοντας ἢ φεύγοντας ἀνάγκη φέρειν, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον πολλάκις οἱ μένοντες τῶν ἀπαλλαγέντων τοὺς ἰσχύοντας B *ἐν πόλεσιν ἀδίκως τῷ συκοφαντεῖν ἢ βιάζεσθαι δεδίασι. τὸ δὲ μέγιστον καὶ ἀτοπώτατον, εἰ παρρησίαν τῶν φυγάδων ἀφαιρεῖται· θαυμαστὸν γάρ, εἰ Θεόδωρος ἀπαρρησίαστος ἦν, ὃς Λυσιμάχου τοῦ βασιλέως εἰπόντος πρὸς αὐτόν 'ἡ πατρίς σε τοιοῦτον ὄντ' ἐξέβαλε;' 'ναί,' εἶπε 'μὴ δυναμένη φέρειν ὥσπερ ἡ Σεμέλη τὸν Διόνυσον.' ἐπιδείξαντος δ' αὐτῷ Τελεσφόρον ἐν γαλεάγρᾳ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξορωρυγμένον καὶ περικεκομμένον τὴν ῥῖνα καὶ τὰ ὦτα καὶ τὴν γλῶτταν ἐκτετμημένον καὶ εἰπόντος 'οὕτως ἐγὼ διατίθημι τοὺς κακῶς με ποιοῦντας·' ⟨'τί δὲ Θεοδώρῳ μέλει', ἔφη, 'πότερον ὑπὲρ γῆς ἢ ὑπὸ γῆς σήπεται;'⟩ τί δέ; Διογένης οὐκ εἶχε παρρησίαν, ὃς εἰς τὸ Φιλίππου στρατόπεδον* C *παρελθών, ὁπηνίκα μαχούμενος ἐχώρει τοῖς Ἕλλησι, καὶ πρὸς αὐτὸν ἀναχθεὶς ὡς κατάσκοπος· ναί, κατάσκοπος ἔφη ἀφῖχθαι τῆς ἀπληστίας αὐτοῦ καὶ τῆς ἀφροσύνης ἥκοντος ἐν βραχεῖ καιρῷ διακυβεῦσαι περὶ τῆς ἡγεμονίας ἅμα καὶ τοῦ σώματος; τί δέ; Ἀννίβας ὁ Καρχηδόνιος οὐκ ἐχρῆτο παρρησίᾳ πρὸς Ἀντίοχον βασιλέα ὄντα φυγὰς ὤν, ὁπηνίκα καιροῦ διδόντος ἐκέλευσεν αὐτὸν ἐπιχειρεῖν τοῖς*

---

4 cf. 506 c 6 sqq. cf. Muson. p. 48, 19 sqq. 10 D. L. II 102 17/18 cf. 499 d Teles p. 31, 1 18 sqq. cf. 70 c Philo q. o. p. l. 128/130 D. L. VI 43

---

11 ὃς Laur. Conv. Soppr. 57 m.² ὁ Ω 17/18 suppl. Bern. ex 499 d 19 τὸ τοῦ Φ. JΠβ¹ (ras.) 20 μαχόμενος v 23 τῆς ἀπλ. ἀφ. JΠβ, at hiatus post ἔφη dicto inculcatum facilius toleratur, cf. ἐγώ' εἶπεν 27, 24 25 βασ. ὄ. hiatus (βασιλεύοντα Po. propter φυγὰς ὢν minus placet) 26 ἐκέλευεν JwΠβ

πολεμίοις, τοῦ δὲ θυσαμένου καὶ τὰ σπλάγχνα κωλύειν φάσκοντος ἐπετίμησεν εἰπών 'σὺ τί κρέας λέγει σκοπεῖς, οὐ τί νοῦν ἔχων ἄνθρωπος;' ἀλλ' οὐδὲ γεωμετρῶν φυγὴ παρρησίαν οὐδὲ γραμματικῶν ἀφαιρεῖται, περὶ ὧν ἴσασι καὶ μεμαθήκασι διαλεγομένων, πόθεν γε δὴ καλῶν καὶ D
ἀγαθῶν ἀνθρώπων; ἀλλὰ τὸ ἀγεννὲς πανταχοῦ τὴν φωνὴν 'ἐμφράττει, τὴν γλῶσσαν ἀποστρέφει, ἄγχει, σιωπᾶν ποιεῖ (Dem. 19, 208).' *τὰ δ' ἑξῆς τοῦ Εὐριπίδου ποῖά τιν' ἐστίν;* (Phoen. 396)

'αἱ δ' ἐλπίδες βόσκουσι φυγάδας, ὡς λόγος.'
'καλοῖς βλέπουσαί γ' ὄμμασιν, μέλλουσι δέ.'

καὶ τοῦτο τῆς ἀβελτερίας ἔγκλημα μᾶλλον ἢ τῆς φυγῆς ἐστιν. οὐ γὰρ οἱ μαθόντες οὐδ' ἐπιστάμενοι χρῆσθαι τοῖς παροῦσιν, ἀλλ' οἱ ἀεὶ τοῦ μέλλοντος ἐκκρεμάμενοι καὶ γλιχόμενοι τῶν ἀπόντων ὡς ἐπὶ σχεδίας διαφέρονται τῆς ἐλπίδος, κἂν μηδέποτε τοῦ τείχους ἐκτὸς προέλθωσι. E
(Phoen. 402)

'φίλοι δὲ πατρὸς καὶ ξένοι σ' οὐκ ὠφέλουν;'
'εὖ πρᾶσσε· τὰ φίλων δ' οὐδέν, ἤν τι δυστυχῇς.'
'οὐδ' ηὑγένειά σ' ἦρεν εἰς ὕψος μέγα;'
'κακὸν τὸ μὴ ἔχειν· τὸ γένος [δὲ] οὐκ ἔβοσκέ με.'

ταῦτ' ἤδη καὶ ἀχάριστα τοῦ Πολυνείκους ἀτιμίαν μὲν εὐγενείας ἀφιλίαν δὲ τῆς φυγῆς κατηγοροῦντος, ὃς διὰ τὴν εὐγένειαν ἠξιώθη μὲν φυγὰς ὢν γάμων βασιλικῶν, φίλων δὲ συμμαχίᾳ καὶ δυνάμει τοσαύτῃ πεφραγμένος ἐστράτευσεν, ὡς αὐτὸς μετὰ μικρὸν ὁμολογεῖ (v. 430)· F

---

3 cf. Teles p. 21, 2 sqq. Muson. p. 48, 15 sqq.
12 sqq. cf. Muson. p. 50, 15

---

2 *σκ.* Madv. *ποιεῖς Ω* 4 *γραμμαϊκῶν* w *γραμμικῶν O* corr. Bern. 11 *βλ.* Σ Eur. *βλέπουσί Ω* 18 *οὐδ'*] *καὶ?* 19 *ἤν τις δυστυχῇ Ω* corr. Elmsley 21 *δὲ* deest in nonn. codd. Eur.

πολλοὶ ⟨δὲ⟩ Δαναῶν καὶ Μυκηναίων ἄκροι
πάρεισι, λυπρὰν χάριν ἀναγκαίαν δ' ἐμοὶ
διδόντες.'

ὅμοια δὲ καὶ τὰ τῆς μητρὸς ὀλοφυρομένης (v. 344)·
'ἐγὼ δέ σοι οὔτε πῦρ ἀνῆψα νόμιμον ἐν γάμοις . . . .
ἀνυμέναια δ' Ἰσμηνὸς ἐκηδεύθη λουτροφόρου χλιδᾶς.'

ταύτην ἔδει χαίρειν καὶ ἀγαπᾶν πυνθανομένην ναίοντα βασίλεια τηλικαῦτα τὸν υἱόν· ἡ δὲ θρηνοῦσα τὴν οὐκ ἀναφθεῖσαν λαμπάδα καὶ τὸν οὐ παρασχόντα λουτρὸν
607 Ἰσμηνόν, ὡς ἐν Ἄργει | μήθ' ὕδωρ τῶν γαμούντων μήτε πῦρ ἐχόντων, τὰ τοῦ τύφου κακὰ καὶ τῆς ἀβελτερίας τῇ φυγῇ περιτίθησιν.

17. Ἀλλ' ἐπονείδιστον ὁ φυγάς ἐστι; παρά γε τοῖς ἄφροσιν, οἳ καὶ τὸν πτωχὸν λοιδόρημα ποιοῦνται καὶ τὸν φαλακρὸν καὶ τὸν μικρὸν καὶ νὴ Δία τὸν ξένον καὶ τὸν μέτοικον. ἀλλὰ μὴν οἱ μὴ τούτοις ὑποφερόμενοι θαυμάζουσι τοὺς ἀγαθούς, κἂν πένητες ὦσι κἂν ξένοι κἂν φυγάδες. ἀλλ' οὐχ ὁρῶμεν, ὥσπερ τὸν Παρθενῶνα καὶ τὸ Ἐλευσίνιον, οὕτω καὶ τὸ Θησεῖον ἅπαντας προσκυνοῦντας; καὶ μὴν ἔφυγε Θησεὺς ἐξ Ἀθηνῶν, δι' ὃν οἰκοῦσι νῦν [εἰς]
B Ἀθήνας ἄνθρωποι, καὶ πόλιν ἀπέβαλεν ἣν οὐκ ἔσχεν ἀλλ' αὐτὸς ἐποίησε. τῇ δ' Ἐλευσῖνι τί λείπεται καλόν, ἂν αἰσχυνώμεθα τὸν Εὔμολπον, ὃς ἐκ Θρᾴκης μεταστὰς ἐμύησε καὶ μυεῖ τοὺς Ἕλληνας; Κόδρος δὲ τίνος ὢν ἐβασίλευσεν; οὐ Μελάνθου φυγάδος ἐκ Μεσσήνης; τὸ δὲ τοῦ Ἀντισθένους οὐκ ἐπαινεῖς πρὸς τὸν εἰπόντα ὅτι 'Φρυγία σού ἐστιν ἡ μήτηρ,' 'καὶ γὰρ ἡ τῶν θεῶν'; τί οὖν οὐ καὶ σὺ λοιδορούμενος φυγὰς ἀποκρίνῃ 'καὶ γὰρ ὁ τοῦ Ἡρα-

---

16 μέτ.] cf. Teles p. 27, 10

---

1 add. ex Eur. 5 ἐγὼ δ' οὔτε σοι πυρὸς ἀνῆψα φῶς Eur. νόμ. Eur. γόνιμον Ω 7 πυνθ. om. v 20 del. Wil. 23 ἠσχυνώμ. vβ ἠσχυνόμ. Ο corr. Steph.

κλέους τοῦ καλλινίκου πατὴρ φυγὰς ἦν, καὶ ὁ τοῦ Διονύσου πάππος, ὡς ἐξεπέμφθη τὴν Εὐρώπην ἀνευρεῖν, οὐδ' αὐτὸς ἐπανῆλθε (Eur. fr. 819, 3) 'Φοίνιξ πεφυκώς, ἐκ δ' ὁρίζεται γένος' εἰς τὰς Θήβας παραγενόμενος 'εὔιον ὀρσιγύναικα Διόνυσον μαινομέναις ἀνθέοντα τιμαῖς' (Lyr. C
adesp. 131);' καὶ περὶ μὲν ὧν Αἰσχύλος ᾐνίξατο καὶ ὑπεδήλωσεν εἰπών (Suppl. 214)

'ἁγνόν τ' Ἀπόλλω φυγάδ' ἀπ' οὐρανοῦ θεόν'

'εὔστομά μοι κείσθω' καθ' Ἡρόδοτον (II 171), ὁ δ' Ἐμπεδοκλῆς ἐν ἀρχῇ τῆς φιλοσοφίας προαναφωνήσας (fr. 115, 1. 3. 5. 6. 13)

'ἔστιν ἀνάγκης χρῆμα, θεῶν ψήφισμα παλαιόν,
εὖτέ τις ἀμπλακίῃσι φόνῳ φίλα γυῖα μιήνῃ,
δαίμονες οἵ τε μακραίωνος λελάχασι βίοιο,
τρίς μιν μυρίας ὥρας ἀπὸ μακάρων ἀλάλησθαι.
τὴν καὶ ἐγὼ νῦν εἰμι φυγὰς θεόθεν καὶ ἀλήτης' D

οὐχ ἑαυτόν, ἀλλ' ἀφ' ἑαυτοῦ πάντας ἀποδείκνυσι μετανάστας ἐνταῦθα καὶ ξένους καὶ φυγάδας ἡμᾶς ὄντας. 'οὐ γὰρ αἷμα' φησίν 'ἡμῖν οὐδὲ πνεῦμα συγκραθέν, ὦ ἄνθρωποι, ψυχῆς οὐσίαν καὶ ἀρχὴν παρέσχεν, ἀλλ' ἐκ τούτων τὸ σῶμα συμπέπλασται γηγενὲς καὶ θνητόν', τῆς δὲ ψυχῆς ἀλλαχόθεν ἡκούσης δεῦρο τὴν γένεσιν ἀποδημίαν ὑποκορίζεται τῷ πρᾳοτάτῳ τῶν ὀνομάτων. τὸ δ' ἀληθέστατον, φεύγει καὶ πλανᾶται θείοις ἐλαυνομένη δόγμασι

---

1 cf. Teles p. 28, 4 4/5 cf. 389 b 671 c 9 cf. 417 c 636 d 23 τὸ — 532, 12 φρόν. Stob. III p. 737, 5

3/4 ἐκ δ' ἀμείβεται γ. Tzetzes 'consulto mutavit Plut., ut ad γένος subiungeret εὔιον ὀρσ. v. 4, cf. Paus. III 24, 3' Bern. 4/5 εὐήνορσι γυναῖκα . . θύοντα Ω corr. ex 389 b μαιν. Διόν. v 8 ἀπόλλωνος Ω 12 ἔστι τι ἀ. Ω corr. Re. 13 φόνῳ Hippolytus φόβῳ Ω μιήνῃ Hipp. μιν Ω 14 μακρ. Hipp. -νες Ω λελ. Hipp. λελόγχασι Ω 15 ἀλ. nβ ἀλάλησθε O 16 τὴν] τῶν Hipp. 17 ἑαυτ. ⟨μόνον⟩ Giesecke 24 ἡ ψυχὴ φεύγ. Stob.

E *καὶ νόμοις, εἶθ' ὥσπερ ἐν νήσῳ σάλον ἐχούσῃ πολύν, καθάπερ φησὶν ὁ Πλάτων* (Phaedr. 250 c), '*ὀστρέου τρόπον' ἐνδεδεμένη τῷ σώματι διὰ τὸ μὴ ἀναφέρειν μηδὲ μνημονεύειν* (Emp. fr. 119, 1) '*ἐξ οἵης τιμῆς τε καὶ ὅσσου μήκεος ὄλβου' μεθέστηκεν, οὐ Σάρδεων Ἀθήνας οὐδὲ Κορίνθου Λῆμνον ἢ Σκῦρον ἀλλ' οὐρανοῦ καὶ σελήνης γῆν ἀμειψαμένη καὶ τὸν ἐπὶ γῆς βίον, ἂν μικρὸν ἐνταῦθα τόπον ἐκ τόπου παραλλάξῃ, δυσανασχετεῖ καὶ ξενοπαθεῖ καθάπερ φυτὸν ἀγεννὲς ἀπομαραινομένη. καίτοι φυτῷ μὲν ἔστι τις χώρα μᾶλλον ἑτέρας ἑτέρα πρόσφορος, ἐν ᾗ τρέφεται καὶ βλαστάνει βέλτιον, ἀνθρώπου δ' οὐδεὶς ἀφαιρεῖται τόπος*
F *εὐδαιμονίαν, ὥσπερ οὐδ' ἀρετὴν οὐδὲ φρόνησιν. ἀλλ' Ἀναξαγόρας* (A 38) *μὲν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὸν τοῦ κύκλου τετραγωνισμὸν ἔγραφε, Σωκράτης δὲ φάρμακον πίνων ἐφιλοσόφει καὶ παρεκάλει φιλοσοφεῖν τοὺς συνήθεις εὐδαιμονιζόμενος ὑπ' αὐτῶν· τὸν δὲ Φαέθοντα καὶ τὸν Τάνταλον εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβάντας οἱ ποιηταὶ λέγουσι ταῖς μεγίσταις συμφοραῖς περιπεσεῖν διὰ τὴν ἀφροσύνην.*

---

11 cf. Muson. p. 42, 6   14 sqq. 466 e 499 b

---

1 *νήσῳ*] *νηΐ* Si.   *πολ.* om. Stob.   3/4 *μν. μ. ἀ.* Ω corr. ex Stob.   4 *ὅσου* Ω Stob. corr. Gesner   6 *ἢ Σκ.* om. Stob.   7 *ἂν* Stob. *ἵνα* Ω   *μ. δὲ ἐντ.* Stob.   10 *ἑτέρα* om. v (non w)   14 *πιὼν* w

45.

ΠΑΡΑΜΥΘΗΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΓΥΝΑΙΚΑ 608

(Plan. 23)

Πλούταρχος τῇ γυναικὶ εὖ πράττειν.

1. *Ὃν ἔπεμψας ἀπαγγελοῦντα περὶ τῆς τοῦ παιδίου* B *τελευτῆς, ἔοικε διημαρτηκέναι καθ' ὁδὸν εἰς Ἀθήνας πορευόμενος· ἐγὼ δ' εἰς Τάναγραν ἐλθὼν ἐπυθόμην παρὰ τῆς θυγατριδῆς. τὰ μὲν οὖν περὶ τὴν ταφὴν ἤδη νομίζω γεγονέναι, γεγονότα δ' ἐχέτω ὥς σοι μέλλει καὶ νῦν ἀλυπότατα καὶ πρὸς τὸ λοιπὸν ἕξειν. εἰ δέ τι βουλομένη μὴ πεποίηκας ἀλλὰ μένεις τὴν ἐμὴν γνώμην, οἴει δὲ κουφότερον οἴσειν γενομένου, καὶ τοῦτ' ἔσται δίχα πάσης περιεργίας καὶ δεισιδαιμονίας, ὧν ἥκιστά σοι μέτεστι.*

2. *Μόνον, ὦ γύναι, τήρει κἀμὲ τῷ πάθει καὶ σεαυτὴν ἐπὶ τοῦ καθεστῶτος. ἐγὼ γὰρ αὐτὸς μὲν οἶδα καὶ ὁρίζω τὸ* C *συμβεβηκὸς ἡλίκον ἐστίν· ἂν δέ σε τῷ δυσφορεῖν ὑπερβάλλουσαν εὕρω, τοῦτό μοι μᾶλλον ἐνοχλήσει τοῦ γεγονότος. καίτοι οὐδ' αὐτὸς 'ἀπὸ δρυὸς οὐδ' ἀπὸ πέτρης' ἐγενόμην· οἶσθα δὲ καὶ αὐτὴ τοσούτων μοι τέκνων ἀνατροφῆς κοινωνήσασα, πάντων ἐκτεθραμμένων οἴκοι δι' αὐτῶν ἡμῶν, τοῦτο δέ, ὅτι καὶ σοὶ ποθούσῃ θυγάτηρ*

Cat. Lampr. 112. Codd.: C (pars altera, explicit 585, 10 *ἦν πα*|) vαAE. *Π* = αAE, *Π*^{1} = αA^1. Raro affertur n.

---

2 Tit. sec. Cat. Lampr. *παρ εἰς τ. γ. τὴν αὐτοῦ διὰ τὴν τοῦ παιδὸς τελευτήν* C *παρ. πρ. τ. γ. τὴν αὐτοῦ* v *παρ. πρ. τ. ἰδίαν γ.* *Π* 6 *ἀπ. τὰ π.* C^1 8 *παρὰ*] *περὶ* v*Π* 9 *θυγατριδοῦς* C^1 10 *ἐχέτω* om. C^1 *μέλει* E 13 *ἔστι* C^1 *ἔστω* A^2 16 *καθ.*] *γεγονότος* C^1 *αὐτὸ* *Ω* corr. Re. 20 *τέκ.*] *παίδων* C^1 21 *κοιν.* C^1 *κοινωνοῦσα* *O* 22 *ἡ. αὐ.* C (AE, sed corr.^{1}) *τούτοις* C^1 *ταύτῃ* *O* corr. Mez. (*τούτου* Bern. lectiones C^1 defendens)

μετὰ τέσσαρας υἱοὺς ἐγεννήθη κἀμοὶ τὸ σὸν ὄνομα θέσθαι
παρέσχεν ἀφορμήν, [οἶδα] ἀγαπητὸν διαφερόντως γε-
νόμενον. πρόσεστι δὲ καὶ δριμύτης ἰδία τις τῷ πρὸς τὰ
τηλικαῦτα φιλοστόργῳ τὸ εὐφραῖνον αὐτῶν καθαρόν τε
ὂν ἀτεχνῶς καὶ πάσης ἀμιγὲς ὀργῆς καὶ μέμψεως. αὕτη
D δὲ καὶ φύσει θαυμαστὴν ἔσχεν εὐκολίαν καὶ πραότητα,
καὶ τὸ ἀντιφιλοῦν καὶ χαριζόμενον αὐτῆς ἡδονὴν ἅμα καὶ
κατανόησιν τοῦ φιλανθρώπου παρεῖχεν· οὐ γὰρ μόνον
βρέφεσιν ἄλλοις ἀλλὰ καὶ σκεύεσιν, οἷς ἐτέρπετο, καὶ παι-
γνίοις ἐκέλευε τὴν τίτθην διδόναι [καὶ προσφέρειν τὸν μα-
στὸν] καὶ προσεκαλεῖτο καθάπερ πρὸς τράπεζαν ἰδίαν
ὑπὸ φιλανθρωπίας, μεταδιδοῦσα τῶν καλῶν ὧν εἶχε καὶ
τὰ ἥδιστα κοινουμένη τοῖς εὐφραίνουσιν αὐτήν.

3. Ἀλλ' οὐχ ὁρῶ, γύναι, διὰ τί ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα
ζώσης μὲν ἔτερπεν ἡμᾶς νυνὶ δ' ἀνιάσει καὶ συνταράξει
λαμβάνοντας ἐπίνοιαν αὐτῶν. ἀλλὰ καὶ δέδια πάλιν, μὴ
E συνεκβάλωμεν τῷ λυποῦντι τὴν μνήμην, ὥσπερ ἡ Κλυ-
μένη λέγουσα (Eur. fr. 785) 'μισῶ δ' ἀγκύλον τόξον
κρανείας, γυμνάσιά τ' †οἴχοιτ' ἀεί' φεύγουσα καὶ τρέ-
μουσα τὴν ὑπόμνησιν τοῦ παιδός, ὅτι συμπαροῦσαν
λύπην εἶχε· πᾶν γὰρ ἡ φύσις φεύγει τὸ δυσχεραινόμε-
νον. δεῖ δέ, ὥσπερ αὐτὴ πάντων ἥδιστον ἡμῖν ἄσπασμα
καὶ θέαμα καὶ ἄκουσμα παρεῖχεν ἑαυτήν, οὕτω καὶ τὴν

---

2 παρ. ἀφ. οἶ. ἀγ.] ποιούμενον (ποθ. Bern.) ἐν αὐτῇ (ἑαυτῇ Bern.) παρ. ἀγαπητοῦ C[1] del. Wil. μοι post διαφ. C γενομένου C[1] 3 τις om. C[1] 4 φιλ. καὶ τὸ C αὐτὸν C[1] αὐτῆς O corr. Stegm. 4/5 κ. τε ὂν ἀ.] κ. ἐστι C[1] 6 εὐκ. C[1] ἀσχολίαν O 7 ἅμα] ἀλλὰ C[1] 10 ἐκέλ. C om. O del. Ha. (sane τίτθην nullo alio loco apud Plut. idem valere atque μαστόν monet Po.) 11 καὶ πρ. C προεκαλεῖτο O 12 μ. τ. κ. ὧν] ὥσπερ (ὥνπερ Bern.) ἐγίνωσκε καὶ C[1] καὶ post εἶχε om. C[1] 16 καὶ C om. O τοὔμπαλιν Po. 18 μισῶ δ' εὐάγκαλον Ω corr. Salm. 19 κρανείης C τ' Keil δ' Ω οἴχοιτο O οἴχετ' C[1] οἰχοίατο Emp. ἀεί in edd. cum inseqq. coniunctum distinxit Wil. 21 λύπ. Emp. αὐτὴν Ω 22 δὲ] γὰρ C 23 παρέχειν C[1]

ἐπίνοιαν αὐτῆς ἐνδιαιτᾶσθαι καὶ συμβιοῦν ἡμῖν πλέον ἔχουσαν μᾶλλον δὲ πολλαπλάσιον τὸ εὐφραῖνον ἢ τὸ F
λυποῦν· εἴπερ ἄρα τι τῶν λόγων, οὓς πολλάκις εἰρήκαμεν πρὸς ἑτέρους, εἰκός ἐστι καὶ ἡμῖν ὄφελος ἐν καιρῷ γενέσθαι, καὶ μὴ καθῆσθαι μηδ᾽ ἐγκεκλεῖσθαι πολλαπλασίας ταῖς ἡδοναῖς ἐκείναις λύπας ἀνταποδιδόντας.

4. Καὶ τοῦτο λέγουσιν οἱ παραγενόμενοι καὶ θαυμάζουσιν, ὡς οὐδ᾽ ἱμάτιον ἀνείληφας πένθιμον οὐδὲ σαυτῇ τινα προσήγαγες ἢ θεραπαινίσιν ἀμορφίαν καὶ αἰκίαν, οὐδ᾽ ἦν παρασκευὴ πολυτελείας πανηγυρικῆς περὶ τὴν ταφήν, ἀλλ᾽ ἐπράττετο κοσμίως πάντα καὶ σιωπῇ μετὰ τῶν ἀναγκαίων. | ἐγὼ δὲ τοῦτο μὲν οὐκ ἐθαύμαζον, εἰ 609
μηδέποτε καλλωπισαμένη περὶ θέατρον ἢ πομπὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς ἡδονὰς ἄχρηστον ἡγησαμένη τὴν πολυτέλειαν ἐν τοῖς σκυθρωποῖς διεφύλαξας τὸ ἀφελὲς καὶ λιτόν· οὐ γὰρ 'ἐν βακχεύμασι (Eur. Bacch. 317)' δεῖ μόνον τὴν σώφρονα μένειν ἀδιάφθορον, ἀλλὰ μηδὲν ἧττον οἴεσθαι τὸν ἐν πένθεσι σάλον καὶ τὸ κίνημα τοῦ πάθους ἐγκρατείας δεῖσθαι διαμαχομένης οὐ πρὸς τὸ φιλόστοργον, ὡς οἱ πολλοὶ νομίζουσιν, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἀκόλαστον τῆς ψυχῆς. τῷ μὲν γὰρ φιλοστόργῳ χαριζόμεθα τὸ ποθεῖν καὶ τὸ τιμᾶν καὶ τὸ μεμνῆσθαι τῶν ἀπογενομένων, ἡ δὲ θρήνων ἄπλη- B
στος ἐπιθυμία καὶ πρὸς ὀλοφύρσεις ἐξάγουσα καὶ κοπετοὺς αἰσχρὰ μὲν οὐχ ἧττον τῆς περὶ τὰς ἡδονὰς ἀκρασίας, λόγῳ δὲ συγγνώμης ἔτυχεν, ὅτι τὸ λυπηρὸν αὐτῆς καὶ πικρὸν ἀντὶ τοῦ τερπνοῦ τῷ αἰσχρῷ πρόσεστι. τί γὰρ ἀλογώτερον ἢ τὸ γέλωτος μὲν ὑπερβολὰς καὶ περιχαρείας

---

4 πρ. τοὺς ἑταίρους C[1] 5 ἐγκ. C[1] ἐγκαλεῖσθαι O πολλαπλασίαις C[1] 6 ἀντιδιδόντας C[1] 7 καί⟨τοι⟩ Po. θαυμάζοντες C[1] 8 ἀν. π. (cf. 856 d)] ἤλλαξας C[1] 9 ἀ. κ. αἰ.] in C legit ἐ///τιμέλειαν et corr. ἀτημέλειαν Bern. ἐπιμέλειαν in tabula luce expressa legit Si. 10 ἦν πα| explicit C 14 καὶ (ut saepe) om. v del. Po. 15 ἀφ. Re. ἀσφαλὲς Ω 17 ἧτ. οἴ. n οἴ. ἧτ. O (hiatus) 25 'λόγῳ, quia obversatur ἔργῳ' Po. (ἀλόγως Re.)

ἀφαιρεῖν, τοῖς δὲ κλαυθμῶν καὶ ὀδυρμῶν ῥεύμασιν ἐκ μιᾶς πηγῆς φερομένων εἰς ἅπαν ἐφιέναι; καὶ περὶ μύρου μὲν ἐνίους καὶ πορφύρας διαμάχεσθαι ταῖς γυναιξί, κουρὰς δὲ συγχωρεῖν πενθίμους καὶ βαφὰς ἐσθῆτος μελαίνας καὶ C καθίσεις ἀμόρφους καὶ κατακλίσεις ἐπιπόνους; καί, ὃ δὴ πάντων ἐστὶ χαλεπώτατον, ἂν οἰκέτας ἢ θεραπαινίδας κολάζωσιν ἀμέτρως καὶ ἀδίκως, ἐνίστασθαι καὶ κωλύειν αὐτάς, ὑφ' ἑαυτῶν δ' ὠμῶς κολαζομένας καὶ πικρῶς περιορᾶν ἐν πάθεσι καὶ τύχαις ῥᾳστώνης καὶ φιλανθρωπίας δεομέναις; (5.) ἀλλ' ἡμῖν γε, γύναι, πρὸς ἀλλήλους οὔτ' ἐκείνης ἐδέησε τῆς μάχης οὔτε ταύτης οἶμαι δεήσειν. εὐτελείᾳ μὲν γὰρ τῇ περὶ τὸ σῶμα καὶ ἀθρυψίᾳ τῇ περὶ δίαιταν οὐδείς ἐστι τῶν φιλοσόφων, ὃν οὐκ ἐξέπληξας ἐν ὁμιλίᾳ καὶ συνηθείᾳ γενόμενον ἡμῖν, οὐδὲ τῶν πολιτῶν, D ᾧ μὴ θέαμα παρέχεις ἐν ἱεροῖς καὶ θυσίαις καὶ θεάτροις τὴν σεαυτῆς ἀφέλειαν. ἤδη δὲ καὶ περὶ τὰ τοιαῦτα πολλὴν εὐστάθειαν ἐπεδείξω τὸ πρεσβύτατον τῶν τέκνων ἀποβαλοῦσα καὶ πάλιν ἐκείνου τοῦ καλοῦ Χαίρωνος ἡμᾶς προλιπόντος. μέμνημαι γὰρ ἀπὸ θαλάσσης ξένους μοι συνοδεύσαντας ἀπηγγελμένης τῆς τοῦ παιδίου τελευτῆς καὶ συνελθόντας ἅμα τοῖς ἄλλοις ἐς τὴν οἰκίαν· ἐπεὶ δὲ πολλὴν κατάστασιν ἑώρων καὶ ἡσυχίαν, ὡς ὕστερον διηγοῦντο καὶ πρὸς ἑτέρους, ᾤοντο μηδὲν εἶναι δεινὸν ἀλλὰ E κενὸν ἄλλως ἐξενηνέχθαι |λόγον· οὕτω σωφρόνως κατεκόσμησας τὸν οἶκον ἐν καιρῷ πολλὴν ἀκοσμίας ἐξουσίαν διδόντι, καίτοι τῷ σεαυτῆς ἐκεῖνον ἐξέθρεψας μαστῷ καὶ τομῆς ἠνέσχου τῆς θηλῆς περίθλασιν λαβούσης· γενναῖα [γὰρ] ταῦτα καὶ φιλόστοργα. (6.) τὰς δὲ πολλὰς ὁρῶμεν μητέρας, ὅταν ὑπ' ἄλλων τὰ παιδία καθαρθῇ καὶ γανωθῇ, καθάπερ παίγνια λαμβανούσας εἰς χεῖρας, εἶτ' ἀποθα-

4 μελαίνης Ω corr. Bern. 14 οὔτε Ω corr. Stegm. 15 παρεῖχες Xyl. 18 χάρωνος Ω corr. Xyl. 26 ἐκ. v ἐκεῖνο O μ. ἐξ. Ω corr. Bens. (hiatus) 28 del. Wil. γε Po.

*νόντων ἐκχεομένας εἰς κενὸν καὶ ἀχάριστον πένθος, οὐχ
ὑπ' εὐνοίας (εὐλόγιστον γὰρ εὔνοια καὶ καλόν), ἀλλὰ
μικρῷ τῷ φυσικῷ πάθει πολὺ συγκεραννύμενον τὸ πρὸς
κενὴν δόξαν ἄγρια ποιεῖ καὶ μανικὰ καὶ δυσεξίλαστα ⟨τὰ⟩* F
*πένθη. καὶ τοῦτο φαίνεται μὴ λαθεῖν Αἴσωπον· ἔφη γὰρ
οὗτος ὅτι τοῦ Διὸς τὰς τιμὰς διανέμοντος τοῖς θεοῖς ᾔτει
καὶ τὸ Πένθος. ἔδωκεν οὖν αὐτῷ, παρὰ τοῖς αἱρουμένοις
δὲ μόνοις καὶ θέλουσιν. ἐν ἀρχῇ μὲν οὖν οὕτω τοῦτο γινό-
μενόν ἐστιν· αὐτὸς γὰρ ἕκαστος εἰσάγει τὸ πένθος ἐφ'
ἑαυτόν. ὅταν δ' ἱδρυθῇ χρόνῳ καὶ γένηται σύντροφον καὶ
σύνοικον, οὐδὲ πάνυ βουλομένων ἀπαλλάττεται. διὸ δεῖ
μάχεσθαι περὶ θύρας αὐτῷ καὶ μὴ προίεσθαι φρουρὰν δι'
ἐσθῆτος ἢ κουρᾶς | ἤ τινος ἄλλου τῶν τοιούτων, ἃ καθ'* 610
*ἡμέραν ἀπαντῶντα καὶ δυσωποῦντα μικρὰν καὶ στενὴν
καὶ ἀνέξοδον καὶ ἀμείλικτον καὶ ψοφοδεῆ ποιεῖ τὴν διά-
νοιαν, ὡς οὔτε γέλωτος αὐτῇ μετὸν οὔτε φωτὸς οὔτε φιλ-
ανθρώπου τραπέζης τοιαῦτα περικειμένῃ καὶ μεταχειρι-
ζομένῃ διὰ τὸ πένθος. ἀμέλειαι δὲ σώματος ἕπονται τῷ
κακῷ τούτῳ καὶ διαβολαὶ πρὸς ἄλειμμα καὶ λουτρὸν καὶ
τὴν ἄλλην δίαιταν· ὧν πᾶν τοὐναντίον ἔδει τὴν ψυχὴν πο-
νοῦσαν αὐτὴν βοηθεῖσθαι διὰ τοῦ σώματος ἐρρωμένου.
πολὺ γὰρ ἀμβλύνεται καὶ χαλᾶται τοῦ λυποῦντος, ὥσπερ
[ἐν] εὐδίᾳ κῦμα, τῇ γαλήνῃ τοῦ σώματος διαχεόμενον, ἐὰν* B
*δ' αὐχμὸς ἐγγένηται καὶ τραχύτης ἐκ φαύλης διαίτης καὶ
μηδὲν εὐμενὲς μηδὲ χρηστὸν ἀναπέμπῃ τὸ σῶμα τῇ ψυχῇ
πλὴν ὀδύνας καὶ λύπας ὥσπερ τινὰς πικρὰς καὶ δυσχερεῖς
ἀναθυμιάσεις, οὐδὲ βουλομένοις ἔτι ῥᾳδίως ἀναλαβεῖν ἔστι.*

---

5 sqq. cf. 112 a

---

4 add. Re. 8/9 *γινόμ. ἰδεῖν ἔστιν* dub. Wy. 10 *ἱδρυνθῇ* Ω corr. Duebn. 11 *πάνυ*] *πάλιν* vΠ[1] 12 *προσίεσθ.* Ω corr. Re. 21 *αὐτὴν ⟨καθ' αὑτὴν⟩* Si. 23 del. Herw. *διαχεομένου* Ω corr. Po. 27 *βουλόμενον* α[1]

*τοιαῦτα λαμβάνει πάθη τὴν ψυχὴν οὕτω κακωθεῖσαν.
(7.) καὶ μήν, ὅ γε μέγιστον ἐν τούτῳ καὶ φοβερώτατόν
ἐστιν, οὐκ ἂν φοβηθείην 'κακῶν γυναικῶν εἰσόδους'*
(Eur. Andr. 930) *καὶ φωνὰς καὶ συνεπιθρηνήσεις, αἷς
ἐκτρίβουσι καὶ παραθήγουσι τὴν λύπην, οὐθ' ὑπ' ἄλλων*
C *οὔτ' αὐτὴν ἐφ' ἑαυτῆς ἐῶσαι μαρανθῆναι. γινώσκω γὰρ
ποίους ἔναγχος ἀγῶνας ἠγωνίσω τῇ Θέωνος ἀδελφῇ βοη-
θοῦσα καὶ μαχομένῃ ταῖς μετ' ὀλοφυρμῶν καὶ ἀλαλαγ-
μῶν ἔξωθεν ἐπιούσαις, ὥσπερ ἀτεχνῶς πῦρ ἐπὶ πῦρ φε-
ρούσαις. τὰς μὲν γὰρ οἰκίας τῶν φίλων ὅταν καιομένας
ἴδωσι, σβεννύουσιν ὡς ἔχει τάχους ἕκαστος ἢ δυνάμεως,
ταῖς δὲ ψυχαῖς φλεγομέναις αὐτοὶ προσφέρουσιν ὑπεκ-
καύματα. καὶ τῷ μὲν ὀφθαλμιῶντι τὰς χεῖρας οὐκ ἐῶσι
προσάγειν τὸν βουλόμενον οὐδ' ἅπτονται τοῦ φλεγμαί-
νοντος, ὁ δὲ πενθῶν κάθηται παντὶ τῷ προστυχόντι παρ-*
D *έχων ὥσπερ ῥεῦμα κινεῖν καὶ διαγριαίνειν τὸ πάθος ἐκ
μικροῦ τοῦ γαργαλίζοντος καὶ κινοῦντος εἰς πολλὴν καὶ
δυσχερῆ κάκωσιν ἀναξαινόμενον. ταῦτα μὲν οὖν οἶδ' ὅτι
φυλάξῃ·* (8.) *πειρῶ δὲ τῇ ἐπινοίᾳ μεταφέρουσα σεαυτὴν ἀπο-
καθιστάναι πολλάκις εἰς ἐκεῖνον τὸν χρόνον, ἐν ᾧ μηδέπω
τοῦ παιδίου τούτου γεγονότος μηδὲν ἔγκλημα πρὸς τὴν
τύχην εἴχομεν, εἶτα τὸν νῦν καιρὸν τοῦτον ἐκείνῳ συνάπ-
τειν, ὡς ὁμοίων πάλιν τῶν περὶ ἡμᾶς γεγονότων. ἐπεὶ
τὴν γένεσιν, ὦ γύναι, τοῦ τέκνου δυσχεραίνειν δόξομεν
ἀμεμπτότερα ποιοῦντες αὐτοῖς τὰ πρὶν ἐκείνην γενέσθαι*
E *πράγματα. τὴν δ' ἐν μέσῳ διετίαν ἐξαιρεῖν μὲν οὐ δεῖ τῆς
μνήμης, ὡς δὲ χάριν καὶ ἀπόλαυσιν παρασχοῦσαν ἐν*

---

2 sqq. cf. 599 a sqq. 9 cf. 61 a 123 e 143 f 919 d v. Artax. 28 19 sqq. 473 e 599 f cf. Po. Herm. 40, 295

---

12 *ταῖς δὲ ψυχ. φλ.* n *τὰς δὲ ψυχὰς φλεγομένας* *O* *αὐτοῖς* *Ω* corr. Re. 14 *ἅπτεσθαι* dub. Po. 18 *ἀναξηραιν.* *Ω* corr. Re.

ἡδονῇ τίθεσθαι καὶ μὴ τὸ μικρὸν ἀγαθὸν μέγα νομίζειν κακόν, μηδ' ὅτι τὸ ἐλπιζόμενον οὐ προσέθηκεν ἡ τύχη, καὶ περὶ τοῦ δοθέντος ἀχαριστεῖν. ἀεὶ μὲν γὰρ ἡ περὶ τὸ θεῖον εὐφημία καὶ τὸ πρὸς τὴν τύχην ἵλεων καὶ ἀμεμφὲς καλὸν καὶ ἡδὺν ἀποδίδωσι καρπόν, ἐν δὲ τοῖς τοιούτοις ὁ μάλιστα τῇ μνήμῃ τῶν ἀγαθῶν ἀπαρυτόμενος καὶ τοῦ βίου πρὸς τὰ φωτεινὰ καὶ λαμπρὰ μεταστρέφων καὶ μεταφέρων ἐκ τῶν σκοτεινῶν καὶ ταρακτικῶν τὴν διάνοιαν ἢ
παντάπασιν ἔσβεσε τὸ λυποῦν ἢ τῇ πρὸς τοὐναντίον μίξει F
μικρὸν καὶ ἀμαυρὸν ἐποίησεν. ὥσπερ γὰρ τὸ μύρον ἀεὶ μὲν εὐφραίνει τὴν ὄσφρησιν πρὸς δὲ τὰ δυσώδη φάρμακόν ἐστιν, οὕτως ἡ ἐπίνοια τῶν ἀγαθῶν ἐν τοῖς κακοῖς καὶ βοηθήματος ἀναγκαίου παρέχεται χρείαν τοῖς μὴ φεύγουσι τὸ μεμνῆσθαι τῶν χρηστῶν μηδὲ πάντα καὶ πάντως μεμφομένοις τὴν τύχην. ὅπερ ἡμῖν παθεῖν οὐ προσ-
ήκει συκοφαντοῦσι τὸν ἑαυτῶν βίον, | εἰ μίαν ἔσχηκεν 611
ὥσπερ βιβλίον ἀλοιφὴν ἐν πᾶσι καθαροῖς καὶ ἀκεραίοις τοῖς ἄλλοις.

9. Ὅτι μὲν γὰρ ἐξ ὀρθῶν ἐπιλογισμῶν εἰς εὐσταθῆ διάθεσιν τελευτώντων ἤρτηται τὸ μακάριον, αἱ δ' ἀπὸ τῆς τύχης τροπαὶ μεγάλας ἀποκλίσεις οὐ ποιοῦσιν οὐδ' ἐπιφέρουσι συγχυτικὰς ὀλισθήσεις τοῦ βίου, πολλάκις ἀκήκοας. εἰ δὲ δεῖ καὶ ἡμᾶς καθάπερ οἱ πολλοὶ τοῖς ἔξωθεν κυβερνᾶσθαι πράγμασι καὶ τὰ παρὰ τῆς τύχης ἀπαριθμεῖν καὶ κριταῖς χρῆσθαι πρὸς εὐδαιμονίαν τοῖς ἐπιτυχοῦσιν ἀνθρώποις, μὴ σκόπει τὰ νῦν δάκρυα καὶ τὰς ἐπιθρηνήσεις
τῶν εἰσιόντων ἔθει τινὶ φαύλῳ περαινομένας πρὸς ἕκαστον, B
ἀλλ' ἐννόει μᾶλλον ὡς ζηλουμένη διατελεῖς ὑπὸ τούτων ἐπὶ τέκνοις καὶ οἴκῳ καὶ βίῳ. καὶ δεινόν ἐστιν ἑτέρους

---

19 cf. 600 a

---

6 τῆς μνήμης Ω corr. Re. 9 τοὐν.] τὸ λυποῦν v 12 καὶ del. Re. def. Wil. quod duplex est effectus sicut murrae 22 συντυχικὰς Ω corr. Re. 24 παρὰ v περὶ O

μὲν ἡδέως ἂν ἑλέσθαι τὴν σὴν τύχην καὶ τούτου προσόντος ἐφ' ᾧ νῦν ἀνιώμεθα, σὲ δ' ἐγκαλεῖν καὶ δυσφορεῖν παρούσῃ καὶ μηδ' ἀπ' αὐτοῦ τοῦ δάκνοντος αἰσθάνεσθαι πηλίκας ἔχει τὰ σῳζόμενα χάριτας ἡμῖν· ἀλλ' ὥσπερ οἱ τοὺς ἀκεφάλους καὶ μειούρους Ὁμήρου στίχους ἐκλέγοντες τὰ δὲ πολλὰ καὶ μεγάλα τῶν πεποιημένων ὑπέρευ παρορῶντες, οὕτως ἐξακριβοῦν καὶ συκοφαντεῖν τοῦ βίου τὰ
C *φαῦλα, τοῖς δὲ χρηστοῖς ἀνάρθρως καὶ συγκεχυμένως ἐπιβάλλουσαν ὅμοιόν τι τοῖς ἀνελευθέροις καὶ φιλαργύροις πάσχειν, οἳ πολλὰ συνάγοντες οὐ χρῶνται παροῦσιν ἀλλὰ θρηνοῦσι καὶ δυσφοροῦσιν ἀπολομένων. εἰ δ' ἐκείνης ἔχεις οἶκτον ἀγάμου καὶ ἄπαιδος οἰχομένης, αὖθις ἔχεις ἐπ' ἄλλοις ἡδίω σεαυτὴν ποιεῖν μηδενὸς τούτων ἀτελῆ μηδ' ἄμοιρον γενομένην· οὐ γάρ ἐστι ταῦτα μεγάλα μὲν τοῖς στερομένοις ἀγαθὰ μικρὰ δὲ τοῖς ἔχουσιν. ἐκείνη δ' εἰς τὸ ἄλυπον ἥκουσα λυπεῖν ἡμᾶς οὐ δεῖται· τί γὰρ ἡμῖν ἀπ' ἐκείνης κακόν, εἰ μηδὲν ἐκείνη νῦν ἐστι λυπηρόν; καὶ*
D *γὰρ αἱ τῶν μεγάλων στερήσεις ἀποβάλλουσι τὸ λυποῦν εἰς τὸ μὴ δεῖσθαι περιγενόμεναι. Τιμοξένα δ' ἡ σὴ μικρῶν μὲν ἐστέρηται, μικρὰ γὰρ ἔγνω καὶ μικροῖς ἔχαιρεν· ὧν δ' οὔτ' αἴσθησιν ἔσχεν οὔτ' εἰς ἐπίνοιαν ἦλθεν [οὔτ' ἔλαβεν ἐπίνοιαν], πῶς ἂν στέρεσθαι λέγοιτο;*

10. *Καὶ μὴν ἃ τῶν ἄλλων ἀκούεις, οἳ πείθουσι πολλοὺς λέγοντες ὡς οὐδὲν οὐδαμῇ τῷ διαλυθέντι κακὸν οὐδὲ λυπηρόν ἐστιν, οἶδ' ὅτι κωλύει σε πιστεύειν ὁ πάτριος λόγος καὶ τὰ μυστικὰ σύμβολα τῶν περὶ τὸν Διόνυσον ὀργιασμῶν, ἃ σύνισμεν ἀλλήλοις οἱ κοινωνοῦντες. ὡς οὖν ἄφθαρτον οὖσαν τὴν ψυχὴν διανοοῦ ταὐτὸ ταῖς*
E *ἁλισκομέναις ὄρνισι πάσχειν· ἂν μὲν γὰρ πολὺν ἐντραφῇ*

4 cf. 397 d 520 a Athen. XIV 682 d

2/3 *παρούσης* Ω corr. Schw. 13/14 *ἀτελοῦς μηδ' ἀμοίρου γενομένης* Wy. 19 *παραγεν.* Ω corr. Re. 21/22 del. Po. Wil. 22 *ἐπίν.*] *ἐπιθυμίαν* Re.

τῷ σώματι χρόνον καὶ γένηται τῷ βίῳ τούτῳ τιθασὸς ὑπὸ πραγμάτων πολλῶν καὶ μακρᾶς συνηθείας, αὖθις καταίρουσα πάλιν ἐνδύεται καὶ οὐκ ἀνίησιν οὐδὲ λήγει τοῖς ἐνταῦθα συμπλεκομένη πάθεσι καὶ τύχαις διὰ τῶν γενέσεων. μὴ γὰρ οἴου λοιδορεῖσθαι καὶ κακῶς ἀκούειν τὸ γῆρας διὰ τὴν ῥυσότητα καὶ τὴν πολιὰν καὶ τὴν ἀσθένειαν τοῦ σώματος· ἀλλὰ τοῦτ' αὐτοῦ τὸ χαλεπώτατόν ἐστιν, ὅτι τὴν ψυχὴν ἕωλόν τε ποιεῖ ταῖς μνήμαις τῶν ἐκεῖ καὶ λιπαρῆ περὶ ταῦτα καὶ κάμπτει καὶ πιέζει, τὸν σχηματισμόν, F ὃν ἔσχεν ὑπὸ τοῦ σώματος ἐν τῷ <προσ>πεπονθέναι, διαφυλάττουσαν. ἡ δὲ ληφθεῖσα μὲν .... ὑπὸ κρειττόνων ἔχεται, καθάπερ ἐκ καμπῆς ὑγρᾶς καὶ μαλθακῆς ἀναχαιτίσασα πρὸς ὃ πέφυκεν. ὥσπερ γὰρ τὸ πῦρ, ἄν τις ἀποσβέσας εὐθὺς ἐξάπτῃ, πάλιν ἀναρριπίζεται καὶ ἀναλαμβάνει ταχέως ....

'ὅπως ὤκιστα πύλας Ἀίδαο περῆσαι' (Theogn. 427),

πρὶν ἔρωτα πολὺν ἐγγενέσθαι τῶν αὐτόθι πραγμάτων καὶ μαλαχθῆναι πρὸς τὸ σῶμα καὶ συντακῆναι καθάπερ ὑπὸ φαρμάκων.

11. Τοῖς δὲ πατρίοις | καὶ παλαιοῖς ἔθεσι καὶ νόμοις 612 ἐμφαίνεται μᾶλλον ἡ περὶ τούτων ἀλήθεια. τοῖς γὰρ αὑτῶν νηπίοις ἀποθανοῦσιν οὔτε χοὰς ἐπιφέρουσιν οὔτ' ἄλλα δρῶσι περὶ αὐτὰ οἷ' εἰκὸς ὑπὲρ θανόντων ποιεῖν [τοὺς ἄλλους]· οὐ γὰρ μέτεστι γῆς οὐδὲν οὐδὲ τῶν περὶ γῆν αὐτοῖς· οὐδ' αὐτοῦ περὶ ταφὰς καὶ μνήματα καὶ προθέ-

9 τἀνταῦθα dub. Po. 10 add. Re. 11 διαφυλάττουσα Ω corr. Re. lac. 86 litt. Ω <μένουσα δὲ βραχὺν ἐν τῷ σώματι χρόνον ἐλευθερωθεῖσα> ὑπὸ κρειττ. ἔρχεται suppl. Wil. 13 ἀναχαίτισμα Ω corr. Wy. 15 lac. 140 litt. v 110 α 172 A 148 E; <ἂν δὲ πλείονα χρόνον ἀποσβεσθὲν μείνῃ, χαλεπωτέραν ἔχει τὴν ἀναζωπύρωσιν, οὕτω καὶ τῶν ψυχῶν ἄριστα πράττουσιν, αἷς συμβέβηκε κατὰ τὸν ποιητήν> suppl. partim Wy. partim Bern.
17 πρὶν Re. πλὴν Ω 23 αὐτοὺς v 23/24 del. Wil. 24 οὐδὲ Stegm. οὔτε Ω 25 αὐτοῦ] αὖ Wil.

σεις νεκρῶν φιλοχωροῦσι καὶ παρακάθηνται τοῖς σώ-
μασιν· οὐ γὰρ ἐῶσιν οἱ νόμοι ⟨περὶ⟩ τοὺς τηλικούτους,
ὡς οὐχ ὅσιον εἰς βελτίονα καὶ θειοτέραν μοῖραν ἅμα καὶ
χώραν μεθεστηκότας .... ἐπεὶ δὲ τὸ ἀπιστεῖν χαλε-
B πώτερόν ἐστιν αὐτοῖς ἢ τὸ πιστεύειν, τὰ μὲν ἐκτὸς οὕτως
ὡς οἱ νόμοι προστάσσουσιν ἔχωμεν, τὰ δ' ἐντὸς ἔτι μᾶλ-
λον ἀμίαντα καὶ καθαρὰ καὶ σώφρονα.

---

2 add. Wil. 4 lac. 20 litt. ν 40 α 62 A 50 E; ⟨αὐτοὺς οὕτω κακοῖς καὶ θνητοῖς δώροις θεραπεύειν⟩ suppl. Si. 6 ἔχομεν α^{1}